

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

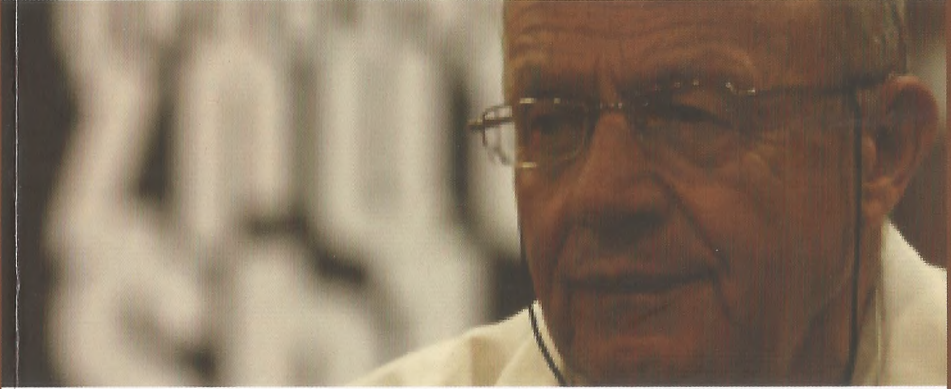
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İSMAİL BEŞİKÇİ

PKK ÜZERİNE DÜŞÜNCELER ÖZGÜRLÜĞÜN BEDELİ

iBV
İSMAİL
BEŞİKÇİ
VAKFI

PKK ÜZERİNE DÜŞÜNCELER
ÖZGÜRLÜĞÜN BEDELİ

İsmail Beşikci

İsmail Beşikci Vakfı Yayınları

PKK ÜZERİNE DÜŞÜNCELER
ÖZGÜRLÜĞÜN BEDELİ

İsmail Beşikci

Birinci Baskı :

Roni Basın Yayın: İstanbul - Kasım - 2015

Melsa Yayınları: İstanbul - Ocak - 1992

Genel Yayın Yönetmeni:

Ahmet Önal

Editör:

Aziz Tekin

Tashih/Mizanpaj:

Azad Xanzade

Kapak:

Mert İnan

Baskı:

Kayhan Matbaası

Merkez Efendi Mah. Fazıl Paşa Cad. No: 8/2

Topkapı/ İstanbul

Tel: 0 212 576 01 36

Kayhan Matbaası Sertifikası: 12156

Roni Yayın Sertifikası:11067

ISBN 978-605-9073-00-4

Alıntı ve tanıtımlar dışında, tamamı ya da bir kısmı yazar,
İsmail Beşikci Vakfı ve Roni Basın Yayın Ltd. Şti'den
izinsiz basılamaz ve çoğaltılamaz.

İsmail Beşikci Vakfı Yayınları

Roni Basın Yayın Tanıtım Ltd. Şti

İstiklal Cad. Ayhan Işık Sok.

No: 21, Kat: 3, Beyoğlu / İstanbul

Tel: 0212 245 81 43

GSM: 0533 488 01 12

e-mail: roniyyayin@gmail.com

PKK ÜZERİNE DÜŞÜNCELER
ÖZGÜRLÜĞÜN BEDELİ

İsmail Beşikci

İsmail Beşikci Vakfı Yayınları

İsmail Beşikçi, 7 Ocak 1939'da Çorum'un İskilip ilçesinde doğdu, 1958 yılında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne kaydını yaptırdı. 1962 yılında mezun oldu. 1964 yılı sonlarında Erzurum'daki Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde Sosyoloji Kürsüsünde asistan olarak göreve başladı.

1965'te doktora tezini "Göçebe Alikan Aşireti'nin Toplumsal Yapısı Üzerine" hazırladı. Tez kabul edilerek doktor unvanını aldı.

20 Temmuz 1970'de Atatürk Üniversitesi'ndeki görevine son verildi. 19 Haziran 1971'de Diyarbakır'da tutuklandı. Böylece Beşikçi'nin yıllarca sürecek hapis ve yargılama süreçleri başlamış oldu.

Beşikçi, toplam 17 yıl iki ay sıkıyönetim tutukevlerinde ve farklı cezaevlerinde kaldı.

Ağırlıklı olarak Kürd toplum yapısı üzerine eserler veren Beşikçi, resmi ideolojinin genelde bilime, özelde Kürd toplumuna yönelik propaganda ve uygulamalarına karşı, bilim yöntemi ile eleştiriler yöneltti. Kürd sorununa duyarsız kalan ve egemen güçlerin ağzıyla konuşan "akademik" çevreleri resmi ideolojiye tabi oldukları, bu nedenle bilimden, bilimsel etikten uzaklaştıkları için eleştirdi.

Gördüğü onca baskı ve hapisliğe karşın resmi ideolojinin Kürdleri inkâr politikasını eleştirmekten geri durmadı. Kürdlerin, Kürdçenin ve Kürdistan'ın var olduğu ulusal ve ülkesel gerçeğini her platformda dile getirdi ve savundu.

İsmail Beşikçi, yaşamı boyunca bir bilim insanına yakışır tavır sergiledi, baskılar karşısında eğilip bükülmedi, bilimsel çalışmalardan, ilkelere asla taviz vermedi. Beşikçi, hep bilim' insanı olarak kaldı ve kalmaya devam etti.

Bugün de yazı ve söyleşilerde aynı ilkel tutumunu sürdüren Beşikçi'nin çoğunluğu Kürd toplum üzerine ve sorunlarına yönelik toplam 40 eser ve değişik konulara ilişkin çok sayıda makalesi bulunmaktadır.

İsmail Beşikçi; Kürdistan Federal Devleti tarafından verilen Mele Mustafa Barzani Nişanı, 2012 Uluslararası Hrant Dink Vakfı Düşünce Özgürlüğü Ödülü, Boğaziçi Üniversitesi Kuruluşu'nun 150. Yılı Fahri Doktora Unvanı, Selaheddin Üniversitesi/Hewler Doktora Unvanı, Ermenistan'da Gevorg Surenyants Nişanı takdim edilen bilim insanıdır.

Halen yazıları çeşitli yayınlarda ve internet ortamında yayımlanan Beşikçi 2012 yılında kuruluşunu tamamlayan İsmail Beşikçi Vakfı'nda Mütevelli Heyeti ve Onursal Başkanı'dır.

İÇİNDEKİLER

II. ÖNSÖZ.....	9
I. ÖNSÖZ.....	11
Özgürlüğün Bedeli.....	11

I BÖLÜM

SERXWEBÛN İLE SÖYLEŞİ

Aydınlar Sorunu.....	31
Kürdistan Nasıl Yönetiliyor?.....	33
Türk Devlet Sisteminin Temel Ögesi: Militarizm.....	35
Atanmış Kurumların Halk Tarafından Seçilmiş Kurumlar Üzerindeki Tartışılmaz Egemenliği.....	42
Devlet Terörünün Niteliği.....	44
İlericilik - Gericilik.....	45
Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu.....	50
Kemalist Tip.....	53
Türk Halkı Kürt Sorununa Nasıl Bakıyor?	57
Şiddete Başvurmanın İşlevi.....	59
İmperyalizmin Kürdistan Politikası.....	61
15 Ağustos Atılımı.....	65
Kürt Halkının Siyasal Birliği ve Mücadelesi.....	68
1990 Yılı Serihildanları.....	70
Sömürgecilik Kürt İnsanlarının Ruhsal Yapısını Nasıl Biçimlendiriyor?.....	72
Böl Yönet Politikasının Anlamı.....	78
Kürt Halkının Uyanışı Nasıl Gerçekleşti?.....	80

Devletin Propagandasının Aşılması.....	82
PKK'nin, ERNK'nin, ARGK'nin Fonksiyonları.....	86
Kürt Diline Yaklaşım, Gandi'nin Mücadelesi.....	87
Kürtler, Kürtçe Hakkında Ne Düşünüyor?.....	93
Kürtlerin, Geçmişlerine İlgisi Artıyor.....	96
Türk Komünist Önderlerin Kürt Sorunu	
Hakkındaki Düşünceleri.....	99
“Bölücüler”, “Vatan Hainleri” Kavramları	103
Kürt Sorununun Uluslararası Niteliği.....	104
“Bilimsel Faaliyet”, “Politik Faaliyet”.....	106
Kürt Milliyetçiliği Kavramı.....	107
Sömürge Tezi.....	111
Uluslararası Demokratik Kamuoyuna Mesaj.....	116
Türk Solunda Yer Alan Kürtler.....	118
Başkan Apo.....	121

II. BÖLÜM

MEKTUPLAR

PKK MENFAATLARI İSTEDİĞİ İÇİN

İSMAİL BEŞİKÇİ'YE SARILDI.....	125
PKK İLE İLİŞKİLERİMİZ.....	133
DDKO ile İlişkilerimiz.....	133
PKK ile İlgili Uyarılar!.....	136
PKK ile İlgili İlk Bilgilenmeler (Apocular).....	140
PKK Dışındaki Yapılar, PKK'yi Nasıl Değerlendiriyor?.....	148
PKK Hakkında Bilgilerimiz Artıyor	
PKK'nin Düşüncesi ve Eylemi.....	149

PKK'nin Uluslararası İlişkileri.....	156
Çirkin İddialar.....	157
“PKK Liderini Putlaştırıyor mu?”	158
Kürt Gerillaların Fedakârlığı.....	161
PKK'nin Kürt Halk Yığınlarıyla Kurduğu Organik Bağ.....	163
PKK'yi Eleştirinin Koşulları.....	163
PKK'den Ayrılanların Niteliği.....	166
Bilim Özgür Bir Ortamda Üretilir	170

SADECE İŞKENCEDEN, ZULÜMDEN YAKINMAKLA YETİNER BİR ZİHNİYET

DEMOKRAT OLAMAZ.....	173
A. FEWZİ'NİN MEKTUBU.....	177
A. FEWZİ'NİN MEKTUBUNA CEVAP.....	191

ONBİRİNCİ YIL.....	193

YİRMİNCİ YILDA PKK, KÜRTLER VE ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİ.....	207

KÜRTLERİN ROMA YÜRÜYÜŞÜ VE ANLAMI.....	257

II. ÖNSÖZ

'PKK Üzerine Düşünceler, Özgürlüğün Bedeli', Ocak 1992 de, Melsa Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

İBV kitabın yeni baskısını yapmaktadır. Yeni baskıda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Yalnız, yeni baskıya üç metin daha ilave edilmiştir. Bunlar; 'Onbirinci Yıl', 'Yirminci Yılda PKK, Kürtler ve Özgürlük Mücadelesi' ve 'Kürtlerin Roma Yürüyüşü ve Anlamı' başlıklı yazılardır.

PKK Üzerine Düşünceler, Özgürlüğün Bedeli kitabının yeni basımında İBV Yayınları'nın, Ahmet Önal'ın, Roni Basın Yayın çalışanlarının büyük emeği ve teşviki vardır. Ali İmren'in teknik desteği vardır, Aziz Tekin kitabın tashih yanlışlarını giderdiği için ve ayrıca çabası olan tüm arkadaşlara teşekkür ederim.

1990'larda ve daha sonra, Nêçîrvan Barzani'nin, Beşikci kitaplarına çok ilgi duyduğunu duyardım. Güney Kürdistan'a gidip gelen arkadaşlar böyle söylerlerdi.

2013 Nisan'ında, İBV heyeti olarak, Güney Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ni ziyaret etmiştik. Nêçîrvan Barzani'yi de ziyaret etmiştik. Nêçîrvan Barzani o zaman Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nde Başbakan'dı. Sohbetimiz sırasında, Beşikci kitaplarına ilgi duyduğunu bize de söyledi. Kitapların, Kurmanci'ye ve Sorani'ye çevrilip Güney Kürdistan'da yayımlanmasının da gerekli olduğunu anlattı. Bu konuda manevi ve maddi destek vereceklerini de vurguladı.

Başbakan Nêçîrvan Barzani'ye sıcak ilgisinden dolayı teşekkür ediyoruz.

İsmail Beşikci

Nisan 2015

ÖZGÜRLÜĞÜN BEDELİ

I

12 Mart 1990-25 Temmuz 1990 tarihleri arasında, İstanbul'da Sağmalcılar Cezaevi'nde kaldım. 20 Mart 1991-14 Nisan 1991; 1 Ağustos 1991-31 Ekim 1991; 25 Kasım 1991-28 Kasım 1991 tarihleri arasında da, Ankara'da Merkez Cezaevi'nde tutuldum. Bu süreler içinde, PKK mensubu pek çok arkadaşla tanıştım. Çok değerli bu arkadaşlarla uzun uzun konuşmalar, tartışmalar yaptık... Bu konuşmalarla, tartışmalarla PKK'yı daha yakından tanıma olanağı buldum. Her tutuklamada, her cezaevinde PKK'nin farklı bir özelliğini kavradım. PKK'nin düşüncesi ve eylemi hakkında daha sağlıklı bilgilere sahip oldum. Şunu da vurgulamalıyım: PKK hakkında bildiklerim daha çok bana anlatılanlar kadardır; gerek PKK'nin yayın organlarından, gerek başka siyasal akımların yayın organlarından öğrenebildiklerim kadardır.

Bir sabah erken saatlerde, havalandırmada bir arkadaşla birlikte volta atıyorduk. Arkadaş, Ortadoğu'daki arkadaşları, gerilla kamplarını kastederek, "şimdi arkadaşlar spor yapıyorlardır, bir saat kadar sürer, ondan sonra kahvaltıya oturacaklar... " dedi. Bunun üzerine, gerillanın yaşamıyla, yediğiyle, içtiğiyle, giyimiyle, kuşamıyla ilgili bazı sorular sormuştum. O gün ve daha sonra bu konuyla ilgili epeyce konuşmalarımız oldu. Fakat sorular yine de anlatılanlar çerçevesinde kalıyordu. Arkadaşları kendime çok yakın hissetmeme, onların da beni böyle değerlendirdiklerini hissetmeme rağmen, aklıma takılan her soruyu soramıyordum... " Acaba, bu örgüt için gizli kalması gereken bir konu mudur?" endişesi içindeydim. Fakat yine de bu çok yetenekli, inançlı, bilgili ve coşkulu arkadaşlardan PKK hakkında çok zengin bilgiler elde etme olanağına sahip oldum. Bu süreçte Serxwebûn adına bir röportaj da yapıldı. Bu röportaj Serxwebûn dergisinde yayınlandı.

II

Son yıllarda, özellikle 15 Ağustos 1984 atılımından sonra, gerilla güçleri, Kürdistan'da çok geniş, çok kapsamlı bir toplumsal ve siyasal değişimin başlamasına neden oldular. PKK'nin düşüncesi, bu düşünceye uygun eylemi, geleneksel Kürt toplumunu derinden derine sarstı. Değerler allak-bullak oldu... Bu alt-üst oluş sürecinde geleneksel değerler parçalandı, modern değerler oluşmaya başladı. "Ailenin namusu", "aşiretin namusu", "kadının namusu" gibi geleneksel Kürt toplumunun temel değerleri parçalandı. "Ulusal onur", "ulusal özgürlük", "ulusal eşitlik", bağımsızlık" "vatan" "vatanın kurtarılması" gibi modern değerler oluşmaya başladı. Kürt toplumu, modern değerler etrafında, bu duygular ve düşünceler etrafında yeniden örgütlenmeye başladı... Ulusal onur, ulusal eşitlik, ulusal özgürlük gerçekleşmeden, ulusun ve vatanının namusunu güvenceye alınamayacağı, ailenin, kadının namusunun korunamayacağı da açık bir şekilde ortaya çıktı. Günümüz Kürt toplumunda izlediğimiz allak-bullak olma süreci bir müddet daha sürecektir. Fakat orta ve uzun vadede toplum çok daha ileri aşamalarda, Modern değerler etrafında örgütlenerek yeni yeni dengelere oturacaktır.

Son 7-8 sene içinde, Kuzey Kürdistan'da gerçekleşen bu süreci küçümsemek mümkün değildir. Ulusal ve demokratik bütün hakları gasp edilmiş, maddi ve manevi bütün değerleri ya gasp edilmiş, ya yok edilmiş bir halk; beyni sömürgeleştirilmiş, kimliksiz bırakılmış, köleleştirilmiş: kölecî boyunduruğa mahkûm edilmiş bir halk; ulusal onuru, ulusal kişiliği ezilmiş, yaralanmış, kişiliksiz bırakılmış bir halk; hep başkalarına, örneğin, Türklerin ve Türk milliyetçiliğinin çıkarlarına hizmet için koşullandırılmış bir halk; bin bir türlü aşağılamalar ve hakaretler karşısında tepkisiz bırakılmış... Leş gibi yerde yatan koskocaman bir kitle, PKK önderliğinin düşüncesi ve eylemiyle ayağa kalkmış, ruh ve heyecan kazanmıştır. Bunun son derece önemli bir süreç olduğu besbellidir.

Bugün, Kürt insanı, Kürt toplumu yoğun bir şekilde ulusal kimliğine sahip olmanın mücadelesi içine içine girmiştir. Bu koşulları kabul

edilemez bulmakta ve bunu gösterilerle, mitinglerle ifade etmektedir. Kürt insanı artık, ulusun geçmişini, kökenini, dilini, kültürünü, tarihini... araştırmaya başlamıştır. Kürt insanı artık, Ortadoğu'nun ortasındaki ülkesinin ve ulusunun bölünmesini, parçalanmasını ve paylaşılmasını anlamaya, kavramaya çalışmaktadır, ülkesini istemektedir. Günümüz Kürt toplumunda, coşkun, yoğun bir uluslaşma yaşanmaktadır. Kürt insanları artık, resmi ideoloji tarafından, Kemalizm tarafından oluşturulan korku duvarlarını aşmaya başlamışlardır. Korku, elbette, insana has bir duygudur. Fakat artık kimse korkuya teslim olmamaktadır. Tepeden tırnağa silahlı güçler, bin bir türlü işkenceyle donatılmış güçler karşısında korku hissetmek doğaldır. Buna rağmen en sistematik işkencelerin yarattığı korkular" bile artık, Kürt insanlarını teslim alamamaktadır. Zihinlerde ve beyinlerde resmi ideoloji tarafından oluşturulan karakollar birbiri ardına yıkılmaktadır. Hızlı, yoğun, kapsamlı bir özgürleşme gerçekleşmektedir.

Türk İçişleri Bakanlarından birisi şöyle demiş: "Doğu'da dağları bekleyen jandarma değil, jandarmanın korkusudur. Bu korkuyu sürekli kılabilmek için her türlü olanağı kullanmalıyız." Belirtmek istediğimiz şey, artık, bu korku duvarlarının aşıldığıdır. Bu süreçte, PKK'nın düşüncesinin ve eyleminin çok büyük bir rolü olduğunu, hatta bu sürecin PKK ile gerçekleştiğini belirtmek gerekir.

Kuzey Kürdistan'da. Kürt halkının uyanışı son çeyrek yüzyılda, Ortadoğu'da görülen en devrimci, en demokratik süreçlerden biridir. Köleleştirilmiş, kölecî boyunduruğa mahkûm edilmiş, ezilmiş, ulusal onuru kırılmış, örselenmiş, yaralanmış, bin bir türlü hakaret karşısında tamamen tepkisiz kalmış, leş gibi yerde yatan bir halkın uyanışı kadar, ayağa kalkması, ruh ve heyecan kazanması kadar, hakkına ve hukukuna sahip çıkmaya başlaması kadar güzel ve anlamlı bir şey olmaz... Bu uyanışın, bu demokratik açılımın Kürdistan'ın öteki bölgelerini de etkilediği ve bu doğrultuda örgütlenmeler oluşturduğu da açıktır. Öte yandan bu demokratik açılımın, dünyada, ırkçı ve sömürgeci baskılar altında ezilen öteki uluslar için de elverişli bir model oluşturacağı açıktır, besbellidir.

Sömürgeciliği, her zaman, ülkenin doğal zenginliklerinin yağma edilmesi, ülkenin pazar olarak kullanılmaya çalışılması gibi ekonomik boyutlarla kavramak yeterli değildir. Sömürgeciliğin insanların ruhsal yapılarını nasıl şekillendirdiklerinin incelenmesi de gerekli olmaktadır. Çünkü, ülke, sömürgeleştirilmeden önce, o ülkede yaşayanların beyinleri sömürgeleştirilmektedir. Özellikle Kürdistan'da beyinsel sömürgecilik dediğimiz olayın incelenmesi çok önemli olmaktadır. Bu da kişilik dediğimiz kavram üzerinde, "kişilik kazanma" dediğimiz süreç üzerinde, dikkatli bir şekilde, zengin olgusal verilere dayanılarak durmayı gerektirmektedir. PKK'nın bu konulara vurgulama yapması, olgusal verilere dayanarak kişilik sorunlarını incelemeye çalışması, sömürgeciliğin ruhsal yapıları nasıl şekillendirdiğini açığa çıkarmaya çalışması, ulusal kurtuluş hareketleri sürecine, bu sürecin kavranılmasına yeni yeni boyutlar kazandıracaktır. Bu boyut, kuşkusuz, başka ulusal kurtuluş hareketleri sürecinde de izlenmiştir, incelenmiştir. Fakat bu, PKK'da temel bir vurgulama konusudur.

İnkâr, asimilasyon Kemalist sömürgeciliğin en önemli boyutlarından biridir. Bu bakımdan, biz, Kürdistan'ın sömürge bile olmayan bir ülke olduğunu söylüyoruz.

III

Bu kapsamlı toplumsal ve siyasal değişimin en önemli göstergelerinden biri, kuşkusuz, kadının siyasal harekete katılmasıdır. Kürt kadınlarının gerillaya katılması, siyasal harekete katılması değişimin kapsamını, yoğunluğunu ve boyutlarını bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır.

Kadınlar, Kürt kadınları... Ömürleri boyunca köyünden dışarı çıkmamış, çarşıya pazara gitmemiş, şehre inmemiş kadınlar... Kendilerini birden bire jandarma ve polis karakollarında, cumhuriyet savcılarının kapılarında, sıkıyönetim mahkemelerinde, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde, Özel Tip Cezaevlerinde buldular. Babalarıyla, ağabeyleriyle, kocalarıyla, kayınpederleriyle doğru dürüst konuşamayan,

konusmaktan çekinen, tek kelime Türkçe bilmeyen kadınlar, savcılarının, yargıçların, sorularına cevap verir oldular... "Eşkıyaya yardım ve yataklık yapmışsın, aş vermişsin, ekmek vermişsin, yatacak yer göstermişsin..." Tekrar içeriye alınan kadınlar... Çocukları için, kardeşleri için, babaları ve dedeleri için nizamiye kapılarında beklesen, hakaret gören, işkenceye uğrayan kadınlar... Saçlarından kavranılarak sürüklenip götürülen kadınlar... Bu süreçte çocuklarının ve kardeşlerinin düşüncesinin ve eylemlerinin içeriğini ve haklılığını kavrayıp politikleşen kadınlar... Kürt kadınları.

Ömrü boyunca şehre inmemiş, sinema, tiyatro görmemiş, gazete okumamış kadınlar, süreç zulmü ve işkenceyi protesto etmek için açlık grevlerine oturdular. Özgürlük, eşitlik, içinde ulusal onur gibi değerleri gazetecilere anlatmaya, başladılar. Gerillaya katıldılar, gerillada aktif görevler aldılar. Hem namazlarını, niyazlarını eda ettiler hem de açlık grevlerine oturdular. Kürt halkının hakkından, hukukundan söz etmeye başladılar, bunları gazetecilere, milletvekillerine, devlet ve hükümet yöneticilerine, askerlere, subaylara anlatmaya başladılar.

Yaşamları boyunca şehre inmemiş, memurlarla karşılaşmamış kadınlar, yeni oluşumlarla beraber gösteri yürüyüşlerine, mitinglere katılır oldular. Zülmü, işkenceyi protesto eden sloganlar bağırırmaya başladılar. Çocuklarına, gerillaların cesetlerine büyük bir coşkuyla, büyük bir inançla sahip çıkmaya başladılar. Gösterilerde, yürüyüşlerde pankart taşıdılar... Bu süreç içinde, Kürt kadınları politikleştiler...

Bu yeni oluşumlarla birlikte Kürt toplumunun yapısında da önemli değişiklikler olmaktadır. İnsanlar arasında, aileler arasında dayanışma duyguları gelişmektedir. Ağalık kurumu çöküş içindedir. Ağalık, şeyhlik, aşiret reisliği gibi kurumlar ancak devletin desteğiyle ayakta durmaya çalışmaktadır. Kan davaları gittikçe azalmaktadır. Buna rağmen kan davalarını kışkırtmak için sömürgeci güçler ellerinden gelen her şeyi yapmaktadırlar. Kürtlerin birlik, bütünlük oluşturmaya başlamaları sömürgeci güçlerin hiç işine gelmemektedir.

IV

Kürdistan, Kürt toplumu bu aşamaya hiç kolay gelmedi. 1980'li yıllardan beri binlerce şehit var. 1980'li yıllardaki Diyarbakır zindanları unutulabilir mi? 40'ın üzerinde genç insan, insanlık onuruna sahip çıktıkları için, "Türküm, mutluyum..." demedikleri için, Kürt kimliğini ve Kürdistan kimliğini vurgulamaya çalıştıkları için işkencelerle katledildiler. Yakalandıkları yerde katledilenlerin, gözaltında işkencelerle katledilenlerin, polis ve jandarmada nezarethanelerinde katledilenlerin, yakalandıkları gözetim evi kayıtlarına, cezaevi kayıtlarına geçirilmeyenlerin sayıları daha çok, pek çoktur. Siirt'teki Kasaplar Deresi'ni, askeri garnizonların çevresindeki toplu mezarları unutmak mümkün müdür? Kürtler artık, belleklerini yeniden kazanıyorlar, Kürtlerin belleklerini kazımak artık, mümkün değildir. Kürdistan, eski Kürdistan değildir.

15 Ağustos atılımından sonra süreç daha da hızlandı. Bedel daha da ağırlaştı. Kürdistan'ın her tarafı Kürt şehitlerinin, Kürdistan davasını haklı bulan ve bunun için Kürtlerin yanında mücadeleye katılan Türklerin, Ermenilerin ve öteki uluslardan devrimcilerin kanlarıyla sulanıyor. Dünyanın çeşitli bölgelerinde cereyan eden ulusal kurtuluş savaşlarını yakından biliyoruz. Kürtlerinki kadar kanlı ve ağır geçen bir mücadele kolay kolay görülemiyor. Cezayir Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni, Vietnam Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni, Filistin Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni... yakından biliyoruz. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin çok farklı bir seyir izlediği bilinen bir gerçektir. Bu Kürdistan'ın bölünmesinin parçalanmasının ve paylaşılmasının ortaya çıkardığı bir sonuçtur.

Kürdistan'da baba-oğlun aynı yerde, işkence tezgahlarında sorgulamaya alınmaları her zaman, her yerde izlenebilir bir durumdur. Dedenin, oğlun ve torunun aynı yerde sorgulamaya alınmalarına, işkenceye uğramalarına da sık sık rastlanmaktadır. Dede, oğlunun ve torununun, işkenceler sırasında çıkardığı sesleri, çığlıkları, acıları duymaktadır, canında hissetmektedir. Oğul babasının ve oğlunun, torun dedesinin ve babasının feryatlarını en ince ayrıntılarına kadar

hissetmektedir, duymaktadır. İnsanlık için bundan çok daha ağır bir zulüm olabilir mi? Kürt toplumu bu zulmü sık sık yaşad, hala yaşıyor. Bu, aslında insanlığın bir sorundur. Dünyanın hiçbir yerinde insanlar bu tür zulümlerle karşılaşmamalıdır. Dünyanın hiçbir yerinde insan soyunun bu kadar, düşürülmesine izin verilmemelidir. Burada, insan soyunu düşürenler kuşkusuz, bu zulümleri düşünenler ve uygulayanlardır.

Bu zulümleri ve işkenceleri Kürt ayaklanmalarından sonra yapılan göstermelik yargılamalarda da görmek mümkündür. Kürdistan'da görev yapan İstiklal Mahkemeleri'nin veya Örfi İdare Mahkemeleri'nin savcılar, önce dedesinin ve babasının gözleri önünde ve onları en derin acılara gark ederek torunu astırıyordu. Ondan sonra yine dedenin gözleri önünde, tarif edilemez acıları ve kederleri içinde oğlunu astırıyordu. Son olarak da ayakta duracak mecali bile kalmamış dedeyi astırıyordu... Bütün bunlar da Kürt ahaliye seyrettiriliyordu. Kalabalık Kürt gruplarının bu vahşeti seyretmeleri zorunlu tutuluyordu. 1920'li ve 1930'lu yıllardan günümüze kadar neler değişti? Aslında devlet teröründe çok daha büyük bir yaygınlaşma oldu. Devlet terörünün kapsamı genişledi, daha öldürücü, daha yıkıcı, daha onur kırıcı oldu...

Temel soru şudur: Bütün bu işkencelere, baskılara ve zulümlere rağmen özgürlük duygusu ve düşüncesi nasıl gelişebilmektedir? Kökleşebilmektedir? Çünkü bu duygular ve düşünceler artık, bilinç düzeyine çıkmıştır. Bilinç düzeyine çıktıkları için de artık, geriletilmeleri mümkün değildir. Cuma namazlarından çıkıp şehit gerillaların mezarlarına koşan insanlar nereye doğru koştuklarının bilincindedirler. Kürt toplumunda eksikliği duyulan temel kategorinin bilincindedirler. Şehit gerillaların evlerine haftalarca süren taziyelerin bir anlamı da budur. Hâlbuki çatışmalarda öldürülen korucuların evlerine, taziye için kimse gitmemektedir.

Kürdistan'da yaşanan bu özgürleşme hiç de kolay sağlanamamıştır. Bunun karşılığında çok ağır bir bedel ödenmiştir, ödenmektedir. Binlerce şehit vardır. Henüz 20'li yaş çağlarını yaşayan binlerce

şehit... 15'inde, 18'inde kadın-erkek binlerce şehit... Genç-ihhtiyar binlerce şehit... Kürdistan'ın her tarafını sulayan bu şehit kanlarıyla, Kürdistan ülkesi, artık, Kürtlerin vatanı haline gelmiştir. Her köyde, her mağarada, her dağın eteğinde, her yol kavşağında, her dağ geçidinde şehitlerin kanları vardır. Bu süreç, PKK'de çok güçlü dostlukların doğması ve giderek güçlenmesi gibi bir sonuç ortaya koymaktadır. Aynı eyleme katılanlar arasında aynı zamanda ve aynı mekânda eğitime katılanlar arasında çok güçlü dostluklar doğmuştur. Herhangi bir eylem sırasında meydana gelen şehitler, eyleme katılan ve mücadeleyi sürdüren arkadaşları arasında unutulmaz anıların oluşmasına neden oluyor.

Bir toprak parçası nasıl vatan haline, yurt haline geliyor? Bir gerilla grubu 1985 baharında bir köye geliyor. Gruptaki gerillalardan biri, köyü, köydeki insanları, insanlar, aileler arasındaki ilişkileri yakından tanıyor. Bu gerilla 12 Eylülden önce ve 1982 yıllarında bu bölgede önemli çalışmalar yapmış, çalışmalara katılmış bir devrimci... Bu arkadaş o zamanlar köydeki insanlarla çok yakın ilişkiler kurmuş, dostluklar geliştirmiş, 1985 baharında, biraz da, gerillanın sıkıştığı bir ortamda, sömürgeci güçlerin bastırdığı bir anda köye uğramak, dostlarının yardımını aramak ihtiyacını duyuyor. Bir akşam alaca karanlıkta köye ulaşıyorlar. Köy bir harabe. İnsanlar yok. İnsansız bir köy... Evlerin arasında bir iki kedi dolaşıyor. Köyde üç beş ihtiyar var. Onlar da evlerinin içlerine kapanmışlar.

Gerilla, çok yakından tanıdığı, dostluklar kurduğu bir eve geliyor, Evin bütün kapıları kırık, parçalanmış. Pencereleer kırık, çerçeveleri sökülmüş... Ahırlarda bir-iki koyun kalmış, tavuklar şurada burada dolaşıyor. Sarıanlık yakılmış, evin bir kısmı yakılmış, yıkılmış, dumanları henüz tütüyor. Köyde kalan ihtiyarlarla konuşuyorlar. Köyün bütün insanları sürgün edilmiş. Köy zorla boşaltılmış... Yıkılmış, yakılmış bir köy. İşte bu manzara karşısında gerilla geçmiş günleri hatırlıyor. Köye daha önceki gelişleri, insanlarla sohbetleri bir filim şeridi gibi gözlerinin önünden geçiyor. Şu duvarların diplerinde insanlar otururlardı. Kapılar, pencereler düzgündü, bahçelerde meyve ağaçları, çiçekler vardı. Sular çağıl çağıl akardı... Kediler, köpekler

ortalık yerlerde daha bir kurumlularak dolaşırlardı. Ahırlarda koyunlar, kuzular, inekler olurdu. Evlerin etrafında hayvanlar yayılırdı, çocuklar oynarlardı. Şimdi, insanlar zorla göç ettirilmiş, evler yakılmış, yıkılmış. Eşyalar talan edilmiş. Gerilla bu süreci bir kere daha anlamaya, kavramaya çalışıyor. Bu köylerin çevresinde sömürgeci güçlerle yapılan çatışmaları, şehit olan yoldaşlarını hatırlıyor. Yoldaşlarının nerede, nasıl şehit olduklarını düşünüyor. Ülkesinin güzellikleri bir bir gözlerinin önüne geliyor. Bütün bu güzelliklerin işgal altında olduğunu düşünüyor. Halkını, zulmü, baskıyı, işkenceyi, talanı tekrar hissediyor. Irkçı ve sömürgeci uygulamalara karşı kını, coşkusu daha da artıyor... İleride bu duygu ve düşüncelerini bir hikâyenin çerçevesinde anlatmayı düşünüyor, bu düşüncesini gerçekleştiriyor. İşte bu süreç içinde toprak parçası, artık vatan, yurt haline dönüşüyor; uğrunda ölünebilir bir varlık haline geliyor.

Vatan, yurt kavramından söz ederken şu konuya da değinmekte yarar vardır. Kürdistan'da ulusal mücadele geliştikçe, Türk siyasal partileri, Türk basını, Türk aydınlarının büyük bir kısmı büyük bir telaşa kapılmaktadır. Çeşitli yollarla, Kürtlerin bağımsız Kürdistan düşünüp düşünmediklerini anlamaya çalışmaktadır. Çeşitli zamanlarda, çeşitli mekânlarda Kürtlere sorular yöneltmektedir. Kürtler de soru soranların istedikleri cevapları yakından bilmektedirler. Uygun cevabı hemen vermektedirler: "Hakkari bana, İstanbul sana, yok öyle yağma, İstanbul'dan bizi koparamazsınız. Elbette birlikte yaşayacağız, kardeş kardeş yaşayacağız... " "Bodrum, Marmaris, İzmir senin, Hakkari, Van, Siirt benim... Buna izin vermeyiz. Bağımsız Kürdistan istemiyoruz... Birlikte yaşayacağız, Bodrum'un. Marmaris'in, İzmir'in güzelliklerini birlikte yaşayacağız... " Bu tür cevaplardan büyük bir hüznün duyuyorum. Çünkü bu cevaplarda "vatan" bilinci yoktur, "ülke" bilinci yoktur.

Bu cevaplarda, Kürdistan savunması, ülke savunması, vatan savunması yoktur. Değil ülke savunması, vatan savunması, ülkeyi terk etmek vardır, vatani terk etmek vardır. Kime terk ediyor? Elbette sömürgeci güçlere... Kendisi İstanbul'da, Ankara'da İzmir'de oturacak, Kürdistan'ı ise sömürgeci güçlere teslim edecek.

Sömürgeciler Kürdistan'ı Kürt aydınlarından daha çok seviyor!..

İsveçliler, Almanlar, Amerikalılar, Araplar... vs. Bodrum, Marmaris, İstanbul, İzmir gibi yörelerde nasıl oturabiliyorlarsa, elbette, Kürtler de oturabilirler. Fakat buralar, Kürtler için hiçbir zaman vatan, yurt olamaz... Kürtler kendi yurtlarını, kendi vatanlarını savunmak durumundadırlar. Başkalarının vatanlarında yerleşmek, tam da sömürgeci güçlerin istediği bir şeydir...

Kürt aydını aymazlık içindedir...

V

İnsan hakları anlayışı söz konusu olduğu zaman Türk Devleti'nin temel niteliği üzerinde dikkatle durmak gerekiyor. Türk Devleti, tarihte hiçbir halka, hiç kimseye, insan haklarının gereğidir, eşitlik gereğidir, adalet gereğidir diyerek hak-hukuk tanımamıştır. Bunu, Türk egemenliği altındaki halklar zorla almanın yolunu ve yordamını bulmuş ve bu düşüncelerini hayata geçirmişlerdir. Yukarıda sözünü ettiğim cezaevlerinin birinde bir ziyaret, bir görüş sırasında duyduklarım bu düşüncelyi çok Çarpıcı bir şekilde kanıtlamaktadır. Bir kadın yanında iki yaşındaki, altı-yedi yaşlarındaki çocuklarıyla ve on dört yaşındaki oğlu ile kocasını ziyarete gelmişti. Kürdistan'ın çok uzak bir yöresinden gelmişlerdi. Bir otobüsten inip ötekine binerek gelmişlerdi. Kadın hiç Türkçe bilmemektedir. On dört yaşındaki oğlunun rehberliği ile ta cezaevine kadar ulaşmıştır.

Kadın, kocasına, görüşün bir yerinde şunları anlatmıştır: "... Bizim köye askerler artık istedikleri zaman gelemiyorlar. İstedikleri zaman gelip koyunumuzu, tavuğumuzu kesip yiyemiyorlar. Yumurtamıza, yağımıza, yiyeceklerimize sahiplenemiyorlar, eşyalarımızı talan edemiyorlar. Ara sıra geldikleri zaman da terbiyeli davranıyorlar. çünkü, biliyorlar ki dağda bizim de askerlerimiz var... " Bundan sonra, kadın kocasına köyde olup bitenleri anlatıyor. Kimin oğlunun, kimin kızının gerillaya katıldığını bir bir söylüyor. Karı-koca gerillaya katılanlardan söz ediyor. Korucuların, muhbirlerin köyde

insan içine çıkamadıklarını belirtiyor. Gerillalardan bir şehit olduğu zaman köy içerisinde cenaze törenine yüzlerce kişinin katıldığını söylüyor. Fakat korucuların cenazesini taşıyacak dört adamın bile bulunamadığını anlatıyor. Şehit olan gerillaların evlerine taziyeler haffalarca sürüyor. Çatışmalarda öldürülen korucuların evlerine ise hiç kimse taziye gitmiyor. Korucular da artık koruculuğu bırakmak istiyorlar. Falanca, filanca bıraktı. Ötekiler de bırakmaya çalışıyor. Fakat hükümet onların koruculuğu bırakmalarına izin vermiyor...

VI

Bugün Türk demokrasisini tehdit eden en önemli olgu, atanmış kurumların, halk tarafından genel oyla seçilmiş olan kurumlar üzerindeki egemenliğidir. Bu, hukuksal değil fiili bir durumdur. Anayasada, yasalarda egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu söylenmektedir, yazılmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin üstünlüğü vurgulanmaktadır. Fakat fiili olarak örneğin Milli Güvenlik Kurulu'nun, Türkiye Büyük Millet Meclisi üzerindeki baskısı ve etkinliği tartışılmazdır. Kaldı ki bu etkinliğin anayasal dayanakları da vardır. Kürdistan sorunuyla ilgili olarak bu etki açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Bugün Türk devlet kademeleri içinde Kürt sorununu hala, şiddet yoluyla çözüme kavuşturmak isteyenler vardır. Bunlar bugünkü hükümetin Kürt sorunuyla ilgili olarak attığı bazı adımlara karşı çıkmaktadırlar. "Kürt realitesini tanıyoruz" türünden açıklama bu güç odakları tarafından hoş karşılanmamaktadır. Kontrgerilla, Özel Harp Dairesi, Halkla İlişkiler Başkanlığı gibi kurumları bu güç odakları arasında saymak mümkündür. Bunlar şiddetin, sınır ötesi operasyonlarla Güney Kürdistan'a taşınmasını da istemektedirler. "Irak'ın kuzeyinde meydana gelen otorite boşluğunu" doldurmak sözü bu anlamda gelmektedir. PKK'nin bu otorite boşluğu içinde gelişip güçlendiği kabul edilmektedir. Aslında 1991 yılı içinde yapılan sınır ötesi operasyonların amacı tam da buydu. Fakat bu konuda başarılı olunmadığı, PKK'yi oradan çıkarmak şöyle dursun, PKK'ye zayıf dahi

verdiremediği bilinmektedir. Yine bu operasyonların, PKK'ye karşı Türkiye Cumhuriyeti ile işbirliği yaptıklarını açıklayan Irak Kürdistan Demokrat Partisi, Kürdistan Yurtsever Birliği gibi örgütlerin zayıflamasına neden olduğu, buna karşılık PKK ile işbirliği yapan PAK'ın (Kürdistan Özgürlük Partisi) Güney Kürdistan'da halk yığınları arasında gittikçe güçlendiği bilinmektedir. Buna rağmen yine bu tür çözümleri düşünenler, bunları hayata geçirmeye çalışanlar olabilmektedir. Ve bunlar, başbakan, bakan, vali gibi otoriteleri değil sadece askeri otoriteyi tanımaktadır. Kürdistan'da, Özel Savaşı yürüten görevliler, çoğu zaman, başbakanın, bakanların, valilerin ve kaymakamların "halka ateş açmayın", "halka şefkatle yaklaşın" biçimindeki emirlerine riayet etmemektedirler. Bunlar Türk Devleti'nin militarist karakteriyle ve değerleriyle ilgili bir durumdur. 19 Aralık 1991'de ve daha sonraki günlerde Kulp (Diyarbakır)'ta meydana gelen olaylar bunun açık bir yansımasıdır. Kulp'la birlikte, Lice, Hazro ve Silvan gibi ilçelerde cereyan eden olaylar yine bu doğrultudadır. '29 Aralık 1991 tarihli Yeni Ülke gazetesinde, yine aynı tarihli ve 44 sayılı 2000'e Doğru dergisinde olayların cereyan tarzını bütün açıklığı ile görmek mümkündür. Bazı günlük basında da benzer haberleri izlemek söz konusu olabilmektedir. (örneğin bk. 30 Aralık 1991 tarihli Cumhuriyet, Sabah, Zaman gazeteleri)

Kanımcı, Türk demokrasisinin önündeki en önemli engel budur. Hükümetler Türk siyasal hayatında bu kurumların etkinliğini geriletmedikleri sürece demokrasinin yaygınlaşması ve kökleşmesi mümkün değildir. Genel oyla seçilmiş kurumlar tayinlerle oluşturulmuş bu tür kurumların sevk ve idaresini ele alamadıkları, bunların hukuka ve insan haklarına karşı eylemlerini durduramadıkları sürece kendi konumlarını da tehlikeye atmış olacaklar... Fakat her şeye rağmen Türkiye'yi demokratikleştirecek güçler belirmiştir. Bu güçlerin başında PKK gelmektedir. PKK'nin düşüncesi ve eylemi genel oyla seçilmiş kurumların etkinliğini artıracak, militarizmden, devlet teröründen başka hiçbir şey düşünmeyen kurumların Türk siyasal hayatındaki ağırlığını giderek azaltacaktır.

Günümüzde konuşulan en önemli konulardan biri de, Kürtlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi temsilcileriyle ilgilidir. Kanımca Türkiye Büyük Millet Meclisi Kürtleri temsil yeteneğinden oldukça uzaktır. Gerek 6 Kasım 1991 günü yapılan yemin töreni sırasında, gerekse 15 Aralık 1991'de Ankara'da yapılan Halkın Emek Partisi 1. Olağanüstü Kongresi'nin basına yansıtılış biçiminde, gerekse 26 Aralık 1991 günü Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yapılan iç güvenlikle ilgili genel görüşmede meydana gelen olaylarda bu düşünceler doğrulanmaktadır.

Yemin töreni sırasında "ben ve arkadaşlarım bu yemini anayasa baskısı altında okuyoruz" diyen bir Kürt milletvekilinin sözleri Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde çok büyük tepkilere neden olmuştur. Bazı Türk milletvekilleri bu sözleri söyleyen Kürt milletvekilini konuşturmamak, kürsüden indirmek için fiili tecavüz de bulunmuşlardır. Kürsünün etrafını çevirmişler, olay yaratmışlardır. Başta bugünkü başbakan Süleyman Demirel olmak üzere yumruklarını dakikalarca sıra kapaklarına vurmuşlardır. Kürt milli renklerini simgeleyen mendiller ve saç bağları taşımak yine çok büyük tepkilere ve protestolara neden olmuştur. Yemin metnine, Kürtçe olarak "Bu yemini Türk ve Kürt halklarının kardeşliği için yaptım" biçiminde bir cümle eklemek kıyametlerin kopmasına neden olmuştur. Görüldüğü gibi Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında Kürtlerin kendilerini ifade etmelerine olanak verilmemektedir. Bu olayın ertesi günü Türk basınına yansıtış biçimi üzerinde ayrıca durulmalıdır. Kürt milletvekillerinin çok masum tavır ve davranışları "šov" olarak, "Türk demokrasisine, hoşgörü ortamına darbe", "bölücülük", "ayrılıkçılık", "Kürt terörü" olarak yansıtılmıştır.

Halkın Emek Partisi 1. Olağanüstü Kongresi'nin basına yansıtılış biçiminde de aynı tavırları ve davranışları izlemek mümkündür. Türk basını Kürtlerin kendilerini ifade etmelerine tahammül edememektedir. Kongrede, Abdullah Öcalan'ın annesi Üveys Öcalan'a gösterilen sevgi, saygı ve ilgi karşısında büyük bir öfkeye ve paniğe kapılmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde iç güvenlik konusunda yapılan genel görüşmede cereyan eden olaylar ise tamamıyla yürek karartıcı bir durumdur. Sosyal Demokrat Halkçı Parti'ye Halkın Emek Partisi'nden geçmiş bir milletvekilinin, Şırnak milletvekilinin meclis kürsüsünde yaptığı konuşma engellenmiş, yarıda kesilmiştir. Milletvekili konuşma yaptığı meclis kürsüsünden yaka paça edilerek, zor kullanılarak aşağıya indirilmiştir. Bu, Kürtlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünde düşüncelerini ifade edemeyecekleri anlamına gelmektedir.

Bu son olayı biraz daha irdelemekte yarar vardır. 19-22 Aralık 1991 günlerinde Lice, Hazro, Silvan ve Kulp'ta gerillaların cenazelerini almak isteyen halkla Türk Güvenlik Güçleri arasında çatışmalar çıkmıştır. Türk Güvenlik Güçleri silahsız ve savunmasız kalabalıklar üzerine ateş açmıştır. Örneğin Kulp'ta bu ateş sonucu 14 Kürt insanı hayatını kaybetmiştir. Yüzlerce yaralı vardır. Milyarlara varan maddi zarar söz konusudur. Bu katliam Kürt halk yığınları arasında çok büyük bir infialin oluşmasına neden olmuştur. Kürdistan'da cereyan eden bu olayları Türk basını, radyo ve televizyonu vermemektedir. Fakat Kürt milletvekilleri bu olayları yakından bildikleri için bölgeye gitmişlerdir. Bu olaylar, Ankara, İstanbul, İzmir gibi metropollerdeki Kürt gençleri tarafından da ilgiyle ve dikkatle izlenmektedir. Bu süreci yakından izleyen Kürt gençleri halkın üzerine ateş açılmasını protesto etmek, bu katliamlara tepkisiz kalmadıklarını göstermek için İstanbul'da, Bakırköy'de Olağanüstü Hal Bölge Valisi'nin kardeşinin işyerine molotof kokteyli atmışlardır. Konfeksiyon ürünleri satılan mağazada yangın çıkmıştır. Yangın kısa zamanda tüm katları sarmıştır. Yangın merdivenlerine açılan kapının kilitli ve kaynaklı olması nedeniyle insanlar yangından, boğucu gazlardan uzaklaşamamışlardır. Bunun sonucunda aralarında çocukların ve kadınların da olduğu 11 kişi hayatını kaybetmiştir. Kürdistan'daki katliamlardan, silahsız savunmasız kalabalıklar üzerine ateş açılmasından, 14 Kürt insanının katledilmesinden tek satır söz etmeyen Türk basını İstanbul'daki olayı günlerce diline dolamıştır. Manşetten haberler, fotoğraflar yayınlamıştır. Sanki Kürdistan'da hiç çocuk öldürülmüyormuş gibi yangında

ölen çocukların fotoğrafını yayınlamıştır. Kamuoyunun duygularını sönürmeye çalışmıştır. Böylece Kürt Ulusal Hareketi'ne karşı bir kamuoyu oluşturma gayreti içine girmiştir.

İşte Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki iç güvenlikle ilgili genel görüşme böyle bir ortamda gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Genel görüşmede Kürdistan'daki katliamlara, güvenlik güçlerinin halk yığınları üzerine ateş açmasına, 14 ölüye, yüzlerce yaralıya, baskıya, işkenceye, araba konvoyuna ateş açılmasına, milyarlarca liralık maddi zarara hiç değinilmemiştir, hep İstanbul'daki olaydan söz edilmiştir. Bir Kürt milletvekilinin bu olaylardan söz etmesine, Türk ve Kürt halklarının kardeşliğini dile getirmesine ise izin verilmemiştir... O halde, Kürtler Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde itilip kakılmaktan, hakaret görmekten, aşağılanmaktan kurtulmak durumundadırlar. Kürt Milletvekilleri bu saldırıları, bu aşağılamaları kendi şahıslarına yapılan bir saldırı ve hakaret olarak kabul edemezler. Bu saldırı, bu hakaret, bu aşağılama doğrudan doğruya Kürt ulusuna karşı yapılmaktadır. Bu çok açıktır. Kuşkusuzdur.

Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın 25 Aralık 1991 günü yaptığı radyo ve televizyon konuşmasını da hiç unutmamak gerekir. İstanbul'daki olayı vurgulayan, Kürdistan'daki katliamlara hiç dikkat çekmeyen Cumhurbaşkanı, Halkın Emek Partisi'ni de ağır biçimde suçlamıştır. HEP'lilerin bu "kutsal çatı" altında yer alamayacaklarını vurgulamıştır. Bu "kutsal çatı" altında' Kürt Milletvekillerine yer olmadığı Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın konuşmasıyla da ortaya çıkmaktadır. Bütün bunlardan dolayı Kürtler, Kürdistan Ulusal Meclisi'ni oluşturma düşüncesi, tavır ve davranışı içinde olmalıdırlar.

Kürtler vardır, Kürtlerin dili vardır, Kürtlerin ülkesi, vatani vardır. Kürtlerin ulusal meclisi de olmalıdır.

Bu çerçevede Türk düşüncesinin ve Türk basınının sergilediği tutumun da incelenmesi gerekir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsil edilen siyasal partilerin tavır ve davranışları yine incelenmelidir. Türk basını, Türk siyasal partileri Rusya'da, Balkanlar'da 400.000 kişilik Türk grupları için bile devlet istemektedirler. Orta

Asya'daki Türk kökenli cumhuriyetlerin bağımsızlığa kavuşmasını coşkuyla izlemektedirler. Bu cumhuriyetlerin bağımsızlığını, özgürlüğünü teşvik etmektedirler. Fakat Ortadoğu'da 35 milyondan daha büyük bir nüfusa sahip Kürtler için devlet olma hakkını kati surette düşünememektedirler. Türklerin bağımsızlığı, özgürlüğü vs. söz konusu olduğu zaman Türk basınının ve Türk siyasal partilerinin gözleri pırıl pırıl olmaktadır. Kürtlerin bağımsızlık ve özgürlük hareketi söz konusu olduğu zaman ise yürekleri kararmaktadır.

Bu, ırkçı bir düşüncedir, ırkçı bir tavır ve davranıştır. Buradaki ırkçılık orta Asya cumhuriyetlerindeki, Balkanlardaki Türklerin ulusal ve demokratik haklarının gözetilmesinden kaynaklanmamaktadır. Kürtler için benzer hakların tanınmamasından, Kürtlere baskı yapılmasından kaynaklanmaktadır. Çifte standartlı bu düşünce, bu tavır ve davranış Türk basınının, Türk üniversitesinin, Türk siyasal partilerinin temel niteliklerinden biridir. Bu yönleriyle Türk basını, Türk üniversitesi gibi kurumlar Milli İstihbarat Teşkilatı'nın bir şubesi gibi çalışmaktadırlar.

Yukarıda kısaca sözünü ettiğimiz Bakırköy'deki yangınla ilgili olayda, Türk basını, Türk siyasal partileri, Türk aydınları vs. şunu soruyorlar, sorularını muhataplarına vurgulama yaparak yöneltiyorlar.

- Bakırköy yangınına, benzer olayları yaratmak doğru mudur? 11 masum insanın, çocukların, kadınların ölmesi doğru mudur?

Bu sorudan önce sorulacak sorular vardır, bu sorular sorulmadan; yukarıdaki sorunun sorulması ve cevabının verilmesi de hiç anlamlı değildir, ciddi bir tutum değildir.

- Özgürlük isteyenlere, onuruna, kimliğine sahip çıkmaya çalışan bir halka şiddet yoluyla cevap vermek, özgürlükleri boğmak doğru mudur? Şehit gerillaların, yani kendi çocuklarının cesetlerini almak isteyen bir halkın üzerine kadınların, yaşlı insanların, çocukların üzerine ateş açmak doğru mudur? Silahsız, savunmasız kalabalıklar üzerine ateş açmak, insanları, araçları kurşunlamak doğru mudur?

Koalisyon hükümeti, "teröre karşı amansız bir mücadele

yürüteceğiz, halka şefkatle yaklaşacağız" diyor. Halka şefkatle yaklaşacağız diyen hükümetin şehit gerillaların cesetlerini almaya çalışan halkın üzerine ateş açılması karşısında hiçbir şey yapamaması "şefkat" politikasının içerikten yoksun olduğunu göstermiyor mu?

Vedat Aydın, bir gece yarısı, Özel Tim tarafından, evinden, karısının ve üç çocuğunun arasından alındı, işkenceyle öldürüldü. Bu doğru mudur? Şehit Vedat Aydın'ın cenazesini toprağa verebilmek için 15 civarında insan şehit edildi, bunlar doğru mudur?

Devletin güvenlik güçleri PKK militanları kılığına girip Satê köyünde (Yüksekova) 30, Gerê köyünde (Şırnak) 30 Kürt insanını katletti... Bu olayların ilk günlerinde Türk basını PKK'ya şiddetli bir eleştiri yöneltti... Fakat bu birkaç gün içinde bu soykırım girişimlerinin, devletin güvenlik güçleri tarafından gerçekleştirildiği açık bir şekilde ortaya çıktı. Fakat Türk basını, kendi devlet güçlerine karşı en ufak bir eleştiri yapmadı, bunlar doğru mudur?

Bu tür sorulan sormayanların Bakırköy yangını konusunda soru sormaları ciddiye alınamaz. Kaldı ki, olaylar ciddi bir şekilde incelendiği zaman şu husus hemen anlaşılacaktır: Bakırköy'deki olayda adam öldürme kastı yoktur... Fakat Kürdistan'dakiler bu kasıtle gerçekleştirilmiştir.

Kürt milletvekillerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kürsüsü'nde kendilerini ifade etmelerine engel olunuyor. Kürt milletvekilleri yaka paça edilerek kürsüden indiriliyor... "Teşri masu-niyet"den sık sık söz eden "en demokrat" oldukları söylenen insanların bile sesi çıkmıyor... TBMM Başkanı'ndan ses çıkmıyor... Bunlar doğru mudur?

Devlet terörünü engellemeden demokrasi kurulamaz...

VIII

Bu kitap, "Özgürlüğün Bedeli" başlığını taşıyan bu önsözün dışında iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yukarıda, bu yazının başında sözünü ettiğim söyleşi yer almaktadır. Söyleşiye bazı

ara başlıklar konulmuştur. Söyleşi yeni bir düzenleme içinde verilmiştir. İçeriği kuşkusuz aynıdır. Bu söyleşinin Serxwebûn dergisinin 103 (Temmuz 1990), 104 (Ağustos 1990) ve 105 (Eylül 1990 tarihli) sayılarında yayınlandığını bir kere daha belirtmeliyim.

İkinci bölümde İbrahim Güçlü arkadaşımızla PKK ile ilgili mektuplaşmalarımız yer almaktadır. Bu mektuplar da Serxwebûn dergisinde yayınlanmıştır. İbrahim arkadaşımızın ilk mektubu aşağı yukarı bütünü ile yayınlanmıştır. 65 sayfalık ikinci mektubu hakkında ise bilgi verilmiştir. Arkadaşımız bunu kendisi kuşkusuz istediği zaman, istediği şekilde yayımlayabilir. (bk. Serxwebûn, sayı 111, Mart 1991; Sayı 117, Eylül 1991)

İlk mektuplar Toplumsal Kurtuluş dergisinde de yayınlanmıştır. (Sayı 44-45, Haziran-Temmuz 1991, s. 65-81)

Mektubun orijinalinde ara başlıklar yoktur. Ara başlıklar kitaplaştırma sırasında konulmuştur.

Bu bölümde A. Fewzi'nin mektubundan da söz etmek gerekir. A. Fewzi'nin mektubunun içeriği Kürdistan Press (sayı 86), Rızgari özel ek (sayı 11)'de yayınlandı. Mektubun tamamının Rızgari, sayı 24-25'te yayınlandığını öğrendim. Bu dergiyi henüz göremedim. Bu mektuba verdiğim cevap ise Rızgari sayı 26'da (Nisan 1991, s. 137-138) yayınlandı. Yine sözü edilen 26. sayıda A. Fewzi'nin ikinci mektubu da yayınlandı. Bu mektupta, birinci mektupta yer alan suçlamalar aynen tekrarlanmaktadır. Bu bakımdan bu mektuba ayrıca cevap verme gereğini duymadım. Bu kitaba da alınmadı.

IX

Temel soru yine ortadadır. "PKK Üzerine Düşünceler" denildiği zaman bazı soruların gündeme getirilmesi ve cevaplarının aranması elbette büyük bir zorunluluktur. PKK'yi kuran 27 kişinin sınıfsal yapıları neyi göstermektedir? Bu insanların eğitim durumları nedir? Babalarının mesleği nedir? Bu 27 kişi Kürdistan'ın hangi yörelerinden

gelmektedir? Bunların coğrafi dağılımı neyi göstermektedir? 27 kişinin kaç tanesi kadındır? Bugün 27 kişi içerisinde, PKK'nın ideolojik ve politik çizgisinde yaşamını sürdüren kaç kişi vardır? Kaç tanesi utrafçı olmuştur, pişman olmuştur? Kaç tanesi şehittir? Herhangi bir nedenle PKK'yi terk eden kaç kişi vardır?

1970'li yılların sonlarından itibaren PKK'ye katılan binlerce kişi olmuştur. Bu kişilerin sınıfsal yapıları konusunda yukarıdaki soruların, benzer soruların sorulması, cevaplarının aranması gerekir...

Binlerce şehit vardır. Bunların da sınıfsal yapılan, toplumsal ve ahlaki değerleri elbette incelenmelidir...

Diyarbakır zindanları başlı başına incelenmesi gereken bir süreçtir... PKK'ya katılan bir militanın ailesiyle ilişkileri, ailesinin de giderek toplumsal ve siyasal sürece katılması ilgiyle, zengin olgusal dayanaklarla incelenmesi gereken bir konudur...

Kadınların siyasal harekette, gerillada yer almaları, aktif görevler almaları, yine üzerinde durulması gereken bir konudur.

Gerillaların, sanatla, edebiyatla, kültürle ilişkileri dikkatli bir şekilde incelenmesi gelecekteki Kürt toplumu hakkında önemli ipuçları verecektir. Örneğin yaşadıklarını yazanlar var mı? Ne kadarını yazabiliyorlar?

PKK hakkında yazılan iddianameler bile bu konularda bazı ipuçları verebilmektedir...

Bu konuların çok önemli olduğunu, ciddi ve kapsamlı bir şekilde incelenmesi gerektiğini biliyoruz.

Bu kitabı yayınladığı için MELSA Yayıncılığa, kitabın dizgisi için çok büyük bir gayret sarf eden Yurt Kitap-Yayın'a teşekkür ediyorum.

İsmail Beşikçi

Ocak 1991 / Ankara

SERXWEBÛN İLE SÖYLEŞİ

Aydınlar Sorunu

SERXWEBÛN- Sayın Beşikci, günümüzün en büyük sorunlarından biri olan Kürt-Kürdistan sorununu yıllardır araştırıp inceliyorsunuz. Ve bu çalışmalarınızın en son örneği Devletlerarası Sömürge Kürdistan adlı yapitınız çıktı ve bu nedenle tutuklusunuz. Biz bu tutuklanmanın gülünçlüğüne hiç değinmeyeceğiz. Bunun sizin çalışmalarınızın önünde ciddi bir engel teşkil etmediğini biliyoruz. Bundan sonraki çalışmalarınız için şimdiden başarılar diliyor ve ilk sorumuzu sormak istiyoruz. Bildiğiniz gibi 12 Eylül darbesi, solun ve aydınların düşüncelerinin ve eylemlerinin içeriğini bütün yönleriyle açığa çıkaran bir ayna olmuştur. Her türlü özgürlüğe, demokrasiye ve en temel insan haklarına yöneltilen azgın saldırılar karşısındaki tutumlardan bu durum açığa çıkmıştır. Bu nedenle 12 Eylül rejimi ortamında birçok olgu yanında açıklık getirilmesi gereken bir konu da aydınlar meselesidir. O halde aydınların rolü nedir? Aydınlar rollerini gerektiği gibi yapmakta mıdır? Günümüzde aydın olmanın anlamı nedir?

- Türkiye gibi toplumlarla Batı toplumlarında aydınlar, toplum içinde değişik rollere sahip olmuşlardır. Türkiye ve benzeri toplumlarda aydınlar, resmi ideolojiye göre belirlenmesi gereken bir kategoridir. Resmi ideoloji herhangi bir ideoloji değildir. Devlet tarafından ileri sürülen bir ideolojidir. Devletin, öğrenilmesini, benimsenmesini, yaygınlaşmasını istediği görüşlerdir. Devlet, bu görüşlerin etkin olmasını engelleyecek, bu görüşlerin gelişmesine sekte vuracak, bunların doğruluğundan kuşku duyacak her türlü çabaya karşıdır... Devlet, herkesin, yayılmasını istediği bu görüşleri öğrenmesini ve buna göre tavır ve davranışlarda bulunmasını istemektedir. Bu görüşlerin doğruluğundan kuşku duyulmamasını, bunların tek gerçek, tek doğru olarak kabul edilmesini istemektedir. Bu görüşlerin eleştirilmesine tepki göster-

mektedir. Bu düşünceleri insanlara ve kurumlara egemen kılmak için cezai yaptırım yetkisini sonuna kadar kullanmaktadır.

Türkiye'de resmi ideolojinin Kemalizm olarak ifade edildiği söylenebilir. Kemalizm anti-Kürt bir ideolojidir. Türk resmi ideolojisinin en önemli özelliği anti-Kürt olmasıdır. Bu, resmi ideolojinin en önemli boyutudur. Yalana, inkâra, asimilasyona dayanan bir ideolojidir. Irkçıdır ve sömürgecidir. Kürtlerin ulusal varlığını inkâr etmektedir. Kürtlerin kökeninin Türk olduğunu, Kürtlerin, Turani bir kavim olduğunu iddia etmektedir. Kürtçe diye bağımsız bir dilin olmadığını, Kürtçenin Türkçenin bir şivesi olduğunu ileri sürmektedir. Kürtlerin ulusal varlığını inkâr etmek suretiyle, ulusal ve demokratik haklarını yok saymaya çalışmaktadır. Bu ırkçı bir politikadır ve dünyada böyle bir ırkçılığın bir eşi daha yoktur. İşte böyle bir ortamda aydınlar, kendilerini, resmi ideolojinin düşüncesine, tavır ve davranışına göre belirliyorlar. Türkiye gibi ülkelerde aydın, resmi ideolojiyi eleştirebilen, eleştirileri doğrultusunda tavır ve davranışlarda bulunabilen bir kişidir. Aydınlar kavramını belirleyen, onların şu veya bu düzeyde sahip oldukları bilgi birikimi değildir. Bilgi birikimi ancak aydınlar kategorisini belirleyen ikinci derecede bir boyut olarak ele alınabilir. Aydın kavramını belirleyen esas boyut, tavır ve davranış boyutudur. Devletin terörü, baskısı ve zulmü karşısında yılmamayı, sinmemeyi, geri çekilmeyi gerektirir. Terörün, baskının, zulmün, işkencenin elbette bir işlevi, bir anlamı vardır... Bunun işlevi, anlamı elbette kavranılacaktır. Fakat devlet terörüne, baskıya, işkenceye ve zulme karşı belirli bir tavır ve davranışı sürdürmek de gerekir.

Resmi ideolojinin resmi olma durumundan ortaya çıkan niteliği üzerinde iyice durmak gerekir. Eğer devletin elinin altında bazı düşünceleri yasaklama, kısıtlama yetkisi varsa, bu yetki her zaman, her yerde ve her fırsatta kullanılabilir. Bu yasaklamalar, kısıtlamalar, aslında Kürtler için düşünülmektedir. Kürt sorunu dikkate alınarak düşünülmekte ve uygulanmaktadır. Fakat bir kere, böyle bir yetkiyi ele geçiren bir güç, hoşuna gitmeyen, kendisini rahatsız eden her toplumsal ve siyasal olay karşısında bu yetkisini kullanır. Her türlü toplumsal ve siyasal muhalefeti yok etmeye çalışabilir. Böylece Kürdistan için

Atılan kısıtlamalar, tüm Türkiye'yi etkiler hale gelmektedir. Bunun günümüzdeki en çarpıcı örneği, 413 sayılı Kanun Kuvvetindeki Kararname'dir. Yine bu kararnameye ilişkin olarak yayınlanan 421 ve bu iki kararname yerine yayınlanan 424, 425 sayılı Kanun Kuvvetindeki Kararnamelerdir. Bu kararnamelerle hükümete, Olağanüstü Hal Valisi'ne ve kamu yönetimine verilen yasaklama, sansür ve sürgün yetkileri sadece Kürdistan'ı değil bütün Türkiye'yi etkilemektedir.

Kürdistan Nasıl Yönetiliyor?

SERXWEBÜN- Kararnamelerle yönetim nasıl bir yöntem? Klasik sömürgelerin yönetimiyle, günümüzde Kürdistan'ın yönetimi arasında ne gibi farklar var? Resmi ideolojiyle bu yönetim biçimi arasında ilişki kurabilir miyiz?

- Günümüzde artık sömürge yönetmek kolay değildir. Kaldı ki Kürdistan'ın yönetilmesiyle klasik sömürgelerin yönetilmesi arasında çok önemli farklar vardır. Klasik sömürgeler denizaşırı topraklarda bulunduğu için buralarda uygulanan yönetim biçimleri, yasaklar, buyruklar, sansürler ve sürgünler metropol ülke insanlarını etkilemiyordu. Bu idari ve askeri önlemlerin düşünülmesi ve uygulanması ana-yurttaki demokrasiyi fazla etkilemiyordu. Kürdistan ise Türkiye'nin bir uzantısıdır. Kürdistan ülkesi Türkiye topraklarının bitiminde başlamaktadır. Bu bakımdan Kürdistan'da uygulanan her türlü idari önlem, emir, yasak, sansür, sürgün Türk demokrasisini yakından etkilemektedir. Kürt halk yığınlarının ulusal bilince ulaşmaları, bu bilincin gün geçtikçe daha da gelişmesi Kürdistan sömürgesinin yönetimini her geçen gün daha da zorlaştıracaktır. Bu bilinç geliştikçe, Kürdistan'ın sömürge bile olmadığı anlayışı ete kemiğe bürünecektir.

1923'te ve daha sonraki yıllarda da bu böyleydi. O yıllarda da Tahrir-i Sükun Yasası hep Kürtleri, Kürdistan'ı dikkate alarak yapıyordu. Fakat hükümete verilen emir, yasak, sansür ve sürgün yetkileri bütün Türkiye'yi etkiliyordu. Basın özgürlüğü kolayca yok edilebiliyordu. O halde şunlar gayet rahat bir şekilde söylenebilir: Kürt sorunu varlığını sürdürdüğü sürece Türkiye'de demokrasiyi kurmanın, köleş-

tirmenin, yaygınlaştırmanın hiçbir olanağı yoktur. Türkiye'de demokrasinin kurulması ve kökleşmesi ise Kürt sorununun çözümünü elbette kolaylaştıracaktır.

Türk Devleti, üniversite gibi kurumlara, siyasal partilere, kitle haberleşme araçlarına, çeşitli derneklere ve kuruluşlara, örneğin, işçi kuruluşlarına, dinsel kurumlara, eğitim kurumlarına vs. tek gerçeğin ne olduğunu söylemektedir. Söylediklerinin kesinlikle bilinmesini ve buna göre tavır ve davranışlarda bulunulmasını istemektedir. Kendisinin ürettiği bu bilgilerden kuşku duyulmamasını, bu bilgilerin tartışılmamasını istemektedir. Herkesin ve bütün kurumların kendisi gibi düşünmesini buyurmaktadır... Türk Devleti'nin bu politikasının başarısız olduğu söylenemez. Örneğin, Türk üniversitesi bu tür emirlere ve yasaklara riayet eden kurumlardan biridir. Türk üniversitesi devletin emirlerine ve yasaklarına en iyi riayet eden kurumların başında yer almaktadır. Türk basını da böyledir. Türk siyasal partileri, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi dinsel kurumlar, işçi kuruluşları vs. böyledir. Türk yargı organlarını da bu çerçeve içinde değerlendirmek gerekir. Bu kurumlar resmi ideolojinin kendilerine empoze ettiği bilgileri tek gerçek olarak kabul etmektedirler. Bu bakımdan Ortaçağın dinsel doğrularıyla, günümüzün resmi ideolojisi olan Kemalizm arasında çok önemli farklar yoktur. Zaten ideolojilerde en önemli boyut inanç boyutudur. Herhangi bir bilginin doğru olduğuna inanmak ve onu hayata geçirmek için her şeyi yapmak... Resmi ideoloji söz konusu olduğu zaman bu süreç, devletin, ideolojik baskı araçlarıyla, devletin zorlayıcı baskı araçlarıyla sürdürülmektedir.

İşte bu koşullarda aydın, resmi ideolojiyi eleştirebilen, bu eleştirileri doğrultusunda tavır ve davranışlarda bulunabilen bir toplumsal kategori olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu eleştiri elbette olgulara dayanılarak yapılacaktır. Resmi ideoloji, bilimin kavramlarıyla eleştirilecektir. Devletin bu eleştirilere baskı ve zor uygulayacağı açıktır. Zaman zaman bu baskıyı ve zoru doruk noktalarına kadar çıkarabilecektir. Aydın kategorisinin en önemli boyutu olan tavırlar, davranışlar burada ortaya çıkmaktadır. Aydın bu tür baskıları göğüslemeye çalışan, bunları aşmaya, etkisiz hale getirmeye gayret eden bir kategoridir.

Sınımsayen, geri çekilmeyen bilakis devletin haksızlığını, iki yüzölölüğünü vurgulayan, deşifre eden bir kategori olarak belirlemektedir.

Resmi ideoloji kuşkusuz, sadece Türkiye'nin, Türklerin sorunu değildir. İran, Irak, Suriye, Suudi Arabistan, Libya gibi ölkelerin de resmi ideolojileri vardır. Doğu Blok'u ölkelerinde de resmi ideoloji kurumu vardır. Faşizm dönemlerinde bazı Batı toplumlarında da resmi ideoloji kurumunun oluştuğunu görmekteyiz. Franko döneminde İspanya'da, Salazar döneminde Portekiz'de, Albaylar Cuntası dönemlerinde Yunanistan'da resmi ideoloji kurumu oluşmaya başlamıştır. Fakat Türk aydınlarının kendi cuntalarına bakışları ve buna karşı mücadeleleriyle, örneğin, Yunanistan'da, Portekiz'de, İspanya'da aydınların, cuntalarını kavramaları ve onlara karşı mücadele yürütmeleri çok farklı oldu. Bu, devletin ve aydınlar kategorisinin nasıl kavrandığı ile ilgili bir olaydır. Bu konuyu bundan sonraki sorulara cevap verirken de ele alacağız.

Türk Devlet Sisteminin Temel Ögesi: Militarizm

SERXWEBÜN- Türkiye tarihinin özü nedir? Bu tarih hangi sınıfsal çıkarlar temelinde yazılmış, işlev görmüştür?

- Oğuz Türkleri 11. yüzyılın ortalarından itibaren çeşitli siyasal ve doğal nedenlerin etkisiyle Batı'ya doğru hareket etmeye başladılar. Horasan'a, İran'a, Irak'a, Suriye'ye, Ermenistan'a, Anadolu'nun iç kesimlerine kadar ulaştılar. O sıralarda Van Gölü çevresinde, Van Gölü ve Urmiye Gölü arasında, Ermenistan'ın güneyinde, Zap, Fırat ve Dicle vadilerinde, Mezopotamya'nın kuzeyinde Kürtler yaşıyordu. Kürtlerin yaşadığı ölkeye Kürdistan deniliyordu. Anadolu'nun iç kesimlerinde de Rumlar yaşıyordu. Türkler önceleri İran Devleti'nde, Abbasi İmparatorluğu içinde, Karahanlılar Devleti'nde askerlik, kumandanlık yaptılar. Sonra da bulundukları yerlerde merkezi yapılar oluşturmaya başladılar. Büyük Selçuklu Devleti'nin ve Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurulmasıyla bu merkezileşme daha da gelişti.

Büyük Selçuklu Devleti'nin, Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluşu ve gelişimi sürecinde Müslüman Türklerin çevredeki halklara

karşı değişik politikalar uyguladıklarını görüyoruz. Rumlar, Ermeniler gibi Hristiyan olanlar, Müslümanların, Hristiyanlara uyguladığı vergilerden kurtulmak için kısa zamanda ve büyük kitleler halinde Müslümanlaşmışlardır. Müslümanlaşan bu unsurlar Türkleşmişlerdir. Oğuz Türkleri Horasan'a, İran'a, Kürdistan'a, Irak'a, Suriye'ye elbette milyonlarla gelmediler. Fakat Hristiyan unsurların Müslümanlaşmasını sağladılar. Böylece Türkleşenlerin sayısını artırdılar. Türk Beyleri Müslüman olan halklara, özellikle Kürtlere, çok farklı politikalar uyguladılar. Onların iç özerkliklerini, mevcut aşiret yapılarını aynen tanıdılar, korudular. Sadece belirli bir vergi almakla yetindiler. Ve askeri özelliklerinden yararlanmaya çalıştılar. Kürtlerin silahlı güçlerinden hasımlarıyla, örneğin Bizanslılarla yürüttükleri savaşlarda yararlanmanın yollarını aradılar.

Hristiyan halkları, Rumları, Ermenileri asimile etmek, asimilasyon ortamı yaratmak, Selçuklu ve Osmanlı tarihinin önemli bir özelliğidir. Selçuklu ve Osmanlı tarihinin önemli bir boyutu da devlet kavramı ile ilgili olarak ortaya çıkmaktadır. Osmanlılarda, devlet kutsal bir kavramdır. İnsanlar devlet için yaratılmışlardır. "Devlet halk içindir" anlayışı Osmanlıya çok uzaktır. Bu bakımdan devlet nizamını eleştiren, bu nizama alternatif arayan bütün faaliyetler çok kanlı bir şekilde bastırılmıştır. (Baba İshak Ayaklanması, Şeyh Bedreddin Ayaklanması gibi.) Merkezi yapının çok güçlü olmasında askeri özelliklerin, İslami devlet anlayışının da rolü vardır. Fakat bu güçlü merkezi yapı, mahalli yönetimlerin, belediyelerin güçlenmesini engellemiştir. Mahalli yönetimler merkezin ağırlığını devamlı enselerinde hissetmişlerdir. Öte yandan kutsal devlet anlayışı, devletin gücü, toplumsal sınıfların rahat bir şekilde oluşup gelişmesini, kökleşmesini engellemiştir. Örneğin, müsadere kurumunun sık sık ve yaygın olarak işlemesi, gerek yönetimin çeşitli kademelerinde yer alan çeşitli memurlara, gerekse halka, tüccarlara, bezirganlara karşı uygulanması sermaye birikimini engelleyen etkenlerin başında gelir. Bilindiği gibi padişah, gayet kolay bir şekilde bir emirle, bir fermanla herhangi bir bürokratin veya tüccarın veya benzeri bir kişinin malına, mülküne her zaman el koyuyor, onları hazineye katabiliyordu. İlgili kişiyi de idama

malh  m edebiliyordu. Böyle bir sonuçla karşılaşmak olasılığını düşünen bürokratlar veya tacirler, bezirganlar servet biriktirmekten özenle kaçınıyorlardı. Mal birikimi, servet veya sermaye birikiminin olmadığı yerlerde modern sınıfların yani kapitalist sınıfların ona bağılı olarak     i sınıfının oluşamayacağı açıktır.

Devletin ağır ve şiddetli baskısı, halkta girişim özgürlüğü duygusunun gelişmesini engellemiştir. Bu, aynı zamanda, yığınların tepkisizliğini de beraberinde getiren bir ortam hazırlamaktadır. Bazı olaylar karşısında yığınların gösterdiği tepkiler “Kutsal Osmanlı Düzeni”ne, “Ali Osman”a karşı bir saldırı olarak kabul edilmiş, çok şiddetli bir devlet gücüyle ezilmeye çalışılmıştır. Böyle olunca, yığımlar, devlet güçleri karşısında tepkisizliğı benimsemişler, kendi kabuklarına çekilmeyi tercih etmişlerdir.

SERXWEB  N- Bu yönetim biçimini, devletin toplum üzerindeki ağırlığını Cumhuriyet'ten sonra da görüyoruz.

- 1923'te Mustafa Kemal tarafından oluşturulan Cumhuriyet, kutsal devlet anlayışını Osmanlı'dan aynen almıştır. “İnsanlar devlet içindir” anlayışı Kemalizmin en önemli sloganlarından biridir. Devletin insanlar için olduğı anlayışı Kemalizme de çok uzak bir anlayıştır. Bu anlayı   bugün, devletin ülkesiyle ve milletiyle bölünmez bütünlüğü sloganıyla ifade edilmektedir. “Türk devleti ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür” denmektedir. Osmanlı'da da Osmanlıların son dönemlerinde devlete egemen olan İttihat ve Terakki yönetiminde de bu anlayı   çok güçlüdür. Buna rağımen 1. Dünya Savaşı sonunda Osmanlı   lkesi ve millet parçalanmıştır. Osmanlı milletini oluşturan unsurlar, 19. yüzyılın başından itibaren birer birer Osmanlı İmparatorluğı'ndan ayrıldılar. Kendi bağımsız devletlerini kurdular. Bu sonuç kuşkusuz Osmanlı Devleti'ne karşı sürdürülen, bağımsızlık ve kurtuluş savaşları sürecinde gerçekleşti.

SERXWEBÛN- Burada, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra gelen süreç üzerinde durmak gerekli oluyor. Bu süreçte Ermenilerin ve Kürtlerin durumları üzerinde özel olarak durabilir miyiz?

- Birinci Dünya Savaşı'yla birlikte Araplar da imparatorluktan ayrıлып, kendi bağımsız devletlerini kurma sürecine girmişlerdir. Kürdistan ve Ermenistan üzerinde ise yoğun bir pazarlık başlamıştır. Ermeni nüfusu savaşın ilk yıllarında sürgünlerle, katliamlarla, soykırımlarla çürütülmüştür. Kürdistan, İngiliz ve Fransız emperyalizmiyle, Arap ve Fars monarşileriyle işbirliği yapılarak bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmıştır. Mustafa Kemal'in 1919'da Erzurum Kongresi'nden sonra bazı Kürt şeyhlerine, aşiret reislerine ve Güney Kürdistan'daki şeyhlere gönderdiği mektuplar üzerinde, özellikle Şeyh Mahmut'a gönderdiği mektup üzerinde ciddiyetle durulmalıdır. Bu mektupta, “vatanımız”, “yurdumuz”, “milletimiz” gibi kavramlar sık sık kullanılmaktadır. Vatanın, milletin selameti için şeyhlerin, Şeyh Mahmut'un yardımları istenmektedir. Fakat Cumhuriyet'in kuruluşuyla birlikte gördüğümüz, 1925'te kesinleşen durum ise şudur: Mustafa Kemal'in 1919 yılında “vatanımız”, “yurdumuz” dediği toprakları, “milletimiz” dediği milletin bir kısmı, İngiliz emperyalizmine ve Fransız emperyalizmine bağlı olarak kurulan manda (sömürge) devletlerin egemenlik alanlarına bırakılmıştır. Bu, Kürdistan'ın yeniden bölünmesi, parçalanması ve paylaşılması olayından başka bir şey değildir.

SERXWEBÛN- Bu olay Kürdistan'ın yönetimiyle ilgili olarak ne tür ilişkiler ortaya çıkarıyor? Örneğin, Türkiye Büyük Millet Meclisi, hükümet, siyasal partiler gibi kurumların Kürdistan'ın yönetimindeki rolü nedir?

- Kürdistan'ın böylesine bölünmesine, parçalanmasına ve paylaşılmasına rağmen Türk Devleti, “devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği” sloganını sık sık kullanmaktadır. Türk Anayasası'ndaki bütün haklar ve özgürlükler, “devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği”ni koruyabilmek için kısıtlanabilmektedir veya ortadan kaldırılabilir. Askıya alınabilmektedir. Durum bu kadar açık olduğu halde

Türk üniversitesi, Kürdistan konusunda gerçek durumu, sosyolojik durumu hiçbir zaman ifade edememiştir. Sosyolojik gerçeği kabul eden, onu inceleyen, araştıran bir faaliyet içine girememiştir. Türk basını Kürt gerçeğini hiçbir zaman yazamamıştır. Gerçeği ifade eden haberleri, her zaman, her fırsatta çarpıtmıştır. Bu, neden böyledir? Gerçek, neden inkâr edilmekte, görmezden gelinmekte, çarpıtılmaktadır? Bilimsel bilgi üretmekle görevli kurumlar neden gerçeği savunamamakta, yalanın propagandasını yapmaktadır? Bu ve benzeri konular üzerinde durmak insanı resmi ideoloji kavramına götürmektedir. Resmi ideoloji kavramı ise insanları, Türk Devleti'nin illegal yönleriyle ilgili bazı düşüncelere sevk etmektedir.

Türkiye'de siyasal partiler, hükümet, Türkiye Büyük Millet Meclisi, yargı organları, basın gibi kurumlar sanıldığından çok daha etkisiz, çok daha cılız kurumlardır. Ordunun, Türk siyasal hayatı üzerindeki etkisi ve baskısı sanıldığından çok daha büyüktür, geniştir, ağırdır. Milli Güvenlik Kurulu, Türk siyasal hayatında çok önemli bir kurumdur. Önerilerini ordunun ve Milli İstihbarat Teşkilatı'nın görüşleri doğrultusunda oluşturur. Milli Güvenlik Kurulu'nun önerilerine “Tavsiye Kararı” denir. Fakat hükümet, Milli Güvenlik Kurulu'nun önerilerine, yani “tavsiye kararları”na kesin olarak uymakla yükümlüdür. Türk hükümetinin bu kararları tartışma yetkisi bile yoktur.

413 Sayılı Kararname, bu kararnamede değişiklik yapan 421 Sayılı kararname ve ikisi yerine yürürlüğe konan 424 ve 425 sayılı kararnameler bunun çarpıcı bir örneğidir. 413 Sayılı Kanun Kuvvetindeki Kararname hükümete, Olağanüstü Hal Bölge Valisi'ne çok büyük yetkiler vermektedir. Hükümet, Olağanüstü Hal Bölge Valisi bu kararnameye dayanarak cezalarda artırım bile yapabilmektedir. Örneğin, TCK'nın 158., 159., 168., 169. maddelerinde belirtilen cezalar iki misline kadar yükseltilebilmektedir. Kararnameler, hükümete, Olağanüstü Hal Bölge Valisi'ne geniş bir sansür, yasaklama yetkisi vermektedir. Olağanüstü Hal Valisi kararname ile çok geniş yetkilerle donatılmıştır. Kürdistan buyruklarıyla, yasaklarla, sürgünlerle, sansürlerle yönetilmektedir. Gazeteler toplatılabilmektedir. Kürtlerden, Kürt sorunundan söz eden dergilerin basılmasına yasak konulmaktadır. Bu yazıları içe-

ren sol dergiler yayımlanamamaktadır. Yayınevleri kitaplarını yayınlayacak matbaa bulamamaktadır. Aksine davranan matbaaların kapatılacağı buyrulmaktadır. Milyonlarca lira para cezası söz konusu olmaktadır... Kararname Olağanüstü Hal Bölge Valisi'ne sürgün yetkisi de vermektedir. Çok ağır hükümler taşımasına, çok etkili, çok kapsamlı sonuçlar ortaya çıkarmasına rağmen Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bu kararname görüşülmemiştir. Siyasi parti gruplarında bu önlemlerle ilgili herhangi bir görüşme yapılamamıştır. Bu kararname doğrudan doğruya Milli Güvenlik Kurulu tarafından yapılmaktadır. Hükümetin bu kararnamedeki önlemleri kayıtsız şartsız uygulaması gerekmektedir. Hükümetten istenen sadece odur. Hükümetin bu tür önlemleri tartışma yetkisi bile yoktur. Hatta bakanlar kararnamelerin içeriği hakkında yeterli bilgiye sahip değildirler. O halde, şu sorular kesinlikle sorulmalıdır: Türk demokrasisi ile çok yakından ilişkisi olan bu önlemler neden siyasal partiler tarafından konuşulamamaktadır, görüşülememektedir? Benzer önlemler neden hükümet tarafından hazırlanamamaktadır, düşünülememektedir? Daha da önemlisi Türk demokrasisi bakımından böylesine ağır sonuçlar doğurabilecek önlemler neden Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tartışılmamaktadır? Bu önlemler, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin tartışmasından, denetiminden neden kaçırılmaktadır? Türkiye Büyük Millet Meclisi, milli iradeyi temsil eden en büyük, en etkili kurum değil mi? Anayasa gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden daha üstün bir otorite var mı? Siyasal partiler anayasa gereğince demokrasinin vazgeçilmez organları değil mi? Milli irade siyasal partiler aracılığıyla şekillenmiyor mu? Öyleyse Türkiye'nin kaderini çok yakından etkileyen bu önlemler Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde neden ele alınamıyor? Bu durum, Milli Güvenlik Kurulu'nun hükümetten, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden daha üstün bir kurum olduğunu göstermiyor mu?

Bu durumda parlamento çok göstermelik bir kurum olarak kalıyor mu? 413 Sayılı Kararname, 9 Nisan 1990'da Bakanlar Kurulu tarafından ilan edildi ve ertesi gün yürürlüğe girdi. Kararnamenin yürürlüğe girmesinden hemen sonra *Hürriyet* gazetesi, 2000'e Doğru dergisini artık basmayacağını, bunun, sözü edilen kararname hüküm-

lerinin ihlali olacağı anlamına geldiğini bildirdi. 2000'e Doğru dergisi yayımını sürdürmek için bir müddet matbaa aradı. Dergiyi yayınlamak matbaa bulamadı. Dergi, iki hafta kadar bir süre yayınlanamadı. İşleri Bakanı, "Hürriyet gazetesi 2000'e Doğru dergisini iyi ki basmadı, yoksa matbaayı kapatırdık" dedi. Kuşkusuz pek çok öteki sol dergi de yayınlanamadı. Matbaalar Kürtlerden söz eden dergileri, kitapları yayınlamıyorlardı. Bu konuda polisin kendilerini tehdit ettiğini söylüyorlardı. Bunlar kanun kuvvetindeki kararnamenin ne kadar kararlı ve ısrarlı bir şekilde kullanıldığını, ne kadar etkili sonuçlar yarattığını göstermektedir.

Şimdi şu olasılıklar üzerinde duralım: Hürriyet gazetesi kararnameyi protesto etseydi ve 2000'e Doğru dergisini bassaydı ne olurdu? Veya 6-7 büyük gazete basın özgürlüğünü savunmak ve basın özgürlüğünü kısıtladığı gerekçesiyle kararnameyi protesto etmek için iki üç gün yayın yapmasaydı ne olurdu? Kuşkusuz hükümet gerilerdi, kararnameyi geri alırdı veya benzer bir geri dönüş yapardı. Fakat ne Hürriyet gazetesi, ne de 6-7 büyük gazete böyle bir sürece giremezler. Vurgulamaya çalıştığım nokta da bu. Çünkü basın, Türkiye'de, Milli İstihbarat Teşkilatı'nın bir şubesi gibi çalışmaktadır. Varlığını, yaşamını sürdürmesini burada görmektedir. Hürriyet veya öteki gazeteler kararnameyi protesto edemezler, o gücü kendilerinde bulamazlar. Çünkü Milli İstihbarat Teşkilatı ayrı ayrı gazeteler içinde de örgütlüdür. Belki de kararnameler, benzer mevzuat gazetelerdeki bu tür gazeteciler, bu tür yazarlar tarafından pişirilip kotarılmaktadır. Türk basını Milli İstihbarat Teşkilatı ne istiyorsa onu yazmaktadır. Ne gibi konuların yazılmaması isteniyorsa onları yazmamaktadır. Bulgaristan'daki Türkler, Batı Trakya'daki Türkler, Kıbrıs Türkleri, Azerbaycan, Orta Asya'daki Türk Cumhuriyetleri vs. elbette yazılması teşvik edilen konulardır. Kürtler konusu ise yazılmamalıdır. Ve Türk basını artık tecrübesiyle, nelelerin yazılması, nelerin yazılmaması, nelelerin nasıl yazılması gerektiğini çok iyi öğrenmiştir. Halbuki resmi ideoloji kurumunun olmadığı toplumlarda bu tür kısıtlamalar karşısında çok daha farklı bir süreç yaşanmaktadır. Biraz sonra bu konuya da değinme fırsatı bulacağız.

413 sayılı olan ve Türk demokrasisi bakımından çok ağır sonuçlar doğuran bir kararname Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne getirilememektedir. Düşünülen önlemler milletvekillerinin tartışmasına, bilgisine sunulamamaktadır. Fakat milletvekilleri de hükümete, yetkili olan öteki kurumlara anayasal yetkilerini, görevlerini hatırlatamamaktadır. Bununla beraber Batman ve Şırnak ilçelerinin il yapılmasıyla ilgili yasa tasarıları hemen Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne getirilmektedir. Bu tasarımı milletvekillerinin konuşması, tartışması istenmektedir. Halbuki bu teknik bir yasa tasarısıdır. Demokrasi açısından çok önemli sonuçlar doğurmamaktadır. Böylece parlamentonun da bir işlevi olduğu, milletvekillerinin hiç de boş oturmadıkları izlenimi yaratılmaya çalışılmaktadır. Halbuki 413 Sayılı Kararname gibi konularda onların varlığına hiç gerek duyulmamaktadır. Önemli konularda onları küçümseyen, önemsiz konularda ise onların varlığını büyük gösteren anlayış ikiyüzlü bir anlayıştır. Aslında Türk siyasal sisteminde parlamentonun göstermelik bir işlevi vardır. Önemli kararlar, özgürlüklere ilişkin yasa teklifleri, ordunun ve MİT'in istekleri doğrultusunda Milli Güvenlik Kurulu tarafından oluşturulmaktadır.

Atanmış Kurumların Halk Tarafından Seçilmiş

Kurumlar Üzerindeki Tartışılmaz Egemenliği

SERXWEBÜN- Ordunun, parlamento gibi halkın seçtiği kurumlar karşısındaki ağırlığını Osmanlı yönetiminde de, özellikle İttihat ve Terakki yönetiminde de görüyoruz.

- İttihat ve Terakki, Jön Türkler ilk defa 1908'de gerçekleştirdikleri bir askeri darbeyle, Osmanlı yönetiminde önemli bir etkiye sahip olduklarını göstermişlerdir. İttihat ve Terakki'nin gizli bir örgüt olduğunu biliyoruz. Fakat bu örgütün gizliliği 1908'den sonra da devam etmiştir. 1908'de padişahı değiştirmiştir. İsteddiği zaman sadrazamları da değiştirebilmektedir. Bakanları, valileri kuşkusuz çok kolay değiştirebilmektedir. İttihat ve Terakki, yönetim üzerindeki bu etkinliğine rağmen kendi hükümetini kurmamıştır. Kurulan hükümetleri perde arkasından yönlendirmeye çalışmıştır. Gizliliğini de sürdürmüştür. İttihat

ve Terakki, kendisine bağılı gizli örgütlerle muhaliflerine suikastlar düzenlemeye, onları yok etmeye çalışmıştır. Fakat 1913 yılı başlarındaki bir hükümet darbesi sonucunda kendi hükümetini de kurmuş siyasal iktidarı tam anlamıyla ele geçirmiştir. Buna rağmen İttihat ve Terakki yine de gizliliğini korumayı sürdürmüştür. Kendisine bağılı gizli örgütler, gizli vurucu timler kurmuş, bunların faaliyetini teşvik etmiştir.

Kanımca, devletin illegal eylemleri, Türkiye Cumhuriyeti döneminde de aynen sürmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Kürdistan, emirlerle, yasaklarla, sansürlerle ve sürgün yöntemleriyle yönetilmektedir. Bu, resmi ideoloji kurumuyla çok yakından ilgisi olan bir süreçtir. Çünkü birinci soruyla ilgili cevapta belirtildiği gibi Türk Devleti, Kürt ulusal varlığını inkâr etmektedir. Devlet, birinci olarak ideolojik baskı araçlarını bu yönde kullanmaktadır. İdeolojik baskı araçlarını kullanarak Kürtlerin Türk olduğunu, Kürtçe diye bağımsız bir dil olmadığını anlatmaya çalışıyordu. Eğitim kurumları, üniversiteler, kitle haberleşme araçları, siyasal partiler, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi dinsel kurumlar, sendikalar vs. hep bu iş için seferber ediliyordu. Böyle bir süreç, propagandanın yoğunluğu ve yaygınlığı ne ölçüde olursa olsun Kürt aydınlarını ve Kürt halk kitlelerini ikna edici bir güce sahip değildi. İşte devlet, bundan sonra önlemlerin ikinci aşamasına geçiyor. İkinci aşama önlemlerini hayata geçiriyor. Bunları, devletin zorlayıcı baskı araçları olarak isimlendirmek mümkündür. Polis, jandarma, karakol, tutukevi, mahkeme, cezaevi gibi zorlayıcı baskı araçlarını kapsamaktadır. Dikkat edilirse bunlar devletin legal olan zorlayıcı baskı araçları. Bunların sık sık kullanılması kuşkusuz kitleleri sindirmeye, yıldırmaya, korkutmaya yöneliktir. İkinci aşama önlemleri, siyasal ve toplumsal sürecin hızlandığı bir dönemde kullanılmaktadır. Fakat toplumsal ve siyasal mücadele bazen çok daha büyük ve yoğun bir hız kazanabilmektedir. Bu gelişmeyi durdurmaya devletin zorlayıcı baskı araçlarının sık sık kullanılması da engel olamamaktadır. Devlet artık süreci durdurabilmek, toplumsal ve siyasal mücadelenin yaygınlaşmasını ve derinleşmesini engellemek için üçüncü bir aşamadaki önlemleri kullanmaya çalışmaktadır. Bunlar, devletin yine zora dayanan fakat illegal olan baskı araçlarıdır.

Devlet Terörünün Niteliği

SERXWEBÛN- Bu durumda devlet terörü, anayasayla, yasalarla hazırlanan ve garanti edilen bir olgu, bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır.

- Türkiye'de devletin Kürdistan sorunu ile ilgili tek bir politikası vardır. Bu, tam anlamıyla bir terör politikasıdır: Devlet terörü. Devlet baskıyı, zoru ve şiddeti öyle kullanacak ki kimse, toplumsal ve siyasal sorunlar üzerinde, yani Kürt sorunu üzerinde düşünmeye, Kürtlerle ilgili istekler ileri sürmeye cesaret edemeyecek. Aksi halde baskının, zulmün, haddi hesabı olmayacağını bilecek, bu konularla uğraşmayacak... Örneğin, insanlara bok yedirilmektedir. Devletin legal güçleri halka karşı böyle bir muameleye kalkışamaz. Örneğin, masum insanlar feci bir şekilde öldürülmekte, cesetleri de dağlara, derelere atılmakta, bazen de yakılıp ortadan kaldırılmaktadır. Devletin legal olan zorlayıcı baskı araçları bu tür baskıları pervasız bir şekilde gerçekleştiremez. Örneğin, "Güneydoğunun Ölümsüz Korucuları" adıyla bildiriler yayınlanmakta, halka zulüm ve işkence yapılmaktadır. Bu gizli bir örgüttür ve devlet tarafından kurulmuştur. Bütün bunlar için özel yetiştirilmiş, özel olarak eğitilmiş örgütler gerekir. Sadece Kürdistan'da kullanılan Özel Tim'ler bu tür örgütlerdir. Bu tür örgütlerin temel amacı halkı korkutmak, sindirmektir. Korkuyu, paniği çoğaltmak, yaygınlaştırmak ve derinleştirmektir. Halkın onurunu kırmaktır. Bugün Kürdistan'da devletin zora, baskıya ve işkenceye dayanan, fakat illegal olan baskı araçları yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Ve bunlar resmi ideoloji kurumuyla yakından ilgilidir. Resmi ideoloji Kürt halkının varlığını inkâr etmektedir. Devlet terörü, asimilasyonu gerçekleştirmek için kullanılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti asimilasyon politikasını Osmanlılardan, İttihat ve Terakki'den, Jön Türkler'den devralmıştır. Cumhuriyet'ten sonra Türk Devleti'nin elinde asimile edilecek önemli bir grup olarak Kürtler kalmıştır. Ve Kürtlerle, İngiliz ve Fransız emperyalizmi, Arap ve Fars monarşileri gibi güçler de uğraşmaktadırlar. Bunlar da şu veya bu oranda Kürt kişiliğini ve Kürdistan kişiliğini yok edici, asimilasyona hizmet edici politikalar uyguluyorlar. Bu ise asimilasyon politi-

kasının uygulanmasını kolaylaştırıyor. Türk Devleti'ne bu politikayı daha ciddi, daha kararlı ve daha ısrarlı bir şekilde uygulama fırsatı ve cesareti veriyor.

Fakat bu Kürt politikası Türk demokrasisini tehdit eden olguların başında geliyor. Milli Güvenlik Kurulu'nun yani ordunun ve MİT'in Türkiye'nin siyasal hayatı üzerindeki çok büyük ağırlığı, siyasal partiler, hükümet, Türkiye Büyük Millet Meclisi gibi anayasal kurumların fiili olarak çok cılız kalmaları, herhangi bir kıymeti harbiyelerinin olmamaları ise bu konuyla ilgilidir.

Türk tarihinin yazımında özellikle Osmanlıların son dönemlerinin ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinin yazımında resmi ideolojinin kabul-leri birinci planda tutulmuştur. Kürt olgusunu görmezden gelmek, Kürt olgusunun insanların bilincine çarpmasını önlemek için her türlü önlemi almak, böyle bir tarih yazımının çok dikkat ettiği önemli konulardan biridir. Bu aynı zamanda devleti, orduyu yücelten, kutsallaştıran bir tarih yazımıdır. Böyle bir tarih yazımının emekçi sınıflar aleyhine olduğu açıktır. Elbette egemen sınıfların çıkarlarını gözetecektir. Bu bakımlardan dolayı resmi ideolojinin eleştirisi emekçi sınıfların lehine bir durum yaratmaktadır.

İlericilik-Gericilik

SERXWEBÛN- Türk hakim sınıflarının ilericilik-gericilik kavgasındaki yeri nedir? Hangi ulusal ve kültürel değerleri geliştirdiler?

- Oğuz Türkleri Ortadoğu'ya, İran'a, Kürdistan'a, Irak'a, Suriye'ye, Anadolu'ya 11. yüzyılın ortalarında gelmişlerdir. Türklerin yönü hep Batı'ya doğru olmuştur. Örneğin, Osmanlı Devleti'nin kurulmasından yarım asır sonra Türkler, Çanakkale Boğazı'nı geçerek Trakya'da ilerlemişlerdir, Türklerin yönü hep Avrupa'ya doğru olmuştur. Bu tarihlerden sonra Türkler hep Avrupa'da, Balkanlarda, giderek Avrupa içlerinde ilerlemeye gayret etmişlerdir. İstanbul'un fethinden sonra bu süreç daha da hızlanmıştır. Osmanlıların tekrar Anadolu'ya, Kürdistan'a, İran'a seferler düzenlemeleri 16. yüzyılın ilk çeyreğinde gerçekleşmiştir. 19. yüzyılda Tanzimat hareketleriye birlikte Osmanlı

Türklerinin Avrupa'ya, Batı'ya doğru yönelmeleri yeni bir boyut kazanmıştır. 18. yüzyılın sonlarından itibaren başlayan bu süreç Cumhuriyet'in kuruluşuyla birlikte yani Mustafa Kemal Atatürk döneminde yeni boyutlar kazanarak sürüp gitmiştir. Buna kısaca Batılılaşma diyoruz. Bugün de Türklerin, Türk egemen sınıflarının yönü Avrupa ile bütünleşmeden yanadır. Avrupa topluluğuna katılma çabaları bu anlama gelmektedir.

Sorunun çok önemli bir boyutunu da gözden uzak tutmamak gerekir. Türklerin yönü hep Avrupa olmuştur, Batı'ya dönük olmuştur ama Batı'yı Batı yapan kurumlar, Batı'nın öz değerleri, Türkler tarafından, Türk Devleti'nin yöneticileri ve Türk egemen sınıfları tarafından hiç anlaşılmamıştır. Anlaşılamamıştır. Bu bakımdan Avrupa'ya yönelme ile Batılılaşma arasında esaslı bir ayırım yapmak lazımdır. Batı, kuşkusuz düşünce özgürlüğüne dayanır. Batı'da, Batı'nın demokratik toplumlarında, devletin iç politikası da devletin dış politikası da gayet rahat bir şekilde eleştirilebilmektedir. Batı'da devletin iç ve dış politikasını eleştirenler ceza tehdidi ile karşılaşmazlar. Batı'da resmi ideoloji kurumu yoktur. Batı uygarlığının temelinde, Batı medeniyetinin temelinde bu kategoriler vardır. Uygarlık, devletin iç ve dış politikasını eleştirebilmek ve bu yüzden dolayı cezai müeyyide ile karşılaşmamak demektir.

Örneğin, Hindistan, Avustralya, Yeni Zelanda Türkiye'ye nazaran çok daha Batılı devletlerdir. Çünkü bu devletlerde Türkiye'deki kadar kurumlaşmış bir resmi ideoloji yoktur. Bu devletlerin iç politikaları da, dış politikaları da, orduları da gayet rahat bir şekilde eleştirilebilmekte ve bu eleştirileri yapanlar cezai müeyyide ile karşılaşmamaktadır. İsrail'i ele alalım. 1982'de İsrail'in Lübnan saldırısı ve Beyrut kuşatması sırasında Tel-Aviv ve Kudüs gibi büyük şehirlerde bu ülkenin saldırgan politikasını eleştiren gösteriler, mitingler düzenlenmiştir. Bu gösterilere, mitinglere yüz binlerce Yahudi ve Filistinli katılmıştır. Hem de bu yürüyüşler ve mitingler, ordunun politikasını eleştiren konuşmalar, savaş sürerken yapılıyordu. Fakat bunlar vatan hainliği suçlamalarıyla mahkemeye verilmediler.

Hindistan'da da federal hükümet zaman zaman basına kısıtlama getiren kanunlar düşünebiliyor. Fakat bu düşüncelere, bu önlemlere henüz tasarı halindeyken şiddetli bir tepki gösteriliyor. Örneğin, Hindistan'da kamuoyunu etkileyen büyük gazeteler üç gün hiç yayın yapmıyor. Böylece hükümet düşündüğü tasarımı bile yayınlamıyor. Sonunda hükümet tasarımı geri çekmek zorunda kalıyor. Sonunda tasarı kanunlaşmıyor. Çünkü orada, Hindistan'da basın Hindistan gizli örgütünün bir bürosu gibi çalışmıyor... Orada kurumlaşmış bir resmi ideoloji yok. Demokratik toplumlarda elbette böyle olması gerekiyor.

SERXWEBÜN- Bu açıklamalar bizi nasıl bir sonuca götürüyor?

- Bu kısa açıklamalardan şöyle bir sonuç çıkarılabilir: Türkiye 200 yıla yakın Batılılaşma çabalarına rağmen Batı'yı Batı yapan özü kavrayamamıştır. Bu özü kavramamakta da ısrar etmektedir. Doğulu özelliklerinden pek taviz vermemekte, Doğulu özelliklerini de koruyarak Batı ile bütünleşmeye çalışmaktadır. Örneğin, Türkiye 1987 yılında tam üyelik için Avrupa Topluluğu'na başvurmuştur. Avrupa Topluluğu'na katılabilmek için asgari bazı koşulların yerine getirilmesi gerekiyor. Burjuva demokrasisine tam olarak uyulacak, insan haklarına saygı gösterilecek, ülkedeki etnik grupların haklarına saygı gösterilecek vs. Türkiye Avrupa Topluluğu'na başvururken bunları elbette biliyor. Kendisinden bu tür şeylerin isteneceğini, asgari koşulların yerine getirilmesinin isteneceğini biliyor. Fakat insan haklarına riayet etmiyor. Karakollarda, jandarma ve polis merkezlerinde, cezaevlerinde işkenceyi alabildiğine sürdürüyor. Kürt ulusuna baskıyı sürdürmek için her şeyi yapıyor. Kürt kimliğini ve Kürdistan kimliğini yok edebilmek için her türlü çabayı gösteriyor. İnsan haklarını çiğnemekten de, Kürtlere her türlü baskıyı uygulamaktan da vazgeçmiyor, Avrupa'nın demokratik kurumları ile bütünleşmek istediğinden de vazgeçmiyor. Türkiye'ye şöyle dense: "Ya Batılı bir toplum olacaksın ki o zaman işkence uygulamalarından, Kürtlere baskı uygulamalarından vazgeçeceksin, insan haklarına riayet edeceksin ya da işkenceyi, Kürtlere baskı uygulamayı sürdürürsün o zaman kesinlikle Avrupa dışında

kalırsın... Sana bir yıl süre düşün, taşın kararını ver. Bu ikisinden başka üçüncü bir şık yok. Ya o, ya o.” İşte bir yıllık süre sonunda Türkiye yine şunu söyler: “Avrupa ile de bütünleşmek istiyorum, işkenceyi ve Kürtlere baskıyı da sürdürmek istiyorum. Beni de böyle kabul edin. Benim özelliklerim var. Benim demokrasim de böyle olsun.” Türkiye, Türk egemen sınıfları bu ikisinden de vazgeçmezler. Bu anlamda Türkler sağlıklı bir kimliğe sahip değildir. Doğu’da mı, Batı’da mı, Ortadoğu’da mı yer alacakları konusunda kesin bir karar sahibi değiller. Avrupa ile bütünleşirken Doğulu özelliklerini de korumaya çalışmaktadırlar. Bu, Türk iç politikasının ve Türk dış politikasının içinde bulunduğu en önemli ikilemdir.

SERXWEBÜN- İlericilik ve gericilik önemli kavramlar olarak belirliyor.

- Türk egemen sınıflarının ilericiliğe ve gericiliğe verdikleri anlamlar pek yüzeysel olmuştur. Örneğin, Batı’nın birtakım şekli kurumlarını kılık kıyafet gibi siyasal parti, parlamento vs. gibi kurumlarını kabul etmenin Batıcılık olduğu, ilericilik olduğu kabul edilmiştir. Dinsel hayatı yaşayan, onunla ilgili istekler ileri süren halk yığınlarına da gericilik gözüyle bakılmıştır. Bu, her ne kadar tek parti yönetiminin, Cumhuriyet Halk Partisi’nin bir geleneği ise de bugünkü toplumsal ve kültürel ilişkileri de belirlemektedir.

Batılı görünmek Türklerin, Türk yöneticilerinin, Kemalist ideolojinin hiç vazgeçemeyeceği bir etkinliktir. Örneğin, Türkler, Dünya Güzellik Yarışması’nda Türk güzelinin Asya grubunda yarıştırılmasını kendileri için büyük bir hakaret kabul ederler. Dünya Futbol Şampiyonası’nda Türk Milli Takımı’nın Asya grubunda yarıştırılmasını kendileri için küçültücü bir olgu kabul ederler. Eurovision Şarkı Yarışması’nda Türkiye’nin yarışma dışı tutulmasını yine öyle... Çünkü Avrupalı olmak, Avrupalı görünmek Türkler için, Kemalist ideoloji için, Türk egemen sınıfları için asla vazgeçilmeyecek bir görüntüdür. Çünkü Batılı olmanın prestiji kavranmıştır. Batılı olmanın, o devlete sağladığı statünün farkına varılmıştır. Bundan vazgeçmek mümkün

değildir. Batı'nın aydınlığı varken Asya'nın pisliliğine içine dalmanın gereği yoktur. Hatta hatta, Türk Tarih Tezi anlayışına, Güneş-Dil Teorisi'ne rağmen bu böyledir. Hatırlanacağı gibi bir zamanlar bütün dünya medeniyetlerinin Orta Asya'dan doğduğu, Türkler tarafından Orta Asya'da oluşturulduğu ve Türkler tarafından dünyaya yayıldığı anlayışı vardı. Yani Orta Asya, Türk tarihinde çok övünülen, çok önem verilen bir yönü göstermektedir. Buna rağmen Türklerin çeşitli yarışmalarda kendilerini Avrupa toplumları içinde değil de Asya toplumları içinde yarıştırmalarını kabul etmezler. Bunu hakaret kabul ederler. Fakat Avrupa'ya dönük yön ne kadar belirgin olursa olsun birtakım Asyalı değerleri oraya taşımak da vazgeçilmez bir özelliktir. İnsan haklarına riayet etmemek, kutsal devleti savunmak, devlet için halkı ezmek, sindirmek, etnik grupları ezmek, dağıtmak vs. Türkiye bir süre daha bu çelişik yapısıyla yaşayacaktır.

Bu konuyu geçerken devletle hükümet farklılığına işaret etmek gerekir. Kanımca Türkiye'de Avrupa kurumlarıyla bütünleşmek isteyenler var, buna karşı çıkanlar var. ANAP hükümeti, Başbakan, Avrupa kurumlarıyla bütünleşmeyi samimi olarak istiyor. Gerekli düzenlemeleri yapmaya çalışıyordu. Üç yıl önceki bir durumu, 14 Nisan 1987'yi hatırlayalım... Fakat devlet, Milli Güvenlik Kurulu, Avrupa'nın isteklerini kabul edilemez bulduğu için hükümetin bu istek ve eylemine karşı duruyordu. “Kürtlere hakları tanınmalıdır, Kürtlerin hakları kabul edilmelidir, karakollarda, cezaevlerinde işkenceye son verilmelidir” gibi istekler Türk Devleti'nin kabul edebileceği istekler değildir. Bu bakımdan devlet ile hükümet farklılaşmasını Avrupa ile Batı kurumları ile bütünleşme sürecinde de izlemek mümkündür.

Türk toplumunun tarihsel evrimini incelediğimiz zaman devlet geleneğinin çok önemli olduğunu görüyoruz. Kutsal Devlet anlayışı her zaman vardır. Devletin, ordunun siyasal hayat üzerindeki ağırlığı her zaman hissedilmektedir. Bu, resmi ideoloji kurumu ile ve aydınlar kategorisi ile de yakından ilgili bir konudur. Böyle bir devlet geleneği, devletin her zaman kolay kolay eleştirilemez olması aydınları da etkilemektedir. Bundan dolayı Türk aydınları, cunta dönemlerinde, faşizm dönemlerinde bile Türk Devletini rahat bir şekilde eleştiremezler.

Devletin baskıyı ve zulmü çoğaltma düşüncesine ve eylemine karşı çıkamazlar. Bu, sadece devletin baskısına muhatap olmamak, yürek-lilik gösterememek biçiminde değerlendirilemez. Aslında devletin bu tür baskı ve zulümlerine bir onay da vardır. Çünkü devletin baskı ve zulüm yaptığı grupların örneğin Kürtlerin, komünistlerin kutsal devlet nizamını zedelemeye çalıştıkları düşünülür. Onların şuur altlarında, aslında “Bu baskıya layık olmuşlardır” anlayışı vardır.

Halbuki Batı toplumlarında bu süreç çok farklı gelişmektedir. Örneğin, Franko döneminde İspanya'da, Salazar döneminde Portekiz'de, Albaylar cuntası döneminde Yunanistan'da aydınlar kendi devletlerine, kendi cuntalarına karşı mücadele edebilmek için her şeyi, her vasıtayı kullanmışlardır. Gerek içte, gerek dışta bu mücadeleyi kararlı, ısrarlı ve devamlı olarak yürütmüşlerdir. Avrupa'nın ve Amerika'nın başkentlerinde, Avrupa'nın ve Amerika'nın demokratik kurumlarında, uluslararası kurumlarda kendi cuntaları ile etkili, kararlı, ısrarlı bir mücadeleye girmişlerdir. Böylesini Türk aydınları hiçbir zaman yapamamışlardır. Örneğin, Türk aydınları Batı'nın demokratik kurumlarında ve uluslararası kurumlarda bile kendi cuntalarını savunmuşlardır. Cuntanın eleştirilmesine, cunta döneminde Avrupa Konseyi gibi kurumlarda Türkiye'nin, cuntanın dışlanmasına engel olmuşlardır.

Şu konu da çok önemlidir. Örneğin, zaman zaman dinsel muhalefet akımları gelişmektedir. Bu akımların devleti güç durumlarda bıraktığı durumlar da olmaktadır. Bu durumlarda da, Türk aydınları devletin yanında yer alıp dinsel muhalefeti ezmeye çalışmaktadırlar. Fakat dinsel muhalefetle şu veya bu doğrultuda ittifak yapıp devlete karşı mücadele etmek olasılığı üzerinde hiç düşünmemektedirler.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu

SERXWEBÜN- Cumhuriyetin kuruluşu hangi çıkarlar temelindedir, esas aldığı temel değerler nedir? Bunlar hangi sınıfların çıkarlarına hizmet eder?

- Cumhuriyetin temelinde Kürtlerin esareti vardır. Kürdistan emperyalist ve sömürgeci devletlerce ve onların Ortadoğu'daki işbir-

likçileri Kemalistlerce, Arap ve Fars monarşilerince bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmıştır. Kürt nüfusunun önemli bir kısmı, Kürdistan ülkesinin önemli bir kısmı, yine Türkiye'nin egemenlik alanı içinde bırakılmıştır. Cumhuriyetin kuruluşunun temelinde Kürtlerin esaretinin olduğunu vurguluyoruz. Aslında Cumhuriyet Türkler için de bir özgürlük, kurtuluş falan değildir. Çünkü bir ulusu ezen, başka bir ulus da özgür olamaz. Enerjisinin büyük bir kısmını baskıya, zora ve zulme ayırır. Baskı altında tuttuğu ulusun başkaldırmasına, kendi öz kimliğine kavuşmasına engel olmak için çeşitli önlemler alır. Böylece ekonomik kaynaklarını daha çok bu işe seferber eder. Örneğin, bugün Türkiye'nin Kürdistan'da sürdürdüğü özel savaşın harcamaları enflasyonun en önemli nedenidir. Enflasyon elbette emekçi sınıfları boğan bir cenderedir. Türkiye'nin Ortadoğu'da böylesine büyük bir orduyu beslemesinin nedeni yine Kürdistan'a ilişkindir. Türk ordusu, iç savaş ordusudur. Zaten Türk ordusu yetmiş yıla yakın bir zamandır hep Kürdistan'da kullanılmıştır. 1974'te Kıbrıs'ta Rumlara karşı sürdürülen bir haftalık savaş hariç. Binbir türlü savaş aracı, roket atarlı Pumalar, zehir saçan bombalar, vurduğu yeri darmadağınık eden bombalar, savaş uçakları, tanklar, tüfekler, kimyasal silahlar, biyolojik silahlar vs. hep Kürtler içindir ve bu Cumhuriyet'in kuruluşundan beri böyledir.

Öte yandan Kürt hareketlerini bastırmak için getirilen baskı tedbirleri, Türkiye'de demokrasinin kurulup kökleşmesini engelleyen en önemli tehditlerden biridir. Gerek özel savaşın gerektirdiği harcamalar, gerekse demokrasiyi tehdit eden önlemler emekçi sınıfların aleyhinedir. Bunlar egemen sınıfların lehine olan politikalar. Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı Devleti'nin bir devamıdır. Çok önemli bir bünye değişikliği falan olmamıştır. Örneğin, İttihat ve Terakki ile Kuvva-i Milliye ve Mustafa Kemal yönetimi arasında çok önemli bir bünye değişikliği yoktur. 1919-1922 yılları arasında Doğu'da ve Güney'de Ermenilere, Batı'da Yunanlılara karşı sürdürülen savaş Osmanlı paşalarının önderliğinde bürokratların, toprak ağaları ve şeyhler gibi feodal unsurların iştiraki ile kazanılmış bir savaştır. Savaştan sonra kurulan devletin ve hükümetlerin bu kesimin çıkarlarını koruması, emekçi sınıflara karşı bir politika sürdürmesi doğaldır.

Bu noktada Ermeni malları ile bu malların üzerinde de durmakta yarar vardır. Bilindiği gibi İttihat ve Terakki'nin Osmanlı ekonomisini millileştirme gibi önemli bir sorunu vardı. Ekonominin millileştirilmesinden, ekonominin yönetimini Rum ve Ermeni azınlıkların elinden alıp Müslüman ve Türk olan eşrafın eline verilmek olarak anlıyorum. Gerçekten, örneğin, 1915 yılında, Osmanlı sanayisinin %95 civarında olan çok büyük bir kısmı Rumların ve Ermenilerin denetimindeydi. İstanbul'da, Marmara, Ege ve Akdeniz kıyılarında Rum ve Ermeni sanayisi epeyce gelişmişti. Doğuda ve güneyde yine Ermeni sermayesi önemli bir birikim sağlamıştı. Sermaye birikimi daha çok azınlık gruplar tarafından gerçekleştiriliyordu. İşte ittihat ve Terakki bu zenginlikleri Rumların ve Ermenilerin elinden alıp Müslüman eşrafa vermeyi düşünüyordu. Bunun en iyi yolu da Rumların ve Ermenilerin mallarına el koymaktı, bu malları gasp etmekte.

Birinci Dünya Savaşı, İttihat ve Terakki'ye kolladığı bu fırsatı vermiştir. Savaş başlar başlamaz Ege'deki 700 bin civarındaki Rum Yunanistan'a ve Ege adalarına sürgün edilmiştir. Bu Rumlardan kalma zeytinlikler, mandıralar, kuyumculuk atölyeleri, un fabrikaları, salça fabrikaları, makarna fabrikaları, dericilik ve boya atölyeleri, tarlalar, evler, dükkânlar, taşınmaz mallar çevredeki Müslüman Türk eşrafın eline geçmiştir. Rumların sürgün edilmesiyle birlikte taşınmaz mallar pusuda bekleyen Müslüman Türk eşraf tarafından yağmalanmıştır. Rumlardan sonra Ermeniler de sürgün edilmiştir. Doğudaki, güneydeki Ermenilerin sürgünü daha kanlı, daha yıpratıcı olmuştur. Çünkü Rumlara sahip çıkabilecek Yunanistan Devleti vardır ama Ermenilere sahip çıkacak herhangi bir devlet yoktur. Üstelik Ermeni mallarını yağmalamaya hazırlanan Müslüman Türk eşraftan ayrı bir de Müslüman Kürt eşraf vardır. Müslüman Kürt ve Türk eşraf Ermeni mallarını yağmalamak için fırsat kollamaktadır. 19. yüzyıl sonunda ve 20. yüzyılın ilk çeyreğinde Osmanlıların temel politikası Kürtleri ve Ermenileri birbirine karşı kışkırtma politikasıdır. Kürtlerin ve Ermenilerin birbirlerini kırmaları için her türlü teşvik yapılmıştır. Böylece Osmanlılar iki ulus üzerinde de efendiliğini sürdürmüştür.

30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi imzalanmıştır. Mondros

Mutarekesi ile Osmanlı Devleti savaştan çekilmiş, yenilgiyi kabul etmiştir. Osmanlı Devleti'nin yenildiği anlaşıncı sürgün edilen ve malları yağmalanan Rumlar ve Ermeniler sürgün edildikleri yerlerden tekrar kendi yurtlarına dönmeye, mallarına mülklerine sahip çıkmaya başlamışlardır. Halbuki yukarıda ifade etmeye çalıştığımız gibi Rum ve Ermeni malları Müslüman Türk ve Kürt eşrafi tarafından yağma edilmiştir. İşte 1919 yılının başlarından itibaren Kuvva-i Milliye oluşmaya başlamıştır. Kuvva-i Milliye'nin temel amacı, yağma edilen malları tekrar Ermenilere ve Rumlara kaptırmamaktır. Bu bakımdan bunların gelişlerine ve kendi mallarına sahip çıkmalarına engel olunmaktadır. Biz, daha sonraki yıllarda da, savaşın bitiminden sonra da Ermenilerin ve Rumların yurtlarına dönüşlerine, mallarına mülklerine sahip çıkışlarına engel olduğunu görüyoruz. Cumhuriyet'in ilk yıllarında, ortada, pek çok Ermeni ve Rum malı vardır. Bunlar daha çok çevredeki Müslüman Türk eşrafi tarafından, kendi kişiliğini inkâr ettiği sürece de Kürt eşrafi tarafından yağmalanmıştır. Devlet yağmalamaya hoşgörüle bakmıştır. Cumhuriyetin kuruluşunda eşrafın, sivil asker bürokratların, feodal unsurların çıkarlarını gözetmek için her şey yapılmıştır.

Kemalist Tip

SERXWEBÛN- Cumhuriyet tipi-Kemalist tip nasıl bir tiptir? Çağa, ülkeye ve sınıf gerçekliğine bakışı nasıldır? Demokrasi, insan hakları, sosyalizm, bağımsızlık ve enternasyonalizmle ilişkileri nedir?

- Kemalist tip, oportünist, çıkarıcı, pragmatik bir tiptir. Çıkarları neyi gerektirirse o şekilde düşünür ve hareket eder. Tek parti döneminde Kürt varlığı kabul edilmediği gibi, sosyal sınıfların varlığı da kabul edilmemiştir. “Sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir kitleyiz” denmiştir. Tek parti dönemindeki Kemalizm tam anlamıyla faşist bir harekettir. Tek millet, tek şef, tek devlet esasına dayalı bir ideolojik ve siyasal hareket gelişmiştir. 1945'ten sonra çok partiye geçiş sürecinde, faşist harekette bazı yumuşamalar gerçekleştirilmiştir.

Falih Rıfkı Atay *Çankaya* isimli eserinde şöyle bir olay anlatıyor:

“1939'da, Hitler'in 50. doğum yıldönümü kutlanıyor. Bu kutlamaya Türk Devleti 50 tane yüksek rütbeli subay, politikacı, bürokrat göndererek katılıyor. Hitler, Türkiye'den kutlamaya giden bu heyete karşı, o heyeti kabulü sırasında bir konuşma yapıyor. Hitler bu konuşmada şöyle söylüyor: Mustafa Kemal'in iki büyük öğrencisi var. Birincisi Mussolini, ikincisi de ben.” Falih Rıfkı Atay *Çankaya* isimli kitabında bunu, Atatürk'ün büyüklüğünü belirtmek ve vurgulamak için anlatıyor. Zaten 1930'lu yılların Türk basınına incelediğimiz zaman gerek İtalya'da gelişen faşizmin, gerek Almanya'da gelişen Nazizmin, Türkiye'de coşku ile karşılandığını, alkışlandığını görüyoruz.

Kemalistler 1960'lı yıllara kadar ulusal kurtuluştan çok söz etmelerine rağmen ulusal kurtuluş hareketlerine düşmanca bir tavır takınmışlardır. Hep Ulusal Kurtuluşçuları ezen emperyalistlerin ve sömürgecilerin yanında yer almışlardır. Örneğin, Fas ve Cezayir Ulusal Kurtuluş Hareketlerinde bunları açıkça görüyoruz. Türk Devleti 1970 yılına kadar da, Filistin Kurtuluş Hareketi'nin bir ulusal kurtuluş hareketi olduğu gerçeğini kabul etmemiştir. Ulusal kurtuluş hareketleri, insan hakları gibi akımlar Birleşmiş Milletler'ce dünyadaki, Avrupa'daki çeşitli demokratik kurumlarca ciddi ve kararlı bir şekilde savunulmaya başlanınca ve savunmaların ilgili devletlere statü verdiği anlaşılınca, Kemalistler de bu tür siyasal gelişmeleri desteklemeye başlamışlardır. Fakat bütün bu olaylarda, Kemalistlerin göz önünde tuttukları hep Kürdistan sorunu olmuştur. Bu konularda çeşitli devletleri eleştirirken veya çeşitli devletlere arka çıkarken bunların kendi Kürt sorununa ilişkin düşüncelerine, tavır ve davranışlarına ne kadar yardımcı olabileceğini düşünmüştür. Demokrasi, insan hakları, sosyalizm gibi kavramlar hep Türk'e göre düşünülmüştür. Bu kavramlar hep Kürdistan'da sürdürülen baskıyı meşru gösterebilecek şekilde yorumlanmıştır. Bağımsızlık, enternasyonalizm kavramları yine öyle... Kürtlerin de bu kavramlara dayanarak bir ulusal ve siyasal hareket geliştirmelerine şiddetle karşı çıkmıştır.

Kürdistan etkeni, dünyaya, dünyadaki siyasal gelişmelere bakışı çarpıtmakta, büzmektedir. Örneğin, Kemalistler hiçbir zaman dünyada, insan hakları ile ilgili bir akıma öncülük edemezler. Dünyanın her-

herhangi bir köşesindeki insan hakları ihlallerini güçlü bir şekilde eleştiremezler. Çünkü karşı taraf, “Senin ayıbın benimkinden daha büyük, sen önce kendi ayıbını temizle” diyebilir. Nitekim Bulgaristan'daki Türklerin haklarının savunulmasında, Bulgaristan, hep koltuğunun altında hazır bulundurduğu Kürdistan dosyasını masaya bırakmıştır. Böyle bir durum karşısında Türkiye'nin geri adım attığı bilinmektedir.

SERXWEBÛN- Türkiye halkının gündeminde çözülmesi gereken temel sorun nedir ve hangi çözümler geçerli olacaktır?

- Kanımca Türkiye'nin önemli ekonomik, toplumsal ve politik sorunları vardır. Bu sorunların en ağır olanı, kendini artık dayatmış olan Kürt sorunudur. Kürt sorununun Türkiye'nin gündemindeki en önemli sorun olmasının birkaç nedeni vardır. Bir kere bu, çözümü ertelenmiş, devamlı baskı altında tutulmuş bir sorun. Sorunu baskı altında tutabilmek için devlet terörü en yoğun bir biçimde kullanılmıştır. Devletin uyguladığı, kullandığı terör politikası ise iflas etmiştir. Zira devlet terörünün işlevsel, caydırıcı bir fonksiyonu kalmamıştır. İnsanlar her türlü devlet terörüne rağmen, mağduriyetlere rağmen düşüncelerini kararlılıkla, ısrarlı bir biçimde açıklamaktadırlar. Mücadelelerini sürdürmektedirler.

Öte yandan kıyıcı önlemlerle sorunun çözülmemeyeceği, atak tefek iyileştirmelerin soruna çözüm olamayacağı da günden güne daha iyi anlaşılmaktadır. Kürt dili üzerindeki, Kürt kültürü üzerindeki baskıların kaldırılması, kültürel özerklik, otonomi gibi çözümler kalıcı çözümler olamaz. Kürt sorunu, Ortadoğu'da, Türkiye'de elbette eşitlik temelinde çözümlenebilir. Eşitliği sağlayacak tek süreç ise bağımsızlığı hedef alan bir programla söz konusu olabilir. Düşünülen öteki çözümlerin eşitliği sağlaması olası değildir. Eşitlik ilkesi elbette demokrasi ve insan hakları anlayışının en önemli kategorisidir. Fakat şu da hesbellidir ki insan hakları ve demokrasi anlayışıyla ulusların kendi kaderlerini belirleme hakları arasında çok sıkı, ayrılmaz bir bağ vardır. Bir ulusun kendi kaderini sağlıklı bir şekilde belirleme hakkına sahip olmadan eşitlik ilkesinin, demokrasi ve insan hakları anlayışının

hayata geçirilmesi olanaklı değildir. İşte başlıca bu iki etken, Kürt sorununu Türkiye gündeminin en başına oturtmaktadır. Kürt sorunu Türkiye gündeminin en yakıcı sorunu olmaya devam etmektedir.

Kürt sorununa sağlıklı çözümler getirilemediği ve uygulanamadığı sürece Türkiye'de demokrasiyi kurmanın ve kökleştirmenin olanığı yoktur. Kürt sorununu baskı altında tutabilmek için getirilen önlemler, Türkiye'de demokrasiyi, insan haklarını her zaman tehlikeye sokacaktır. Düşünülen tedbirler sadece Doğu'da uygulanacak, düşünülen önlemler sadece Kürtler için uygulanacak denemez. Bu önlemlerin Türkiye'yi, Türk insanlarını etkilememesi mümkün değildir. 9 Nisan 1990'da yürürlüğe konan sadece Olağanüstü Hal Bölge Valiliği için düşünülen Kanun Hükmünde Kararname bunun en açık, en çarpıcı örneğidir. 413 Sayılı Kararname Türk demokrasisini tehdit etmektedir. 413 Sayılı Kararname'yi düzenleyebilen, uygulayabilen önlemler arasında bunu da sayabilen bir zihniyet, demokrasinin, insan hakları anlayışının en büyük düşmanıdır.

Türkiye'nin enflasyon olarak, hayat pahalılığı olarak adlandırılan sorunları da vardır. Fakat bu sorunlar da, Kürt sorunuyla organik olarak ilintilidir. Kürdistan'da sürdürülen özel savaşın gerektirdiği masraflar enflasyonun en önemli nedenlerinden biridir... Pumalar, Kobralar, casus uçaklar, dikenli teller, gözetleme kuleleri, mayın tarlaları, sayıları günden güne artan muhbirler, Özel Tim'ler, Korucular... Bunların aydan aya artan maaşları Olağanüstü Hal Valiliği'nin hiçbir denetime tabi olmayan harcamaları, bu bölgede görev yapan memurların durmadan artan maaşları... Silahlar, cephaneler, askerler, araba, benzin, ulaştırma masrafları... Kısaca Özel Savaş, özel harcamaları. Kürdistan'da yürütülen Özel Savaş'ın getirdiği özel harcamalar... Karakollar, polis merkezleri, cezaevleri, Özel Tıp Cezaevleri, Özel Tim Merkezleri, askeri garnizonlar, uçaklar, helikopterler... Bu harcamalar nasıl yapılacak? Bu maaşlar nasıl ödenecek? Elbette taze paralar basılarak. Enflasyon için bundan daha önemli bir kaynak olabilir mi?

Türk basını enflasyonun nedenlerini tartışırken, Özel Savaş, Özel Savaş'ın gerektirdiği harcamaları özenle dikkatlerden uzak tutmaya

çalışıyor. Bazıları da bunun farkında olduğu halde tartışmıyor... Bu tartışmanın yapılamıyor olması demokrasinin eksikliğindendir.

Kürt sorununun, bu sorunu bastırmak için düşünülen önlemlerin demokrasi gibi, enflasyon gibi temel sorunları etkilediği, yönlendirdiği kuşkusuzdur. Bu etki sanıldığından çok daha derindir. Bu etkileşimi, Türkiye'nin öteki sorunlarında da görmek kolaydır. Örneğin, eğitim sorunu, örneğin dış politika sorunları, örneğin, sanayileşme sorunları vs. Kürt sorunu nedeniyle Türk dış politikasının çarpıldığı, büzüldüğü, dış politika alternatiflerinin yerli yerinde kullanılamadığı açıktır.

Türk Halkı Kürt Sorununa Nasıl Bakıyor?

SERXWEBÛN- Türkiye halkı Kürdistan'a ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş sorununa nasıl bakıyor? Nasıl bakmalıdır?

- Bu soruya yanıt verebilmek için gazete, radyo, televizyon, sinema gibi kitle haberleşme araçlarının toplum üzerindeki etkisinin irdelenmesi gerekir. Türkiye gibi ülkelerde radyo, televizyon, gazete, sinema gibi kitle haberleşme araçları üzerinde siyasal iktidarın etkili bir ideolojik ve siyasal bir denetimi vardır. Siyasal iktidar hangi haberlerin kamuoyuna duyurulması gerektiğine, hangi haberlerin duyurulmasının sakıncalı olduğuna bizzat kendisi karar vermektedir. Öte yandan bazı haberlerin kamuoyuna duyurulmasında sakınca görmüyorsa bile bunu ancak kendi kavramlarıyla duyurmaktadır.

Örneğin, Kürdistan'daki gerilla mücadelesinin çok büyük bir kısmını kamuoyuna duyurmamaktadır. Güvenlik güçlerinin başarısızlığını ortaya koyan, gerillaların başarısını gösteren olayların kamuoyuna duyurulmamasına çok büyük bir özen gösterilmektedir. Gerillalarla ilgili haberler, “yok oluyorlar”, “bölünüyorlar, parçalanıyorlar”, “kanlı örgütün halk kitleleri arasında hiçbir desteği yok, halk devletten yana” gibi ifadelerle verilmektedir. Öte yandan devlet gerillalarla ilgili haberlerin verilmesi sırasında haberlerin nasıl yorumlanması gerektiği, hangi kavramların kullanılması gerektiği konusunda da yol gösterici olmakta, direktif vermektedir. Örneğin, Kürt gerillaların bağımsızlık, özgürlük, demokrasi, sosyalizm mücadelelerini ““eşkıyalık”, “eli kanlı

cinayet şebekesi”, “vurgunculuk”, “soygunculuk”, “hainlik” gibi kavramlarla vermektedir. Haberlerde bu tür kavramlar sık sık kullanılmaktadır. Böylece halk kitleleri nezdinde gerilla hareketini küçük göstermeye gayret etmektedirler. Gerillaların yüce davalar, asil amaçlar uğruna mücadele eden insanlar olmadıklarını, sadece katil olduklarını anlatmaya çalışmaktadır. Devletin ve siyasal iktidarın kitle haberleşme araçları üzerindeki ideolojik ve siyasal denetim sürecinin incelenmesi bu bakımdan çok önemlidir.

Türk halkının büyük çoğunluğu, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ne daha çok devletin kavramlarıyla, devletin kurmaya çalıştığı ilişkiler ağıyla yaklaşmaktadır. Çoğu zaman, çoğu yerde, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin kavramlarını kullanamamaktadırlar. Türk halkının büyük çoğunluğunun Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin istekleri, amaçları hakkında ciddi bilgileri yoktur. Gerillalar çoğu yerde “eşkıyalar”, “soyguncular” vs. olarak değerlendirilmektedir. Kitle haberleşme araçları üzerindeki ideolojik ve siyasal denetimin amacı da zaten budur. Bu denetim, toplumda demokratik kurumların gelişmesine engel olmaktadır. Demokrasinin gelişip kökleşmesine engel olmaktadır. Devlet, Kürdistan'da normal askerlik yapan insanların bile Kürt halkının Ulusal Kurtuluş ve devrimci mücadelesi hakkında doğru bilgilere, gerçeğe yakın bilgilere ulaşmasına engel olmaya çalışmaktadır. O halde, Türkiye'de, devrimci kurumlar, demokrat örgütler, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi hakkında Türk halkına daha ciddi, daha gerçek bilgiler vermelidirler. Devletin, siyasal iktidarın, kitle haberleşme araçlarının gizlemeye çalıştığı süreçleri açıklığa kavuşturmalıdırlar. Kürdistan'da askerlik yapan Türk kökenli insanlara, Kürtlerin haklı mücadeleleri hakkında uyarıda bulunmalıdırlar. Askerlerin kimlere kurşun sıktıklarını, kimin için kurşun sıktıklarını, ne için işkencelere katıldıklarını, bütün bunların hangi toplum kesimlerinin çıkarlarına hizmet ettiğini anlatmaya çalışmalıdırlar.

Türk halkı elbette Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin yanında yer almalıdır. Fakat bunun başarılabilmesi için devletin kitle haberleşme araçları üzerindeki ideolojik ve siyasal denetiminin aşılması gerekir.

Şiddete Başvurmanın İşlevi

SERXWEBÛN- Tarihten silinmeye çalışılan varlığı-yokluğu tartışılan bir halk, çağdaş insanlık arenasında yerini alabilmek için temel mücadele biçimi olarak zora başvurmaktadır. Diğer mücadele biçimlerini buna esas kılmaya çalışmaktadır. Sizce zora başvurmadan bu halk varlığını kabul ettirebilir mi ve bağımsızlık ve özgürlüğüne kavuşabilir mi?

- Sorunlar elbette konuşarak, görüşerek çözümlenmelidir. Bu esastır. Fakat Türk Devleti konuşmanın, görüşmenin hiçbir olanağını bırakmamıştır. Türk Devleti'nin Kürdistan konusunda hiç vazgeçemeyeceği temel bir politikası vardır. Bu da her türlü toplumsal ve siyasal sorunları devlet terörü uygulayarak çözümlemektir. Bu, sorun yaratan, odak noktasını muhalefet güçlerini dağıtmak, onları etkisiz kılmak, o bölgelerde veya o toplum kesimlerinde resmi ideolojinin sürdürülmesini, kurumlaşmasını sağlamak anlamına gelmektedir.

Devlet terörünün içeriği şudur: Öyle bir yıpratma, öyle bir sindirme politikası uygulayayım ki kimse Kürt sözcüğünü ağzına alamasın, Kürtlerin de hakları olduğundan, Kürt dilinden, Kürt kültüründen söz edemesin... Aydınlar üzerinde, yığınlar üzerinde öyle bir baskı, öyle bir şiddet uygulayayım ki kimse Kürtlerin de devlet kurma hakları olduğundan söz edemesin, bu konuları değil konuşmak, tartışmak aklıma bile gelmesin... Böyle konular onların zihinlerine bile çarpmasın... Devletin baskı, şiddet, sindirme ve yıpratması öylesine kararlı, öylesine ağır ve tavizsiz bir şekilde sürsün ki kimse bu konular üzerinde düşünmeye, konuşmaya, tartışmaya, yazmaya cesaret edemesin. Cesaret ederse başına çok büyük felaketlerin geleceğini bilsin. Bunu hiç unutmasın, bunları düşünmekten, konuşmaktan, yazmaktan, tartışmaktan uzak dursun. Hatta bu baskının, bu şiddetin, bunların ortaya çıkaracağı mağduriyetin sadece kendisiyle başlayıp, kendisiyle biteceğini sanmasın. Ailesini, akrabalarını, köyünü de içine alacağını bilsin... Bu mağduriyetin yaşamı boyunca süreceğini, şiddetin, baskının hiç eksik olmayacağını, bir daha derlenmesinin, toparlanmasının mümkün olmayacağını anlasın, bu tür konulardan hep

uzak dursun. Devletin baskı, şiddet, yıldırma, sindirme politikası öyle sürmeli ki ilgili insanlar olacakları, yani uğrayacakları mağduriyetleri devamlı olarak hissetmeli, bilmeli, bu faaliyetlerden uzak durmalıdır. Bu baskıya, bu şiddete rağmen bu konularla uğraşmaya yeltenenler adaletten, insanlıktan, insaniyetten söz edenler olursa, Kürtlerin de hakları vardır demeye cesaret edenler olursa onların da hayatı karartılmalıdır. Yaşam onlara zindan edilmelidir. Onların mağdur edilmelerini sağlamak için her şey yapılmalıdır. Örneğin, memur iseler görevden uzaklaştırılmalı, bir daha da iş verilmemelidir, öğretmen iseler görevle ilişkisi kesilmelidir. Toprak sahibiyseler topraklarının ellerinden alınmasına çalışılmalı, esnaf iseler, iş adamı iseler kredileri kesilmelidir. Topraksız köylü iseler onlara toprak verilmemelidir. Bunlar kuşkusuz karakol, zulüm, zindan, işkence üzerine uygulanacak ek tedbirlerdir. Ve bunlar halk kitlelerine gösterilmelidir. Örneklere bakarak insanlar kendilerinin de başına neler gelebileceğini anlamalı, bilmeli, hissetmeli, bu tür konuları düşünmeye, konuşmaya cesaret edememelidir.

Devlet terörünün içeriğini ve amacını böyle özetlemek mümkündür. Bu söylenenleri, günümüzün koşullarını dikkate alarak değil, 65 yılı aşkın bir zamandır uygulanan politikalar olduğunu bilerek değerlendirmek gerekir. Halbuki klasik sömürgelerde durum hiç böyle değildir. Klasik sömürgeler daha çok anayasal görüşmeler sonucu bağımsızlıklarını elde etmişlerdir. Emperyalist ve sömürgeci güçler, sömürge halkı tarafından oluşturulan ve onları temsil eden organlarla oturup görüşmüşlerdir. Bu süreç, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra başlamış, 1960'lı yıllarda hızlanarak sürmüştür. Örneğin, bugün, Afrika'da ellinin üzerinde bağımsız devlet vardır. Bu devletlerden çok küçük bir kısmı, yani Fransız sömürgesi Cezayir, Portekiz sömürgeleri Gine Bissau, Angola ve Mozambik, silahlı mücadeleler yaparak, ulusal kurtuluş savaşı vererek bağımsızlıklarını kazanmışlardır. Kürdistan'da süreç kuşkusuz böyle işlememektedir. Resmi ideolojinin Kürt ulusunun inkârına dayanan politikası, devlet terörü, böyle bir sürecin başlamasına hiç elverişli değildir. Uzun yıllardır süren, inkâra ve teröre dayanan devlet terörünün terk edileceği de sanılmamalıdır... Bu koşullarda haklarını alabilmek için şiddete başvurmaktan, silahlı mücadele-

ve girmekten başka bir yol yoktur. Bu, devletin ısrarla ve kararlılıkla uyguladığı şiddet politikasına, işkenceye, baskıya ancak şiddetle karşılık verilebilir anlamına gelmektedir. Veya devletin şiddet, baskı ve zulüm politikası ancak şiddet kullanılarak geriletilebilir anlamına gelir.

Şu da bir gerçektir: Türk Devleti'nin geleneğinde, adalet gereğidir diye, insanlık gereğidir, insaniyet gereğidir diye, insan hakları anlayışının gereğidir diye kimseye, hiçbir gruba hak verilmemiştir. Türk egemenliğindeki halklar, haklarını devletin şiddetine karşı şiddet kullanılarak, devlet şiddetini gerileterek elde etmişlerdir. Günümüz ortamında barışın, insan haklarının çok konuşulduğu bir ortamda silahlı mücadeleyi önermek bazılarına ters gelebilmektedir. Ama sizin için bütün yollar tıkanmışsa, haklarınızı elde etmeniz, onurlu yaşamanız için bundan başka bir yol kalmamışsa, devlet sizin için devamlı olarak ısrarlı ve kararlı bir şekilde terör uyguluyorsa, devletin, devlet teröründen başka bir politikası yoksa size de şiddet kullanmaktan başka bir yol kalmamaktadır.

Emperyalizmin Kürdistan Politikası

SERXWEBÛN- Emperyalizmin dayattığı otonom, özerklik politikası Kürdistan'da işlev görebilir mi? Ve sizce bu bir çözüm müdür?

- Kürt sorunu uluslararası bir sorundur. Bu en azından Kürdistan'ın devletlerarası bir sömürge olmasından kaynaklanmaktadır. Kürdistan'ın doğal zenginliklerinden, özellikle petrol zenginliklerinden dolayı emperyalist güçler de Kürt sorununa yakın ilgi duymaktadırlar. Kürt sorununun uluslararası niteliğine rağmen çözüm için getirilen öneriler her zaman ikili görüşmelerle ve gizli görüşmelerle oluşturulmaktadır. Türkiye-İrak, Türkiye-İran, Türkiye-Suriye, İran-İrak arasında yapılan ikili ve gizli görüşmelerde ise Kürtlerin başına yeni yeni çoraplar örülmektedir. Hatta PKK'li bazı devrimci ve yurtsever unsurların Federal Almanya'daki yargılanma süreci göstermiştir ki NATO gibi bazı askeri ittifaklarla Türkiye arasında Türkiye'nin lehine fakat Kürtlerin kesinlikle aleyhine olan yine gizli anlaşmalar vardır. PKK'nin Almanya'da yargılanması bu gibi anlaşmaları deşifre etmiştir.

Kürt sorunu ile ilgilenmek, öneriler geliştirmek, uygulamak iki anlayış çerçevesinde de mümkün olabilir. Birincisi sorun yaratan unsurları yok etmek, Kürtlerin devrimci, demokratik ve ulusal isteklerini geriletmek, bunları işlemez hale getirmek için gösterilen çabalaradır. Bunların Kürt halkının aleyhine olan çabalar olduğu açıktır. İkili ve gizli görüşmelerde ise ancak bu yönde çabalar gerçekleştirilir. Çabalar bu amaca hizmet eder. Kürt sorunu ile Kürtlerin çıkarlarına hizmet etmek için de ilgilenilebilir. Bu, aslında insan hakları anlayışına, barışa, demokrasiye hizmet etmektir. Kürtlerin gittikçe yükselen demokratik özemlerine ve isteklerine çağdaş ölçüler içinde cevap aramaya çalışır. Bu ise ancak Kürt sorunu ile ilgili açık görüşmelerde ve Kürtlerin de katılıp görüşlerini açıklayabildiği toplantılarla gerçekleştirilebilir. Bu toplantılara Kürtler de katılabilir, Kürtlere gerçekten dost olan, Kürtlerin acılarını ızdırabını anlayan, Kürtlere çok büyük haksızlık yapıldığının bilincine varan güçler de... Bunlardan dolayı Kürt sorununun uluslararası kurumlara götürülmesinde çok büyük yarar vardır. O halde, Amerika Birleşik Devletleri'nde, İngiltere'de, Almanya'da, İsveç'te vs. insan hakları kurumlarının, dışişleri bakanlıklarına bağlı büroların, ulusal parlamentoların vs. Kürt sorunu ile ilgili raporlar hazırlamasını, incelemeler yapmasını çok derin kuşkuyla karşılamamak gerekir. İnsan hakları kurumlarıyla, hükümetlerin, ulusal parlamentoların sorunu ele alma amacı, sorunun içeriği hakkında söyledikleri farklı olabilir. Bunlar değişik amaçlara hizmet edebilir. Fakat yine de bu tür girişimleri emperyalizmin tezgâhladığı, emperyalizmin hizmetindeki çabalar olarak değerlendirmemek gerekir, kanısındayım. Çünkü emperyalizm Kürtlere yapacağı en büyük kötülüğü yapmıştır. Kürdistan'ın bölünmesini, parçalanmasını ve paylaşılmasını sağlamıştır. Bir ulusa, bir halka, bundan daha büyük bir kötülük yapılamaz. Bir ulus, tarihin belirli bir noktasında bundan daha büyük bir darbeyle, bir yıkımla karşılaşamaz.

Günümüzde, Kürtlere karşı ilginin artmasını emperyalist etkilerden çok Kürtlerin Ortadoğu'da, gözlerden uzak tutulamaz bir siyasal ve askeri güç olarak ortaya çıkmalarında aramak gerekir. Fakat Sov-

vetler Birliği, Çin Halk Cumhuriyeti, Arnavutluk Halk Cumhuriyeti gibi devletlerin Kürtlerin lehine neden birkaç söz bile etmedikleri, bu sorunu görmezden geldikleri, Kürdistan'da devletlerarası sömürge sistemi uygulayan ırkçı ve sömürgeci devletleri ise neden büyük bir coşkuyla destekledikleri elbette araştırılmaya, irdelenmeye değer bir konudur. Bu bakımlardan, emperyalizme karşı mücadele ediyoruz anlayışıyla insan haklarına karşı çıkmamak gerekir. Neyin emperyalizm, neyin insan hakları olduğu kestirilebilmelidir. Ayrıca komünizmi, sosyalizmi destekliyoruz diye faşist eğilimlere de arka çıkmamak gerekir. Hangi süreçlerin komünizm, hangi süreçlerin sosyalizm, hangi süreçlerin faşizm olduğunu kestirebilmek gerekir.

Özerklik, otonomi, içeriği ne olursa olsun Kürt sorununa çözüm olamaz. Bu çok açıktır. Fakat bazı Kürt devrimcileri, bazı devrimci Kürt siyasetleri otonomi istiyorlar diye, bu konularda bazı uluslararası çevrelerle görüşüyorlar diye, onları Kürt sorunu konusunda aydınlatmaya çalışıyorlar diye emperyalizmin ve sömürgeciliğin ajanları diye suçlamak doğru değildir. Özerkliğin Kürt sorununa çözüm olamayacağı açıktır. Fakat bugünden yarına Kürdistan'ın bağımsızlığının perçekleşemeyeceği de açıktır. Böylesine bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmış bir ülkenin, ulusun ulusal kurtuluş mücadelesinin epey zaman alacağı bilinmektedir. Bu bakımdan uluslararası forumları kullanmak çok önemlidir. Fakat burada şu konunun da altının çizilmesinde yarar vardır. Kürt örgütleri arasında merkezi bir yapının oluşturulması her türlü uluslararası toplantının, uluslararası görüşmenin silahlı mücadeleye bağlı olarak gerçekleştirilmesi gerekir.

Silahlı mücadeleyi, gerilla mücadelesini geriletmek, frenlemek, sınırlamak amacıyla gerçekleştirilmeye çalışılan özerklik görüşmelerinin, uluslararası görüşmelerin Kürt sorununun ilerletilmesine hiçbir yararı olamaz. Gerilla mücadelesinin etkinliğini azaltmak için yapılan bu tür görüşmelerin Kürtlerin çıkarlarına hizmet ettiği söylenemez. Bu bakımdan bu tür görüşmelerin, toplantıların, silahlı mücadelenin talepleri doğrultusunda ve ona bağlı olarak yapılması gerekmektedir.

SERXWEBÛN- Emperyalizmin ve sömürgeciliğin, başta özel savaş yöntemleri olmak üzere mücadelemize karşı aldığı tüm tedbirler, sizce halkımızın diriliş mücadelesinin önünü alabilir mi?

- Özel savaş yöntemlerinin Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesi açısından anlamı ne olabilir? Bu konuyla ilgili bazı şeyler söylemek istiyorum: Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin durdurulmasının hiçbir olanağı yoktur. Özel savaşın geliştirilmesinin, derinleştirilmesinin ve yaygınlaştırılmasının amacı ise bu mücadeleyi durdurmaktır. Fakat devletin bundan başarılı sonuçlar elde etmesi mümkün değildir. Çünkü ilk kurşun sıkılmıştır.

Frantz Fanon'un sömürge ülkelerde, ulusal kurtuluş hareketlerinin gelişmesi ile ilgili bir görüşü var. O görüşü şöyle özetlemek mümkündür: Sömürge ülkelerde halk yığınlarını örgütlemek, onları siyasal mücadele içine, ulusal kurtuluş mücadelesi içine katmak, hele hele silahlı mücadele düzeyine getirmek son derece güç bir olaydır. Bu düşünüldüğü kadar kolay olmayan, kolayca hayata geçirilebilen bir olay değildir. Çünkü bu ülkelerde halk, insanlar korkutulmuştur, sindirilmiştir. Halk yığındır. Devamlı korku ve panik içindedir. İnsanlar kendilerine güvenemezler. Ailelerine, akrabalarına, aşiretlerine, köylülerine güvenemezler. Kendileri üzerinde devletin gözetiminin ve denetiminin sürekli olduğunu düşünürler. Halk yarımına güvenemez. Geleceğine güvenemez. Sağlam, tutarlı inançları yoktur. Beklentileri yoktur. İnançlarını tamamen kaybetmiştir. Bu insanlar, bu halk kendisini olağanüstü küçük görür, düşmanlarını ise olağanüstü derecede büyük görür. Düşmanı onun için, onlar için ulaşılamaz yüce bir yerdedir. En iyisi bu düzeni kabul edip yaşamı böyle sürdürmek gerekir.

Emperyalist devlet veya sömürgeci devlet halktan, insanlardan iki şey istemektedir: “Sizi biz yönetiyoruz. Siz ilkel, geri bir halksınız. Sizi yönettiğimiz için kendinizi şanslı saymalısınız” demektedir. Bizden hiçbir şey istemeyin, sizler için ne gerekiyor, ne kadar gerekiyor biz biliriz ve yerine getiririz. İkinci olarak kendisinin yüce, kutsal otoritesine kayıtsız şartsız itaat istemektedir.

Toplu köy aramaları, toplu köy dayakları, işkenceler, işkenceyle

karşılaşma tehlikesi halkın gözünü korkutmuştur. Böyle bir ruhsal ve toplumsal ortamda siyasal faaliyet yürütmek, insanları ulusal kurtuluşçu bir faaliyet içine sokmaya çalışmak çok güçtür. Fakat ulusal kurtuluşçu güçlerin bu zorlukları yenmeleri gerekir. Sabırla, kararlılıkla, ısrarla halk yığınlarına kendi çıkarlarının nerede durduğunun anlatılması gerekir. Neden bu kadar köleleştirildiler, ezildiler, neden bu köleliğe, aşağılanmaya razı oldular... Bunların anlatılması gerekir. Dünyanın başka yerlerindeki insanların, halkların yaşantılarından söz etmek gerekir. Frantz Fanon, sömürgeciliğin sömürge insanının ruhsal yapısını nasıl biçimlendirdiğini anlatmaya çalışmaktadır. Siyasal ve ideolojik çabaların sürdürülmesi gerektiğini de vurgulamaktadır. Böyle demektedir: “İşte böyle bir süreçte herhangi bir militanı örgüte kazandırdığınız zaman ve bu insan düşmana karşı ilk kurşunu sıktığı zaman ilk önce kendisini öldürür. İlk kurşunla birlikte militanın köle kişiliği, ezik kişiliği ölür. İlk kurşun bunları öldürür. İnsan ilk kurşunla birlikte yeniden doğar. Yepyeni bir insan olarak doğar. Bu, artık kendine, ailesine, akrabalarına, halkına güven duyan bir kişidir. Yarınına, geleceğine güvenir. Gelecekte beklentileri vardır. Kendini, düşmanın kurşınında olağanüstü derecede küçümsemez. Düşmanını olağanüstü derecede büyük görmez, her şeyi yerli yerinde görmeye çalışır. Dostunu düşmanını ayırt eder...

İlk kurşunla birlikte kendi ezik kişiliğini, kimliksizliğini, korkuyu ve paniği öldüren bu insanın bundan sonraki kurşunları artık emperyalistler içindir, sömürgeciler içindir ve artık böyle bir kişiyi, bu insanları durdurmak mümkün değildir. Bu insanların eylemleri derinleşerek, yaygınlaşarak sürer gider. Gerillanın eylemlerinin incelenmesi ayrıca önemlidir.

15 Ağustos Atılımı

SERXWEBÜN- Bu açıklamalar ışığında 15 Ağustos 1984 atılımını nasıl değerlendirebiliriz?

- 15 Ağustos 1984 atılımı böyle bir atılımdır. Bunu, ilk kurşun olarak değerlendirmek mümkündür. İlk kurşunu sıkılmış bir halkın geri-

letilmesi pek kolay değildir. Zira ilk kurşun çok büyük birikimlerin, çok büyük çalışmaların, çabaların sonucunda meydana gelmektedir. Ayrıca kendisi de çok büyük olanaklar, yeni yeni olanaklar hazırlamaktadır. Devrimci hareketi büyütmede, genişletmekte, derinleştirmektedir.

Gerillalar bu süreç içinde hem kendilerini, hem de bağrında hareket ettikleri toplumu hızla değiştirmektedirler. Kadın, siyasal mücadeleye girmekte, silahlı mücadelede aktif olarak yer almaktadır. Kadının siyasal mücadelede, gerilla mücadelesinde aktif olarak yer alması toplumun geleneksel değerlerini hızla çözmekte, daha modern, evrensel değerlerin oluşumuna hizmet etmektedir. Namus kavramının içeriği değişmektedir. Yurt için, ulus için, hakaret görmeden onurlu yaşamak için mücadele etmenin de namus gereği olduğu anlayışı yaygınlaşmaktadır. Düşünelim ki geleneksel Kürt toplumunda namus sadece kadın, aile, aşiret gibi kavramlar etrafında oluşturulmaktadır. Kadına, aileye, aşirete dışarıdan yani başka ailelerden veya başka aşiretlerden bir saldırı olduğu zaman korunması gereken bir değer olarak ortaya çıkmaktadır ve çok büyük bir tepkiyle karşılanmaktadır. Fakat geleneksel Kürt toplumunda kadına, aileye, aşirete devletten örneğin, askerden, jandarmadan, polisten, memurdan vs. hakaret söz konusu olduğu zaman buna karşı fazla bir tepki ortaya konulamamaktadır. İşte gerilla eylemleri bu değerleri hızla aşındırmaktadır. Düşünelim ki kadın gerillalar da karakola, polise düşmekte, bin bir türlü işkenceyle, tehditle, tecavüz tehdidiyle karşılaşmaktadır. Bütün bu tehditler karşısında bile arkadaşlarının kimler olduğunu söylememesi, onların nerede olduğunu söylememesi, namus kavramında köklü değişiklik olduğu anlamına gelmektedir. Vatan için, yurt için, özgürlük için, bağımsızlık için her türlü melanete katlanılabilir. Bunlar herkes tarafından savunulması gereken çağdaş ve evrensel değerlerdir. Yine düşünelim ki kadın gerillalar ailelerin, kardeşlerin, babaların bilgisi dahilinde gerillaya katılmışlardır. Öte yandan bazı gerilla birliklerinin komutanlarının kadınlar olduğu söylenmektedir. Bu süreçler de geleneksel değerlerin boyutlarını göstermesi bakımından önemlidir.

Gerilla şimdiye kadar Kürtlerde çok az görülen, eksik görülen

milli duyguları, yurtseverlik duygularını da çoğaltmaktadır. Uğruna şehit olunan, kan dökülen toprakları, yurtseverlik duygularını milli duygularını daha da geliştirmektedir, yoğunlaştırmaktadır. Gerillalar için, Kürdistan'ın coğrafyası için, dağları, nehirleri, köyleri, yaylaları için şiirler yazılmaya başlanmıştır. Eskiden de yazılıyordu. Fakat artık... Günümüzde bu, ana akım olarak gelişmektedir. Genç kuşaklar, 15-20 yaş çağılarındaki gençler kesin olarak gerillaya yandaştılar. Gerillaya katılmanın heyecanı içindedirler. Bu koşullarda özel savaş yöntemlerinin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni ve devrimci mücadeleyi durdurmasının hatta sınırlamasının hiçbir olanağı yoktur. Fakat devletin bu konudaki tek politikası da terördür ve devlet terörünü yoğunlaştırmaktır. Bu ise mücadelenin kanlı geçeceği anlamına gelmektedir.

Türk sömürgeciliğine karşı ilk kurşun sıkılmıştır. Kürt ulusunun diriliş mücadelesi elbette sürecektir. Derinleşerek, yaygınlaşarak...

Aşiret yapıları çözülmektedir. Toprak ağalığı sisteminde aşınmalar meydana gelmektedir. Bu tür geri ve gerici kurumlar ancak devletin, Kemalist ideolojinin desteği ve teşviki sayesinde ayakta tutulmaya çalışılmaktadır. Gerillaya yardımcı olan, gerillaya destek olan yurtsever toprak sahiplerinin yanında korucu olan ve bu ağa ile mücadele eden topraksız köylüler de vardır... Fakat korucu olan topraksız olan köylü, toprak sahibi ağaya karşı, toprak sahibi olduğu için mücadele yürütmemektedir. Yurtsever olduğu için, ulusal değerler taşıdığı için mücadele etmektedir. Ulusal değerler taşıdığı için gerillaya destek olan ağanın yaşantısına egemen olan yön, artık yurtsever olan yönlerdir. Ağa artık gerillaya yurtsever değerleriyle gelmektedir. Gerillayla bütünleşme süreci içinde feodal değerler aşınmaktadır.

Gerillanın köylüleri iyice sarıp sarmaladığı anlaşılmaktadır. Kürdistan'da bazı yörelerde şöyle konuşmaktadırlar: "Bundan 15-20 yıl önce, 20-25 yıl önce devrimci gençler köylerimize gelirlerdi. Bize 'Devrim yapalım' derlerdi. Bizi örgütlemeye çalışırlardı. Biz korkardık, çekinirdik, onlardan uzak durmaya çalışırdık. Fakat günümüzde biz bu mücadelenin içindeyiz. Varımızla, yoğunumuzla bu kavganın tam

orta yerindeyiz. Şimdi ise biz 15-20 yıl önce, 20-25 yıl önce köyümüze gelenleri yanımızda görmek istiyoruz. Fakat onlar yoklar. Onları yanımızda göremiyoruz...” Bu anlatımlar bize ulusal ve devrimci mücadelenin epeyce yaygınlık kazandığını, halk yığınları arasında etc kemige bürünmeye başladığını göstermektedir. Bu gelişmede Kürt hareketlerinin önderliğinin sınıfsal yapısındaki dönüşümün de çok büyük bir rolü vardır. PKK ile birlikte Kürt hareketlerinin önderliğinin sınıfsal yapısında ve genel olarak Kürt hareketlerinin sınıfsal yapısında çok önemli bir değişiklik olmuştur. PKK işçilerin, yoksul köylülerin, devrimci değerlerle donanmış küçük burjuvaların, gençlerin, aydınların hareketidir. Bu özellikleriyle Kürdistan çapında önemli bir dönüşüme de işaret etmektedir.

Kürt Halkının Siyasal Birliği ve Mücadelesi

SERXWEBÜN- Günümüzde Kürdistan halkının siyasal birliği yaratılmaya çalışılmaktadır. Kürt halkı, topyekun, 7'den 70'e ve her türlü mücadele biçimi ile sömürgeciliğe ve yerli gericiliğe karşı savaşılmaktadır. Sizce bu diriliş mücadelesi, Türkiye halkına nasıl bir mesaj vermektedir? Türkiye halkının bu mesaja cevabı nasıl olmalıdır?

- Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi hakkında Türk halkının çok sağlıklı bir bilgiye sahip olduğu kanısında değilim. Kürt halkının çok büyük güçlüklerle göğüs gererek sürdürdüğü bu mücadele Türk halkına doğru dürüst anlatılamamaktadır. Türk halkı, Kürt halkının istekleri konusunda doğru dürüst bilgilendirilmemektedir. Kürt halkının mücadelesi, istekleri çarpıtılarak, esas amaçlarından saptırılarak verilmektedir. TRT zaten devlet kurumudur, devletin denetimindedir. Türk basını, özellikle günlük basın, Milli İstihbarat Teşkilatı'nın bir şubesi gibi çalışmaktadır. Kamuoyunu oluşturan başlıca kurumlar da bunlardır.

Kürdistan'da askerlik yapan özellikle operasyonlara katılan Türklerin izlenimlerinin öğrenilmesi mücadeleyi çevrelerine nasıl anlattıklarının araştırılması elbette önemlidir. Bu koşullarda Türk devrimcilerine Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin Türk halkına doğru

halkın anlatılması yönünde çok büyük görevler düşmektedir. Bütün bunlara rağmen Kürdistan'da sürdürülen baskıları ve zulümleri protesto etmek için İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük merkezlerde gösteri yürüyüşleri, mitingler düzenlenmemiş olması, paneller, toplantılar yapılmıyor olması çok büyük bir eksiklikler.

Bütün bunlara rağmen Türk halkı, Türk aydınları şu bilince ulaşmışlardır: Günümüzde artık sömürge yönetmek kolay değildir. Kürt halk yığınlarının kendi toplumsal ve siyasal statülerini sorgulamaya başlamaları, kendi durumlarını komşu ulusların, örneğin, Türklerin, Arapların ve Farsların durumlarıyla karşılaştırmaya başlamaları Kürdistan'ın yönetimini gittikçe zorlaştıracaktır. Kaldı ki Kürdistan sömürge bile olmayan bir ülkedir. Kürt ulusu sömürge bile olmayan bir ulustur. Bugün Kürt ulusunun özgürlüğünü, Kürdistan'ın bağımsızlığını sadece Kürtler düşünmektedirler, sadece Kürtler tartışmaktadırlar. Kanımca çok kısa bir zaman sonra bizzat Türk aydınları bu tür konuları tartışmaya, konuşmaya başlayacaklardır. Zira sömürge kamburunu taşımak çok zordur. Bunun ağırlığı her geçen gün biraz daha artacaktır. Giderek sömürgeci kurtulma yolunu arayacaklardır. Bundan sonra artık Türk devlet görevlilerine, Türk basın mensuplarına, Türk üniversite mensuplarına, Türk yazarlarına, iş adamlarına, Türk siyaset adamlarına vs. Batı'nın bütün kurumlarında, uluslararası kurumlarda sorulacak en önemli sorulardan birisi Kürdistan'la ilgili, Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesiyle ilgili olacaktır. Bu konuyla ilgili olarak sorulan her soru Türkiye'nin ayıbını yüzüne vurma anlamına gelecektir. Türkiye'nin uzun süre böyle bir ayıpla yaşayamayacağı anlaşılacaktır. İnkâr ve asimilasyon politikasını, kendi çifte standartlarını gizlemek için başkalarını çifte standartlı olmakla suçlamanın çıkar bir yol olmadığı görülecektir. Toplumların gelişimi bu yöndedir. Böyle bir gelişimi durdurmak ve sınırlamak sanıldığı kadar kolay değildir. Topu tüfeği çoğaltarak, zehir saçan bombaların, ortalığı darmadağın eden bombaların, savaş uçaklarının, karakolların, özel timlerin, korucuların sayısını artırarak bu tür toplumsal ve siyasal sorunlar çözülemez. Kaldı ki toplar, tüfekler, zehir saçan bombalar, savaş uçakları, pumalar, karakollar, özel timler, korucular... Kısaca ö-

zel savaşın harcamaları ülkedeki enflasyonu artırıcı en önemli nedenlerin başında gelmektedir. Özel savaş, enflasyonunun hiçbir zaman azalmayacağı anlamına gelmektedir. Bu ise halk yığınlarının sürekli olarak huzursuzluk içinde kalacağının bir işareti olarak yorumlanır.

Bütün bunların ötesinde Kürdistan'da yürütülen savaş asker kaybını da beraberinde getirmektedir. Aileler, askerler elbette düşüneceklerdir. Kim için savaşıyoruz? Ne için savaşıyoruz? Kürtlerin ülkesinde bizim ne işimiz var? Kürt çocuklarını neden öldürüyoruz? Kürt kadınlarına, Kürt çocuklarına neden işkence yapıyoruz? Hayatımızı neden Kürtlerin ülkesinde kaybediyoruz? Biz kimin için savaşıyoruz? Bu savaş kimlerin çıkarına hizmet etmektedir? Kürtlerin de zgr olma, kendi yurtlarında özgürce yaşama hakları yok mudur? Bu tür soruların artması, kuşkuların büyümesi, özel savaşın çıkamaz yol olduğunu da gösterecektir. İşte Türk aydınları, Türk halkı bu kaçınılmaz gelişmeleri şimdiden görmelidir. Düşüncelerini, tavır ve davranışlarını buna göre ayarlamalıdır.

1990 Yılı Serhildanları

SERXWEBN- Kürdistan'daki son serihildan olaylarını nasıl değerlendiriyorsunuz? T.C.'nin bundan sonraki politikası sizce nasıl olabilir?

- 1989'da, Hakkâri'de ve Silopi'de başlayan 1990 yılı Mart ayında Nusaybin ve Cizre'de süren daha sonra Kürdistan şehirlerine yayılan direniş sürecini Serhildana gel "intifada" diyoruz. Bu Serhildana gel süreci bize, Kürdistan'ın tarihi ve Kürt toplumunun yapısıyla ilgili yeni şeyler düşündürüyor. Kürdistan'daki toplumsal ve siyasal, zihinsel-ruhsal değişim sürecini kavramamızı sağlıyor... Bu düşünceleri kısaca ifade etmekte yarar var:

Kürdistan sorununun iki temel boyutu var: Bunlardan birincisi emperyalizm boyutudur. Kürt toplumuna karşı emperyalist ve sömürgeci politikaların uygulanması, bl yönet politikası elbette emperyalizmin politikasıdır. Fakat bölünen Kürdistan'dır. Parçalanan ve paylaşılan Kürt ulusudur. Bugün İran'ın bir Kürdistan'ı var, Irak'ın, Suriye'nin ve Türkiye'nin birer Kürdistan'ı var. Fakat Kürtlerin Krdis-

an'ı yok. Fakat bu arada Sovyetler Birliği'nde de Kürtlerin yaşadığını unutmamak gerekir.

Kürdistan'ın bölünmesi, parçalanması ve paylaşılması büyük bir dikkatle, zengin olgusal verilerle incelenmesi gerekir. Biz emperyalizmin ve sömürgeciliğin bu politikalarını yakından biliyoruz. Böl yönet politikasının neden Kürdistan'da ve Kürtlere karşı uygulandığını biliyoruz. Bu sürece bilimin kavramları ile açıklamalar getirebiliyoruz, düşüncelerimizi ifade edebiliyoruz. Fakat bilim, insanın duygularını ifade edemiyor. Kürdistan'da Kürt ulusuna karşı uygulanan böl yönet politikasının çok büyük bir haksızlık olduğunu düşünüyorum. Hak, haksızlığa uğramak, haksız politikalar geliştirmek gibi kavramlar bilimin kavramları değildir. Daha çok ahlakın, hukukun kavramlarıdır. Emperyalistler ve sömürgeciler elbette böl yönet politikası uygulayacaklardır. Bu, emperyalizmin ve sömürgeciliğin nesnel bir gereğidir. Bütün bunları bilmekle beraber Kürdistan'da uygulanan böl yönet politikasının Kürt halkına karşı büyük bir haksızlık olduğunu düşünüyorum. Kürdistan sorununun emperyalizmle ilgili boyutu hakkında kısaca bunları söylemek mümkündür.

Kürdistan sorununun ikinci boyutu Kürtlerle ilgilidir. Böl yönet politikasının emperyalist ve sömürgeci güçler tarafından büyük bir çevrele uygulandığını görüyorum. Bu uygulamaların birtakım sonuçlar ortaya çıkardığını izliyoruz. Örneğin, Türkiye'de Kürtlerin adı yasaklanıyor. Kürtlerin yaşadığı ülkenin adı yasaklanıyor... Zira Kürdistan, Kürt adı ve Kürdistan adı yeryüzünden, dillerden ve tarihlerden silinmek üzere bölünüyor, parçalanıyor ve paylaşılıyor... Bu bakımdan böl yönet kavramı Kürdistan'daki süreci kavramakta yetersiz kalıyor. Böl yönet ve yok et bu süreci daha iyi açıklıyor. Kürtleri kendi kimliğinden vazgeçirmek için Kürt toplumu olma özelliklerine karşı yoğun bir aşağılama, horlama kampanyası açılıyor. Kürtlerin dili, kültürü, tarihi, edebiyatı her şeyi inkâr ediliyor. Kürt toplumu olma özelliklerini, Kürt dilini ve kültürünü savunanlara karşı veya böyle bir potansiyeli taşıyanlara karşı, bu tür gruplara ve örgütlenmelere karşı yoğun ve yaygın bir devlet terörü uygulanmaya başlanıyor. Kürt insanının onurunu kırma, onu aşağılama, küçümseme için her şey yapılıyor. Zira onuru kırılan

aşağılanan, yürekten yaralanan insanların ulusal talepler ileri süremeyecekleri, ulusal haklar için mücadeleye başlayamayacakları hesaplanıyor.

Sömürgecilik Kürt İnsanlarının Ruhsal Yapısını

Nasıl Biçimlendiriyor?

SERXWEBÛN- Kanımca, sömürgeciliğin, Kürt insanların ruhsal yapısını nasıl biçimlendirdiği üzerinde duruyoruz. Bu biçimlenmeleri zengin olgusal dayanaklarla incelemek vazgeçilmez bir görev olarak ortaya çıkmaktadır. Bu, bizim de üzerinde ısrarla durduğumuz bir konudur.

- Evet, bu kuşkusuz böyle...

Kürt toplumu günden güne çok daha yoğun horlamalar ve aşağılamalar karşısında kalıyor. Fakat buna karşı bir tepki de oluşturamıyor. Bu hakaretleri sindirmeye, büyütmemeye çalışıyor. 12 Mart'tan önce 1970-1971 yıllarında uygulamaya konulan komando zulmü, Kürt toplumunun ne kadar aşağılandığını göstermesi bakımından dikkatle ve sabırla irdelenmesi gerekir. O zamanlar Türk güvenlik güçleri silah ve firari aramak amacıyla Kürt köylerine karşı sık sık baskınlar düzenliyorlardı. Bu baskınlar genel olarak şöyle oluyordu: Güvenlik güçleri köylüleri, çocuk, kadın erkek, genç ihtiyar hepsini bir meydanda topluyor, kadınları bir tarafa erkekleri bir tarafa diziyorlar. Yetişkin erkekleri çırtlıçplak yapıyorlar. Erkeklik organlarına ip bağlıyorlar. İpi karılarının eline veriyorlar, köyde dolaşmalarını istiyorlar. Dipçik zoruyla köyde, öteki insanların önünde dolaştırılıyorlar... Bu, kuşkusuz bir toplum için çok büyük bir aşağılanmadır. Ve bu politika Kürdistan'ın çeşitli yerlerinde çeşitli zamanlarda ısrarlı ve kararlı bir şekilde uygulanmıştır. Besbelli ki bu uygulama köyün bütün erkeklerine aynı anda uygulanmıyor. Bu uygulamanın tek amacı insanların ve toplumun onurunu kırmak ve onların dinç, diri kalmalarını engellemek. Kişiler, aileler arasındaki ilişkileri derinleştirmek. Sana yapıldı, bana yapılmadı vs.

Böyle bir zulüm ile karşılaşan insanlar ne yapabilirler? Tavrı ve davranışları iki türlü olabilir. Birinci olarak, bunu büyütmezler, içlerine

andırırler. Bu zulüm ile bu baskı ile yaşamaya başlarlar. Sık sık bu tür baskılara maruz kalırlar. İşkencenin, aşağılanmanın bin bir türlü süyle karşılaşırlar. Bu, insanları ve toplumu yaralı kılan bir süreçtir. Çünkü yoğun ve yaygın bir baskıyı yaşadıkları halde bunlara karşı çıkamayan insanlar ve toplumlar yaralı bir hale gelirler. Yürekten yaralı hale gelirler. Bu bakımdan sömürge toplumları yaralı toplumlardır diyorum.

Benzeri bir hakaretle karşılaşan insanların ikinci bir tavır ve davranışı daha olabilir: Bireysel olarak bu hakarete karşı gelme... Örneğin, sakalından tutularak yere çarpılan ve üzerinde tepinilen bir dede... Veya saçlarından tutularak, sürüklenerek götürülen bir ana... Öyle bir manzara karşısında 18-20 yaşlarındaki genç insanlar bireysel olarak buna karşı çıkabilirler... Fakat bu insanlar da orada öldürülürler. Bunlar öldürülme bile beraber oldukları birkaç kişi muhakkak öldürülür, kan akar. Direnme bireysel olduğu için, aniden geliştiği için kolay ezilir, kolay dağıtılır.

Bu iki tavır ve davranış da çözüm değildir. Toplum hastadır, felç olmaktadır. Fakat bu hastalığı teşhis edecek ve tedavi edecek bir toplumsal süreç henüz başlamamıştır. Kaldı ki bu hakaretlerin genel olarak kabul edildiğini, bunların büyütülmediğini görüyoruz. Bu hakaretlere karşı bilinçli, kararlı bir tepkinin oluşmadığını görüyoruz. Bu çeşit aşağılamalara karşı bile bir tepkinin oluşmaması toplumdaki köleleşmenin ne kadar büyük bir derinlik ve yaygınlık kazandığını göstermektedir. PKK, Serxwebûn, bu köleleşmeyi “insanın düşürülmesi” kavramıyla açıklamaya çalışmaktadır. Sömürgeciliğin, Kürt toplumunda insanların ruhsal yapısını nasıl biçimlendirdiğini anlatırken PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan da “Kürt insanının düşürülmesi” kavramını sık sık kullanmaktadır.

SERXWEBÛN- Bu ilişkileri yaşadığınız olaylarla, somut örneklerle anlatmak mümkün müdür? Bu konularla ilgili önemli anılarınız olduğunu sanıyorum...

- Yukarıda kısaca 1969-1970 yıllarında başlatılan komando hare-

katında Kürt insanını aşağılamak için her türlü hakaretin gerçekleştirildiğinden söz etmiştik. Bir örnek daha vermekte yarar görüyorum:

1973 senesi bahar aylarında Diyarbakır Cezaevi'ndeydim. Sıkıyönetim mahkemesinde verilen ceza 8 Mart 1973'te Askeri Yargıtay tarafından onaylanmış, ceza kesinleşmişti. Bunun üzerine benim gibi cezası kesinleşen Halil Çiftçi isimli bir Kürt yurtseveri ile birlikte Diyarbakır Cezaevi'ne sevk edilmiştim. Cezaevinde kaldığım koğuşta başka bir Kürt daha vardı. Bu arkadaş Diyarbakır yöresindendi. Gelir kaynağı daha çok toprak rantıydı. Bu arkadaş devrimcilere karşı sempati duyuyordu. Tanıdığı devrimciler daha çok Türk devrimcileriydi. Bir yıl kadar önce Diyarbakır Cezaevi'nde 11 Türk devrimcisi kalmıştı. Bu devrimciler arasında Hüseyin İnan, Yusuf Aslan, Kadir Manga, Alpaslan Özdoğan, Sinan Kazım Özüdoğru gibi arkadaşlar vardı. Bunlar 1969 yılı içinde Filistin'e gitmişler, orada belirli bir süre kalmışlar, ondan sonra tekrar Türkiye'ye dönmeye karar vermişlerdi. 1970 yılı ortalarında Suriye sınırından giriş yapmışlar, Urfa üzerinden Ankara'ya geçerlerken Diyarbakır'da Türk güvenlik güçlerince yakalanmışlardı. Bir süre Diyarbakır Cezaevi'nde kalmışlardı. İşte sözünü ettiğim arkadaş bu Türk devrimcilerine Diyarbakır Cezaevi'nde kaldıkları süre içinde çok büyük ilgi göstermişti. Bu ilgi sempatiye de dönüşmüştü. 11 Türk devrimcisi 1970 yılı sonlarına doğru tahliye olmuşlardı. Onlarla arkadaşlığını sürdürüyordu. Bir kısmıyla mektupla haberleşiyordu.

11 Türk devrimcisiyle benim de arkadaşlığım vardı. Bir kısmını çok yakından tanıyordum. Örneğin, Kadir Manga, Atatürk Üniversitesi'nde, Fen Edebiyat Fakültesi'nde okuyordu. Bir müddet sosyoloji derslerine de devam etmişti. Bu 11 arkadaş 1970 yılında Diyarbakır Cezaevi'nde de ziyaret etmiştim. Onlarla arkadaşlığımdan dolayı sözünü ettiğim kişi bana da ilgi gösterdi. Bir süre beraber kaldık...

23 Nisan 1973 günü idi. Radyo 23 Nisan Bayramı ile ilgili olarak Cumhurbaşkanı'nın, Başbakan'ın, siyasal parti liderlerinin mesajlarını yayınlıyordu. Bu mesajlarda ortak bir düşünce vardı. "Türk milletini parça parça etmek, yutmak istiyorlardı, Türk milletini tarihten, yer

...üzünden silmek istiyorlardı... Türk milletinin haklarını ön planda tutmaya çalışan Mustafa Kemal, Türk milliyetçiliğinden hız ve ilham alarak, Türk milletinin bölünmesini, parçalanmasını ve yok olmasını önledi. Türk milletini bölmeye, parçalamaya ve yok etmeye çalışan güçleri yurttan kovdu...” Cumhurbaşkanı'nın, Başbakan'ın, siyasal parti liderlerinin mesajlarında, bu düşünceler şu veya bu biçimde tekrarlanıyordu...

Radyoda bu mesajları dinlerken, Diyarbakırlı Kürt arkadaşşıma bu mesajların kendisinde ne gibi duygular ve düşünceler uyandırdığını sordum. Yarım yamalak bir şekilde radyodan duyduğu mesajları tekrarlamaya çalıştı. Bu mesajların kendisinde ne gibi düşünceler, duygular uyandırdığını tekrar sormaya çalıştım. Örneğin, “Türkleri bölmek, parçalamak, tarihten ve yeryüzünden silmek istiyorlarmış. Türk milliyetçiliği anlayışıyla hareket eden Mustafa Kemal, emperyalizmin, Türklere karşı düşündüğü böl yönet politikasına engel olmuş. Acaba tarihte bölünen, parçalanan başka milletler yok mu?.. Örneğin, çevremizde yok edilmeye çalışılan başka halklar yok mu?..” gibi sorular sormaya çalıştım. Arkadaş bu soruları hiç anlamadı. Türklerin büyük bir millet olduğunu vs. söyledi.

Bu arkadaş aslında Kürtçe de biliyordu. Zaman zaman konuşuyordu. Fakat ulusal varlığı konusunda, kimliği konusunda en ufak bir bilince sahip değildi. Kürtlerin, Kürdistan'ın bölünmesi, parçalanması, paylaşılması konusu onun bilincine hiç çarpmamıştı. Bu konuları sorduğumuz zaman da bu tür bir bilinci uyandırmak, en azından ilk konuşmalarda mümkün olmuyordu. Ama giderek böyle bir körlük giderilebiliyordu, ilgili kişinin zihni açılabilirdi.

Bir gün bu arkadaşşıma, Kürtçeyi nasıl unutmadığını sormuştum. Hiç düşünmez, karmakarışık duygularını, düşüncelerini ifade eden bir cevap vermişti. “Ben Türküm, bazen böyle Kürtçe de konuşuruz. Kürdüm, ama Türküm. Biz Türküz. Hepimiz Türküz, insanız, müslümanız, önemli olan budur” demişti.

İnsanların kendi köklerine bu kadar yabancılaşmalarının sağlanması da, ulusun, halkın aşağılanması, horlanması olarak değerlendirilmelidir.

SERXWEBÛN- Bu, insanı çarpan bir örnek... PKK sömürgeciliğin bu boyutları üzerinde çok duruyor... Kişilik konusu üzerinde ısrarla duruyoruz...

- Bu konuyla ilgili olarak, insanların kendi köklerini nasıl inkâr ettikleriyle ilgili olarak bir örnek daha verelim:

1985 yılı sonları, Erzurum. Palağdöken Dağları'nın güneyi, Karayazı köyleri. Kürt gerillalarla güvenlik güçleri arasında çatışma çıkıyor. Çatışmada bir gerilla yaralı olarak ele geçiriliyor. Sorgulama sırasında istedikleri bilgileri elde edemeyen Türk güvenlik birimleri gerillayı öldürüyorlar. Gerilla şehit oluyor.

Gerillanın kimliği araştırılıyor. Kim olduğu, hangi yöreden, hangi köyden olduğu, kimlerden olduğu araştırılıyor. Köyü, ailesi saptanıyor... Gerilla işkenceyle öldürüldüğü, örneğin, kafası, iskeleti parçalandığı, etleri darmadağınık edildiği için ceset karakolda gözetim altında tutuluyor. Aradan üç ay kadar bir zaman geçince, karakol kumandanı gerillanın köyünün muhtarına haber gönderiyor. Muhtar karakola korku içinde geliyor. Karakol komutanı falanca kişiyi tanıyıp tanımadığını, kendi köyünden olup olmadığını soruyor. Muhtar tanıdığını söylüyor. Falancanın oğludur diyor. Karakol kumandanı, muhtara onu alıp getirmesini söylüyor. Aynı gün muhtar şehit olan gerillanın babasını alıp karakola getiriyor.

Babanın olaylardan biraz haberi vardır. Derin bir korku ve panik içindedir. Oğlu uzun bir süreden beri eve uğramamaktadır. Oğlunun gerillaya katıldığı konusunda duyumları vardır. Karakol komutanı, babaya oğluyla ilgili bazı sorular sorar. “Ne zamandan beri görmüyorsunuz?” “En son ne zaman gördün?” vs. der. Köye gelip gelmediğini sorar, baba bunlar sorulur sorulmaz “Devlet çok büyüktür, birkaç eşkıya Türk Devleti'ne karşı hiçbir şey yapamaz” der. “Oğlum eşkıya olmuş, haydut olmuş, devlete silah çeken insan benim oğlum olamaz” der. “Böyle bir evladı zaten reddetmiştim” diye devam eder. “Allah, devlete, millete zeval vermesin.” Bu sözler karakol komutanının çok hoşuna gider. Babanın iyi bir Türk vatandaşı olduğunu söyler. Bütün Türkler böyle olmalıdır der. Ondan sonra masanın üzerine bir torba

kemik getirilir. Karakol komutanı bir torba kemiği göstererek onun oğlu olup olmadığını sorar. Aslında torbadaki cesetten çok kemik vardır. Kafa parçalanmıştır. Ayak, bacak kemikleri eksiktir. Parmak kemikleri yoktur. Baba, karakolda sorulan bu tür sorular karşısında, "Evet" demek gerektiğini bilmektedir. Bu soruya da evet der. Derin korkular içindedir. Endişe ve panik içindedir. Karakol komutanına herhangi bir soru sormak aklından bile geçmez... "Bu ceset neden uzun zamandan beri bekletilmiş, neden öldürülmesinden birkaç gün sonra çıkarılmış edilmemiştir" "Neden kafası yarım, ayak, bacak parmakları neden eksik?"... Bunların hiçbirini soramaz. Bir torba kemiği yüklenir. Karakoldan çıkar köyüne doğru yolların.

Yolun ortalarına doğru zihni biraz açılır. Karakol kumandanı Haççavuşla birlikte oğlunu inkâr ettiğini düşünür. Aynı onlar gibi oğlunu suçladığını düşünür. Halbuki oğluyla hiçbir çatışması, çelişmesi olmamıştır, oğlu sadece evi terk etmiştir, gerillaya katılmıştır. 21-22 yaşlarındadır. Köyüne doğru, eve doğru yürüdükçe zihni açılmaya devam eder. Karakolda oğlu için ağlayamamıştır bile. Acısını, üzüntüsünü, yıkımını bile ifade edememiştir. Bu köleliğinden, korkaklığından utanç duymaya başlar. Neden eline ceset değil de bir torba kemik verilmiştir? Oğlunun çocukluğu gözünün önüne gelir. Şu zaman doğdu, şurada koyunları otlatıyordu, arkadaşları şunlardı vs. İyi bir çocuktur. Herkese iyilik etmeye çalışırdı. Sessizdi. İçine kapanıktı. Neden gerillaya katıldı? Neden evi terk etti? Bütün bunları karmakarışık duygular içinde düşünür. Oğlunu reddettiği için, karakol çavuşunun bütün suçlamalarına katıldığı için biraz daha utanır. Anasına, arkadaşlarına neler anlatacağını düşünür. Köleliğinden biraz daha utanç duyar. Oğlunun mücadelesini biraz anlamaya çalışır. Fakat karakolda onun lehinde hiçbir şey söyleyememiştir. Biraz daha utanır. Bu duygu ve düşüncelerle eve kadar gelir. Evin giriş kapısının eşliğinde, sırtında bir torba kemikle yere yıkılır. Vücudunun yarısı felç olmuştur.

Kürt insanının ne kadar düşürülmüş olduğunu, kendi ulusal özlemlerinden, ulusal kaynaklarından ne kadar koparılmış olduğunu buradaki baba-şehit oğul örneği bütün açıklığıyla, hiçbir kuşkuya yer verme-

yecek şekilde ortaya koymaktadır. Halbuki devletin güvenlik güçleri karşısında böylesine korkan, sinen, panikleyen Kürt insanların kendli aralarındaki kan davalarında ne kadar yiğit (!), ne kadar saldırgan ve gözü kara oldukları bilinen gerçeklerdendir. Kürtler, örneğin, bir köpek için 3-5 kişiyi gayet rahat bir şekilde öldürebilirler. Sözde, barışma törenlerinde de yüzlerce koyun keserler. Sömürgeci basın, Kürtlerin bu gerici ve geleneksel değerlerini “Kürtler namuslarına pek düşkündür” sloganı ile ifade eder. Bu değerlerin sürmesini teşvik eder. Zira birbirleriyle kan davaları sürecinde uğraşan bir halkın, ulusal sorun üzerinde düşünmesi, ulusal istekler ileri sürmesi pek olası değildir.

Körleşme sürecinin zengin olgusal dayanaklarla anlatılması gerekir. Bu sürecin elbette iki yönü vardır. Emperyalistlerin ve sömürgecilerin Kürt insanların onurlarını kırmak bakımından bu tür politikalar uygulamaları normaldir. Bu uygulamaları devlet politikası haline getirmeleri normaldir. Normal olmayan Kürtlerin bu köleliği, bu düşürülmeyi kabul etmiş görünmeleridir. Bu aşağılamalara karşı bilinçli bir tepki oluşturmamalarıdır. Köleleşme sürecinin kavranılması gereken esas yönü de burasıdır.

Böl-Yönet Politikasının Anlamı

SERXWEBÛN- Emperyalistlerin ve sömürgecilerin uyguladığı böl yönet politikasının anlaşılması önemli bir görev olarak beliriyor... Bu politikaların Kürdistan'da uygulanmasıyla ilgili olarak neler söyleyebiliriz?

- Bir toplum, tarihinin belirli bir döneminde böl yönet politikasının hedefi olmuşsa, o toplum çok büyük bir yıkıma uğramaktadır. Hele hele Kürdistan'da uygulandığı biçimiyle böl yönet ve yok et politikası toplumun beynini dağıtmaktadır. İskeletini parçalamaktadır. Toplum bir leş gibi, bir pelte gibi, hareketsiz, ruhsuz ortada kalmaktadır. Belleğini kaybetmektedir. Toplum artık bir şey olarak algılanmamaktadır. Onun siyasal bir özne olduğu, istek ve iradeleri olan bir güç olduğu kabul edilmemektedir. Topluma, yönetilmesi gereken bir sürü nazarıyla bakılmaktadır. Bu bakımdan böl yönet ve yok et politika-

ının hedefi olmak, bir ulusun tarihinde karşılaşılabileceği en büyük felaketlerden biridir. Bu tür felakete ve yıkıma uğrayan bir toplum bir daha kolay kolay kendini toparlayamamaktadır. Toplumun derlenip toparlanması son derece zor olmaktadır.

Kürdistan'ın bölünmesi, parçalanması ve paylaşılması Kürt toplumunun düşmanlarının sayısını artırmakta, dostlarının sayısını azaltmaktadır. Dostlarını çok pasif bir konumda tutmakta, düşmanlarını olağanüstü derecede saldırganlaştırmaktadır. Bu durumda Kürtlerin derlenip toparlanmalarıyla ilgili bir süreç, Kürdistan'ı ortaklaşa denetleyen bu güçler tarafından işbirliği ve güç birliği yapılarak yok edilmeye, dağıtılmaya, etkisiz duruma getirilmeye çalışılmaktadır.

Burada şu hususu da göz önünde tutmak gerekir. Ortadoğu'da Kürtlerin nüfusu 30 milyonu aşkındır. Kürtlerin ülkesi Kürdistan ise 600 bin kilometre kare civarındadır. Böylesine büyük bir nüfusa ve toprağa sahip bir halkın, ulusun neden en ufak bir siyasal statüsü yoktur? Düşünelim ki Kürdistan sömürge bile olmayan bir ülkedir. Kürt ulusu sömürge bile olmayan bir ulustur. 30 milyonu aşkın nüfusa sahip olan bir ulus bu kadar sefil, bu kadar köle ve kişiliksiz yaşama biçimine nasıl razı olabilmıştır? Halbuki dünyada 300 bin, 400 bin, 30 bin, 40 bin nüfuslu devletler vardır. Avustralya kıtasına yakın bir yerde yer alan Tavulu, Vanuatu gibi devletlerin nüfusu 10 bin bile değildir. Fakat bunlar bağımsız devletlerdir, kişilik, kimlik sahibidirler. Birleşmiş Milletler'de bayrak dalgalandırmaktadırlar... Kürtler kendi kimliklerini, emperyalizmin ve sömürgecilerin kendilerine layık gördükleri bu kimliksizliği neden sorgulayamamışlardır? Kürtler kendilerinin Ortadoğu'daki, dünyadaki statüleri konusunda neden herhangi bir siyasal bilince sahip olamamışlardır?

Türk, Arap ve Fars sömürge yönetimlerini emperyalist devletlerin, Kürtleri kendi köklerinden böylesine uzaklaştırabilmeleri, Kürtleri, kendi özlerine karşı böylesine yabancılaştırabilmeleri anlaşılır bir durum değildir. Yukarıda birkaç defa belirttik. Bu sürecin iki yönü var. Emperyalist ve sömürgeci güçler halklara karşı bu tür bölme parçalama ve paylaşma politikaları izleyebilirler. Bunu düşünebilirler. Uygu-

lamaya koyabilirler. Bu normaldir. Kürt ulusunun bu politikayı uygulanamaz bir hale getirmeye çalışmaması, bunu kabul eder bir duruma girmesi ise normal değildir, yadırgatıcıdır. Örneğin, Kürt ulusunun aydınlarının güçlü bir siyasal bilinç oluşturmamaları, “Türkiye Kürdistan’ı”, “İran Kürdistan’ı”, “İrak Kürdistan’ı”, “Suriye Kürdistan’ı” diye konuşmaları anlaşılabilir bir durumdur. Biz, elbette bu süreci, bilimin kavramlarıyla açıklayabiliyoruz. Bizce bu sürecin bir sır tarafı yoktur. Fakat buna karşı güçlü bir protestonun ifade edilememesi yadırgatıcıdır. Böyle bir yaşam ulus için büyük bir utanç kaynağıdır. Bu, sadece o ulusun değil, insanlığın da utancı olmalıdır. Uluslar onurlu yaşamayı sadece bir hak-hukuk kategorisi çerçevesinde algılayamazlar. Uluslar onurlu yaşamak durumundadırlar. Ulusların sefil bir biçimde yaşamak hakları olamaz. Bu bakımlardan, ulusların onurlu yaşama, sefil yaşamdan kurtulma mücadelelerine dünyanın devrimci ve demokratik kamuoyunun da yardım etme, bu mücadeleyi arkalama görevleri vardır.

Kürt Halkının Uyanışı Nasıl Gerçekleşti?

SERXWEBÛN- Bütün bu olumsuz koşullara rağmen artık Kürt halkının ayağa kalktığını görüyoruz. Bu olumsuz koşulların değiştirilmesi, özgürleşme yolunda bir sürecin başlaması nasıl oldu?

- Bütün bunlara rağmen Kürt halkının ulusal kimliğini kazanmaya çalıştığını, ayağa kalkmaya başladığını görüyoruz. 1989 senesinde Hakkâri’de ve Silopi’de, 1990 yılı Mart ayında Nusaybin’de, Cizre’de görülen ve kısa zamanda Kürdistan’a yayılan gösteri yapma, kepenk kapama gibi eylemler bu anlamı gelmektedir. Bu eylemlere kadınlar ve çocuklar da katılmaktadır. “Yaşasın Kürdistan”, “Yaşasın PKK”, “Yaşasın Apo”, “Kahrolsun Türkiye”, “Kahrolsun Atatürk” gibi sloganlar atılmıştır. Bütün bunlar Kürdistan’da cereyan eden olaylarda, önemli bir nitelik değişmesi olduğu anlamına gelmektedir. Bu duruma nasıl gelinebilmiştir? Böyle bir sonuç nasıl elde edilebilmiştir?

Bu iki aşamayı bir kere daha karşılaştırmakta yarar var. Bölünmüş, parçalanmış, paylaşılmış bir toplum. Ulusal kimliği inkâr edil-

miş, aşağılanmış, horlanmış, düşürülmüş bir toplum. Kendisine güvenemeyen, ailesine, köyüne, aşiretine güvenemeyen bir halk... Devamlı panik içinde yaşayan, korkuyu yaşayan bir halk. Düşmanını olağanüstü derecede büyük gören, kendini olağanüstü derecede küçük gören bir halk... Kendini, ailesini, akrabalarını küçümseyen, düşmanı enişilmez yücelikte gören insanlar... Sindirilmiş, korkutulmuş, tam anlamıyla itaat altına alınmış, örgütsüz insanlar. Kendi aralarındaki kavgada olağanüstü derecede gözü kara olan, bir köpek için 3-5 kişiyi bile öldürebilen, devlet güçleri karşısında ise son derece korkak, indirilmiş ve teslimiyetçi olan insanlar... Kimliksizliğe razı bir ulus... Kimliğini, yani Kürtlüğünü ifade ettiği zaman suç olduğuna, suç işlediğine inandırılmış bir ulus... Devlete, devlet güçlerine karşı en ulak bir istek ileri süremeyen, devlet güçleriyle karşı karşıya gelmekten korkan, çekinen bir halk...

Kürt halkı böyle bir durumdan güçlü bir şekilde ayağa kalktığı, siyasal istekler ileri sürmeye başladığı bir aşamaya geldi. Bu durum, "Kürt halkı korku duvarlarını aşmaya başladı" biçiminde ifade ediliyor. Kürt halkı her türlü riski göze alarak ayağa kalkmaya, kimliğini ifade etmeye, savunmaya başladı... Bu, elbette çok büyük bir aşamadır. Bu aşamaya kolay kolay gelinmemiştir. Sabırlı, uzun soluklu çalışmalar vardır. Binlerce şehit vardır... Fakat Kürt halkı artık kendini olağanüstü derecede küçük gören, düşmanını yücelten bir halk değildir. Bütün güçleri, bütün kuvvetleri yerli yerine koymaya çalışan bir halktır. Kendine, ailesine, arkadaşına güvenen bir halktır. Örgütlü olan, örgütlenmeye çalışan bir halktır. Kürt halkı artık sinmiş, korkak, her zaman korkuyu yaşayan, panik içinde bir halk değildir. Kendi kimliğini gururla savunmaya çalışmaktadır. Her şeyden önemlisi Kürt halkı artık dünyada bir eşi daha bulunmaz köle durumunun bilincine varmıştır. Köle yapısından, köle ilişkilerinden dolayı utanç duymaktadır. Bu utancı silmenin gerektiğine inanmaktadır, bunun mücadelesini yapmaktadır. Herkese eşit, onurlu bir yaşama ulaşmanın kavgası içindedir.

Devletin Propagandasının Aşılması

SERXWEBÛN- Devletin radyoyu, televizyonu, gazeteleri, kısaca kitle haberleşme araçlarını kullanarak geliştirdiği yoğun bir propaganda vardı. Bu propaganda nasıl aşıldı?

- Bu aşamaya gelirken devletin yoğun propagandasının nasıl etkisiz hale getirildiğinin, bu propagandanın nasıl aşıldığının belirtilmesinde büyük bir yarar vardır.

Diyarbakır'daki 1971 duruşmaları sırasında, Devrimci Doğu Kültür Ocakları'na mensup tutsaklar siyasal savunma yapmak istiyorlardı. Kürt kimliğini ve Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nı savunuyorlardı. Onların siyasal savunma yapmayı istemeleri, devlet güçlerini, sıkıyönetim mahkemelerini, dolayısıyla Sıkıyönetim Tutukevi'ni çok büyük bir endişeye sevk etmişti. Devrimci Doğu Kültür Ocakları'na mensup tutsakların siyasal savunma yapmalarını engellemek için her yol kullanılıyordu. Zira bu, Kürtlerin Türk mahkemeleri karşısında kendi kimliklerini kararlı ve ısrarlı bir şekilde savunacakları, resmi ideolojinin Kürtlerle ilgili görüşlerinin eleştirileceği ilk duruşma olacaktı. Böyle bir siyasal savunmanın dosyaya girmesi, resmiyet kazanması istenmiyordu. Tüm engellemelere rağmen arkadaşlar, büyük bir coşkuyla siyasal savunmayı hazırlamaya çalışıyorlardı. Bu siyasal savunmayı engellemek için MİT son önlem olarak aileleri yani tutsakların ailelerini devreye soktu. Aileler arkadaşlara büyük bir baskı, özellikle manevi bir baskı uygulamaya başladılar. Her ziyaret günü geliyorlardı. Siyasal savunma yapılmasını istemiyorlardı. Bunun tehlikesini anlatmaya gayret ediyorlardı. Tutsak arkadaşlar da ailelerine siyasal savunma yapmanın gereği üzerinde duruyorlardı. Ailelerin engelleme gayreti bir müddet sürüp gitti. Engellenenin, baskının dozu gittikçe artıyordu. Kimse siyasal savunma yapılmasını, Kürtlerin ve Kürtçenin varlığından söz edilmesini istemiyordu. Hele hele kendi oğlunun siyasal savunmaya atılmasını, onu imzalamasını, mahkemede onu okumasını hiç istemiyordu. En sonunda son bir önlem olarak genç tutsaklara şunları söylediler: "Eğer siyasal savunma yaparsanız Kürdistan'ı bombalayacaklar, Kürt köylerini bombalayacaklar... Siz Kürtler için, Kürt köylüleri için mücadele ettiğinizi söylüyorsunuz. Ama

ıyılık yapmaya çalıştığımız köylüleri bombalayacaklar, öldürecekler. Ve buna siz sebep olacaksınız.” Siyasal savunma yapılmasını engellemek için bu propaganda o günlerde yaygın bir şekilde yapılıyordu. Bütün bu engellemelere rağmen siyasal savunma yapıldı. Çok da etkili oldu. Kuşkusuz bombardıman vs. olmadı. Bu propaganda devletin Kürdistan'daki siyasal değişmeyi, resmi ideolojinin eleştirilmesini, resmi ideolojiye inançsızlık gösterilmesini engellemek için her türlü önlemi alacağını, ahlaki olmayan yolları bile kullanabileceğini açık bir şekilde gösteriyordu.

Siyasal savunmanın yapılması, köylerin bombardıman edilmemesi, bazı aileleler üzerinde, halk üzerinde çok olumlu etkiler yarattı.

Benzer bir propaganda 1980'li yılların sonlarına doğru Kürdistan'da yine yaygın bir şekilde yapılmaya başlandı. 1988 yılının sonlarına doğru İsrail işgali altındaki Filistin topraklarında “İntifada” yani ayaklanma başladı. Bu başkaldırıyı Türk televizyonu bütün teferuatıyla görüntülü bir şekilde veriyordu. Çocukların İsrail güvenlik güçlerine taş atmaları, kadınların, kızların olaylara aktif bir şekilde katılmaları, esnafın, İsrail'in uyguladığı devlet terörünü protesto etmek için sık sık kepenk kapatması, Cuma namazları sonunda gerçekleştirilen büyük gösteriler, İsrail güvenlik güçleri tarafından öldürülen pençlerin cenaze namazlarının çok büyük bir kitlenin katılımıyla kılınması... Acaba bu olaylar, benzer olaylar Kürdistan'da da gerçekleşse sonuç ne olurdu? İşte Türk Devleti, Türk sömürge yönetimi muhtemel bu oluşumlara karşı çok yoğun ve yaygın bir propaganda başlattı. Türk güvenlik güçlerine karşı kitlesel bir gösterinin yapılması çok büyük katliamların meydana gelmesi sonucunu ortaya çıkarabilirdi. Türk güvenlik güçlerine karşı, devlete karşı, Türk sömürge yönetimine karşı kitlesel bir itaatsizliğin başlatılması bir iki kişinin ölümünü değil, çok büyük kitlelerin kırılmasını getirebilirdi. Bunun için hiç kimsenin böyle bir şeye cesaret etmemesi gerekirdi. Böyle bir itaatsizliği gerçekleştirmek bir tarafa, bunu düşünmek bile çok büyük bir tehlike yaratabilirdi. Kitleleri çok büyük tehlikelerle karşı karşıya bırakabilirdi. Bu propagandayı yapanlar orakla ekin biçer gibi insan biçmekten söz ediyorlardı. Elleriyle orakla ekin biçer gibi şekiller yapıyorlardı. Böy-

lelikle insanları da bu şekilde biçeceklerini anlatmaya çalışıyorlardı. Bütün bunların amacı halkı korkutmak, sindirmek ve panik içinde yaşatmaktı. Yoğun bir devlet terörü kullanılarak halkın devlete, güvenlik güçlerine itaati sağlanıyordu. Bu propaganda sık sık yapılıyordu, tekrarlanıyordu. Kahvehanede, camide, çarşıda, pazarda, yolda, değirmende, her yerde neler olabileceği halka sık sık hatırlatılıyordu. Türkiye Filistin değildi. Türk güvenlik güçleri de İsrail güvenlik güçleri değildi. Türk sömürge güçleri kimsenin gözünün yaşına bakmazdı. Son derece acımasız ve sert olabilirdi... İsrail askerleri gibi taş atan çocuklara karşı plastik mermi falan kullanmazlardı.

Nusaybin ve Cizre'de başlayan, bütün Kürt şehirlerinde sürdüren Serhîldana gel "intifada" olayları bu propagandanın da aşıldığını göstermektedir. Kürt insanları bu olaylara katılırken elbette çok büyük tehlikelerle karşılaşacaklarını biliyorlardı. Adeta ölüme doğru gidiyorlardı... Orakla ekin biçer gibi insanların biçilemediğini gördüler. Daha büyük bir moral kazandılar. Bu gösterilere binlerce insan katılıyordu. Nusaybin'de, Cizre'de 8 bin, 10 bin civarında büyük bir güç, coşkularını ve devlete karşı duygularını ifade ediyordu. Gösterilere kadınların ve çocukların katılması, aktif görevler alması çok önemli bir değişiklikti. Herhangi bir ulusal kurtuluş hareketine kadınların katılması, aktif görevler alması, silahlı eğitim görmesi, silahlı mücadele içinde yer alması ulusal kurtuluş mücadelesinin önemli bir aşamada olduğunu göstermektedir. Bu, ulusal kurtuluş hareketinin niteliği ile ilgili çok önemli bir göstergedir. Bu, dünyadaki öteki örneklerinde de genel olarak kabul görmüş bir anlayıştır. Gösterilere ve mitinglere kadınlarla birlikte çocukların da katılması, resmi eğitim dışındaki eğitimini, gayriresmi eğitimin yönünü ve gücünü ifade etmektedir. Bu bakımdan bunun da ulusal kurtuluş hareketinin hangi aşamada olduğunu gösteren önemli bir gösterge olduğu kabul edilmektedir.

SERXWEBÛN- Serhîldanların başlaması kuşkusuz çok önemli bir olay... Bundan sonra neler gelişebilir? Gerillayla serhîldanlar arasında ne gibi bir bağ olabilir?

- Bundan sonra yani serhîldana gel olaylarından sonra ne ola-

tır? Devlet ne gibi önlemler alabilir? Bir kere bu olayların devlet için, Türk güvenlik güçleri için, Türk sömürge yönetimi için çok büyük bir şok olduğunu belirtmek gerekir. Devlet, yoğun ve yaygın bir şekilde uyguladığı devlet terörüyle bu duyguları baskı altında tutabileceğini, bu duyguların ifade edilmesini engelleyebileceğini, hatta Kürtlerin ulusal duygularını tamamen yok edebileceğini, halk ayınları üzerinde resmi ideolojiyi egemen kılacağını düşünüyordu. Olaylara katılanların “bir avuç eşkıya”, “bir avuç hain” olduğunu ileri sürüyordu. “Halk eşkıyaya karşı”, “halk devletin yanında” diyordu. Durumun hiç de böyle olmadığı somut bir şekilde ortaya çıktı. Bir avuç denenler çoluk çocuk, kadın erkek, genç ihtiyar binlerce insan idi. Bazı sloganlar kararlı ve güçlü bir şekilde ifade ediliyordu. “Kahrolsun Türkiye”, “Yaşasın Kürdistan”, “Yaşasın Apo”, “Yaşasın PKK”, “Kahrolsun Atatürk” sloganları kitlelerin düşüncesinin ve eyleminin içeriğini ve yönünü açık bir şekilde gösteriyordu. Bu bakımdan devlet, valiler, kaymakamlar, Türk güvenlik güçleri yani sömürge yöneticileri, polis, asker, jandarma, Özel Tim, korucu, muhbir vs. büyük bir şok yaşadılar. Milletvekilleri, bakanlar, Ankara'dan gönderilen siyasal parti temsilcileri de öyle...

Bütün bu gelişmelere rağmen Türk sömürge yönetiminin Kürdistan konusundaki tek politikası devlet terörüdür. Türkiye'de devletin, Kürdistan sorunu konusunda devlet teröründen başka bir politikası yoktur. Bu politika devlet terörünü daha çok çoğaltma, daha çok örgütlenme olarak belirmektedir. Devleti, modern silahlarla daha fazla donatmak, haberleşme, ulaştırma gibi sektörlerde modern teknolojiyi daha iyi, daha etkili bir şekilde kullanmak olarak görünmektedir. Helikopterleri artıralım, daha çok Puma, daha çok Kobra satın alalım. Karakol sayısını artıralım. Karakollarda görev yapan askerlerin sayısını artıralım. Korucuların sayısını artıralım. Özel Tim mensuplarına daha çok maaş verelim. Yeni havaalanları kuralım. İki filo savaş uçağı daha satın alalım. vs. Dikenli teller, mayın tarlaları, gözetleme kuleleri vs. Devlet, “Öyle bir politika uygulayayım ki hiç kimse Kürtlükle ilgili duygular ifade edemesin. Öyle bir baskı, öyle bir yıldırma politikası uygulayayım ki hiç kimse Kürt olmaktan, Kürtlerin ulusal haklarından söz edemesin... Buna teşebbüs ettiği zaman tepelerinde

devletin demir yumruğunu hissetsin. Korksun, sinsin, geri çekilsin” diye düşünmektedir. Devlet terörünün amacı kısaca budur. Fakat her türlü devlet terörüne rağmen, bunun ortaya çıkaracağı bin bir türlü yoksunluklara, mağduriyetlere rağmen insanlar ulusal kimliklerini, Kürt kimliklerini büyük bir inançla ve kararlılıkla ileri sürüyorlar. Kendi kimliklerini sorguluyorlar. Türk sömürge yönetimini deşifre ediyorlar. Kürtlerin de özgür ve bağımsız yaşamaya, bütün uluslarla birlikte eşit, onurlu bir şekilde yaşamaya haklarının olduğunu vurguluyorlar. Türk sömürge yönetiminin dayattığı köle yaşamını kesinlikle reddediyorlar. Bu yaşamdan utanç duyduklarını belirtiyorlar... Yığınlar devletin terörünü göğüslemeye ve bunu aşmaya çalışıyorlar. İşte bu, devletin Kürdistan politikasının yani devlet terörünün iflas ettiği anlamına gelmektedir. Yani devletin bunca terörü artık bir işe yaramamaktadır.

Bu noktada devlet Kürtlerin en çürümüş kesimleriyle işbirliği içinde olarak Kürt dili konusunda ve Kürt kültürü konusunda bazı baskıların hafifletilmesini düşünebilir. Burada amaç, kuşkusuz Kürt toplumunun diri kesimlerini etkisiz hale getirmek, onların ideolojik ve politik faaliyetlerini sınırlamaktır.

PKK'nin, ERNK'nin, ARGK'nin Fonksiyonları

SERXWEBÛN- Günümüzde Kürdistan halkı, partisi PKK, Cephesi ERNK, Ordusu ARGK ile kölelikten ve esaretten kurtulmak için büyük adımlarla ilerlemektedir. Yarattığı öncüsüyle, çağdaş insanlık arenasında yer almaya çalışmaktadır. Bu süreçte halkımıza ve mücadelemize ilişkin vermek ve iletmek istediğiniz bir mesajınız var mı?

- PKK'nin düşüncesinin, ideolojik ve politik faaliyetlerinin, sadece Kuzey Kürdistan'ın tarihinde değil, genel olarak Kürdistan'ın tarihinde önemli bir süreci başlattığı açıktır. PKK, her türlü ulusal ve demokratik hakları elinden alınan, adı yasaklanan, olağanüstü derecede aşağılanan, düşürülmüş Kürt insanına ruh ve heyecan vermiştir. Leş gibi, pelte gibi ortada duran, tam anlamıyla köleleştirilen bir halka, kişisizleştirilen bir halka ruh vermiştir, heyecan vermiştir. Emper-

alist ve sömürgeci uygulamalarla belleğini tamamen kaybetmiş bir ulus, PKK ile belleğini kazanma sürecine girmiştir. Kişilik ve kimlik kazanmıştır.

PKK, elbette bomboş, bakir bir alanda ortaya çıkmamıştır. Kürdistan'ın çeşitli yerlerinde, çeşitli zamanlarında ortaya çıkan başkaldırı hareketleri vardır. Güney Kürdistan'da, Doğu Kürdistan'da, Kuzey Kürdistan'da cereyan eden pek çok başkaldırı hareketi vardır. Güney Kürdistan'da, Kürdistan Demokrat Partisi'nin, Molla Mustafa Barzani önderliğinde sürdürdüğü ve 1970'li yılların ortalarına kadar getirdiği bir mücadele vardır. İran'da Mahabat Kürt Cumhuriyeti olgusu yaşanmıştır. 1960'lı yıllardan itibaren Kuzey Kürdistan'ın toplumsal gelişiminde rol oynayan pek çok olay vardır. 49'lar olayı, 23'ler olayı, Türkiye İşçi Partisi'nin kurulması ve "Doğu"da örgütlenmesi, Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi'nin kurulması, Doğu mitingleri, Devrimci Kültür Ocakları, 1971 Doğu Duruşmaları vs. yine önemli olaylardır. Devrimci Doğu Kültür Ocakları kökenli *Rizgari-Komal*, *Özgürlük Yolu*, *Kawa*, *Devrimci Demokrat* gibi yayınlar, bu yayınlar etrafında oluşan örgütlenmeler, bugünü etkileyen önemli süreçlerdir. Bütün bunlar önemli olmakla beraber, bugünü belirleyen esas süreç, PKK'nin başlattığı süreçtir. PKK sadece Kuzey Kürdistan'da değil, genel olarak Kürdistan'da da dikkate alınması gereken en temel güçlerden biridir. PKK ile birlikte Kürt devrimci ve demokrat hareketlerinin, Kürt ulusal hareketinin liderliğinin sınıfsal yapısı değişmiştir. PKK, Kürt halkının yoksul kesimlerinin, işçilerin, köylülerin, devrimci küçük burjuvazinin, aydınların, öğrencilerin hareketi olarak belirmektedir. Artık Kürt hareketlerinin önderliğinde şeyhler, seyitler, aşiret reisleri, toprak sahipleri yer almamaktadır. Bu tür insanlar artık Kürt hareketlerinde yurtsever oldukları ölçüde yer alabilmektedirler. Bunlar kuşkusuz çok önemli dönüşümlerdir. Nitelik değişiklikleridir.

Kürt Diline Yaklaşım, Gandi'nin Mücadeleleri

Bütün bunları yakından bilmekle beraber, Kürt hareketlerinin dikkate alması gereken bazı özellikler olduğunu düşünüyorum. Bunları kısaca şu şekilde belirtmek mümkündür:

Hint Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin önde gelen önderlerinden Gandi'nin bir sözü var. Gandi şöyle diyor: “İngilizlere vergi vermeyelim. İngilizlere askerlik yapmayalım. İngilizlerin fabrikalarında dokunan kumaşları giymeyelim. İngilizlerin okullarına gitmeyelim, İngilizlerin dilini kullanmayalım...” Gandi'nin bu çerçevede gerçekleştirilen ve “Tuz Yürüyüşü” denen bir yürüyüşü vardır. Gandi'nin Tuz Yürüyüşü, Mao'nun Uzun Yürüyüşü kadar anlamlıdır. Bu yürüyüşte Gandi'nin Hindistan'ı güneyden kuzeye yürüyerek kat ettiğini, Hindistan halkını İngiliz tuzunu kullanmamaya çağırdığını görüyoruz. Molla Mustafa Barzani'nin 1947 yılı Nisan-Mayıs aylarında Irak-İran-Türkiye sınırları arasında İngiliz uçaklarının bombardımanı altında savaşarak Sovyetler Birliği'ne kadar yürüyerek varması, o ülkeye iltica etmesi yine önemli bir yürüyüştür.

Gandi'nin özellikle dil konusundaki görüşlerinin dikkate değer olduğunu düşünüyorum. Kuzey Kürdistan'daki Kürt hareketlerinin, bu arada PKK'nin Kürtçeye yeteri kadar önem vermemesi büyük bir eksiklik. Bildiriler Türkçe yayınlanmaktadır. Dergiler, Türkçe yayımlanmaktadır. İki Kürdün birbirleriyle yaptıkları konuşmalar, tartışmalar Türkçe yapılmaktadır... Burada Gandi'yi hatırlamamak mümkün değildir. Kürtler, Gandi'nin konuşmalarının içeriğini kavramak durumundadırlar.

Kürtler, bu konuya dikkat çekilmesine, bu konudaki eleştirilere çok ilgi çekici cevaplar veriyorlar. “Biz Türk yönetimiyle, Türk sömürgeciliğiyle mücadele ediyoruz. Türkçeye, Türk halkının diline düşman değiliz.” Bu sözler benim ifade etmeye çalıştıklarımın cevabı değildir. Örneğin, İsrail işgali altındaki Filistin topraklarını düşünün. Orada Filistinli Araplar, Arap dilini doğal olarak kullanıyorlar. Bunun için, Arapça konuştukları için Yahudilerden özür falan dilemiyorlar. Filistinli Araplar belki zaman zaman Yahudi dilini de kullanıyor olabilirler. Bu, ilişkilerin doğallığı içinde sürüyor. Fakat kuşkusuz hiçbir Filistinli Arap bu ilişkiyi Yahudi diline düşman değiliz, Yahudi devletiyle mücadele ediyoruz biçiminde açıklamıyor.

SERXWEBÛN- Bunları, hareketimizin önündeki, çözümlenmesi için derece önemli olan sorunlar olarak görüyoruz. Bu konularla ilgili önemli düşüncelerimiz, projelerimiz de var...

Aslında durum ifade edilenlerden çok daha olumsuzdur. Olumsuzluk derinlerdedir. Kürtçenin kullanımı açısından, Türkiye'deki Kürt aydınlarını belli başlı dört kategori içinde ele almak mümkündür. Birinci kategoride olanlar Kürtçeyi unutmuşlardır. Bunlar Kürtçeyi konuşamamaktadırlar. Kuşkusuz bunlar, Kürtçe okumayı ve yazmayı da bilmemektedirler. Devlet bunlara, “asimile olmuş”, “asimile ettim” nazarıyla bakmakta... Devletin bu anlayışının doğru olmadığı kanısın-dayım. Eğer Kürtçeyi tam anlamıyla unutmuş bir Kürt, yaşantısının belirli bir döneminde Kürt olduğunun farkına varırsa, neden asimile edildiğinin bilimine varırsa, bu konuları sorgulamaya başlıyorsa, Kürt toplumu olma özelliklerini savunuyorsa, bunun için mücadele ediyorsa, mücadelenin gerekliliğine inanıyorsa asimilasyon durdurulmuş demektir. Kanımca, asimilasyon 1969-1970 yıllarında Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nın kuruluşu ile durdurulmuştur. Bu ayrı bir konu, ayrıca ele alınmalıdır.

İkinci kategoride yer alan Kürtler, Kürtçe konuşabilen fakat Kürtçe okuyamayan ve yazamayan Kürtlerdir. Bu tür Kürtlerin sayısı çeyce fazladır. Üçüncü kategoride yer alan Kürtler, Kürtçe konuşabilmenin yanında Kürtçe de okuyabilmektedirler. Bunların sayısının çok az olduğunu sanıyorum. Dördüncü kategoride yer alanlar ise Kürtçe konuşabilen, Kürtçe okuyabilen ve Kürtçe yazabilenlerdir. Bu Kürtlerin sayılarının çok çok az olduğu besbellidir. Belki de parmakla sayılacak kadar az... Kürtçe okumak ve hele Kürtçe yazmak, kolayca kendiliğinden kazanıliveren bir beceri değildir. Sabırlı ve ciddi bir eğitim sonucu kazanılır.

Görüldüğü gibi Kürtlerin Kürtçe yazamamalarının, Kürtçe dergiler yayımlayamamalarının nedeni, Türkçeye duyulan dostluktan değil, Kürtçe bilmemekten ileri geliyor... Bunu elbette Kürtlerin büyük bir ayıbı olarak değerlendirmek gerekir. Fakat Kürtler bu ayıplarını kolay kolay itiraf edemiyorlar. Enternasyonalizm, devrimcilik, sosyalizm talan diyerek bunu örtmeye çalışıyorlar.

PKK'nin ifade ettiği bir anlayış var. Bunu, PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan, 1989 yılında, *2000'e Doğru* dergisi Genel Yayın Yönetmeni Doğu Perinçek ile yaptığı söyleşide ifade etti. Kısaca şöyle deniyor: “Biz Türkçeyi kullanmaya bir müddet daha devam edeceğiz. Kendi devletimizi kurduğumuz zaman Kürtçeye gerekli ağırlığı vereceğiz. Hatta devletimizi kurduktan sonra bile işlerimizi bir müddet Türkçe ile sürdürebiliriz.”

1960'lı ve 1970'li yıllarda Türk devrimcileri, Kürtlere şöyle söylüyorlardı: “Omuz omuza mücadele edelim. Bölünmeyelim, parçalanmayalım. Böl-yönet politikası emperyalizmin politikasıdır, emperyalizmin ekmeğine yağ sürmeyelim. Türkiye'de sosyalizmi birlikte kuralım, Türkiye'de sosyalizm kurulunca Kürtlerin hakları da kendiliğinden verilir.” Bu sözler, Kürtlerin kurtuluşunu bilinmeyen bir tarihe erteliyordu. Bunun ötesinde, Kürtlerin kurtuluşu yolunda herhangi bir öneri de sunmuyordu. İşte Kürtçenin kullanımını Kürt Devleti'nin kurulmasına erteleyen bu görüş de Türk sosyalistlerinin anlayışına benzer bir anlayışın eseridir.

Halbuki Kürtçe ciddi bir şekilde ele alınmalıdır. Kürtçe konuşulması, yazılması ve okunması için gerekli her türlü önlem alınmalıdır. Kürt dili üzerinde çalışan uzmanlar, Kürt dilinin çok zengin bir dil olduğunu söylemektedirler. Halbuki dil, konuşulmadığı, yazılmadığı sürece yani işlenmediğı sürece unutulmaktadır. Halbuki konuşulan, yazılan bir dil gelişebilir, serpilebilir. Kürt dili emperyalist ve sömürgeci etkilere en çok maruz kalan dillerden biridir. Türk, Arap ve Fars sömürgeciliğinin müdahaleleri karşısındadır. Türk, Arap ve Fars kültür emperyalizmi, Kürtçeyi yok edebilmek, bozabilmek için her önlemi düşünmekte ve uygulamaktadır. Bunun için her türlü fırsatı değerlendirmektedir. Kürt dilini bu emperyalist ve sömürgeci etkilerden kurtarmaya çalışmak çok büyük ve acil bir görev olarak durduğu halde, bunu küçümsemek, önemli bir konu olmadığını belirtmek sağlıklı bir davranış olarak değerlendirilemez. Bu, sömürge yönetimlerinin, kültür emperyalizmi uygulayan çevrelerin ekmeğine yağ süren bir davranış olur. Onlar, zaten Kürt dilinin ilkel bir dil olduğunu, bu dil ile hiçbir edebiyat ürünü yaratılamadığını söylüyorlar. İlkel bir dilin geliştirilmesi-

an devrimcilik ve demokratlık olmadığını vurguluyorlar. Yani bir taraftan Kürtçenin konuşulması ve yazılması karşısında en şiddetli baskı yöntemlerini uyguluyorlar, bu çabalara karşı çok şiddetli cezalar veriyorlar, öte yandan da “Bu zaten ilkel bir dildir, bu dil ile hangi edebiyat ürünü ortaya konabilmiştir? Böyle ilkel bir dilin yaşatılması için sürdürülen çabaların ilericilikle bir ilgisi yoktur” diyorlar. O halde emperyalist, sömürgeci ve ırkçı propagandanın önünün kesilmesi gerekir.

SERXWEBÛN- Kürtlerin, Gandi'nin mücadelesini, Gandi'nin düşüncesinin, eyleminin içeriğini çok iyi incelemesi gerektiğini belirtiriz. Bu konu üzerinde biraz daha durabilir miyiz?

- Kürtlerin Gandi'yi çok iyi anlamaları gerekir. “Gandi pasif mücadele yapıyordu, silahlı mücadele yapmıyordu” diyerek Gandi'yi küçümsemek çok yanıltıcıdır. Bütün bunların ötesinde Kürt dilinin kullanılmasının ortak bir yazı dilinin geliştirilmesinin politik bir anlamı, politik bir işlevi daha vardır. O da şudur: Bilindiği gibi Kürdistan bölünmüş, parçalanmış, paylaşılmış bir ülkedir. Kürt ulusu da öyle... Böl-yönet politikasının hiçbir zaman gözden uzak tutulmaması gereken bir özelliği var. Bu politika her zamanda ve her mekânda kendini yeniden üretebilir. Kürt toplumundaki bölünme, parçalanma ve paylaşılma çok daha derindir. Kürtler Türkiye'de ve Avrupa'da Latin harflerini, Irak'ta, Suriye'de ve İran'da Arap harflerini, Sovyetler Birliği'nde Kiril harflerini kullanmaktadırlar. Farklı alfabe kullanan Kürtler Kürtçeyi çok iyi bilseler de birbirlerini anlayamamakta, birbirleriyle iletişim kuramamaktadırlar. Bu da aslında böl-yönet politikasının çok farklı bir düzeyde yeniden üretilmesinden ve sürdürülmesinden başka bir şey değildir. O halde emperyalizmin ve sömürgeciliğin oluşturduğu böl-yönet politikasını aşmanın, bunu hükümsüz kılmanın en önemli yollarından biri Kürtler arasında ortak bir yazı dili oluşturmaya çalışmaktır. Bunun için çok ciddi, sabırlı çabalara girişmektir. Bunun için devlet aşamasını beklemek çok büyük bir yanıltır. Bu tavır ve davranış bunu bilinmeyen bir tarihe ertelemek olur. Halbuki dil ve kültür çalışmalarına ağırlık veren bir anlayış devlet aşamasını da yakınlıla-

tırır, bu aşamaya gidişi hızlandırır. Zira diline, kültürüne sahip çıkan tarihini, edebiyatını araştıran, öğrenen bir halk bağımsız ve özgür yaşamak için gerekli siyasal bilince de ulaşır. Bu konuda Mustafa Kemal Atatürk'ün söylediklerini hiç unutmamak gerekir. Mustafa Kemal Atatürk 1930'lu yılların başlarında, Ankara'da Türk Tarih Kurumu tarafından düzenlenen bir kongrede üyelere şunları söylüyordu: “Biz Balkanları neden kaybettik, biliyor musunuz... Bu konu üzerinde düşünülmesinde çok büyük yarar vardır. Balkan halkları Bulgarlar, Hırvatlar, Romenler önce kendilerine alfabe yaptılar. Dillerini araştırdılar, edebiyatlarını araştırdılar. Dillerine, edebiyatlarına, kültürlerine sahip çıktılar, geliştirdiler. Hep kendi dilleriyle konuştular, yazdılar. Türk diline Osmanlı kültürüne hiç önem vermediler... Bu konularda epeyce geliştiklerine inandıktan sonra Osmanlıdan ayrılma kararı aldılar ve bunun için mücadeleye giriştiler...” Mustafa Kemal Atatürk'ün benzer sözleri üzerinde çok dikkatli bir şekilde durmak gereği vardır. Bu sözlerden iki şekilde yararlanılabilir. Veya bu sözler iki şekilde yorumlanabilir. Birinci olarak şöyle söylenebilir, şöyle düşünülebilir. Demek ki sömürgeci politikaların etkisi altında kalan bir ulusun özgürlüğüne ve bağımsızlığına kavuşabilmesi için kendi dilini, edebiyatını gün ışığına çıkarması gerekir. Kendi kültürünü, folklorunu yaşaması gerekir. Kendi ulusal değerlerini koruması gerekir. Veya bağımsız olan bir ulusun özgürlüğünü, bağımsızlığını güçlendirmesi, köklendirilmesi için ulusal değerlerine sahip çıkması, bunları kurumlaştırması gerekir. Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk ulusu için gösterdiği çabaları bu çerçevede ele almak gerekir. Türk Dil Kurumu'nun, Türk Tarih Kurumu'nun, Türkiyat Enstitülerinin Türk dilini, Türk edebiyatını, Türk tarihini, Türk folklorunu, Türk kültürünü inceleme enstitülerinin kuruluşu, bu kuruluşların maddi ve manevi olanaklarla donatılması bu anlayışın bir gereğidir.

Yukarıdaki sözleri ikinci bir yönde daha değerlendirmek mümkünüdür. Dil üzerinde, edebiyat üzerinde, kültür üzerinde yapılan çalışmalar madem ki özgür, bağımsız, herkesle eşit bir şekilde yaşamayı amaçlamaktadır, o ulusu özgürlükten ve bağımsızlıktan mahrum etmenin en önemli yolu, onu dilsiz bırakmaktır. Dil, kültür, tarih, edebiyat.

etkiler araştırmalarını engellemektir. O ulusu bağımlı tutmanın, onun özgürce yaşamasını engellemenin en önemli yolu budur. Yine Mustafa Kemal Atatürk'ün Kürdistan politikasını, Kürt diline ve kültürüne karşı geliştirdiğı baskı politikalarını da bu çerçeve içinde değerlendirmek gerekir. Amaç Kürt toplumunu baskı altında tutmak, Kürt kimliğinin gelişmesini engellemek, Kürt ulusal hareketinin gelişme sürecini ışatmak olduğına göre böyle bir hedefe ulaşmanın en önemli yolu da Kürtleri dilsiz ve kültürsüz bırakmak olmalıdır.

Kürtler, Kürtçe Hakkında Ne Düşünüyor?

SERXWEBÛN- Kürtlerin Kürtçe konusundaki düşüncelerini, tavırlarını ve davranışlarını süreç içinde değerlendirebilir miyiz? Örneğin için geçmişte, 15-20 yıl önce, 25-30 yıl önce dile nasıl bakılıyordu? Önemli insanlar Kürt aydınları Kürtçeye değer veriyorlar mıydı?

1971 döneminde de görülen, bugün de görülen bir olay üzerinde durulması bir biçimde durmanın gerektiğini düşünüyorum. 1971'de Sıkıyönetim Tutanakları'nda eğer iki Kürt, Türkçe biliyorlarsa her türlü konuşmalarını Türkçe sürdürüyorlardı. Bunlar, aslında Kürtçe de biliyorlardı, fakat konuşmalarını Kürtçe sürdürmenin gereği üzerinde hiç durmuyorlardı. Neden Kürtçe konuşmadıkları sorulduğunda “alışkanlık”, “Kürtçeyle her düşüncemizi ifade edemiyoruz” vs. diyorlardı. Bunun için de ciddi bir çabaları yoktu. “Biz devrimciyiz” gibi, bu bağlamda hiçbir içeriği olmayan sözler de söyleniyordu. Bazen de “Türk arkadaşlara karşı ayıp olmasın, onlar Kürtçe bilmiyorlar” deniliyordu. Bunların hiçbirinin Kürtçe konuşmamak için mazeret olmadığı açıktır. Türkçe konuşmanın da devrimcilik olmadığı, enternasyonalizmi ile sosyalizm olmadığı besbellidir. Bunu, sömürgeci dayatmalara, sömürgeci asimilasyon politikalarına karşı bir teslimiyet olarak değerlendirmek mümkündür. Çünkü sömürgecilerin istediğı tam da böyle Kürtlerdir. Türkçe konuşan, her türlü sorunlarını Türkçe anlatan, Kürtçeye hiç itibar etmeyen Kürtler. Türk sömürge yönetimi şu fırsatı her zaman aramaya ve bulmaya çalışmaktadır: “Kürtçe ilkel bir dildir, her düşünceyi ifade etmeye yetmez. Bunun için unutulması, unutturulması

ilerici bir yoldur, ilerici bir davranıştır.” Bunlar elbette emperyalist, ırkçı ve sömürgeci görüşlerdir. Fakat Kürtlerin tavır ve davranışlarının da bu görüşlere meydan verdiği besbellidir. Halbuki Kürtçenin bazı şeyleri ifade edememesi, onun konuşulmaması, yazılmaması, okunmaması ile ilgilidir.

Bütün bunlara rağmen 1971 senesinde Kürtçe politik, ideolojik olarak ısrarlı ve kararlı bir şekilde savunuluyordu. Askeri savcının “Kürtçe yoktur, herkes Türktür, Kürtçe diye bir dil yoktur” diye iddialarına karşı şiddetli bir tepki gösteriliyordu. Yazılı savunmalarda Kürtlerin köken itibarıyla ayrı bir ulus olduğu Kürtçenin de bağımsız bir dil olduğu savunuluyordu. Bir gün arkadaşlara, “Mahkemeye Kürtçe vardır, ayrı bir dildir, Kürtler dil ve kültür itibarıyla ayrı bir ulustur” diyerek yazılı savunmalar vereceğinize, doğrudan doğruya Kürtçe konuşun, bu tavır ve davranışınızda ısrarlı olun, tercüman isteyin. Böyle bir tavır Kürtçenin varlığını mahkemeye daha çarpıcı bir şekilde duyurur” demiştim. Arkadaşlar bu öneriyi benimsemediler. Nedeni, grup içerisinde Kürtçe konuşamayanların olmasıydı. Kürtçe konuşanlar da bu tür düşünceleri Kürtçe ile ifade edebilecek kadar Kürt dilini bilmiyorlardı. Söylediğini yazabilecek, Kürtçe yazılı savunma hazırlayabilecekler ise hiç yoktu. Ayrıca mahkemenin, askeri savcılığın tepkisinden de çekiniliyordu.

Aynı dönemde, Kürdistan Demokrat Partisi davasında yargılanan birkaç tane ağa vardı. Kanımca onların tavır ve davranışları daha direnmece, daha protestocuydu. Bu ağalar, eğer herhangi bir Kürt genci, Kürtçe bildiği halde, kendisiyle Kürtçe konuşmuyorsa Türkçe konuşmaya kalkışıyorsa, onunla konuşmuyorlardı. Böylece onun teslimiyetçi tavrını, sömürgeciliğin dayatmalarına teslim olmasını ince ince eleştiriyorlardı.

Bugün de durum hiç değişmemiştir. Bugün de Kürtçe bilen iki Kürt, Türkçe biliyorlarsa konuşmalarını Türkçe yapıyorlar. Gerilla hareketinin bu durumda hiçbir değişiklik yapamamış olması beni yadırgatan konuların başında yer alır. Toplumsal ve siyasal bakımlardan çok yoğun, çok geniş bir değişiklik yaratan, Kürt toplumunun

kapısını alt üst eden zihinleri ideolojik olarak allak bullak eden gerilla-
nın Kürtçeye verilen değer konusunda bir değişiklik yapmaması
ulaşılır şey değildir.

*SERXWEBÛN- Kürtçe köy isimlerinin Türkçeleştirilmesini de bu
çerçevede ele alabilir miyiz?*

- Köy isimlerinin de bu çerçeve içinde değerlendirilmesi gerekir.
Bulunduğu gibi Kürtçe köy isimleri, 27 Mayıs 1960'tan sonra Milli
Hukuk Komitesi yönetimi tarafından değiştirilmiştir. Kürtçe köy isim-
lerini yasaklamış, Türkçelerinin söylenmesini buyurmuştur. Kürtler,
Kürt dili ile Kürt folkloru ile ilgili yasaklara pek kolay, pek rahat bir
şekilde intibak ediyorlar. 1960'lı yılların sonlarında Kürt köylerinde
Fomando zulmü başladığı zaman devrimci arkadaşlar köy isimlerinin
hep Türkçelerini söylüyorlardı. Köy isimlerinin Kürtçelerini kullan-
makta direnmek, parantez içinde Türkçelerini yazmak bilincinde
değillerdi... Aynı tavır bugün de sürdürülüyor. Köy isimlerinin Türk-
çeleri söyleniyor. PKK'nin yayın organlarında da böyle. Halbuki Türk
ömürgeciliğine direnmenin en önemli göstergelerinden birinin bu
olması gerekir. Kürtler bu tür süreçleri çok küçümsüyorlar. Aslında
bütün süreçleri, yasaklara kolaylıkla intibak etmenin, yasaklar doğrul-
tusunda hareket etmenin bir göstergesi olarak değerlendirmek gerekir.

Kürtçeye önem verilmeyince, Kürt folkloruna da gerekli önem
verilmiyor... Benim izlenimim şu: Kürtler, Kürtçe olarak doğru dürüst
türkü söyleyemezler, şarkı söyleyemezler, koro, saz çalışması yapa-
mazlar, marş söyleyemezler, hele hele govend tutmasını hiç bilmezler.
Bunlar benim cezaevlerinde tanıdığım tiplerdir. Okur yazar Kürtlerdir.
Kürt köylülerinin bu işleri çok ciddiye aldıklarını yakından biliyorum.

Bu konuda 1971 ile 1990 arasında en ufak bir fark yoktur, her şey
aynıdır. Çünkü Kürtler folklor gibi, dil gibi şeylere pek önem vermez-
ler, bunları küçümserler. Önem verdikleri nedir? Önem verdikleri hiç-
bir şey değildir... Önem verdikleri bir değer falan yoktur... Bu alanda
ömürgeciliğin dayatmaları, politikaları başarıya ulaşmıştır. Ulusal de-
ğerleri yok edilen, parçalanmış genç insanlar... Tabii bu koşullar içinde

Türkler için önemli olan bütün değerler Kürtler için de önemli oluyor. Kürtler, ancak Türklerin önem verdiği değerlerin arkasından giderek kendilerini kanıtlamaya çalışıyorlar... Türkçe şiir yazıyorlar, Türkçe saz çalıyorlar vs.

Bütün bunların ötesinde dil ile düşünce arasında, dil ile düşünce arasında içeriği arasında çok önemli bir bağ vardır. Organik bir bağ vardır. Eğer Türkçe konuşuyorsanız Türkçe düşünürsünüz, Türk gibi düşünürsünüz. Kürt sorununu da, Türkçe düşünmeye çalışırsınız. Kürtçe konuşuyorsanız, Kürtçe düşünürsünüz, Kürt gibi düşünürsünüz. Kürt sorunu konusunda Türk gibi düşünmek veya Kürt gibi düşünmek elbette önemlidir. Türkçe konuşan bir kişinin şuurunun altına Türk resmi ideolojisi zamanla yerleşir, en azından tortularını bırakır.

O halde Kürt dili ile ilgilenmek acil bir görev olarak ortaya çıkıyor. Kürtlerin ertelenemez, vazgeçilemez olan pek çok görevleri vardır... Kürtçe konuşmak, Kürtçe yazmak da bu görevler arasında yer almaktadır.

Kürtlerin, Geçmişlerine İlgisi Artıyor

SERXWEBÛN- Kürtler artık kendi geçmişleriyle ilgili ciddi incelemeler yapma gereğini duyuyorlar. Türklerin, Arapların ve Farsların bu konularla ilgili bilgilerinin çok eksik, çok yanlış ve çok çarpıtılmış olduğunu fark ettiler...

- Bu bölümde vurgulamak istediğim önemli bir konu daha var. Bu da Kürdistan konusunda bilimsel incelemeler yapma gerekliliği olarak ortaya çıkmaktadır. Kürdistan konusunda araştırma ve inceleme yapan kişiler ve kurumlar son derece özgür bir zihniyetle hareket etmelidirler. Bu kişilerin ve kurumların düşünceleri ve kafa yapıları çok özgür olmalıdır. Bütün tehlikelere rağmen Kürdistan sorunu, Kürtlerin tarihleriyle, toplum yapılarıyla, dilleriyle ve kültürleriyle ilgili sorunlar ele alınabilmelidir. Çünkü bizim Kürdistan hakkındaki bilgilerimiz çok eksiktir. Var olan bilgiler de yanlıştır. Çünkü Kürdistan'ı ortak sömürge olarak kullanan devletler, Kürtler bilgilenmesinler, kendi ta-

ahlerini, kültürlerini inceleyemesinler diye her türlü önlemi almışlardır. Kürtlerin tarihlerine ışık tutacak belgeleri yok etmişlerdir. Bir taraftan Kürtlerin varlığını inkâr etmişler, bir taraftan da Kürtlere ilişkin her türlü yazılı belgeyi yakmışlar, yok etmişlerdir. Kürtlere ait arkeolojik eserleri, anıtları yok etmek, ortadan kaldırmak için her türlü önlemi almışlardır. Kürtlerin ve Kürdistan'ın tarihini karartmak ve bakanlıkta bırakmak için her yolu kullanmışlardır. Ve bunları birbirleriyle ortaklaşa olarak, işbirliği ve güç birliği yaparak gerçekleştirmişlerdir. Bu koşullarda Kürtlere düşen görev, elbette Kürdistan'a ilişkin araştırmaları ısrarlı ve kararlı bir şekilde yapmaktır. Bilimin kime ihtiyacı varsa o üretir. Kürtlerin bilime ihtiyacı çok büyük... Öyleyse, Kürdistan'a has bilgileri Kürtler üretecektir.

Ortadoğu'nun tarihi elbette yeniden yazılmalıdır. Türkiye'nin, İran'ın, Irak'ın, Suriye'nin, Lübnan'ın, Filistin'in tarihi yeniden yazılmalıdır. Bunu ancak Kürtler yazabilir. Çünkü hemen mevcut olan yazımlardan Kürtler çok büyük zararlar görüyorlar. Yeniden yazım, tartışusuz, Kürtlerin toplumsal ve siyasal varlığını dikkate alacaktır. Kürtlerin çıkarlarını da gözetecektir. O haldе Kürtler şimdiden bu konudaki kurumlaşmaları da yaratmaya çalışmalıdırlar. Araştırmacı kişilere ve kurumlara yardımcı olmalıdırlar. Onların araştırmalarını, özgür bir kafa yapısıyla yapmalarını teşvik etmelidirler. Özgür düşünce yapısı konusunda ısrar etmek Kürtler için çok önemlidir. Çünkü Kürtler, artık Ortadoğu'da varlığı inkâr edilemez önemli bir askeri ve siyasal güçtür. Bu gücü de günden güne artmaktadır. Bu koşullarda Kürtlerin bazı grupları, bazı devletler tarafından desteklenebilmektedir. Özgür kafa yapısı, bu tür ilişkilere eleştirel yaklaşımı gerekli kılar. Yardımlarından dolayı o devlet de eleştirinin dışında tutulamaz.

Bilimsel çalışmalara duyulan ihtiyaç, genel olarak toplumsal ve siyasal konularda önemli bir bilincin gelişmesi sonucunda ortaya çıkar. Fakat incelemelerin kendisi de bu bilinci hızla geliştirir. Kürdistan'daki politik merkezler, kendilerine dost olan, politik merkezin denetiminde olmayan, araştırma ve inceleme kurumlarının oluşması için özen göstermelidirler. Mümkün olduğu kadar özerk kurumlar oluşturulması çabası içinde olmalıdırlar.

Tarihe, topluma, dünyaya, Kürtlerin bir bakışı olmalıdır. Kürtler, tarihe, topluma ve dünyaya farklı bir biçimde bakmanın bilincine ulaşmak durumundadırlar. Kürtler, tarihi ve toplumu Türkler gibi, Araplar gibi, Farslar gibi algılayamazlar. Toplumsal ve siyasal süreçlere bu kategoriler gibi bakamazlar. Örneğin, Lozan Anlaşması, Kürtler için tam anlamıyla bir esarettir. Lozan, Kürdistan'ın bölünmesini, parçalanmasını ve paylaşılmasını onaylayan, Kürtleri devletlerarası bir sistemin esareti altına sokan bir anlaşmadır. Bu anlaşmayla Kürtlere, dünyada bir eşi daha bulunmayan bir kölelik dayatılmıştır. Halbuki Lozan'ın, örneğin, Türkler için ifade ettiği anlam böyle değildir. Lozan, Türkler için bir kurtuluştur, yeniden kuruluştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkıntıları altında yeni ve dinç bir devletin ortaya çıkmasıdır. İşgalcilerin Anadolu'dan kovulması ve Türklerin özgürlük ve bağımsızlık kazanmasıdır. Bunlar herhangi bir Türkün değerlendirmesi değildir. Lozan'ı, devrimci Türkler, Marksist olan Türkler de aşağı yukarı böyle değerlendirmektedirler. Bu koşullarda Kürtlerin kendilerine özgü bir bakış oluşturmaya çalışmaları kuşkusuz çok önemlidir. Bunun gibi, örneğin, Ermeni Soykırımı konusunda Ermenilerin ve Türklerin ileri sürdükleri tezler birbirinden çok farklıdır. İran-İrak savaşıyla ilgili Arap ve Fars görüşleri de öyle...

SERXWEBÛN- Bu görüşlere bazı eleştiriler de getiriliyor.

- Bu görüşler şu şekilde eleştirilmeye çalışılıyor. Deniyor ki şimdiye kadar Kürtlerin varlığı inkâr ediliyordu. Tarih, Kürt olgusu dikkate alınmadan, Kürtler yokmuş gibi yazılıyordu. Şimdi de bunun tam tersi yapılmak isteniyor... Bu, şüphesiz çok yanlış bir algılama, çok yanlış bir kavrayış... Çünkü Kürtler, başkalarının, örneğin Türklerin, Arapların, Farsların ulusal varlığını inkâr etmiyor ki! Kürtler onları görmezden gelmiyor, onları yok saymıyor ki! Sadece tarihte yerini almaya çalışıyor. Ortadoğu'da 30 milyonu aşkın bir nüfusa sahip olan Kürtlerin görmezden gelinmesinin, yok sayılmasının bilimsel ciddiyetle bağdaşmadığını vurgulamaya çalışıyor. Bu bakımdan Kürtlerin kendilerine, kendi tarihlerine, kendi

toplum yapılarına Türklerden, Araplardan, Farslardan farklı bir yaklaşım geliştirmeye çalışmaları sakınca yaratacak bir durum değildir. Kaldı ki Kürtlerin tarihi, Kürt insanının, Kürt toplumunun nasıl köle düzeyine düşürüldüğünün, köleleşmenin yoğunluk kazanan gelişmesinin tarihidir. Çağdaş Kürtler, ancak bu tür köle ilişkisini reddederek, bu utançtan sıyrılmanın gerektiğinin bilincine vararak, tarihine ve toplumuna yaklaşmaya çalışıyor. Bütün bunların yanında, en önemli kategori düşünce özgürlüğüdür. Herkes kendi düşüncesini son derece özgür bir şekilde ortaya koyabilmelidir. Başkalarının yazdıklarını eleştirebilmelidir. Kürt unsuruna önemli bir vurgulama yapılmasının bir sakınca yaratacağı kanısında değilim. Fakat böyle bir sakınca olsa bile düşünce özgürlüğü bu sakıncayı ortadan kaldıracak en önemli kurum olarak ortaya çıkmaktadır. Halbuki Türk üniversitesi, Türk profesörleri, Türk basını, Türk araştırmacılar, Kürt unsuruna vurgulama yaparken, örneğin, “Ne Mutlu Türküm diyene!” derken, Kürt unsurunu inkâr ediyorlar. Ayrıca düşünce özgürlüğünü de savunmuyorlardı. Kendilerini eleştiren düşüncenin cezalandırılmasına karşı çıkmıyorlardı. Böyle bir vurgulama kuşkusuz çok büyük bir sakıncadır.

Türk Komünist Önderlerin Kürt Sorunu

Hakkındaki Düşünceleri

Kürt devrimcilerinin, Kürt tarihine, Kürt toplum yapısına Kürt olarak bakmaları büyük bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır. Bu gereksinim kendini günden güne daha fazla duyurmaktadır. Türk komünist önderlerinden İbrahim Kaypakkaya, Kürdistan'ın, Lozan'da dörde bölünmesinin haksızlık olduğunu belirttikten sonra şöyle diyor: “...Bu tarihi haksızlık artık günün meselesi olma niteliğini çoktan yitirmiştir. Sosyal gelişmeyi ve sınıf mücadelesini doğrudan doğruya kösteklemek gibi bir mahiyet taşımaktadır. Bu nedenle komünistler onun düzeltilmesini istemek akılsızlığını ve basiretsizliğini gösteremezler... Türkiye’de komünist hareket Türkiye sınırları içerisinde milli meseleyi en iyi, en doğru çözüme bağlamakla yükümlüdür. Irak ve İran’daki

komünist partileri de milli meseleyi kendi ülkeleri açısından en doğru çözüme kavuştururlarsa söz konusu haksızlığın hiçbir değeri ve önemi kalmayacaktır.” (*Bütün Yazılar*, s. 215-217)

Kürtler böyle düşünemezler. “En doğru” denen çözümlerin Kürtler için çözüm olmadığıнын bilincine varmak durumundadırlar. Kürdistan'ın bölünmesinde, parçalanmasında ve paylaşılmasında emperyalizmin ve sömürgeciliğin çıkarlarını, bunların isteklerini ve eylemlerini hiçbir zaman gözden uzak tutmamak gerekir. Kürdistan, İngiliz ve Fransız emperyalizminin, Kemalistlerle, Arap ve Fars monarşileriyle yaptığı işbirliği ve güç birliği sonucu bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmıştır. Kürt devrimcileri hem bu süreci kavramak, hem de bu süreci onaylamamak durumundadır. Türk devrimcileri ise bu süreci kavrayamıyorlar. Kavrayamadıkları için de onaylıyorlar.

Bu konuda İbrahim Kaypakkaya yalnız değildir. Mihri Belli, Mahir Çayan, Mehmet Ali Aybar, Deniz Gezmiş, Hikmet Kıvılcımlı, Doğan Avcıoğlu, Behice Boran gibi Türk solunun önde gelen önderlerinin düşünceleri de aşağı yukarı bu doğrultudadır. Burada Kemalist ideolojinin Türk solu üzerindeki etkisi tartışılmaz derecede açıktır. Ve bu etkiden kurtulmak sanıldığı kadar kolay değildir. Örneğin, İbrahim Kaypakkaya bu görüşlerini Mihri Belli'nin milli meseleyle ilgili yazısını eleştirirken dile getirmektedir. Mihri Belli'yi Kemalist olmakla suçlayan İbrahim Kaypakkaya'nın kendisi de Kemalizmin oluşturduğu çelik çerçeveyi parçalayamamakta, düşüncesini özgürleştirememektedir. Öyleyse Kürt devrimcileri de, olaylara Kürt olarak yaklaşmanın yolunu, yordamını öğrenmek, bu konudaki yeteneklerini geliştirmek durumundadırlar.

Şu da söylenebilir: Türk devrimcilerinin olaylara bakışında, bilimsel bir bakış açısı yoktur. Kürt devrimcileri ise olaylara bilimsel bir yöntemle bakmak durumundadırlar. Çünkü bilimin kime ihtiyacı varsa o üretir. Kürtlerin bilime ihtiyacı çok büyüktür. Çünkü mevcut anlatımlardan en çok zarar gören Kürtlerdir. Türk devrimcileri ise Kemalizmin etkilerinden kolay kolay kurtulamıyorlar. Mevcut tarih yazımı, mevcut anlatımlar, Türk devrimcilerini çok fazla rahatsız etmemektedir. Bu bakımdan tarihin yeniden yazımını Türklerden beklemek

salıdıllık olur. Devrimci Türk önderlerinin Kemalizmin kurduğu çerçeveye çok köklü bir eleştiri getirmemeleri, bu çerçeveyi tartışmasız bir biçimde kabullenmeleri bu anlama gelmektedir.^(*)

SERXWEBÜN- O zaman, 23 Nisan, 19 Mayıs, 24 Temmuz, 29 Ekim gibi tarihler Kürtler için neyi ifade ediyor?

- Bu anlamda, Kürtlerin bu olgu üzerinde düşünmeleri, onu da değerlendirmeleri gerekiyor. 23 Nisan, 19 Mayıs, 24 Temmuz, 30 Ağustos, 29 Ekim vs. Kürtlerin bayramı falan değildir. Bu ırkçı ve sömürgeci devletin ulusal bayramlarıdır. Kanunlarla, emirlerle, yasaklamalarla Kürtlerin de bu

* İbrahim Kaypakkaya'ya ilişkin görüşler, *Yeni Demokrasi* dergisinde İbrahim Çelik tarafından eleştirilmiştir. (Bk. Sayı 37, Ekim 1991, s. 33-39)

"Beşikçi'nin Kaypakkaya Hakkındaki Görüşleri Üzerine" başlıklı bu yazıda belirtilen temel düşüncelerin önemli bir kısmı haklıdır, doğrudur. "Milli Mesele", "Kürt Meselesi" konusunda, İbrahim Kaypakkaya'nın röportajda adları belirtilen öteki komünist önderlerle bir tutulmaması gerekirdi. 1960'lı yılların sonlarını, 1970'li yılların başlarını düşündüğümüz zaman Kürt sorunuyla ilgili olarak, İbrahim Kaypakkaya'nın zihninin, çok daha aydınlık, çok daha berrak olduğu görülebiliyor. *Bütün Yazılar* incelendiği zaman bu anlaşılabilir.

Kendim için söylüyorum: O dönem, zihnimizdeki karakolları yıkmak şöyle dursun, bu karakolların, sağlıklı bir şekilde bilincine bile varmadığımız bir dönemdi. 1971 Doğu Turusmaları, zihnimizdeki karakolların bilincine varmamızda çok büyük bir rol oynadı. Ben de vurgulamalıyım: "Ben komünistim" demek, "Ben Marksist-Lenistim" demek, o karakolların bilincine varmak anlamına gelmiyor... Türk soluna mensup örgütler, pek çok devrimci, siyasal yaşamlarını o karakollarıyla sürdürüp gelmişlerdir. İşte İbrahim Kaypakkaya'nın, bunun bilincine varan, kendi karakollarını yıkmaya çalışan ilk önderlerden biri olduğu söylenebilir. Bütün bunlara rağmen Kürt sorununun Misak-ı Milli çerçevesinde düşünülmesinin eksik ve yanlış olduğu yine de vurgulanmalıdır.

Bu özeleştiri çerçevesinde, *Yeni Demokrasi*'ye önemli bir konuyu da hatırlatmak gerekir. Bir kişinin önemli bir konudaki düşüncesi eleştirilecekse, onun ilk yazılarına, ilk kitaplarına değil, son yazılarına bakmak gerekir. Eğer ille de ilk yazılara, ilk kitaplara bakılıyorsa, o zaman da o konularla ilgili olarak kişinin düşüncesinin değiştiği, son yazılarda, son kitaplarda bu değişikliklerin izlenebileceği de belirtilmelidir. *Doğu Anadolu'nun Düzeni, Sosyo-Ekonomik ve Fınik Temelleri* (E Yayınları, İstanbul 1969, 2. bs. 1970) isimli kitaptaki düşüncelerin değiştiği, ta 1976'da yayınlanan bir kitabın önsözünde ifade edilmişti. (*Bilim Yöntemi* (Komal Yayınevi, İstanbul 1976). Ondan sonraki yazılarda ve kitaplarda da tekrarlanmıştı. Örneğin bk. *Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi*, cilt 7, s. 2124-2125 "Doğu Anadolu'nun Düzeni'nin Başına Gelenler" başlıklı yazı.

bayramları kutlamaları istenmektedir. Kürtlerin bu yıl, bu bilince de ulaşmaya başladıklarını, ırkçı ve sömürgeci devletin milli bayramına katılmaya özen gösterdiklerini görüyoruz. Zira bunlar, Kürtler için bayram değildir. Kürtlere dayatılan esareti, Kürtlere dayatılan devletlerarası sömürge sistemini biraz daha perçinleyen tarihsel dönüm noktalarıdır.

Kürtlerin milli bayramı 21 Mart'tır. Onu da Kürtler ancak bin bir türlü cezaya, işkenceye, baskıya göğüs gererek kutlayabilmektedir.

Bir de Kürdistan'da, Mardin'in kurtuluşu, Hakkâri'nin düşmandan kurtuluşu, Bitlis'in düşmandan kurtuluşu, Van'ın düşmandan kurtuluşu gibi kurtuluş günleri vardır. Bunlar da tarihin en büyük ironilerinden biridir. Bu günlerde Kürdistan, düşmandan falan kurtulmamıştır. Yeni bir düşmanın. Türklerin işgali altına girmiştir. Kaldı ki bu işgal çok daha gerici, çok daha barbardır. Tarihte böyle bir gericiliğin, barbarlığın bir örneğini daha görmek mümkün değildir. Çünkü Kürdistan ve Kürt ulusu bütün maddi ve manevi değerleri gasp edilmek üzere işgal altına alınmıştır. Kürt adını ve Kürdistan adını tarihten ve yeryüzünden silmek üzere işgal altına alınmıştır. İşgal, ilhak, sömürgeleştirme birlikte yürüyen süreçlerdir. Kürdistan işgal edilmiş, ilhak edilmiş sonra işgal tekrar perçinleştirilmiştir. Kürdistan siyasal ve askeri yönden zaten sömürgeci. İşgalin, ilhakın perçinleştirilmesinden sonra ekonomik anlamda sömürgeleştirme de gerçekleştirilmiştir.

Düşmanın işgalinden kurtardık deniyor... Şurası çok açık: Kürdistan eğer gerçekten başka bir düşmanın, örneğin, İngiltere'nin işgali altına girseydi şimdiye kadar çoktan kurtulurdu. Hiçbir emperyalist güç muhakkak ki Türk yönetiminin, Türk sömürgeciliğinin Kürdistan'da yaptığı yıkımları gerçekleştiremezdi. Zira Türk sömürgeciliği, Kürt insanlarının en yüce değerlerine saldırmıştır. Onları aşağılamıştır, onlara hakaret etmiştir. Kürt insanlarını düşürmüştür. Böylesini hiçbir emperyalist ve sömürge güç hiçbir yerde yapmadı. Buna rağmen bayramlarla, "kurtuluş günleri"yle iki yüzlü devlet politikası, sömürgeciliği gizlemeye çalışmaktadır. Kürt ulusunun zihni açıldıkça, bu süreç gayet açık bir şekilde bütün ayrıntılarıyla öğrenilecektir. Türk sömürgeciliğinin çirkinliği geniş olgusal zenginlikle ortaya konacaktır.

“Bölücüler”, “Vatan Hainleri” Kavramları

SE:RXWEBÜN- Bu çerçevede, “bölücüler”, “vatan hainleri” gibi kavramları nasıl değerlendirmemiz gerekir?

“Bölücüler” deniyor. “Vatan hainleri” deniyor. Ne kadar yanlış uygulamalar... Kürtler için kullanılan bölücü sözü, son derece yanlıştır. Çünkü Kürtler Türklerin ülkesini Türkiye'yi bölmüyorlar ki! Kendi ülkelerine Kürdistan'a sahip çıkıyorlar. Bölünmüş parçalanmış, paylaşılmış devletlerarası sömürge sistemi altına sokulmuş ülkelerini kurumaya çalışıyorlar. Bu süreç de gösteriyor ki burada esas bölücüler, kapitaliz emperyalizmi, Fransız emperyalizmi, Kemalistler, Arap monarşisi ve Fars monarşisidir. Esas bölücüler bunlardır. Bunlar birbirleriyle işbirliği ve güç birliği yaparak Kürdistan'ı ve Kürt ulusunu bölmüşler, parçalamışlar ve paylaşmışlardır. Türk sömürge yönetimi, kendi bölücülüğünü, emperyalizmle yaptığı işbirliğini gizlemek için hep, Kürtleri bölücü olarak suçlamaya çalışmaktadır. Böylece esas tarihsel gerçek, can alıcı gerçek konusunda herhangi bir bilincin oluşmasına engel olmaya gayret etmektedir. Artık bu ikiyüzlü devlet politikasını sürdürmek günden güne daha da zorlaşmaktadır.

“Vatan hainliği” kavramını yine bu çerçeve içinde değerlendirmek gerekir. Kürtler kendi vatanlarını, Kürdistan'ı savunuyorlar. Kürdistan'ı sömürgeci boyunduruktan kurtarmak için çaba harcıyorlar. Bu bakımdan onlar elbette yurtseverdir. Fakat Kürdistan'da da vatan hainleri vardır. Onlar kendi ülkesine, kendi ulusuna karşı Türk sömürge yönetimiyle işbirliği yapanlardır. Türk sömürgeciliği, Türk basını, Türk siyasal partileri, Türk üniversitesi vs. Bu kavramların içeriğini çıkartabilmek için çok büyük bir çaba gösteriyor. Fakat günümüzde artık her şey daha sağlıklı bir şekilde algılanmaya ve kavranılmaya başlanıyor. Düşman güçlerin ve bu düşmana karşı mücadele eden yurtsever güçlerin “vatan haini” kavramına yükledikleri içerik elbette farklı olacaktır.

Kürt Sorununun Uluslararası Niteliği

SERXWEBÛN- Biraz önce Kürt sorunu uluslararası bir sorundur dediniz. Kürt sorununun uluslararası niteliği üzerinde biraz daha konuşabilir miyiz?

- Burada, üzerinde durulması gereken önemli bir konu da Kürt sorununun niteliğiyle ilgilidir. Kürt sorunu uluslararası bir sorundur. Bu, en azından Kürdistan'ın bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmış yapısının ortaya çıkardığı bir durumdur. Bunun ötesinde ABD, SB, İngiltere, Fransa, F. Almanya gibi devletler Kürt sorunuyla yakından ilgilenmektedirler. Kürt sorunu uluslararası bir sorundur. Fakat şimdiye kadar Kürt sorununun çözümü için yapılan görüşmeler, hep ikili ve gizli görüşmeler olmuştur. Türkiye ile Irak, Türkiye ile İran, Türkiye ile Suriye, İran ile Irak arasında yapılan, ikili ve gizli görüşmeler olmuştur. Böyle toplantılarda Kürtlerin temsil edilemeyeceği çok açıktır. Kürtlerin temsil edilmesi şöyle dursun, başlarına yeni yeni çoraplar örüldüğü de açıktır. O halde sorunu, mümkün olduğu kadar uluslararasılaştırmakta, uluslararası kurumlara götürmekte yarar vardır. Bu, Kürt sorununu ideolojik ve politik bakımdan hızla geliştirecektir. Bu tür kurumlarda, Kürtlerin temsilcileri de yer alacak ve görüşlerini açıklayacaklardır. En azından Kürtlerin dostları yer alacaktır.

Bir konunun altının çizilmesinde yarar görüyorum. Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi, Helsinki Nihai Senedi, Uluslararası Af Örgütü gibi kurumlar Kürt sorununu çeşitli düzeylerde konuşmaktadırlar. Zaman zaman sorun ulusal parlamentolarda da konuşulmaktadır. Amerikan Kongresi'ne, Fransız Meclisi'ne, İngiliz Parlamentosu'na benzer konularla ilgili karar tasarıları sunulduğu, bu konuyla ilgili görüşmeler yapıldığı zaman, "Emperyalizm Kürdistan'la ilgili olarak yine ne hıyanetler düşünüyor?" gibi endişeler ifade edilmektedir. Bu devletlerin Kürt sorununu boşuna kurcalamadıkları, kendi çıkarlarına, fakat Kürtlerin kesinlikle aleyhine birtakım çabalar içine girdikleri belirtilmektedir. Bu konunun biraz irdelenmesi gerektiği kanısındayım.

Kürdistan konusunda emperyalizm etkeni elbette vardır. Fakat bu, kendini 20. yüzyılın ilk çeyreğinde, 1915-1925 yılları arasında göstermek-

edir. Kürdistan ve Kürt ulusu, bu yıllarda, İngiliz ve Fransız emperyal-
ızınınin, Kemalistlerle, Arap ve Fars monarşileriyle yaptığı işbirliği sonucu
bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmıştır. Bu, tarihin gördüğü en büyük, en
etkili böl-yönet politikasıdır. Dünyada, ortaya çıkardığı sonuçlar
bakımından bunun kadar ağır olan bir böl-yönet politikası daha yoktur. Ve
bu politika Kürtlerin dostlarını azaltmış, hatta hiçe indirmiş, fakat
düşmanlarını çoğaltmıştır. Düşmanlarını saldırgan, dostlarını pasif
yapmıştır. İşte Kürdistan konusunda emperyalizm etkeni bu tarih kesitinde
durur. Kürdistan'ın parçalanması, bölünmesi ve paylaşılması süreci tüm
teferruatıyla, zengin olgusal dayanaklarla incelenmelidir.

Günümüzde, ulusal parlamentoların Kürdistan sorununu ele alıp
incelemelerinin, bu konularda karar tasarıları hazırlamalarının Kürt-
lerin çıkarlarına zıt bir süreç olduğunu düşünmüyorum. Böyle bir
süreç, bilakis, Kürdistan'ı ortaklaşa bir şekilde denetim altında tutan,
Kürdistan'ı devletlerarası sömürge haline getiren devletleri rahatsız
ediyor. Deniyor ki “ABD, Fransa, İngiltere, Almanya gibi devletler
Kürdistan sorununa burunlarını sokarak Kürdistan pastasından daha
önemli bir pay almanın mücadelesini yapıyorlar.” Bu ifade insanı şöyle
düşündürüyor: Kürdistan pastasını Kürtlerin elinden kapıp kendi
aralarında paylaşacaklar... Halbuki durum hiç de böyle değildir. Kür-
distan pastasından Kürtler kırıntı olarak bile yararlanamamaktadırlar.
Bu pasta, zaten Türkiye, İran, Irak gibi sömürgeci devletlerin denetimi
altında. Örneğin, Saddam Hüseyin bu pastanın çok küçük kısmından
kimyasal silahlar üretilip, MİG'ler, Suslovlar satın alıp Kürdistan'a gön-
dermektedir. Türkiye, Dicle-Fırat sularının nasıl kullanılacağı konu-
sunda Kürtlere danışma ihtiyacını bile duymamaktadır. Kısaca, Kür-
distan pastası zaten Kürtlerin denetiminde değildir. Fakat sorunun u-
luslararası kurumlara götürülmesinin, oralarda tartışılmasının Kürt-
lerin lehine bir gelişme yaratacağını düşünüyorum. Bu tür çabaların
güdüldük bir özerklik planının hayata geçirilmesine hizmet edeceği, sağ-
lıklı ve güçlü, bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine darbe vuracağı
ve onu gerileteceği anlayışı var. Benzer çabaların, uluslararası giri-
şimlerin, elbette silahlı mücadeleyle, özgürlük ve bağımsızlık mücade-
lesiyle koordineli bir şekilde yürütülmesi gerekir.

Kürdistan'ın bölünmesinin, parçalanmasının ve paylaşılmasının ortaya çıkardığı bir durum vardır. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin, devrimci mücadelesinin son derece bağımsız bir çizgide gelişebilmesi pek olanaklı değildir. Çünkü Kürdistan'ın her tarafı işgal ve istila altındadır, ilhak edilmiştir. Kürdistan'ın etrafı düşman güçlerle çevrilmiştir. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni yürüten örgütler bölünmenin, parçalanmanın, paylaşılmanın bilincine, toplum bilincine ve tarih bilincine ulaştıkları ölçüde bağımsız bir çizgi tutturabilme ve bu çizgiyi sürdürebilme yeteneğine sahip olabilirler. Uluslararası ilişkilerde çıkar esasına dikkat etmek önemli bir özelliktir. Çıkar, uluslararası ilişkilerin en temel boyutudur. Hiçbir örgüt veya devlet sırf iyilik olsun diye, adalet gereğidir diye ulusal kurtuluşçu güçlere yardım etmiyor. Burada muhakkak kendi çıkarını da gözetiyor. Ulusal kurtuluşçu güçlere yardımlar sunarken, yardımları verirken muhakkak onlardan, kendi çıkarlarını gözetken bir şeyler de istiyor. İşte ulusal kurtuluşçu devrimci örgütlerin ne alacakları, ne verecekleri bir hesap kitap sorunudur. Bu hesap kitap sonucunda eğer bir denge varsa, ilişkiye girmekten hiç kaçınılmamalıdır.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni Avrupa merkezlerinden yürütmek olası değildir. Ulusal kurtuluşçu örgütler için Avrupa merkezlerinde olmak, oralarda bürolar kurmak kuşkusuz çok önemlidir... Fakat bu örgütlerin Kürdistan'da da bir tabanları varsa Avrupa'da olmak çok daha işlevsel bir hale gelmektedir. Önemli olan ise Kürdistan'da olmaktır. Veya Kürdistan'a mümkün olduğu kadar yakın yerde olmaktır. Bu da yukarıda kısaca belirtilmeye çalışıldığı gibi bir hesap kitap yapmayı gerekli kılar. İlişkilerde belirli bir denge durumu varsa bu ilişkiyi sürdürmekte herhangi bir sakınca yoktur.

“Bilimsel Faaliyet”, “Politik Faaliyet”

SERXWEBÛN- “Bilimsel faaliyet içinde olmak”, “politik faaliyet sürdürmek” gibi kavramların temel niteliği hakkında bazı şeyler söyleyebilir miyiz?

- Bilimsel faaliyet sürdürmek ve politik faaliyet sürdürmek farklı

farklı süreçlerdir. Politik bir faaliyeti sürdürmede taviz olabilir. Bazen kavramlarınıza karşı taviz verirsiniz, bazen taviz koparırsınız. Politik faaliyetlerinizi bu şekilde geliştirmeye çalışırsınız. Bilimde ise taviz olmaz. Bilimde kavramlar yerli yerinde kullanılır. Olguların arasındaki ilişkiler sağlam bir şekilde kurulmaya çalışılır. Olguları görmezden gelmek, yok saymak mümkün değildir. İnceleme ve araştırma yapan insanlar zihinsel bakımdan kendi kavrayışları çerçevesinde, son derece özgür bir kafa yapısıyla olanları incelemeye çalışırlar. Bu konularda en ufak bir taviz söz konusu olamaz. Bu bakımlardan bilimsel bir çaba içinde olan kişi ve kurumlarla politikayı sürdüren kişi ve kurumlar arasında önemli bir farklılık olmalıdır. Hele hele, politik faaliyetleri sürdüren kişi ve kurumlar, bilimsel çaba içerisinde olanları yönlendirmeye çalışmaktan özenle uzak durmalıdır. Bilimsel çaba içinde olanlar özgürlüklerini bütün politik kurumlara karşı korumaya çalışmalıdırlar. Bu tavır ve davranışın, Kürtlere, herkesten daha çok gerekli olduğu kanısındayım.

Kürt Milliyetçiliği Kavramı

SERXWEBÜN- Son zamanlarda, Kürt milliyetçiliği kavramı üzerinde çok duruluyor. Daha çok da bu kavrama olumsuz anlamlar yükleniyor. Milliyetçilik horlanıyor, kötüleniyor... Bu konuda neler söyleyeceksiniz?

- “Kürt milliyetçiliği” kavramı üzerinde de ciddi bir şekilde durmanın gereği vardır. Türk milliyetçiliği, Arap milliyetçiliği, Fars milliyetçiliği gibi kategorilerle Kürt milliyetçiliği arasında çok büyük farklar vardır. Bu farklar birbirleriyle uzlaşmaz derecede büyük olan farklılıklardır. Bugün Avrupa’da, Batı dünyasında milliyetçilik eskimiş bir akım olarak kabul edilmektedir. Milliyetçiliğin çağdaş bir akım olmadığı belirtilmektedir. Milliyetçilik, Ortadoğu’da, Asya’da, Afrika’da ve benzer yerlerde ise çok güçlü bir akımdır. Örneğin, Türklerde, Araplarda, Farslarda çok güçlü milli duygu ve milliyetçi hareketler vardır. Bu hareketlerin, bu ideolojilerin içeriğiyle Kürtlerdeki milliyetçi hareketin içeriği arasında çok büyük bir fark vardır.

Kürtlerin milli duygularını açıklamaları yasaklanmıştır, Kürtler baskı altındadır. Kürtlerdeki milli hareketin içeriği tam anlamıyla demokratiktir. Çünkü Türk, Arap ve Fars sömürgeciliğinin baskılarına karşı direnişi içerir. Bu baskıya karşı direnmeden demokrat olunamaz, devrimci olunamaz. Bu bakımdan Kürtlerde, milli duygulara sahip olmak, milli özellikleri savunmak, devrimci ve demokrat olmak için vazgeçilmez bir koşuldur. Kürt milliyetçiliğinin saldırgan hiçbir yönü ve özü olamaz. Fakat Türk, Arap ve Fars milliyetçilikleri saldırgandır. Türklerdeki, Araplardaki ve Farslardaki milliyetçilik hareketleri emperyalist ve sömürgeci bir içeriğe sahiptir. Halbuki Kürtlerin milli hareketi sömürgecilikten kurtulma, Türklerle, Araplarla ve Farslarla eşit yaşama amacını taşımaktadır. Kürt toplumuna karşı yürütülen saldırganlığı, özgürleşmeyi amaçlamaktadır.

Kürt devrimcilerinde yanlış bir anlayış var. Milliyetçilik deyince, milli duygu deyince feodal sınıfların, aşiretlerin, şeyhlerin, toprak ağalarının değerlerini anlıyorlar. Bu değerlerin gözetilmeye çalışıldığını düşünüyorlar. Bu çok yanlış bir kavrayıştır. Çok büyük bir baskı ve zulüm altında tutulan bir halkın milliyetçiliği, her zaman emekçi sınıfları gözetir. Bu milliyetçilik her zaman emekçi sınıfların çıkarları doğrultusunda gelişir. Çünkü Kürdistan'da feodal sınıflar burjuvalaşmamıştır. Burjuvalaşmadan, burjuvalaşmadan ajanlaştırılmıştır. Böylece ulusallık iddia edebilecek, ulusal istekler ileri sürebilecek sınıf çürütülmüştür. Böyle olunca bu ulusal özelliklerin de elbette devrimciler ve demokrat unsurlar tarafından geliştirilmesi ve savunulması gereği ortaya çıkmaktadır.

Kürt devrimcilerinin milliyetçilik kavramını, milli duygu kavramını yanlış ve eksik kavramalarında Türk solunun etkisi çok büyüktür. Türk solu Kürt hareketini hep milliyetçi olarak eleştirmiştir. Yani Kürt hareketini milliyetçilikle suçlamıştır. Bu eleştiriler aslında hep resmi ideoloji doğrultusunda yapılmıştır. Örneğin, 1925 Şeyh Said Hareketi, “Milli değildir, dinsel bir ayaklanmadır” diye eleştirilmiştir. Bundan milli bir ayaklanma olsaydı kabul edilebilir anlamı çıkmaktadır. Halbuki eleştirip yıpratmak söz konusudur. Zira Kemalizm, Kürt hareketlerinin hiçbir çeşidini istememektedir. Hangi doğrultuda olursa

olum. Türk solu 1960'lı ve 1970'li yıllardaki Kürt hareketlerini de milliyetçi olmakla, devrimci ve enternasyonalist olmamakla suçlamıştır. Alında milliyetçi sloganlarla hareket eden, Türk solunun bizzat kendisidir. 1960'lı, 1970'li yılları düşünelim. En devrimci slogan, mitinglerde, gösteri yürüyüşlerinde haykırılan en önemli slogan “Bağımsız Türkiye” sloganı idi. “Bağımsız Türkiye” nasıl oluşmuştur? Kürdistan ve Kürt ulusu İngiliz ve Fransız emperyalizminin Kemalistlerle, Arap ve Fars monarşileri ile yaptığı işbirliği ve güç birliği sonucu bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmıştır. Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun çok önemli bir kesimi de yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırları içinde bırakılmıştır. Temelinde emperyalizmin ve sömürgeciliğin boline ve yönetme politikası olan, emperyalizmle bu yönde işbirliğine ve güçbirliğine girişmiş bir Türkiye nasıl bağımsız olabilir? Türk solunun bu sloganı dilinden düşürmemesi, buna rağmen Kürtlerin her türlü isteğini, hareketini milliyetçilikle suçlaması bir ironidir. 1960'lı, 1970'li yıllarda Kürtler bu durumu deşifre edememişlerdir. Kürtlerin bu durumu deşifre edememeleri toplum bilincinin ve tarih bilincinin gelişmemiş olmasıyla ilgilidir. “Emperyalizmle işbirliği ve güç birliği yaparak Kürdistan'ı bölüp parçalayan, önemli bir parçasını da denetim altına alan sizsiniz... Bu bakımdan sizin de bir Kürdistan'ınız var” denememiştir. Bilindiği gibi Kemalizm Türk solu üzerinde çok etkili olan bir ideolojik akımdır.

Öte yandan Türk solu, o yıllarda Vietnam'dan Filistin'e, Nikaragua'dan Angola'ya kadar her halkın, her ulusun bağımsız devlet kurma hakkını savunuyordu. Kürtlerin ise bağımsız devlet kurma hakkı şöyle dursun, Kürtçeden söz etmeleri, Kürtçe konuşmaları bile yadırganıyordu. Kürt devrimcileri de Türk solundan gelebilecek suçlamalara muhatap olmamak için Kürt dili, Kürt edebiyatı gibi konularla hiç ilgilenmiyorlar, enternasyonalist olduklarını, Marksist-Leninist olduklarını söylüyorlardı.

Kuzey Kürdistan'da yaşadığımız şu aşamada, Kur'an'ın Kürtçe okunması bile, Mevlî'nin Kürtçe okunması bile devrimciliktir. Çünkü sömürgeci ve ırkçı olan devlet Kürt olan her şeye saldırmaktadır. Kürt olan her şeyi yok etmeye çalışmaktadır. Kürt dilini, Kürt folklorunu,

Kürt müziğini yok etmek için her türlü önlemi düşünmekte ve yürür lüğe koymaktadır. “Biz devrimciyiz, enternasyonalistiz” deyip bunları önemsiz saymak, önemsiz sayılan bu kategoriler üzerinde ısrar etmek ırkçı ve sömürgeci Türk yönetiminin ekmeğine yağ sürmektedir Kürtçeye, Kürt olan her şeye sahip çıkmak, Türk ırkçılığına ve sömür geciliğine karşı çıkmak anlamına gelir.

Kürtler milliyetçiliği Türkler gibi, Araplar gibi, Farmlar gibi düşü nemezler. Onlar gibi algılayamazlar. Türk milliyetçiliği, Arap milliyet çiliği, Fars milliyetçiliği saldırgandır. Emperyalist ve sömürgeci özlere sahiptir. Kürt milliyetçiliği ise bu saldırgan milliyetçiliklere karşı, ırkçı ve sömürgeci uygulamalara karşı Kürt ulusunu savunma, onu öteki halklarla eşit kılma amacını taşımaktadır. Zulme karşı emperyalist sö- mürgeci ve ırkçı uygulamalara karşı durduğu için son derece demok- ratik bir içeriğe sahiptir. Avupa'daki gelişmelere, özellikle Avrupa Or- tak Pazarı ile ilgili gelişmelere baktığımız zaman, oralarda da mil- liyetçilik hareketlerinin artık çok gerilerde kaldığını görüyoruz. Bütünleşen bir Avrupa'da bu doğal bir süreçtir. Bu süreç Kürdistan'da bu şekilde kavranılamaz. Çünkü Kürdistan'da çok ağır baskı ve zulüm vardır. O halde Kürtler milliyetçilik kavramını yeniden değerklen- dirmek durumundadırlar. Burada ölçüt Türk solu olmamalıdır. Türk solunun kendileri hakkında neler düşündüğü olmamalıdır. Kürtlerin kendine özgü düşüncesi, kendine özgü kavrayışı olmalıdır...

Kürtlerde eksik olanın, Marksist-Leninist düşünce, tavır ve dav- ranış olmadığını bir kere daha belirtmekte yarar vardır. Kürtlerde eksik olan milli duygudur. Milli duygu eksikliğini bir örnekle açıklamakta yarar görüyorum. Bir arkadaşından dinlediğim olay şöyle: Bir Fransız arkeolog Kara Afrika'da incelemeler yapıyormuş. Yerlilerin ürettiği kap-kacağa, ağaçlara, çizdikleri resimlere çok ilgi duymuş. Çevrede bazı yerlerde kazılar yapmak istemiş. Fakat yerliler arkeologun düşün- celerine, eylemlerine şiddetle karşı çıkmışlar. “Buradan tek taş parçası, bir avuç toprak bile, bir küçücük ağaç dalı bile götüremezsin” demişler. “Buralar bizimdir. Atalarımızdan kalmadır” demişler. Fransız arkeologu kendi bölgelerinden taşlarla, sopalarla, oklarla, bağırarak öfkelenerek kovmuşlar. Aynı Fransız arkeolog bir süre sonra Dicle ve Fırat vadi-

teinde de incelemeler yapmaya başlamış. Bu sırada çevredeki Kürtler kendisine olağanüstü derecede yardım etmişler. Kucak kucak taş, toprak, çömlek parçaları getirmişler... “Al bunu da götür, al bunu da götür” demişler. Üstelik hizmetleri karşılığında çok az ücret almışlar. Taş toprak, çömlek parçalarından ise hiçbir ücret almamışlar. Fransız arkeolog Kara Afrika'daki incelemelerini de dikkate alarak şöyle söylüyor: “Kürtlerde milli duygu, vatana bağlılık duygusu çok az, çok azdır. Neleri var, neleri yok hepsini bana vermeye çalışıyorlar. Bunların yurtlarından çıkarılmasından hiç endişe duymuyorlar. Halbuki bu parçalar onların tarihleriyle, geçmişleriyle ilgili önemli belgelerdir.

Milli duygu deyince Yahudileri ve Ermenileri hatırlamamak mümkün değildir. Bu uluslar da, tarihte çok büyük zulümlerle, haksızlıklarla, soykırımlarla karşılaştılar, yurtlarından kovuldular. Fakat bu halklar geçmişlerini, kendilerine yapılan haksızlıkları, soykırımları unutmadılar. Nesilden nesile aktardılar. Milli duyguları onların yok olmalarını önledi. Kürtlerin ise kendilerine yapılan haksızlıkları, zulümleri, soykırımları kolayca unuttuğunu görüyoruz. Milli duygu eksikliği burada da kendini göstermektedir.

Sömürge Tezi

SERXWEBÛN- Çok konuşulan konulardan biri de sömürge tezi. Türk solu bu teze karşı çıkıyor. Kürtlerse bunu uzun yıllardan beri savunuyor. Siz yazılarınızda bu konulara epey açıklık getirdiniz. Burada, bu konuyu bir kere daha, kısaca, ele alabilir miyiz?

-Türkiye'de devrimciler hâlâ Kürdistan'ın sömürge olup olmadığını, ayrı örgütlenmenin gerekli olup olmadığını tartışmaktadırlar. Hâlâ bu tartışmalar, bu konuşmalar... Bu konuşmalar karşısında insanın yüreği burkuluyor... Fakat bunları da ciddiye alıp bazı açıklamalar yapma gereğini duyuyorum.

Kürdistan'ın sömürge olup olmadığı konuşuluyor. Halbuki Kürdistan sömürge bile değil. Kürt toplumu namusu gasp edilmiş bir toplumdur. Buradaki namus sözcüğü bilimin bir kavramı değildir.

Ahlakın bir kavramıdır. Fakat Kürt toplumunun bu perişan halini bilimin kavramlarıyla açıklamak çok zordur. Bilimin kavramları bu süreci kavramakta, açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Fakat son yıllarda bu süreci açıklayıcı kavramlar üretildiğini de görüyoruz. PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ın, Serxwebûn'un sık sık vurguladığı “düşürülme” kavramı bunlardan biridir.

Kürdistan elbette Türkiye'nin sömürgesidir. Deniyor ki “Türkiye'nin kendisi zaten emperyalizmin yarı sömürgesidir. Yarı sömürge'nin sömürgesi olamaz.” Peki, Türkiye'nin sömürgecilik yapması için neyi eksik? Ordu, polis, jandarma, karakol, mahkeme, gizli servis vs. gibi zorlayıcı baskı araçları mı yok? Kamu yönetimine, memur kadrosuna mı sahip değil? Gazete, radyo, televizyon, sinema gibi kitle haberleşme araçları mı eksik? Türk yönetiminde, Türk burjuvazisinde, Kürdistan'da sömürgecilik yapacak kadar ticaret ve sanayi bilinci mi gelişmemiş? Kapitalist birikim mi eksik?

Türkiye'nin 800 bin kişinin üzerinde ordusu var. NATO içinde ABD ordusundan sonra en kalabalık ikinci ordu. Ayrıca polisi, jandarması, Özel Timi, gizli servisi, korucusu, muhbiri var. Bine yakın cezaevi var. Polis karakolları, jandarma karakolları var. Özel Tim merkezleri, gizli servis merkezleri var. Hem de çeşit çeşit... Bunlar emperyalist bir güçten, ABD'den veya benzerlerinden icazet alınarak kurulmuyor, yönetilmiyor. Türk Devleti'nin bu kurumları kurma ve yönetme kabiliyeti var. Türk Devleti'ni, 20-30 yıllık, 50-60 yıllık, 100 yıllık mazileri olan Afrika ülkeleriyle, Orta Amerika ve Güney Amerika ülkeleriyle karıştırmamak gerekir. Türkiye Osmanlı İmparatorluğu'nun devamıdır. Sadece Anadolu'da, Ortadoğu'da bin yıllık devlet geleneği vardır. Machivelli'nin *Hükümdar* isimli eserinde neler yazdıklarını biliyoruz. Fakat benzer şeyler daha 11. yüzyılda Selçuklu veziri Nizamül Mülk tarafından yazılmıştır: *Siyasetname*... Türkiye'nin sömürgecilik yapmak için ABD'den veya İngiltere'den icazet alması gerekmiyor, bilgi alması da... Türkiye'de cezaevleri siyasi mahkûmlarla doludur. Siyasal tutsaklara nasıl muamele edileceğini Türk yönetimi zaten biliyor. Bunun için İngiltere'den, Amerika'dan bazı şeyleri

öğrenmesi gerekli değildir... Bütün bunlar Türkiye tarafından bilinmektedir. Türkiye bu konularda hem yoğun bir bilgi birikimine, tecrübeye sahiptir, hem de bunları etkin bir şekilde kullanmaktadır. Kamu yönetiminin direktifleri doğrultusunda hizmet veren bir üniversiteye dünyanın pek az yerinde rastlanır.

Sömürgecinin sömürgeci olması, yarı sömürgecinin sömürgeci olması mantığı elbette anlamsızdır. Yarı sömürge Türkiye'nin neleri olduğunu yukarıda kısaca ifade etmeye çalıştık. Ordu, polis, cezaevleri, mahkemeler, kitle haberleşme araçları, üniversiteler, eğitim kurumları, gizli servisler vs. Peki, Kürtlerin nesi var? Türkiye'nin bütün bunlara sahip olmasına rağmen, yarı sömürge oluyorsa bunların hiçbirine sahip olamayan Kürtlere ne demek gerekir? Kürdistan'daki önemli ekonomik işletmelerin devlet işletmeleri olduğunu da unutmamak gerekir.

Kürdistan elbette Türkiye'nin sömürgesidir. Düşünelim ki Kürdistan'da en yoğun, en kapsamlı zulümler, işkenceler, sömürgeci uygulamalar, soykırımlar Mustafa Kemal Atatürk döneminde, yani Türkiye'nin emperyalizme karşı en çok bağımsız olduğu bir dönemde gerçekleştirilmiştir.

Sömürge tezi Kürtlerin örgütlenmesiyle, devrimci ve ulusal kuruluşçu mücadelenin yönetilmesi konularıyla çok yakından ilişkilidir. Sömürge tezi Türk soluna mensup siyasetlerle Kürt soluna mensup siyasetler arasında esaslı bir ayırımın meydana gelmesine neden olmuştur. Kürt soluna mensup siyasetlerin hemen hepsi de sömürge tezini kabul etmektedir. Türk soluna mensup siyasetlerin çok büyük bir kısmı ise sömürge tezini reddetmektedir. Gerilla mücadelesinin yükselerek gelişmesi gerillanın görüşlerinin de gelişmesine, benimsenmesine olanak sağlamaktadır. Sömürge tezi günümüzde daha geniş gruplar tarafından benimsenmiş durumdadır.

Kanımca, sömürge tezi toplumsal yapıyı, tarihsel gelişmeyi açıklamakta çok yararlı olan bir kavramdır. Fakat Türk solu bu kavramı kullanmaktan kendini mahrum etmiştir. Çünkü sömürge tezini

örgütlenmenin şu veya bu doğrultuda olması konusu ile yakından ilgili olduğunu düşünmektedir. Sömürge tezini savunanların bağımsız örgütlenmeyi kabul ettikleri belirtilmektedir. Örgütlenme sorunu Türk solunun Kürtlere dayattığı konuların başında yer almaktadır. Türk solunun bu konudaki düşüncesi tavır ve davranışı bir dayatmadır. Ve bu sadece Kürdistan'da görülen bir ilişki biçimidir. Daha doğrusu egemen ulusun solu ile ezilen ulusun solu arasında görülen bir ilişkidir. Dünyanın başka yerlerinde böyle bir ilişkiye rastlanmamaktadır.

Filistin Kurtuluş Örgütü ile İsrail ilişkilerini ele alalım. Hiçbir İsrail devrimcisi, hiçbir Yahudi komünisti, Filistinlilere ortak örgütlenme önermemektedir. Filistinlilerin İsrail Komünist Partisi'nde örgütlenmesi istenmemektedir. Türk solu da Filistinli devrimcilere hiçbir zaman İsraili komünistlerle birlikte örgütlenmeleri gerektiğini bildirmemiştir. İsrail işgali altındaki Arap topraklarında da Filistinlilerin ayrı örgütlenmesini çok doğal karşılamıştır. Doğal olan da zaten budur. Kaldı ki İsrail Komünist Partisi, Türkiye'deki benzerlerinden çok daha inanılır, güvenilir bir partidir. İsrail Komünist Partisi, Filistinlilerin kendi kaderlerini tayin hakkını kabul etmektedir. İsrail Komünistleri, İsrail'in Filistinlilere karşı sürdürdüğü savaşın en sıcak anında bile Filistin Kurtuluş Örgütü'nün yetkilileri ile konuşabilmekte, görüşebilmektedir. Ve bunlar, kamuoyuna, basına açık görüşmelerdir. Bunlara rağmen Filistinlilerin ayrı örgütlenmesi elbette daha doğrudur. Kürtlerin ayrı örgütlenmesi Güney Kürdistan'da veya Doğu Kürdistan'da herhangi bir sorun yaratmamaktadır, bütün bunlar çok doğal karşılanmaktadır. Fakat Türk solu, Kürtlere devamlı ortak örgütlenmeyi dayatmaktadır. Enternasyonalizm ve devrimciliğin gereği budur demektedir.

Halbuki Türk solu enternasyonalizmi, devrimciliği, 1969-1970 yıllarında Filistin'e karşı göstermiştir. O yıllarda Dev-Genç üyeleri Filistin'e gidiyorlardı. Filistin Kurtuluş Örgütlerinin İsrail'e karşı yürüttüğü mücadeleye katkıda bulunmaya çalışıyorlardı. Orada isteyen istediği kadar kalıyordu. Bazıları orada sadece eğitim görüyordu. Bazıları ise aktif mücadeleye de katılıyordu. Fakat Filistin Kurtuluş

Örgütü'ne program dayatma, şu şu koşullarda sizinle birlikte oluruz gibi şeyler söylemek kuşkusuz söz konusu değildi. Bugün, Türk solunun Kürdistan'daki devrimci ve demokratik mücadeleye ulusal kurtuluş mücadelesine böyle bir yaklaşımı yoktur. Türk solunun örgütsel olarak Kürdistan'daki bu mücadeleye yapacağı önemli katkılar da yoktur. Fakat üyelerini serbest bırakarak bu mücadeleye önemli destek sağlayabilirler.

Sömürge, ortak örgütlenme vs. derken Kürdistan'ın sömürge bile olmayan bir ülke olduğunu unutmamak gerekir. Kürdistan'ın bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmış bir ülke olduğunu, Kürdistan'da devletlerarası sömürge sisteminin uygulandığını unutmamak gerekir. Türkiye'deki Kürtler Türk devrimcileri ile bütünleşsin, İran'daki Kürtler İran devrimcileri ile bütünleşsin, Irak'taki Kürtler Irak devrimcileri ile bütünleşsin şeklindeki öneriler devrimci öneriler falan değildir. Emperyalizmin ve sömürgeciliğin bu konudaki dayatmalarını benimsemiş önerilerdir. Kürdistan sorununun odak noktasında şu konu vardır: Kürt sorunu azınlık sorunu falan değildir. Kürt sorunu, Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun, İngiliz ve Fransız emperyalizmi ile bölgedeki işbirlikçileri Kemalistlerin, Arap ve Fars monarşilerinin işbirliği ve güç birliği sayesinde bölünmesi, parçalanması ve paylaşılması, Kürt ulusunun bağımsız devlet kurma hakkının gasp edilmesi ile ilgili bir olaydır. Kürt sorununun odak noktası budur. Bu, Birinci Dünya Savaşı sürecinde ve ondan sonra, 1919-1922 yılları arasında Türk-Yunan ve Türk-Ermeni savaşları sürecinde pişirilmiş ve kotarılmış bir olaydır. Bu süreçte Türkler, Ermeniler, Araplar, Çarlık Rusya, Bolşevik Devrimi, İngiliz emperyalizmi, Fransız emperyalizmi, Alman emperyalizmi, hilafet, padişah, Enver Paşa, Mustafa Kemal, İttihat ve Terakki, Kuvva-i Milliye gibi pek çok kategorinin varlığı dikkati çekmektedir. Bütün bu kategorilerin birbirleriyle ilişkilerini incelemenin ve Kürt sorununun böyle bir ilişkiler ağı içinde nerede durduğunun saptanmasında büyük yarar vardır.

Uluslararası Demokratik Kamuoyuna Mesaj

SERXWEBÛN- Türkiye ve dünya demokratik kamuoyuna bir mesajınız var mı?

- Yukarıda ifade etmeye çalıştım. 20. yüzyılın ilk çeyreğinde Kürdistan'da uygulanan bölme, parçalama ve paylaşma politikası Kürt ulusuna çok büyük bir darbe indirmiştir. Bu politika ulusa çok büyük bir yıkım getirmiştir. Biz bu politikanın nasıl düşünüldüğünü, nasıl uygulandığını, ne tür sonuçlar ortaya çıkardığını, bu politikanın neden Kürdistan'da ve Kürtlere karşı uygulandığını yakından biliyoruz. Kürt toplumunun bünyesinde taşıdığı zaafları da biliyoruz. Burada bu politikanın haksız bir politika olduğunu ifade etmeye çalışıyoruz. Emperyalizmin ve sömürgeciliğin ürettiği ve uyguladığı politikalar elbette haksız politiklardır. Kürdistan'da bu politikaların çok daha haksız şekilde uygulandığını düşünüyorum. Bu politikanın Kürdistan'da böl-yönet ve yok et biçiminde uygulandığını bunun da Kürt toplumunu büyük bir yıkıma uğrattığını anlatmaya çalışıyorum. Dünyada ve Türkiye'de demokratik kamuoyu Kürtlere uygulanan bu politikayı daha yakından kavramaya, Kürdistan'da uygulanan devletlerarası sömürge sistemini protesto etmeye başlamıştır.

Gerek dünyada gerek Türkiye'de devrimci demokratik kamuoyu Kürdistan'ın nasıl yönetildiği konusunda daha sağlıklı ve daha geçerli bilgilerin sahibi olmaktadır. Bugün Kürt toplumu çok büyük tehlikelerle karşı karşıyadır. Türkler, Araplar ve Farslar Kürtleri iyi yönetmemektedirler. Kürdistan'da sürgünler vazgeçilmez bir devlet politikasıdır. Türkler, Araplar ve Farslar Kürtleri kimyasal silahlar kullanarak yönetmektedirler. Kürtler bok yedirilerek yönetilmektedir. İnsanlara bok yedirilerek devlete itaatları ve sadakatları sağlanmaktadır. Masum insanlar sorgusuz sualsiz öldürülmekte, sonra da suç delillerini ortadan kaldırmak amacıyla cesetler yakılmaktadır. Kürdistan böyle baskı ve zulüm yöntemleriyle yönetilmektedir. Bu koşullar altında insan ister istemez Kürt halkının kendi kaderini belirlemesi gerektiğini düşünmektedir. Kürtleri neden ille Türkler yönetecek, ille de Araplar yönetecek, ille de Farslar yönetecek? Kürt halkı kendi kendini yönetm-

eye ehildir. Buna layıktır. Kürt halkının kendi kendini en kötü yönetimi bu sömürgeci, ırkçı ve faşist güçlerin en iyi yönetiminden daha iyidir.

Kürdistan'da insan haklarının kısıntısı bile yoktur. Kürdistan karnamelerle, emirlerle, yasaklarla, sansürlerle, sürgünlerle yönetilmektedir. Türk sömürge yönetiminin Kürdistan'daki organları, Kürt halkını kati surette temsil etmemektedir. Türk Devleti Kürdistan'da sömürgeci bir devlettir, hatta Kürdistan sömürge bile olmayan bir ülkedir. Kürt ulusu sömürge muamelesi bile görmemektedir. Türk Devleti Kürdistan'daki zulmünü, baskısını emperyalist güçlerle işbirliği yaparak sürdürmektedir. Emperyalist güçler Türkiye'yi en modern silahlarla donatmakta o silahlar da hep mazlum ve mağdur Kürt halkına karşı kullanılmaktadır. Fakat dünya sadece devletlerden ibaret değildir. Demokratik kamuoyu Kürt halkının gelişen devrimci ve demokratik özlemlerini, özgürlük ve bağımsızlık mücadelesini daha iyi anlamaktadır. Bu konuda daha duyarlı olmaktadır. Çeşitli biçimlerde Kürtlere destek vermeye çalışmaktadır. Bu ilgi, bu yardım elbette Kürtlerin devrimci ve demokratik mücadelesini, ulusal mücadelesini daha önemli aşamalara ulaştırmaktadır.

Günümüzde artık insan hakları sorunu, ezilen uluslar, baskı altında olan uluslar, sömürge olan uluslar sorunu insanlığın bir sorunu olarak kabul edilmektedir. Eğer insanlara, devlete sadakat göstermelerinin sağlanması için bok yediriliyorsa bu insanlığın bir sorunudur. Kimyasal silahlar, benzeri uygulamalar yine çağdaş insanlığın sorunudur. Bunlar bir devletin iç işi olarak kabul edilemez.

Bugün Kürtler, Kürdistan'da uygulanan eşi bulunmaz sömürge sistemine karşı canla başla bir mücadele yürütmektedirler. Kürtler çağdaş dünyada bütün halklarla ve uluslarla eşit ve onurlu bir şekilde yer almak istemektedirler. Bu mücadele elbette çağdaştır, çağdışı baskı ve zulüm politikalarına karşıdır. O halde gerek dünyada, gerek Türkiye'de devrimci ve demokratik kamuoyu Kürtlerin canla başla, çok büyük yoksunluklara, çok büyük zorluklara rağmen yürüttükleri çağdaşlık mücadelesine, insanlık mücadelesine yardımcı olmak durumundadır.

Öte yandan Türkiye, Balkanlarda ve Ortadoğu'da bir ulusun varlığını

yok sayarak onun ulusal ve demokratik haklarını inkâr eden yegane devlettir. Eğer Bulgaristan, ülkesindeki Türklerin kimliğini inkâr ediyorsa bu uygulamanın hocası Türkiye'dir. Bulgaristan bu uygulamayı Türkiye'den öğrenmiştir. Yunanistan Batı Trakya Türklerinin Türk toplumu olma haklarına kısıtlamalar getirebiliyorsa bunu yine Türkiye'den öğrenmiştir. Bu çeşit bir ırkçılığın hocası Türkiye'dir. Dünyada Türkiye'nin sahip olduğu bu ırkçılığa benzer bir ırkçılık daha yoktur. Böyle bir ırkçılık Güney Afrika'daki ırkçılıktan çok daha gericedir, barbardır, yıkıcıdır. Uzun yıllardan beri sürdürdüğü için iyice kurumlaşmıştır. Bulgaristan'da, Batı Trakya'da, Güney Afrika'da bu konularda rahat bir şekilde iyice doğru değişiklikler yapılabilir. Türkiye'de ise böyle değişiklikler, iyileştirmeler yapmak güçtür. Türk usulü ırkçılık böyle oluyor... Kürtlerin ulusal varlığını inkâr etmek, Kürt dilini, Kürt kültürünü küçümsemek, horlamak, aşağılamak, Kürtlere Türk dilini ve Türk kültürünü dayatmak... “Ancak Türkleşirsen yaşayabilirsin” demek...

Dünyada bu kötü örneğin ortadan kaldırılabilmesi bakımından da Kürt ulusunun özgürlük mücadelesine katkıda bulunmak gerekir.

Türk Solunda Yer Alan Kürtler

SERXWEBÛN- Kürdistan kökenli bireylerin Türkiye devrimci demokratik hareketi tarafında yer alanlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Örneğin, kimileri, bunu enternasyonalistlik olarak değerlendiriyor. Ama kendi ulusal ve toplumsal gerçekliğini kavramış değil. Böyle bir tavır ve davranışın gerçekçilikle ne ilgisi vardır?

- Kürt kökenli olan devrimci insanların Türk soluna mensup çeşitli siyasetlerde yer almaları, bu siyasetler içinde faaliyet göstermeleri 1960'lı ve 1970'li yıllarda yaygın bir hareketti. Günümüzde böyle bir sürece daha az rastlanıyor. Kürtlerin Türk soluna mensup çeşitli siyasetler içinde yer almalarını biraz yadırgadığımı belirtmeliyim. Bu yadırgama daha çok enternasyonalizm kavramıyla ilgili olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü bu tür kişiler kendilerini enternasyonalistim diye sunmaktadırlar. Bu tür insanlara örneğin, “Kürt dili üzerinde çok büyük baskı yapılıyor. Bu baskıları geriletmek için bir

şeyler yapmak gerekir. Ne yapmak gerekir? Senin bu konuda bir düşüncen, bir önerin var mı?" gibi şeyler söylendiği zaman "Ben devrimciyim, ben enternasyonalistim, benim için önemli olan devrimci olmaktır, Marksist-Leninist olmaktır. Kürt, Türk, Arap olmak benim için önemli değildir. Ben enternasyonalistim!" derler. Bu sözler yukarıdaki ifadelerin bir cevabı bile değildir. Kaldı ki enternasyonalist olduklarını söyleyen bu insanlar, hep Türkçe konuşurlar, Türk müziği dinlerler, Türk sazı çalarlar. Türk şiiri, Türk edebiyatı okurlar. Türk kültürünü yaşarlar. Ortalama bir Türk gibi yaşarlar, çocuklarına Türk adları koyarlar, Cengiz, Alpaslan vs. gibi. Hiç Kürtçe konuşmazlar, çoğu zaman da hiç Kürtçe bilmezler. Kürt tarihi konusunda ciddi bilgilere sahip değildirler. Kürt tarihini öğrenme konusunda herhangi bir heyecanları da yoktur... Asimile olmuşlardır. Zulümden, baskıdan, soykırımdan söz etmeleri gerektiğinde başka halkların tarihine başvurlar. Halbuki Kürdistan'ın yakın tarihinde çeşitli yerlerde, çeşitli zamanlarda zulüm, katliam, soykırım yaşanmıştır. Zilan Deresi (1930), Qutu Deresi, Laç Deresi (1937-1938), Tileber Deresi, Sefo Deresi (1943) soykırımların yaşandığı önemli yerlerdir. Enternasyonalist (!) olmuş bu Kürtler bunların hiçbirini bilmezler. Dedelerinin neden soykırıma uğratıldıklarını merak etmezler. Bu konuda heyecanları yoktur.

Bu konuda şunları düşünüyorum: Bu Kürtler, Kürt olduklarını vurgulayamadıkları, Kürt olmanın büyük bir bedeli olduğunu bildikleri için "Enternasyonalistiz" demektedirler. Çünkü enternasyonalistiz diyenlere polisler, savcılar fatura uzatmamaktadırlar. Bu insanlar, hem herkesten daha çok devrimci olmakta, hem de hiçbir faturayla karşılaşmamaktadır. Kürdüm diyenlere, Kürt ulusal ve demokratik haklarını savunanlara ne kadar büyük baskılar yapıldığı, şiddet uygulandığı bilinen bir gerçektir. Öte yandan Türkçe konuşmak, Türk müziği dinlemek, Türk sazı çalmak, Türk kültürünü yaşamak, Türk gibi yaşamak yeni doğan bebeklere Türk isimleri koymak insanları enternasyonalist yapar mı? O zaman bütün Türklerin enternasyonalist olmaları gerekir. 1971'de Diyarbakır'da Sıkıyönetim'de bir Kürt arkadaşım vardı. Avukatlık yapıyordu. "Ben enternasyonalistim, çocuklarıma Cengiz, Alpaslan isimleri vereceğim" diyordu. Halbuki Türk sömürge yönetimi

ona zaten böyle davranmasını emrediyordu. Kürtçe isimlerin verilmesi yönetmeliklerle yasaklanmıştı.

Kendi kimliğini, halkının, ulusunun aşağılanmış, horlanmış, düşürülmüş, onuru kırılmış durumunu sorgulayamamış Kürtlerin enternasyonalist olmaları şöyle dursun, doğru dürüst demokrat, devrimci olmaları bile olası değildir. Çünkü bir kişi halkının temel çelişkileri ve bu çelişkileri çözümlemede kendi durumunu sorgulama sürecinde devrimci olur. Halkının sorunlarına yabancılaşarak devrimci olmak, sağlıklı bir devrimcilik değildir. Kendi halkının temel çelişkilerini kavrayamayan, o ilişkileri çözüme ulaştıracak kuvvetleri ortaya çıkaramayan, bu süreçte kendi fonksiyonlarını kavrayamayan bir kişinin sağlıklı bir devrimci olması pek olası değildir. Kendi halkı için devrimci olamayanların, başka halkların devrimci ve demokratik mücadelesine, ulusal kurtuluş mücadelesine katkısı da sanıldığı kadar büyük değildir.

Enternasyonalizm, ancak ulusların eşitliği temelinde kurulabilir. Sosyalist bir ülkenin, bu ülkenin vatandaşlarının, sosyalistlerin, ezilen halklarla, sömürge halklarla enternasyonalist bir dayanışmaya girmeleri gerekir. Ve bu anlaşılır bir şeydir. Çünkü bu ülkenin, bu ülkenin vatandaşlarının pek çok sorunları çözülmüştür. Ezilen halklara, sorunları olan halklara yardım etmeleri onlarla dayanışmaya girmeleri bir görev olarak ortaya çıkmaktadır. Ama ezilen halkların, sömürge halkların, köle düzeyindeki halkların gelişmiş ülkelerin işçi sınıfıyla vs. dayanışmaya girmelerinin, o işçi sınıflarının sorunlarının çözülmesine katkıda bulunmalarının bir anlamı olur mu? Kendi ağır, acil sorunlarını bırakıp gelişmiş ülkelerdeki işçi sınıflarının sorunlarıyla uğraşmaya kalkışmak, kendi sorunlarından kaçış değil midir? Böyle bir enternasyonalist dayanışma olabilir mi? Bugünkü koşullarda, Kürtlerin, örneğin, Sovyetler Birliği'ndeki, Almanya'daki, İngiltere'deki, Hindistan'daki, Mısır'daki işçi sınıflarının sınıfsal mücadelelerine bir katkısı olamaz... Çünkü Kürtler ezilmiş, bütün maddi ve manevi değerleri gasp edilmiş bir ulustur. Fakat bu ülkelerin, bu ülkelerin işçi sınıflarının Kürtlerin ulusal ve demokratik mücadelelerine yardımları olabilir, olmalıdır. Enternasyonalizm kavramını bu ilişkiler çerçevesinde değerlendirmek gerekir.

Kürtlerin Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ne ve devrimci mücadelesine karşı böyle bir enternasyonalist dayanışmanın gösterilmediğini düşünüyorum. Bu durumun da ayrıca sorgulanması gerekir. Kürtlere zaman zaman enternasyonalist olmadıkları hatırlatılıyor. Enternasyonalist olmak sadece Kürtlerin görevi midir? Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin, Çin Halk Cumhuriyeti'nin, Arnavutluk Halk Cumhuriyeti'nin, Bulgaristan, Çekoslovakya gibi devletlerin, Türkiye işçi sınıfının, Fransız ve Japon işçi sınıflarının vs. enternasyonalist görevleri yok mudur? Bütün bu kategoriler şimdiye kadar neden Kürt sorununu, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni hep görmezden gelmişlerdir? Kürtlerin bu konuları da incelemeleri, tartışmaları gerekir. Enternasyonalist olduklarını vurgulayan Kürtlerin, çeşitli sosyalist devletlerin, çeşitli ülkelerdeki işçi sınıflarına Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni neden görmediklerini, görmezden geldiklerini, neden hep Kürtleri ezen sömürgeci, ırkçı, faşist devletlerin yanında yer aldıklarını da sormaları gerekir... Bütün bunlara rağmen ezilen halkların elbette birbirleriyle dayanışma içinde olmaları gerekir. Bu konuda da örneğin, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün, Kürtlerle neden herhangi bir dayanışmaya girmedığı hep Kürtleri ezen devletlerin yanında yer aldığı sorgulanmalıdır.

Başkan Apo

SERXWEBÛN- Söyleşimizi bitirirken bu söyleşi için teşekkür eder, mücadelenizde başarılar dilerken, halkımızın size sıcak dostluk mesajını iletme istiyoruz...

- Ben de Kürt ulusunun özgürlüğü ve bağımsızlığı için savaşan bütün Kürtlere, Parti'ye, Cephe'ye ve Ordu'ya selamlarımı, başarı dileklerimi yolluyorum. Sağlık diliyorum. Kürdistan'daki toplumsal ve siyasal dönüşümde, PKK'nin, ERNK'nin ve ARGK'nin çok büyük rolü olduğu açıktır. Bu hızlı dönüşümü sağlayanlara, bu süreçte yer alanlara, Kürt ulusunu, insanlık ailesi içindeki yerini aldirmaya çalışan bu onurlu mücadeleyi yaratanlara ve sürdürenlere, bütün gerillalara, Başkan Apo'ya selamlarımı, sevgilerimi, saygılarımı gönderiyorum. Başa-

rılar diliyorum. Sağlık diliyorum. Bu uğurda şehit düşmüş, Kürdistan'ın bir vatan, bir yurt, bir ülke olarak algılanmasını sağlamış binlerce Kürt devrimciyi derin saygılarla anıyorum.

Bu açıklamaları yapma fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Son olarak bazı dileklerimi iletmek istiyorum.

Son yıllarda, şu süreçleri de izliyoruz. Artık Kürtlerin dostları da çoğalıyor. Dünyadaki devrimci ve demokrat kamuoyunun nezdinde, Kürtlerin özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine arka çıkanlar da günden güne artıyor. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin haklılığı her gün daha iyi anlaşılıyor. Kürtlerin düşmanları da elbette boş durmuyorlar. Yeni yeni teknolojilerle donanıyorlar. PKK'yi dağıtmak, etkisiz hale getirmek için her türlü entrikayı mübah sayıyorlar. PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ı öldürmek için bin bir türlü planlar yapıyorlar. Mahsum Korkmaz Akademisi'ne casuslar gönderiyorlar.

Bu koşullar altında PKK'ye, gerillalara, Cephe'ye, Ordu'ya çok önemli görevler düşmektedir. PKK'nin bu görevin bilincinde olduğu da açık bir gerçektir. PKK'de hiçbir makam “yeri doldurulamaz” kişiler tarafından temsil edilmemelidir. Bu, özellikle Genel Sekreterlik makamı için, Başkan Apo için böyledir. Türk güvenlik güçlerinde, sömürgeci basında, Türk kamuoyunda yerleşik bir anlayış var: Eğer Abdullah Öcalan öldürülürse PKK biter, dağılır. Abdullah Öcalan'sız bir PKK'nin kabul edilebileceği bile ifade ediliyor. Önceleri, “Kürt sorununa evet, PKK'ye hayır” biçiminde formüle edilen bu süreci, daha sonraları, “PKK'ye evet Apo'ya hayır” biçiminde ifade etmeye başlamışlardır.

Durum kuşkusuz Türk sömürge yönetiminin, sömürgeci Türk basınının düşündüğü gibi değildir. PKK örgütlenmesi düşünüldüğünden çok daha derindir, yaygındır. PKK, Kürt hareketlerinin önderliğini ve Kürt hareketinin sınıfsal yapısını değiştirmiştir. PKK artık tek adamla yürüyen, bir adam tarafından çekilip çevrilen bir örgüt değildir. Hepsinden önemlisi PKK ve Başkan Apo bunun bilincindedir. Gerekli önlemlerin alındığı anlaşılmaktadır. Bütün bunlara rağmen Apo'ları çoğaltmak gerekir. Onlarca, yüzlerce Apo olmalıdır. PKK'de “yeri doldurulamayan” insanlar olmamalıdır.

Şurası da bir gerçektir: Apo'ları çoğaltmak sanıldığı kadar kolay değildir. Toplumlar sık sık Apo'lar yetiştiremiyorlar. Ama toplumlarda zaman zaman bu tür önderler de ortaya çıkıyor. Üstelik Apo'lar okullarda da yetişmiyor, bir resmi eğitimin sonucunda ortaya çıkmıyor. Toplumların ne zamanlar ve hangi koşullar altında Apo'lar yetiştirdikleri, Apo'lar ortaya çıkardıkları, aslında irdelenmesi gereken çok önemli bir konudur ve bu tarih felsefesinin bir konusudur. Bütün bunları bilmemize rağmen şunu ifade etmeye çalışıyorum: Apo'ları çoğaltmak gerekir. Çaba bu yönde olmalıdır. Onlarca, yüzlerce Apo olmalıdır. Herkes Apo olmaya çalışmalıdır.

BBC'nin, 19 Mayıs 1990 tarihinde 23.00 haberlerinde “20 Mayıs 1990 tarihli Türkiye gazetelerinden özetler” bölümünde söyledikleri bu bakımdan önemlidir. BBC, 20 Mayıs 1990 tarihli *Milliyet* gazetesinin ilk sayfasında manşette “PKK'da İç Savaş” başlıklı bir haber olduğunu söylemiştir. “Örgütün Bekaa'daki kampında silahlı çatışma” biçiminde devam eden haberde “Apo vuruldu mu?”, “Kampta karışıklık”, “İdamlar sürüyor”, “Türkiye izliyor” gibi ara başlıklar var. Böyle bir haberin sadece Kürt gerillalarda değil, milyonlarca Kürt insanında endişe, kaygı, üzüntü, sıkıntı yaratması doğaldır. Nitekim BBC, 20 Mayıs tarihinde yine aynı saatte yaptığı yayınında, sözü edilen haberi yalanlamış ve dinleyicilerden özür dilemiştir. Aynı haberi *Milliyet*'e atfen İstanbul baskısının bazı kısımlarında kullanan *Cumhuriyet* de 21 Mayıs 1990'da haberini yalanlamak zorunda kalmıştır. Okuyucularından özür dilemiştir. 22 Mayıs 1990 tarihli *Hürriyet* ise BBC'yi, sözü edilen haberi kısa zamanda yalanladığı için eleştirmiştir. “BBC günah çıkardı” demiştir.

Aslında haberin kaynağı aylık *Serxwebûn* dergisinin Mart 1990 tarihli 99. sayısı idi, fakat sömürgeci basın haberleri bilinçli olarak çarpıtıyordu. Olayları abartmak, ilişkilerin yönünü değiştirmek düşman basınının en önemli amacıdır. Kürt halk yığınlarında bu yolla panik yaratılacağı umulmaktadır.

26 Mayıs 1990 tarihli *Güneş* gazetesi *Milliyet* gazetesinin sözü edilen haberi nasıl yayınladığını anlatmaktadır. “Manşete Çıkan Şaka” başlıklı haberde sözü edilen haberin bir şaka sonucu verildiği söylen-

mektedir. Bu şaka ise tam anlamıyla uydurma haberi içermektedir. Fakat Türk sömürge yönetiminin, devletin has gazetesi *Milliyet* böyle bir şakayı bile ciddi bularak, doğru olup olmadığını hiç sorgulamayarak, yeni yeni mizansenlerle süsleyerek manşetten verebilmektedir. Buna rağmen yine 26 Mayıs 1990 tarihli *Tercüman* gazetesinde aynı yalan haberin yayınlandığını görmekteyiz. “Militanlar Apo'ya başkaldırdı: 20 Ölü” biçimindeki haber manşetten verilmektedir. Sömürgeci basın gerçekleri değil, olmasını arzu ettiklerini yazmaktadır. Yine 26 Mayıs tarihli *Hürriyet* gazetesinde ise PKK adının Türk yönetiminde ne derin ve yaygın korkuların oluşmasına neden olduğunu gösteren bir haber var. “PKK Alarmı” başlıklı haber kısaca şöyle: Edirne'de bir sokak bekçisi sokakta *Hürriyet* gazetesinin bir haber bültenini buluyor. Bülteinde PKK ile ilgili haberler var. Bekçi, bunun PKK bildirisi olduğunu sanıyor ve karakola götürüyor. Birinci şube polis güçlerini alarma geçiriyor. Yoğun bir faaliyet başlatılıyor. PKK'nin Edirne'de bildiri yayınlaması polis güçlerini dehşete düşürüyor. Fakat inceleme sonunda bu yazıların bir PKK bildirisi olmadığı, *Hürriyet* gazetesinin bülteni olduğu anlaşıyor. Polis rahatlıyor, “herkes derin bir nefes alıyor.”

Bütün bunlar, düşmanın PKK'ye, Başkan Apo'ya karşı niyetlerini, arzularını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Öyleyse her türlü olasılığı dikkate almak gerekir. Düşman güçlerin PKK'ye karşı, Başkan Apo'ya karşı yapamayacakları hiçbir şey yoktur. Bu konuda devletin bir yıllık bütçesi bile, daha fazlası bile ortaya konabilir. Böyle düşmanca bir sürece karşı verilebilecek en güzel cevap ise herkesin Apo olma-ya çalışmasıdır.

Bütün Apo'lara selamlar olsun!..

28 Mayıs 1990

MEKTUPLAR

PKK, MENFAATLARI İSTEDİĞİ İÇİN İSMAİL BEŞİKÇİ'YE SARILDI

Uppsala, 11.08.1990

Değerli İsmail Ağabey!

24.7.1990 tarihli mektubun bir dönem önce elimize geçti. Mektubun elimize geçtiği zaman çok sevindik. Her zamanki gibi gönderdiğimiz mektubun eline geçip-geçmediği konusunda endişe duyuyorduk. Gönderdiğim bütün mektupların eline geçiyor olması hangi sebeple ve hangi güdü ile olursa olsun, “bir şeyler değişiyor” mu? diye bir soruyu akla getiriyor. Neyse Türkiye’de resmi ve resmi olmayan planda, gündeme gelen değer değişimi olayı, başlı başına önemli bir olay ve derinlemesine incelemeye değer bir olay. Ama bu görevin bizden çok ilk başta Türk aydınlarının görevi olduğu düşüncesiyle kalbimize su serpiyoruz...

...

İsmail ağabey, bu genel açıklamalarımın sonra bazı özgün sorunlar üzerinde durmayı, bir dostun olarak yararlı görüyorum. Söyleyeceklerimi kesinlikle yanlış anlamayacağını umut ediyorum. Gerçekten de dostların doğru bildikleri ile ilgili olarak, birbirilerini bilgilendirmeleri ve eleştirmeleri gerekiyor.

Bugüne dek size ilişkin olarak bir kampanya dolayısıyla uzunca denilebilecek bir yazıyı, Avusturya’da bizim çevremizde olan arkadaşların çıkardığı *Rizgariya Welat* dergisinde; bir yazı da buradaki tüm Kürtlerin ortak demokratik yığın örgütünün yayın organı olan *Berhang* dergisinde yazdım. Bu yazılarımda sizin bazı özelliklerinizi anlatmaya çalıştım, bazı özelliklerinize de eleştiriler yönelttim. Önümüz-

deki günlerde bu yazıların birer nüshasını size iletmeye çalışacağımı Bunun dışında bazı ortak yayınlarda, size ilişkin imzasız yazılar da yazma olanağım oldu. Bunlar genellikle sizi tanıtıcı, çalışmalarınızı gösterici nitelikte yazılar.

Son üç kitabınızı da inceleme fırsatı buldum. Bu kitaplardaki bazı düşüncelerle ilgili olarak bir değerlendirme yazısı yazmak istiyorum. Eğer bir engel çıkmazsa, başka işlerim beni boğacak boyutlara varmazsa, bunu becereceğim. Bunun biraz zaman alacağını düşünerek, bazı genel soyutlamalarda bulunmayı ve size iletmeyi yararlı gördüm.

Sizin son üç kitaptaki görüşleriniz, daha önceki dönemlerde yazılan kitaplardaki görüşleriniz gibi resmi ideolojiye büyük bir darbe vurmakta. Resmi ideolojinin açmazlarını, belirli boyutlarıyla açığa çıkarmaktadır. Bu görüşleriniz, zaman geçmeden Kürtler içinde yankı bulmuş, belirli tartışmalara, eleştirilere ve kabullere yol açmıştır. Son kitaplardaki düşüncelerinizi göz önüne aldığım zaman, çok temel ve önemli saptamalar olmasına rağmen, bunun yanında derinleştirilmemiş yüzeysel bir karakter göze çarpıyor. Bu tespitlerin derinleşmemiş halleri, kabul eden Kürt kesimlerinde, belirli sorunların şiarlar halinde kavranmasını ve tartışılmaz görüşler haline getirilmesinin tehlikelerini içinde taşımaktadır. Yazdıklarınızda bu yön, dikkate alınması gereken önemli bir yöndür.

Bütün kitaplarında, yazılarında ve son kitaplarında da, Kemalizmin belli özellikleri vurgulu bir biçimde teşhir olmuştur. Bu düşüncenin, Kürtlerle ilgili tezlerinin ipliği pazara çıkmış durumda. Ama Kemalizm, sadece halklar ve Kürt sorunundaki anti-demokratikliği ile bir yapılanma ve resmi ideolojik bir özellik değildir. Bu düşüncenin, siyasette darlık, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün olmaması, monolitiklik, tek particilik, tek ideoloji, tek sistem, tek şef gibi özelliklerinin de irdelenmesi ve açığa çıkmasının; yeni bir toplumsal yapı inşasını dünden önüne koyan ülkemiz yurtseverleri açısından önemi büyüktür.

Kemalizm'de, Atatürk'ün düşünceleri, davranış biçimi ve uygulamaları bel kemiği niteliğindedir. Ama Kemalizmi asıl şekillendiren, güçlü hale getiren ve realize eden aydınlar olmuştur. Bu düşünce, tek

particilikte somutlaşmış, şefliği üretmiş, devletin ideolojisi olarak kapsamlı bir yapı kazanarak; çoğulculuğun karşısına dikilmiştir. Özcesi sizin de sık sık ifade ettiğiniz gibi Kemalizm, halklara düşmanlığa dayanır. Başka ulusların haklarının gaspını öngörür. Bunun için de Kürtlerin başına getirilenler ortada. Çoğulculuğa karşıdır: Bunun için de tek şefi tanır. Toplumun başka yönetici önderlerinin olamayacağını pratikçe ortaya koyar. Resmi ideolojinin hükmettiği tek bir partinin varlığını kabul eder. Bunun yanında tek resmi kültür, tarih geçerlidir. Yani toplumsal tüm öğelerin tekliğini, resmiliğini, mutlaklığını ve tartışılmazlığını yaratmaya çalıştı. Düşünce özgürlüğünü kabul etmez. Bunun için de çok partililiğe şiddetle karşıdır.

Atatürk'ün ölümünden sonra çok partililiğe geçilmesi, resmi ideolojinin gerçekten çok partililiği istemiş olmasından değildi: Değişen dünya koşulları ve Türkiye'deki sosyal, siyasal ve sınıfsal farklılaşma, böyle bir süreci zorlamıştı. Bunun için de, çok partili sistem de o dünden bugüne hiçbir zaman gerçek rayına oturmamıştır. Giderek egemen güçlerin ve egemen ulusun iradesinin temsil edildiği parti çoğulculuğu ile sınırlandırılmıştır. Türk işçi sınıfı, emekçilerinin ve sosyalistlerinin çok partili sistemde özgürce yerini almasına şiddetle karşı çıkmış. Oluşturulan tüm sol, sosyalist partiler en kısa bir süre içinde kapatılmıştır. “Komünist” ismiyle parti kurulması, zaten kesinlikle yasaktı. Son birkaç yılda, yine dünyadaki gelişmelerin ve özellikle de AET'nin Türkiye'yi kendi normlarına, burjuva demokratik normlarına zorlamış olmasından dolayı, bin bir dalavere sonucunda, geleceği de belli olmayan, “komünist” isimli bir parti kurulmuştur. Diğer yandan, Kürt halkının, Kürt yurtseverlerinin özgürce partileşmeleri, değişik toplumsal, kültürel örgütlenmelerini gerçekleştirmelerinin serbest bırakılması bir yana; Kürtlerin varlığı reddedilmiştir. “Kürtlerin Türk olduğu” tezi utedilmez bir biçimde savunulmuştur. Savunulmaya devam ediyor...

Baasizm'e, Peronizme, Francoizm'e ve hatta faşist diktatörlüklere bakıldığı zaman da aynı özelliklere rastlanır. Ama bu akımların ve rejimlerin şekillendiği toplumların ulusal, sosyal, kültürel özellikleri de yani “toprakları”, farklı farklı çeşniler katmıştır. Ama bu rejimlerin hepsinin ortak özelliği: Lider putlaştırması, tek particilik, çoğulcu-

luğun ve fikir özgürlüğünün olmaması, ayrı ayrı düşüncelerin-felsefelerin kendilerini özgürce örgütlenme olanaklarının olmaması, anti-demokratik olmaları, insani hak ve özgürlüklere karşı olmaları, zenginliğin bir avuç ne idüğü belirsiz, genel özellikleriyle lümpen kesimlerin elinde toplandığı rejimler ve sistemlerdir.

Bütün bunları söylememin nedeni şu: Kürdistan toplumunun bu gelişmelerden ve bu tür rejimlerden etkileneceğidir. Yıllardır bu tür rejimlerin ve akımların boy vermemesi, engellenmesi için çağdaşlaşma sürecinde olan sosyalist, demokrat Kürt aydınları çaba gösterdiler: Fakat verili durum ve son 10-15 yıldaki gelişmeler bunu beceremediklerini gösterdi. Bizim ülkemizin de sınıfsal, sosyal, kültürel konumu, ismi geçen akımların ve rejimler için yeterli ölçüde verimli görünmektedir. Buna ek olarak, 12 Eylül'den sonra Kürt hareketinin Ortadoğu'ya açılması önemli bir etken oldu. Kürt okumuşlarının bir kesiminin ülkede iken Kürtleştirdiği Kemalizme, aynı zamanda Baas rengini de kattılar. Bütün bu özelliklerin savunduklarının PKK'de somutlaştığını görmek için çok şey bilmeye gerek yok. Zaten bilimsel olarak sorunlara yaklaşanların, siyaset bilimiyle şu veya bu ölçüde ilgilenenlerin ve sosyal-siyasal sistemlerin tarihleri ile birazcık haberdar olanların bunu tespit etmemeleri mümkün değildir.

Sizin kitaplarınızdaki saptamalarınızda, PKK'nin devlete karşı olan yanını öne çıkarmayı yeterli görmüşsünüz. Bu oldukça eksik bir yaklaşım ve aynı zamanda ciddi tarihsel yanlışları içinde taşımaktadır.

Bu tıpkı Kemalistlerin, M. Kemal'in, İngilizlere ve diğer Batı sömürgeci ülkelere karşı olan tutumunu öne çıkarmaları gibi bir şeyi çağırıştırıyor. Tabi bu ulusal gelişim sürecinde bir şey ifade ediyor, ulusal şekillenmenin devletleşmesi, iktidar olarak somutlaşması ayrı özellikleri taşır. Ahlaksal anlamda da böyle olduğunu saptayabiliyorum. Gelecekte M. Kemal'in, Batı sömürgecilerine karşı çıktığı zaman bile onlarla ilişkili olduğu, bir fark olarak ileri sürülebilir. Mevcut verili durum, onun da bir fark olmadığını gösteriyor. PKK, TC devletine karşı eylemler içindeyken (ki çoğu eylemleriyle onların ekmeğine yağ sürdüğü de çoktandır açığa çıkmış) Kürdistanı hegemonyası altında tutan Suriye ve

han devletleriyle çok açık, Irak devletiyle de açık olmayan, ama kokusu çıkmaya başlayan ilişkiler içinde olduğu, üzerinden atlanılamayacak olan bir gerçek ve oldukça da tehlikeli bir gerçek...

Bütün bunlara rağmen PKK'nin TC. devletine karşı olan yanı pörülmeli, görmelisiniz. Bunun yanında PKK'nin, ne olduğu belirsiz tutum ve davranışlarının da, ulusal şekillenme sürecinde olan Kürt toplumunun, ulusal bilinci üzerinde belirli ölçülerde olumlu etkilerinin olduğu da görülebilmeli. Ama bu yeterli değil. Başka yönleri de görülmeli, eğer o yönleri görülmezse, daha önceki mektuplarımdan birinde işaret ettiğim gibi "karanlık bir geleceği hazırlamak", o sürece omuz vermekle suç ortağı durumuna düşmek günahından kurtulamayız.

PKK'nin görülmesi gereken diğer yönleri ne? Ona bakalım.

PKK, şefini putlaştırıyor. Bu günden Apo'nun mutlak liderliği topluma dayatılmaya çalışılıyor. Olur olmaz yerlerde, "Biji Apo, Biji Serok Apo, biji ulusal lider" sloganları atılıyor. Apo'nun Saddamvari, Hafızvari, M. Kemalvari, Enver Paşavari, Hitlervari resimlerinden geçilmiyor.

PKK, kendisini Kürt milletin tek partisi sayıyor. Bunun için de sosyal, siyasal niteliği ne olursa olsun Kürt partilerinin kurulamayacağını, kurulurlarsa düşman görececeklerini ve hayat hakkı tanımayacaklarını çok açık bir biçimde ileri sürüyorlar. PKK ideolojisi, politikası, tartışılmaz ideoloji ve politikalar olarak tanınıyor. Düşünce özgürlüğü tanınmıyor. Bunun için de dışarıda ve içeride kendisini eleştiren hiçbir kimseye, kuruma yaşama hakkı tanımamaya çalışılıyor. Sıralayabileceğimiz diğer birçok olumsuz özelliğiyle PKK'cılığın ve Apoculuğun Kemalizm, Baasizm, Peronizm ve hatta faşizmle farkı nerededir?

Büyük farkının olmadığı açık. Ama Kürdistan'ın parçalı konumundan dolayı da, onlar gibi başarıya ulaşma şansı yoktur. Ancak ve ancak başka güçlerin elinde oyuncak olmaya, kullanılmaya layık olma şansına sahip olurlar. Parçalı Kürdistan'da, ulusal uzlaşmayı gerçekleştiremeyen, bu konuda demokratik içselleşmeyi sağlamayan ve kitlesel olmayan hiçbir yapılanma ve gelişme başarıma şansına sahip değildir...

Ayrıca Apo'nun bazı dergi ve gazetelerdeki açıklamalarını, sıradan bir insan değil de, bir araştırmacı, bir politikacı ve toplum bilimci olarak incelersek adamın aynı zamanda bir psikopat olduğu rahatlıkla görülebilir. O gazete ve dergilerde çıkan resimlerin bile analize tabi tutulması halinde birçok psikolojik olumsuz sonuçlara varmak zor değildir. Hele ki Perinçek'in azizliği sonucunda, "Mustafa Kemal Kocatepe'de"yi andıran resmini gözden kaçırmak mümkün mü?

Kemalizm'i, Baasizm'i, Peronizm'i ve benzeri rejimleri, akımları incelediğimiz zaman bunların yaratılmasında aydınların rolünün ve günahının büyük olduğu görülür. Kemalizmin yaratılmasında "Kadro" ekibinin "özverileri" unutulabilir ve gözden kaçırılabilir mi? Kürt dostu, yandaşı aydınların ve Kürt aydınlarının bu açılardan kendilerini gözden geçirmeleri ve ona göre tutum ve belirlemelerde bulunmaları; her yönüyle alabildiğince nesnel olmaları ve "çift standartlı" olmamaları gerekir.

Berxwedan gazetesinde yayınlanan röportajını da okudum. Doğrusu açıklamalarda bu duyarlılığın gösterilmediğini, Apoculuğun yukarıda açıklamaya çalıştığım özelliklerine koltuk çıkıldığını ve farkına varılmadan, onların yanlışlarına gerekçeler hazırlandığını üzülerек saptadım. Düşünün ki İsmail Beşikçi hayatının büyük bir kesimini hapiste geçirdi. Hiçbir gün PKK, bununla ilgilenme, bu konuda devlete karşı politika yürütmeye gereğini görmedi. Ama ne zaman ki İsmail Beşikçi PKK'den bahsetmeye, tabii överek bahsetmeye başladı, İsmail Beşikçi'nin propagandası yapılmaya başlandı. Açığa çıkan durum şu ki menfaatleri istediği için İsmail Beşikçi'ye sarıldılar. Bu noktada, Kemalizm'le ilgili yaptığın "pragmatizm" saptamasının ne kadar yerinde olduğunu daha iyi anlıyorum. PKK de, tahmin edilemeyecek kadar pragmatik ve makyavelisttir. Her şeyden yararlanmaya ve hatta pahasını çıkarıncaya kadar yararlanmaya çalışır. Ama işine gelmediği zaman rahatlıkla yok eder, onu ayaklarının altında paspas eder.

İleriki günlerde Beşikçi'nin bir bilim adamı olarak PKK'yi eleştirdiği zaman tutumlarının ne olacağını rahatlıkla tespit ediyorum. Bunu tespit edemeyen arkadaşların, bekleyip görmeleri gerekir.

Apo'nun en yakın arkadaşlarını öldürmesi ve hayat arkadaşı hakkında ölüm kararı çıkarması nasıl izah edilebilir? Makyavelisttirler. Çünkü kişisel, şefsel ve partisel amaca (bu Kürt halkının ve ulusunun amacı değildir) varmak için her türlü araç ve gereci kullanacağı gibi; her türlü ilişkiye girmeye hazırdır. Suriye, İran ve Irak devletleriyle ilişkiler kurması bunun içindir. PKK ve onun şefi için İran, Irak ve Suriye devletlerinin Kürt halkının haklarını gaspetmesi, katletmesi, onların ülkelerinden sürmesinin hiçbir önemi yoktur.

Mektubum oldukça uzadı. Önümüzdeki günlerde de bu tartışmaların devam edeceği kanaatindeyim. Onun için burada kesiyorum.

İbrahim GÜÇLÜ

PKK ile İLİŞKİLERİMİZ...

Değerli Kardeşim,

11 Ağustos 1990 tarihli mektubunu aldığımı, uzunca bir cevap yazmayı düşündüğümü, bunun biraz zaman alacağını daha önce belirtmiştim. Şimdi bu cevabı yazmaya çalışıyorum.

DDKO ile İlişkilerimiz

1. İnsanların düşüncelerindeki doğal gelişmelerden rahatsız olmamak gerekir. Benim 1960'lı yılların sonlarında Devrimci Doğu Kültür Ocakları'yla ilişkilerim nasıl geliştirse, bugün PKK ile ilişkilerim de öyle gelişmektedir. Bu, doğal bir gelişmedir. Aynı şekilde düşünen, aynı şeyleri hisseden, olaylar karşısındaki tavır ve davranışları birbirine benzeyen insanların zaman içinde belirli mekânlarda karşılaşmamaları mümkün değildir. Bu karşılaşma her zaman maddi olarak gerçekleşmeyebilir. Bir derginin, bir gazetenin sayfalarında da insanlar karşılaşabilir ve aynı şeyleri düşündüklerini hissedebilirler.

Devrimci Doğu Kültür Ocakları'yla ilişkilerimin zaman içerisinde, çok doğal bir ortamda geliştiğini sizler çok iyi biliyorsunuz. Bir gün (1970 yılı başları olmalı) Ankara'da, Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nın Ziya Gökalp Caddesi'ndeki bürosuna gitmiştim. 1974'den sonra "Dinleme Kiraathanesi" yapılan büroya. Kapıyı, 1963-1964 yıllarında, Hittis'te askerlik yaparken tanıdığım bir arkadaş açtı. Bu karşılaşma beni çok mutlu etmişti. Kendisi o zaman öğrenciydi, ağabeyi benimle beraber aynı birlikte askerdi. Ondan sonra DDKO'ya daha rahat gelmeye başladım.

Sizlerin de hatırlayabileceğiniz bir olayı anlatayım. Yıl 1972, Diyarbakır'da Doğu Duruşmaları sürüyor. 9-10 Mart günlerinde yapılan duruşmalarda, benimle ilgili davada, Muhbir-Tanık Prof. Dr. Kemal Bıyıkoglu, Muhbir-Tanık Prof. Dr. Orhan Türkdoğan, Muhbir-Tanık Prof. Dr. Şaban Karataş, Muhbir-Tanık Asistan Dr. Erol Kozak, Muhbir-

Tanık Prof. Dr. Mithat Torunoğlu, mahkeme huzurunda dinlendiler. Bu muhbir tanıklardan asistan Dr. Erol İbrahim Kozak, daha sonra bana Erzurum'dan bir mektup göndermişti. 25 Mart 1972 tarihini taşıyan bir mektup. Bu mektup Komal tarafından yayınlanan, *Bilimsel Yöntem, Üniversite Özerkliği ve Demokratik Toplum İlkeleri Açısından İsmail Beşikçi Davası I* (Ankara 1975) isimli kitapta yayınlandı. (s. 194-198)

Bu mektubu, koğuştta hep birlikte okumuştuk. Bazen gülersek, bazen burkularak, bazen öfkelenerek. Bu mektubunda Muhbir-Tanık asistan Dr. İbrahim Erol Kozak kısaca şunları söylüyor: İsmail Beşikçi malum etnik grup seni kandırıyor. Seni posanı çıkarıncaya kadar kullanacaklar, ondan sonra da seni çöp tenekesine atacaklar. Duruşmalardan sonra ben senin avukatlarından birinin konuşmalarına şahit oldum. Sen onların umurlarında bile değilsin. Onlar kendi keyfinde. Senden elbette yararlanacaklar, seni elbette kullanacaklar. Seni ciddi bir şekilde savunmaları bile söz konusu değil. Senin zayıf bir kişiliğin var. Bu bakımdan çok kolay ve çabuk bir şekilde etki altında kalıyorsun. Fakat nefis muhasebesi yapmak suretiyle düştüğün gafletten ve çukurdan kurtulabilirsin... vs.

Bu, aslında uzun bir mektup. Yukarıda sözünü ettiğim kitapta tamamı yayınlandı. Burada çok küçük bir özeti verilmeye çalışıldı. Şunu vurgulamaya çalışıyorum: 1960'lı yılların sonlarında ve 1970'li yılların başlarında birtakım Türkler, Kürtlerin beni kandırdıklarını, benden faydalandıklarını, kullandıklarını, kullandıktan, işleri bittikten sonra da bir köşeye atacaklarını söylüyorlardı. 1980'li yılların sonlarında ve 1990'lı yılların başlarında ise bir kısım Kürtler, Kürt arkadaşlar, PKK'nin beni kandırdığını, etki altına aldığını, kullandığını, posamı çıkarıncaya kadar kullandıktan sonra kağıt mendil gibi çöp tenekesine atacağını söylüyor.

Sevgili İbrahim, bunları sadece sen söylemiyorsun, pek çok arkadaş gerek sözlü açıklamalarında, gerek yazılı açıklamalarında, mektuplarında benzer düşüncelerini ve duygularını ifade ettiler. 1960'lı yılların ortalarından itibaren bu tür açıklamalar yapan Türkler, Kürdistan'da yeşeren, yeni yeni filizlenmeye başlayan Kürt ulusal hareketine karşıydılar. Burada sağcı Türkler-solcu Türkler diye bir ayırım yapmayı da gereksiz görüyorum. Her iki kategorinin düşünceleri ve duyguları

aşağı yukarı aynıydı. Bugün ise bu tür düşünceleri ve duyguları, beni çok yakından tanıması gereken bazı Kürt arkadaşlar ifade ediyor. Bu arkadaşların PKK'nin düşüncesine ve eylemine karşı olduklarını yakından biliyorum. Fakat bana karşı 1960'lı yıllarda, özellikle bu yılların sonlarında ve bugün yapılan değerlendirmelerin ve suçlamaların aynı olduğunu, içeriğinin değişmediğini belirtmek durumundayım. 1980'li yılların sonlarında ve 1990'lı yılların başlarında, bazı Kürt arkadaşların değerlendirmelerinin ve suçlamalarının, 20-25 yıl önce yapılan, bazı Türklerin değerlendirmelerine ve suçlamalarına benzermesi, Kürdistan için, hepimiz için bir talihsizliktir.

Yukarıda, Muhbir-Tanık asistan Dr. (şimdi profesör) İbrahim Erol Kozak'ın mektubundan söz etmiştim. Sana bu cevabı yazarken o mektubu bir kere daha inceledim. Bu tür yazıların bizler için genellikle iki boyutu oluyor. Kürt sorununu nasıl kavıyor? Bilim yöntemini nasıl kavıyor? O kişiye mahkemede, muhbir tanık olarak dinlenirken bir soru sormuşum: Soru şöyle: “Muhbir-Tanık Asistan Dr. İbrahim Erol Kozak'la uzun süre aynı odada oturduk. Bu odaya başka asistan arkadaşlar ve öğrenciler de gelirdi. Çeşitli konuşmalar olurdu. Muhbir-Tanık bu konuşmalara, tartışmalara hiç katılmazdı. Halbuki sıkıyönetim komutanlıklarına uzun uzun ihbar dilekçeleri yazmış. Şimdi de mahkemede konuşuyor. Halbuki bu tür konuların konuşulması, tartışılması gereken yerler üniversite kürsüleridir, sıkıyönetim mahkemeleri değil... Muhbir-Tanık asistan Dr. Erol Kozak bu konuları o zaman neden konuşmamış, tartışmamış, düşüncelerini neden açıklamamış, biz uzun süre aynı odada, birlikte oturduk...” Bu soruya Muhbir-Tanık cevap vermemiş, fakat mektubunda cevap veriyor. Şunu söylüyor: “... Bu Türk milletinin, Türk Devleti'nin bütünlüğü ile ilgili bir konudur. Bu konuda tartışma açılmaz. Bilim bu konuya alet edilemez. Bu sorunlar fikri tartışmayla değil, kurşun kurşuna halledilir.”

Muhbir-Tanık mektubunda bunları etraflı bir şekilde anlatmış. Mektup bu yönlerden çok ilgi çekici. Hem Kürt sorununun hem de bilim yönteminin kavranışı açısından ilgi çekici. Türk üniversitesinde yükselmenin yollarını da gösteriyor. Yeri gelmişken şunu da söyleyeyim. Komal'ın yayınladığı *İsmail Beşikçi Davası I'*in ikincisini de ya-

yınlamayı düşünüyoruz. İkinci kitapta sadece Sıkıyönetim Mahkemesi'nin gerekçeli kararı yer alacak. Gerekçeli karar 129 sayfa.

Bu konuda kısaca şunu ifade etmek istiyorum: Siyasal hareketlerin ulusal kurtuluş güçlerinin, bazı insanları, araştırmacıları kullanması biçiminde yapılan saptama doğru değildir, yanıltıcıdır. Benzer düşüncede olanlar, benzer duyguları ve benzer heyecanları taşıyanlar, olaylı karşısındaki tavır ve davranışları birbirine benzeyenler zaman içerisinde birbirleriyle karşılaşıyorlar. Bir dostluk ve arkadaşlık geliyor, ilerliyor Böyle değerlendirmek daha doğrudur, gerçeğe uygundur.

PKK ile İlgili Uyarılar!

2. Bana yapılan uyarmalardan biri de şöyle: Sen uzun seneler hapiste kaldın. Bu süre içinde PKK seninle hiç ilgilenmedi. Seni küçük gördü Kitaplarının dağıtımını engelledi. Fakat sen PKK'den söz etmeye başlayınca sana sahip çıkmaya başladı... vs. Bu uyarda da bazı anlayış ve kavrayış hataları var. Bir kere, “Apocular”ın, PKK'nin, Kürdistan'la ilgili incelemeler yapan, Kürt toplumunu izlemeye ve gözlemeye çalışan herhangi bir kişinin, bir araştırmacının dikkatini ve ilgisini çekmemesi mümkün değildir. Bu bakımdan Kürt toplumunun, özellikle Kuzey Kürdistan'ın tarihsel gelişimi içinde PKK'yi değerlendirmek, yerli yerine koymak önemli bir görev olarak ortaya çıkıyor.

Öte yandan Kürt toplumu, Kürdistan'ı devletlerarası sömürge düzeyinde tutan ırkçı ve sömürgeci devletler tarafından bilinçli bir şekilde, hesaplı kitaplı politikalarla bilgisiz bırakılmış bir toplumdur. Kürtlerin bilime, bilgiye ihtiyaçları çok büyüktür. Bu durumda, bütün Kürtlerin, bütün Kürt siyasal hareketlerinin, Kürdistan'la ilgili incelemelerin gelişmesini teşvik etmeleri, bunun için uygun bir ortamın hazırlanmasına katkıda bulunmaları gerekir. Bu incelemeleri ve araştırmaları yapanlar kim olursa olsun, hangi kuruma mensup olursa olsun Kürtler bu özeni ve dikkati göstermelidirler. Bütün bunlara rağmen herhangi bir araştırmacıya ilgi duymuyordu diye onu küçümsüyordu vs. diye PKK'yi eleştirmek, o araştırmacıyı uyarmak doğru değildir. Ayrıca bunların bana anlatılması da doğru değildir.

Söz buraya gelmişken bir anımı anlatmayı gerekli görüyorum. Sen de kolayca hatırlayacaksın. Yıl 1971, Diyarbekir. Seyrantepe'den Dicle kıyısındaki gözaltı koğuşlarına getirilmişiz. 12 Aralık'tan, yani Devrimci Doğu Kültür Ocakları duruşmalarının başlamasından çok kısa bir zaman önce... Avukatlar, Şerafettin Ağabey, Gülfer mahkemedeki dosyalardan fotokopiler getiriyorlar. Gülfer, maydanoz, marul, soğan, domates sepmeleri arasında bu tür fotokopileri de getiriyor.

Bir gün Şerafettin Ağabey yine bir tomar fotokopi getirdi. Fotokopiler Devrimci Doğu Kültür Ocakları davası ile ilgiliydi. DDKO'nun gerek kuruluş çalışmaları, gerek faaliyetleri MİT tarafından bulaştırılmış. Fotokopiler, kuruluş çalışmalarına ilişkin tartışmaların sonuçlarını içeriyordu. Avukatlar o günden önce de bu tür fotokopiler getirmişlerdi. Ben bunları ilgiyle, dikkatle okuyordum. Şerafettin Ağabey'in o gün getirdiklerini de okumaya başladım. Yemekhanenin en dışı tarafında, bizim masada okuyordum. Okumayı sürdürürken, belirli bir yerde gözüm fal taşı gibi açıldı. Tüylerim ürperdi, sarsıldım. Zira benden söz ediliyordu. Birkaç kişi, benimle ilgili tartışma, daha doğrusu dedikodu yapıyorlardı. Bu tür konuşmalar farklı zamanlarda ve farklı mekânlarda birkaç kere yapılmış. 1969 yılının sonları, 1970 yılının başları. Konuşmaların yapıldığı mekânların bir kısmı ev, bir kısmı üniversite binaları. Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nın kuruluşu için hazırlık çalışmaları yapılıyor.

Benimle ilgili konuşmaları kısaca anlatmaya çalışayım. Bir arkadaş şöyle söylüyor: "... Erzurum'da, Atatürk Üniversitesi'nde bir kişi var. Kürtlerle ilgili çalışmalar yapıyor. Bu yüzden üniversite ona baskı uyguluyor, çalışmalarını engellemeye çalışıyor. Biz bu arkadaşını yalnız bırakmayalım, Onun yanında olduğumuzu, çalışmalarını desteklediğimizi açıklayalım..." Bu öneriye karşı başka bir arkadaş, biraz da öfkeli bir şekilde karşılık veriyor: "... İsmail Beşikçi kimmiş? Muhakkak eşşeğin biridir. Biz böyle bir kişiyi tanımıyoruz. Türklerden adam çıkmaz. Çalışmaları da bizi ilgilendirmez. Destek de olmayız. Devrimci Doğu Kültür Ocakları, küçük burjuvaların sorunlarını çözümlemek için kurulmuyor."

İlk öneriyi ileri süren arkadaş Erzurumlu, beni yakından tanıyor.

Zaman zaman üniversitedeki odaya ziyarete geliyordu. Önerisinde ısrar ediyor. "...Bu arkadaş Türk, Çorumlu. Üniversite baskısını durmadan artırıyor. Bu arkadaş ı yalnız bırakmamak gerekir. Çalışmalarını sahiplenmemiz gerekir..." Bu arada başka bir arkadaş da, "...Bu olayı ciddi bir şekilde inceleyelim" diyor. Fakat bu öneriye karşı çıkan arkadaş da epey katı. "Türklerden adam çıkmaz, Çorum'dan adam çıkmaz, Kürtlerle ilgili incelemeler falan olmaz. O kitapları yazan olsa olsa eşşeğin tekidir, biz kendi işimizle bakalım..." Konuşmalar böyle sürüp gidiyor.

Bu olayı hatırladığını sanıyorum. Bu fotokopileri okuduktan sonra arkadaşlara sitem etmiştim. "Tanımadığınız, kitaplarını okumadığınız, bilmediğiniz bir kişiye neden eşşeğin teki diyorsunuz?" diyerek. Kaldı ki benim o zamana kadar Kürt toplumuyla ilgili olarak yayınlanmış epey çalışmalarım vardı. Bu konuşmaların 1969 yılının sonlarında, 1970 yılının başlarında yapıldığını yukarıda belirtmiştim. Sözünü ettiğim çalışmalar ise 1960'lı yıllar dikkate alındığında önemli sayılabilecek çalışmalardı. "Göçebe Alikan Aşireti" isimli çalışma 1965 yılından beri sürüyordu. 1967'de "Doğu Anadolu'daki Göçebe Kürt Aşiretlerinde Toplumsal Değişme" isimli yazılar yayınlandı. Bu yazılar *Forum* dergisinde yayınlanmıştı. "Doğu Mitingleri" çalışması yine bu yılın sonlarında yayınlandı. 1968'de "Doğu'da Değişim ve Yapısal Sorunlar Göçebe Alikan Aşireti" isimli çalışma yayınlandı. 1969'da *Doğu Anadolu'nun Düzeni Sosyo-Ekonomik ve Etnik Temeller* isimli kitap yayınlandı. Ayrıca yine bu yıllar içinde *Forum* dergisinde, *Ant* dergisinde, *Akşam* gazetesinde "Doğu"ya ilişkin çeşitli yazılar yayınlanmıştı.

Fakat bunları, yani hakkımda söylenenleri büyütmenin de hiç gereği yoktur. Nitekim benim, Devrimci Doğu Kültür Ocakları'yla, arkadaşlarla ne kadar sıkı bir dost olduğumu sen yakından biliyorsun. Çünkü insanlar benzer şeyleri düşündükleri zaman, olaylar sırasında aynı tavırları ve davranışları gösterdikleri zaman bir araya geliyorlar, birbirleriyle ilişki kuruyorlar. Bu ilişki daha sağlıklı, daha kalıcı oluyor. PKK'yi falanca yazara zamanında neden ilgi göstermedi, sahip çıkmadı diye eleştirmek doğru değildir. Fakat PKK'den, Kürdistan'la ilgili olarak yapılan incelemeleri izlemesi, incelemesi, eleştirmesi istenmelidir. Kürdistan'la ilgili olarak yapılan araştırma ve inceleme ortamının

hazırlanmasına katkıda bulunması istenmelidir. “Sahip çıkmak” sözü de ayyetleri, düşünceleri ve duyguları açıklayıcı bir deyim değildir. Örneğin, Kürt halkı kendine sahip çıktığı zaman o araştırmacılara zaten “sahip çıkmış” demektir. Kürtlerin kendi kendilerine sahip çıkmaları, kendi özyeterimlerine dönmeleri sürecinde PKK'nin çok büyük bir rolü olduğu inkâr edilemez.

İlgi konusunda bir olayı daha hatırlatmamda yarar vardır. Sen de kolayca hatırlayacaksın. 1974 yılının sonları. Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin karşısında Devrimci Halk Kültür Derneği vardı. Bu derneğe mensup Kürt arkadaşlar bir gün bana geldiler. O zaman Yeni Mahalle'de oturuyorduk. Kürt toplumunun bugünkü yapısına ilişkin araştırmalar yapmayı düşündüklerini söylediler. Örneğin, kapitalist ilişkiler “Doğu”da nasıl geliyordu? vs. Bu araştırma için yardımcı olmamı istediler. Yardımcı olup olamayacağımı sordular. “Bu konuyla ilgili yazılı projeniz varsa onu okuyabilirim, eleştirebilirim” dedim. Örneğin, bu araştırma neden yapılıyor, temel varsayımları nedir, bu konuda yapılan başka araştırmalar var mı? Onlar ihtiyacı neden karşılayamıyor? vs. Daha sonra arkadaşlar bir projeye geldiler. Proje üzerinde uzun çalışmalarımız, tartışmalarımız oldu. Projeyi geliştirdik.

Geniş bir soru kağıdı hazırladık. Soru kağıdı Komal'da hazırlandı, çoğaltıldı. 500'e yakın idi. Bu soru kağıtlarını bazı arkadaşlar aracılığıyla Kürdistan'a gönderdik. Artık 1975 yılının yaz ayları idi. Her ile belirli bir soru kağıdı gönderdik. Bir, bir buçuk ay içerisinde cevaplar gelir diye düşünüyordum. Soru kağıtları ilk olarak Urfa'dan geri döndü. 55 civarındaki soru kağıdının tamamı geri gönderilmiş, hiçbir işlem yapılmamış. Paket açılmamış bile. Soru kağıtları köylülere vs. dağıtılmamış, gönderildiği gibi geri gelmiş. Yalnız paket üzerine bir not dâhil edilmiş. Not, yırtık, kötü bir kağıda yazılmış. Şöyle yazıyor: “Biz devrimciyiz. Biz düşmanın topunu, tankını, uçaklarını sayarız. Köylülerin kağnısını, karasabanını, öküzünü, kimin toprağa sahip olduğunu, kimin olmadığını, Beşikçi gelsin kendi saysın, devrimcilerin bunlara vakti yok” vs. Bu şaşırtıcı, iç burkan bir cevaptı. Arkadaşlara bu paketi kimin getirdiğini sordum. Getireni bilmiyorlar. “Bir solukta bırakıp gitti” diyorlar. Not üzerinde de isim, imza hiçbir şey yok. Bu,

aslında benim araştırmam değildi. Benim başka planlarım, projelerim vardı, onlarla ilgili olarak çalışıyordum. Arkadaşların ricaları üzerine onlara yardım için bu teşebbüse katılmışım.

Birkaç gün sonra Mardin'den, Siirt'ten, Van'dan başka yerlerden de soru kağıtları döndü. Onlar da aynen gönderildiği gibi döndüler. Paketleri açılmamış bile. Benzer notlar onlarda da var. “Biz devrimciyiz, düşmanın tankını, topunu, uçağını sayarız, öküzü, karasabanı, toprağı Beşikçi gelsin, kendi saysın.” Bazı yerlerden de soru kağıtları hiç gelmedi. Araştırma sabote edilmişti.

Arkadaşlara araştırmanın neden sabote edildiğini, bunları kimlerin yaptığını soruyordum. Bilemiyoruz, diyorlardı. Bir müddet sonra da bu araştırmayı “Apocular engelledi” demeye başladılar. “Bu arkadaşlarla konuşalım” vs. diyordum. Fakat böyle bir olanağa sahip olamadım. Çeşitli cezaevlerinde özellikle Kürt arkadaşlarla bu konuyu konuşuyordum. Bu araştırmadan söz ediyordum. Bu araştırmanın engellenmesi konusunda bilgisinin olup olmadığını soruyordum. Pek sağlıklı bir cevap alamıyordum. Bu konuyu, 1985'te Gaziantep Özel Tıp Cezaevi'nde PKK'li arkadaşlarla da konuştum. Arkadaşlardan biri bu araştırmanın engellenmesinden haberdar olduğunu söyledi. Kendi bölgesi Urfa'da bu engellenmenin nasıl yapıldığını açıkladı. Şimdi ben de biliyorum. Bu engellemeyi PKK yapmadı, hiçbir ilgisi yok. Başka bir grup yaptı. Bunu da büyütmemek gerekir, önemli değil. Bugün o grubun militanlarının çok büyük bir kısmının PKK'de olduğunu da biliyoruz.

PKK ile İlgili İlk Bilgilenmeler (Apocular)

3. Yukarıda düşünce yapısındaki doğal gelişmelerden söz ettim. Burada, PKK ile ilgili ilk bilgilere nasıl sahip olduğumu belirtmeye çalışacağım.

a) 1976-1977 yıllarında Apocular'dan, Apocu hareketten söz ediliyordu. Kürt arkadaşlardan bu sözcükleri sık sık duyardım. Türk basınında bir kısım sosyalist basında, bu grup ile ilgili bazı suçlayıcı haberler görürdüm. Arkadaşlara sık sık “Bu grup kendini nasıl ifade ediyor, bildirileri, broşürleri yok mu?” diye soruyordum. Çoğaltılmış bazı yazıların olduğunu, fakat bunların ancak kendi üyeleri ve sempatizanları

arasında dolaştırıldığını söylüyorlardı. Bu grubun Kürdistan'ı sömürge kabul ettiği vurgulanıyordu.

1977 yılı yaz aylarıydı. Komal bürosunda bir arkadaş, “Ağabey bana bir olay anlatayım” diyerek Ağrı’da bir kahvehanede geçen bir tartışmayı nakletti. Olayı anlatan *Rızgari*’ye mensup bir arkadaştı. Naklettiği olay da, Özgürlük Yolu’na ve Apocular’a mensup arkadaşların tartışmalarıyla ilgiliydi. Kahvehane kalabalık. İnsanlar gençlerin tartışmalarını dinliyorlar. Özgürlük Yolu’na mensup arkadaşlar kısaca şöyle söylüyorlar: “... Kürdistan bir sömürgeci devlettir. Bu durumu halkımıza anlatmalıyız, kavratmalıyız. Bu konuyla ilgili olarak basınıyayın faaliyetlerini, ideolojik ve politik propagandayı, örgütlenmeyi gerçekleştirmeliyiz...” Buna karşı Apocular şöyle söylüyorlar: “... Kürdistan elbette bir sömürgeci devlettir. Bunu herkes biliyor. Kürdistan bir sömürgeci devlettir. Fakat bunu bilmek yetmez. Bunun gereklerini yerine getirmek gerekir. Biz bunun gereklerini yerine getiriyoruz. Sömürgeci devletle savaşıyoruz. Siz nerelersiniz?” Olayı bana anlatan arkadaşın naklettiğine göre tartışma bu ana eksen etrafında gelişiyor.

Benim için PKK’nin düşüncesine ve eylemine ilişkin ilk sağlıklı bilginin bu olduğunu sanıyorum. Bu, benim için çarpıcı bir bilgiydi. Bu bilgi beni o zamanlar hep etkiledi ve düşündürdü. Böyle bir sözü ilk defa duyuyordum. Böyle bir tavır ve davranıştan ilk defa haberdar oluyordum. Gerçi bazı Kürt siyasal partileri, Kürt siyasal akımları buna benzer saptamalar yapmışlardı. Örneğin, *Rızgari* dergisi birinci sayısında böyle bir program açıklamıştı. Fakat somut olarak, o günlerde sürdürülen bir tavır ve davranışın varlığını ilk defa öğreniyordum. Bu tartışmayı bana nakleden arkadaş da, bu tavrı takdir ederek biraz da gıpta ederek anlatıyordu. “... Apocular, böyle böyle söylediler, herkes parmağını ısırdı” diyordu. “Kürdistan elbette sömürgeci devlettir, bunu bilmek yetmez, bunun gereklerini de yerine getirmek gerekir. Sömürgeci devletle savaşmak gerekir. Biz savaşıyoruz. Siz nerelersiniz?” sözlerinde savaşa, cepheye çağrı anlamı da vardır.

b) Apocular hakkında bölük pörçük bilgilere daha sonraki yıllarda da sahip oldum. Fakat bütün çabalarıma rağmen Apocuların görüşlerini içeren herhangi bir boruşürü, bildiriye veya herhangi bir yayını görmedim,

göremedim. Arkadaşlar, arıyoruz, bulduk, getireceğiz vs. diyorlardı, fakat bir türlü getiremiyorlardı. 1977-1978 yıllarında Türk solunun bazı gruplarıyla Apocular arasında, Kürt solunun bazı gruplarıyla Apocular arasında önemli çatışmalar oldu. Dersim'de ve Kürdistan'ın öteki merkezlerinde. Hilvan'da, Siverek'te, Viranşehir'de, Süleymanlar ve Bucaklar'la Apocular arasında önemli çatışmalar oldu. Basında, Ceylanpınar'da yerel yönetimin Apocuların eline geçtiğine dair haberler yer alıyordu. Başbakan Süleyman Demirel'in, Apoculardan şikayetçi olan beyanları sık sık yayınlanıyordu. Süleyman Demirel Apocuları Cumhurbaşkanı'na, Genelkurmay Başkanı'na ve Milli Güvenlik Kurulu'na şikayet ediyordu. Bu arada Batman'da, Edip Solmaz, bağımsız belediye başkanı olarak seçilmişti. Edip Solmaz'ın belediye başkanı seçilmesinde Apocuların çok büyük rolü olduğu, hatta Edip Solmaz'ın Apocuların adayı olduğu söyleniyordu. Apocular özellikle Urfa'da faşistlerle çok yoğun çatışmalara girdiler. Urfa'yı faşistlerden temizlediler.

1979 yılının ortalarından itibaren Apoculara ilişkin geniş tutuklamalar oldu. 1979 yılı sonlarında tutuklamalar yaygınlaştı. Örneğin, Siverek'te, Viranşehir'de, Hilvan'da vs. 250 kişi, 80 kişi, 60 kişi gözaltına alınıyordu. Apocularda devlet baskısı 1980 yılında artarak sürdü. Bütün bu operasyonlar ve bu operasyonlara ilişkin haberler Apocu hareket hakkında bölük pörçük bilgiler veriyordu. Örneğin, Apocularda kitlesel katılım, katılanların sınıfsal yapıları düşündürücüydü. Bütün bunlara rağmen Apocuların kendilerini nasıl ifade ettiklerini henüz bilemiyordum. Bildirilerini, broşürlerini, herhangi bir yazılarını görme olanağım olmadı. 12 Eylül geldi.

c) 1981 yılında, 23 Şubat-12 Nisan tarihleri arasında, Kaynarca Cezaevi'nde kaldım. Kaynarca, Sakarya iline bağlı küçük bir ilçe. 12 Eylül rejimi, yaptırımlarını bilinçli ve kararlı bir şekilde sürdürüyor. Gazeteler, radyo, televizyon tam anlamıyla 12 Eylül rejiminin denetiminde. Devrimcileri, Kürtleri kötöleyen, küçük düşüren programlar arka arkaya yayınlanıyor.

Kaynarca Cezaevi çok küçük bir cezaeviydi. 4 koğuşu vardı. Normal olarak 24 kişilik kapasitesi vardı. Koğuşların ikisi dörder, ikisi sekizer kişilik idi. 24 kişilik bu cezaevinde 70'e yakın insan kalıyordu. Ben dört

kişilik koğuştaydım. 12 kişi kalıyorduk. Cezaevinde tek siyasal mahkûm benim. Koğuştta, değil yatacak, yatağını serecek, oturacak yer bile yok. Bu kalabalığın dışında, gardiyanlar da sık sık bizim koğuşa geliyorlar, uzun süre, saatler boyunca bizim koğuştta kalıyorlar. Koğuştta teyp var, fakat radyo ve televizyon yok. Radyo ve televizyon başka koğuşlarda var. Bir gün gardiyanlardan biri heyecanla koğuşa gelerek televizyonda izlediği bir programı anlattı. PKK ile ilgili bir program. PKK'yi olağanüstü derecede kötüleyen, olayları bilinçli bir şekilde mübalağa eden, çarpıtan bir program. "...Anarşistler yakaladıkları insanları sorguya çekiyorlarmış, mahkeme kurmuşlar, insanların kulaklarını kesiyorlarmış. Bazı insanların gözlerini çıkarmışlar, bazılarının burunlarını koparmışlar... İnsanlara çok büyük eziyet ve işkence yapıyorlarmış... Allhtan ordu iktidara geldi de bu vahşeti önledi. Bunlar işi öyle azıtmışlar ki analarına, babalarına, yakınlarına eziyet edenler bile varmış... Biz bu uğurda yakınlarımızı bile feda ederiz diyorlarmış..." vs. PKK'den şikayetçi olan insanların konuştuklarını, çeşitli görüntülerinin de uzun uzun ekrana getirildiğini söylüyordu. Suçlamalar böyle sürüp gidiyor, tekrar tekrar anlatılıyor.

Burada dikkati çeken bir durum var. "...Bu uğurda yakınlarımızı bile feda ediyorlarmış." Türk televizyonunun olayları mübalağa ettiği, çarpıttığı büyük bir gerçek. Gardiyanın anlatımları kuşkusuz bunları daha da çarpıtıyor. Fakat "...Bu uğurda yakınlarımızı bile feda ederiz" ifadesini de kurcalamak gerekiyor. Kanımca bu aslında Kürtler için yeni bir değerdir. Aileden, aşiretten, akrabalarından daha önemli değerler vardır. Ulus, vatan böyle değerlerdir. Ulusun ve vatanın özgür olmadığı durumlarda aile kurumunun özgür olması, akrabalık ilişkilerinin bir değer ifade etmesi de olası değildir.

Gerek televizyonun sözü edilen programı, gerek onu nakletmeye çalışan gardiyan kuşkusuz böyle söyler söylemiyor. Fakat anlatmadıklarından, satır aralarından bunları çıkarmak da mümkündür. İşte bu anlatımlar bende, PKK'nin düşünceleri ve eylemiyle ilgili olarak bazı bilgilerin oluşmasına neden oldu. PKK'nin düşüncesi ve eylemiyle ilgili olarak elde edebildiğim somut bilgilerden birisinin de bunlar olduğunu söyleyebilirim.

1982'yi 1983'e bağlayan yılbaşında Çanakkale Cezaevi'nde idim. D-8 koğuşunda kalıyordum. İdareyle siyasal mahkûmların arası iyi değildi.

Gergindi. Buna rağmen yılbaşı gecesi, başka koşullardan bizim koşu ziyaret yapılmasına idare izin vermişti. Bizim koşu televizyon vardı, o koşullardaysa yoktu. Misafir arkadaşlar arasında PKK'li olduğunu öğrendiğim bir arkadaşla tanıştım. O çok kalabalık ve gürültülü gecede, ancak bir iki satır konuşabilmiştik. Ona yukarıda kısaca anlattığım televizyon programından söz ettim. “Sen de o tür propagandalara inanıyor musun?” demişti. Bu arkadaş daha sonra, ne Çanakkale Cezaevi'nde ne de başka cezaevlerinde göremedim.

d) 15 Ağustos 1984'e kadar PKK ile ilgili yine bölük pörçük bazı bilgiler edindim sayılır. Bunlar daha çok Türk Devleti'nin ve hükümetinin suçlamalarından oluşuyordu. Bu suçlamaların satır aralarını, önünü ve arkasını düşündüğünüz zaman PKK ile ilgili bazı sonuçlar çıkarabiliyordunuz. PKK ile ilgili sağlıklı bilgilere ulaşmak benim için önü alınamaz bir istek haline gelmişti. PKK'nin Kürdistan'da yaygın bir örgüt olduğu hemen anlaşıyordu. Örneğin, PKK, Kars'tan Gaziantep'e, Hakkari'den Diyarbakir'e, Van'dan Tunceli'ye kadar her yerde var. Kürdistan'ın hemen hemen her alanında var. Nicelik olarak da kalabalık. Bunları Sıkıyönetim Komutanlıkları'nın hazırladığı iddianamelerden çıkarıyorum. Örneğin, Mardin Grubu hakkında bin kişiyi içeren bir iddianame hazırlanıyor. Urfa Grubu, Siirt Grubu, vs. bin kişilik, 600-700 kişilik iddianameler hazırlanıyor. Yine iddianamelerin basına ve televizyona yansıyan kısımlarından öğrendiğimize göre PKK, Kürt toplumunun çeşitli sınıf ve tabakaları arasında da örgütlü. Öğrencilerin yanında işçiler var, köylüler var, çeşitli serbest meslek sahipleri var. Kadınlar var. Bütün bunların dışında PKK'de Türk kökenli devrimciler var. Bu durumda insan ister istemez düşünüyor. PKK Kürdistan alanında bu kadar geniş ve yaygın bir örgütlenmeyi nasıl başaramıldı? PKK Kürt toplumunun çeşitli sınıf ve katmanları arasında, derinliğine bir örgütlenmeyi nasıl geliştirebildi? Kadınlar örgüte nasıl katılabilirler? Öteki Kürt örgütleri, gerek mekânda, gerek toplumsal sınıflar arasında böyle bir yaygınlaşmayı ve derinleşmeyi neden başaramadılar? PKK bunu nasıl başardı? Ben bu sorunları kendi kendimle sürekli tartışıyordum. Bu bakımdan PKK'nin kendini nasıl ifade ettiğini öğrenmek benim için çok önemli oluyordu. Bu arada Türk basınından, PKK'nin *Serxwebûn* ve *Berxwedan* isimli dergiler yayınladığını öğrenebilmiştim.

15 Ağustos 1984 atılımını, PKK'nin kendi kendini ifade etmesinin en güzel yolu olarak değerlendirmek mümkündür. 15 Ağustos atılımının bizzat kendisi, PKK'nin düşünce ve eylemini en açık ve en sağlıklı bir şekilde gösteren bir olaydır. Ben, o zaman Çanakkale Cezaevi'nde idim. 199 koğuşunda kalıyordum. Burası 72 kişilik büyük bir koğuştu. O zaman Türk televizyonu, Türk gazeteleri, "...kuşatıldılar, kısırıldılar, kaçıyorlar, yakalanacaklar, yakalanmaları an meselesi..." gibi haberler yayınlıyorlardı. Biz bunun vur-kaç eylemi olmadığını, kalıcı bir eylem olduğunu, Kürtlerin mücadelesinde yeni bir dönem olduğunu sezmekte, fark etmekte gecikmedik. Ekim ayı sonlarında, koğuşta üç gün arka arkaya süren bir toplantı düzenlemiştik. Kürdistan sorununu ve bu bağlamda 15 Ağustos atılımını tartışıyorduk. "İlk Kurşun Teorisi" PKK ile ilgili olarak ilk kez bu toplantılarda konuşuldu.

e) Bundan sonra PKK hakkındaki bilgilerim yine Türk televizyonunun ve Türk gazetelerinin verdiği bilgilerdi. O bilgilerin satır aralarını değerlendirerek, o bilgilerin öncesini ve arkasını kurmaya çalışarak PKK'yi anlamaya gayret ediyordum.

1986 yılı Ekim ayında *Milliyet* gazetesi "Haftaya Bakış" isimli bir ilave vermeye başladı. Bu ilavenin Genel Yayın Müdürü Mehmet Ali Kışlalı idi. Bu ilavenin 30 Kasım-6 Aralık 1986 tarihli 7. sayısında, itirafçılardan Şahin Dönmez ile yapılmış bir röportaj vardı. Röportajı Serdar Can yapmıştı. İtirafçı Şahin Dönmez, PKK'yi, PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ı karalamak ve kötülemek için elinden gelen her şeyi yapıyordu. Fakat Şahin Dönmez'in söyledikleri benim çok ilgimi ve dikkatimi çekti. Bu anlatımlarda PKK'nin düşüncesine ve eylemine ilişkin çok önemli bilgiler gizliydi. İtirafçı Şahin Dönmez, "Kürtlerin devlet kurma hakkına dayalı bu harekete bölge halkının tepkisi ne oldu?" sorusuna şu karşılığı veriyor: "Benim yakalandığım 1979 Mayıs'ına kadar böyle bir hareketi geliştirmek, bu yönde mücadele verme, destek sağlama eğilimi yoktu. Hatta PKK'nın yayın organı *Serxwebûn* bile bunu itiraf etmiş, 'Bugün kendine ihanet etmemiş hemen tek fert kalmamıştır' diye yazmıştır. Yani PKK'ya göre Doğu ve Güneydoğu Kürdistan, orada yaşayanlar, Kürt halkı, servet sahibi olanlar hain, halk teslimiyetçi, gençlik Türk sömürgeci eğitiminin cenderesinde asimile olmuş, uşaklaşmış, yani

herkes ihanet etmiş, teslim olmuş. Oysa dünyanın başka hiçbir yerinde ulusal kurtuluş mücadelesi veren hareketin ve önder kadroların böyle bir tespiti yoktur. Örneğin, Mustafa Kemal, halkın gücüne güvenip, bu temelde ulusal kurtuluş savaşı gerçekleştirmiştir.” (s. 21)

İtirafçı Şahin Dönmez bunları, PKK'yi ve PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ı suçlamak, karalamak, aşağılamak için söylüyor. Fakat bu bilgilerden PKK'nin görüşleri, değerlendirmeleri hakkında çok önemli bilgiler çıkarmak mümkün. Bu değerlendirmeler benim çok dikkatini çekti. Zira benim de benzer düşüncelerim vardı. Kürtlerin kendi aralarındaki kavgalardaki tavır ve davranışlarıyla, devlet güçleri karşısındaki tavır ve davranışlarını incelediğimiz zaman bu sonuçları çıkarmak mümkündü.

Şöyle ki: Bir kere Kürtler, Ortadoğu'da 30 milyonu aşkın bir nüfusa sahip. Kürdistan ve Kürt ulusu bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmış. fakat hiçbir parçada, Kürtlerin en ufak bir siyasal statüleri yok. Halbuki dünyada, nüfusu on bini bulmayan devletler bile var. Böyle büyük bir nüfusun ve toprağın sahibi olmasına rağmen Kürtler neden devlet olamamışlar? Kürtler neden Türkler, Araplar ve Farslar karşısında ciddi bir varlık gösterememişler? Neden onlar tarafından yönetiliyorlar? Bu sorgu lama Kürtler arasında neden yapılmamış?

1970 yılında, yaz aylarında, Bismil, Silvan, Viranşehir, Malazgirt köylerinde Kürtlere yapılan bir işkence ve hakaret yöntemi vardı. Türk güvenlik güçleri, komandolar köylere giriyor, erkekleri, kadınları, çocukları, ihtiyarları köy meydanında topluyordu. Sonra yetişkin erkekleri ayırıyordu. Bu erkekleri çırılçıplak yapıyor, erkeklik organlarına ip bağlıyordu. Bu ipi kadınların eline veriyordu. Onları bu vaziyette dipçik zoruyla köy meydanında dolaştırıyorlardı. Dünyanın hiçbir yerinde insanlar, toplumlar, bu tür hakaretlerle karşı karşıya kalmamalıdırlar. Fakat toplumlar, insanlar, dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, bu tür hakaretlerle karşı karşıya kalıyorlarsa, o zaman da bu hakareti yapan güce karşı başkaldırmalıdırlar. Bu hakaretle birlikte, bu hakareti içlerine sindirerek yaşamamalıdırlar. Fakat Kürtler bu hakareti yaşıyorlardı, içlerine sindiriyorlardı.

O zamanlar, bu hakaretlerle, bu işkencelerle karşılaşan Kürt köylüleri

ayle düşünüyordular. "...Bu hakaretleri, bu zulümleri yapanlar Türk olmazlar. Çünkü Türkler müslümandırlar. Müslümanlar böyle işleri yapamazlar." Özellikle yaşlı kadınlara, bu hakaretleri yapanların Türk güvenlik güçleri olduğunu anlatmak son derece zor oluyordu. Kürt halkı günümüzde artık Türk güvenlik güçlerinin gerçek niteliğini iyice anladı, iyice biliyor...

Kürtlerin tavır ve davranışlarıyla ilgili bu saptamaları yaparken bu sorunun iki boyutunu daha dikkatlerden uzak tutmamak gerekir. Bunlardan birisi Kürtlerin kendi aralarındaki kavgalarda, ne kadar gözü kara ne kadar vîit (!) ve cesur (!) olduklarıdır. "Kan davası" diye bilinen davalarda bunun böyle olduğunu yakından biliyoruz. Kendi aralarındaki kavgalarda bu kadar gözükara olan insanlar, bir onbaşı karşısında neden bu kadar korkaktırlar, siniktirler, onursuzdurlar? Sorunun ikinci boyutuysa, Kürtler arasında gelişkin olan erkeklik kültürüyle ilgilidir. Kürtler erkeklikleriyle pek övünürler. "Çocukların sayılarını bile bilmiyoruz, adlarını bile bilmiyoruz... Çocukları birbirleriyle karıştırıyoruz" derler. "Her yıl bir çocuk, her yıl bir çocuk" diye övünüp dururlar. Yukarıda özünü ve biçimini anlatmaya çalıştığım hakaret böyle bir toplumda uygulanıyor. Erkeklikleriyle böyle övünen adamlar, bu hakareti yapanlara karşı en ufak bir tepki göstermiyorlar... İçlerine sindiriyorlar. Bu hakaret ve işkence yönteminin Kürtler için özel olarak seçildiği de söylenebilir. Örneğin, falaka insanların canını acıtabilir, fakat onurlarını bu derece kırmaz, yüreklerini yaralamaz. Böyle bir hakaret ve bu hakareti sindirmek ise insanların yüreklerini yaralar.

Bunlar Türk sömürge yönetiminin, Kürt insanların ruhsal yapılarını etkilemesiyle ilgili bir olaydır. PKK'nın saptamaları son derece doğru, yerinde saptamalardır. Bütün bunlardan dolayı, itirafçı Şahin Dönmez'in açıklamaları beni PKK'ye daha çok yaklaştırdı. Kürt toplumunun toplumsal ve ruhsal yapısı, toplumsal ilişkiler konusunda PKK ile benzer düşünceler içinde olduğumu fark ettim.

f) 1984 yılının Kasım ayı sonlarında, Çanakkale Cezaevi'nden Gaziantep Özel Tip Cezaevi'ne sevk edildik. Bu sevkten çok sürgüne benzeyen bir operasyondur. Bizden bir hafta kadar önce de Bartın Cezaevi'nden bir sevk yapılmış. Buysa tam anlamıyla sürgün özelliklerini taşıyordu. 1985 yılının başından itibaren Malatya Cezaevi'nden, daha sonra da çeşitli cezaevlerinden arkadaşlar buraya getirildiler. 1985 yılı ortalarında

Diyarbakır Cezaevi'nden de bir sevk oldu. Bu süreçte ilk defa PKK'lı arkadaşlarla karşılaştım. O zamanlar cezaevinin koşulları çok kötü idi. Koğuşlar, daha doğrusu hücreler birbirlerine kapalıydı. Havalandırmayı, aynı koğuşta veya aynı hücrede bulunan bir veya üç kişi birlikte çıkabiliyordu. Buna rağmen mazgaldan, kısa süreli de olsa, görüşmeleri yapılabiliyordu. Bazen tesadüfen hastaneye veya mahkemeye giderken karşılaşabiliyorduk. PKK'lı arkadaşlar önce iki kişiydiler, sonra üç oldular. Üçü birlikte kalıyordu. 1980'li yıllarda Diyarbakır Cezaevi'nde kalmışlardı. Vahşet dönemini yaşamışlardı. O dönemi etraflıca anlatıyorlardı. Diyarbakır gerçeğini ilk defa onlardan duymuştum. Bu arada PKK'nin düşüncesine ve eylemine ilişkin bazı olaylar da anlatmışlardı. Bu arkadaşlarla, epeyce uzun uzun konuşma olanağı buldum. Fakat PKK'ye ait bir bildiriye veya broşürü yine göremedim. Bu durum 1986 yılı sonlarında biraz değiştiyse de 1987 yılının Mayıs ayının sonlarına kadar yani tahliye olduğum ana kadar böylece sürüp gitti.

PKK Dışındaki Yapılar, PKK'yi Nasıl Değerlendiriyor?

4. Tahliye olmadan önceki bazı düşüncelerimi ve duygularımı da anlatmak istiyorum. Tahliye oluncaya kadar PKK'nin başlattığı silahlı mücadelenin bütün Kürt grupları tarafından yoğun bir biçimde desteklendiğini, Kürtlerin silahlı mücadele içinde yer aldıklarını düşünüyordum. Benim kaldığım cezaevlerinde, içeriye kitap ve dergi alınmıyordu. Bu bakımdan siyasal hareketler hakkında sağlıklı bilgiler elde edemiyorduk. Bunları ancak ziyaretçiler ve avukatlar aracılığıyla öğrenebiliyorduk. Fakat onlar da düzenli bir şekilde gelemiyorlardı.

1985 yılı başlarında *Milliyet* gazetesinden *Kürdistan Press*'in yayına başlayacağını öğrenmiştim. *Kürdistan Press*'in silahlı mücadeleyi destekleyeceğini düşünüyordum. Veya beklentim buydu. Bunun çok doğal bir süreç olacağını düşünüyordum. Sömürge saptamasını yapan bütün Kürt siyasal hareketlerinin, bu arada özellikle *Rızgari*'nin silahlı mücadeleyi aktif bir şekilde destekleyeceğini düşünüyordum, hissediyordum. Arkadaşlarla bu konularda konuşuyorduk. Onlar, *Rızgari*, *Ala Rızgari*, *Özgürlük Yolu*, *Kawa* gibi siyasetlerin, KBP'nin silahlı mücadeleyi

desteklemediğini, karşı çıktıklarını söylüyorlardı. Ben buna pek akıl erdirmiyordum. Onlar da sağlıklı bilgiler alamıyorlar diye düşünüyordum.

PKK Hakkında Bilgilerimiz Artıyor,

PKK'nin Düşüncesi ve Eylemi

5. 25 Mayıs 1987'de tahliye oldum. Ağustos ayında bir kitapçada genç bir arkadaşla tanıştım. Kürdistan konusunda konuşmalarımız oldu. Ona *Serxwebûn* ve *Berxwedan* gibi dergileri görmek ve okumak istediğimi, bu konuda yardım edip edemeyeceğini sordum. Birkaç gün sonra bana bir *Serxwebûn* dergisi getirdi. İkiye, dörde, sekize katlanmış bir dergiydi. Katlanmış yerleri iyice aşınmış erimişti. *Serxwebûn* dergisinin 64. sayısı idi. İlk defa *Serxwebûn* dergisi görüyordum. O günden sonra bu arkadaş bana *Serxwebûn* dergisinin başka sayılarını da getirdi. Okuyup tekrar veriyordum. Elden ele dolaştırılıyordu. O zaman dergiyi okuyanlar, dolaştıranlar çok temkinli davranıyorlardı. Şimdi daha rahat okunuyor. *Serxwebûn* şimdi daha çok dolaşıyor, daha kolay dolaşıyor. Bu süreçte *Berxwedan* dergilerini de gördüm. Bu dergileri ilgiyle, dikkatle okuyordum. PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ın Kürdistan'la ilgili analizleri çok dikkatimi çekiyordu. Bu arada başka arkadaşlar bana PKK'nin yayınladığı kitaplardan da verdiler. Bunları da dikkatle okuyordum... Bu okuma ve incelemelerden sonra vardığım sonuç şu oldu: PKK'nin üç önemli saptaması ve ilkesi var.

a) Birincisini şu şekilde ifade etmek mümkündür: Kürt halkı onursuz bir şekilde yaşamaktadır. Kürt halkı kendi kendine ihaneti sağlanmış bir halktır. Kürt halkı düşürülmüştür. Rezil rüsva yaşamaktadır.

b) PKK ikinci olarak şunu söylemektedir: Halkımızın bu yaşantısından, çağdışı yaşam koşullarını normal yaşamaymış gibi telakki etmesinden, halkımızın köleliğinden, keyfi, onur kırıcı dayatmalara boyun eğmesinden utanç duyuyoruz.

c) Üçüncü olarak da şu söyleniyor: Bu durumu muhakkak değiştireceğiz. Kürt halkı da dünyada öteki uluslar gibi eşit, onurlu bir şekilde yaşmalı, yaşayacak...

Bu saptamaların ve ilkelerin, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi sürecinde çok önemli saptamalar ve ilkeler olduğunu düşünüyorum. Bunlardan birincisi; Kürt toplumuna dair bilimsel bir analizin sonucunda ulaşılmış bir bilgidir. Sömürge koşullarının Kürt insanının ruhsal yapısını nasıl şekillendirdiği konusuyla ilgilidir. Ruhsal yapı, kişilik gibi sorunları çok önemli vurgulamalar yapılmıştır. “Düşürülmüş bir halk” kavramı PKK'nindir. PKK'nin çeşitli yazılarında, PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ın çeşitli değerlendirmelerinde bu kavram sık sık kullanılmaktadır. İkincisi, “Halkımızın rezil-rüsva yaşamasından utanç duyuyoruz” açıklaması, milli duyguların bir ifadesidir, milli duygu açıklamasıdır. Üçüncüsü de ulusal bir hareket için devrimci ve demokratik bir hareket için eylem kılavuzudur. Zaten Kürt toplumu konusunda oluşan bilinç, gittikçe yaygınlaşarak ve derinleşerek gelişen bilinç, milli duyguyla karşılaştığı zaman ulusal, devrimci ve demokratik bir hareket kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

6. Üçüncü ilke konusunda, eylem kılavuzu denebilecek bilgi üzerinde ctraflı bir şekilde durmak gerekir. “...Bu durumu muhakkak değiştireceğiz. Dünyanın öteki ulusları gibi Kürt ulusunun da eşit ve onurlu bir şekilde yaşaması için her türlü fedakârlığı yapacağız...” Bu ilke doğrultusunda çok ciddi çabalar sarf edilmiş. Bunlar, 1970'li yılların ortalarından itibaren başlamış. 1970'li yılların ortalarında, Ankara'da çok ciddi çalışmalar yapılmış, 1977'de Kürdistan'a açılım var. Çalışmalar, çabalar, 1970'li yılların sonlarında aktif bir şekilde sürüyor. Daha sonra tekrar geriye dönmek üzere yurtdışına çıkış var. Çalışmalar Avrupa'da ve Ortadoğu'da da sürüyor. 15 Ağustos 1984 Eruh ve Şemdinli baskınıyla silahlı mücadele başlıyor. Bu noktada bazı şeyler söylemek gerekiyor:

a) 15 Ağustos 1984'ten sonra PKK'nin öteki Kürt örgütleriyle, yani Avrupa'daki Kürt örgütleriyle ilişkilerini yakından biliyorum. *Kürdistan Press*, *Rızgari*, *Riya Azadi*, *Komkar*, *Yekita Sosyalist* gibi yayın organları, bu yayın organları etrafında gelişen örgütlenmeler silahlı mücadeleye şiddetle karşı çıktılar. PKK ile bu yayın organları ve örgütler arasında çok uzun süren şiddetli tartışmalar ve suçlamalar oldu. Çok kırıncı tartışmalar oldu. Bunları sözü edilen yayın organlarından ctraflı bir şekilde izlemek mümkündür.

Değerli kardeşim, silahlı mücadeleye karşı çıkmayı anlayabilmiş değilim. Bunun haklı gerekçelerini göremiyorum. Yukarıda 4 numaralı ana paragrafta, 1987'de tahliye oluncaya kadar, bütün Kürt örgütlerinin silahlı mücadeleyi desteklediklerini düşündüğümü belirtmiştim. Böyle olmadığını tahliyeden sonra anladım. Bu konunun PKK ile öteki Kürt örgütleri arasındaki çelişmede ve çatışmada çok önemli bir neden, hatta en önemli neden olduğunu düşünüyorum. Şöyle ki:

b) Yukarıda, 3 numaralı ana paragrafın (e) bölümünde, Kürtlere özellikle uygulanan bir hakaret ve düşürme ve işkence yönteminden söz ettim. Bu hakaret, aşağılama, düşürme ve işkence yöntemiyle ilgili olarak şunu düşünüyorum: Bir toplum, o topluma mensup insanlar bu çeşit bir hakaret ve düşürülmeye karşı karşıya kalıyorlarsa, buna hiç tepki göstermiyorlarsa, içlerine sindiriyorlarsa, o toplum, o insanlar hasta demektirler. Toplum felç olmuştur, felç olduğu için tepkisizdir. Bu hastalık tedavi edilmemeli midir? Bu hastalık nasıl tedavi edilecektir?

İnsanlar karınları ağrıdığı zaman, mideleri, gözleri, kulakları vs. ağrıdığı zaman hastaneye gidiyorlar, doktora başvuruyorlar, ilaç alıyorlar, tedavi oluyorlar. Yukarıda kısaca felç olarak tanımlanan hastalığın da tedavi edilmesi gerekir. Bu tedavinin tek yolu da özgürlükler için, eşitlik için, onur için yapılan kavgadır. Böyle bir kavgayı başlatmadan felç durumunu tedavi etmek, insanları ve toplumu sağlıklı bir hale getirmek olası değildir.

PKK bunu kavramış. Bu mücadelenin gereğine inanmış. Bu doğrultuda bir mücadele başlatmış. Bu mücadele sırasında onlarca, yüzlerce şehit vermiş. Şehitlerin sayıları daha sonraları binlerce rakamıyla ifade edilmeye başlanmış. Yoğun bir fedakârlık ve vefakârlık var. Sonsuz bir özveri var. Kürdistan'da "Kürt ulusu için mücadele", "Kürt vatani için mücadele" gibi yeni değerler oluşmaya başlamış. Buna rağmen öteki Kürt örgütleri, PKK düşüncesine ve eylemine, tavır ve davranışlarına şiddetle karşı çıkıyorlar. İşte PKK ile öteki Kürt örgütleri arasındaki kopuşmanın temelini burada görüyorum.

c) Yukarıda 5 numaralı ana paragrafta, PKK'nin önemli saptamalar yaptığını ifade etmiştim. Bu saptamalar Kürt toplumunun toplumsal ve ruhsal yapısıyla ilgiliydi. Bunların çok önemli ve dikkate değer olduğunu belirtmiştim. Bu noktada bu konuya açıklık getirecek bir anımı anlatmak

Yukarıda 5 numaralı ana paragrafta, Kürt toplumunun yapısı konusunda, PKK'nin bilimsel açıklamalar getirdiğini yazmıştım. Kürt hareketlerinin, geçmişteki Kürt başkaldırılarının neden başarısızlığına uğradığı konusunda geliştirilen açıklamaları yine bu çerçevede değerlendirmek gerekir. PKK'nin, PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ın bilim adamı yönünü de gözden uzak tutmamak gerekir. PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ın Kürdistan'a ilişkin analizlerini çok ilgi çekici ve dikkate değer buluyorum.

d) 5 numaralı ana paragrafta ifade edilen üçüncü ilke üzerinde biraz daha durmakta yarar var. "... Bu ilişkileri değiştireceğiz..." Senin bildiğin gibi ben, Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nı oldukça yakından tanıyorum. *Rızgari, Özgürlük Yolu, Ala Rızgari, Kawa, Şıvancılar* gibi Devrimci Doğu Kültür Ocakları kökenli örgütleri de yakından tanıyorum. Bu arada, Türkiye-Kürdistan Demokrat Partisi'ni ve benzer örgütleri de yakından tanıyorum. Bu örgütlere mensup arkadaşlarımız vardı. Ve onlar bizlere bu örgütler hakkında bu örgütlerin düşünceleri ve eylemleri hakkında çok geniş bilgiler verdiler.

Bu noktada şöyle düşünüyorum: Kürdistan'da silahlı mücadele büyük bir gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü Türk Devleti'nin, Kürdistan'ı devletlerarası sömürge düzeyinde tutmaya çalışan öteki devletlerin Kürdistan'a ilişkin tek bir politikaları vardır, o da devlet terörüdür. Böyle bir gereksinime rağmen yukarıda sözünü etmeye çalıştığım örgütlerin, o örgütlerin liderlerinin, ileri gelen kadrolarının, Kürdistan'da silahlı mücadele kararı verebileceklerini sanmıyorum. Yani geçmişi dikkate aldığımız zaman liderler, böyle bir kararı veremezlerdi, demek istiyorum. Örneğin, benim yakından tanıdığım arkadaşlar böyle bir kararı veremezlerdi. Bunda elbette bir kavrayış ve duyuş eksikliği var. Örgütlerde, örgütlerin ileri gelen yöneticilerinde bazı şeyler eksik. PKK bu kararı verdi, silahlı mücadeleyi başlattı. Kadınları gerillaya kattı. Bunlar çok önemli kararlardır. Şunu vurgulamaya çalışıyorum. Bu önemli kararları ancak PKK verebildi. Kararlarını uygulayabildi. Bu kararları uygulayabilmek için sarsılmaz bir inanç gösterdi. Bu konuda yoğun ve yaygın bir bilincin oluşmasını sağladı. Bu düşüncelerimde acaba yanılıyor muyum?

Yukarıda sözünü etmeye çalıştığım arkadaşlarımız olsaydı, şöyle düşünürlerdi sanıyorum: “... Silahlı mücadele gerek ama şimdi zamanı değil”, “Biraz daha örgütlenelim, halkımızı aydınlatalım, bilinçlendirelim, belirli bir güç olduktan sonra silahlı mücadeleye başlayalım...”, “... Örgütlenmeden, belirli bir güç olmadan silahlı mücadeleye başlamak anlardsır”, “... Falanca yere bir gezi daha düzenleyelim, halkın nabzını okulayalım”, “Falanca konuyu araştıralım, bir komite daha kuralım...” vs. Görüldüğü gibi silahlı mücadeleye karşı çıkılmıyor. Veya örgütlerin önemli bir kısmı silahlı mücadeleye karşı çıkmıyor. Fakat “şu aşamada” silahlı mücadelenin olanaklı olmadığı belirtiliyor. İşte olanaklı görülmeyen bu şeyi PKK gerçekleştirdi. Bu kararın alınması ve alınan kararların hayata geçirilmesi, aslında düşünüldüğünden çok daha önemli bir olaydır. Kuzey Kürdistan'ın tarihsel gelişmesini ele aldığımız zaman bunu ifade etmek, görmek gayet kolaydır. Acaba yanılıyor muyum?

7. Avrupa'daki Kürt örgütlerinin silahlı mücadeleye karşı çıktığını, yukarıda, 6 numaralı ana paragrafta, (a) bendinde belirtmiştim. Bu konu ile ilgili olarak 15 Ağustos 1984'ten sonraki gelişmeleri yakından biliyoruz. 1990 yılı Mart ayında ve sonrasında da, 15 Ağustos 1984'ten önceki çalışmalar öğrenme fırsatı buldum. Kaldığım koğuşta pek çok PKK'li arkadaş vardı. Daha doğrusu, PKK'lilerin kaldığı koğuştaydım. Gerillalarla tanışma olanağı buldum. 1984'ten önce Avrupa ve Ortadoğu'daki gelişmeleri çok yakından izleyen, hatta bu sürecin içinde olan bazı arkadaşlarla tanışma olanağı buldum. Bu dönemi, ilişkileri, ilişkilerin gelişim sürecini etraflı bir şekilde anlattılar. Öte yandan bu konulara ilişkin pek çok yazı vardı. PKK bunları anlatmış, yazmış, konuşmuş... Bunlarda belirli bir tarafgirlik, belirli bir mübalağa olsa bile, bir süre için böyle kabul edilse bile, geriye kalanlar, gelişmelerin yönünü, içeriğini belirliyor. Kaldı ki bana bunları anlatanlar çok saygın kişilerdi. Bilinçli bir şekilde ve yanıltmak için bilgi verdiklerini de hiç sanmıyorum. PKK öteki örgütlere silahlı mücadele gereğini açıklayınca örgütlerin büyük bir tepkisini çekiyor. “... Siz bizim halkımızı intihara sürüklüyorsunuz...”, “Kürt halkı silahlı mücadeleye hazır değildir” vs. Örgütler, liderler, kadrolar, PKK'nin bu düşüncelerine ve eylemine karşı şiddetli bir tepki gösteriyorlar. Bu sürecin PKK ile öteki Kürt örgütleri arasında büyük bir kopmanın meydana gelmesine neden olduğunu yukarıda ifade etmiştim.

PKK'nin Uluslararası İlişkileri

8. Deniyor ki PKK Suriye'ye dayanarak eylem yapıyor, halbuki, Suriye de sömürgeci bir devlettir.

Kürtlerin kendilerini sömürgeleştiren devletlerle ilişkilerinin irdelenmesi Kürt tarihinin en acılı, en dramatik yönüdür. Bu konuda şöyle düşünüyorum: Kürtlerin, bu arada PKK'nin, Ortadoğu'da, çok bağımsız, son derece bağımsız politikalar oluşturması ve bu politikaları uygulamaları pek olanaklı değildir. Bu, Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun bölünmesinin, parçalanmasının ve paylaşılmasının ortaya çıkardığı bir sonuçtur. Bu tarihsel gelişmenin, bunun Kürtler bakımından anlamının bilincine varan bir örgüt ise mümkün olduğu kadar bağımsız ve özgür politikalar oluşturabilir ve bu politikaları hayata geçirebilir. Bu sorunu biraz daha yakından irdelemekte yarar var. Şöyle ki:

a) Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni yürüten bir örgüt mümkün olduğu kadar Kürdistan'da veya Kürdistan'a yakın bir yerde olmalıdır. Kürt örgütlerinin, Almanya'da, Fransa'da, İsveç'te, Londra'da, Roma'da, yani Avrupa'da olmaları çok önemlidir. Fakat bu örgütlerin Kürdistan'da kökleri, dayanakları yoksa, Avrupa'da olmaları çok anlamlı değildir. Esas olan Kürdistan'da olmaktır. Kürdistan'da kökü, dayanağı olan bir örgüt, Avrupa'da da varsa, işte önemli olan budur.

b) Bu açılardan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni yürüten örgütlerin Kürdistan'da veya Kürdistan'a çok yakın bir alanda olması gerekiyor. Şu da önemlidir: Uluslararası ilişkilerde, çıkar esası önemlidir. Hiç kimse adalet olsun diye, insan haklarının gereğidir diye, insanlık gereğidir diye yardım etmiyor. Herhangi bir devlet, Kürtlerden çıkar umuyor olabilir. Bu durumda Kürtler de hesap kitap yaparlar. Kendilerinden ne isteniyor, kendilerinin kazanacağı nedir? İşte kendilerinden istencenlerle, kendilerinin kazançları arasında bir denge varsa, Kürtlerin benzer ilişkileri sürdürmesinde büyük bir sakınca yoktur. Bu da sürekli bir sorgulamayı gerekli kılar. Alınanların ve verilenlerin dengede olup olmadığı her zaman denetlenir. Ben PKK'nin Suriye ile ilişkilerini bu çerçevede değerlendiriyorum. Suriye de elbette Kürdistan'ı devletlerarası sömürge düzeyinde tutan devletlerden biridir. Bu açıktır. Fakat Kürtler için yukarıdaki muhasebeyi yapmanın zorunluluğu da vardır.

c) PKK için “Hafız Esat'ın maşası”, “Hafız Esat'ın askerleri” gibi atıfları kullanmak büyük bir demagojidir. Çirkin bir suçlamadır. PKK gerillaları Kürt ulusu için çarpışıyor. Kürdistan için ölüyor. Bugüne kadar binlerce şehit var. Hepsî Kürdistan için, Kürt ulusu için. Kürtler arasında “ulus için mücadele”, “vatan için mücadele” gibi çok yeni, yepyeni değerler oluşmaktadır. Bu yeni değerlerin oluşumunun kökeninde, Kürt gerillaların büyük bir özveriyle, bilgiyle ve bilinçle, fedakârca sürdürdükleri mücadele vardır. O halde Kürt gerillalara karşı, PKK'ye karşı bu suçlamalar nasıl yapılabilir? Ben bunu, Kürdistan topraklarından, Kürt halk yığınlarından kopukluğa bağlıyorum. Kürdistan'da, Kürt halk yığınlarından uzak kalmak, maddî dayanağı olmayan bu suçlamaları da ortaya çıkarabiliyor.

d) Ortadoğu'da Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni yürüten onderlerin Kürdistan, Ortadoğu, dünya hakkında bilgi birikimi elbette gerekir. Fakat bilgi birikimi yetmez. Tavrı ve davranışları da önemlidir. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni yürüten kadroların cin gibi olmaları gerekir. Cinlik, örneğin İran Kürdistan Demokrat Partisi Lideri Abdurrahman Qasimlo'da yoktu. Abdurrahman Qasimlo Batılı değerlerle politika yapmaya çalışıyordu. Halbuki politika yaptığı alan Ortadoğu'dur. Ortadoğu'da ise devlet terörü egemendir. “Cin gibi olmak” Mela Mustafa Barzani'de de görülebiliyordu. Fakat Mela Mustafa Barzani geleneksel bir Kürt önderiydi. Irak Kürdistan Demokrat Partisi Lideri Mesut Barzani'de, Kürdistan Yurtsever Birliği Lideri Celal Talabani'de bu niteliklerin çok fazla geliştiği kanısında değilim. PKK'de, PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'da, Başkan Apo'da bu nitelik kolayca görülebiliyor.

Çirkin İddialar

9. Çirkin suçlamalardan biri de çoluk çocuk öldürmek biçiminde ortaya atılıyor. Türkiye'de, Ortadoğu'da terör devlet tarafından yapılmaktadır. Türk Devleti'nin Kürtlere karşı temel politikası devlet terörüdür. Bu devlet terörünün bir boyutu da Kürt halkının bölünerek ve parçalanarak yönetilmesini gerekli kılmaktadır. Korucular olayının tezgâhlanması bu gerek içindir. Böl yönet politikasının en önemli özel-

liği bu politikanın her zaman, her yerde, her koşul altında kendini üretiyor olmasıdır. Bölünme ve parçalanma toplumun en küçük hücrelerinde bile etkili olmaktadır. Bu ise “hainlik” ve “ihanet” için elverişli bir ortam hazırlamaktadır. Bu bakımdan Kürt toplumu haini bol bir toplumdur. Koruculuk sürecinde korkunç derecede düşürülmüş koruculuğu görmektedir. Bunlar Kürt gerillalara karşı cinayet makinesi gibi çalışmaktadırlar. Kulak, burun, dudak kesmektedirler, göz çıkar maktadırlar. Gerillaların kafalarını kesip dolaştırmaya yeltenmektedirler. Özgürlük, eşitlik, onur diyenleri öldürmeye çalışmaktadırlar. Bunları elbette uyarılmaya çalışılmalıdır, Kürt ulusuna yaptıkları ihanet hatırlatılmalıdır. Sömürgeci devletin hizmetinde bir alet olarak çalışanlara, devlet terörünün vazgeçilmez bir halkası olanlara ise ancak etkili bir terör, devrimci bir terör uygulanır. Kürt halkının kendi hainlerini cezalandırma hakkı da vardır. Bu hak da tartışılmazdır.

Baskı ve zulüm altında olan bütün halkların bu hakları vardır. Bu şiddetin amacı kuşkusuz çocuklar, kadınlar, ihtiyarlar değildir. Sömürgeci devletin propagandalarına, Milli İstihbarat Teşkilatı'nın bir şubesi gibi çalışan Türk basınına, sömürgeci basına itibar etmemek gerekir.

“PKK, Liderini Putlaştırıyor” mu?

10. PKK'nin liderini putlaştırdığı, liderin anti-demokratik olduğu, çoğulculuğu kesinlikle engellediği sık sık vurgulanmaktadır. “Olur olmaz yerlerde Biji Apo diye bağıyorlar”, “Apo'nun çeşitli pozlardaki fotoğraflarını asıyorlar, dağıtıyorlar...” vs. Bu sloganların, bu fotoğrafların fazla büyütülmemesi gerektiği kanısındayım. Kaldı ki Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi henüz muhalefet hareketidir. Öte yandan bu bir siyasal harekettir. Kitlelere hitap etmektedir. Bu süreçte “Başkan Apo”, “Önder Apo”, “Biji Apo” gibi deyimlerin, sloganların kullanılması bana ters gelmemektedir.

Kendimden bir örnek vereyim. 1990 yılı Mart ayında Sağmalcılar Cezaevi'ne konulduktan sonra benim için de kampanyalar açıldı. İmzalar toplandı, afişler basıldı. Aslında bu benim tavrım değil. Bunları senin de çok yakından tanıyacağın arkadaşlar yaptılar. Bu sürece karşı

çıkımayı düşündüm. Karşı çıktım da. Fakat mekân olarak o kadar değişik yerlerde yapıliyordu ki hangi birine karşı çıkacaksın? Fakat bu tür süreçlerin şöyle bir boyutu da var: Toplumsal ve siyasal muhalefetin gelişmesine, muhalefetin derlenip toparlanmasına, kısaca, hareketin gelişmesine katkısı da olabiliyor. Bu bakımdan sorun, çoğu zaman sizi aşılıyor, karşı çıkamıyorsunuz. Kaldı ki benim konumumla, PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ın konumu çok çok farklı. PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan politik ve askeri yönleri ağır basan bir önder. Bu bakımdan Kürt halk kitlelerinin, “Başkan Apo”, “Biji Apo”, gibi hitaplarda bulunmaları, sloganlar atmaları yerinde bir harekettir.

“Başkan”, “Önder” gibi kavramların demokratik kavramlar olmadığını biliyorum. Fakat henüz muhalefette olan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin bu kavramları kullanmasında büyük bir sakınca görmüyorum. Bunlar lideri putlaştırmak değildir. Kürtler günümüze kadar hep yönetildiler. Hep başkaları tarafından yönetildiler. Şimdi, bir Kürt örgütü ciddi bir şekilde, “Kürdistan'ı biz yöneteceğiz” diyor. Düşündüklerini, planlarını, projelerini hayata geçirmeye çalışıyor. Bu süreci geliştirmek gerekir. Bu sürecin gelişmesine katkıda bulunmak gerekir.

Yıl 1984, Ekim ayının başları, Kürt gerillalara karşı “Güneş Harekatı” başlatılıyor. Türk Cumhurbaşkanı Kenan Evren, büyük bir gazeteci kalabalığı eşliğinde Hakkâri bölgesini dolaşiyor. Şemdinli'de Kürt halkının gözünün içine baka baka herkesin Türk olduğunu, Türk-lüğü kabul etmeyenlerin “kansız”, “hain” olduklarını söylüyor. Kürdistan'ı hep bu tür Türk sömürgecilerinin yönettiğini hiç unutmamak gerekir. Kürtler için esas utanç budur. Böyle bir utanç karşısında, PKK'nin düşüncesi ve eylemi karanlıkları yırtan bir aydınlıktır. Kokuşmuş bataklıkta bahar yeli gibidir. Bataklığı kurutmaya ve iyileştirmeye çalışan, çağıl çağıl akan sular gibidir. PKK bu sular için kanallar açmaktadır.

Kürt halkı demokrasiyi hiç yaşamadı. Kürdistan'ı devletlerarası sömürge sistemi içinde tutan devletler, Kürt ulusunun, ulusal, devrimci ve demokratik mücadelesini engelleyebilmek için Kürt toplumunun en çürümüş kesimleriyle işbirliği yaptılar. O çürümüş sınıfları ve taba-

kaları ayakta tutabilmek için büyük bir çaba harcadılar. Bunlarsa, demokrasiye, Kürt halkının uyanmasına düşman olan sınıf ve tabakalardır. Eğer bir şeyh müritlerinden belirli bir çıkar elde ediyorsa, onların uyanmasını elbette istemez. Toprak sahipleri de öyle. Fakat bu gerici sınıfları ayakta tutan sömürgeci devletin bizzat kendisidir. Kürt toplumunda demokrasiyi kurmak ve geliştirmek elbette esas olmalıdır. Çoğulculuğa önem vermek elbette esas olmalıdır. “En doğrusu biziz, bizden başka doğru yok” diyerek ötekileri boğmaya, yok etmeye çalışmak çok yanlış bir tavır ve davranıştır. PKK'den de bu hayati ilkelere dikkat etmesi istenmelidir. PKK'nin buradaki görevi, öteki Kürt örgütlerine nazaran daha büyüktür. PKK'nin sorumluluğu daha büyüktür.

PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan ile ilgili olarak da birkaç şey söylemek istiyorum. Abdullah Öcalan, 1970'li yılların sonlarında Apocu önderlerden biriydi. 15 Ağustos 1984 atılımına kadar ise PKK'nin önemli bir lideriydi. 15 Ağustos atılımından sonra durum tamamen değişmiştir. PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan artık Kürt halkının bir lideridir, önderidir. Bunu, köylülerin, işçilerin, öğrencilerin, kadınların tavır ve davranışlarından, konuşmalarından anlamak mümkündür. Abdullah Öcalan, artık Kürt halkının bir umududur. Omuzlarında, milyonlarca Kürdün sorumluluğunu taşımaktadır. Abdullah Öcalan'ı artık PKK'nin önderi, PKK'nin Genel Sekreteri olarak değerlendirmemek gerekir.

Değerli kardeşim, çok önemli konularda ortak düşüncelerimiz olduğunu biliyorum. Bugün de bu böyle. *Yekita Sosyalist*'i ilgiyle izliyorum. Fakat PKK ve Başkan Apo hakkında bu kadar ters düşmemiz doğrusu bana büyük bir hüznü veriyor. Üstelik bu sadece senin düşüncen, tavır ve davranışın değil, Devrimci Doğu Kültür Ocakları kökenliler genel olarak böyle düşünüyorlar. Başkan Apo'yu küçümsemeye çalışıyorlar. Gerek PKK'yi, gerek Başkan Apo'yu çok çirkin kavramlarla suçlamaya çalışıyorlar. Bunları kabul edilemez buluyorum. Büyük bir yanlış var. Fakat son yıllar içinde bu düşüncelerde, tavır ve davranışlarda çok önemli değişiklikler olduğunu izlemek de mümkündür. Burada şunu da belirtmeliyim. Devrimci Doğu Kültür Ocakları mensubu, Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi mensubu arkadaşları-

mızın çocukları, 20'li yaş çağlarını yaşıyanlar, daha küçük olanlar, genel olarak hep PKK'de yer almaktadırlar. Bizleri 20-25 yıl kadar önceleri hep Kürt öğrenciler ararlardı. Şimdi, köylü, işçi, esnaf serbest meslek sahipleri, ev kadını olan pek çok kişiyle tanışıyoruz. Herkeste büyük bir heyecan var. Herkes Kürt sorununu konuşuyor, tartışıyor, Kürdistan'ı istiyor. Kürdistan artık eski Kürdistan değil. Bugünkü aşamaya nasıl gelindi acaba? Binlerce şehit var. Arkadaşlarımızın çocukları olan pek çok gerilla var. Bazı arkadaşlarımızın torunları gerillada. Hepsi Kürt ulusu için, Kürdistan için savaşıyor. Bugün Kürdistan'da her ailede gerilla var, her ailede şehit var. Bu heyecan nasıl oluştu?

Peki, sana bir soru sorayım. Şimdiye kadar kaç gerilla donattınız?

Türk İçişleri Bakanları'ndan biri şöyle demişti: “Doğu'da dağları koruyan jandarma değil, jandarmanın korkusudur. Bu korkunun etkili bir şekilde sürdürülmesi için her türlü önlem alınmalıdır.” Bugün Kürdistan'da bu korku kırılmıştır. Bu korkunun kırılmasında PKK'nin düşünce ve eyleminin çok büyük rolü olduğu tartışılmazdır. Korku kırıldıkça Kürt halk yığınlarının ruhsal yapısı dirileşmektedir. Dirençli, direnen bir kişilik gelişmektedir. Gerillanın bu süreçteki rolü açıktır. Tekrar sorayım: Şimdiye kadar kaç gerilla donattınız?

Kürt Gerillaların Fedakârlığı

11. Kürt gerillaların, büyük bir fedakârlık, özveri ve vefakârlık örneği gösterdiğini çeşitli vesilelerle ifade etmiştim. Bu sürecin beni çok duygulandırdığını, bana gurur verdiğini de belirtmeliyim.

Sağmalcılar'da, koğuştta, *Dengê Kürdistan* isimli bir dergi vardı. Bu, PKK'nin cezaevi alanındaki örgütünün aylık olarak çıkardığı bir dergiydi. Daktilo ile çoğaltılıyordu. Bu dergide orijinal yazılardan çok, *Serxwebûn*, *Berxwedan* gibi dergilerde yayınlanmış bazı yazılar yer alıyordu... Bir gün bu dergide yer alan bir hikâyeyi okuyordum. 3-4 gerillanın bir kış gününde, görev alanlarından kamplarına gidişini anlatıyordu. Kafamı çoktandır kurcalayan birtakım soruların cevabını alabileceğimi düşünüyordum. Gerilla kış vakti soğuğa karşı nasıl önlemler alıyor? Açlığa, uykusuzluğa nasıl dayanıyor? vs. Olay, Bo-

tan'da, Zağros Dağları civarında geçiyor. Şiddetli bir kış hüküm sürüyor. Dondurucu bir soğuk var. Bu soğukta yola çıkmak doğru mu? Gerillalar kamp için şimdi mi yola çıkalım yarını mı bekleyelim, tartışmasını yapıyorlar. Kar yağmaya başlıyor. Hava biraz yumuşuyor. Yola çıkıyorlar. Dağlara tırmanıyorlar, ondan sonra vadiye doğru iniyorlar. Sonra tekrar başka bir dağa tırmanmaları gerekiyor. Kar duruyor, tipi başlıyor... Sis var. İki metre ötesi görülmez oluyor. Silahları, cep haneleri, öteki yükleri var. Durmadan yokuş çıkıyorlar, yokuş iniyorlar. Dağa tırmanıyorlar, dağdan aşağı iniyorlar. Kamplarına varacakları Soğuk durmadan artıyor. Akşam oluyor, ortalık kararıyor. Çığ tehlikesi var. Gerillalardan biri soğuktan yürüyemez bir hale geliyor. Ayakları donmuştur. Yoldaşları onunla ilgileniyorlar.

Hikâye böyle sürüp gidiyor. Heyecanla okuyorum. Koğuştayımı. Birdenbire soğuktan irkildim. Üşüdüğümü hissettim. Halbuki koğuşun kapısı, pencereleri var, normal, kapalı. Ayrıca koğuşta 60'a yakın insan var. Kendimi gerillaların yerine koyduğumu hissettim. Şöyle düşünüyordum: Açlığa, susuzluğa dayanmak mümkün, uykusuzluğa dayanmak mümkün. Yol yürüyebilirim, yokuş çıkabilirim, dağa tırmanabilirim, yük taşıyabilirim, fakat soğuğa karşı ayaklarımı nasıl koruyabilirim, soğuğa karşı nasıl dayanabilirim?.. Hikâyeyi okurken hep bunları düşündüğümü hissettim. Gerillaların soğukla, açlıkla, susuzlukla, uykusuzlukla nasıl baş edebildiklerini, bunların üstesinden nasıl gelebildiklerini öğrenebilmek için okumayı büyük bir heyecanla sürdürdüm. Kürt gerillalara karşı olan sevgim daha da arttı.

Kürdistan'a ilişkin düşünceleri, duyguları, beklentileri olmayan insanlar, sarsılmaz bir inanca sahip olmayan insanlar bu tür fedakârlıklara katlanmazlar. Özveri ve vefa göstermezler. Bu cefaların, çilelerin hepsi de Kürdistan içindir, Kürt ulusu içindir. "Hafız Esat'ın masası" suçlamalarını ve aşağılamaları çok çirkin buluyorum. Gayrı ahlaki buluyorum. Bu mücadelenin, 1984'te, gerillaların donanımı bakımından çok olumsuz koşullarda başladığı da yine büyük bir gerçek. Gerillaların, haritaya, pusulaya, dürbüne, ayakkabıya, uyku tulumuna, vitamin haplarına sahip olmadığını biliyoruz. Veya bunlar çok azdı. Yeteri kadar silah yoktu. Bunları yakından biliyoruz. Arkadaşlara,

“koşuğa karşı nasıl korunuyordunuz, ayaklarınızı nasıl koruyordunuz?..” sorularını sık sık soruyordum. “Yün çoraplarımız vardı...” gibi cevaplar veriyorlardı. Halbuki gerillaların ayakkabısından başlına, gözlüğüne kadar mükemmel bir donanımı olmalıdır. Özellikle 1985 yılında bu koşulların çok olumsuz olduğunu biliyoruz. Halbuki, bugün, Filistinli gerillalar için durum böyle mi? Bir gerilla haplarla, tamin haplarıyla günlerce idare edebiliyor. Ve bunları sağlamak Filistinli gerillalar için son derece kolay.

Bugün Kürt gerillalarının donanımı, 1984'e nazaran çok çok ileri. Harita, pusula, dürbün, uyku tulumu gibi araç ve gereçler 1984'e, 1985'e nazaran çok daha mükemmel...

PKK'nin Kürt Halk Yığınlarıyla Kurduğu Organik Bağ

12. Yukarıda, 10 numaralı ana paragrafta, 20-25 yıl kadar önce bizleri sadece öğrencilerin ziyaret ettiğini, günümüzde, köylülerin, işçilerin, çeşitli mesleklerden Kürtlerin, çiftçilerin, ev kadınlarının vs. ziyaret ettiğini belirtmiştim. Köylüler, özellikle onlar, şunları anlatıyorlar: 1960'lı yılların ortalarından itibaren öğrenciler bizim köye gelirlerdi. Bizlere devrim yapalım, derlerdi. Onların bu teklifleri bizleri çok korkuturdu, ürkütürdü. Şimdi, günümüzde, artık biz mücadele içindeyiz. Siz bu mücadelenin nasıl başladığını, nasıl sürdüğünü biliyorsunuz. Biz artık dişimizle, tırnağımızla bu kavganın içindeyiz. Bu kavga sırasında yanımızda o öğrencileri arıyoruz. Onlar yanımızda yoklar, onlara çok ihtiyaç duyduğumuz anlarda onlar yanımızda yoklar...

PKK'yi Eleştirinin Koşulları

13. Ben PKK'yi eleştiriyorum. Fakat daha çok sizlere benzeyen yönlerini eleştiriyorum. Hatırlayacağın gibi Kürtçe'yi de çok iyi bildiğiniz halde hep Türkçe konuşurdunuz. Sömürgecinin diline daha bir öncelik verirdiniz. Gerilla bu konuda çok önemli bir değişiklik yapmadı, hatta hiç değişiklik yapmadı. Gerilla savaşı konusunda bin bir türlü yaratıcılık gösteren, bu yaratıcılığını günden güne artıran gerillanın Kürtçe'ye verilen önem konusunda hiçbir değişiklik yapmaması anlaşılır

bir şey değil. Nedenini sorduğunuz zaman aynen sizler gibi cevap veriyorlar. “Dostluk” diyorlar, “Türkçe'ye dostluk.” Halbuki Kürt halkı şimdiye kadar Türkçeyle, Türk diliyle, yasaktan, emirden, hakaretten başka hiçbir şey duymadı. Kürt halkının Türk diliyle duyduğu sözcükler hep emir içeriyordu, hakaret içeriyordu, yasak içeriyordu. “Hepinizi geberteceğim”, “Hepinizi yok edeceğim, öldüreceğim”, “Bugün evden dışarı çıkmak yasak!”, “Bugün evden dışarı çıkan olursa evi içindekilerle birlikte yakarız”, “Bugün tarlaya gidilmeyecek!”, “Bugün hayvan otlatmak yok!”, “Arama var herkes evinden dışarı, evde kalanlar olursa evinizi yakarız, öldürürüz”, “Aşağılık Kürtler, Türk Devleti'nin ne kadını büyük olduğunu sizlere kabul ettireceğiz”, “Hayvanoğlu hayvanlar” “Aşağılık mahluklar”, “Koş!”, “Yat!”, “Sürün!”, “Güzel kadınlarınızı ayırdık, onlarla ayrıca işimiz olacak!”

Kanımca Kürtler, Türkiye'de, Türk diliyle, Türkçe'yle, emirden, yasaktan, hakaretten başka hiçbir sözcük, hiçbir güzel sözcük duymadılar. Her gün her gün bunları, benzerlerini duydular. “Kürtler yoktur, herkes Türktür”, “Kürtçe diye bir dil yoktur, 20-30 kelimesi bile olmayan ilkel, mahalli bir ağızdır”, “Sanıklar, Kürtlerden söz ederek Türklerin milli duygularını zedeliyorlar, Türklüğe hakaret ediyorlar.” Yeni yeni Kürt sözcüğünü telaffuz etmeye başlayanlar bile Kürt Devleti düşüncesi, Kürtlerin aleyhinedir, diyorlar. Ortadoğu'da 2 milyon civarındaki ve İsrail işgali altındaki Filistinlilerin bağımsız devlet kurma haklarını savunuyorlar. 23. Arap Devleti'nin gereğini savunuyorlar. Kürt sözcüğünü kullanmaya başlamışlarsa da, Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun bölünmesini, parçalanmasını ve paylaşılmasını görmezden geliyorlar. Ortadoğu'da 30 milyonu aşkın bir nüfusa sahip olan Kürtlerin bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmış halini tartışmaktan uzak duruyorlar. Aynı Amerika Birleşik Devletleri gibi ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği gibi Ortadoğu'da statükonun devamını istiyorlar. Statüko Filistinliler için çatlasın, Kürtler için aynen sürsün, diyorlar. Kürtlerin çıkarı statükonun devamındadır diyorlar.

Kürtlerin kendi anadilleriyle dost olmaları, Kürtçe konuşma ve Kürtçe yazma yeteneğini kazanmaları gerekmektedir. Bu çok doğal hakların kullanımı için mazeret aramak yanlıştır.

Dil ile düşünce arasında çok önemli bir bağ vardır. Kürtçe konuşsanız Kürt gibi düşünürsünüz, Türkçe konuşsanız Türk gibi düşünürsünüz. Kürtler için Kürt gibi düşünmek veya Türk gibi düşünmek elbette önemlidir. Kürtçeye yeteri kadar değer vermemek, Kürtlerin beynlerini sömürgeleştirici bir etken olarak ortaya çıkarmaktadır. Bir toplumda en ağır tahribat beyinsel sömürgecilik sürecinde ortaya çıkmaktadır. Türk Devleti, Kürt insanların beynlerini sömürgeleştirmek için her türlü önlemi almaktadır.

Türk mahkemeleri, duruşmalarda ısrarla Kürtçe konuşan Mehdi Zana'ya şöyle bir haber ulaştırıyorlar. Bunu şüphesiz, gayriresmi yapıyorlar. "... Mehdi Zana Türkçe konuşsun, iki gün konuşsun, biz onu dinleyeceğiz, istediği gibi konuşsun biz onu dinleyeceğiz, fakat Kürtçe konuşmasın, Türkçe konuşsun..." Kürtçe'ye şiddetle karşı çıkış, Türkçe'yi dayatma, Türkçe'deki ısrar elbette irdelenmelidir. Türk sömürge mahkemeleri, Kürtçe'yi de, "... Sanık anlaşılmaz, acayip bir dille konuştu..." diye zapta geçiriyor. Mehdi Zana'nın duruşmalarını bu bakımdan ilgiyle izlemek gerekir. Diyarbakır Eski Belediye Başkanı Mehdi Zana duruşmalarda ısrarla Kürtçe konuşmaktadır. Tercüman istemektedir. Mehdi Zana'nın 12 Eylül cuntası tarafından görevinden alındığını ve cezaevine konulduğunu yakından biliyoruz.

Kürtçe'ye yeteri kadar önem vermemeleri konusunda bütün Kürtlerin, bu arada PKK'nin de eleştirilmesi gerekir. Kürt örgütlerinin ve PKK'nin çeşitli konularda eleştirilmeleri, bu eleştirilerin her zaman haklı olduğu anlamına gelmez. Yani eleştiri yapanların çok mükemmel bir düzeyde olduklarını göstermez. Örneğin, belki PKK'nin günahı bizim günahlarımızdan çok daha azdır. Fakat toplumsal ve siyasal eleştiri, bilgelerimizi zenginleştirmek ve sağlıklı kılmak için vazgeçilmez bir kurumdur. Öte yandan her şeye karşı çıkılarak, her şeyi inkâr ederek Kürt tarihinin fakirleşmesine de yol açmamak gerekir.

14. Değerli kardeşim, seninle PKK arasında yoğun tartışmaların olduğunu, senin ajanlıkla suçlandığını da biliyorum. Bu suçlamada "ajan" kavranına farklı bir anlam yüklendiği kanısındayım. Biz, ajan deyince daha çok Milli İstihbarat Teşkilatı adına ve gizli çalışan ve kuşkusuz Kürtlerin aleyhine, devrimcilerin, solcuların aleyhine çalışan

bir kişiyi anlıyoruz. Bu anlamda Kemal Burkay, İbrahim Güçlü gibi kişilerin ajan olamayacaklarını arkadaşlara uzun uzun anlatmaya çalışmışım. Bu tür işler, bu tür kişiler için en son yapacakları işler değil, hiç yapamayacakları bir iştir. Fakat “ajan” kavramına farklı anlamlar yüklenince herkes herkesi ulu orta bir şekilde suçlayabilir.

PKK'den Ayrılanların Niteliği...

15. Önemli bir konuyu daha belirtmek istiyorum.

a) 1 Ekim 1988 tarihli ve PKK-DB (Partiyi Korumak ve Direnişi Yükseltmek İçin Devrimci Birlik) imzalı bir bildiri var. Bu bildiri yayınlandı. Bu bildiri 10 sayfaıdı. Bildiri, “Tüm PKK'lilere, Yurtsever Kürdistan Halkına ve Bütün İlerici Devrimci Güçlere!” biçiminde bir hitapla başlıyordu. 10 sayfalık bu bildiride, PKK ve gerillalar övölüyor, PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan ağır bir şekilde suçlanıyordu.

b) 4 Ekim 1988 tarihli bir bildiri daha yayınlandı. PKK-DB (Partiyi Korumak ve Direnişi Yükseltmek İçin Devrimci Birlik) imzalı 3 sayfalık bir bildiri. Bildiri, “Abdullah Öcalan'a Açık Mektup” başlığını taşıyor. Bu bildiride de PKK ve gerillalar övölüyor, PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan ağır bir şekilde suçlanıyor, Hüseyin Yıldırım haklı bulunuyor.

c) 14 Haziran 1989'dan hemen sonra yayınlandıı anlaşılan PKK-DB imzalı 5 sayfalık bir bildiri daha var. Bu bildirinin, “İşbirlikçi Hainlerin Komplö ve Saldırıları Devrimleri ve Devrimcileri Hiçbir Zaman Susturamamıştır ve Susturamaz” biçiminde bir başlığı var. “Devrimciler, Demokratlar, Yurtseverler, Kürdistanlılar” biçiminde bir hitap ile başlıyor. Bu bildirinin metni içinde yer alan, “Tüm Parti Kadroları, Taraftarları, Yurtseverler”, “Halkımızın Dostları, Devrimciler, Demokratlar, İlericiler” biçiminde yazılan ara başlıkları da var. Bu bildiri, “Kahrolsun İşbirlikçi Tasfiyeci İhanet!”, “Kahrolsun Faşist Türk Sömürgeciligi ve Emperyalizm!”, “Hiçbir Karşı Devrimci Girişim ve Saldırı Kürdistan Halkının Bağımsızlık, Demokrasi ve Sosyalizm Savaşının Zafere Ulaşmasını Engelleyemeyecek!”, “Yaşasın PKK, ERNK, ARGK önderliğindeki Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi” şeklinde ifade edilen sloganlarla bitiyor. Bu bildirinin temel amacı da

PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ı suçlamak oluyor. Gerillalar ve PKK övülüyor gözüükülerek, Genel Sekreter Abdullah Öcalan suçlanıyor. Bu bildiride PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan eleştiriliyor diyemiyorum. Bildirinin amacı eleştiri değil, aşağılama, suçlama...

d) Burada *Şoreşe Kürdistan* isimli bir yayından daha söz etmek gerekiyor. 38 sayfalık bir dergi. İlk iki sayfası elimde yok. Bu kapak olmalı.

Dergi, "Yeniden Çıkarken" bölümünde, "...*Şoreşe Kürdistan*'ın ilk sayısı tam 6 yıl önce 1983 tarihinde çıktı" deniyor. Yine aynı bölümde iki yıl içinde 6 sayı kadar yayınlandığını, 1985'te yayın hayatına son verdiğini yazıyor. Yeniden yayına 1989'un ortalarında veya sonlarında başlamış kabul edilebilir. Bu, 1989'un Mart ayı da olabilir. Çünkü Newroz'dan söz eden bir yazı da var.

"Yeniden Çıkarken" başlıklı bu bölümde, Lenin'in teori ve pratik konusundaki düşünceleri dile getiriliyor. "PKK'nin tepesine çöreklenmiş önderlik" suçlanıyor. "Yeniden Çıkarken" başlıklı bölüm "*Şoreşe Kürdistan*'da Yeniden Elcle, Kürdistan'da Yükselen Bağımsız, Özgür ve Sosyalist Geleceğe" sloganlarıyla sona eriyor. (s. 3-5)

Daha sonra (s. 6-8 arasında) şöyle bir yazı var: "İsyan ve özgürlük ateşini bir kez daha yaktık/ Direnişin içinden bir kez daha doğduk... Selam Olsun Çağdaş Newroz Meşalemiz Mazlum Doğan Yoldaşa/ Selam olsun bağımsızlığı ve özgürlüğü için çarpışan yiğit Kürdistan halkına/ Selam olsun önderimiz PKK, ARGK ve ERNK'ye." Yazıda Mazlum Doğan'ın düşüncesi ve eylemi övülüyor. Yazı, "Her şey, Bağımsız, Birleşik Demokratik Kürdistan İçin! Her şey Ulusal Kurtuluş Cephemiz ERNK'nin yeniden örgütlendirilip geliştirilmesi için!" sloganlarıyla sona eriyor.

Şoreşe Kürdistan'ın 9-27 sayfaları arasında, "Tasfiyeci Hain Önderlik ve Dayanaklarına Karşı. Devrimci Çizgiden Sapmadan PKK Bayrağını Yükseltelim" başlıklı bir yazı var. Bu yazının temel amacı, PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ı aşağılamak ve suçlamak, PKK'yi, gerillaları över gözükmek...

28-31 sayfaları arasında PKK-DB imzalı bir yazı var. Bu yazı,

“Yurtsever Kürdistan Halkı! Devrimciler, Demokratlar” hitabıyla başlıyor. “Kahrolsun Emperyalizm, Sömürgecilik ve Yerel Gericilik!”, “Kahrolsun Tasfiyeci İhanet!”, “Yaşasın Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi!”, “Yaşasın UKH'mizin Şanlı Önderi PKK ve Onun Devrimci Çizgisi!” sloganlarıyla sona eriyor. Bu yazının temel amacı da PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ı suçlamak, Onun etkinliğini kırmak oluyor.

32-36 sayfaları arasında Av. Hüseyin Yıldırım tarafından yazılmış bir yazı var. Yazının başlığı şöyle: “PKK Kadrolarına, Yurtsever Kürdistan Halkına ve Tüm Devrimci ve Demokratik Kamuoyuna.” Bu yazıda PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan bizzat Av. Hüseyin Yıldırım tarafından suçlanmaktadır. Bu yazılarda sık sık Mehmet Ali Birand'ın adı geçmektedir.

Şoreşe Kürdistan'ın 37 ve 38. sayfalarında, “Kucağa Oturup Sakal Yolarak Kahramanlık Taslayanlara, PKK Kadroları Gereken Cevabı Veriyor” başlıklı bir yazı var. Hedef yine PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan.

c) Yukarıda a, b, c ve d paragraflarında bazı yayınlardan söz ettim. Bu yazılarda PKK övülerek veya övülür gözükülerek PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan suçlanmaktadır, aşağılanmaktadır. Bu yazılarla ilgili olarak iki şey söylemek istiyorum. İki hususu vurgulamak gerekiyor. Birincisi şu: PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan ile ilgili olarak yapılmış hiçbir düşünceye, hiçbir suçlamaya katılmıyorum. Bunlar Türk Devleti'nin suçlamaları, MİT'in suçlamaları... Milli İstihbarat Teşkilatı'nın bir şubesi gibi çalışan Türk basınının suçlamaları. Türk sömürge yönetiminin, Türk siyasal partilerinin suçlamaları vs. Bu suçlamaların, bu aşağılamaların hiçbir ağırlığı yoktur. PKK ve PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan et ve tırnak gibi birbirleriyle bütünleşmişlerdir. Bu organik birliği bölmeye, parçalamaya çalışmak için yoğun bir çaba harcadığı açıkça görülmektedir. Kanımca bu boş bir çabadır. Ciddiye alınamaz. Yukarıda 3 numaralı ana paragrafın (e) bölümünde itirafçı Şahin Dönmez'in bir açıklamasına değinmiştim. Burada aynı kişinin bir açıklamasına daha değinmek gerekiyor. İtirafçı Şahin Dönmez, “Apo'yu yok etmeden PKK'yi yok edemezsiniz” diyor. “PKK'nin tamamını yok

etseniz, geriye bir tek Abdullah Öcalan kalsa, o yine bir PKK yaratır” diyor. Bu, Abdullah Öcalan ile PKK arasında güçlü bir organik bağın olduğunu gösteriyor. *Yüzyıl* dergisinin 21 Ekim 1990 tarihli 12. sayısındaki açıklamalarda da benzer özelliklerin vurgulandığını görmek mümkündür. (MİT'te Kürtlere Özerklik Brifingi) kapaklı sayı.

Vurgulamaya çalıştığım ikinci husus da şu: Senin yazılarında da benzer suçlamalar, benzer düşünceler var. Gerek mektupta, gerek *Yekûtiya Sosyalist*'te bunları izlemek mümkündür. Senin düşüncelerinin ve suçlamalarının da yukarıdakilere benzemesini bir talihsizlik olarak değerlendiriyorum.

f) Son olarak bir bildiriden daha söz etmek istiyorum. PKK-DB (Partiyi Korumak ve Direnişi Yükseltmek İçin Devrimci Birlik Adına Dersimliler Grubu) imzalı 2 sayfalık bir bildiri, 1990 yılı başlarında yayınlanmış.

Bu bildiri, “Yurtsever Kürdistan Halkına ve Bütün İlerici Devrimci Güçlere! Devrimci Kisve Altında Mücadelemizi Tasfiye Etmek İçin Hüseyin Yıldırım Yoldaş'ı Öldürtmek İsteyen Apo'nun Provokasyonuna Gelmeyelim!” diye başlıyor. Mehmet Ali Birand'dan söz ediliyor. PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan suçlanıyor, Av. Hüseyin Yıldırım övülüyor. Bildiri, “Yaşasın Ulusal Kurtuluş Mücadelemize İnanmış İlerici ve Devrimci Güçler! Kahrolsun Tasfiyecilik, Teslimiyetçilik, İhanet ve Mücadelemizi Engelleyici Her Türlü Girişim!” gibi sloganlarla sona eriyor.

Bu bildirinin Kürdistan'da dağıtılmasına devletin göz yumduğunu yakından biliyoruz. Hatta inanılır ve güvenilir bazı arkadaşlar, bu bildirinin devlet tarafından çoğaltılarak ajanlar aracılığıyla dağıtıldığını ifade ediyorlar. Senin suçlamalarının da bu bildirilerde yer alan suçlamalara benzemesi karşısında rahatsızlık duyduğumu, hüznü duyduğumu belirtmeliyim.

Sen mektubunda, yazılarında, PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan için “hasta bir adam” portresi çiziyorsun. Biz, arkadaşımızın hasta olmadığını, sağlıklı bir ruhsal ve bedensel yapıya sahip olduğunu biliyoruz. Kaldı ki kanımca Abdullah Öcalan, PKK Genel Sekreteri olarak görülmemelidir. Abdullah Öcalan artık bütün Kürt halkının

umududur. Omuzlarında milyonlarca Kürdün sorumluluğunu taşımak tadır. Yukarıda 10 numaralı ana paragrafta bunu ifade etmeye çalışmışım. Bu bakımdan PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ın sağlığı bütün Kürtleri ilgilendirmelidir.

Bilim Özgür Bir Ortamda Üretilir

16. Kürdistan'a ilişkin bilgi üretmeye çalışan kişilerin son derece özgür bir ortamda çalışmaları gerektiğini, kafalarının özgür olması gerektiğini biz ifade ediyoruz. Bunun çok önemli bir prensip olduğunu belirtiyoruz. “Bilimin kime ihtiyacı varsa o üretir, Kürtlerin bilime ihtiyacı çok büyüktür” diyoruz. Benim çabalarım kuşkusuz bu doğrultudadır. Eğer bu prensipleri iyi uygulayamıyorsam, bunun sebebini benim eksikliğimde aramak gerekir. Olayları, olgular arasındaki ilişkileri kavrayışimdaki eksiklikte aramak gerekir. Başka arkadaşların bu prensipler doğrultusunda çok daha değerli çalışmalar yapacağından hiç kuşku duymuyorum.

Eleştiri elbette temeldir. Ve ben bu eleştirilerden çok memnunum. Çünkü her eleştiri, eleştirilen insanda yeni yeni ufuklar açar. Onun düşüncelerini, tavır ve davranışlarını etkiler. Bu ifade edilsin veya edilmesin böyledir. Fakat şu da önemlidir: İnsanlar kendi yanlışlarına zaman içinde bizzat kendileri varıyorlarsa, bu çok daha değerlidir. Örneğin, 1960'lı yılların sonlarında yazılan, iki kere basılan *Doğu Anadolu'nun Düzeni Sosyo-Ekonomik ve Etnik Temeller* isimli kitaptaki yanlışların farkına bizzat kendim vardım. 1971 Doğu Duruşmaları bu yanlışların bilincine varmamızda çok büyük rol oynadı. Ve bu kitap 1974'ten sonra yeniden basılmadı. Daha doğrusu basılmasına izin vermedik, çok istenmesine rağmen...

PKK'nin beni harcayacağı endişesi var. Senin gibi düşünen arkadaşlarda bu endişe yaygın. Bu endişe haklı değil. PKK'nin düşüncesinin ve eyleminin bizlere heyecan verdiğini yukarıda etraflı bir şekilde ifade etmeye çalıştım. PKK Devrimci Doğu Kültür Ocakları kökenli arkadaşların aksine 60'lı, 70'li ve 80'li yaş çağlarını yaşayan Kürtlere de çok büyük bir heyecan veriyor. Ben bunun örneklerini yakından gördüm. 15 Ağustos 1984 atılımından sonra canlanan, dipdiri olan, konuşmaya

başlayan pek çok insan tanıyorum. Bunların önemli bir kesimi de KDP'li. Halil Ağa, 15 Ağustos atılımının cereyan ettiği günlerde hastaydı, yataktaydı. 15 Ağustos atılımını Eruh'ta hasta yatağında izledi. Yeğenleri, torunları ona her şeyi anlattılar. 3-4 gün sonra öldü. Ölürken çok mutluydu. “Allah bana bugünleri de gösterdi.” diyerek öldü.

PKK ile PKK'li arkadaşlarla dostluğu geliştirmek bizim elbette önemli bir amacımız. Bizim PKK ile ilişkilerimiz gönül birliğine, ruh birliğine, yürek birliğine, beyin birliğine dayanıyor. “Harcamak”, “harcanmak” çok yanlış kavrayışlar. Bütün bunlara rağmen yanlış tavır ve davranışlar gelişirse ve bunlar bilinçli olarak gelişirse, araya biraz mesafe koymak yeterli olacaktır. İlişkilerimiz örgütsel değil, ifade etmeye çalıştım, ilişkilerimiz yürek birliğine, gönül birliğine, beyin birliğine dayanıyor. Doğrusu da budur. Bu bakımdan “harcamak”, “harcanmak” gibi endişelere kapılmamak gerekiyor. (1) numaralı ana paragrafta bu konuyla ilgili farklı bir endişeyi irdelemiştim.

17. Değerli kardeşim, sana uzunca bir mektup yazdığımı farkındayım. Eğer, “eli kanlı örgüt”, “cinayet şebekesi PKK” gibi suçlamalar yapsaydın, sana bu uzun mektubu yazmazdım. Sadece cevap yazmayacağımı belirten çok kısa bir mektup yazardım.

Dikkat edersen hep PKK'yi konuşuyoruz. Sen bana o uzun mektubunu PKK dolayısıyla yazdın. Ben de sana cevap veriyorum. PKK'den söz ediyorum. Öyleyse PKK kendisiyle ilgili olarak yazılan her şeyden haberdar olmalıdır. Özellikle kendisi hakkındaki suçlamaları PKK bilmelidir. Bu bakımdan mektubunun bir suretini ve bu cevabı PKK'li arkadaşlara da verdim. Bunu bir görev bildim.

Sana, Gülfer'e, Mustafa'ya, Mustafa'nın çocuklarına, hepinize selam ve sevgilerimi yolluyorum. Sağlık, mutluluk ve başarılar diliyorum.

Sağlık, mutluluk ve başarı haberlerinizi beklerim.

22 Kasım 1990

İsmail Beşikci

Ankara

SADECE İŞKENCEDEN, ZULÜMDEN YAKINMAKLA YETİNER BİR ZİHNİYET DEMOKRAT OLAMAZ...

Gazetemizin Mart 1991 tarihli 111. sayısında, Sosyolog Dr. İsmail Beşikçi ile İbrahim Güçlü'nün birbirlerine yazdığı iki mektup Beşikçi'nin de onayı üzerine uygun görülerek yayınlanmıştı. İsmail Beşikçi'den 21 Mayıs 1991 tarihli yeni bir mektup aldık. Mektubunda, İ. Güçlü ile yazışmalarının sadece yayınlanan iki mektup olmadığını, bu tür mektupların çok sayıda olduğunu belirtiyor ve yayınlanması isteğiyle İ. Güçlü'den aldığı 65 sayfalık bir mektubu ve buna cevap olarak kendisinin yazdığı bir sayfalık kısa mektubu gönderiyor. İ. Güçlü'nün "İsmail Ağabey" hitabıyla başlayan mektubu "Uppsala, Aralık 1990" tarihli. İ. Beşikçi'nin cevap niteliğindeki kısa notu ise "Ankara, 3 Mart 1991" tarihli. Mektupların içeriğinden açıkça görülüyor ki, Beşikçi ile İ. Güçlü'nün aralarındaki görüş. ayrılıklarını mektuplarla dile getirmeleri veya gidermeleri olanaksız hale gelmiş bulunuyor. Tartışmalarını açık platformlarda sürdürmeleri hem gerekli hem de daha yararlı görünüyor. Bunu İ. Beşikçi de kendi mektubunda zaten belirtiyor.

İ. Güçlü'nün mektubu, Beşikçi'nin gazetemizde de yayınlanan mektubuna cevap oluyor. Ancak mektup, Beşikçi'nin mektubu gazetemizde yayınlanmadan önce yazılmış. İ. Güçlü, Beşikçi'ye yazdığı mektupların PKK'ye de verildiğini duymuş, kendi ifadesine göre önce buna inanmamış, ancak bunu doğrulayıcı bilgiler edinince mektubunda işlemiş. Mektubunun içeriği, bu konuda Beşikçi'nin tutumunun eleştirisi ile yine Beşikçi'nin PKK'ye ve PKK'yle bağlantılı olarak Kürdistan'daki gelişmelere ilişkin görüşlerinin kendine göre değerlendirilmesinden oluşuyor. İ. Güçlü, Beşikçi'nin mektupların birer nüshasını PKK'ye vermesine, "bunu bir görev bildim" demesine öfkeleniyor; bunun "özlük haklarının ihlali" kişisel hak ve özgürlüklere aykırı olduğunu, demokratik bir tutum olmadığını belirtiyor. Hatta daha da ileri giderek, bu tutumuyla Beşikçi'nin, "can güvenliğini tehlikeye soktuğunu" ve neredeyse başına bir şey gelirse bundan Beşikçi'nin sorumlu olacağını söylüyor.

İ. Güçlü, 65 Sayfalık mektubunda Beşikçi'nin görüşlerini eleştiriyor. Tabii eleştiri konusu PKK olduğu için, baştan sona kadar PKK'yi işliyor,

Bol bol "insan hak ve özgürlükleri"nden, "özlük hakları"ndan, "demokrasi"den söz ediyor. Beşikçi'nin "PKK ile ilişkilerimiz gönül, ruh, yürek ve beyin birliğine dayanıyor" sözüne çok içerlemiş görünüyor. Beşikçi'nin PKK 'ye ve PKK ile bağlantılı olarak Kürdistan'da yaşanan gelişmelere ilişkin görüşlerini, "çifte standartlılık", "duygusallık", "bilim dışılık" ve "hırçınlık" deyimleriyle tanımlıyor. Beşikçi'nin Kemalizme yönelik eleştirilerini aynı biçimde PKK'ye de yöneltmemesini bu deyimlerle ifade ediyor. Beşikçi'nin PKK ile ilişkilerini çeşitli kategorilerle inceliyor; bunun "işçi-kapitalist", "toprak sahibi- köylü" ve "özgür aydın" ilişkisi olamayacağı, geleneksel Kürt toplum yapısındaki "feodal-serf ilişkisine", "şeyh-mürid ilişkisine" benzediği sonucuna varıyor. Değerlendirmelerinde ve sözlerinde mektup ilerledikçe açılıyor; "cürüm işlemekten" söz ediyor, "gelişmelerde birilerinden yana taraf olursanız tarihsel bir suç ortaklığı ile karşı karşıya kalabilirsiniz" diyor, açıkça söylemese de üstü kapalı ve imalı bir tarzda "bir Türk olarak ne karışıyorsunuz" demeye getiriyor. 65 sayfalık kendi mektubunu yayınlamayı Beşikçi'ye adeta bir görev olarak veriyor ve "siz yayınlamazsanız ben yayınlayacağım" diyerek Beşikçi'yi buna zorlamak istiyor. Mektubun 62. sayfasında, "metropole oturmuş birçok insan, savaştan halk çocuklarının üzerine teori yapıyorlar" diyor. Beşikçi'nin kendisine yönelttiği "şimdiye kadar kaç gerilla donattınız?" sorusuna karşı, aynı sayfada şu sorularla cevap veriyor: "Peki o zaman, niye kendiniz gerilla olmuyorsunuz? Gerilla komutanlığı yerine, bir yayının yazarlığını kendinize seçenek olarak seçiyorsunuz?"

İ. Güçlü'nün mektubu, PKK'ye ilişkin bilinen ve daha önce de yayınladığımız mektuptaki görüşleri içeriyor. Kuşkusuz en başta PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan yoldaş hakkında bir yığın yalan dolan şey yer alıyor. PKK'liler içinse "en geri, işsiz, dünyadan ve Kürdistan'daki mücadeleden habersiz" insanlar olarak söz ediyor ve 50. sayfada şöyle diyor: " ... 12 Eylül öncesinde bazı PKK üye ve taraftarları adam öldürme hastasıydılar. Bu adamlar, adam öldürmedikleri dönemlerde krizler geçiriyorlardı." Yani İ. Güçlü'nün mektubu bilinmeyen, duyulmamış olan şeyleri içermiyor. Tıpkı ABD Dışişleri Bakanlığı ile Almanya Anayasayı Koruma Örgütü'nün her yıl yayınladıkları "terörizm raporları"na, Almanya Başsavcılığı'nın PKK için hazırladığı "İddianame"ye benziyor.

İbrahim Güçlü'nün 65 sayfalık mektubuna karşı İsmail Beşikçi'nin cevap olarak yazdığı 4 maddelik kısa not ise şöyle:

"Değerli Kardeşim,

Aralık 1990 tarihli, 65 sayfalık mektubunu aldım. Dikkatle ve ilgiyle okudum.

1. Bana yazdığın 11.8.1990 tarihli ve 6 sayfalık mektupta sularından söz etmedin. PKK ile ilgili suçlamalar ve eleştiriler yapıyordun. Bu düşünceleri, benzerlerini derginizde de yayınladınız. Bunlardan hiçbirisi, bana, sır olarak kalsın diye yazılmadı. Bu bakımdan, mektubun bir örneğini PKK'li arkadaşlara verdiğim gerekçesiyle beni suçlamalarını, bunun için de daha çok ahlaki kavramlar seçmeni haksız buluyorum.

2. PKK ve PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan hakkındaki düşüncelerine, suçlamalarına hiç katılmıyorum. Bu konuda daha fazla tartışmayı da gereksiz görüyorum. Bunlar yüz yüze daha rahat konuşulabilecek konular: Umarım, ileride böyle bir olanağa sahip oluruz. Yalnız şu kadarını söylemeyi yararlı buluyorum. PKK, 70 yıllık Türkiye Cumhuriyeti tarihinde, Kürdistan'da oluşan en ciddi muhalefet hareketidir. Etkilidir. Türkiye Cumhuriyeti yönetiminin en üst katlarının karar mantığını allak bullak etmiştir. Resmi ideoloji, Kemalizm artık iflas halindedir.

Demokrat olmak anlayışına gelince: Devlet terörüne karşı durmayan, işkenceyi, zulmü geriletmek için mücadele etmeyen, sadece işkenceden, zulümden yakınmakla yetinen bir zihniyet demokrat olmaz..

3. Biz PKK'yi eleştiriyoruz. Sözlü olarak, yazılı olarak bu eleştirileri sürdürüyoruz. Onlar da bizleri eleştiriyorlar. Fakat PKK düşmanla savaş halinde, sıcak savaş içinde olan bir harekettir. Bu süreçte O'nun etkinliğinin artmasını ve yaygınlaşmasını, PKK'nin büyümesini de istiyoruz. Bu bakımdan PKK'yi gelişigüzel eleştiremeyiz, PKK'nin hangi zeminlerde ve nasıl eleştirileceği bizimle ilgili bir sorundur.

4. Mektubunun yayınlannması konusundaki isteğine gelince: Böyle bir görevim ve sorumluluğum kuşkusuz söz konusu olamaz. Fakat mektubunu istediğin zaman, istediğin şekilde yayınlatabilirsin. Mektupta yazılar çok soluk olduğu için fotokopi yapamadım.

Mektubunda çok önemli yanlışlar var. Bunlardan biri de, benim, basınyayın alanında çok büyük olanaklara sahip olduğum şeklindeki görüş. Böyle olanaklara sahip değilim. Daha önemlisi bu tür olanaklar arayışı içinde de değilim.

Hepinize selamlar ve sevgiler yolluyorum."

Saygın bilim adamı İsmail Beşikçi'nin ısrarlı ricalarına rağmen, İ.

Güçlü'nün mektubunu yayınlamayı gerekli ve yararlı görmüyoruz. Bir kere, mektup sahibini okuyucularımız yakından tanıyorlar. İkincisi, bu mektup 65 sayfa olmasına rağmen, daha önce yayınlamış olduğumuz mektuptan öteye özde yeni bir şey ifade etmiyor. Yani okuyucuya vereceği yeni bir şey yok. Üçüncüsü, İsmail Beşikçi de 65 sayfalık mektuba gereken cevabı yazmamış, cevap yazmaya gerek görmemiş, Yani aslında mektup cevapsız ve tek durumda. Dördüncüsü, mektup sahibiyle bizim bu tarzda tartışmak gibi bir politikamız yok. Yani mektubun içeriğine cevap vermeyi biz de değer bulmuyoruz. Bu durumda, başkasına ait bir mektubu bizim yayınlamamızın bir anlamının olmayacağı açıktır. Kendisinin cevap yazmaya değer bulmamış olduğu bir mektubu bizim de yayınlanmaya değer bulmayışımızı İsmail Beşikçi'nin anlayışla karşılayacağını umuyoruz.

İ. Güçlü, mektubunu İsmail Beşikçi'nin yayınlamasını ısrarla istiyor ve Beşikçi yayınlamazsa kendisinin yayınlayacağını belirtiyor. Öyle anlaşılıyor ki, kendisi yayınladığında okuyucu bulamayacağını iyi bildiği için, mektubunu İsmail Beşikçi adıyla yayınlatmak ve bu biçimde daha geniş bir okuyucuya ulaşmak istiyor. Buna İ. Beşikçi'nin cevabı kendi notunda var. Bu durumda, umarız mektup sahibi mektubunu kendisi yayınlar ve böylece merak edenler görme olanağına kavuşur. Eğer yayınlama imkânı bulamazsa, kendisine Cumhuriyet gazetesine göndermesini tavsiye ederiz. Bu biçimde hem yayınlama imkânı bulup daha geniş bir okuyucu çevresine ulaşabilir, hem de bir miktar "telif ücreti" alabilir. Böylece Cumhuriyet gazetesinin yazarları da, PKK ve Beşikçi aleyhine yazacakları yeni, yazılara alıntılar yapabilmek için kapsamlı bir kaynağa sahip olmuş olur.

Serxwebûn

(Sayı 117, Eylül 1991)

Sayın İsmail BEŞİKÇİ

"Devletlerarası Sömürge Kürdistan" adlı kitabınızı okuduktan sonra, size yazmayı düşündüm. Ancak, ardından iki kitabınızın daha çıktığını öğrenince, onları da okuduktan sonra yazmanın daha yararlı olacağına karar verdiğim için mektubumu geciktirdim.

Avukatlarınız ya da yakın dostlarınız aracılığı ile bu mektubun size 'elden' ulaşmasının daha yararlı olacağına karar verdim... Posta ile gönderdiğim zaman elinize geçmeyeceğini sanıyorum... İçinde bulunduğumuz koşullar nedeniyle mektup elinize geç ulaşırsa, kusura bakmayın.

Ben, 1974 sonrası Kürt Hareketleri'nden etkilenmiş gençlerden biriyim. KOMAL Yayınevi'nin yayınlamış olduğu kitaplarla Kürt Toplumunu, Tarihini ve Sorununu kavradım. 1976-1980 dönemi Rızgari dergisinin görüşlerini benimsedim ve savundum. Ki, Rızgari giderek siyasi bir hareket oldu.

Size nasıl bir kişinin yazdığım bilmeniz açısından kendimi tanıtmaya gereğini duydum...

Sayın Beşikçi,

"Doğu Anadolu'nun Düzeni" adlı kitabınızı ilk okuduğumda, yazılanları henüz değerlendirebilecek bir kapasitede değildim. Ancak, daha sonra "Bilim Yöntemi" dizisi ile başlayan kitaplarınızı okuduğumda ise yazılanları tartışıp, değerlendirebilecek bir düzeye gelmiştim.

"Bilim Yöntemi"nde ve ondan sonraki eserlerinizde sık sık ve sürekli olarak, "Bilim olgulardan hareket eder. Bilim olguları inceler, olgular arasındaki bağlantıları ve ara bağlantıları ele alır" vurgulamasını yapıyordunuz. Gerçekten, Kürt Sorunu'na hiçbir Türk aydınının, hatta bir-iki Kürt aydını ve devrimcisi dışında kimsenin cesaret edip, tartışmadığı bir ortamda siz tartışmaya açtınız...

Türk Devleti'nin resmi ideolojisini, denilebilir ki, Komal ve Rızgari'den sonra, bilimsel bir temelde eleştiren, teşhir ve deşifre eden

aydın siz oldunuz. O dönem aktif siyasi mücadele içinde olduğum için, Rızgari'nin ve sizin Kemalizm konusundaki tezlerinizi birçok siyasi görüşlerden insanlarla, demokratlarla tartışıyorduk. Çok acıdır ki, o dönemler gerek Rızgari'nin ve gerekse sizin görüşleriniz sadece Türk "Solu" tarafından değil; bütün Kürt grupları tarafından da aforoz edilmişti. Hoş şimdi, muhtevada pek bir şey değişmiş değil... Bugün bile, Kemal BURKAY, Murat CİVAN, Abdullah ÖCALAN, İbrahim GÜÇLÜ vd... birçokları, Türk Kurtuluş Savaşı'ndan bahsetmekten. Kemalizme utangaç "eleştiri"ler getirmekten pek ileri gidebilmiş değiller... Kısacası, sizin "Bilim Yöntemi" dizisi altında yayınlanan kitaplarınızda yer alan inceleme, araştırma ve tespitlerinizi kitle içinde yayarken karşılaştığınız zorlukları çok iyi hatırlıyorum. Bunun yanında, M. ÇAYAN'ın eklektik görüşleri ile sizin de savunduğunuz tezlere korkak bir biçimde karşı tez (!) oluşturmaya Çalışan A. ÖCALAN ve diğer PKK yayınları da unutulmuş değil. Unutulamaz, çünkü bugün bile o sakat görüşler, şurasından burasından kırılarak savunulmaktadır.

Sayın Beşikçi, esas konumuza sizin yönteminizle yalın bir biçimde girmek gerekiyor.

"Devletlerarası Sömürge Kürdistan" bir çalışmadır. Ama, benim bildiğim, kavradığım İ. Beşikçi çalışması değil. Neden değil? Çünkü, İ. Beşikçi'nin bu kitapta neyi tartıştığı, neyi incelediği; her biri başlı başına ciddi birer inceleme konusu olan tespitlere nasıl vardığı; bu çalışma ile nereye varmak istediği belli değil.

Bilimsel değil, çünkü, sizin yönteminizle "olgulardan hareket etmiyor. Olgular arasındaki ilişkileri açıklamıyor." Nasıl varıldığı belli olmayan tespitleri sıralıyor.

Araştırma, inceleme değil. Çünkü, hiçbir konuyu incelemiyor. İ. Beşikçi'nin birçok eserinde dile getirilmiş görüşlerin tekrar, tekrar ve yine tekrarıdır.

Objektif değil, Evet her şeyden önemlisi objektif değil, Objektif olmadığı "İlk Kurşun" tespiti ile PKK'ya bakışta çok açık görülüyor. Eğer Kuzey Kürdistan'da "İlk Kurşun" Eruh ve Şemdinli'de sıkılmışsa, sizin son kitabınızda eleştirdiğiniz "tarihi bilmeyen belleksiz

Kürtler"den biri olmayarak, TC döneminde Türk işgal güçlerine İran'da, Ağrı'da. Dersim'de sıkılan kurşunların ne olduğunu sormak isterim. Eğer "İlk Kurşun" 1984'de PKK tarafından sıkıldıysa, sizin Sokak dergisindeki gibi, "Doğu'da Savaşa Son" dememeniz gerekir. Yok eğer, "Doğu'da Savaşa Son" kampanyasına katılıyorsanız, diğeri "İlk Kurşun" olmaz. Yok buna rağmen de "İlk Kurşun"sa, o zaman her düzeyde kurşunların atılmasından yana olmanız gerekmez mi? Hala da "İlk Kurşun" diyorsanız, başını A. Nesin ve ondan daha kaşarlanmış Kemalistlerin çektiği "Demokrasiyi Gözleme" ya 'da "İzleme Komitesi"nin "Kürt Uzmanı" olmamanız gerekirdi. Eğer "demokrasi'yi gözleyecekseniz", "İlk Kurşun"u unutmanız gerekir.

Kitabınızın adını "Devletlerarası Sömürge Kürdistan" olarak belirlemişsiniz. Bu tespit bizim de katıldığımız ve doğru bir tespittir. Fakat tespit'in açılımını doğru yapmamışsınız. Neden? Çünkü, Kürdistan'da gelişen mücadelenin hedef ve bağlantılarının çok titiz değerlendirilmesi gerekmektedir. Kanımca, KUKM, eylemin muhtevasına uygun olarak dört sömürgeci devleti (Türkiye, İran, Irak ve Suriye) hedef almak zorundadır. Kürdistan'ı sömürgeleştiren devletlerin işgal ordularının Kürdistan'dan kovulmaları eylemi, sizin de bildiğiniz gibi, Orta doğunun haritasının değişmesi anlamına gelir. Kürtler böylesi zor ve çetin bir görevin altından ancak sömürgeciliğe karşı güçlerini birleştirerek kalkabilirler. Bunun teorik ifadesi ise ulusal ve toplumsal güçlerin Ortak siyasi ve askeri bir taarruz cephesinde örgütlenmesi doğru önermesinden geçer. Bir bilim adamı olarak yapmanız gereken budur.

Yoksa elini Kürt, Türk ve Arap devrimcilerinin kanıyla yıkayan PKK'nın cinayetlerini meşrulaştırmak anlamına gelen vahim tespitleriniz, aynı zamanda ortak taarruz cephesi eylemini de infilak ettirmektedir.

Çünkü PKK liderliği bilinen yapısıyla, tüm kendi dışındaki güçleri ve kadroları hain ilan etmiş durumdadır. Nasıl ki, geçmişten 1990'lara kadar size de kuşku ile bakmışsa, yarın sizi de ajan ilan etmemesi için hiçbir değer yargısına sahip değildir...

PKK konusunda objektif değilsiniz. Mantık kıyaslaması açısından bir örnek: Yanılmıyorsanız, siz de diğer birçok aydın ve sosyalist gibi Stalin'in yaptığı katliamlar ve komplolarından dolayı eleştiriyordunuz. Birçok aydın ve sosyalist bu eleştiri sahiplerine, "burjuvaziye ve emperyalizme yarıyor" gerekçesi ile karşı çıkıyordu. Karşı çıkmakla kalmayarak, Stalin'in kirli işlerini sosyalizm adına savunup, objektif olarak Stalin'e suç ortağı oluyorlardı. M. Kemal ve diğerlerine suç ortağı olanların da gerekçesi aynıydı... Siz kendiniz Türk "Solu"nu eleştirirken, M. Kemal'in katliamcı, anti-Kürt yanını görmediklerini vurguluyordunuz.

Siz, "Devletlerarası Sömürge Kürdistan" kitabınızda, farklı eğilimlerden Türk aydın, politikacı, gazeteci ve benzeri kişi ve kurumların anti-Kürt tavırlarını eleştirirken, düşman TC'ye karşı "ayıp olmasın" mantığı ile PKK gibi Kürt ulusal kurtuluş hareketi içinde en dezavantaj öğeyi savunmalarınızın başına oturtuyorsunuz. Siz, Kürt Ulusu ve Kürtlerin mücadelesini ırkçı, şoven, sosyal-şoven Türk aydın ve politikacılarına karşı savunurken, neden kendinizi PKK gibi birçok yanı tartışma götüren bir yapıyı savunmak ve lanse etmek zorunda hissediyorsunuz? Ya da Kürtlerin haklı ve meşru mücadelelerini savunurken, onlardan yana tavır alırken, PKK ya da başka bir örgütü savunma zorunluluğu mu var? Elbette burada söz konusu olan PKK'nın siyaseti, pratiği ve ilişkileridir. Yoksa, PKK militanlarının işgalci bir subayı, eri ya da işbirlikçi bir Kürdü öldürmeleri, emin olunuz ki, sizden çok daha fazla Türk zulmünü etinde kemiğinde yaşamış ve yaşayan her görüşten Kürdü sevindirir...

Sayın Beşikçi, söz konusu eserinizde bir bilim adamına, en azından sizin yönteminize ters biçimde bir siyasal yapıyı ele alıyorsunuz. Konumu oldukça tartışmalı olan bu siyasi yapıyı hiçbir analize tabi tutmadan ya da hangi analizler sonucu varıldığı belli olmayan tespitlerle satır aralarında lanse etmek, takdir edersiniz ki, çalışmanızın objektif olmadığı tespitini yapma hakkını konuyu anlayan her okuyucuya veriyor...

Bir de geçmişi çabuk unutmuş görünüyorsunuz. Kürdistan

Sorunu'nun, Kuzey Kürdistan ve Türkiye'de gündemleşmesinde Rızgari'yi diğer bazı Kürt grupları ile aynı kefeye koyuyorsunuz. Bu, masafsızlık değil mi?

Kürdistan'ın sömürge yapısını, ayrı örgütlenmeyi, Kemalizm'i, sosyal-şovenizmi Rızgari irdelerken; Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin temel tezlerini oluştururken, Özgürlük Yolu, Kawa vb. Moskova ve Pekin'de yağın yağmurdan, SSCB'de ineklerin kaç kilo süt verdiğinden; her birinin ismini ezberlemek bir cebir işleminden zor olan "Dörtlü Çete"nin cank-cunk-ting-tang'larıyla uğraşmıyorlar mıydı?

Yine sizin benden çok daha iyi bildiğiniz gibi Rızgari, Kürdistanı bir çizgi ve yapı oluşturmaya çalışırken, bugün Hafız ESAD'ın karanlık ve kirli işlerinden sorumlu kardeşi Cemil ESAD'ın kucağında oturan Abdullah Öcalan ve sonradan kendisinin "ajan" ilan ettiği bütün merkez kadroları, M. ÇAYAN'ın Kemalist düşünceleri ile malul derneklerde ve reaksiyoner gruplar içinde tahribat üreten bir nitelikte olduklarını unuttunuz mu? KUK ve DDKD'nin Talabani ve Barzani şubesi olup, onlar adına yurtsever kanı dökmekle meşgul olduklarını unuttunuz mu? Yine, Rızgari ve Komal'ın size sahip çıktığı, görüşlerinizi bugüne kadar kararlılıkla savundukları, bundan dolayı var olan tecritleri'nin daha da katmerleştiğini unuttunuz mu?

Evet, "Devletlerarası Sömürge Kürdistan" kitabınızda DDKO'lar üzerinde duruyorsunuz. Ancak, DDKO'nun direnen ekibinin -sizin de katkılarınızla oluşturduğu Rızgari'yi; ÖY, DDKD, KUK, KAWA vb... ile bir kefeye koyup, atlamaya çalışmışsınız. Sayın Hocam, Rızgari'nin ideolojik ve siyasal hattını atlama ihtiyacını neden duyduunuz? Siz de çok iyi biliyorsunuz ki, Komal-Rızgari, yine sizin de çabalarınızla Kürdistan Devrimi'nin ideolojik ve siyasal barajıdır. Aşılabilir. Ancak, ona yaklaştıkça, Kürdistan Devrimi'ne biraz daha yaklaşılabilir. Yoksa, BAAS motifleri ile olsa olsa Kürt Saddamları ortaya çıkar. Zaten, "ulusal önder" Apo'nun; İdi Amin, Bokassa ve PolPot'a benzemek istemediğini kendi yayın organı Serxwebûn'da yazmış olması, "ateş olmayan yerden duman çıkmaz" gibi nereye

yaklaştığını göstermiyor mu? Ayrıca, A. Öcalan, DDKO savunması ve Kürdistan mücadelesinde varılan dönüm noktasını, "asılsız, kişiliksiz, köle ve uşak tipli varlığını sömürgecilerden alan sefil aydınlar" olarak tanımlıyor. "Devletlerarası Sömürge Kürdistan" kitabınızda DDKO üzerinde durmakla beraber, Rızgari'yi "es" geçmeniz, A. Öcalan'ın bu yaklaşımından mı kaynaklanıyor?

Sayın Beşikçi, bunlar unutulmamalıdır. Doğu Perinçek'in, Yalçın Küçük'ün Kürtlere verdikleri bir şey yok ki kaybetsinler, Hürriyet, Milliyet, Tercüman, Cumhuriyet gazetelerini ya da 2000'e Doğru dergisini okuyarak Ortadoğu'yu göremezsiniz. Ortadoğu'da bazı Kürt örgütleri uşakça ilişkiler içindedirler. "Dur dersen durur, vur dersen vurur"lar... Bu ilişkiler içinde en kötü noktada olan da PKK'dır. Bunu ezbere demiyorum! PKK'lılar, Suriye'de artık Muhaberat (İstihbarat Örgütü) kimliği ile Suriye Kürtlerine zorbalık yapıyorlar... PKK'lılar bir polis gibi rejimin hoşlanmadığı Kürtleri sorguya çekip, işkence yapabiliyorlar! Son zamanlarda, bu işi Suriye Kürtlerini öldürme düzeyine ve Suriye gümrük kapılarında Suriye Muhaberatı ile birlikte pasaport kontrolü yapma düzeyine kadar vardırıdılar... Bütün bunları Suriye Muhaberatı'nın isteği ve emri üzerine seve seve yapıyorlar...

Adamlar niye yapmasın ki, zaten merkezi yayınlarında Suriye Kürtlerine "mevcut ilerici, anti-emperyalist ve yurtsever yönetiminizi desteklemeniz gerekir" diye yazdıklarına göre, buna uymayanları da cezalandırabilirler!

PKK'nın, Suriye'de üstlendiği işlevi anlamamız açısından bir kıyaslama yaparsak; örneğin; bugün, Türkiye'de esir kamplarında bulunan Kürt sığınmacıların TC'ye ait kimlik ve silahları alarak gelip sana, "Kürtlerle ilgili yazma... Türk Devleti ile iyi geçin... Türk Devleti'ni destekle vb..." demeleri, baskı ve işkence yapmaları gibi bir şey...

İşte, sayın hocam, eğer olgulardan bahsediyorsak ve tespitlere varıyorsak; PKK olgusunu ve olgusal ilişkilerini de açıkladıktan sonra, bilimsel bir temelde savunulabiliyorsa PKK savunulur. Yanlış anlamayın, ben burada PKK'nın eleştirisini yapmıyorum. Bir bilim

adınının eserinde yer alan önemli bir tespitin belli tahliller sonucu ortaya konulması gerektiğini hatırlatıyorum sadece... PKK lanse edilerek, bilimsel çalışma yapılamaz.

Eğer yapılabilir diyorsanız, en azından hemen aklıma gelen şu soruların cevaplarını vermeniz gerekir:

Ferit UZUN (Kawa lideri), Mustafa ÇAMLİBEL (Ö.Y. militanı), Enver ATA (PKK Avrupa Sorumlusu), Semir (Çetin GÜNGÖR, PKK kurucusu ve MK üyesi), Davut (Resul ALTINOK, PKK kurucusu ve MK Üyesi), Zülfü GÖK (PKK militanı), Kürşat TİMURÖĞLU (Dev-Yol yöneticisi), Ali Hoca (Ramazan ADIGÜZEL, TKSP üyesi), Mahmut BİLGİLİ (PKK üyesi ve Avukatı), Dilaver YILDIRIM (PKK Kurucusu ve Askeri Kanat sorumlusu), (...), cinayetlerinin; Özgürlük Yolu, Kawa, DDKO ve Rızgari 1987 Newroz gecelerine saldırarak, adam öldürmesi ve yaralaması; Eruh-Milan, Pınarcık katliamları ile 5 KUK'çu ve Irak KDP ve IKP kadrolarının katledilmelerinin de adını koymak gerekmez mi?

Fazla yer almasın diye, aklıma gelenlerin ancak onda birini buraya aktarabildim... Eğer, PKK'nın Eruh'ta sıkıdığı kurşun'un adı "İlk"se, yüzlerce Kürt devrimcisine, onlarca Türk devrimcisine, yüzlerce eski kadro ve üyesine sıkıdığı kurşunların da bir adının olması gerekmez mi? Yoksa, siz de, PKK'lılar gibi "kurşun adres sormuyor" mu diyeceksiniz?

Sayın Hocam, TC'ye karşı vuruşan her militana sahip çıkmak, özgür ve bağımsız Kürdistan için düşen her şehide sahip çıkıp saygı duymak ayrıdır, Ortadoğu'da en az TC kadar Kürt Ulusuna düşman devletlerin elinde bir suikast aygıtı haline getirilen PKK 'yi bilim adına lanse etmek ise çok ayrı bir şeydir.

İkinci kitabınız "Bilim, Resmi İdeoloji, Devleti Demokrasi ve Kürt Sorunu"nu okuyan en az 20 kişi ile konuştum. Yaptığım sohbetlerde hiçbirinin bu kitabı sizin neden yazdığınızı anlamadıklarını gördüm. Sözümlü ettiğim bu insanlar, farklı siyasi görüşlerden, yıllarını Kürdistan mücadelesine vermiş, sizi seven ve gerek son ve gerekse 1980 öncesi kitaplarınızı büyük bir dikkatle okumuş ve bazıları da sizi

şahsen yakından tanıyan kişilerdir... Son yayınlanan kitaplarınız üzerine bu arkadaşlarla resmi olmayan bir anket yaptım sayılır. Ama ne acıdır ki, bu arkadaşların birçoğu sizin yazdıklarınızın büyük bir bölümüne anlam veremiyorlar.

Son yayınlanan üçüncü kitabınız "Bir Aydın, Bir Örgüt ve Kürt Sorunu"nda ise, Komal için;

"Fakat, Komal öteki birkaç çalışmada da olduğu gibi, bunu da zamanında yayınlamadı. 12 Eylül sonrasında da kaybetti. Ötekilerden farklı olarak, bunun başka bir arkadaşta fotokopisi de vardı... " diyerek, sanki Komal'ın bunu kasten yaptığını belirtmeye çalışıyorsunuz.

Komal ile ilgili bu iddia tümünden yanlıştır. Sizin yayınlanmamış bir tek eseriniz vardır. O da basım halindeyken 12 Eylül nedeni ile basımdan geri çekilmiştir. O bahsettiğiniz belgeler ise en iyi biçimde basılıp dağıtılmıştır...

Ayrıca, Komal Yayınevi'nin bahsettiğiniz dönemde sahibi ve sorumluları olan Recep MARAŞLI ile Zülküf GÜNAY halen cezaevindeler. Sizin, gerek bu arkadaşların ve gerekse Komal'ın 79-80 yılları arasındaki durumunu benden çok daha iyi bildiğinizi sanıyorum. Ki, yer yer Komal'ın adı "İ. Beşikçi Yayınevi" olarak dillerde dolaştığı dönemleri bilmemeniz mümkün değil...

Bütün her şeye rağmen, o dönemde Rızgari sizin Aziz Nesin ve Türkkaya Ataöv'le olan polemiklerinizi de içeren 22 sayfalık teksir broşür yayınladı. Bugün "onlardan farklı bir arkadaşta fotokopisi olan" belge de herhalde bu yayınlanmış belgelerden biridir.. Rızgari broşürü, Komal'ın çeşitli bürolarının ambarlarında bekleyen "İsmail Beşikçi Dava Dosyası", ile birlikte dağıtıldı. Diyarbakir bölgesinde yapılan dağıtımda ise ben aktif olarak yer almıştım... Ne yazık ki, o günlerde dağıtımını yaptığınız Rızgari broşürü ve sizin Savunma kitabınız, şimdi Diyarbakir Cezaevinde hiçbir direniş göstermediği halde Diyarbakir Direnişi'nden söz eden, Apocu'ların (Apocu dediğim için sakın kızmayın. Özellikle Apo ve arkadaşları son yıllarda kendilerini, merkezi yayınlarında övünerek böyle adlandırıyorlar..) bile kişiliksizliğinden dolayı cezaevi'nde dalga geçtikleri Selim

(‘ÜRÜKKAYA (namı diğer Tilki Selim'dir) ve diğer birçok Apo'cu tarafından tepkiyle karşılanmıştı. Onlara göre, siz ve çalışmalarınız bir hiçti. Ayrıca, siz tutuklandıktan sonra, durumunuzu dile getiren İngilizce, Kürte ve Türkçe bir broşür de yayınlandı... KOMAL ise çok ağır koşullarda "Kürdistan'da Örgütlü Devlet Terörü ve İsmail Beşikçi" adlı bir kitap yayınladı.

Yıllarca elinden gelen bütün çaba ile kitaplarınızı basan/yayan ve dağıtan Kornal'ın içinde bulunduğu ağır koşulları göz önüne getirmeden, sadece size ait bir iki çalışmanın "kaybolduğunu" açıklamak, onların size cevap veremedikleri koşullarda Komal'la ilgili yukarıda belirttiğim önyargılı belirlemeyi yapmanız sizin için büyük bir talihsizliktir...

Küçük bir hatırlatma yapmak istiyorum. Sayın Hocam, biz 12 Eylül'den sonra "Şam-ı Şerif'te Suriye İstihbarat Örgütlerinin kucağına oturmadığımız için, çok yoksul ve ama onurlu bir yaşam sürdürürken; Avrupa'da Rızgari ve Komal çalışmalarını Denge Komal adı ile sürdüren arkadaşlar, bizim rızkımızdan, TC zindanlarındaki yüzlerce arkadaşımızın rızıklarından yaptıkları kesintilerle sizin yayınlanması o dönemde pek de acil olmayan "UNESCO'ya MEKTUP" ve "SAVUNMA"nızı yayınlıyorlardı. Değindiğim koşullar içinde Avrupa'da yayınlanan ve çok iyi bir biçimde dağıtımı yapılan bu iki eserin adlarını bile son yayınlanan kitaplarınızda vermemiş olmanızı ne ben. ne de hiçbir kimse anlayabilmiş değildir... Yoksa, KOMAL'a olan küskünlüğünüzden dolayı o kitapların yazarı olmaktan, kendi eserlerinize sahip çıkmaktan mı vazgeçtiniz? Ki, gerek o kitaplar ve gerekse Denge Komal'ın çok ciddi çalışmaları, sizin dünya kamuoyundaki etkinliğinizi ve tanınmanızı kat be kat artırmıştı.

Diğer çalışmaları yanında, size ait kitapları da basıp dağıttıkları için bugün TC zindanlarında direnişçi yapılan ile herkese örnek olan ve artık onlar da uluslararası bir isim haline gelen, eleştirdiğiniz dönemin KOMAL sorumlularından Recep MARAŞLI ve Zülküf GÜNA Y gibi arkadaşlara ya da bu arkadaşların izni ve onayı ile Avrupa'da Komal adına faaliyet sürdürenlere son kitaplarınızı yayınlamamanızın

nedeni nedir? Yoksa, zararı Komal ve Denge Komal'a, karı ise, Kürt Sorunu'nda hiçbir yayın yapmamış ve belki de emeği de geçmemiş yayınevlerine mi olsun istediniz? Burada yeri gelmişken bir konuya daha değinmek istiyorum. Gerek Zülküf GÜNA Y ve gerekse Recep MARAŞLI, sizin kitaplarınız ve kendi suçlanmaları ile ilgili ciddi savunmalar yaptılar. Özellikle Recep MARAŞLI'nın Rızgari'nin temel tezlerini geliştiren savunması kitap halinde basıldı. Bu kitap sizin elinizdeydi, neden bu arkadaşların savunmalarından ve bu kitaptan bir tek cümle bile son yayınlarınıza almadınız. Kaynak bile göstermediniz? Oysa, sizin öne sürdüğünüz ve kitaplarınızın "adı"na da denk düşen ciddi belirlemeleri çok tali belgelere değinmenize rağmen "es" geçmişinizi bir türlü anlayamadım...

Sayın Hocam, yine 3. kitabınız "Bir Aydın, Bir Örgüt ve Kürt Sorunu"nda 25. sayfa e başlığı altında şöyle yazmışsınız: .

"... Hemen belirtiyim ki, 1984'de Kuzey Kürdistan'da başlayan Kürt Hareketi Kürt Toplumu'nun, Kürdistan'ın bu yapısını hızla değiştirmektedir. PKK, Kürt Hareketleri'nin önderliğinin sınıf yapısını değiştirmiştir..."

Siz PKK'nın yayın organlarını izliyor musunuz bilemiyorum. Ancak, bunun Kuvva-i Milliye Takipçisi, Sıkıyönetim Mahkemeleri ve komutanları "bölücülere karşı verdiğimiz mücadeleyi takdir etti... " diyen; bugün Kürt dostu olmaktan çok PKK dostu (!) kesilen Doğu Perinçek'in "Ulusal Önder" Abdullah Öcalan ile röportajını okumuşsunuzdur. Sanırım, hem bu 'röportaj'dan hem de Yalçın Küçük'ün "Başkan"la röportajından bir hayli etkilenmişsiniz. Bu etkilenme bir yana, "Ben de Kürtlük aşkı yok", "Ben Türk subayı olmak istiyordum", "Atatürk'ün heykelini görünce heyecandan titredim", "Biz Türkiye topraklarını bölmek istemiyoruz" vb... diyen Abdullah Öcalan'ın mutlak şefliğinin egemen olduğu bir partinin, "Kürt aydınının belleksizliği"ni değiştirmekten çok, uşak bir mantığın kötü bir örneği değil midir? PKK, "Kürt hareketlerinin önderliğinin sınıf yapısı"nı nasıl değiştiriyor? Adamlarda sınıf yapısı yok ki, önderliği değiştirsinler. Acaba, diğer Kürt önderliklerinin sınıf yapısının niteliği

sizce nedir? Bu yargıya hangi bilimsel araştırmalar sonucu vardığınız perçekten merak konusudur. Yoksa, siz de, PKK gibi Kuzey, Doğu, Güney ve Güneybatı Kürdistan'daki bütün Kürt örgütlerine "hain" demenin zeminini mi hazırlıyorsunuz? Peki, "önderliğin sınıf yapısı değişmiş"se, Kürt örgütlerinin Kürdistan'ı sömürgeleştiren devletlerin bir diğeri ile olan çelişkisinde kullanılmaya ne diyorsunuz?

(...)

Sayın Beşikçi, bu saatten sonra, hem Aziz Nesin'in liderliğinde kurulan "Demokrasi" komitelerinde yer almak, hem de artık aşılan polemiklere takılıp kalmak sizin gibi bilim adamının işi olmasa gerek. Kürdistan Press'ten aktardığınız birçok polemğin tanığı ve tarafıyım. Siz bırakın artık o tür polemikleri, kitabınızın 108-109. sayfalarında: "Bizim yaşımıza başımıza bakıp, lafımızı kesip, siz bunları bilemezsiniz demeyin... Biz, 1. şubelerden, işkencelerden, hapishanelerden geçtik. Oralarda biz, savunduklarımızın hesabını verdik... " diyen penç arkadaşlar yapsınlar. Ama, şunu da unutmayın: 1979'da sizi kürsüden indiren Aziz Nesin'e Avrupa'yı dar eden ve onun iflahını kesenler, gerek sizinle ve gerekse Kürdistan sorunu ile ilgili birçok çalışma yaparlarken, sizin "Kürt hareketinin önderliğinin sınıf yapısını değiştirdi" diye lanse ettiğiniz PKK'nın ne yaptıklarını da biliyor musunuz? Bilmiyorsanız ben kısaca hatırlatayım; onlar, bu çalışmalarını yürütenlere kurşun sıkıyorlardı Sayın Beşikçi... İşte, "İlk Kurşun" gibi o kurşunların da adını koymanız gerekir. Yoksa, siz de Apocular gibi, "Kurşun adres sormaz" mı diyeceksiniz sayın Beşikçi.

Sizden TC Devleti'nin Sömürge Valiliği, Olağanüstü Hal Yasası, Kürdistan'a yönelik uluslararası planlar, Kürt hareketinin uluslararası düzeyde temsili vb... gibi konularda ciddi çalışmalar bekleniyordu. En azından TC'nin 1919, 1925, 1929-30, 1937-38 hareketleri karşısındaki tavrı ile o dönemdeki Türk Basını'nın taktiğini ele alabilirdiniz. Ve Siverek Olayları'ndan beri PKK'yı bir balon gibi şişirme; deyim yerindeyse, anti propagandası ile lanse etmelerinin arkasında yatan gerekçeler konusunda bizleri bilgilendirmeniz ve PKK'nın boyunu çok aşan uluslararası planlara göre Kürdistan'da sürgün ve katliam

planlarının uygulanmasında PKK 'yi bir öge olarak kullanmaları; bu planların somut pratikte aldığı biçimler konusunda sizden ciddi eserler beklenirken; siz kalkmış Kürdistan Press'in ipliğini pazara çıkardığı Aziz Nesin ile polemige takılmışsınız. Bu yetmiyormuş gibi satır aralarında da PKK'yi lanse ediyorsunuz.

Ayrıca, bugün etrafınızda "dost" görünenlere, son dönemlerde sizin de aynı dilden konuşmaya başladığınız Doğu Perinçek, Yalçın Küçük ve diğerlerine bir bakınız. Bir de PKK dostu kesilen bu adamların ve PKK'nın Mümtaz Kotan, Ruşen Arslan, Şerafettin Kaya, Orhan Kotan, Kemal Burkay, Mesut Barzani, Celal Talabani, Kasımlo, Sami Rahman vd... kendi dışında kalan bütün siyasal kadrolara yönelik küfür ve karalamalarına bakarsanız, o zaman nereye doğru gittiğinizi belki görebilirsiniz Hiç kuşkunuz olmasın Sayın Beşikçi, son kitaplarındaki PKK ile ilgili sübjektif tespitlerinizle, siz, PKK'ya Kürdistan Devrimi'nin teminatı olan siyasal kadrolara saldırı için tahmin edemediğiniz kadar malzeme vermiş oldunuz. Bunun nasıl kullanacaklarını hep birlikte göreceğiz...

Son bir soru: Kendi merkez kadrolarını, üyelerini, diğer örgütlerden devrimcileri, yurtseverleri, kundaktaki bebeleri katletmeyi bir anlayış haline getiren; ölenler dışında birlikte yola çıktığı bütün arkadaşlarını hain ilan edip ve katlettiren; nihayet 16 yıl koynunda yatırdığı ve her şeyi birlikte planlayıp uyguladığı karısına MİT ajanı diyen; yıllarca Avrupa temsilciliği yaptırdığı arkadaşını ajan ilan ederek, kurşunlatan; kendi dışındaki bütün Kürt Örgütleri ile ezen ulus 'solu'nun büyük bir bölümünü düşman ilan eden; "en büyük ittifakımız Suriye ve İran'dır" diyen; kendisinden başka hiçbir beynin düşünmesine tahammül göstermeyen ve Orhan Kotan'ın deyimi ile "Bekaa Vadisi'nin Müebbet Mahkumu" Abdullah Öcalan ve örgütü hakkındaki tespitlerinizi bilim ışığında, sizin deyiminizle "Bilim Yöntemi"ne göre değerlendirip, kitaplarındaki tespitlerinizi bilimsel temellere oturtabilecek misiniz? Siz eskiden yaptığımız çalışmalarla, yalnız şu ya da bu siyasetin değil, Kürdistan Devrimi'nin temel taşlarından biri durumundaydınız. Şimdi sizi PKK ile birlikte bir yere hapsedecekler. Bu tehlikeli plan'dan kurtulabilecek misiniz?

Tekrar İsmail Beşikçi'nin "Bilim Yöntem"li eserlerini okuma umudunu kaybetmeden; TC'ye karşı tavizsiz tavrınız karşısında, geçmişte olduğu gibi bugün de saygı ile eğiliyorum. Basından ve avukatlarımızdan izliyorsunuzdur. Bütün Kürt örgütleri sizinle dayanışma içindeler. Ben de birey olarak bu çalışmalar içinde aktif olarak yer almaya çalışıyorum

A.FEWZİ

Mayıs 1990

Not: Mektubuma cevap verme gereğini duyarsanız, Avukat ya da görüşçüleriniz aracılığı ile mektubu size ileten arkadaşlar ya da verecekleri adrese gönderebilirsiniz.

Sayın A. Fewzi,

10 Mayıs 1990 tarihli mektubunuz 24 Temmuz 1990 tarihinde elime geçti. Birkaç kere dikkatle okudum.

Haksız değerlendirmeler yaptığınızı düşünüyorum. Bazı değerlendirmeleriniz hakkında herhangi bir şey söylemek gereğini duymuyorum. örneğin kitapların ne kadar değersiz, anlamsız olduğu, bilimsel olmadığı hakkındaki ifadeleriniz...

PKK ve PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan hakkındaki düşüncelerinize hiç katılmadığımı önemle belirtiyorum.

Bazı yargılarınız da maddi bakımdan yanlış. Örneğin Komal'a teslim her çalışmanın yayınlandığı, "DİK uzmanı" olduğum vs. 1977-1978 yıllarında Komal'a teslim edilen ve basılmayan, ondan sonra da kaybedilen 3 çalışmanın, pek çok küçük yazının, mektubun, röportajın varlığından nasıl habersiz olabilirsiniz?

Bu konular ve benzer konular üzerinde sizinle uzun uzun konuşmak isterdim. Karşılıklı konuşmanın daha doğru bir yol-yöntem olduğunu düşünüyorum.

Komal'ın, Rızgari'nin unutulması, gözden uzak tutulması elbette söz konusu değildir. Fakat ben, arkadaşlarımla, PKK ile birlikte, Kürdistan'daki silahlı mücadele içinde yer almasını isterdim. Böyle olsaydı 1976 ve daha sonraki yıllarda yazılanlar pratikle bütünleştirilmiş olurdu. Rızgari'nin düşünceleri hayata geçirilmiş olurdu. Bunun gerçekleşmemiş olması, silahlı mücadeleye karşı bir konumda yer alınması, Kürdistan adına büyük bir talihsizlik olmuştur

Recep'in savunmasını ilgiyle okudum. Kuşkusuz çok değerli bir çalışma. Fakat bu savunma, metinlerin yayınevine teslim edilmesinden çok sonra elime geçti. Değişiklikler, ilaveler yapılması da zor oluyor. Bu, ülkedeki antidemokratik koşullardan, haberleşme

eksikliğinden kaynaklanıyor.

Sayın A. Fewzi, mektubunuz, bütünüyle, bana büyük bir hüznü verdi. Çünkü mektubunuza eleştiriden çok suçlama ve aşağılama öğeleri egemen. Sağlık olsun.

Sizlere selamlarımı ve saygılarımı gönderiyorum. Sağlık ve mutluluk diliyorum.

İsmail Beşikçi

Etlik/ Ankara

Not: Mektubunuzun içeriğini Kürdistan Press (Sayı 82), Rızgari Özel ek (Sayı 11) gibi yayın organlarında da okudum. Elime geçen imzalı bir nüsha değilse de bunun özel bir mektup olduğunu biliyorum. Buna rağmen, mektubun yazılmasının temelinde PKK olduğu için, mektupta PKK'nın adı çok geçtiği için, bir nüshasını da PKK'lı arkadaşlara vermeyi uygun buldum. İ.B.

ONBİRİNCİ YIL...

Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi'nin onbirinci yıl dönümü kutlanıyor.

15 Ağustos, Kürdistan ve Türkiye'nin, Orta Doğunun tarihinde çok önemli bir dönüm noktasıdır. PKK öncülüğünde başlayan bu mücadele, her türlü boğma ve yok etme operasyonuna rağmen yükselerek sürmektedir.

15 Ağustos'ta, PKK öncülüğünde başlatılan Kürt direnişinin meşru temelleri vardır. Bu, zulme, asimilasyoncu, imhacı, ırkçı ve sömürgeci bir devlet politikasına karşı başkaldırıdır. Asimilasyoncu, imhacı, ırkçı ve sömürgeci devlet politikasının sistematik olduğu da bilinen bir gerçektir. Devlet ise, onbir yılı aşkın bir zamandır, Kürtlerin, gasp edilmiş ulusal ve demokratik hakları için ayağa kalkmasını “terör” kapsamı içinde ve “terör”ün kavramlarıyla değerlendirilmektedir. İç kamuoyu ve dış kamuoyuna da sorunu bu çerçevede anlatmaya gayret etmektedir. Halbuki 15 Ağustos 1984 atılımının çok meşru nedenleri vardır. Kürt sorununun varlığını kabul etmekte, devlet terörünü de tırmandırarak, soruna kaynaklık eden temel dinamikleri yok etmeye çalışmaktadır. Burada, 15 Ağustos 1984 öncesini, PKK'nin örgütlenmesi ve gelişmesini sağlayan siyasal ve toplumsal ortamı kısacada olsa, gözden geçirme gereği duyuyoruz.

15 AĞUSTOS ATILIMI'NDAN ÖNCEKİ DURUM

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kürtlere ve Kürdistan'a ilişkin temel politikası asimilasyondur. Cumhuriyet tarihi boyunca bu politika kararlı ve sistematik bir şekilde uygulanmıştır. Kürt, Kürdistan, Kürtçe gibi sözcükler yasaklanmıştır. Tek parti döneminde, Kürtçe konuşan insanlardan para cezası alınmıştır. Asimilasyon vazgeçilmez bir devlet politikasıdır. Kürt toplumuna karşı sistematik bir şekilde sürdürülen asimilasyon Türk egemenlik sisteminin en önemli uygulama alanlarından biridir. Asimilasyon kararlarının nasıl

alındığına dair çok önemli belgeler vardır. Zamanın başbakanı İsmet İnönü'nün 1935' Birinci Genel Müfettiş Abidin Özmen'in de 1936 yılında hazırladığı raporlar, kamuoyuna yansımıştır.

Türkiye, Kürtlere uygulanan asimilasyon politikasına yalnız değildir. İngiltere, Fransa, İran gibi, Kürdistan'ın bölünmesine, parçalanmasına, paylaşılmasına katılan devletler de, kendi egemenlik alanlarındaki Kürtlere yoğun ırkçı, sömürgeci politikalar uygulamaktadırlar. Onlar da, asimilasyoncu ve imhacı devlet politikalarını yaşama geçirmek için her yolu denemektedirler, her yolu mubah saymaktadırlar. Irak'ı İngiliz sömürge yönetiminden, Suriye'yi Fransız sömürge yönetiminden devir alan Irak ve Suriye Devletleri de kendi paylarına düşen Güney Kürdistan'da ve Güneybatı Kürdistan'da ırkçı ve sömürgeci politikalarını Türkiye'yle eşgüdüm içinde uygulamak için büyük bir dikkat göstermişlerdir.

1930'lı yıllarda, 1960'lı yıllarda, Kürtlerin Türklüğüne, Kürtçenin, Türk dilinin bir şubesi olduğuna dair çok geniş kampanyalar açıldı. Bir taraftan Kürtlerin ulusal ve toplumsal varlığı inkar ediliyor, bir taraftan da Kürtlerin Türk olduğu konusunda çok yoğun bir propaganda sürdürülüyordu. Diğer taraftan da Kürtlerden kalan bütün anıtlar, Kürt dilinin ve kültürünün ürünleri, Kürtleri çağrıştıracak her türlü iz silinmeye, yok edilmeye gayret edildi. Kürt folklor ürünleri, Kürt halk şarkıları, ezgileri, ağıtları gasp edildi, Türkleştirildi, Türk folklorunun bir parçası olarak sunulmaya başlandı. Kürtlerden, Kürtçeden söz edenler, çok ağır, çok çeşitli işkencelerle ve ağır hapis cezalarıyla karşılaştılar. Kürtlerden, Kürtçeden söz eden bir dergi yayınlansa, üniversiteden profesörler, basından köşe yazarları, Kürtlerin Türklüğü, Kürtçenin Türkçe olduğu propagandasını yapan yazılar yayınlıyorlardı. Kürtlerin ve Kürtçenin varlığı kesinlikle inkâr ediliyordu.

1960'ların sonlarında, Doğu Mitingleri'yle, Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nın kurulmasıyla ulusal bilinç konusunda yeşermeler, filizlenmeler başladı. Kürt halk kitleleri arasındaki bu bilinçlenmelerin gelişmesini engellemek, kitleleri ve siyasal akımları bastırmak için

devlet terörünü olağanüstü bir şekilde tırmandırdı. “Komando hareketi” denilen operasyonlarla zulüm ve işkence, sistematik bir hale getirildi. Köylülerin köy meydanlarında toplanıp orta yaşlı ve yaşlı erkeklerin erkeklik organlarına ip bağlanıp kadınların eline verilmesi ve dipçik zoruyla köy içinde dolaştırılması bu dönemde sık sık uygulanan bir işkence ve hakaret biçimiydi. Yaşlı erkekler; çocuklarının, gelinlerinin, damatlarının, torunlarının önünde sakallarından tutulup yere çalınıyor ve üzerinde tepiniliyordu. Kadınlar çocuklarının ve kocalarının gözleri önünde saçlarından sürüklenerek götürülüyordu. Bu işkence ve hakaret silah ve firari arama bahanesiyle yapılıyordu. Keyfi bir şekilde silah ve firari isteniliyor, bunlar verilmeyince de işkence ve hakaret otomatik bir şekilde başlıyordu. İşkencenin ve hakaretin esas nedeniyse; gelişmeye, filizlenmeye başlayan ulusal bilincin bastırılması, dağıtılmasıydı. 12 Mart bu gelişmeler üstüne geldi.

Ordunun, 12 Mart 1971’de hükümete muhtıra vermesinin iki önemli nedeninden biri Kürdistan’daki gelişmelerdi. Diyarbakır’da kurulan, Diyarbakır Siirt İleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemelerinde bu süreç yargılandı. Devrimci Doğu Kültür Ocakları, Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi gibi örgütler hakkında kapsamlı davalar açıldı. Çok geniş iddianameler yazıldı. İddianamelerde, Kürtlerin Türk olduğu, tarihte Kürt diye bilinen bir halk olmadığı, Kürtlerin kökeninin Türk olduğu ve Orta Asya’dan geldikleri, Kürtçe diye bilinen bağımsız bir dilin olmadığı, Kürtçe denen dilin Türk dilinin ilkel bir ağız olduğu uzun uzun anlatılıyordu. Devrimci Doğu Kültür Ocakları’na mensup bazı arkadaşların iddianameye cevap teşkil eden, Kürtleri ve Kürtçeyi savunan savunmaları mahkemede çok büyük bir etki yaratmıştı. Bu tutum karşısında mahkemelerin yargılama mantığı allak-bulak olmuştu. Buna rağmen mahkemeler Kürtlerin Türk asıllı olduğu, Kürtçenin Türkçe olduğu şeklindeki resmi ideolojiyi tekrarlayan görüşlerini mahkumiyet kararlarının gerekçelerinde de uzun uzun yazmaya devam ettiler. Türkçe konuşmayı bilmeyen bazı tutsakları dinlemek için bir tercüman kullanmalarına rağmen, Kürtçenin aslında Türkçe olduğunu

anlatmakta kakarlılık gösterdiler. Kürtlerden ve Kürtçeden söz eden araştırmacılara, yazarlara, Kürt kültürünü savunan örgütlenmelere çok ağır cezalar verdiler.

Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarından, bu hakların gasp edildiğinden söz edildiği zaman, “ayrı bir Kürt halkı yok ki, ayrı bir Kürt dili yok ki hakları olsun” deniyordu. Kürtlerin ulusal ve demokratik hakları, Kürtler ve Kürtçe yok sayılarak, red edilerek, inkar edilerek kabul ediliyordu. Devlet bu konuda hiçbir görüşmeye, tartışmaya yanaşmıyordu. İnkarcı ve imhacı sömürge düşüncesini ve tutumunu ısrarla sürdürüyordu. Kendisini; kitapla, gazeteyle, dergiyle ifade etmeye çalışanlara karşı çok ağır baskılar yapılıyordu. Ulusal ve demokratik hakları için örgütlenmeyi bastırmak için devlet terörü olağanüstü bir şekilde tırmandırılıyordu. Devletin Kürdistan’da ki ırkçı ve sömürgeci politikası, asimilasyoncu ve imhacı uygulamaları 1970’li yıllarda da sürdü. Kürtlerin kendilerini ifade etmeleri konusunda barışçıl bütün yollar tıkanmıştı. Var olan çok kısmi demokratik ortam da gittikçe daralıyordu. İşte PKK böyle bir süreçte örgütlendi ve gelişmeye başladı. PKK’ye ilk katılanlar arasında, 1960’lı yılların sonlarında henüz çocukluklarını yaşayan gençler vardı. Bunlar; babalarına, annelerine dedelerine, ağabeylerine... komando hareketi sırasında ne yoğun işkenceler yapıldığını yakından görmüşler, yaşamışlardı...

PKK’nin örgütlendiği dönemdeki toplumsal ve siyasal ortamı dikkatlerden uzak tutmamak gerekiyor. Kürtlerin ulusal ve toplumsal varlığının ısrarlı bir şekilde inkar edildiği, Kürtlerden ve Kürtçeden söz edilenlerin devletin çeşitli yaptırımlarla karşı karşıya kaldığı, Kürt sorunu diye bir sorunun kabul edilmediği; görüşme tartışma ortamının oluşmasının engellendiği, bütün barışçı ve demokratik kanalların tıkanmış bir dönem... 12 Eylül rejimine böyle bir ortamda gelindi.

Kürdistan’da gelişen ulusal ve toplumsal uyanışın bastırılması 12 Eylül 1980 darbesinin en önemli nedenlerinden biriydi. 12 Eylül rejiminde Kürdistan’ın her tarafının yoğun ve yaygın bir vahşet yaşandı. İşkence bir devlet politikasıydı. Baskı ve zulüm politikası cezaev-

lerinde sistematik bir şekilde uygulandı. 1981-1985 yılları arasında Diyarbakır Cezaevi'nde uygulanan işkenceyi insanların beyinlerinden, belleklerinden silmek mümkün değildir. Sadece Diyarbakır Cezaevi'nde 40'ın üzerinde devrimci ve demokrat insanlar, yurtseverler işkenceyle katledilmiştir. Sistematik baskı ve işkence uygulamasının tek amacı vardı: Kürtlüğü bütün kurumlarıyla insanların zihinlerinden silmek, ulusal ihaneti sağlamak.

15 AĞUSTOS ÇIKIŞI

15 Ağustos 1984 çıkışı böyle bir zulüm sürecinde gerçekleşti. Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla başlayan bu süreç derinleşerek, yaygınlaşarak bu günlere geldi. Devlet, ilk defa karşılaştığı yepyeni cylemi hemen; “eşkıyalık”, “teröristlik” olarak tanımladı. “PKK bir terör örgütüdür” denildiği zaman devlet terörü gizlenmiş olacaktır. PKK'nin hangi siyasal ve toplumsal koşullarda örgütlendiği konusu dikkatlerden uzak tutulmaya gayret edilmektedir.

Devletin bu politikasında önemli başarılar kazandığı da bilinmektedir. Gerek iç kamuoyu, gerek dış kamuoyu devlet tarafından öylesine yoğun bir şekilde bombardıman altına alınmıştır ki, PKK adı insanlarda, terörü çağrıştırmacı bir hale gelmiştir. Devletin, Kürt sorunun ısrarla inkar eden tutumu, devlet terörünün tırmandırılarak Kürt sorununa kaynaklık eden temel dinamikleri yok etmeye çalışması Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarını ısrarla inkar etmesi, baskıyı ve işkenceyi sistematik bir devlet politikası olarak uygulaması, örneğin Diyarbakır Cezaevi'ndeki vahşeti gizlenir, dikkatlerden uzak kalır olmuştur.

Devletin propaganda bombardımanı sürecinde medyanın, yani, radyoların, televizyonların, gazetelerin durumunun irdelenmesi kuşkusuz çok önemli bir konudur. Basın, bu konuda Milli İstihbarat Teşkilatı'nın bir şubesi gibi çalışmaktadır. MİT'in itibarsız bir yardımcısı... olaylar, hep devletin istediği kadar, devletin kavramlarıyla verilmektedir, yorumlar resmi ideolojiyi doğrulayan bir şekilde yapılmaktadır. Devlet ve hükümet bu hizmetleri dolayısıyla

basına çok geniş krediler beslemektedir. Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu gibi kurumlardan, uluslar arası insan hakları kurumlarından, demokratik kurumlardan inceleme ve soruşturma heyetleri geldiği zaman yine bu konu yine gündemde olmaktadır. İnceleme ve soruşturma heyetleri Türkiye’de basına yaptıkları açıklamalarda, “PKK elbette terör örgütüdür, PKK’nin muhatap kabul edilmesi mümkün değildir, fakat Kürt kimliği de tanınmalıdır, Kürtlerin kültürel hakları tanınmalıdır. Kürtlerin kültürel hakları yok sayılarak Kürt sorunun çözülmesi mümkün değildir. Askeri yolların dışında bazı önlemlerde almak gerekir...” denmektedir. Bu, devlet terörünü gizleyen, devlet terörünü yok sayan bir yaklaşımdır. O halde, burada kavgayı başlatan kimdir, kavgayı sürdüren kimdir, kavganın başlamasına zemin hazırlayan kimdir sorularının yeniden ele alınıp irdelenmesi gerekmektedir. Bunu somut bir örnekle anlatmanın yararı vardır.

TÜRKİYE’NİN KÜRDİSTAN’DAKİ KONUMU

Örneğin, benim bir tarlam var. Orada çocuklarımla birlikte tarım yapıyorum. Çevrede komşular var. Onlarda kendi arazilerinde tarımla uğraşıyorlar. Bir gün çok uzaklardan, çevreye yeni bir aile geliyor. Bizim tarlamıza sokulmaya, tarlayı ele geçirmeye çalışıyor. Bizi kendi aramızdan kovmaya başlıyor. Veya ancak kendisine köle olursak orada kalabileceğimizi dayatıyor. Bu durumda biz de tarlamızı korumaya, yeni gelen saldırgan ve mütecaviz aileyi tarladan uzak tutmaya çalışıyoruz. Bu, aramızda bir mücadele, bir kavga başlatıyor. Bu durumda kavgayı, mücadeleyi başlatan kimdir? Mücadele olmasın diye, kavga olmasın diye saldırgan, mütecavize boyun eğmek insanlık mıdır? Baskıya ve zulme boyun eğmek insanlığa yakışır mı?

Saldırgan ve mütecaviz ailenin bazı olanakları da olabilir, hatta işini daha iyi yürütmek için bizim ailedeki çelişkilerden, örneğin çocuklar arasındaki çelişkilerden yararlanıyor da olabilirler. Saldırgan ve mütecaviz aile olanakları, koşulları daha etkili bir şekilde kullanmakta, kendisini haklı bizi haksız göstermeye çalışmaktadır. gasp

yoluyla el koyduğu arazimizin ekiminden elde ettiği gelirlerden bir kısmını kendi propagandası yolunda kullanarak, etrafa rüşvet dağıtarak bizi daha bunaltmakta, zor durumlarla karşı karşıya bırakmaktadır. Biz de zamanla daha bilinçlenerek, teçhizatlanarak, teçhizatımızı geliştirerek arazimize sahip çıkmak istiyoruz, arazimize sahip çıkmanın mücadelesini veriyoruz. Bu da mücadeleyi tırmandırıyor. Saldırgan ve mütecaviz aileyi arazimizden kovmak, arazinin güvenliği sağlamak için belirli bir şiddet uygulaması gerektiği şüphesidir. Bu durumda, bizim şiddete başvuruyorlar, terör yapıyorlar diye suçlanmamız mümkün müdür? Mücadelenin kavganın başlamasının ortamı, koşulları, zamanı elbette dikkatlerden uzak tutulmamalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kürtlere ve Kürdistan'a ilişkin politikası, Türkiye'nin Kürdistan'daki konumu tam anlamıyla yukarda belirtildiği gibidir. Türkiye uzaktan gelen saldırgan ve mütecaviz aile konumundadır. Düşünelim ki, Oğuz Türklerinin, Orta Asya'dan İran'a, oradan da Kürdistan'a ve Anadolu'ya gelmeleri 11. yüzyıla rastlamaktadır. Kürtler ise, tarihin çok eski çağlardan beri Mezopotamya'dadır. Fakat Türk Devleti daha sonraki süreçte, özellikle cumhuriyetle birlikte, Kürtlerin ulusal ve demokratik bütün hakları gasp etmiştir. Kürtler bu haklarının bilince vardıklarını zaman da, "Kürt yok ki, Kürtçe yok ki, herkes Türk ve Kürtçe denilen dil de Türkçeden başka bir şey değil" diyerek bu hakları yok saymanın, inkar etmenin yoluna sapmıştır. Kürtler ulusal ve demokratik haklarını geri almakta ısrarlı oldukları, kararlı bir mücadele sürecine girdikleri zaman da, devlet terörünü tırmandırarak bunu önlemenin yolunu aramıştır. Barışçıl, demokratik kanalları daha sıkı bir şekilde tıkamıştır. Düşünce suçu ağır bir suç olmuş, düşünce "terör" kapsamında, "terörist" bir faaliyet olarak değerlendirmeye başlamıştır. Devletin bu politikalarına ve uygulamalarına karşı gerillanın da belirli bir şiddet kullanması kaçınılmazdır. Devlet ise kendi terörünü gizlemek dikkatlerden uzak tutmak için, gerilla şiddetini abartarak ön plana çıkarma gayreti içindedir. Medyayı, bu çıkarları doğrultusunda gayet rahat bir şekilde seferber edebilmektedir.

Bazen korucu ailelerine yapılan saldırılardan sonra, basında PKK aleyhine çok ağır bir suçlama kampanyası yürütülmektedir. Bu suçlamalar radyoda, televizyonda, gazetelerde iki-üç gün sürmektedir. “Kan emici PKK”, “Bölücü terör örgütünün bir katliamı daha”, “Terör örgütü yine azdı, çocukları, kadınları katletti...” gibi haber başlıkları eksik olmaktadır. Bazen bu cinayetlerin, PKK üniforması giyinmiş devlet güçleri, yani kontrgerilla tarafından gerçekleştirdiği de, bütün delilleriyle, tanıklarıyla açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Buna rağmen basın küçük bir özeleştiriyeye bile girişmemektedir. Kontrgerilla operasyonlarını görmezden, duymazdan, bilmezden gelmektedir.

O halde, şiddet ortamının kaynaklarını incelemek, resmi ideolojiyi incelemek gerekiyor. Terör ve şiddet olgusunun izlenebilir ve gözlenebilir sürecini, yani görüntülerini izlemek sağlıklı bilgi vermiyor. Devlet terörünün nedenlerine, işleyiş sürecine değinmeden gerilla şiddetinden, teröründen söz etmek inandırıcı olmuyor. Gerilla şiddetinin devlet terörüne karşı bir tepki olarak oluştuğunu bilmek gerekiyor. Devlet teröründe hukuk dışı, çağ dışı bir resmi ideolojiyi korumak ve sürdürmek için tırmandırıldığını unutmamak gerekiyor.

YÜKSELEN ULUSAL VE TOPLUMSAL MÜCADELE VE MÜCADELEYİ BASTIRMA HAREKATI

PKK öncülüğünde, 15 Ağustos 1984’te başlayan gerilla mücadelesinin çok önemli meşru temelleri olduğunu, çok önemli nedenleri olduğunu biliyoruz. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, Türk basının “PKK teröründen” söz ettiği her yerde bu çıkış noktasının hatırlanmasında yarar vardır. 15 Ağustos’un tırmandırılan ve yaygınlaştırılan devlet terörüne karşı önemli bir atılım, önemli bir çıkış olduğunu da biliyoruz. Gerilla, Kürt halk yığınlarıyla kısa zamanda bütünleşmiş, ulusal uyanış ve ulusal bilinç hızla gelişmeye başlamıştır. Kürt toplumunda, çok önemli toplumsal ve siyasal değişme gerçekleşmiş. Siyasal kültür, siyasal değer yargıları değişmiştir, kadınlar gerillada aktif görevler almıştır. Kürt toplumunun her kesiminde siyasalaşma hızlanmıştır. Buna rağmen, devlet, hızla

değişen siyasal ve toplumsal ilişkileri, yükselerek süren, biriken siyasal beklentileri hiç değişmeyen bir resmi ideoloji ile kontrol altında tutmaya, değişimi engellemeye çalışmaktadır. Hiçbir şeyin değişmesini istememektedir. Her şeyin eskiden olduğu gibi sürüp gitmesini istemektedir. Devlet terörü, değişimi engellemenin eski ilişkileri sürdürmenin önemli bir aracıdır.

Bugün devlet, gerillalara karşı, tank, top, helikopter, kobra, süper kobra helikopteri, skorsky helikopterleri, savaş uçakları, casus uçakları, her türlü savaş araç gerecini kullanmaktadır. Buna rağmen devlet buna, savaş dememektedir. “Bir avuç eşkıyaya karşı sindirme, eşkıyayı etkisiz bırakma hareketi” demektedir. “Eşkıya’ya karşı, “bir avuç eşkıyaya” ya karşı bu tür gelişmiş savaş araç ve gereçlerinin, öldürücü silahların kullanıldığı nerede görülmüştür?” “Eşkıya”nın devlet istediği, özerklikten, federasyondan söz ettiği nerede görülmüştür? Gerillalara karşı, Dersim, Ağrı, Kulp, Gabar gibi yörelerde, 20 biner, 30 biner kişilik orduların kullanıldığı da görülmektedir. Dersim’de 50 bin kişilik bir ordunun hareket halinde olduğu devlet radyoları ve televizyonları tarafından sık sık duyurulmuştur. Tankların, topların, savaş uçaklarının, süper kobra helikopterlerinin, skorskylerinin, 30 biner, 50 biner kişilik orduların kullanıldığı süreç elbette, savaş sürecidir. Buna rağmen devlet, resmi ideoloji, buna, savaş değil, “bir avuç eşkıyayı etkisiz bırakma operasyonu” demektedir.

20 binin üzerinde gerillası, 60 binin üzerinde milisi, yüz binlerce sempatzanı olan bir örgütten, “eşkıya”, “terörist” diye söz edilmesi kendini kandırmaktan başka bir şey değildir. Bugün cezaevlerinde yaşanan açlık grevlerinde, tutsak ailelerinin açlık grevlerini desteklemesinde bile bu kitleselliği görmek mümkündür. Cezaevlerinde ve cezaevleri dışında binlerce kişi dönüşümlü ve süresiz açlık grevi yapıyor, bazı siyasal isteklere gerçeklik kazandırmak için...

Bütün bunların ötesinde, bu operasyonlar Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin siyasal sınırlarını da aşmaktadır. Güney Kürdistan’a sık sık operasyonlar düzenlenmektedir. 20 mart 1995 günü, Güney Kürdistan’a 35 bin kişilik bir orduyla, çok üstün silahlarla, üstün savaş

araç ve gereçleriyle girildiği devlet basını tarafından, övünülerek, gururla dile getirilmiştir. Bu operasyon aylarca sürmüştür. 1994 yılı Mart ayı sonunda, Güney Kürdistan'daki Zele kampının bombalanmasına 52 savaş uçağının, 8 helikopterin katıldığı, yine aynı basın tarafından, yine övünülerek, gururla dile getirilmiştir. 1992 yılının Ekim ayı başlarında, Güney Kürdistan'a yine kara ve hava harekatı yapılmıştır. 20 bin askerin katıldığı bir harekat da aylarca sürmüştür. Artık Kürt sorunu, Türkiye'nin uluslararası ilişkilerini yakından etkilediği gibi, öteki devletleri de yakından etkilemektedir. Her devlet bit Kürt politikası oluşturma süreci içindedir. Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun bölünmesinden, parçalanmasından ve paylaşılmasından dolayı, Kürt sorunu, zaten uluslararası bir sorundur.

Devletin Kürdistan'daki operasyonları, gerilladan çok halkı hedef alan operasyonlardır. Kürdistan'da sürdürülen operasyonların amacı gerillaya kaynaklık eden, bağrından gerillayı çıkaran halkı yok etmektir. Kürt sorununun halk dinamiğini yok etmektir. Köylerin yakılması-yıkılması, insanların, ailelerin, yerlerini yurtlarını terke zorlanmaları bunun içindir. Milyonlarca insan, süngü zoruyla, yerlerinden yurtlarından koparılmıştır. Bunlar, Kürdistan'ın ve Türkiye'nin dört bir yanına savrulmuşlardır. Gözaltına alındıkları herkes tarafından bilinen, görülen insanların birkaç gün sonra cesetleri bulunmaktadır. "Faili meçhul" denen, fakat failinin devlet olduğu açıkça bilinen cinayetler binli sayılarla ifade edilmektedir. Bazı yerlerde evler içindeki insanlarla, hayvanlarla birlikte yakılmıştır. İnsanları mağdur için her şey yapılmıştır. Sık sık yapılan güvenlik aramaları bahanesiyle evler yağmalanmaktadır, talan edilmektedir. Döviz, para, ziynet eşyası gibi değerli mallara el konulmuştur. Gasp edilen bu değerli mallara pahada ağır, yükte hafif mallara arama tutanaklarında yer verilmemiştir. Bunlar devlet terörünün nasıl tırmandırıldığını açık bir şekilde göstermektedir.

Ekin tarlaları yakılmıştır. Arı kovanları, tütün balyaları, hayvanlar ağıllarda yakılmıştır. Sürüler otlaklarda bombalanıp telef edilmiştir. Yakılan, yıkılan köyler 2000'nin üzerindedir. Tarım ve hayvancılık durmuştur, ticaret durmuştur. Devlet, resmi ideolojinin temsilcileri

bölgeyi insansız bir bölge haline getirme gayreti içindedir, bölgeyi insansızlaştırmaya çalışmaktadır. Ormanların yakılması, devletin sistematik olarak sürdürdüğü bir politikadır. Batı’da yanan ormanlara ağıt yakan devlet, devlet basını Kürdistan’da devletin orman yakmasını teşvik etmektedir, alkışlamaktadır. Böylece, gerillanın yaşama, faaliyet gösterme olanaklarının daha da daralacağı düşünülmekte ve umulmaktadır.

Köyleri yakılan ve yıkılan milyonlarca insan yerini yurdunu terke zorlandığını söylüyoruz. Kadınların çocukların sürgün edilmesi ne demek? Evi, hayvanları, eşyaları yakılan, bir kadının duyguları nedir? Kendi ülkesinde sürgün yaşamak nasıl bir duygudur acaba? Nereye gideceklerini, nerede konaklayacaklarını ne yiyip ne içeceklerini soğuğa, sıcaklığı karşı nasıl korunacaklarını bilmeyen insanların yaşadıkları duyguları kavramak, yakalamak mümkün müdür? PKK’nin bazı koruyucu ailelerine yönelmesinden sonra “şu kadar kadın, şu kadar çocuk olmak üzere...” timsah gözyaşları döken devlet, evini yakıp yıktığı, oğlunu kocasını öldürdü, kızını gözaltına aldı Kürt kadının duygularını anlıyor mu? 23 Nisan’larda, dünya çocuklarını Türkiye’ye toplamaya çalışan devlet, annesine, babasını, atasını, abisine işkence yaptığı, ablasını ağabeyini cezaevine koyduğu Kürt çocuklarının duygularını anlıyor mu? Sürgün nasıl bir duygudur acaba? Evleri yanan çocuklar, koyunları kuzuları öldürülmüş çocuklar neler hissederler acaba? Devlet, Bosna’daki Müslüman Boşnaklar sorunu da devamlı gündemde tutarak Kürdistan’da gerçekleştirdiği operasyonları kitlelerin dikkatinden uzak tutmaya çalışmaktadır...

Devletin Kürt halkına karşı sistematik bir şekilde yürüttüğü bu operasyonları insan hakları kavramı çerçevesinde değerlendirmek mümkün değildir. İnsan hakları ihlali, devletin, suçlu kabul etti vatandaşa karşı muamelesinde ortaya çıkan bir hak ihlalidir. Yukarıda kısaca belirtilen operasyonlar ise vatandaşa karşı değil, düşmana karşı yapılan bir muameledir. Türk devletinin, Kürtlere düşman muamelesi yaptığı somut bir gerçektir. Zira Kürtleri şu veya bu nedenle öldüren Türk güvenlik güçleri hakkında hiçbir soruşturma açılmamaktadır. Kürtlere karşı devletin yaptığı muameleye düşmana karşı bir

muamele olarak değerlendirmek bile mümkün değildir. Zira devletin Kürtlere karşı sürdürdüğü operasyonlarda hiçbir kural söz konusu değildir. Halbuki birbirlerini düşmanın kabul eden güçlerinde riayet etmeleri gereken bazı kurallar vardır. Uluslararası savaş hukuku sözleşmelerinde, Cenevre sözleşmelerinde vs. Bu kurallar yer almaktadır.

Devlet terörünün böylesine boyutlanmasına rağmen devlet, bunları gizleyebilmektedir. PKK teröründen söz ederek devlet terörünü örtmeye çalışmaktadır. Buna karşılık Türk basını çok geniş kredilerde beklenmektedir. Milli İstihbarat Teşkilatı'nın bir şubesi gibi çalışan Türk Basını devletin bu işini kolaylaştırmaktadır Kürdistan'da cereyan eden bu süreç hakkında, devletin operasyonları hakkında haber vermeye çalışan Özgür Gündem, Özgür Ülke gibi gazeteleri çok ağır baskılar yapıldı bilinmektedir. Şimdi de Yeni Politika gazetesi ancak sansürlü bir şekilde yayını sürdürmektedir.

SONUÇ:

DEMOKRATİK KANALLAR ISRARLA TIKANDIĞI ZAMAN SİLAH, EN ÖNEMLİ İFADE YÖNTEMİ OLARAK BELİRMEKTEDİR

Devlet PKK'yi "terör" kavramıyla anlatmaya çalışmakta, Kürtlerin haklı taleplerini hiç dikkate almamaktadır. Devlet terörünü tırmandırarak, Kürt halk dinamiğini parçalamaya, yok etmeye çalışmaktadır. Bu konuda, yoğun bir propaganda yapmaktadır. Uluslararası demokratik kurumlardan gelen heyetler Türk Devleti'nin bu propagandasından etkileniyorlar. PKK'yi Türk Devleti'nin kavramlarıyla değerlendirip durmadan tırmanan ve yaygınlaşan devlet terörü görmezden geliyorlar. Halbuki PKK'nin son derece meşru bir çıkışı vardır. 15 Ağustos Atılımının meşruluğu hiçbir zaman dikkatlerden uzak tutulamaz. Zira Kürtlere, kendilerini ifade edebilmek için silaha başvurmaktan başka hiçbir yol bırakılmamıştır. Devlet ise, katı tutumunu, antidemokratik tutumunu, imhacı, inkarcı, asimilasyoncu, ırkçı ve sömürgeci uygulamalarını bugün de sürdürmektedir. Gerilla

ile devletin bu tutumu arasındaki ilişkide dikkate almak gerekiyor. Bu iki olgu birbirleriyle etki tepki ilişkileri içinde organik bir bütün oluşturuyorlar. Devletin demokratik kanalları tıkayan bu tutumu gerilla mücadelesinin hareket noktası ve meşru dayanağı oluyor... O halde, PKK'ye "terör örgütü" demek büyük bir haksızlıktır. PKK ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi yapan bir örgüttür. Her türlü ulusal ve demokratik hakları gasp edilmiş olan bir toplumun eşitliği ve onuru için mücadele eden bir örgüttür. Geniş Kürt halk yığınlarıyla organik bağları olan demokratik bir örgüttür.

Devletin Kürt sorunu konusunda saptadığı ve uyguladığı politika, Türk egemenlik sistemini, Türk siyasal sisteminin işleyişini bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır. Bu mekanizmada siyasal partilerin, hükümetin, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin küçücük bir kıymet-i harbiyesi bile yoktur. Bütün yetki, ideolojik ve politik olarak general-lerin egemen olduğu, ordu ideolojisinin tartışılmaz bir şekilde kabul edildi Milli Güvenlik Kurulu'ndadır. Hükümet, sadece Milli Güvenlik Kurulu tarafından saptanan politikaları uygulanmakla görevlidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin saptanan ve uygulanan politikaları tartışma hakkı bile yoktur. Kaldı ki bu kurumda militarist ideolojinin çok ağır bir şekilde etkisi altındadır. Atanmış kurumların, seçilmiş olan kurumlar üzerinde büyük bir ağırlığı ve denetimi vardır. Kürt dinamiği bu mekanizmayı bütün açıklığıyla ortaya koymuştur.

Bugün devlet, hem iç politikalarını, hem de dış politikalarına PKK'ye endeksli bir hale getirmiştir. "PKK'yi bitirmek" için her türlü yol, yöntem mübah sayılmaktadır. Buna rağmen PKK de kendi açtığı kanallarda ilerleyip gitmektedir. Kürt halk yığınları ile ilişkilerini pekiştirme çalışmaktadır. Uluslararası ilişkiler içişlerine yolundadır. Politik ve kültürel planda yönelik kurumlaşmalar gerçekleştirmektedir. Sürgünde Kürdistan Parlamentosu, MED TV bunlardan başlıcalardır. Bunlar toplumsal ve siyasal planda, PKK'nin gücünün, Kürt dinamiğinin etkisinin en önemli göstergesidir. Gerilla mücadelesinin onbirinci yılında gelinen aşama budur.

Ağustos 1995

YIRMİNCİ YILDA PKK, KÜRTLER VE ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİ

27 Kasım 1998 Kürdistan İşçi Partisi (PKK)'nin kuruluşunun yirminci yıldönümü.

20 yılı toplumların tarihinde, devletlerin tarihinde çok kısa bir dönemdir. Derin sarsıntılar geçirmeyen, temel toplumsal ve ekonomik sorunlarını çözmüş, oturmuş, dengeye ulaşmış toplumlarda 20 yıl uzun bir süre değildir. Kürt toplumu için ise durum çok farklıdır. Bütün ulusal ve demokratik hakları gasp edilmiş kendi tarihini yaşayamayan, kendi geleceği üzerinde hiçbir söz hakkı olmayan, tarihin dışına itilmiş, düşürülmüş bir toplumda 20 yılın çok farklı bir şekilde yaşanması mümkündür.

27 Kasım 1978'den beri, yani son 20 yıldır, Kürt toplumu binlerce yıllık yaşamından, çok daha hızlı yaşamaktadır. Son 20 yıl daha önceki binlerce yıla nazaran çok daha birikimli, çok daha dolu bir yaşamdır. Son 20 yıl bir bakımdan da, binlerce yıllık yaşamdan çok daha uzun bir yaşamdır. Özgürlük mücadelesi bu sancılı yıllarda gelişmiş, bu süreçte Kürtler siyasal bir özne olarak, yani siyasal istekleri ve iradeleri olan bir özne olarak tarih sahnesine çıkmışlardır.

Son 20 yılda ne olmuştur? 27 Kasım 1978'de PKK'nin kuruluşunu gerçekleştiren bir toplantı yapılmıştır. Toplantı, Lice'nin Fis köyünde yapılmıştır. PKK'yi kuran kadroların 1978'den, 5-6 sene öncesine giden çalışmaları da vardır. 1978 Fis köyü toplantısı, 1972-1973 yıllarında başlayan, gittikçe yoğunlaşarak süren çeşitli ilişkilerin, çeşitli aşamaların sonunda gerçekleşmiştir.

Bu süreç içinde PKK Kürdistan'ın ve Türkiye'nin toplum yapısını tahlil etmiş, temel toplumsal ve siyasal çelişkileri ortaya koymuş, dost güçlerin ve düşman güçlerin konumunu saptamış, çelişkileri çözecek güçleri harekete geçirmiştir. Gittikçe yükselen, yaygınlaşan, derinleşen bu süreçte toplumun çeşitli kesimlerinde toplumsal ve siyasal kurumlaşmalar yaratıldığını biliyoruz. Bunun bir gerilla

mücadelesi olduğunu da biliyoruz. 15 yılı aşkın bir zamandır süren bu gerilla mücadelesinin Kürt toplumunda çok derin, köklü ve yaygın değişiklikler yarattığı, siyasal kültürü arttırdığı, ulusal onur ve özgürlük bilincini, eşitlik bilincini, ulus ve vatan bilincini geliştirdiği biliniyor. Gerilla mücadelesinin Türkiye'nin idari ve siyasi yapısında, yasama, yargı, üniversite, basın, siyasal partiler gibi temel toplumsal kuramlarında, ekonomik gelişmesinde çok önemli etkiler yarattığı da biliniyor.

I- DEVLET ÜZERİNDE DÜŞÜNCELERİN BAZI DÜŞÜNCELERİ

Bütün bunları siyaset felsefesi açısından nasıl değerlendirmemiz, nasıl yorumlamamız gerekir? Yani siyasi olayları nasıl anlamlandırmamız gerekir? Siyasal olaylarda, siyasal ilişkilerde doğrunun, yanlışın ayırma nasıl varılmaktadır? Bu ilişkilerin gelecekteki gelişimi konusunda neler söylenebilir?

Machiavelli, kısaca belirtmeye çalıştığımız konular üzerinde bazı düşünceler ileri sürmüştür. Machiavelli on beşinci yüzyılın sonlarında, on altıncı yüzyılın başlarında yaşamış bir düşünürdür (1468-1527). Machiavelli, Hükümdar isimli kitabında, dönemin Floransa (İtalya) yöneticilerine bazı öğütler, akıllar verir. Bunlardan en önemlilerinden biri şudur: Herhangi bir ülkeyi işgal ettiğiniz zaman, oradaki egemen sınıfı tamamen yok edin, sizinle işbirliği yapacak yeni bir egemen sınıf yaratmaya çalışın. Çünkü egemenlerin, her zaman, kendilerini toparladıkları anda, sizin yönetiminize başkaldırma, sizi ülkelerinden kovma eğilimleri vardır. Machiavelli, egemen sınıfı yok etmenin, yeni bir sınıf, tabaka yaratmanın kılıçlı yol da dahil, zulüm de dahil, çeşitli yollarını da anlatmaktadır. On dördüncü yüzyılda ve on beşinci yüzyılın başında Endülüs'te ve Kuzey Afrika'da yaşamış İslam düşünürü İbni Haldun'un da benzer düşünceleri vardır. İbni Haldun (1332-1406) Mukaddime isimli eserinde, herhangi bir ülkeyi fethedenlerin, orada, kökleşebilmeleri için, egemen sınıfa nasıl muamele etmeleri, ilişkileri nasıl düzenlemeleri gerektiğini anlatır. On birinci yüzyılda yaşayan

Selçuklu Veziri Nizamülmülk'de de benzer düşüncelere rastlamaktadır. Selçuklu Sultanı Alp Aslan'ın veziri olan Nizamülmülk (1018-1092) Siyasetname isimli kitabında, dönemin sultanlarına, yönetim sanatıyla ilgili bazı öğütler vermektedir.

Kürdistan'da olup bitenleri bu düşünceler çerçevesinde nasıl değerlendirebiliriz? 19. yüzyılda, 20. yüzyılın ilk çeyreğinde Kürtlerin Osmanlı yönetimine karşı pek çok ayaklanması olmuştur. Bu ayaklanmalar, Cumhuriyet'in ilk 15 yılında da sürmüştür. Bu ayaklanmalar sürecinde, devlet hep, ayaklanmayı gerçekleştiren kesimleri çeşitli yollarla etkisiz bırakmanın yollarını izlemiş, kendisiyle işbirliği yapacak, kendi çıkarlarına uygun bir tabaka yaratmayı da ihmal etmemiştir. Ayaklanan kesimleri etkisiz bırakmak için her türlü yol kullanılmıştır, her önlem alınmıştır. Savaş alanlarında imha, sürgünlerle imha, darağaçlarıyla imha, ülkeyi terke zorlayarak imha... Kendi çıkarlarına uygun, kendisiyle işbirliği yapacak bir sınıf oluşturmak için de her çeşit önlem alınmıştır. Asimilasyon politikası etkili bir şekilde yaşama geçirilmiş, ekonomik olanakların dağıtımı, bağımlılığı pekiştirecek şekilde gerçekleştirilmiştir. Türkleşmeyi kabul eden Kürtlerin haklarından ve hukukundan söz etmeyen ailelerin, kesimlerin ekonomik bakımdan güçlenmesi, bu şekilde çevrelerinde etkili bir kontrol yaratabilmeleri için her olanaktan yararlanılmıştır, her türlü yol, yöntem kullanılmıştır.

1937-1938 yıllarından, yani Dersim ayaklanmasının kanla bastırılmasından itibaren izlenen ve gözlenen şudur: Artık, Kürdistan'daki bütün muhalefet odakları kırılmış, ayaklananlar yok edilmiş, ayaklanma potansiyeli taşıyanlar tasfiye edilmiş, işbirlikçi sınıflar, tabakalar oluşturulmaya başlanmıştır. Darağaçlarına götürülen, sürgünlere gönderilen yazarlar, serbest meslek sahipleri, asker kökenliler, şeyhler, aşiret reisleri, ağalar ile Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne milletvekili olarak tayin edilen, devlet bürokrasisinde önemli görevler verilen şeyhler, aşiret reisleri, toprak ağaları, yazarlar, serbest meslek sahipleri arasında şüphesiz çok büyük farklar vardır. Birinciler, milli istekler ileri sürmüş, bu mücadelede yer almış, darağacında can vermiş, sürgünlere gönderilmişlerdir, mağdur edilmişlerdir. İkinciler ise, Kürt kimliğini,

Kürdistan kimliğini inkâr edip yoğun bir Türkleşme süreci içine girmişler, resmi ideolojinin, Kürt bölgelerindeki, Kürtler arasındaki ajanları olmuşlardır. Bu çerçevede, asimilasyon, yani Türkleştirme programı da yoğunlaştırılarak sürdürülmüştür. Bu program yeni olanaklarla, yeni tekniklerle desteklenmiştir. 1940'lar,1950'ler böyle geçmiştir. "Sakin" denilebilecek bir durum vardır. 1960'larda,Güney Kürdistan'daki gelişmelerin, Kuzey Kürdistan'da bazı etkilerinin olduğu izlenebilmektedir. 27 Mayıs 1960 askeri darbesinden sonra yeni fikir akımlarının gelişmesi sürecinde bu gelişmelerin biraz daha içerik kazandığı görülmektedir. 1961'de kurulan Türkiye İşçi Partisi'nin Kürt illerindeki örgütlenmesini, 1965'de illegal olarak Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi'nin kurulması, 1967 Doğu Mitingleri'ni, 1969-1970 yıllarında Devrimci Doğu Kültür Ocakları'nın kurulmasını ulusal bakımdan yeşermenin çeşitli görüntüleri olarak değerlendirmek gerekir. 12 Mart 1971 rejiminde Diyarbakır'da süren "Doğu duruşmaları" sırasında fikri düzeyde önemli bir mücadele yapıldı. Fikri düzeyde mücadele, ideolojik olarak ve politik olarak da önemli sonuçları yaratmaya başladı.

Bütün bu gelişmelere rağmen devlet,"Doğu sorunu"yla, Kürtlerle ilgili her yeşermeyi kuruttuğunu, asimilasyonu, yani Türkleşmeyi tamamladığını veya Türkleşme programının pürüzsüz bir şekilde, haşarılı bir şekilde sürmekte olduğunu düşünüyordu. 1930 yılında, Ağrı ayaklanması sırasında, Milliyet gazetesinde yayımlanan karikatürü hatırlayalım: Karikatür Büyük Ağrı Dağı ile Küçük Ağrı Dağı arasında yapılmış mezarı gösteriyordu. Mezar taşında, "Muhayyel Kürdistan burada meftundur"(Hayali Kürdistan burada gömülüdür) yazıyordu. Kürdistan'ın hayal edilmesi bile mezarı gömülmüş, mezar taşlarla doldurulmuş, betonlanıp kapatılmış. Devletin Kürtlerle, Kürdistan'la ilgili niyeti, düşüncesi budur. Devlet, bu niyetini ve düşüncesini gerçekleştirmek için her önlemi almaktadır, bütün baskı ve asimilasyon politikalarını sistematik olarak yaşamaya geçirmektedir. Bunun için hiçbir maddi masraftan da kaçınmamaktadır. Devletin bu tutumu ve davranışı çok rahat bir şekilde izlenebilmektedir, gözlenebilmektedir.

1980'lerdeyse Türk devlet ve hükümet yöneticilerinin hiç beklemedikleri, hiç varsaymadıkları bir süreç başladı. 15 Ağustos 1984'de Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla başlayan gerilla mücadelesi, Türk devlet yönetiminde, Türk siyasal sisteminde şok yarattı. Gerilla mücadelesi Türkiye'deki siyasal kültürü, siyasal değerleri yakından etkiledi, giderek Türk devlet ve hükümet yönetiminin, Türk toplumunun çözülmesini getirdi, Türk siyasetinin işleyemez bir hale gelmesine neden oldu. Hayali bile mezara gömülen, mezarı taşlarla kapatılan, betonlanan Kürtlük, Kürdistan düşüncesi bu mezarı nasıl çatlatıp, parçalayıp çıkırttı? Bu sürecin devlet yönetiminde çok büyük, çok ağır bir şok yarattığı şüphesizdir. Bu da siyaset felsefesini, devlet felsefesini ilgilendiren çok önemli bir duran ortaya çıkardı. Burada, siyaset felsefesi, devlet felsefesi açısından sorulması gereken soru şudur: Yukarıda Machiavelli, İbni Haldun, Nizamülmülk gibi devlet üzerinde düşünen bazı düşünürlerden söz etmiştik. Herhangi bir ülkeyi işgal ettiğiniz zaman, oradaki egemen sınıfı yok edin, sizinle işbirliği yapacak yeni bir sınıf, tabaka yaratmaya çalışın, zulüm dâhil her yolu kullanın..." deniyordu. Türkiye bu tür öğütlerin, bu tür düşüncelerin her türlü gereğini yerine getirdi. İşbirlikçi bir sınıf ve tabaka yaratılmıştı, her türlü muhalefet odakları tümünden kırılmıştı. Türkiye, Türkleştirme programının tamamlanmakta olduğunu düşünüyordu. Böyle bir ortamda, böyle bir süreçte silahlı bir mücadele, bir gerilla mücadelesi nasıl ortaya çıkabilirdi? Gerilla mücadelesini başlatan kimlerdi? Bunların, Türk yönetimine daha önce başkaldıran ailelerle bir irtibatları, ahtabalıkları var mıydı? 15 Ağustos Atılımı'nın ilk günlerini hatırlayalım. Radyolardaki, televizyonlardaki, gazetelerdeki söylem kısaca şuydu: "Üç-beş çapulcu", "bir-iki eşkıya çetesi", "bir avuç haydut", "kıstırıldılar, yakalanacaklar", "dış düşmanların marifeti", "dış düşmanların içteki ajanları", "sınır ötesinden geldiler ama kaçamayacaklar", "çembere alındılar, kuşatıldılar", "çember daha da daraltıldı, yakalanmaları an meselesi". Devlet ve hükümet tarafında yaşanan şok telaş bu tür sözcüklerle dile getiriliyordu. Yaşanan olayların tamamen dış kaynaklı olduğu, çok kısa bir zamanda, kökünün tamamen kazınacağı, eşkıyaya, hayduda ağır bir ders verileceği, eşkıyanın, haydudun, çapulcuların, devlete zarar veren insanların tamamen ezileceği vurgulanıyordu.

1980'lerin ortalarından itibaren gerilla mücadelesinin nasıl geliştiğini biliyoruz. Yükselen, yaygınlaşan, Kürt halk yığınlarıyla sıkı ilişkiler, bağlar kuran, bu bağları güçlendirmeye çalışan bir mücadele... Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne muhalefet eden böylesine güçlü bir muhalefet odağının meydana çıkması, gerilla mücadelesine, PKK'ye, PKK önderliğine karşı, çok büyük, çok yoğun bir kinin oluşmasına neden oldu. Devletin her türlü kirli savaşa rağmen gerillayla baş edememesi bu kini, öfkeyi büyüttü. Gerilla mücadelesinin en önemli etkilerinden biri, Kürt toplumunun çeşitli kesimlerini örgütlemesi oldu, Kürt toplumunun çeşitli kesimlerinde önemli kurumlaşmalar meydana geldi.

Ehmedê Xanî için, Mem û Zîn'de dile getirdiği milli duygulara bakarak, öncesi ve sonrası olmayan bir Kürt şairi diyorduk. Ehmedê Xanî 17. yüzyılda yaşamıştı. Örneğin Mem û Zîn 1695'de yazılmıştı. Kendisinden önce milli duyguları dile getiren başka bir şair yoktu. Feqî Teyran'la, Melayê Cizirî ile Ehmedê Xanî arasında hem duygu ve düşünce, hem de zaman açısından büyük bir fark vardır. 19. yüzyılda Heci Qadirê Koyî gibi bazı şairler olsa da, arada 200 yıldan fazla bir zaman vardır. PKK de öncesi olmayan bir örgüttür. Devlet, PKK'nin başlattığı ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini yirmi sekizinci veya yirmi dokuzuncu Kürt ayaklanması olarak değerlendirmektedir. Örneğin, "daha önceki 28 Kürt ayaklanmasını nasıl ezdiyse bunu da öyle ezeceğiz..." denmektedir. Halbuki PKK kendisinden önceki Kürt örgütlerinden çok farklı bir yapıya sahiptir. Her şeyden önce PKK'yi kuran kadroların sınıf yapıları, geleneksel Kürt örgütlerinin yöneticilerinin sınıf yapılarından çok farklıdır. PKK önderliği, geleneksel önderliklerden çok çok farklı düşünce, duygu ve tarz sahibidir. Dayandığı kitleler, geleneksel Kürt örgütlerinin dayandığı halk kitleleri değildir. Geleneksel Kürt örgütleri, şeyhlere, aşiretlere, toprak sahiplerine dayanırken, PKK aşiret sisteminden kopmaya başlayan Kürtlere, özgürleşen Kürtlere, emekçilere, küçük toprak sahipliğine, küçük esnafa, aydınlara vs. dayanmaktadır. Bu kesimlerin önemli bir kısmı devrimci ideolojiyi benimsemişlerdir. Bu kesimler içinde devrimci ideolojiyi içselleştiren önemli bir kitlenin, aydınların varlığı da bilinmektedir. PKK'nin, PKK

önderliğinin, gerilla mücadelesinin en önemli sonucu geleceği yaratmış olmasındır. Kürt toplumu, artık, geleceği olan bir toplumdur. Gerilla mücadelesi sürecinde Kürt toplumu tarih sahnesine çıkmıştır. Ulusal bilincin gelişiminde, özgürlük duygusunun, ulus ve vatan duygusunun gelişmesinde çok büyük mesafeler alınmıştır.

II-KÜÇÜK BİR KARŞILAŞTIRMA

Bugün, Kürdistan tarihinde, Kürtlerin tarihinde çok büyük yeri olan, Ortadoğu'da sarsıcı etkiler yaratan PKK'nin 20. kuruluş yıldönümüdür. Türkiye'de ve Ortadoğu'da, 20. yüzyılın son çeyreğine damgasını vuran temel örgütün PKK olduğu söylenebilir. PKK adı hemen Abdullah ÖCALAN adını çağrıştırmaktadır. Abdullah ÖCALAN ve PKK bir madalyonun iki yüzü gibidir. PKK önderliği, Başkan Abdullah ÖCALAN, 20. yüzyılın son çeyreğine, Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun tarihine, siyasal ve toplumsal gelişmelerine damgasını vuran en önemli siyaset adamlarından biridir. PKK'yi Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini, ona coğrafi olarak en yakın olan zaman olarak da çok uzak olmayan, Anadolu'daki Kuva-yi Milliye hareketi ile karşılaştırmak mümkündür. Bu karşılaştırma bize, PKK hareketi hakkında, gerilla mücadelesi hakkında çok önemli bazı ipuçları verecektir.

1. Kuva-yi Milliye'nin örgütlendiği dönemde, Osmanlı ordusu varlığını koruyordu. Mustafa Kemal, İsmet İnönü, Kazım Karabekir, Fevzi Çakmak, Ali Fuat Cebesoy, Rauf Orbay, Refet Bele gibi Osmanlı ordusunun bazı paşaları orduyu yeniden örgütlemenin gayreti içindedirler. Bu paşalarla birlikte hareket eden pek çok subayın olduğu da şüphesizdir. Ayrıca, silah, araç-gereç olarak, levazım olarak, kaynakların, depoların olduğu açıktır. Osmanlı ordusunun, Mondros Mütarekesi'ne rağmen, geriye kalan bu temel gücü, ana gücü yanında Kuva-yi Milliye örgütlenmesi de vardır. Ordu ve Kuva-yi Milliye birbirlerini tamamlamaktadır, birbirlerinden güç almaktadır.

1914-1917 yılları arasında sürgün edilen Rumların, soykırıma uğratılan Ermenilerin,

Asurîlerin, Yezidîlerin taşınmaz mallarına, yani ev, konak, bağ, bahçe, zeytinlik, tarla, mandıra, atölye gibi mallarına Müslüman eşraf tarafından el konulduğu, sahiplenildiği görülmektedir. Birinci Dünya Savaşı sürecinde, özellikle savaşın ilk yıllarında bunlar olmuştur. Mondros Mütarekesi'nden, yani Osmanlı Devleti'nin yenilgiye uğratılmasından sonra, sürgün edilen Rumların, tehcirden, soykırımdan geriye kalan Ermenilerin ülkelerine tekrar gelmeye başladıkları görülmektedir. Geriye gelenler taşınmaz mallarını da sormaya, mallarını ele geçirmeye, tasarruf etmeye başlamaktadırlar. Hâlbuki bu mallar Müslüman eşraf tarafından ele geçirilmiş, sahiplenilmiştir. Müslüman eşrafın bunları tekrar Rumlara veya Ermenilere kaptırmaya hiç niyeti yoktur. Bunun için Müslüman eşraf kendi bölgesinde, Kuva-yi Milliye örgütlemeye çalışmaktadır. Kuva-yi Milliye İngiliz'e, Fransız'a, İtalyan'a karşı değildir, Yunanlılara, Rumlara, Ermenilere karşıdır. Çünkü Rumlar, Yunanlılarla birlikte tekrar yurtlarına dönmekte, Ermeniler, tekrar yerlerine, yurtlarına, evlerine-barklarına dönmenin, onlara tekrar sahip olmanın yolunu yordamını aramaktadır. İngiliz'in, Fransız'ın, İtalya'nın böyle bir amacı olmadığı besbellidir.

Ordu örgütlenmesi yanında Kuva-yi Milliye örgütlenmesinin çok önemli bir güç olduğu açıktır. Fakat Kuva-yi Milliye'nin böylesine bir ekonomik ve toplumsal temeli olduğunu da dikkatlerden uzak tutmamak gerekir.

27 Kasım 1978'de PKK'yi kuranlar ise, henüz 20'li yaş çağlarını yaşayan, devrimci ideolojiyle donanmış öğrencilerdir, işçi ve emekçi çocuklarıdır. Herhangi bir tecrübeleri olmadığı da besbellidir. 0 günlerden bugünlere, Abdullah ÖCALAN, Ali Haydar KAYTAN, Cemil BAYIK, Duran KALKAN, Sakine CANSIZ gelmektedir. Ferhat KURTAY, 27 Kasım Fis köyü toplantısına katılmıştır, emekçidir, teknisyendir. Mehmet Hayri DÜRMÜŞ, Mazlum DOĞAN, Seyfettin ZUĞURLU, Mehmet KARASUNGUR, Kemal PİR toplantıya katılabilecek düzeyde olmalarına rağmen katılamamışlardır. O gün başka bir alandadırlar. Bu kişilerin de kurucu üye oldukları düşünülebilir. Bu altı kurucu üye şehittir. Mazlum DOĞAN, Ferhat

KURTAY, Mehmet Hayri DURMUŞ, Kemal PİR Diyarbakır Cezaevinde, Mehmet KARASUNGUR, Seyfettin ZUĞURLU çatışma alanlarında şehit düşmüşlerdir.

Kurucular arasında kadınların da bulunması, kadınlardan birinin günümüze kadar gelmesi, direnişini sürdürmesi, ayakta kalması, bugünlere kadar gelmesi önemli bir olgudur.

Seyfettin ZUĞURLU çiftçidir, aynı zamanda Fis Köyü'nde toplantının yapıldığı evin sahibidir.

Mehmet KARASUNGUR öğretmendir. Öbür kişiler öğrencidir, üniversitenin çeşitli bölümlerinde eğitim görmektedirler.

Şahin Dönmez, Resul Altınok, Kesire Yıldırım, Ali Gündüz, Baki Karer, Ali Çetiner, Çetin Güngör, Mehmet Şener... Bu kişiler de PKK'nin kuruluş toplantısına katılmışlardır. Bunlar itirafçı konumundadırlar. Muhabirlikleriyle, itiraflarıyla örgüte çok büyük zararlar vermişlerdir.

27 Kasım Fis Köyü toplantısına katılanlar arasında Mehmet Turan (Duran), Suphi Karakuş, Ferzende Tağaç, Karşı Abbas, Antepli Faruk, Hüseyin Topgüler, Abdullah Ekinci, Sedat Bilici isimleri de geçmektedir. Bu kişilerin konumları hakkında sağlıklı bilgiler edinmek, bilgileri biraz daha kesinleştirmek önemli olmalıdır.

İşte PKK'yi kuranlar ve bugünlere getirenler, şehitlikleriyle bugünleri yaratanlar bunlardır. Kürt toplumunun emekçi kesimlerinden gelen, devrimci ideolojiyle donanmış bir avuç genç... Ve bunlar her şeyi sıfırdan yaratmışlardır. Bu kişilerin bulabildikleri maddi bir miras, örgütsel bir miras yoktur. Manevi miras ise çok cılızdır, bazen olumsuzdur.

Bu kişilerin Kürt halkına maddi bir çıkar vaat etmedikleri açıktır. İnsan onuru, eşitlik, özgürlük, dayanışma, ulusal onur, ulusal eşitlik gibi kavramlarla tartışmakta, kişilerde, ailelerde heyecan uyandırmaya çalışmaktadırlar. Bu kavramlar açısından, Kürt toplumunun, Kürt ailelerinin, Kürt fertlerinin çok olumsuz koşullar içinde olduğunu, kölelik ilişkileri içinde yaşadığını vurgulamaktadırlar; güçlü bir

mücadeleyle özgürleşme gereğini dile getirmektedirler. Halkı bu çerçevede örgütlemek önemli bir görev olarak algılanmaktadır. Görüldüğü gibi yığnlara maddi bir çıkar vaat edilmemektedir. Yığnlara özgürlük bilinci, ulusal onur, ulusal eşitlik bilinci, dayanışma bilinci, direniş bilinci yaratılmaya gayret edilmektedir. Halbuki, örneğin Kuva-yi Milliye örgütlenmesinin temelinde, Rum sürgünleri ve Ermeni soykırımı sonunda yağmalanan Rum mallarının, Ermeni mallarının elden çıkarılmaması, bunların Rumlara ve Ermenilere tekrar kaptırılmaması dürtüsü vardır.

2. Kuva-yi Milliye hareketi, Osmanlı Devleti'nden dikkate değer bir devlet bürokrasisi devralmıştır. Osmanlı bürokrasisi merkezi yönetimiyle, Eyalet, Sancak, Nahiye yönetimiyle ciddi, işleyen bir bürokrasiydi. Valilerin, kaymakamların, nahiye müdürlerinin çok büyük bir kısmı Kuva-yi Milliye'ye destek vermektedirler ve ya kendileri bizzat Kuva-yi Milliye'nin bir elemanıdır. PKK'nin ise, kendi örgütünden başka dayanabileceği bir güç, destek alabileceği bir yapı yoktur. PKK'nin maddi olarak çok olumsuz koşullar içinde çalıştığı açıktır. Kurucu üyeler devrimci ideolojiyle donanmış öğrencilerdir, daha çok üniversite öğrencileridir; işçi, köylü, küçük esnaf, memur gibi emekçi ailelerin çocuklarıdır. Ailelerin dar ekonomik olanakları örgütün çalışmalarına katkı sunulmasına olanak vermemektedir. Böylesine olumsuz, yoksul bir ortanda, PKK, çalışma olanaklarını, çalışmayı sürekli kılmak için gerekli olanakları bizzat kendisi yaratmıştır, olanakları kendi özgücüne dayanarak geliştirmiştir. Bu konuda yoğun bir istek, irade, pozitif hırs mevcuttur. 1972-1973 yıllarından 27 Kasım 1978'e gelinceye kadar ve ondan sonra da yığınlar arasında örgütlenme sürmüştür. Örgütlenme daha çok işçi, köylü, küçük esnaf, küçük toprak sahibi ve aydın kesimler arasında sürdürülmüştür. Bu halk kesimlerinin, aşiretlerin parçalanmasıyla, biraz daha özgürleşen, şeyhlik gibi dinsel kurumların etki alanı dışında kalarak biraz daha özgürleşen kesimler olduğu görülmektedir.

3. Kuva-yi Milliye'ye Osmanlı Devleti'nden ciddi bir yol sistemi kalmıştır. Bu sistem karayolu olarak, denizyolu olarak, demiryolu olarak düzgün bir şekilde çalışmaktadır. Posta sistemi, haberleşme

sistemi işlemektedir. Mektup, telgraf, telefon, telsiz sistemleri çalışmaktadır. Kuva-yi Milliye, ordu, bürokrasi, bütün bu olanakları en verimli bir şekilde kullanmaktadır. PKK ise, kurulduğu günlerde, bu konularda kullanabileceği, seferber edebileceği hiçbir sisteme sahip değildir. Devletin yol sisteminden, haberleşme ağından mümkün olduğu kadar verimli bir şekilde yararlanmaya çalışmaktadır. Yapabildiği tek şey budur.

4. Osmanlı Devleti'nden Kuva-yi Milliye'ye işleyen bir dış ilişkiler ağı, işleyen bir örgüt kaldı. Osmanlı Devleti'nin örneğin Paris Büyükelçiliği, Londra Büyükelçiliği, Bonn, Moskova, Roma büyükelçilikleri çalışıyordu. Buralardaki görevlilerin önemli bir kısmı Kuva-yi Milliye'yi destekliyordu. Kuva-yi Milliye için seferber edilmeye, kullanılmaya hazır bir dış ilişkiler ağı vardı, daha önemlisi, Kuva-yi Milliye'nin uluslararası planda dost güçleri vardı. Bunlar Kuva-yi Milliye'ye her türlü maddi-manevi yardımı yapıyorlardı. İdeolojik ve politik yardım şüphesiz önemliydi. PKK ise, dış ilişkiler ağını zaman içerisinde geliştirdi. Bunun ne kadar olumsuz, yoksul koşullarda geliştirildiği yakından biliniyor. PKK dost güçleri, fedakâr, azimli, bilgili ve bilinçli mücadelesi sürecinde, zaman içinde, kendini ispat etme süreci içinde elde etti. Bunun, önce, dünyada demokratik kamuoyunda yankı bulduğu açıktır.

Dış ilişkiler ağı denildiği zaman bir noktaya dikkat çekmek gerekiyor. 19. yüzyıl sonlarında, 20. yüzyıl başlarında, Kürtlerin dünyada, Avrupa'da çok kötü bir imajı vardı. Kürtler, Batı kamuoyu tarafından, "eşkıya", "haydut", "çapulcu", "durmadan adam öldüren", "durmadan yağma yapan", "biraz da insana benzeyen bir varlık" olarak değerlendiriyordu, böyle algılanıyordu. Bunun bir halk için çok kötü bir imaj olduğu ve Kürt halkı için çok haksız bir düzlemde oluşturulduğu besbellidir. Günümüzdeyse Kürtlerin uluslararası plandaki imajı gittikçe güzelleşmektedir. Bunun temel nedeni Kürtlerin özgürlük için, insan onuru için, ulusal onur için mücadele yürütmeleridir. Bunun, kararlı, fedakâr, vefakâr, istikrarlı bir mücadele olduğu açıktır. Özgürlük mücadelesi bir bakıma bir insanlık hareketidir.

PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN, Kürt halkının yaşamının köle bir yaşam olduğunu belirtmekte, böyle bir yaşama lanet etmektedir. Onurlu bir yaşam için özgürleşmenin, bunun için mücadele yürütmenin kaçınılmaz olduğunu vurgulamaktadır. Başkan Apo'nun bu konuda söylediği şudur: "Savaşan özgürleşir, özgürleşen güzelleşir, güzelleşen sevilir. "Özgürlük için mücadele, özgürlük mücadelesi, Kürt halkını güzelleştirmiştir. Bugün, dünyada, politika-da, sanatta, edebiyatta, bilim alanında çok saygın olan kişiler, aydınlar, Kürt halkının özgürlük mücadelesine destek olmaya çalışmaktadırlar. PKK gerillası Eva Juhnke'nin annesi Doris Juhnke'nin söylediklerinin, duygularının, düşüncelerinin bu bakımdan tekrar tekrar irdelenmesi yararlıdır kanısındayım. 2 Ağustos 1998 tarihli Ek Gündem'de yayınlanan söyleşimi Eylül 1998 tarihli ülkede Gündem'de yayınlanan söyleşi özgürlük için yapılan mücadelenin, dünyada, demokratik kamuoyunda uyandırdığı duyguları, düşünceleri bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır. Burada, Doris Juhnke'nin anne olarak, kızının bir arkadaşı olarak, Kürtlerin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini, Cumartesi Annelerini kavrayan yabancı olarak, kızının arkadaşlarını anlayan, kavrayan bir kişi olarak duygularını ve düşüncelerini açıklamaya çalıştığı görülmektedir. Doris Juhnke'nin yalnız olmadığı, yüzlerce, belki de binlerce yabancıнын sembolü olduğu da söylenebilir. Doris Juhnke'nin açıklamaları, duyguları ve düşünceleri bataklıkta bahar rüzgârı gibidir. Bu rüzgârın artık sürekli olduğu, gittikçe güçlendiği de görülüyor. O halde, bataklığı arıtacağı, temizleyeceği, çürümeyi durduracağı, etrafa pis kokuların yayılmasının engelleneceği söylenebilir.

Bugün, PKK'nin, Kürtlerin, diplomaside çok önemli mesafeler kat ettikleri, bu konuda önemli kurumlaşmalar yarattıkları açık bir gerçektir. Bu sıfırdan yaratılmış, çok olumsuz koşullarla, çok yoksul koşullarda yaratılmış bir değerdir. PKK'nin, PKK önderliğinin, Başkan Apo'nun, gerillanın, Kürt halkının, çok güç koşullarda, kararlı ve fedakârca yürüttükleri bir mücadele sürecinde yaratılmıştır. Kürdistan Sürgün Parlamentosu Kürt diplomasisinin önemli kuranlarından biridir. Bazı yönetimlerin, özgürlük mücadelesiyle

mücadeleyi yürüten kadrolarla ilişki geliştirdikleri, görüşmeler yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu, PKK'nin artık, politik ve askeri bir güç olarak değerlendirildiğini, böyle algılandığını göstermektedir. Bu görüşmelerin, ilişki geliştirmenin "teslimiyet", "işbirliği" şeklinde değerlendirilmeği büyük bir algılama hatasıdır.

5. Kuva-yi Milliye hareketiyle, PKK hareketi arasındaki en büyük fark ideolojik mücadelenin içeriğinde ve örgütlenmesinde yatar. İttihat ve Terakki Fırkası tarafından yaratılan, örgütlenilen, yaygınlaştırılan ve derinleştirilen, yoğunlaştırılmaya çalışılan bir ideoloji vardır. Bu, kısaca Türkçülük anlayışıdır. İttihat ve Terakki'nin, gerek muhalefet, gerek hükümet olduğu dönemlerde, yani Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Türkçülük anlayışının gelişmesine çok büyük bir önem verdiği biliniyor. Bu dönemde, Osmanlıcılık, İslamcılık, Batıcılık, Türkçülük gibi siyasal akımların yeni bir sentezinin yapılmasında, Türkçülük akımına büyük bir ağırlık verildiği gözlenmektedir. Türkçülük akımının algılanmasında ve kavranmasında, Türkleşme, Türkleştirme sürecinde İttihat Ve Terakki'nin Kuva-yi Milliye üzerinde çok büyük etkileri vardır. Bu süreçte Saray ile Anadolu, Saray ile Kuva-yi Milliye arasında ciddi bir fark da yoktur. Saray ile İslamcılık kisvesi altında Türkleşmeyi Türkleştirmeyi savunmaktadır. Böylece Türkçülük devlet ve hükümet politikası olarak devlet ve hükümet gücüyle ve olanaklarıyla geliştirilmektedir.

Cumhuriyet'ten sonra, Batıcılık, İslamcılık, Türkçülük akımlarının yeni bir sentezinin daha yapılması sürecinde, Türkçülük akımına yine büyük bir ağırlık verildiği saptanması gereken bir olgudur. Bu, kısaca, "Türkiye Türklerindir" şeklinde ifade edilen bir anlayıştır. Artık, Osmanlı Devleti'nin, tamamen, Türklere, Türk etnisitesine, Türk ırkına dayanan bir devlet olması isteniyordu. Ermeniler, Rumlar, Asuriler gibi Türk olmayanlar, Hristiyanlar kovulacak, mallarına el konulacak, Kürtler gibi Türk olmayanlar, yani Müslüman Kürtler de asimile edilip Türklük içinde eritileceklerdi. Birinci Dünya Savaşı sürecinde, Teşkilat-ı Mahsusa'nın bu amaç doğrultusunda kurulduğu ve çalıştığı, savaştan sonra da, yani Milli

Mücadele sürecinde yine bu amaç doğrultusunda çalıştığı bilinen bu gerçektir. Cumhuriyet'ten sonra da bu politikanın yeni tekniklerle de desteklenerek sürdürüldüğü açıktır. Cumhuriyet'le birlikte daha yoğun bir şekilde uygulanan Türkleştirme politikasının İttihat Ve Terakki ile ilgili, İttihat ve Terakki'ye, daha da derinlere giden kökleri üzerinde durmaya çalışıyoruz.

Kürtlerin Türkleştirilmesi önemli bir devlet politikasıdır. Türkleşmeyen, Kürtlerin haklarından ve hukukundan söz eden, bunun için mücadele eden Kürtlerin ise fizik olarak imhası kaçınılmazdır. Asimilasyon süreci içinde Kürt dili için, Kürtler için, yoğun bir yok sayma, inkâr, aşağılama, horlama sürecinin geliştirildiği kolayca izlenebilen ve gözlenebilen bir durumdur. Kürtlüğün bir cehalet olduğu, insanlık dışı, medeniyet dışı, uygarlık dışı bir durum olduğu anlatılmaktadır. "İnsanlığa kavuşmak, insanlaşmak, medenileşmek, uygarlaşmak ancak Türklük ile olur, Türkleşmeyle olur..." denmektedir.

PKK hareketi ise, düşürülmüş toplum koşullarında, düşürülmüş insan ilişkileri içinde nüvelenmiş, gelişmiş, boy vermiş bir harekettir. İktidara dayanan, iktidardan güç alan bir hareket değil, iktidara karşı geliştirilen bir harekettir. Yukarıda Türkçülüğün, siyasal iktidara dayalı bir hareket olduğunu vurgulamıştık. Bu konuda Saray ile Anadolu, yani Kuva-yi Milliye arasında, Osmanlı Devleti ile Cumhuriyet yönetimi arasında ciddi bir nitelik farkı olmadığını da belirtmiştik. PKK hareketi ise, ideolojik olarak da çok olumsuz koşullarda geliştirilen, boy veren bir harekettir. PKK önderliği, Kürt toplumunun analizini, Kürt insanının çözümlemesini yaparken bu kavramları sık sık kullanmaktadır. Kendi kendini inkârın, reddin, önemli bir "meziyet" olduğu toplumlarda, ulusal onur için, ulusal eşitlik için, kimlik için yapılan mücadelenin çok zor koşullarda gelişeceği şüphesizdir. Çok sancılı olacağı da açıktır. Kürt çocuklarına, her gün okullarda, "Türküm, doğruyum, çalışkanım; yaşam küçüklerimi korumak büyüklerimi sevmektir, ülküm yükselmek, ileri gitmektir. Yurdumu, milletimi özümden çok sevmektir. Varlığım Türk varlığına armağan olsun" diye bağırıldığı bir toplumda, ulusal onur mücadelesi, kimlik mücadelesi hangi aayanılarak yapılabilir, güç

nasıl oluşturulabilir? Kürt çocuklarının, "Türklerin ülkesi için", "Türklerin yurdu için" yetiştirildikleri bir ortamda, Kürtlerin, "Türk varlığına armağan" edildikleri bir ortamda, ulusal ve toplumsal kurtuluş için, Kürt kimliği için gerekli güç nasıl oluşturulabilir?

PKK'nin ideolojik mücadelede, örgütlenme ve gelişim sürecinde karşılaştığı bir pürüz daha vardır. Bölgede Türk sol akımlarının şu veya bu oranda var olması mücadeleyi frenleyici bir işleve sahip olmaktadır. Çünkü bu Kemalist zihniyetle mücadele edilmesi anlamına gelmektedir. Kemalist anlayışın özellikle sözü edilen dönemlerde Türk solu üzerinde önemli bir etkisi olduğu şüphesizdir. Bölgedeki Kürt siyasetleriyle de bazı çatışmaların yaşandığı bilinmektedir.

6. Kuva-yi Milliye'nin, zaman zaman "emperyalizme karşı mücadele", "sömürgeciliğe karşı mücadele", "Şarkın ezilen milletlerine önderlik", "mazlum halklar" gibi söylemleri dile getirdiği görülmektedir. Kuva-yi Milliye'nin bu söyleminde samimi olmadığı, emperyalistlerle işbirliği ve güç birliği yaparak, Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun bölünmesini, parçalanmasını ve paylaşılmasını sağlamasıyla ortaya çıkmıştır. Halbuki, Kuva-yi Milliye, örneğin, 1919-1922 yılları arasında, "zaferden sonra Kürtler de milli haklarına kavuşacaklardır, bu bakımdan Kürt kardeşlerimiz, emperyalizmin vaatlerine kanmasınlar..." şeklinde bir söylen de geliştirmişti. Kuva-yi Milliye'nin bu söyleminde inandırıcı olması pek olası değildi. Çünkü Kuva-yi Milliye 1914-1915 ve daha sonraki yıllarda, Ermeni soykırımı, Rum sürgünlerinin Asurî-Yezidi sürgünlerini, Kürt sürgünlerini gerçekleştiren "Teşkilat-ı Mahsusa" kadrolarından çıkmıştı. Ermeni soykırımı Rum sürgünlerini, Asurî-Yezidi sürgünlerini, Kürt sürgünlerini gerçekleştiren bu örgütten oluşan kadrolar nasıl "mazlum halklar" kategorisi içinde yer alabilirler?

PKK'nin ise söyleminde, eyleminde dürüst olduğu, inandırıcı olduğu açıktır. MED Televizyonu da bunun önemli bir kanıtıdır. MED Televizyonundaki Asuri-Süryani, Yezidi programları iyi bir göstergedir. MED Televizyonu Ortadoğu'nun kadim halklarının sesidir.

Kuva-yi Milliye hareketi ile PKK hareketini, daha başka kriterler açısından da karşılaştırmak, örneğin teknik olanaklar açısından karşılaştırmak mümkündür. Bunun gibi PKK hareketi, alan bakımından, coğrafya bakımından, kendine yakın olan, zaman bakımından da Kuva-yi Milliye hareketinden daha yakın olan Filistin Kurtuluş Örgütü'yle de karşılaştırılabilir. Bütün bunlar bize, Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun son çeyrek yüzyıllık tarihi konusunda, çok önemli bilgiler, çok önemli ipuçları verecektir, bilgilerimizi arttıracaktır.

Biz, 20 yıllık süreçte, PKK'nin kuruluşunun 20. yılının kutlandığı bu süreçte şunu görüyoruz: PKK bütün güçlükleri aşmış, çok güçlü bir özgürlük mücadelesi geliştirmiştir. PKK, Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi, hem Kürdistan'da, hem Türkiye'de, hem Ortadoğu'da, hem de dünyada kendini kanıtlamış bir harekettir. Bugün PKK hem Türkiye'nin, hem Ortadoğu'nun en önemli toplumsal ve siyasal dinamiklerinden biridir. PKK'nin, PKK önderliğindeki Kürt dinamiğinin böylesine yükselmesi Machiavelli, İbni Haldun, Nizamülmülk gibi, devlet üzerine, siyaset üzerine düşünen, devlet yöneticilerine öğütler veren düşünürleri de bir anlamda boşa çıkarmış olmaktadır. Bu öğütler iyi dinlendiği, hazmedildiği, içselleştirildiği halde, bu öğütlerin gerekleri tam anlamıyla yerine getirildiği halde, böylesine bir muhalefet odağı nasıl oluşabilmiştir? Bunun için, Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde, sıkıyönetim tutukevinde, 1980'li yıllarda, ne kadar ağır sistematik baskılar, işkenceler gerçekleştirildiği soruna duyarlı kamuoyunun bilgisi dâhilindedir.

Bu, Türk egemenlik sistemini, Türk devlet ve hükümet yönetimini şok eden bir durumdur. Bu bakımdan, devletin, PKK'ye karşı, Genel Başkan Abdullah ÖCALAN'a karşı öfkesi, kini büyüktür.

PKK önderliğinin çok değişik bir önderlik olduğu, hem geleneksel Kürt örgütlerinin önderliğinden, hem de benzer ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerinin önderliğinden çok değişik bir önderlik olduğu besbellidir. Kürt halkı bugün, kararlı ve fedakâr bir şekilde yürüttüğü özgürlük mücadelesiyle var olduğunu kanıtlamıştır. Bu

mücadele PKK'nin, PKK önderi Abdullah ÖCALAN'ın belirleyici rolü çok açıktır. Başkan Apo, artık, Kürt halkının önderi durumundadır.

Kürdistan Ulusal Ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi, Kürt dinamiği, Türkiye'nin yönetim yapısını, Türk siyasal sistemini, ekonomik ve toplumsal kalkınmayı, Türkiye'deki siyasal kültürü kökten sarsmıştır. Türk yönetimi, Türk siyasal sistemi, bugün derin bir bunalım yaşamaktadır. Bu, Avrupa'yla, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi gibi kurumlarla sürdürülen ilişkilerde de açık bir şekilde görülmektedir. 1960'larda, 1970'lerde, Batı'yla yakın ilişkiler içinde bir Türkiye görünümü vardır. Kürt halkının özgürlük taleplerine, kimlik taleplerine devlet terörüyle karşılık veren, kirli savaşı tırmandırarak karşılık veren Türkiye ise, Batı'nın demokrasi, insan hakları, özgürlük, eşitlik gibi bazı temel değerlerinden, hukukun evrensel ilkelerinden gittikçe kopmaktadır. Bazı temel değerleri sistematik bir şekilde çiğnemek, Batı kurumları dışında kalmak anlamına gelmektedir. "Biz zaten Batılıyız..." demenin, "biz zaten Batılıydık..." demenin, Türkiye'yi Batılı yapmayacağı aşîkardır.

III-BAZI TEMEL ÇELŞKİLER

Kürdistan özgürlük mücadelesi, Türk yönetimindeki yapısal çelişkileri, Türkiye'nin toplumsal yapısındaki temel çelişkileri açık bir şekilde ortaya çıkardı. Bunların belli başlılarını belirtmekte yarar vardır:

1. Bazı Türk yöneticileri, Türk siyasal partilerinin bazı temsilcileri şöyle söylemektedirler: GAP TV'de günde bir-iki saat Kürtçe yayın yapılsa ne olur! Hem bölge halkına kendi dilleriyle Türk yönetiminin şefkatini, Atatürkçülüğü anlatırız, hem de PKK aleyhine, terör aleyhine propaganda yaparız. Bölge halkına kendi dillerinde şarkı dinletmenin ne sakıncası var?... "Buna karşılık devletin çelik çekirdeği, örneğin Milli Güvenlik Kurulu, "Kürtçe TV olmaz, Kürtçe eğitim olmaz, aksi halde birlik, bütünlük bozulur..." demektedir. Halbuki bugün günde 18 saat yayın yapan bir televizyon var. MED

Televizyonu Kürtçe'nin Kurmanci, Sorani ve Zazaki lehçeleri yanında, Türkçe, Asurice, Arapça, İngilizce dilleriyle de yayın yapıyor. Kürt kültürünün, Asuri-Süryani kültürünün en güzel örnekleri sunuluyor. Devletin bu yasakçılığıyla fiili durum arasında derin bir çelişki vardır. MED Televizyonunun çok geniş kitleler tarafından izlendiği, yakından biliniyor. Bu çelişki nasıl çözümlenecek? Devlet terörünün tırmandırılması bu çelişkiyi çözer mi? Kirli savaşın yaygın-laştırılmasının böyle bir çelişkiyi çözme gücü olabilir mi?

2. Devlet, 15 yıldır, Kürtlere karşı çok yoğun bir savaş sürdürmektedir. Güney Kürdistan'da veya Kuzey Kürdistan'da, çeşitli alanlarda sürdürdüğü harekâta, 50 bin askerini, 40 bin, 30 bin, 20 bin, 10 bin askerini kullanabilmektedir. Askeri birlikler, ordu birlikleri dışında, özel tim, polis, korucu, itirafçı etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Gerillaya karşı 300 bin civarında bir gücün harekâta hazır bir halde tutulduğu biliniyor, bunlardan önemli bir kısmının, çeşitli alanlarda etkin bir şekilde kullanıldığı da... Savaş uçakları, savaş helikopterleri, tanklar, toplar, zırhlılar, mayınlar, hatta kimyasal silahlar sık sık kullanılmaktadır, yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Örneğin, "50 bin askerle Tunceli kuşatıldı", "50 bin askerlik bir ordu gücüyle yeni bir sınır ötesi harekât başlatıldı..." denmektedir. Ağrı'da, Diyarbakır'da, Mardin'de, Van'da, Hakkâri'de, Bingöl'de, onbinlerce askerden oluşan birliklerle gerçekleştirilen harekâttan söz edilmektedir. Bütün bunlara rağmen, devlet yürüttüğü harekâta savaş dememektedir, "teröristleri, eşkıyayı etkisiz kılma operasyonları" demektedir. "Teröristler" için, "eşkıya" için yüz binlere ulaşan bir güç kullanılır mı? "Teröristler" için, "eşkıya" için savaş uçakları, savaş helikopterleri kullanılır mı? Ve bunlar 15 yıldır sürekli bir şekilde kullanılır mı? Bunun, savaşın ötesinde kirli savaş olduğu da açıktır. Kirli savaş olması, devletin, düzenli birliklerin yanında, kontrgerilla gibi illegal birlikleri de etkin bir şekilde kullanması sürecinde gerçekleşmektedir. "Faili meçhul" denen cinayetler, yurtsever Kürtlerin kaçırılıp yok edilmesi, katledilmesi, aydınların, gazetecilerin, iş adamlarının kaçırılıp kaybedilmesi, katledilmesi bu kirli ilişkiler ağında gerçekleşmektedir.

3. Devletin bu harekâta savaş dememesinin kendi açısından anlaşılır nedenleri vardır. Bu, devletin, Kürt halkına karşı işlediği sistematik suçları gizlemek için gerekli olmaktadır. Devlet, buna savaş dememekte, böylece savaşın uluslararası basın tarafından izlenmesine engel olmaktadır. "Teröristlere karşı mücadele, eşkıyaya karşı mücadele benim iç sorunudur..." diyerek, savaş bölgesini uluslararası basma, Türk basınına yasaklayabilmektedir. Basın mensuplarını, bölgeye, ara sıra helikopterlere bindirerek götürmektedir. Hem Türk basını, hem de yabancı basın, bölgeye, ancak devlet helikopterlerine binerek, ordu helikopterlerine binerek gidebilmektedir. Bunun basın için utanılacak bir durum olduğu, basının bu şekilde esas işlevinden uzaklaştığı, yozlaştığı saptanması gereken önemli bir noktadır.

Devletin bu harekâta savaş dememesi, savaş sürecinde köyleri yakılıp-yıkılmış, yerinden-yurdundan, evinden-barkından edilmiş insanlara, ailelere uluslararası yardım örgütlerinin, örneğin Kızılhaç'ın yardımını engellemesi gibi bir sonuç da doğurmaktadır. Böylece, savaş sırasında yakalanan gerillalara esir muamelesi yapılmaması da sağlanmış olmaktadır. Devletin Kürtlere karşı, gerillaya karşı çok yoğun bir savaş sürdürdüğü halde, buna savaş dememesi, barış talebini de "savaş yok ki, barış olsun..." söylemiyle reddetmektedir. Bütün bunlar, düşüncede derin bir çelişkiyi ortaya koymaktadır. Devlet terörü tırmandırılarak, kirli savaş daha da tırmandırılarak bu çelişki çözümlenebilir mi?

1994-1995 yıllarında, Bosna-Hersek'te, Boşnaklarla, Hırvatlar ve Sırpplar arasında çatışmalar vardı. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, bu çatışmalara, askeri olarak NATO'nun müdahale etmesine karar verdi. Sırp mevzileri havadan savaş uçaklarıyla bombalanıyordu. Türkiye de NATO üyesi olarak, 7-8 savaş uçağından oluşan bir filoyu NATO'nun emrine verdi. Bu uçaklar, İtalya'da konuşlandı. Türkiye bu olayı, "Türkiye'de savaşa katıldı" şeklinde açıkladı. Bu uçaklar o zaman Sırp mevzileri üzerinde keşif uçuşları yapmıştı.

1994 yılı Ocak ayının sonlarını hatırlayalım. Güney Kürdistan'da Zelê kampı bombardımanı. 52 savaş uçağı, Skorsky ve Kobra tipi

helikopter aynı anda havalanıyor, Zelê kampını bombalıyordu. Onbinlerce askerden, özel timden, korucudan oluşan kara birlikleri de kullanılıyordu. Kaldı ki devamlı askeri harekât vardı. Daha önceki, daha sonraki tarihlerde de, her türlü savaş araç-gereçleriyle askeri harekât sürdürüldü, bugün de sürdürülüyor. Bana rağmen devlet bunlara savaş demiyor. "Operasyon" diyor, "eşkıyayı, teröristleri, etkisiz bırakma operasyonu..."

4. Devletin, uluslararası İlişkilere de yansıyan başka bir çelişkisi de şudur: Uluslararası bazı kurumlar, örneğin, Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı gibi kurumlar; Rusya, İtalya, Libya, Ukrayna, Yunanistan gibi Ulusal parlamentolar, Türkiye'ye "Kürt sorununu, barışçıl, demokratik yollardan çöz..." şeklinde bazı istekler ileri sürmektedirler. Devletse bu tür önerileri tartışmamaktadır, sadece, " Kürt sorunu yoktur, terör sorunu vardır" demektedir. Devletin sorunu tartışma cesareti gösterememesi diplomasi alanını daraltmakta, büzmektedir. İnkârın, reddin doğurduğu bu temel çelişkinin giderilmesi nasıl mümkün olabilir? Devlet terörünün tırmandırılması, savaşın tırmandırılması, Batılıların, bütün ayrıntılarını bildikleri, izledikleri bu temel çelişkiyi, bu çelişkinin Batılıların zihnine yansımaları çözebilir mi?

5. Başka bir temel çelişki, Kıbrıs sorunu dolayısıyla gün ışığına çıkmaktadır. Türkiye, Kuzey Kıbrıs'ta 170 bin civarında Türk için bağımsız bir devlet İstemektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası planda tanınmasını da istemektedir. Kuzey Kıbrıs 'ta, Türkler için devlet isteyen, bunun başka devletler tarafından da tanınmasını isteyen Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Kürtler için değil devlete, federasyona, özerkliğe, hiçbir şeye razı değildir. Kürdistan'ın hiçbir yerinde razı değildir, ne Güney Kürdistan'da, ne Kuzey Kürdistan'da... Halbuki Kürtler Ortadoğu'da en az 30 milyondur, belki de 35 milyon... Bu tutumun ve davranışın derin bir çelişki ortaya koyduğu besbellidir. Devletin dış politikasında, diplomaside, bu da, büzücü, çarpıklaştırıcı bir etki yaratmaktadır. Bu ezik, tartışmadan kaçan, her zaman Kürt sorunuyla karşılaşma endişesi içinde olan bir diplomasıdır. Devlet terörünün tırmandırılması, kirli savaşın

tırmandırılması bu derin çelişkileri çözer mi? Savaşın tırmandırılması çifte standartlı tutumları ve davranışları ortadan kaldırır mı?

6. 1998 yılı Ekim ayı başlarında, Türk Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Makedonya'ya bir gezi yaptı. Gezi sırasında, Makedonya'da, Balkanlar'da Türk varlığı görmekten, Türk izleri bulmaktan çok büyük bir mutluluk duyduğunu açıkladı. Benzer açıklamaları gezisi boyunca sık sık yaptı.

Balkanlar'da, Makedonya'da, Türk varlığını yakalamaktan, Türk izlerini bulmaktan mutluluk duyanların, Kürdistan'da Kürt varlığını ortadan kaldırmak için durmadan devlet terörünü tırmandırması, savaşı tırmandırması, kirli savaşa yol vermesi derin bir çelişki değil midir? Bu ırkçı ve sömürgeci tutumla Kürt varlığı ortadan kaldırılabilir mi? Böylesine ırkçı ve sömürgeci bir devlet politikası nasıl sürdürülebilir? Kürt dinamiği, artık bütün bu çifte standartlı tutum ve davranışları açık bir şekilde ortaya koyabiliyor, gün ışığına çıkarabiliyor.

7. Devlet. Cumhuriyet'in 75. yılı kutlamaları çerçevesinde, "Ormanları koruyalım, geleceği kurtaralım" propagandası yapıyor. Radyolarda, televizyonlarda, gazetelerde bu propaganda sık sık yapılıyor. "Ormanları yakmayalım", "Bu ülke bizim", "geleceği koruyalım" gibi sloganlarla bu propaganda sürdürülüyor. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel bu propagandanın önemli unsurlarından biridir. Halbuki, Kürdistan'daki ormanlar da her gün devlet güçleri tarafından, ordu birlikleri, askerler tarafından yakılıyor. Köyler yakılıyor, yıkılıyor, ormanlar yakılıyor-yıkılıyor. Savaş uçaklarıyla, ağır toplarla, tanklarla, bitmez-tükenmez bombardımanlar, bazı alanlarda ormanları, bağlık-bahçelik alanları da tutuşturuyor. Köylülerin yangını söndürme çabalarına ordu birlikleri, askerler engel oluyor. Yangınları söndürmeye çalışanlar gözaltına alınıyor, işkence görüyor. Kürdistan'daki orman yangınlarının basma yansımalarına engel olunduğu da bilinen bir gerçektir. Benzer haberleri duyuran Ülkede Gündem gibi gazetelere ne kadar ağır baskılar yapıldığı, gazetenin basımının, dağıtımının engellendiği, örneğin Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin

sorumluluk alanına girişinin yasaklandığı yakından biliniyor.

Öte yandan, Türkiye'deki ormanların yanması konusunda devlet, "yüreğimiz yanıyor..." diye söylem geliştirmekte, ormanları yeniden yeşertmek için kampanyalar açmaktadır. Devletin bu söylemine sivil toplum kuruluşlarının, örneğin çevre kuruluşlarının katıldığı da gözlenmektedir. Halbuki, sivil toplum kuruluşları da aynı devlet gibi Kürdistan'daki ormanları yakma operasyonlarını görmemezlik, bilmezlik, duymamazlık ediyorlar. Türk basınının, Türk medyasının ise, bu konularda, somut olayları halka duyurmak değil, bilakis olanı-biteni gizlemek, örtbas etmek gibi bir işleve sahip olduğu yine biliniyor.

Devlet, Kürdistan'daki ormanları bizzat yakarak geleceği nasıl kurtarabilir? Devlet, derin çelişkilerle, çifte standartlı düşüncelerle, tutumlarla, davranışlarla, Türkler ve Kürtler için farklı farklı ölçütler, politikalar, uygulamalar geliştirerek geleceği nasıl kurtarabilir? Savaşın tırmandırılması, devlet terörünün tırmandırılması, kirli savaşa yol verilmesi sürecinde gelecek nasıl kurtarılır?

8. Türk resmi görüşü, resmi ideoloji, Kürt'e ait olan her şeyi küçümsemekte, aşağılamakta, horlamaktadır. Resmi ideoloji, Kürtlüğü insanlık dışı bir durum, bir cehalet olarak değerlendirmektedir. Kürtlere, "ilkel Kürtlükten kopun, ilkel dili unutun, Türkleşin, Türkçe konuşun ki, insanlaşın..." denmektedir. Atatürkçü Düşünce Derneği gibi, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) gibi, Çok Amaçlı Toplum Merkezi (ÇATOM) gibi, Türkçe Okuma-Yazma Projesi (TOYAP) gibi, Toplum Kalkınması Programı (TOKAP) gibi, Ana-Çocuk Sağlığı Projesi (ANASAP) gibi sözde sivil toplum kuruluşlarının düşünceleri de bu merkezdedir.

Köyleri, ormanları, bağlık-bahçelik alanları, ekin tarlalarını yakıp yıkarak, Kürdistan'a, Kürtlere nasıl uygarlık götürülebilir, medeniyet götürülebilir? Kürtlerin öz müziğinin boğulması, yasaklanması sürecinde, Şırnak gibi yörelerde, Kürtlere klasik müzik dinletilmesi hangi uygarlık anlayışının bir göstergesidir? Dersim, Şırnak, Diyarbakır, Mardin, Van, Hakkâri, Batman gibi, yakmanın yıkmanın

yoğun olduğu, bütün güzelliklerin sistematik bir şekilde karartıldığı yörelerde, moda defileleri düzenlenmesi, güzellik yarışmaları düzenlenmesi, Kürtlerin bunları izlemeye zorlanması, hangi medeniyetin, hangi uygarlığın işaretidir? Savaşı tırmandırarak, devlet terörünü tırmandırarak, kirli savaşa yol vererek bu derin çelişkileri çözmek, çifte standartlı tutun ve davranışları gizlemek mümkün müdür?

9. Cumhuriyet'in kuruluşunun 75. yıldönümünün kutlandığı bugünlerde, radyolarda, televizyonlarda, gazetelerde, sürekli olarak tekrar edilen, propagandası yapılan, görüşlerden, sloganlardan biri de çocuklara ilişkindir: "Çocuklarımızı özgür yetiştirelim."

Ev baskınlarının, köy baskınlarının sistematik bir şekilde sürdürüldüğü, çocukların gözleri önünde analarına, babalarına, dedelerine, ebelerine, yakınlarına işkenceler yapıldığı bir ortamda, çocukların özgürce büyütülmeleri nasıl mümkün olabilir? Köylerin yakılıp yıkıldığı, tarımın, hayvancılığın, çobanlığın yasaklandığı bir ortamda, çocukların özgürce gelişmeleri, büyümeleri nasıl sağlanabilir? Ailelerin yerlerini, yurtlarını, evlerini-barklarını terke zorlandıkları, Hakkari, Van, Diyarbakır, Kızıltepe, Batman, Tatvan gibi şehirlerin çevrelerine ilistikleri, çocukların, askeriye'nin çöplüklerini kurcalamaya mecbur oldukları, mecbur bırakıldıkları bir ortamda, özgür büyüme, özgür gelişme nasıl gerçekleşir? Çöplüklere bombalar bırakıldığı, konserve kutusu kisvesi altında bombalar bırakıldığı, bunların çocukların ellerinde patladıkları, 2-3 çocuğun öldüğü, 4-5 çocuğun yaralandığı, sakatlandığı sık sık yaşanan olaylardandır. Zulmün sistematik olarak sürdürüldüğü böyle bir ortamda çocukların özgürce büyümeleri, gelişmeleri nasıl mümkün olur?

Burada, ikiye bölünmüş, sahte bir söylem geliştirildiği açıktır. Devletin, Türk çocukları için, Kürt çocukları için ayrı ayrı düşünceleri, niyetleri, programları olduğu besbellidir. Devlet terörünün tırmandırılması, savaşın tırmandırılması, kirli savaşa etkin bir şekilde yol verilmesi çocuklara ilişkin bu sahte, ikiye bölünmüş, sahte söylemi gizleyebilir mi?

10. Aydınların, özellikle Türk aydınlarının, Kürt sorununa yaklaşımlarındaki başka bir çelişkisi daha belirtmek gerekir. Kürtler,

Kürt diliyle, Kürt kültürüyle ilgili bazı talepler ileri sürdükleri zaman "milliyetçilik"le, "ırkçılık"la suçlanıyorlardı. "Azınlık ırkçılığı" kavramını, Türklerin, "aydın"ların önemli bir kısmı kullanıyor. Bu 1960'larda ve 1970'lerde de böyleydi, günümüzde de böyle. Türk aydınlarının, Türk üniversitesinin, Türk basınının önemli bir kesimi, Kürtlerin, Kürt dili ve Kürt kültürü üzerindeki baskıya ve zulme karşı çıkmalarını, asimilasyona karşı çıkmalarını, evrensel değerleri, ulusal kimliği savunmalarını böyle algılıyordu. Fakat bu süreçte, sorunun şu boyutunun da gözden uzak tutulmaması gerekir. Asimilasyona karşı çıkanlar, kimliği savunanları "milliyetçi olmak"la, "ırkçı olmak"la, "azınlık ırkçılığı yapmak"la suçlayan Türk aydınları, Türk ırkçılığının ve sömürgeciliğinin yukarıda isimlerini vermeye çalıştığımız kurumlan, Kürdistan'da dağlara-bayırlara, "Ne mutlu Türküm diyene", "Bir Türk dünyaya bedeldir", "Türk öğün, çalış, güven" gibi sloganları, bu sloganları yazan anlayışı hiç eleştirmemiştir. Bu sloganların, Kürdistan'da kamu binalarına da yazıldığı izlenebilen ve gözlenebilen bir durumdur. Türk aydınları, örneğin, okullarda, kürt çocuklarına, Türk yazarları öğretilirken. Ehmedê Xanî gibi Kürt sairlerinin, yazarlarının yasaklanmasını hiç eleştirmemişlerdir. Türk aydınları, Kürt çocuklarına, okullarda her gün, "Türküm, doğruyum, çalışkanım, yaşam küçüklerimi korumak, büyüklerimi sevmektir, ülküm yükselmek ileri gitmektir, yurdumu, milletimi özünden çok sevmektir, varlığım Türk varlığına armağan olsun" diye söylenilmesini, Kürt çocuklarının bu şekilde bağırıtılmaları hiç eleştirmemişlerdir. Halbuki bu, dünyada, bir eşi daha bulunmayan bir ırkçılıktır. Bir zamanlar, Güney Afrika'da, Amerika Birleşik Devletleri'nde rastlanan ırkçılıktan çok daha yıkıcı, yok edici bir ırkçılıktır. "Sen bana benzemiyorsun, benim içime karışma, ayrı yerlerde, benden ayrı mekanlarda yaşa..." ırkçılığına göre, ayrımcılığına göre, "Sen benimle beraber yaşayacaksın, fakat bana benzeyerek yaşayacaksın, başka bir alternatif yoktur." Irkçılığı çok daha barbardır, çok daha yıkıcıdır.

Bütün uluslar, o uluslara mensup insanlar, kendi uluslarını, kendi yurtlarını seviyorlar, bu çok doğal bir duygu. Kürtlerin de kendi uluslarını, ulusal kuranlarını, dillerini, kültürlerini, vatanlarını

sevmeleri, ona bağlanmaları doğal değil mi? Kürtlerin, kendi ülkelerini, kendi dillerini sevmelerinden neden "ırkçılık" gibi bir sürecin çıktığı düşünülüyor? Öte yandan, başkalarının, "ötekiler"in ülkesinde silah zoruyla oturmak, ülkeyi "ötekiler "e yasaklamak, ırkçılık, sömürgecilik gibi düşünceleri, uygulamaları ortaya çıkarmaz mı?

11. Devlet hayatında, son yıllarda yüze çıkan başka bir temel çelişki de uyuşturucu kaçakçılığıyla ilgili söylemde ortaya çıkmaktadır. Devlet, PKK'yi uyuşturucu kaçakçılığı yapmakla suçlamakta, PKK'nin gelirlerini, uyuşturucudan elde ettiğini vurgulamaktadır. Türk basını, Türk medyası, devletin bu söyleminin propagandasını yoğun bir şekilde yapmaktadır. Halbuki, Paris'te, dünya uyuşturucu kaçakçılığını izleyen, bu konuda yıllık raporlar hazırlayan uluslararası planda saygınlığı olan bir kurum vardır: "Uluslararası Uyuşturucu Jeopolitiği, Paris Gözlemevi"

"Uluslararası Uyuşturucu Jeopolitiği, Paris Gözlemevi" raporlarına inanılan bir kuruluştur. Bu kurumun raporlarında, PKK'nin uyuşturucu kaçakçılığı yaptığına dair herhangi bir bilgi, bulgu yoktur. Fakat, "Uluslararası Uyuşturucu Jeopolitiği, Paris Gözlemevi" raporlarında, Türkiye Devlet tarafından kurulan, illegal çalıştırılan çetelerin, devlet çetelerinin uyuşturucu kaçakçılığında çok büyük rol aldıkları etraflı bir şekilde anlatılmaktadır. Türkiye'nin sadece geçiş ülkesi olmadığı, Türkiye'de uyuşturucu imal eden laboratuvarların da olduğu anlatılmaktadır. Bu laboratuvarların Türk bölgelerinde de olduğu, Kürt bölgelerinde de olduğu anlatılmaktadır. Haşhaş üretimi yapıldığı da belirtilmektedir. Devlet ve hükümet yöneticilerinden bazılarının uyuşturucu işine bulaştıkları raporda sık sık anlatılmaktadır. Raporda, bu konuda, Başbakanların, Devlet Bakanlarının adları geçmektedir. Generallerin uyuşturucu işine bulaştıkları, savaş helikopterlerinin, panzerlerin uyuşturucu transferinde kullanıldıkları da belirtilmektedir. Yirmi yıla yakın bir zamandır Olağanüstü Hal yaşayan, sık sık köy baskınlarının yapıldığı, ev baskınlarının yapıldığı bir bölgede, örneğin Van'dan Diyarbakır'a otobüsle gelirken, en az 20-25 kontrol noktasında güvenlik aramalarının yapıldığı bir yerde, kimlik kontrollerinin yapıldığı bir bölgede, haşhaş üretimi işiyle,

uyuşturucu transferi işiyle kimler uğraşabilir? Subaylarda, .özel timlerden, polislerden, koruculardan, itiraflılardan başka bu kirli işlerle kim uğraşabilir? Bu işlerle uğraşırken böylesine devlet denetiminin olduğu bir bölgede kimler kendilerini güvenli hissedebilir?

Savaşın tırmandırılması, devlet terörünün yaygınlaştırılması, kirli savaşın sürdürülmesi, devletin içine sürüklendiği bu derin çelişkileri çözümlenebilir mi? Kirli savaşa yol verilmesi, kirli savaşın tırmandırılması, devletin uluslararası plandaki prestij kaybını önleyebilir mi?

Bunlar, PKK'yle, Kürt Ulusal ve Toplumsal kurtuluş Mücadelesi'yle, Türk yönetiminde, Türkiye'nin ve Kürdistan'ın toplumsal yapısında, Türk siyasal sisteminde, siyasal kültürde ortaya çıkan temel çelişkilerdir. Savaşı derinleştirerek, yaygınlaştırarak, devlet terörünü tırmandırarak bu temel çelişkilerin çözülmesi olasılığı yoktur.

Türkiye'de temel anayasal kuranların süreç içinde çürümesinin, çöküşünün yaşandığı da görülmektedir. Örneğin Türk siyasal sisteminde, Milli Güvenlik Kurulu'nun belirleyici, tayin edici, yönlendirici ağırlığı karşısında, Türkiye Büyük Millet Meclisi, hükümet, siyasi partiler gibi kuranların hiçbir ağırlıklarının olmadığı, kıymet-i harbiyeye haiz olmadıkları açık bir şekilde ortaya çıkmıştır. Milli Güvenlik Kurulu, ordunun komuta kademesinin ağırlıkta olduğu bir kurumdur. Komuta kademesinin tayin-terfi, yer değiştirme, emeklilik işlemleri Yüksek Askeri Şura tarafından yapılmaktadır. Yüksek Askeri Şura kararlarının Danıştay'ın hukuki denetimine bağlı olmadığı bilinmektedir.

Suç işleyen memurlar yargılanamamaktadır. Memurların gerçekleştirdiği cinayetler yargı konusu yapılamamaktadır. Suç işleyen memurların yargılanmasını zorlaştıran, bazen olanaksız kılan mevzuat, Osmanlı Devleti'nden beri vardı, fakat Kürt dinamiği, gerilla mücadelesi, Türk hukukundaki, Türk yargısındaki bu zaafı, demokrasi dışı unsurlar, hukuk devleti anlayışıyla-hukukun üstünlüğü anlayışıyla hiç bağdaşmayan unsurları bütün açıklığıyla ortaya koydu.

Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi'ni bastırmak için devletin, kontrgerillaya, çetelere, yani illegal güçlere ihtiyaç duyması, Kürt halkının özgürlük ve kimlik taleplerine karşı bunları etkin bir şekilde kullanması, devleti, Türk siyasetini kirlendirmiştir. Bu çetelerin, uyuşturucu ticareti, uyuşturucu transferi gibi işleri yürüttüğü biliniyor. Bu çetelerin, bankalardan, iş adamlarından haraç alır bir hale geldikleri, pek çok yolsuzluk, dolandırıcılık, adam öldürme olaylarında sık sık adlarının geçtiği bilinen bir durumdur. Bu ilişkilerde devlet gücünü, yani devletten aldıkları gücü etkin bir şekilde kullandıkları da açıktır. Bütün bunlar Türk siyasetini, Türk kamu yönetimini kirlendirdiği gibi ekonomik ilişkileri de kirlletmektedir. Bu koşullarda, Türkiye'nin uluslararası itibarında çok büyük bir eksiklik meydana gelmektedir. Uluslararası arenada Türkiye imajı gittikçe kötüleşmektedir.

Bu arada, üniversite, basın, yargı gibi temel kuramların esas işlevlerinden uzaklaştıkları, Milli İstihbarat Teşkilatı'nın yan kurumuymuş gibi bir hale geldikleri izlenmektedir. Kürt dinamiği, Türk egemenlik sisteminin, Türk siyasal sisteminin esas unsurlarını, siyasal sistemin nasıl işlediğini belirgin bir şekilde ortaya çıkaran bir işleve sahiptir. Kürt dinamiği, kurumlar arasındaki ilişkilerin temel niteliğini de ortaya koymaktadır.

IV-YERLEŞİK GÖRÜŞLERİN

BİLİMİN KAVRAMLARIYLA ELEŞTİRİLMESİ

Burada, Machiavelli, İbni Haldun, Nizamülmülk gibi devlet üzerinde, siyaset üzerinde düşünen kişilere bir kere daha dönmekte yarar vardır. Bu kişiler ürettikleri düşüncelerle, dönemin devletini, devletin yapıp ettiklerini meşru göstermeye çalışıyorlardı. Zaten bunlar şu veya bu şekilde devletin görevlisi, yakın bir danışmanı dunundaydılar. Düşüncelerini, "Hükümdara öğütler", "Krala öğütler", "Sultana öğütler" şeklinde dile getiriyorlardı.

Bu düşüncelere, daha sonra, dünyada, çeşitli yerlerde, çeşitli

devletlerde, çeşitli yöneticiler tarafından itibar edildiği bir gerçektir. Bu öğütlere uygun, bunları yaşama geçirecek ideolojiler geliştirildiği, bu ideolojilerin etkin bir şekilde uygulandığı yakından bilinen bir gerçektir. Bu ideolojilerin muayyen bir amaca ulaşmak için, devleti, siyasal sistemi kutsamak için, meşru kılmak için geliştirildikleri aşikârdır. Düzenin muhafazası için bu tür düşüncelere ihtiyaç vardır. Bu düşünceler, halkın ruhunda, halkın zihninde, düzenin meşru olduğuna, en iyi olduğuna dair fikirler yerleştirmektedir. Bu düşüncelerle, ideolojilerle pratik çıkarlar sağlamak, günlük çıkarlar sağlamak şüphesiz önemli bir amaçtır. İdeolojiler, bu pratik çıkarları, gizleyici bir araç olarak da kullanılmaktadır. Zaten, yukarıda belirtmeye çalıştığımız düşünürler de eserlerini, muayyen bir rejimin meşruiyetini ispat etmek için yazmışlardır. Rejimin, sistemin devamlı ve dayanıklı olması için bu gereklidir.

Günümüzde bu tür düşünceler, Türkiye gibi bazı devletlerde, devletin cezaî yaptırımlarıyla korunmaya, kollanmaya ve savunulmaya çalışılmaktadır. Buna resmi ideoloji deniyor. Resmi ideoloji Türkiye'de devlete anti-demokratik bir nitelik veren en önemli kurumdur. Resmi ideolojinin etkili bir şekilde, dinamik bir şekilde çalıştırıldığı da şüphesizdir. Resmi ideolojinin bilimin kavramlarıyla eleştirilmesi çok önemlidir. Burada, "ide", yani düşünce kavramı üzerinde durmak gerekir. Bilim yönteminin uygulanması sürecinde söz konusu edilen "düşünce" kavramıyla, ideoloji sözcüğündeki düşüncenin içeriği epeyce farklıdır. Yaşanan, izlenen ve gözlenen toplumsal olguların, somut olguların insanın zihninde yarattığı bir düşünce vardır. Toplumsal olayların, somut olayların algılanması, kavranması sürecinde insanın zihninde böyle bir düşünce oluşur. Bu somut olguların düşüncesidir. Somut olguların insanın zihninde yarattığı bir düşüncedir. Bu düşüncelerle, somut olguları veya olgular arasındaki ilişkileri açıklayıcı varsayımlar geliştirilir. Bu varsayımlar, hipotezler, tekrar olgulara dayanılarak sınanmaya çalışılır. Bilim yönteminin mekanizması kısaca budur. Bu süreçte eleştiri, özgür eleştiri sınırsız bir şekilde işletilir. Sınırsız bir tartışma ortamı yaratılır. Bilim yöntemi anlayışında mutlak hakikatlerin olmadığı açıktır. Olgulara nesnel bir yaklaşım söz konusudur. Burada, istek ve irademizin dışında

cereyan eden olguların kavranması söz konusudur.

İdeoloji kavramındaki ide, yani düşünce ise verili bir düşüncedir. Araştırılması, tartışılması gereken bir düşünce değildir. Dışarıdan hazır bir şekilde verilen, sadece, öğrenilmesi ve gereklerinin yapılması istenen bir düşüncedir. Burada önemli olan inanç faktörüdür. Bu düşüncelere inanılır, inanılan bu düşüncelerin gerekleri yerine getirilir Bu bakımdan ideoloji sübjektiftir. İdeolojiyi oluşturan düşünceler, önermeler tartışılmazlar. Dine nasıl inanılıyor, gerekleri yerine getiriliyorsa, ideolojiye de öyle inanılır, gerekleri yerine getirilir. İdeolojiyi oluşturan düşünceler, önermeler, insanlara, kitlelere,"en doğra düşünce budur", "mutlak hakikat budur","tek doğra düşünce budur","ilmin ta kendisi budur" denerek verilirler, hazır bir şekilde verilirler. İnsanlardan, kitlelerden bunları öğrenmesi, hazmetmesi, ona göre tavır ve davranış sergilemesi istenir. Bütün bunlardan dolayı, ideolojilerin, resmi ideolojinin bilimin kavramlarıyla eleştirilmesi gerekir.

Resmi ideoloji şüphesiz çok önemli bir kurumdur. Türkiye'de resmi ideoloji devletin cezaî yaptırımlarıyla korunmaktadır, kulanmaktadır, savunulmaktadır. Türkiye'de "bilim" kisvesi altında hep resmi ideoloji üretilmektedir. Daha doğrusu resmi ideoloji yeniden doğrulanmaktadır. Buna sözde bilim demek mümkündür. Türk üniversitesinin ürettiği budur. O halde bilimin kavramlarıyla resmi ideolojinin kutsadığı siyasal sistemin meşru olmadığı anlatılması gerekir. Bu özellikle muhalefet hareketleri için kaçınılmaz bir görevdir.

Bilim ile resmi ideoloji arasında çok büyük bir fark vardır. Bilim olgusaldır. Olgulara dayanmayan, olgularla, sınanmayan hiçbir önerme bilimsel bir önerme sayılamaz. Bütün olgular bilimsel bir araştırmaya, bilimsel bir önermeye, bilimsel bir hipoteze konu teşkil edebilir. Bilim yöntemi, olguları ve olgular arasındaki ilişkileri açıklamaya çalışır. Resmi ideoloji ise, araştırmacılara bir olgu sunmamaktadır. Resmi ideolojiler, araştırılması, açıklanması gereken bir olgu veya olgusal ilişki sunmazlar. Herhangi bir konu hakkında hazır bir bilgi, bir çözüm sunarlar. Bilim olgusaldır derken, araştırılması, incelenmesi gereken bazı olgulardan, somut olgulardan söz edilmektedir. Resmi ideoloji ise zaten hazır bilgiler sunar. Bu hazır

bilgiler, önermeler ise, olsa olsa yeniden doğrulanırlar. Resmi ideolojinin önermelerini yeniden doğrulamak, bir kere daha doğrulamak ise, şüphesiz bilimsel bir çaba değildir. Öte yandan ideolojilerin, resmi ideolojinin ortaya koyduğu bilgiler tartışılmaz olan, mutlak doğru olan, doğruluğundan kuşku duyulmayan bilgilerdir. Tartışmanın, eleştirinin, özgür eleştirinin olmadığı bir yerdeyse bilim yöntemi anlayışı yine yaşama geçirilemez.

V- "YEDİ DÜVELE KARŞI SAVAŞ"(*)

Kürtlerin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadeleleri çok güç koşullar içinde ilerlemektedir. Bu, adeta,"yedi düvele karşı" yürütülen bir savaştır. PKK önderliğindeki ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi bir "terör" olayı olarak değerlendirilmektedir. ABD, İngiltere, Fransa, Almanya gibi dünya politikasında etkili olan, uluslararası kurumlarda ağırlıkları olan devletler, PKK'yi "bir terör örgütü","azıllı bir terör örgütü" olarak değerlendirmekte, bu görüşlerini yılda 5-6 kere ifade etmektedirler. Bu devletler, Türkiye'de Kürtlere karşı sürdürülen redde ve inkâra dayanan, imhaya ve asimilasyona dayanan devlet politikalarını görmezlikten, bilmezlikten, duymazlıktan gelmekte, Kürtlerin kimlik için mücadelelerini, evrensel değerler için mücadelesini, bunları sistematik olarak baskı altında tutan devlete karşı mücadelelerini "terör" olarak anlamaya çalışmaktadırlar. Burada çok büyük bir haksızlık olduğu şüphesizdir. Bu haksızlığın hoş karşılanması

*- "Yedi düvele karşı savaş", 1919-1922 yılları arasında, Ermenilere ve Rumlara karşı sürdürülen "Milli Mücadele" sırasında, Kuva-yi Milliye'nin kullandığı bir kavramdır. Dünyanın en büyük devletlerine karşı, yani emperyalist devletlere karşı bir savaş ürettüldüğü anlatılmak isteniyor. Yedi büyük devlet olarak Büyük Britanya, Fransa, İtalya, Amerika Birleşik Devletleri, Yunanistan, Sırbistan, Japonya gibi devletler sayılıyor. İttihat ve Terakki döneminde de, Kuva-yi Milliye döneminde de, Almanya'yla iyi ilişkiler vardı. Çarlık Rusya'sı da "yedi düvel" arasında sayılabilir. Sovyetler Birliği'ne Kuva-yi Milliye'de dosttu.

Döneme ilişkin bilgiler, resmi ideolojinin, resmi tarihin bilgileridir. Bu bilgilerin eleştirisinin çok ağır cezai yaptırımları vardır. Devletin bu konudaki en iyi savurana mekanizması, kendisini eleştiren, resmi tarihi, resmi ideolojiyi eleştiren düşünceleri ağır cezai yaptırımlarla karşı karşıya bırakmasıdır.

sürecinde de devlet terörü olağanüstü bir şekilde tırmandırılmaktadır. Kontrgerillaya dayalı, devlet çetelerine dayalı kirli savaş bu süreç içinde geliştirilmiştir. 3 bin civarında köyün yakılması-yıkılması, 3 milyondan fazla Kürt'ün yerini-yurdunu, evini-barkını terke zorlanması, ormanların yakılması, Kürt yurtseverlerine koruculuk dayatılması, koruculuğu kabul etmeyenlerin köyden sürgün edilmesi, evinin, ağılımın, ekin tarlalarının vs. yakılması sık sık rastlanan bir durumdur. "Faili meçhul" denen fakat failinin devlet olduğu besbelli bilinen cinayetler bu ilişkiler ağında geliştirilmiştir. Kürt gazetecilerinin, Kürt aydınlarının, yazarların kaçırılıp katledilmesi, kaçırılıp kaybedilmesi, Kürt işadamlarının kaçırılıp kaybedilmeleri, katledilmeleri bu kirli ilişkiler içinde gerçekleştirilmiştir. ABD, Almanya, Büyük Britanya, Fransa gibi devletler, Kürtlere karşı sürdürdüğü savaşta Türkiye'ye en büyük desteği vermişlerdir. Bu destek hem askeri destektir, hem de ideolojik ve politik bir destektir. Bunları mazlum Kürt ulusuna karşı "yedi düvel" olarak tanımlamak mümkündür. Her türlü ulusal ve demokratik hakları gasp edilen, varlığı yok edilmeye çalışılan, varlık mücadelesi "terör" olarak algılanan Kürtlerin sürdürdüğü mücadeleyi böyle bir kavramla anlatmak mümkündür.

Fiili olarak ise, Kuva-yi Milliye'nin, Büyük Britanya, Fransa, İtalya gibi devletlerle hiçbir çatışması olmamıştır. Büyük Britanya'yla, özellikle Güney Kürdistan'da ölümüne savaş yürüten Kürtlerdir. Seyh Mahmud'un mücadelesi bu bakımdan dikkate değerdir. Kuva-yi Milliyeciler Büyük Britanya ile, Fransa ile hiçbir fiili çatışmaya girmemiş, bu devletlerle gizli-açık işbirliği, güç birliği yaparak, Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun bölünmesini, parçalanmasını ve paylaşılmasını sağladılar: Ermeni soykırımının, Rum sürgünlerinin, Asuri-Yezidi sürgünlerinin sorun yapılmamasını, gizli kalmasını sağladılar. İmperyalist devletlerarasındaki çelişkiler, örneğin Büyük Britanya ile Fransa arasındaki çok derin çelişkiler Kuva-yi Milliye'nin mücadelesini kolaylaştırmıştır. Sovyetler Birliği'yle kurulan ilişkilerin de benzer etkileri olduğu açıktır.

Bu devletlerin, bu devletlerin etkilediği kurumların, haberleri, haberlerin dolaşmanı yakından etkiledikleri, kontrol ettikleri de önem-

li bir gerçektir. Halbuki radyo, televizyon, gazete, dergi, kitap, film gibi kitle haberleşme araçları ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi için çok önemlidir. Mücadelenin gelişebilmesi, kitlelerde yankı bulabilmesi, kitleleri örgütleyebilmesi için benzer kuranlardan yararlanabilmesi gerekir. Bu alanda PKK'nin yoğun bir çaba içine girdiği, çok önemli kurumlaşmalar gerçekleştirdiği biliniyor. Özgür Gündem, Özgür Ülke, Yeni Politika, Demokrasi, Ülkede Gündem, Özgür Politika gibi günlük gazeteler yanında Serxwebun, Berxwedan, Halk Gerçeği, Yeni Ülke, Özgür Halk, Yeni Yaşam, Yurtsever Gençlik, Welat, Azadiya Welat gibi dergilerin, gazetelerin önemi de büyüktür. Rewşen, Zend gibi dergiler, kitaplar yine önemlidir.

Mezopotamya Kültür Merkezi, Kürt Enstitüsü gibi kurumlaşmalar önemlidir.

MED Televizyonu ise çok önemli kuramlaşmadır.

Şu hususu belirtmekte yarar vardır: Son yıllarda, ERM önderliğinde, Kürtler Avrupa' da, özellikle Almanya'da, çok büyük gösteriler, mitingler, festivaller düzenliyorlar. Festivallere 60 bin, 80 bin, 100 bin civarında insan katılıyor. Kadın-erkek, çoluk-çocuk, yaşlı-genç coşkulu bir kitle. Bu mitinglere, gösterilere, festivallere ilişkin haberler MED Televizyonundan izlenebiliyor. Fakat, MED Televizyonunun dışında başka yayın kuruluşları, bu olaylara ilişkin haber vermemek için büyük bir özen gösteriyorlar.

TRT'nin, Türkiye'deki çeşitli radyoların, televizyon kanallarının, Almanya'nın Sesi, BBC (İngiltere) gibi yabancı radyoların sözü edilen gösterilerle, mitinglerle, festivallerle ilgili bir haber vermemeleri, irdelenmesi gereken bir durumdur. Bu mitinglere, gösterilere ve festivallere karşı, BBC, Almanya'nın Sesi gibi yabancı radyoların tutumları, Türk radyolarının ve televizyonlarının tutumlarından hiç farklı değildir. Olaylar, ancak, "Polis gösteri yürüyüşü düzenlemek için ısrarlı olan Kürt teröristlere saldırdı, çatışma çıktı..." şeklinde gelişirse habere konu olabilmektedir. Bu konuda da BBC, Almanya'nın Sesi gibi yabancı istasyonların tutumlarıyla, Türk radyolarının ve televizyonlarının tutumlarından farklı bir yönü yoktur.

Türk radyoları, televizyonları ve gazeteleri, Kürdistan'da gerillaıyla Türk güvenlik güçleri arasındaki çatışmaları, her, zaman, Olağanüstü Hal, Bölge Valiliği'nin basın bildirilerini göre kamuoyuna duyurmaktadır. Bölge Valiliği'nin bugün yayımladığı bir bildiriye göre, 48 terörist silahlarıyla birlikte ölü ele geçirildi..." gibi çatışmalar hakkında, gerillanın, Kürt kaynaklarının ne tür bilgiler verdikleri konusu üzerimle hiç durulmamaktadır. Yukarıda adları geçen yabancı radyolar ve televizyonlar da çatışma haberlerini bu şekilde duyurmaktadır. Türk gazetecileri, televizyonlar, bölgeye kendileri gide-memektedir. Kürdistan, basına yasaktır. Radyolar, televizyonlar, gazeteciler bu yasakların siyasal işlevi üzerinde hiç düşünmemektedirler. Kürt kaynaklarının çatışmalara ilişkin olarak verdiği haberlerle, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin haberleri arasındaki derin çelişkileri, derin farklılıkları çözüme kavuşturma, bu suretle gerçekleri kavrama söz konusu olmamaktadır. Almanya'nın sesi, BBC gibi yabancı radyoların tutumlarının da bu yönde olduğunu belirtmiştik.

Devlet, zaman zaman gazetecileri, televizyon ve radyo muhabirlerini helikopterlere bindirip bölgeye götürmektedir. Bölgede, yoğun bir brifing alan gazeteciler, televizyon kanalları, döndüklerinde, yoğun bir devlet propagandası, asker propagandası başlatmaktadırlar. Bölgenin, yani Kürdistan'ın yabancı basma da kapalı, yani yasak olduğu, onların da zaman zaman helikopterlere bindirilip bölgeye götürüldükleri biliniyor.

Bunlar, radyoların, televizyonların, gazetelerin gerçek işlevlerini yerine getirmediğini, olup-bitenler hakkında kamuoyuna sağlıklı bilgiler verme işlevlerini yerine getirmediğini gösteriyor. Gazeteciler, televizyoncular, radyocular, Milli İstihbarat Teşkilatı'nın yan bir kuruluşu gibi çalışıyorlar. Türk basınının, medyanın, Almanya'nın Sesi, BBC gibi yabancı istasyonların devlet tarafından etkilendiği, yönlendirildiği büyük bir gerçektir.

BBC gibi, Almanya'nın Sesi gibi yabancı radyoların, örneğin Kosova'da cereyan eden olaylara ve Kürdistan özgürlük mücadelesi sürecinde gelişen olaylara karşı tutumlarında, yaklaşımlarında çok

derin bir fark, ölçüt farklılıkları yine gözlenmektedir. Örneğin, Kosova

Sözü edilen dönemde, "yedi düvel" kavramı yerine, " düvel-i muazzama"(büyük devletler, muazzam devletler) kavramı da kullanılıyordu.

Kurtuluş Ordusu'nun, Arnavutların eylemleri en ince ayrıntılarına kadar verilmektedir. Sırp güvenlik güçleriyle Kosova Kurtuluş Ordusu arasındaki çatışmaların, Arnavut halk üzerindeki yansımaları ayrıntılarıyla verilmektedir. Savaş sürecinde, yerinden-yurdundan edilmiş ailelere uluslararası ilgi, Kızılhaç ilgisi zengin olgusal dayanaklarıyla anlatılmaktadır. Kürdistan özgürlük mücadelesinde gelişen olayların ise, aynı kaynaklar tarafından, kamuoyuna hemen hemen hiç duyurulmadığı görülmektedir. Hele hele özgürlük mücadelesinin Kürt halk kitleleri üzerindeki yansımaları, örneğin, köylerin, ormanların yakılması, yıkılması, üç milyondan fazla insanın yerini-yurdunu terke zorlanması hiç söz konusu, haber konusu edilmemektedir Bu süreçte geliştirilen devlet terörü görmezlikten, bilmezlikten, duymazlıktan gelinmektedir.

Olaylara, haberlere yaklaşımdaki ölçüt, yani standart farklılıklarını şu şekilde de belirtmek mümkündür. Örneğin, Kosova'yla ilgili haberler hep, Kosova Kurtuluş Ordusu'nun kaynaklarına, daha doğrusu Arnavut kaynaklarına ve Arnavutların kavramlarıyla, Arnavutların kullandıkları terminolojiyle verilmektedir. Sırp kaynakları ve Sırpların kaynaklarına itibar edilmemektedir. Kürdistan özgürlük mücadelesinde gelişen olayların haber olarak yansıtılmadığını belirtmiştik, yansıtıldığı zaman da Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin verdiği bilgilere göre ve devletin kavramlarıyla, devletin terminolojisine göre yansıtıldığını söylemiştik.

Kürtlerin özgürlük mücadelesinde ülke isminin verilip verilmemesi de büyük önem taşıyor. Örneğin, Bosna-Hersek deniyor, Çeçenistan deniyor, Filistin, Makedonya deniyor. Kürtlerin özgürlük mücadelesinden söz edildiği zaman da, "Kuzey Irak" deniyor, "Güneydoğu" deniyor. Kürdistan sözcüğünün kullanılmasından önemle kaçınılıyor. Kürtler denmiyor, "Kuzey Irak halkı". "Güneydoğu halkı" deniyor. "Kuzey Irak"

diye bir ülke, "Kuzey Iraklılar" diye bir halk olur mu?

Bosna-Hersek'te, Çeçenistan'da, 1994, 1995, 1996 yıllarında cereyan eder olaylara ilişkin haberler de bu şekilde yansıtılıyordu. Örneğin, "Çeçen savaşçılar", "Bosna özgürlük hareketi", "Kosova Kurtuluş Ordusu savaşçıları", "Filistin Ulusal Kurtuluş Mücadelesi", "Filistin özgürlük hareketi", "Filistin'in küçük generalleri" vs. gibi bir terminolojinin kullanıldığı görülüyor. Benzer olaylara yaklaşımda, farklı farklı ölçütler kullanmak üzerinde durulması, irdelenmesi gereken bir konudur.

1985-1988 yılları arasında, Bulgaristan'da, Türklerin isimlerini değiştirmek, Türkleri Bulgarlaştırmak gibi bir politika izleniyordu. Batı Trakya'da zaman zaman Türk azınlığa ilişkin sorunlar oluyordu. Kuzey Kıbrıs her zaman olay, her zaman haber... Bütün bu haberlerin nasıl verildiğinin, haber kaynaklarının neler olduğunun, haberlerin hangi kavramlarla, yani çatışan taraflardan hangisinin terminolojisiyle verildiğinin saptanması, Kürdistan özgürlük hareketine ilişkin olayların, haberlerin verililişinin veya verilmeyişinin bunlarla karşılaştırılması önemli bir konudur.

Bütün bunlar, dünyada, Kürdistan özgürlük mücadelesine karşı etkili, kuvvetli bir cephenin olduğunu göstermektedir. Kürdistan üzerindeki devletlerarası sömürge baskısının değişmesi istenmemektedir. Dünyanın büyük devletleri, Kürdistan'daki devletlerarası sömürge durumunun sürüp gitmesi için bekçilik yapmaktadır. Bu bakımdan PKK önderliğindeki Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi, dünyadaki bu anti-Kürt cepheye karşı da gelişen bir mücadeledir. Bunun "Yedi düvele karşı bir mücadele" olduğu söylenebilir. Mücadelenin bu kadar sert geçmesinin nedeni, PKK'nin, PKK önderliğinin, çok önemli, yaratıcı bir güç, yaratıcı bir merkez, bir odak olarak algılanmasıdır. Bu dinamiğin bütün Ortadoğu'yu, mazlum halkları etkileme gücüdür. Bundan çekinilmektedir.

Burada, şu ilişkilerin saptanması da mümkündür. Batı, Birinci Dünya Savaşı sonrasında, Kemalistlerle ve Arap yönetimleriyle işbirliği ve güç birliği yaparak Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun bölünmesini,

parçalanmasını ve paylaşılmasını sağladı. Kürdistan sorunda emperyalizm faktörünü esas olarak bu dönemde aramak gerekir. Bu, Kürdistan'da, dünyada bir eşine daha rastlanmayan, devletlerarası sömürge olarak ifade ettiğimiz bir baskı rejiminin kurulmasını getirmiştir. Kürdistan, sömürge bile değildir. Ortadoğu'da Kürtlerin nüfusu en az 30 milyondur, belki 35 milyondur veya daha fazladır. Buna rağmen, Kürtlerin küçük bir siyasal statüsü yoktur. Halbuki dünyada, nüfusu, 50 binin altında olan birçok devlet bile vardır. Dünyada 1.90'a yakın bağımsız devlet arasında, nüfus lan bir milyonun altında olan pek çok devlet vardır. Kamu Hukuku açısından, Devlet Teorisi açısından, Uluslararası İlişkiler ve Devletler Hukuku açısından, sosyoloji açısından bağımsız devlet olmanın koşulları nelerdir acaba?

Kürtlerin özgürlük mücadelesi, böylesine olumsuz koşullarda, özgüce dayalı olarak gelişmiş, kurumlaşmıştır. Özgürlük mücadelesinin kitle iletişimi alanlarında çok önemli kurumlaşmalara ulaştığı, bu kurumlaşmaların, Kürt halk kitlelerini özgürlük mücadelesine daha çok yakınlaştırdığı, Kürdistan'da yeni yeni heyecanlar yarattığı biliniyor.

VI-BAŞKAN APO'YA KARŞI KOMPLO GİRİŞİMLERİ, MED TELEVİZYONUNA KARŞI DEVLET TERÖRÜ

Kürt dinamiğinin, Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi'nin, Türkiye'deki, giderek Ortadoğu'daki siyasal ve toplumsal dengeleri kökten değiştirdiğini belirtmiştik. Kürt dinamiğinin, uluslararası hukuku ve uluslararası ilişkileri de yakından etkilediği görülmektedir. 9 Ekim 1998 gününden itibaren MED Televizyonuna karşı gerçekleştirilen devlet terörü üzerinde bu açıdan durmak gerekmektedir. MED Televizyonunun yayını, o günlerde, Türkiye'den gönderildiği saptanan sinyallerle durdurulmaya, ekran karartılmaya çalışılmıştır. Sinyallerin İstanbul'dan, bir askeri bölgeden gönderildiği de saptanmaktadır.

MED Televizyonunun susturulma girişimlerine, bu konuda gerçekleştirilen devlet terörüne uluslararası yayın kuruluşlarının,

uluslararası kuramların ciddi bir tepki göstermedikleri gözlenmektedir. Bu devlet terörü, bilmezlikten, duymazlıktan, görmezlikten geliniyor. Örneğin BBC'nin veya Almanya'nın Sesi radyosunun, Sırpça yayınlarını engellemeye çalışan Sırp yönetimi eleştiriliyor, fakat Türkiye Cumhuriyet Devleti'nin, Kürt Televizyonu MED TV'ye karşı geliştirdiği devlet terörü sadece seyrediliyor. Halbuki, böylesine bir çifte standartla, örneğin, Kosovalı Arnavutların korunması da, onların davasına destek çıkılması da mümkün değildir. Sırp yönetiminin BBC ve Almanya'nın Sesi radyolarının Sırpça yayınlarını engellemesinin de aynı günlerde cereyan ettiği biliniyor.

Sinyal göndererek hoşla gitmeyen televizyon istasyonunun çalışmalarına engel olmanın, ekran karartmanın uluslararası bir terör olduğu, bunun iletişimle ilgili uluslararası hukuku ihlal ettiği açıktır. Burada sorulması gereken soru şudur: Avrupa Konseyi çerçevesinde, Avrupa Birliği çerçevesinde, uluslararası planda iletişimi düzenleyen pek çok kararlar alınıyor, yönetmelikler, tüzükler yayımlanıyor. Bütün bunlara rağmen bir devlet, hoşuna gitmeyen, kendini eleştiren bir televizyonu teknolojik olanaklarını ve askeri gücünü kullanarak susturmaya çalışırsa ve bu devlet terörüne karşı ciddi ve anlamlı bir tepki gösterilmezse, o zaman, bu konuyla ilgili olarak alınan kararların, yönetmeliklerin, tüzüklerin ne hükmü vardır? İşte Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi, bu kuranların ne kadar demokrat olduklarını da, kendi kararlarını, yönetmeliklerini, tüzüklerini ne kadar savunabildiklerini de ortaya koymaktadır. Burada, Kürt dinamiğinin, uluslararası planda farklı bir boyutunun daha kendini gösterdiğini, kuranların gerçek niteliğini ortaya çıkaran ayrıştırıcı bir rol oynadığını görüyoruz.

Dünyada Komünist blok dağılmadan önce, yani Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, Doğu Avrupa'daki sosyalist-komünist sistemler dağılmadan önce, televizyonlarda, "Görevimiz Tehlike", "Yıldız Savaşları" gibi bazı diziler oynatılırdı. CİA ajanları, KGB ajanları, savaş veya çatışma durumlarında, hasım devletin haberleşme sistemlerini de durdurmaya, parçalamaya çalışırlardı. Dizilerde bu tür sahnelere sık sık rastlanırdı. Aslında bunlar kurguydu. Sovyetler

Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri arasında, fiili olarak benzer çatışmalar hiç olmadı. Ama şimdi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'yle Kürdistan özgürlük hareketi arasında fiili olarak böyle bir çatışma yaşıyor."Yıldız Savaşları."Böyle bir devlet terörü karşısında, uluslararası kurumlar, kendi kararlarına, kendi iradelerine ne kadar sahip çıkabilecektir? Bu elbette izlenmesi ve gözlenmesi gereken bir dunudur.

MED Televizyonunun sinyal terörü ile karartılmaya çalışıldığı 9 Ekim ve daha sonraki günlerde, gündeme getirilen başka bir olgu da, PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN'a karşı geliştirilen bir komplodur, bir suikast girişimidir, bu sırada geliştirilen Türkiye-Suriye gerilimidir, tırmandırılan savaş çığırtkanlığıdır. Daha doğrusu, Başkan APO'ya karşı geliştirilmeye, tırmandırılmaya çalışılan komplonun, suikastın bir parçası olarak MED Televizyonu da susturulmaya çalışılmaktadır.

Başkan APO'ya karşı geliştirilen suikast girişimi, cezaevlerindeki Kürt tutsaklar arasında, Avrupa'daki, dünyadaki Kürtler arasında büyük tepkilerin oluşmasına neden olmuştur. Maraş, Adıyaman, Bartın, Çanakkale, Amasya, Yozgat, Diyarbakır, Midyat, Çankırı, Sakarya, Erzurum, Uşak cezaevlerinde bulunan, kadın-erkek, PKK'li, DHP'li pek çok tutsak bu devlet terörünü, devlet in suikast girişimini protesto etmek için genç bedenlerini ateşe vermişlerdir. Bu cezaevlerinde bedenlerini ateşe veren tutukluların sayısı, kadın-erkek 19'a ulaşmıştır. Bunlardan kadın-erkek 7'si şehit düşmüştür.

Türk basını, Türk medyası,"Güneşimizi karartamazsınız" diyerek bedenlerini ateşe veren bu tutsakların eyleminden, direnişinden hiç söz etmediğı gözlenmektedir, söz ettiği zaman da, olayları "basit bir intihar" olarak duyurmakta, "devletin komplolarına bir tepki" niteliğini gizlemeye büyük bir özen göstermektedir. Avrupa alanındaki gösterilerden ve mitinglerden de söz edilmemektedir. Almanya'nın çeşitli şehirlerinde, Fransa'da, İngiltere 'de, Finlandiya'da, Avusturya'da, İsveç'te, İsviçre'de, Hollanda'da, Danimarka'da, İtalya' da, Belçika'da, Yunanistan, Bulgaristan, Kıbrıs gibi ülkelerde gerçekleştirilen protesto

gösterilerinden hiç söz edilmemektedir. Bu olaylarla ilgili olarak küçücük bir haber vermemeye büyük bir özen gösterilmektedir. Almanya'nın Sesi, BBC gibi yabancı radyo istasyonları da, Türk basını, Türk medyası gibidir, onlarca gencin komploları protesto için, bedenlerini ateşe vermelerini bir haber olarak duyurmamaktadır. Bu istasyonların böylesine bir olaya duyarlılık göstermemesi ibretle izlenen bir durumdur. Örneğin, ağaca çıkan ve oradan inemeyen kedi yavrusuyla ilgili olarak günlerce haber veren radyolar, televizyonlar, Kürtlerin bu ölümüne direnişine karşı böylesine duyarsız kalmaları Türk devlet terörüne boyun eğdikleri, Türk devlet terörünü hoş gördükleri anlamına da gelir.

Kürt dinamiğinin, uluslararası planda da, kuranların gerçek niteliklerinin ortaya çıkması konusunda, ciddi, ayırıştırıcı bir niteliği vardır. Kürt dinamiği, Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi'ne yaklaşım, turnusol kâğıdı gibi bir işleve sahiptir. Kişilerin, kuramların gerçek niteliklerini, demokrasiyi ne kadar haz ettiklerini, içselleştirdiklerini açık bir şekilde ortaya sermektedir. Sistematik bir zulme göz yumularak demokratik zihniyete sahip olunamayacağı açıktır.

Burada, mücadelenin nereden nereye geldiğini göstermek için başka bir konuya değinmek istiyorum. Abdülmelik Fırat,17 Eylül 1994,25 Eylül 1994,4 Ekim 1994 tarihli Özgür Ülke gazetelerinde,"49'lar Olayı" başlıklı bir yazı yayımladı. Bu yazı Melik Fırat'ın, Avesta Yayınları arasında çıkan, Fırat Mahzun Akar (1996) isimli kitaba da alınmış.

"49'lar tutuklanmasından 4 yıl önceydi" deniyor. 1955 yılı olmalı. Aile, Trakya'daki sürgün mahallinden Hınıs'a geri dönmüş. Bir köye yerleşmiş. Fakat devamlı denetim altında, tehdit altında. Milli İstihbarat Teşkilatı'nın, Erzurum-Van Doğu İstihbarat sorumlusu Ziya Selışık, Hınıs'a, köye geliyor. Abdülmelik Fırat Ziya Selışık'la Şeyh Ali Rıza Fırat arasında geçen bir konuşmayı anlatıyor. Şeyh Ali Rıza, devletin asimilasyon politikalarını eleştiriyor. Bunun,"siyaset ilmi, içtimaiyat ilmi ve ahlakîyatın mutalarından (verilerinden) uzak-

laşmak" anlamına geldiğini belirtiyor. Kürt dilinden, Kürt kültüründen, milli haklardan söz edenlere karşı, devletin olağanüstü bir şiddet gösterdiğini, büyük devletlerin de bunları görmezlikten geldiklerini belirtiyor. Şeyh Ali Rıza, "Şu anda Kürtler, dünyanın en mazlum halklarının başında gelirler. Öldürebildiğiniz kadar öldürebilirsiniz. Dünyadan ses seda çıkmaz. Kimse de Kürtlerin sesini işitmez. Çünkü onları öldüren çepeçevre, güya Müslüman kardeşleridir. Fakat bitiremezsiniz..." diyor.

Şeyh Ali Rıza, "Kürtleri öldürmekle bitiremezsiniz", çünkü çokturlar... diyor. Yıl 1955 Kürtlerin ne kadar güçsüz olduğunu, çaresiz olduğunu bu anlatım açık bir şekilde ortaya koyuyor. Şeyh Ali Rıza, saygıdeğer bir Kürt önderi, bir Kürt savaşçısı. Babası Şeyh Said'in, öteki yakınlarının mücadelelerini, zindan yaşamlarını, duruşmalarını, darağaçlarına götürülmelerini, idamlarını yürekten duymuş, hissetmiş bir kişi. Fırarlarda, sürgünlerde kalmış bir kişi, bir din âlimi... Ailesinin dağıtılmasını, parçalanmasını, ayrı ayrı yerlere sürgün edilmesini yaşamış bir kişi. Kıtlık-kiyam görmüş bir Kürt...

İşte Şeyh Ali Rıza Efendi, saygıdeğer bir Kürt, bir Kürt savaşçısı. Kürtlerin milli hakları için mücadele etmiş bir savaşçı, 1925'lerde, binlerce kişiyi sevk ve idare etmiş bir komutan. "Kürt egemen sınıfı" denen, devlete, iktidara ortak oldukları söylenen kesimlerin nasıl ezilip dağıtıldığını, yoksulluğa itildiğini yaşamış, duymuş, hissetmiş bir kişi, kadınların, çocukların sessiz acılarını, sessiz çığlıklarını, çaresizlik içinde yakından izlemiş bir aile büyüğü, bir Kürt önderi... Kürtlerin haklarını, ancak, "çokturlar" diyerek çok olmalarıyla savunabiliyor. Öldüre öldüre bitiremezsiniz, belki öldürmekten bıcarsınız, belki de öldüre öldüre yorulursunuz; o kadar çok ölün olur ki, belki de gönül yorgunluğu içine düşersiniz; o kadar çok ceset olur ki, o cesetleri ne yapacağınızı, nasıl yok edeceğinizi bilemezsiniz..." demek istiyor.

Yıl 1955. Saygıdeğer Kürt, Şeyh Ali Rıza Fırat... Söyleminden Kürtlerin güçsüzlüğü ve çaresizliği ortaya çıkıyor.

Ya günümüz, günümüz böyle mi?

Bu yazıda PKK'nin ciddi bir güç oluşturduğunu, bu gücü askeri,

siyasi, toplumsal ve kültürel planda nasıl geliştirdiğini anlatmaya çalıştık.

PKK Kürt halkının açığa çıkmış toplumsal gücüdür.

Zulme karşı, zamana yayılmış Kürt soykırımına karşı, Türk kamuoyunun, dünya kamuoyunun duyarsızlığı sürebilir. Fakat, Kürtlerin PKK önderliğinde kendi kendilerine sahip çıkması, büyük bir dönüşümdür, ciddi bir güç oluşturmıştır. Bu gücü toplumun her kesiminde izlemek, hissetmek mümkündür. Kürtlerin kendi kendilerine sahip çıkmaları, özgürlük mücadelesini kararlı bir şekilde sürdürmeleri Kürt halkının dostlarını da arttırmaktadır. Bu da gelişmelerin belirtilmesi gereken önemli bir yönüdür. Mücadelenin Avrupa'da, dünyada, demokratik kamuoyunda önemli yankılar yarattığı açıktır. Özgürlük mücadelesi, uluslararası planda diplomatik çalışmalar da yapmaktadır, bu çalışmalar da mücadele alanını genişletmektedir.

PKK önderliğini, Başkan APO'yu izleyin, ERNK temsilcilerini, gerilla komutanlarını izleyin, gerillaları izleyin, kadın-erkek... Kürt kuramlarında çalışanları izleyin, gösterileri, mitingleri, yürüyüşleri, festivalleri izleyin, açlık grevlerindeki kadınları izleyin... Gerek sözün ve eylemin içeriğinde, gerek bunların ifade edilmesinde bu toplumsal, politik ve ideolojik gücü hissetmek mümkündür. Gösterilere katılan kadınlarda, erkeklerde, çocuklarda, gençlerde, yaşlılarda bu gücün yansımalarını hissetmek mümkündür. Özgürlük hareketi politik, ideolojik, toplumsal ve kültürel olarak, askeri olarak büyük bir birikim oluşturmaktadır. Süngünde Kürt Parlamentosu önemli bir kurumlaşmadır.

Şeyh Ali Rıza Fırat gibi güzel insanları, yenilmiş, çaresiz bırakılmış savaşçıları, kabirlerinde rahatlatacak en güzel gelişme budur.

Bu yazı da III numaralı ana bölümde, "Bazı Temel çelişkiler" başlığı altında 11 çelişkidен söz edilmişti. Yukarıda anlatılmaya çalışılanlar da 12. çelişki olarak belirtilebilir. Hızla değişen siyasal ve toplumsal koşullarda, özgürlük hareketinin gücüyle, devletin resmi ideolojisi arasında derin bir çelişki vardır. Hiç değişmeyen, durmadan katılaştırılan, durmadan yasaklarla donatılan bir resmi ideolojiyle, hızla değişen bir toplumu yönetmek mümkün müdür? Vatandaşların siyasal kültürünün arttığı, siyasal beklentilerinin arttığı bir toplumda, düşünce

yasakları, toplumu militarize etmekten başka ne gibi bir sonuç doğurabilir? Hele hele, gelişen toplumsal dinamikleri bastırmak için devletin, vatandaşların yardımını talep ettiği bir durumda, militarizmin daha da tırmandırılmasından başka ne gibi bir sonuç elde edilebilir? Savaş tırmandırılarak, devlet terörü tırmandırılarak, kirli savaşa yol verilerek toplumsal çelişkileri çözmek, toplumsal dinamikleri bastırmak mümkün müdür?

VII- 27 KASIM 1978 FİS KÖYÜ TOPLANTISIYLA İLGİLİ BAZI DÜŞÜNCELER

27 Kasım'da, Fis Köyü'nde yapılan kuruluş toplantısına katılanların listesi mümkün olduğu kadar tam yapılmalıdır. Bu yazıda, Küçük Bir Karşılaştırma başlığı altındaki, II/1 numaralı bölümde, toplantıya katılanlarla ilgili bazı bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler doğru mudur?

Toplantıya kaç kişi katılmıştır?

Toplantıya katılanların görevleri, eğitim durumları nedir?

Toplantıya katılanların ailelerinin maddi durumları nedir?
Toplumsal hangi sınıflarından geliyorlar?

Toplantıya katılanlar Kürdistan'ın hangi yörelerinden geliyorlar?

Toplantıya katılanlar arasında, Kürtlerden başka unsurlar, örneğin Türkler, Lazlar... var mıdır?

Toplantıya katılması mümkün olup da, başka görevleri nedeniyle o gün orada bulunmayanlar var mıdır?

Cezaevinde oldukları için toplantıya katılamayanlar kimlerdir?

Toplantıya kaç bayan katılmıştır?

Toplantıya katılanlardan bugünlere kadar gelenler kimlerdir?

Toplantıya katılanlardan süreç içinde şehit olanlar kimlerdir?
Şahadet nerede, hangi çatışmada, ne zaman meydana geldi?

Toplantıya katılanlardan itirafçı olanlar kimlerdir? Bu kişilerin süreç içinde örgütten kopuşları, itirafçı duruma düşmeleri nasıl

gerçekleşmiştir?

Bu konularda, başta Başkan Abdullah ÖCALAN olmak üzere, o günlerden bugünlere kadar gelen Cemil BAYIK, Ali Haydar KAY-TAN, Duran KALKAN, Sakine CANSIZ gibi kurucuların anlatımları şüphesiz çok değerli olacaktır.

Gerçeklere mümkün olduğu kadar sadık bir anlatım şüphesiz çok önemlidir. Yalnız, burada bir zaafıtan da kaçınmak gerekir. Örneğin, kurucular toplantısına katılan, fakat sonradan şu veya bu şekilde örgüte ters düşmüş, itirafçı konumuna gelmiş bir kişi olduğunu düşünelim. Bu kişinin adını da vermekten kaçınmamak gerekir, yani bu kişinin ismini de belirtmek gerekir. Önemli olan bu kişinin veya kişilerin, örgüte nasıl ters düştüklerinin, yani sürecin anlaşılmasıdır. PKK hakkında, Kürt toplumu hakkında bilgilerimizi arttıracak olan en sağlıklı tutum budur.

VIII-CUMHURİYET'İN 75. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ

KUTLAMALARI VE KÜRTLER

PKK'nin 20. kuruluş yıldönümü, Cumhuriyet'in 75. kuruluş yıldönümüne rastlamaktadır. Aylardır 75. yıl kutlamaları yapılmaktadır. Ekim ayında da kutlama etkinlikleri yoğunlaştırılmıştır.

Cumhuriyet'in demokrasi ayağının eksik olduğu büyük bir gerçektir. Cumhuriyet, demokrasi, özgürlük, eşitlik, insan onuru, adalet, hukuk, insan hakları gibi içeriklerinden boşaltılmıştır. Bunun en açık delilini Kürtlerin nasıl yönetildiğinde görmek mümkündür.

Cumhuriyet kavramının içeriğinde bireylerin tahakkümden kurtarılması anlamı vardır. Kavram olarak Cumhuriyet'in en önemli yönü, insanların tahakküm altında kalmamasına çok büyük bir değer vermesidir. Bireyin tahakküm altında, yani baskı, zorbalık altında kalmaması, yani kişilere, baskıyla, zorbalıkla hükmedilmemesi, Cumhuriyet kavramının önemli bir içeriğidir. Baskıyla yönetmek, zorbalıkla yönetmek Cumhuriyet kavramının içeriğiyle çelişen bir süreçtir.

Kürtleri yönetmekte kullanılan en önemli araç ise, baskıdır,

zulümdür, zorbalıktır. Bu baskının, zulmün ve zorbalığın, yani tahakkümün sistematik olduğu da besbellidir. Köylerin yakılması yıkılması, ormanların yakılması, "faili meçhul" denen cinayetler, bunun bir yönüdür. Milyonlarca insanın yerini-yurdunu, evini-barkını terke zorlanması, mağdur edilmesi başka bir yönüdür. Bugün bütün Kürt kurumları, Mezopotamya Kültür Merkezi, Ülkede Gündem gazetesi, Halkın Demokrasi Partisi, MED Televizyonu gibi kurumlar baskı ve zulüm karşısındadır. Kişiler, kurumlar bütün bu sistematik zulme rağmen ayakta kalmaya çalışıyor, heyecan büyüyor, çoğalıyor. Kürtlere böylesine sistematik bir zulüm sürdürülürken Cumhuriyet'in 75. kuruluş yıldönümü kutlanmaktadır. Cumartesi Anaları'na yapılan zulüm, bu tahakkümün, sistematik baskının başka bir görüntüsüdür. Devlet tarafından kaybedilen, oğullarını, kızlarını, yakınlarını arayanları, baskılarla, işkencelerle, iterek-kakarak, sürükleyerek, saçlarından çekerek polis arabalarına doldurup Emniyete götürmeye gayret edenlerin, bu konuda yoğun bir çaba harcayanların, bu vahşeti seyredenlerin Cumhuriyet'in 75. yıldönümü kutlamaları adı altında etkinliklere katılmaları ilgi çekici bir durumdur. Böylesine bir vahşet içinde ve bu vahşete karşı duyarsızlık içinde kutlanan nedir acaba? Zulme karşı çıkmak için, zulmü protesto etmek için, cezaevlerinde, genç insanların bedenlerini ateşe verişlerini büyük bir duyarsızlık içinde izleyen Türk basını, Türk medyası, halk, neyi kutluyor acaba? Bu vahşet, "Cumhuriyet" kavramına nasıl sığdırılabilir?

Kürtlere karşı sürdürülen bu sistematik zulüm, "Cumhuriyet" kavramını kirletmiyor mu?

Türk Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, "Türkiye'de herkes birinci sınıf vatandaş, Türkiye bir cumhuriyettir, Cumhuriyet'te herkes birinci sınıftır..." demektedir. Bu sloganı sık sık kullanmaktadır. Halbuki, somut olgular, Kürdistan'da sistematik bir şekilde sürdürülen zulüm, Türk Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i yalanlamaktadır, çürütmektedir. Kimliği inkar edilen, dili, kültürü aşağılanan, horlanan, yasaklanan, koruculuk dayatılan, bunun için köyleri yakılan-yıkılan, milyonlarca yerini-yurdunu terke zorlanan Kürtler nasıl birinci sınıf olabilir? Tarım ve hayvancılık yapmaları yasaklanan, Diyarbakır,

Hakkari, Van, Sımak gibi şehirlerde, askeriye'nin çöplüklerini kurcalamaya mahkum edilen, çöplüklere bırakılan bombalarla, konserve kisvesi altında bombalarla çocukları üçer-beşer kaybedilen, sakat bırakılan Kürt halkı nasıl birinci sınıf vatandaş olabilir? Evleri-köyleri yakılan, yıkılan, tarım yapmaları, hayvancılık yapmaları yasaklanan, evini-barkını terke zorlanan, aileleri dağıtılan, mağdur edilen, güvenlik araması adı altında paraları yağma edilen, çaresizlik içinde, fındık toplamak gibi işler için Batı'daki şehirlere gelmek isteyen; Ordu, Giresun, Adapazarı gibi şehirlere girişleri yasaklanan; bu trajik göç sırasında onlarcası trafik kazalarında katledilen; kadın-erkek, çoluk-çocuk, yaşlı-genç mağdur edilen, ezilmeye çalışılan Kürtler nasıl birinci sınıf olabilir?

Burada, devletin en önemli savunma mekanizması, kendisini eleştirenleri, cezaî yaptırım tehdidi altında tutması, cezaevine koyması, bu şekilde sesleri kısması, boğmasıdır, onları susturmasıdır. Türk Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i geçerli kılacak tek şey, durmadan kendisinin konuşması, aykırı düşünceleri dile getirmeye çalışanların, kendisini eleştirenlerin sürekli ceza tehdidi altında tutulmasıdır.

Kürtlerin ulusal ve toplumsal varlığını inkâr edeceksin, dilini, kültürünü horlayacaksın, aşağılayacaksın, bu politikayı egemen kılmak için Kürt toplumu üzerinde korkunç bir zulüm, zorbalık, tahakküm yapacaksın... Kürt halkına karşı işlenen bu sistematik suçları gizlemek için de, durmadan düşünce yasakları geliştireceksin... Cumhuriyet kavramını özünden yaralayan süreç budur.

Zaten, Türkiye'de, "herkes birinci sınıf vatandaş" olsa, bunun sık sık dile getirilmesi gerekmez. Herkes bunu yaşarken, anlar, duyar, hisseder. Bu sloganların sık sık dile getirilmesi, aykırı düşüncede olanların cezaî yaptırımlarla susturulması, aslında, bir inançsızlığın işaretidir.

"Türkiye'de yargı bağımsızdır" diyor. Bunu kim söylüyor? Bunu en çok dile getirenlerden biri, yine Türk Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel. Yüksek yargı organlarının başkanlarının, temsilcilerinin, yargının bağımsız olmadığını, özellikle Adalet Yılı açış konuş-

malarında dile getirdikleri bir dönemde, Türk yargısının bağımsız olmadığının en önemli kanıtı, kanımca, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in, "Türk yargısı bağımsızdır" diyerek eleştiri sürecine, yakınmalara müdahale etmesidir.

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in, Cumhuriyet kavramı çerçevesinde dile getirdiği başka bir slogan da şudur: "Türkiye Cumhuriyeti Cumhuriyet'le yönetilmektedir. Türkiye'de ayrım-gayrim yoktur. Hiç kimseye, dilinden, dininden, milliyetinden... dolayı ayrım yapılmamaktadır. TBMM'de Kürt kökenli olduğu söylenen 200 milletvekilimiz vardır..."

Halbuki şu görüşler sık sık dile getirilmektedir, Cumhurbaşkanının, Süleyman Demirel'in bu düşüncesi eleştirilmektedir. TBMM'de olduğu söylenenler, örneğin Hikmet Çetin gibi, Kâmrân İnan gibi milletvekilleri, Kamer Genç gibi milletvekilleri, Kürt kimlikleriyle orada değildirler. Kürt kimliklerini inkar ettikleri için, red ettikleri için, Türkleştikleri için, Kürtleri Türkleştirme sürecinde görev aldıkları için, rol sahibi oldukları için oradadırlar. Kürt kimliğini savunanların nelerce karşılaşabilecekleri, Demokrasi Partisi milletvekillerinin başına gelenlerden bellidir. Bu milletvekillerinden bir kısmının halen cezaevinde olduğu, bir kısmının sürgünlerde olduğu, bunların Kürdistan Sürgün Parlamentosu üyesi oldukları, birinin, Mardin Milletvekili Mehmet SİNCAR'ın devlet güçleri tarafından katledildiği biliniyor. Cumhuriyet'in Türkler için ve Kürtler için çok farklı anlamlar içerdiği, Türk ruhunda ve Kürt ruhunda çok farklı anlamlar doğurduğu besbellidir.

Türk Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel somut gerçekleri ifade eden bu düşünceleri hep duymazlıktan gelmektedir. Bu sloganın çok dile getirilmesi, çok seslendirilmesi, bu slogana gerçeklik kazandırabilmek için, yani bu ideolojik gerçekleri topluma egemen kılabilmek için, somut gerçekleri dile getirenlerin, aykırı düşünceyi seslendirenlerin, resmi ideolojiyi eleştirenlerin ceza tehdidi altında tutulmaları gerektiği, ceza uygulamalarının dinamik bir şekilde yaşama geçirilmesi gerektiği açıktır.

Bu süreç içinde Cumhuriyet, demokrasi, çeşitlik, özgürlük, hukuk,

adalet, insan hakları gibi içeriklerinden boşaltılmış, tamamen törensel bir yapı olarak algılanan, yurttaşlara, özellikle de Kürtlere yapılan tahakkümü gizlemeye çalışan bir yapıya dönüşmüştür.

Cumhuriyet kutlamaları sırasında en çok seslendirilen, savunulan kavramlardan biri laikliktir. Halbuki, resmi ideolojinin dinsel içerikli olmasıyla lâik içerikli olması arasında cezaî yaptırımları açısından önemli bir fark yoktur. Baskı, zorbalık, zulüm, tahakküm her iki içerik eşliğinde de sürdürülebilmektedir.

Kürdistan'da, Cumhuriyet bayramı kutlamalarına katılmaları için Kürt halkına ayrıca baskı yapıldığı da gözlenmektedir. Kürtler kahvehanelerden, baskıyla, iterek-kakarak, polis zoruyla kutlama alanına gitmeye, yürüyüş yapmaya zorlanmaktadır.

Devletin, Kürtlerin bayramını, örneğin Newroz'u yasaklaması, buna rağmen Newroz'un Kürtler tarafından kutlanmasının önüne geçemeyince de Newroz'u gasp etmesi, "Nevruz" yapması yine üzerinde durulması gereken bir olgudur. Newroz'u yasaklayan zihniyetin, kendi bayramı Cumhuriyet'i kutlamaları için Kürtlere baskı ve zorbalık yapması irdelenmesi gereken bir olgudur. Sarı, Kırmızı, Yeşil renkleri için de aynı şeyleri söyleyebiliriz. Devlet, bu renklerin bir arada kullanıldığı giysileri, başörtülerini, saç bağlarını... yasaklamaktadır. Fakat bu yasaklara rağmen Kürtler tarafından bu renklerin kullanılması engellenemediğini görünce, "Büyük bilimsel araştırmalar sonunda sarı, kırmızı, yeşil renklerinin Türk renkleri olduğu, tarihteki çeşitli Türk devletleri tarafından kullanıldığı, büyük bir hakikat olarak anlaşılmıştır..." şeklinde bir söylemi de dillendirmeye çalışmıştır. Buna rağmen Kürtlerin bu renkleri doğal olarak kullanmaları, devletin yasaklamalarını, baskılarını yine gündeme getirmektedir. Bütün bunlar, baskının, zorbalığın yoğun bir şekilde sürdürüldüğünü göstermektedir. Bu baskı, zorbalık, tahakküm, Cumhuriyet kavramının içeriğini boşaltmıştır.

Bütün bunlar, resmi ideolojinin, Türk toplumunu ideolojik bir toplum haline getirdiğini de göstermektedir. Resmi ideolojinin, devletin, sivil toplumu boğduğunu ortaya koymaktadır. İdeolojik

toplum geleneksel toplumdur. Halbuki, Cumhuriyet'in Türk toplumunu modernleştirdiği söylenir. Sivil toplumun böylesine felç olduğu, devletin hoşgörüsünü alamayan, devletin onayını alamayan bir muhalefetin gelişemediği, devlete rağmen gelişen muhalefetin örneğin HADEP'in çok ağır baskılarla, zorbalıkla karşılaştığı bir toplum nasıl modern olabilir? Mazlum bir halka karşı, Kürt halkına karşı sürdürülen bu sistematik zulüm karşısında susan, duyarsız kalan bir toplum nasıl modern olabilir? Modernlik kriterleri arasında, sistematik baskıya, zorbalığa, tahakküme karşı durmak, onu eleştirmek yok mudur? Cumhuriyet'in bu konulardaki en önemli savunması kendisini eleştirenlere, kendisi gibi düşünmeyenlere çok ağır cezalar vermek... Özgür eleştiriye yasaklamak. Bu yasaklar da aslında, Cumhuriyet kavramını kirleten başka bir etkidir.

IX-SONUÇ: FİS KÖYÜNÜN DEĞERİ FİS KÖYÜ KÜRT HALKININ BEYNİNDEDİR, YÜREĞİNDEDİR

27 Kasım 1978 Lice, Fis Köyü, Zuğurlu ailesinin evi...

Yol üzerinde bir köy, yol üzerinde bir ev... Yolculara, mola sırasında çay gibi bazı hizmetler veriyor.

Türk devletinin anlayışına göre, Türk egemenlik sistemine göre, Fis Köyü'nün yakılmış-yıkılmış olması, yerle bir edilmiş olması gerekir, belki de öyledir. Zuğurlu ailesinin evi yakılmış, yıkılmış, yok edilmiş, aile bireyleri mağdur edilmiş, dağıtılmış olması büyük bir olasılıktır, belki de öyledir. Özgürlük mücadelesi sürecinde pek çok köy yakıldı, yıkıldı, pek çok yurtsever ailenin evi yakıldı, yıkıldı, pek çok aile yerini-yurdunu, evin-barkını terke zorlandı. Fakat, Fis Köyü'nün, Zuğurlu ailesinin durumu epeyce değişiktir. Çünkü bu köy, bu aile, bu ev, Türk yönetim anlayışında büyük bir gedik açan “siyasal hareketin oluşum toplantısının yapıldığı köydür, evdir, ailedir... Bu mekânın, bu mekândaki maddi ilişkilerin izlerinin tamamen silinmesi gerekir. Bu mekânın maddi yapısının, maddi yapıdaki ilişkilerin izlerinin silinmesi durumunda, manevi ilişkilerin silinmiş olacağı da

varsayılmaktadır. Şeyh Said'in, Seyit Rıza'nın, benzer Kürt önderlerinin, mezarlarına ilişkin bir iz bırakılmaması gibi... İhsan Nuri'nin, pek çok Kürt yurtseverinin mezarlarına ilişkin kalıntıların yok edilmesi gibi veya yok edilmesi için yoğun bir özen gösterilmesi gibi. Maddi yapıların, ilişkilerin yok edilmesiyle, bunların manevi etkilerinin de silineceği hesaplanmaktadır.

Devletin bu hesaplarının bozulduğu büyük bir gerçektir. 27 Kasım 1978'de kurulan PKK, 20. kuruluş yılında büyük bir gelişme içindedir. Kürdistan'ın, Kürt ulusunun, Türkiye'nin, Ortadoğu'nun siyasal ilişkilerinde, ilişkileri belirleyen önemli bir dinamik haline gelmiştir. Yürütülen özgürlük mücadelesi sürecinde, Kürt ulusu tarih sahnesine çıkmıştır. Kürtler artık kendi tarihlerini yaşamakta, kendileri için, özgürlükleri için mücadele etmektedirler. Bu mücadele Kürt halkının geleceğini yaratmıştır. Önemli bir miras devralmayan PKK, öncesi olmayan PKK geleceğin yaratılmasında çok büyük bir rol sahibidir. Fis Köyü, Zuğurlu ailesi, artık Kürtlerin beyinlerindedir, yüreklerindedir. Artık bu mekânın, bu mekânda geliştirilen maddi ilişkilerin, izlerinin silinmesi mümkün değildir.

Başkan Abdullah ÖCALAN, gerilla için yayımladığı bir talimatla,"Gerilla her yeredir, gerilla hiçbir yerde değildir" diyordu. Bugün de Kürt halkı,"Başkan APO her yeredir, Başkan APO hiçbir yerde değildir; Kürt halkının yaşadığı, Kürtlerin olduğu her yerde Başkan APO vardır, Başkan APO Kürt halkının beynindedir, yüreğindedir..." diyor.

KÜRTLERİN ROMA YÜRÜYÜŞÜ VE ANLAMI

Kendi kimliğiyle yaşamak herhangi bir halkın en doğal, vazgeçilmez bir hakkıdır. Türkiye Cumhuriyeti devleti ise, Kürtlerin, Kürt topluma olmaktan doğan haklarını 75 yıldır sistematik bir şekilde inkâr etmektedir. İnkâr, sadece dilin, kültürün yani Kürt toplunu olmaktan doğan özelliklerin imhasını getirmiyor; fiziki imhayı da gerekli kılıyor. Türkleşmeyenlerin, Kürt kalmak isteyenlerin, bunun için mücadele edenlerin, zamana yayılmış bir soykırım uygulaması içinde inha edildikleri izlenebilen ve gözlenebilen bir durumdur. İnkâr ve imha, çok yoğun ve yaygın bir zulüm, bir tahakküm eşliğinde uygulanabilen bir politika olmuştur. Kürtlere karşı bu şekilde sistematik bir zulüm, baskı ve tahakküm uygulayan devlet iktidarının hiç bir meşruiyeti olamaz. Halbuki meşruluğunu kaybetmiş bir iktidara karşı direnme hakkı, halkların en doğal haklarından. Kürdistan'da, PKK öncülüğünde gelişen ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini bu çerçevede değerlendirmek gerekir.

Bütün ulusal ve toplunsal kurtuluş mücadeleleri belirli bir şiddeti içerir. 1947-48 yıllarında Hindistan'ın bağımsızlık kazanmasını, Pakistan'ın ayrılmasını, Hindular ve Müslümanlar arasındaki yıllarca süren çatışmaları hatırlayalım. 1947-1948 yıllarında İsrail'in bağımsız bir devlet olarak kurulmasını, Filistinliler ve Yahudiler arasındaki çatışmaları hatırlayalım. 1960'larda, 1970'lerde, 1980'lerde Filistin Kurtuluş Örgütü'nün İsrail'e karşı yürüttüğü mücadeleleri hatırlayalım. 1904'ten, yani Nelsan Mendela yönetiminden önceki Güney Afrika'yı ateşkes sürecindeki Kuzey İrlanda'yı, Bask hareketini hatırlayalım. Bu mücadelelerin hepsi de belirli bir şiddeti içermişlerdir. Bu mücadelelerin hepsi de egemen güce göre veya karşıt güce göre "terör" olarak değerlendirilmişlerdir. Menahem Begin, Golda Meir, 1947-1948'lerde nasıl, değerlendiriliyordu? Nelsan Mandela 1960'larda Güney Afrika'daki beyaz yönetim tarafından, uluslararası kuruluşlar tarafından nasıl değerlendiriliyordu?

1919-1920 yıllarında bir ara Mustafa Kemal'in de İngilizler

tarafından "terörist" olarak arandığı biliniyor. Fakat terör suçlaması, çatışmanın bir kaç yıl sonra uzlaşmaya dönüşmesiyle ortadan kalktığı gibi; Kürdistan'ın bölünmesini, parçalamasını ve paylaşılmasını da beraberinde getirmiştir.

Bugün Kürt sorunu dünyanın en önemli sorunlarından biri haline gelmiştir. Sadece Türkiye'nin, sadece Ortadoğu'nun değil; Avrupa'nın da önemli bir sorunu haline gelmiştir. Sorunun kaynağında Batı'nın 1920'lerdeki emperyalist ve sömürgeci politikalarının var olduğu da bir gerçektir. Bu, Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun bölünmesi, parçalanması ve paylaşılmasıdır. Bunun Kürt ulusuna karşı gerçekleştirilen çok büyük bir haksızlık, tarihsel bir haksızlık olduğu besbellidir. Kürtlerin inkârını ve inhasını getiren sürecin temelinde bu olgu, bu tarihsel haksızlık vardır. PKK Genel Başkam Abdullah Öcalan'ın Roma'ya gelişyle Kürtlerin Avrupa'daki hareketliliğinde çok büyük bir artma olmuştur. Kürtlerin çok yoğun ve yaygın hareketliliği Avrupa'ya bu tarihsel haksızlığı hatırlatmak, süreç konusunda Avrupa'yı eleştirmek anlamına gelmektedir. Fakat bu konuda Avrupa'nın demokratik bir düşünce, demokratik bir politika oluşturamadığı, hep, Kürtlere zulmedenlerden yana, yani devlet teröründen yana tavır koyduğu gözlenmektedir.

Avrupa Birliği sadece, panzerlerin, savaş helikopterlerinin, savaş uçaklarının, mayınların, işkence aletlerinin rahat bir şekilde alınıp-satılmasıyla mı ilgilenecektir? Avrupa Birliği sadece, otomobillerin, zeytinyağının, tekstil ürünlerinin rahat bir şekilde pazarlamasıyla, rahat bir şekilde şuurlardan geçmesiyle mi ilgilidir? İşte, panzerlerle, tanklarla, savaş helikopterleriyle üç binden fazla Kürt köyü yakılmıştır-yıkılmıştır, milyonlarca Kürt yerini-yurdunu terke zorlanmıştır. "Faili meçhul" denen fakat failinin devlet güçleri olduğu besbelli bilinen cinayetlerle binlerce Kürt yurtseveri katledilmiştir. Gazeteci, yazar, avukat, doktor, öğrenci, işçi, köylü, işadamı, din adamı, esnaf; binlerce yurtsever katledilmiştir. Bu, zamana yayılmış bir soykırımdır. Devlet, Ermeni soykırımını, Asurî-Süryani halkına uygulanan soykırımı inkâr ettiği günlerde bile, Kürtlere karşı zamana yayılmış bir soykırım gerçekleştirmektedir.

Avrupa'nın, savaş araç ve gereçlerinin, sanayi mallarının, tarımsal ürünlerin rahatça dolaşmanı sağlayan yönü yanında bir de vicdanı yok mudur? Panzerlerle, savaş helikopterleriyle, tanlarla yakılan-yıkılan Kürdistan'da büyük bir toplumsal sorun yaşanmaktadır. Bu sorun Avrupa'ya da yansımıştır. Fakat Avrupa kendisinin de ortak olduğu bu yıkımın ortaya çıkardığı sorunlarla ilgilenmemeye, bu sorunlardan uzak durmaya özen göstermekte, bu şekilde devlet terörüne arka çıkmaktadır. Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi hep savaş araç-gereçlerinin ihalelerini mi düşünecek? Bir de Avrupa'nın vicdanı, demokratik Avrupa yok mudur? Avrupa panzerlerin, savaş helikopterlerinin, mayınların her türlü savaş araç ve gereçlerinin rahat bir şekilde pazarlamasıyla elbette çocuklarına iyi, aydınlık, refah dolu bir gelecek düşünmektedir. Bu, doğal bir ruh halidir. Fakat Kürt çocukları hep, evlerinin, köylerinin yakılıp-yıkıldığını mı görmelidirler; Kürt çocukları, hep korkular, endişeler ve derin üzüntüler içinde analarına, babalarına, yakınlarına yapılan işkenceleri mi görmelidirler? Analarının saçlarından sürüklenerek götürüldüğünü, tekmelendiğini mi seyretmelidirler? Kürtler, Asurî-Süryani halkı bayramlarını hep yabancı diyarlarda mı kutlamak zorunda kalacaklardır. Yabancı diyarlarda kutlanan bayramlar ne kadar bayramdır? Kürtlerin, Asuri-Süryani halkının 1920'lerde Batı'nın, Büyük Britanya, Fransa, İtalya gibi emperyalist güçlerinin katkılarıyla da çizilmiş lanetli geleceklerini değiştirme hakları yok mudur? Her türlü savaş araç-gereçlerinin ihalesini konuşan Avrupa'nın dışında bir de Batı'nın vicdanı yok mudur?

ABD Kongresinde Başkan Clinton ile ilgili bir azil davası yürütülmektedir. Fakat bu oylamaların yapıldığı sıralarda basında, medyada sık sık "kamuoyu yoklamalarına göre halk Başkan Clinton'un telinden yana değildir, azil sürecinde kamuoyu da dikkate alınmalıdır" şeklinde haberler yer almaktadır. Kamuoyu elbette önemlidir. Ama bu kamuoyu etkeni, Kürt sorununda hiç dikkate alınmamaktadır. "PKK terör örgütüdür" sloganını dile getirenler Avrupa'da onbinlerce kişinin katıldığı gösterileri, mitingleri hiç dikkate almamaktadırlar. 40 bin-50 bin kişinin bazen 100 bin civarında insanın katıldığı yürüyüşler, mitingler, festivaller "terör" kavramıyla açıklanabilir mi? PKK konusunda,

Başkan Apo konusunda elbette birinci derecede Kürtlerin ne düşündüler! ne tür duygular besledikleri önemlidir. 100 bine varan insanların katıldığı gösteriler, mitingler bu düşüncüyü ve duyguyu açıklamanın en somut görüntüleridir. Kürtler bakmandan önemli olan budur. Kürtler elbette Türkiye'nin, ABD'nin Başkan Apo'ya karşı geliştirdikleri olumsuz tutumu dikkate almak, bunu aşmak durumundadırlar. Fakat bu süreçte de belirleyici olan, önemli olan Kürtlerin Başkan Apo'ya verdiği değerdir, Kürtlerin Başkan Apo'yu nasıl değerlendirdikleridir. Başkan Apo'ya bağlılık eylemlerini, cezaevlerinde, Türkiye ve Kürdistan'da, Avrupa'da insanların bedenlerini ateşe vermelerini bu bakamdan iyi kavramak, iyi değerlendirmek gerekir.

1 Kasım 1996 tarihinde Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) Ankara'da genel kongresini yaptı. Kongreye bütün baskılara rağmen 30 bin-35 bin civarında HADEP'li katıldı. Coşkulu bir kitle, demokratik düşünce bu kitlenin ne istediğini anlamaya, bu isteklere cevap vermeye çalışır. Fakat Türk siyaseti özellikle de Kürt sorunu konusunda anti-demokratik bir öze sahip olduğu için bu kitlenin taleplerini kavramak ve karşılamak yerine, bu kitleyi fiziki olarak ezmeyi, dağıtmayı, etkisiz kılmayı tercih etmektedir; daha doğrusu temel politika budur. Bugün HADEP binalarına sık sık baskınlar yapılmakta, güvenlik araması adı altında eşyalar kırılmakta, yağmalanmakta, arşive el konulmakta, Partinin siyasal çalışma yapmasını engellemek için her şey yapılmaktadır. HADEP binalarında Başkan Apo'ya ve Kürtlere yapılan zulmü protesto etmek için açlık grevi yapanlar, "terörist" faaliyette bulunuyorlar diye linç girişimleriyle gözaltına alınmakta, tutuklamakta, işkencelerden geçirilmektedir. HADEP'lilere devlet destekli saldırılar, linç girişimleri ise "halk tepkisi" şeklinde değerlendirilmektedir. Çifte standartlı bu tutumun Avrupa Birliği tarafında da gözlenmesi, Avrupa'da demokratik düşüncüyü çürütecek bir etki yapacaktır. Bu, Batı'nın evrensel değerlerinin çürümesi anlamına da gelmektedir.

Avrupalı bazı yazar örgütleri, demokratik dernekler, kendi devletlerinin, Avrupa Birliği-Avrupa Konseyi gibi bazı kurumların devlet terörüne destek vermelerini eleştirecekleri yerde, bu eleştirilerini

sürekli kılacakları yerde, Kürtlere baskı yapan ülkelerdeki, örneğin Türkiye'deki bazı yazarlara "Barış ödülü" adı altında ödüller vermektedir. Türk devleti Kürtlerden gelen barış isteklerini kararlı bir şekilde ret ederken "barışın" ancak kendi resmi görüşüne teslimiyetle gerçekleşeceğini ilan ederken ve Batılı yazarlar, dernekler böylesine ırkçı, sömürgeci, asimilasyoncu ve imhacı bu tutuma küçük bir eleştiri getirmemeye özen gösterirken, bu tür ödüllerin verilmesinin, alınmasının ne değeri olabilir?

Olayların Olağanüstü Hal Valiliğinin bildirilerine göre duyurulduğu bir yerde gazete, radyo ve televizyon muhabirlerinin ancak ordunun helikopterlerine bindirilerek haber konusu alana götürüldükleri bir yerde, muhabirlerin ordudan brifing aldıkları bir yerde basın gerçek işlevini yerine getirdiği söylenebilir mi? Helikopterlere bindirilerek Kürdistan'a götürülenler sadece Türk basın mensupları mıdır? Yabancı basın mensupları da zaman zaman bu şekilde Kürdistan'a götürülmüyorlar mı?

Batı üniversitelerinin Kürt sorununu kavrama biçimi elbette önemlidir. 1920'lerde her şeyhe, her prence bir devlet kurulurken, Kürtlerin neden bölündüğünün, parçalandığının irdelenmesi önemli bir konudur. Bugün Kürdistan sömürge bile değildir. Kürt kimliği, Kürdistan kimliği gasp edilmiştir. Kürt ulusu devletlerarası sömürge baskısı altındadır. Bütün ulusal ve demokratik hakları gasp edilmiştir Kürt kimliğini, Kürdistan kimliğini ortadan kaldırmak, yok etmek için, savaş uçaklarıyla, savaş helikopterleriyle, tanklarla, mayınlarla çok yoğun bir savaş sürdürüldüğü halde; yüz binlerce askerin kullanıldığı bir savaş yürütüldüğü halde, bunun bir savaş olduğu bile kabul edilmemektedir. 50 bin, 60 bin, 100 bin asker mevcudu ölen orduların, her türlü savaş araç-gereçlerinin kullanıldığı bir çatışma, "terör" kapsamında içinde değerlendirilebilir mi? Bütün bunların kamu hukuku, devlet teorisi, siyasal tarih, uluslararası ilişkiler, antropoloji ve sosyoloji açılarından yeniden ele alınmasında değerlendirilmesinde yarar vardır.

Kürtler, 1920'lerde Batılı emperyalist devletlerin Kemalistlerle işbirliği ve güç birliği yaparak boyunlarına geçirilen lanetli

boyunduruğun bilincine varmışlardır. Bu lanetli boyunduruğu parçalamak için yoğun bir mücadeleye girişmişlerdir. Özgürlük mücadelesi sürmektedir. Başkan Apo'nun Somaya gelişi, Kürtlerin hareketliliği bu süreci büyötmektedir, geliştirmektedir, çoğaltmaktadır. "PKK terör örgütüdür, Apo teröristtir" sloganları Kürdistan'daki bazı temel toplumsal süreçleri bilinçli bir şekilde gizlemektedir, çarpıtmaktadır. Kürtler ilk defa gerilla mücadelesi sürecinde Asuri-Süryani, Ermeni diğer komşularının olduğunu; Yezidi inancında, Alevi inancında Kürtler olduğunun bilincine varmışlardır. Ve bu, demokratik bir düşünce, demokratik bir ilişki oluşturmaktadır. Bu sürecin oluşuğunda Başkan Apo'nun düşünsel yaratıcılığının rolü çok büyüktür.

Kürtlerin özgürlük mücadelesinin Avrupa'nın, Batı'nın vicdanında önemli yankılar yaratacağı şüphesizdir. Avrupalı, Batı'lı yazarların, demokratik demeklerin, basın-medyanın, üniversitelerin, araştırma kumalarının bu koradaki işlevleri şüphesiz değerli olacaktır.

KÜRTLERİN ROMA YÜRÜYÜŞÜ

VE EVRENSEL DEĞERLER

PKK Genel Başkan. Abdullah ÖCALAN'ın 1998 sonbaharında Suriye'den Moskova'ya, oradan da Roma'ya geçişi Kürtlerin tarihinde yeni bir dönem başlattı. Bu, PKK'nin, PKK'nin şahsında Kürt hareketinin siyasallaşması, ulusal ve toplumsal Kurtuluş Mücadelesinin uluslararası kurumların ve ulusal parlamentoların gündemine daha çok oturması anlama gelmektedir. Türk devleti, bu süreci engellemek için, Başkan Abdullah ÖCALAN'dan "katil" diye söz etmeye başlamıştır. Otuz bin insanın katili", "bebek katili", "çocuk katili", "çete başı", "elebaşı", "bölücü başı", "Terörist başı", "adi bir terörist", Otuz bin Türk insanının katliamından sorunlu" gibi bir terminoloji devlet ve hükümet yetkilileri tarafından, basın ve medya tarafından sık sık kullanılır olmuştur. Yine bunun gibi "uyuşturucu şebekesinin başı", "Eroinci başı", "genç insanları zehirleyen şebekenin elebaşı", "uyuşturucu taciri" gibi terminoloji de sık sık kullanılmaktadır. "Uyuşturucu ve insan taciri" terminolojisinin de sık sık kullanıldığı görölmektedir.

Devlet, otuz bin Türk insanının katili", "bebek katili", "kadın katili", "Uyuşturucu ve insan taciri" tanımlamalarına büyük bir ağırlık vermektedir. Bu terminoloji ve söylemden hareket ederek Kürt sorununun özü ve gelişimi üzerinde bazı hatırlatmalar yapma gereğini duyuyoruz.

I-KÜRT SORUNUNUN ODAK NOKTASI

Kürt Sorununun özü nedir, niteliği nedir? Kürt sorununun odak noktasında Kürt ulusunu ve Kürdistan'ın bölünmesi, parçalanması, paylaşılması ve Kürtlerin bağımsız devlet kurma haklarının gasp edilmesi vardır. Bu sürecin Birinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında yaşandığı biliniyor. Bunu kabaca, 1915-1926 şeklinde belirtmek mümkündür. Bu sürecin en önemli aktörlerinin zamanın emperyalist devletleri Büyük Britanya ve Fransa olduğu besbellidir. Çarlık Rusya'sının ve İtalya'nın da bu ilişkiler ağı içinde olduğu biliniyor. Birinci Dünya Savaşı sırasında başlayan bu sürecin, 1919-1922 yılları arasındaki Türk-Ermeni ve Türk-Yunan savaşları sırasında da, aktörlerinde bir değişiklik olmakla beraber sürüp gittiğini görüyoruz. Bu dönemde Kemalistler, Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun bölünmesinde, parçalanmasında ve paylaşılmasında zamanın emperyalist devletleriyle işbirliği ve güç birliği yapmışlardır. Kürdistan üzerindeki bu mücadelede, diplomatik çatışma gibi görünen bu süreç kısa zamanda uzlaşmayla sonuçlanmıştır. Rusya'daki, 1917 Devrimi, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin düşümü, Kemalistlerin Kürdistan üzerindeki bu emperyalist bölüşüm mücadelesinde çok önemli bir rol sahibi olmalarını getirmiştir.

Bölünmenin, parçalanmanın ve paylaşılmanın Kürt ulusu üzerindeki etkileri çok büyük, çok ağır olmuştur. Bu, ulusun beyninin dağılması, iskeletin parçalanması anlamına gelmektedir. Bu, Birinci Dünya Savaşından sonra, 1919-1922 yılları arasındaki Türk-Ermeni ve Türk-Yunan savaşları sürecinde gerçekleşen en önemli emperyalist dönüşüm ve paylaşım mücadelesidir. Kürdistan'a emperyalist müdahale esas olarak bu dönemde kendini göstermiştir. Bu müdahalenin sonuçları da çok ağır olmuştur. Bu müdahale Kürt toplunu üzerinde

yıkıcı, yıpratıcı, lataca sonuçlar ortaya koymuştur. Kürdistan'ın 17.yy'ın ortalarında İran İmp. ve Osmanlı İmp. arasında bölündüğünü ve paylaşıldığını da biliyoruz. İran denetimindeki Kürdistan'ın 19.yy'ın ilk çeyreğinde Çarlık Rusya'sı ve İran savaşları sonunda ikiye bölündüğünü, Kuzey kesimlerinin Rus imp. sınırları içine katıldığını da biliyoruz. Bütün bunlara rağmen Kürdistan sorununun odak noktasında, sorunun günümüze kadar gelmesinde, esas olarak Kürdistan'ın 1920'lerdeki bölünmesi, parçalanması, paylaşılması ve Kürtlerin Bağımsız Devlet kurma haklarının gasp edilmesi olgusu vardır. Bölünmenin, parçalanmanın ve paylaşılmanın kendisini durmadan üreten çeşitli zaman ve mekan koşullarında yeni yeni bölünmeler, paylaşımalar ve parçalanmalar yaratan bir olgu olduğu açık bir gerçektir.

20.yy'ın ilk çeyreğinde Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun böylesine bölünmesi, paylaşılması ve parçalaması Kürtler için çok büyük bir haksızlıktır. Bu dönemde, ulusların kendi geleceğini belirleme haklarının, bu hakkı yaşama geçirecek ilkelerin, hem SSCB yöneticileri tarafından hem de ABD yöneticileri tarafından savunulduğu görülmektedir. Bu ilkelerin yaşama geçirilmesi için, Asya'da, Ortadoğu'da, Kuzey Afrika'da geniş çaplı halk hareketleri oluşmaktadır. Kürtlerde de böylesi bir hareketlilik şüphesiz vardır. Buna rağmen Kürtler kendi başlarına ne çetrefilli çarkların örüldüğünün bilincine varamamışlardır. Ulusların kendi geleceklerini tayin ilkesinin Ortadoğu'da, Kuzey Afrika'da ve Asya'da halkları coşturduğu bir dönemde, Kürtlerin başına böylesine bir felaket gelmesi, üzerinde dikkatle durulması gereken bir tarihsel olgudur. Ayrı dönemde Arap ulusu da parçalanmıştır. Fakat Araplar, örneğin Arap Şeyhlikleri ayrı ayrı devletler olarak organize edilmişlerdir. Kürtler de yeni kurulan devletlerin daha doğrusu Manda yani Sömürge Devletlerin ve Türkiye Cumhuriyeti Devletinin arasında paylaşılmıştır. Irak'ın, Büyük Britanya'ya bağlı bir sömürge devlet, Suriye'nin Fransa'ya bağlı bir sömürge devlet olduğu unutulmamalıdır. Bu devletler dolayısıyla Türkiye 1920'lerde, 1930'larda Büyük Britanya'nın ve Fransa'nın komşusu dunlundadır. Yukarıda, ülkesinin ve ulusunun bölünmesiyle, parçalanmasıyla ve paylaşılmasıyla Kürtlere karşı çok büyük bir

haksızlık yapıldığını, bunun tarihsel bir haksızlık olduğunu vurgulamıştık. Bu, Ortadoğu'da 20.yy'ın ilk çeyreğinde gerçekleştirilen çok büyük bir tarihsel haksızlıktır, tarihsel haksızlıkların başında yer almaktadır. Birinci Dünya Savaşı sonrası Ortadoğu'yu düşünelim: Irak, Suriye, Ürdün, Filistin, Lübnan gibi Manda yani sömürge devletler oluşturuluyor. Yenen, Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Uman gibi devletler oluşturuluyor. Bu devletlerin bazılarının ülke genişliklerinin çok küçük olduğu, nüfuslarının çok küçük olduğu, örneğin 500 bin'den az olduğu bilinmektedir. Avusturya-Macaristan imparatorluğunun ve Alman İmparatorluğunun parçalanmasıyla Avrupa'da da nüfusu ve ülke genişliği Çok küçük olan devletler oluşturulmuştur. Halbuki aynı dönemde Kurtlar nüfus olarak çok büyüktür. Kürdistan'ın ülke genişliği de çok büyüktür. Buna rağmen Kürtler örneğin Lozan Antlaşmasında küçücük bir siyasal statünün sahibi olamamışlardır. Kamı Hukuku ve devlet teorisi açısından, Anayasa Hukuku, Devletler Hukuku ve Uluslararası İlişkiler açısından, Sosyoloji açısından Bağımsız Devlet olmanın koşulları nelerdir? 20. yy'ın ilk çeyreğinde her Arap Şeyhine örneğin Şerif Hüseyin'in Oğullarına birer devlet armağan edilirken Kurtlar neden devletsiz bırakılmışlardır? Kürdistan ve Kürt ulusu neden bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmıştır? Kürt ulusunun bağımsız devlet kurma hakkı neden gasp edilmiştir? Milletler Cemiyeti döneminin Kürdistan ve Kürtler açısından değerlendirilmesi şüphesiz çok önemlidir. 28 Nisan 1919'da imzalanan Milletler Cemiyeti Anlaşması'nın 10 Ocak 1920'de yürürlüğe girdiği bilinmektedir.

PKK Genel Başkam Abdullah ÖCALAN'ın Roma'ya gelmesinden sonra "Uluslararası Kürt Konferansı", "Uluslararası Mahkeme" gibi konular konuşulmaya başlanmıştır. Bu uluslararası mahkemede ne konuşulacaktır, uluslararası mahkemede dava konusu ne olacaktır? Uluslararası Kürt Konferansında konuşulacak temel konu ne olacaktır? Her halde, Ortadoğu'nun ortasındaki Kürdistan'a ve Kürtlere yapılan bu tarihsel haksızlıklar konuşulacaktır. Bölünmenin, parçalamanın ve paylaşılmanın nedenleri, oluşumu, sonuçları irdelenecektir. Ve bu Uluslararası Mahkemede sadece Hakiye değil, İngiltere, Fransa

gibi dönemin emperyalist güçleri de yargılanacaktır. Türkiye'nin böyle bir Konferansa, böyle bir mahkemeye neden şiddetle karşı olduğu anlaşılmıyor mu?

Bugünlerde devlet ve hükümet yöneticilerinin en önemli söylemi "Sevr Sendromu" etrafında oluşmaktadır. Devletin bu söyleminin basın-medya aracılığıyla siyasal partiler aracılığıyla büyütüldüğü, çoğaltıldığı izlenebilen ve gözlenebilen bir süreçtir. Bu söyleme Üniversitelerin, araştırma kuranlarının, Enstitülerin, Sendikalar gibi sivil toplum örgütlerinin de katıldığı görülmektedir. Bu söyleme göre dış düşmanlar ülkesiyle-milletiyle bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti Devletini parçalamak istemektedirler. Halbuki Birinci Dünya Savaşı sürecinde ve sonrasında Türk Milli Mücadele sürecindeki bölünen ve parçalanan Kürdistan'dır, bölünen ve parçalanan ve paylaşılan Kürt ulusudur. Bunun için Türklerin Kürdistanı var, Arapların Kürdistanı var, Farsların Kürdistanı var fakat Kürtlerin Kürdistanı yoktur. Yine bunun gibi Türklerin Kürdü var, Arapların Kürdü var, Farsların Kürdü vardır. Kürtlerin kendi Kürtlerini ortaya çıkarma mücadelesi ise Kürtlerin Kürdünün ortaya çıkmasıysa çok yaygın bir devlet terörü ile engellenmektedir. Bugün Türk Üniversitelerinin, basının-medyanın, bazı sivil toplum örgütlerinin Kürtlerin ve Kürdistan'ın bölünmesini, parçalanmasını ve paylaşılmasını çok doğal karşıladıkları görülmektedir. Kürtlerin bazı temel hakları için, insanlık değerleri için yürüttükleri mücadeleler ise "terör" olarak algılamaktadır. Resmi ideoloji Kürt sorununu bu şekilde algılamasını istemektedir. Bunun doğal bir algılama olmadığı açıktır. Devletin yönlendirmesiyle olay bu şekilde algılanmaktadır. Devletin yönlendirmesiyle oluşan bu bilinçlenme algılama sürecinde özgürlük, eşitlik, kardeşlik, hukukun üstünlüğü, insan hakları, gibi bazı değerlerin korunması, geliştirilmesi mümkün olur mu? Bu derin haksızlığı kortsız ve sürdürme çabaları evrensel değerlerin, insanlık değerlerinin aşınmasını, giderek tamamen hükümsüz kalmasını, yok olmasını getirmez mi?

Türk düşüncesinde bu konuda derin bir çelişki olduğu açıktır. Türk düşüncesi, Türk politikası esneğin Batı-Trakya'da, Bulgaristan'da, Kıbrıs'ta vs. Türklerin Hâk toplumu olmaktan doğan haklarına çek değer

veriyor, bunların kullanılması, kazanılması konusunda çok büyük çaba var. Bosna-Hersek'te, Çeçenistan'da, Kosova'da, Güney Kürdistan'da Türkmenler için bu hakları savunuyor; Kürtlerin Kürt toplumu olmaktan doğan özelliklerini ise bastırmaya, yek etmeye gayret ediyor. Bunun için durmadan yeni yeni düşünce yasakları gündeme getiriyor. Çelişkilerle dolu bu yaklaşımların, çifte standartların incelenmesi de başlı başına önemli bir konudur.

II-GERİLLA MÜCADELSİ HANGİ ORTAMDA OLUŞTU?

1923'ten beri yani Cumhuriyetten itibaren Türkiye'de Kürtlerin ulusal kimliği, Kürtlerin ulusal ve demokratik hakları inkar edildi, red edildi. Kürtlerin Kürt toplumu olmaktan doğan hakları yok sayıldı. Burada hem inkar, hem de red kavramını kullanmakta Ur sakınca yoktur. İnkâr, yaptığım, söylediğini, tank aldıklarını gizleme, saklama, yâdsıma anlamına gelmektedir, bir yargıdan karşıtı bir yargıya geçmedir. Red ise uygun bulmama, kabul etmeme, geri çevirme anlamına gelmektedir. Kürtlerin ulusal ve toplumsal varlığı hem saklanmaktadır, gizlenmektedir, yok sayılmaktadır, hem de kabul edilmemektedir, uygun bulunmamaktadır. Zamana göne, mekana göre her iki kavramda kullanılmakta, hatta bir arada da kullanılmaktadır.

Hukuksal olarak inkar edilen, red edilen Kürt ulusal ve toplumsal varlığını, Kürtlerin Kürt toplumu olmaktan doğan haklarını, fiilen yok etmek için de yağım bir asimilasyon süreci yaşama geçirilmiştir, Kürtler ancak Türkleştikleri oranda, Kürt kimliklerini inkar ettikleri oranda derlet karşısında Türklerle eşit muamele görmektedirler. Kürt dilinin, kültürünün fiili olarak yok edilmeye çalışılması, izlerinin silinmesi için her türlü tedbirin alındığı, her türlü uygulamanın mubah sayıldığı görülmektedir. Kürt diline ve Kürt kültürüne uygulanan soykırımın fiziki bir soykırım getirdiği de açıktır. Asimilasyona karşı çıkan, Kürt kimliğini savunan Kürtlerin, Kürt toplum olmaktan doğan haklarını savunan, bunun için mücadele eden insanların zammı içinde şu veya bu şekilde fiziki olarak imha edilecekleri açıktır

Cumhuriyet tarihi boyunca Kürtlerin asimilasyonunu gerçek-

leştirmek için her önlem düşürülmüş ve uygulamaya konulmuştur. Kürt, Kürtçe, Kürdistan sözcükleri yasaklanmıştır. Kltlerden, Kürtçeden, Kürdistan'dan söz edenler çok ağır cezai yaptırımlarla karşı karşıya kalmışlardır. Kürt dilinden, Kürt kültüründen, Kürtlerin haklarından söz eden siyasal partiler kapatılmış, yasaklanmıştır. Bu partilerin yöneticileri ayrıca ceza davalarıyla karşılaşmışlardır. Cumhuriyetin ilk yıllarında, tek parti döneminde Kürtçe konuşanlardan, konuştukları kelime sayısınca para cezası da alınmıştır. Üniversitelerin, araştırma kururlarının bu konuyu araştırmamaları için, bu konuya bulaşmamaları için çok etraflı yasaklar getirilmiştir. Türk siyasal partilerinin bu konuya ilgi göstermemeleri için yine çok etraflı yasaklar getirilmiştir. Kürt dilini, Kürt kültürünü yaşatmak için dernek kurmak yasaktır. Gösterilerde, mitinglerde, parti faaliyetleri sırasında Kürtçe konuşan, Kürt diline, Kürt kültürüne özgürlük istemek yasaktır. Bunlar çok ağır hapis cezalarıyla, sürgün cezalarıyla karşılaşmaktadır. Kürt yerleşim birimlerinin isimleri değiştirilmiştir. Kürtçe isimler yasaklanmış, Türkçe isimler konulmuştur. Kürtlerin ocuklarına Kürtçe isimler koymaları yasaktır. Kürtlerin demokratik yollar-dan kendini iade edebilmeleri için bütün yollar tıkanmıştır. Kürt diliyle, Kürt kültürüyle ilgili haklar ileri süren, demeklere, kişilere karşı çok yoğun bir devlet terörü uygulanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Kürtlere, Asuri-Süryani gibi azınlık milliyetlere karşı uyguladığı bu politikanın ırk bir politika olduğu açıktır. Bu, Türkiye'ye has bir ırklıktır. 1994'den daha doğrusu Nelson Mandela yönetiminden nceki Güney Afrika'da uygulanan Apartheid politikasından, 1960'larda Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulana alanı bulan ırk politikalar-dan ek daha barbardır, çok daha gericidir, yek edicidir. Irklık söz konusu olduğu zaman, ırk politikalar söz konusu edildiği zaman "şu şundan biraz daha iyidir" denemez ama Türkiye'ye has ırklığın çok daha acımasız, insafsız olduğu besbellidir. "Sen baca benzemiyorsun, aynı yerlerde ayrı mekanlarda yaşa, benim iime karışma" ırklığına göre "sen benimle birlikte yaşamak zorundasın, fakat bana benzeyerek yaşamak zorundasın, kendi ilkel dilini, kimliğini unutacaksın" dayatması çok

data barbardır, çok daha acımasızdır.

Bütün bu devlet terörüne rahnen, devlet terörünün gittikçe tırmandırılmasına, yaygınlaştırılmasına rağmen Kürtlerin kendilerini ifade edebilmeleri, duygularını, düşüncelerini açıklayabilmeleri için kararlı bir çaba içinde oldukları da görülmektedir. 1950'lerin sonlarında, Güney Kürdistan'da Mele Mustafa Barzani Önderliğinde başlayan mücadele Kürdistan'ın Kuzey kesimlerinde Hakkâri, Van, Mardin, Siirt gibi yörelerde de etkili olmaya başladı. 27 Mayıs Askeri Müdahalesinden sonra Türkiye'de, fikir hayatında bir canlanma yaşandı. 1961'de Türkiye İşçi Partisi kuruldu. Türkiye İşçi Partisi, Kürt illerinde kolayca örgütlendi. Fikir hayatındaki canlanma Kültlerde de görülmeye başlandı. 1965'de illegal olarak Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi kuruldu. 1967 yılı sonbahar aylarında Doğu Mitingleri düzenlendi. 1969-1970 yıllarında Ankara, İstanbul, D.Bekir, Silvan, Batman, Ergani, Kozluk gibi şehirlerde Devrimci Doğa Kültür Ocakları örgütlendi. Bütün bunlar Kürtlerde ulusal konuda bir yeşermeyi gösteriyordu. Kürt diline, Kürt araştırmalarına ilgi artıyordu. Türkiye İşçi Partisi 1970'deki A. Olağan Kongresi'nde "Türkiye'nin Doğu'sunda Kürt halkı yaşar" şeklinde bir karar almıştı. Dergilerde, gazetelerde Kürt diliyle, Kürt tarihiyle, Kürt kültürüyle ilgili yazılar yayınlanmaya başlamıştı, kitaplar yayınlanıyordu. Devlet bu gelişmeyi durdurmak, bu yeşermeyi kurutmak için devlet terörünü tırmandırmanın, yoğunlaştırmanın, yaygınlaştırmanın arayışı içindeydi. Bu zulüm yöntemlerinden birini biraz daha ayrıntılı bir şekilde anlatmakta yarar vardır.

III-KÜRTLER İÇİN DÜŞÜNÜLMÜŞ BİR ZÜLÜM VE AŞAĞALAMA POLİTİKASI

1970 yılı, yaz ayları. Güvenlik Güçleri Bismil, Silvan, Kozluk, Malazgirt, Karayazı, Viranşehir gibi yörelerde köylere baskınlar düzenliyorlardı. O zaman güvenlik güçlerine "Komando" deniyordu. Bu baskınlara da "Komando Harekatı" deniliyordu. Komandolar, köylüleri erkek, kadın, çocuk, yaşlı-genç bir meydanda topluyorlardı. Köylülerden firari isteniyordu, ruhsatsız silah isteniyordu,

örneğin "bu köyde üç firari var anlar hemen teslim edin", "bu köyde yirmi ruhsatsız kaçak silah olduğunu biliyoruz bunları hemen getirin, teslim edin yoksa çok ağır cezalarla karşılaşacaksınız" deniyordu. Bu aslında bir mizansendi, komploymdu. "Firariler", "silahlar" gelmeyince zulüm başlıyordu. Erkekler bir tarafa, kadınlar-çocuklar bir tarafa ayrılıyordu. Gelini olan, torunu olan erkekler, herkesin gözü önünde çırl-çıplak soyuluyordu. Erkeklik organlarına ip bağlanıyordu. Bu ip gelininin, kızının veya karısının eline veriliyordu ve bunlar köyde dipçik zoruyla dolaştırılıyorlardı. Böyle bir zulüm Kürdistan'da 1970 yaz aylarında kırsal kesimlerde sistematik olarak sürdürüldü.

Bu zulmü ve işkenceyi, bu zulüm politikasını nasıl yorumlamak gerekir, bu zulmü nasıl anlamak gerekir? Bu, Kürtler için düşünülmüş, Kürtleri düşürmek için, aşağılamak için, bir hiç olduğunu bildirmek için, onu »fir noktasına indirmek için hatta daha da aşağı katlara indirmek için düşürülmüş, uygulamaya konulmuş bir zulüm yöntemidir. Geleneksel Kürt toplumunda erkeklik duygusu çok güçlü bir duygudur. Kürt erkekleri erkekliklerinin ne kadar güçlü olduğunu belirtmek için "8 çocuğum var", "On çocuğum var", "On üç çocuğum var" vs. derler. Erkeklikleriyle böylesine övünen bir toplumu, erkeklikleriyle övünen Kürtleri böylesine bir hakarete, aşağılamaya uğratmak onu sıfır noktasına indirmenin en etkili yoludur her halde... Benzer bir hakarete, aşağılanmaya, düşürülmeye uğrayan bir toplumun, bir insanın, devlete kafa tutsa, devlete karşı siyasal talepler ileri sürme direnci kalır m? Falaka, askıya alma, elektrik verme, meydan dayağı gibi yöntemlerin değil de böyle bir yöntemin seçilmiş olması elbette üzerinde durulması gereken bir konudur.

1970 yılı yaz aylarında Dr. Şivan önderliğindeki Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi, Devrimci Doğu Kültür Ocakları, Kürt illerinde önemli bir gelişim gösteriyordu. Milli duygularda bir yeşerme yaşıyordu. Komando harekâtı işte bu süreci durdurmak için gerçekleştirilmiştir. Kırsal alanda firari arama, kaçak silah arama bu sürecin bir parçasındır.

Bu tür bir hakaretle, aşağılanmayla karşılaşan bir toplumun fert-

leri ne tür bir tutun sergilemeleri gerekir? Böyle bir hakareti nasıl karşılamaları gerekir? Dünyanın neresinde olursa olsun insanlar, aileler böyle bir hakaretle karşılaşmamalıdır, böyle bir hakareti yaşamamalıdır. Ne uzak Asya'da, ne Güney Amerika'da, ne Orta Afrika'da, ne Arabistan'da, ne Kürdistan'da insanlar böyle bir hakaretle, böyle bir zulüm politikasıyla karşılaşmamalıdır. Bu hakaretlerle karşılaştığı zaman da buna aranda tepki göstermelidir. Çünkü insanlık değerleri ancak bu şekilde korunabilir. Bu hakaretin yürek yarasa yaratan bir yaralama olduğu besbellidir. Gerek toplumsal planda, gerek kişisel planda bu yarayı iyileştirmenin en önemli yöntemi ise zulme karşı diremedir, insanlık değerlerini savunmaktır.

Yukarıda erkeklerin çırlı-çıplak soyulmasının, erkeklik organlarına ip bağlanarak iplerin de kadınların eline verilerek, dipçik zoruyla köyde dolaştırılmalarının temel bir aşağılama, hiçleştirme, toplumsal direnci kızma yöntemi olduğunu belirtmiştik. Bunun dışında başka hakaret ve zulüm yöntemleri de şüphesiz kullanılıyordu. Yaşlı erkeklerin sakallarından kavranarak yere çarpılması, üzerlerinde tepinilmesi, kadınların saçlarından kavranılarak sürüklenmesi, çocukların gözleri önünde analarına, babalarına, yakınlarına işkence yapılması, anaların-babaların aşağılanması, sık sık rastlanan bir olaydır.

Bu olayın saptanması gereken, belirtilmesi gereken bir boyutu da şudur: Böyle bir hakarete karşı aşağılanmaya karşı, düşürülmeye karşı köylüler hiddetli bir tepki, hatta basit bir tepki gösterememektedir. Bu hakaret, bu aşağılanma doğal karşılanmaktadır. Devletten gelen baskının, zulmün, aşağılanmanın doğal olduğu düşünülmektedir. Halbuki Kürt köylülerinin kendi aralarındaki kan davalarında birbirlerine karşı ne kadar yırtıcı, doğuşken, kavgacı olduğu "tavik yüzünden, köpek yüzünden" denilen küçücük olaylarda bile "namus sorunu" denerek "namusu temizledin" denerek yaratılan çatışmalarda pek çok ölümlerin, yaralanmaların gerçekleştiği, yakından bilinmektedir. Birbirlerine karşı bu kadar vurucu-kırıcı olan Kürt köylüleri devletten gelen sistematik aşağılamalar, sistematik zulüm karşısında neden çek zavallıdır acaba? "Namus"u birbirlerine karşı koruyorlar, devlet güçlerinin "namus"u sıfırlayan aşağılamaları, düşürmeleri karşındaysa

çok zavallıdırlar. Bu neden böyledir acaba?

Köy baskınlarında birinde yaşlı bir kadın elinde Kuran-ı Kerim, telaş içinde Komandoların komutanlarının önüne kadar gelmişti.

"Kuran'a el basarım ki bizim köyde firari, de yok, kaçak silah da yoktur" diyordu. Bu sözünü askerlere karşı birkaç kere tekrarlamaya çalıştı. Komutan, kadının eline hazla vurdu, Kuran savrulup gitti.

Komutan: "Burada Kuran da biziz, Alladı da biziz, Anayasa da biziz, Hâkim de biziz, her şey biziz" diyordu. Daha sonra başındaki örtüden kavrayarak yaşlı kadını da savurup atmıştı.

Bu yaşlı kadın birkaç gün sonra operasyonu, bu olayı şu şekilde anlatıyordu. "Bu gelenler bu hakareti yapanlar Müslüman olamazlar, çünkü Müslümanlar Kuran'a saygı duymadılar. Bu gelenler, bu zulmü gerçekleştirenler Türk de olamazlar, çünkü Türkler Müslüman'dır, Müslümanlar Kuran'a saygılıdır, Kuran'ı fırlatmaz... Bu gelenler Gavur da olamazlar, çünkü bizim de fille'lerimiz (Hristiyan komşularımız var) onlar da Kuran'a, Müslümanlara böyle saygısızlık etmediler... Bu zulmü yapanlar, hakareti yapanlar kimlerdir ben bilmiyorum. Allah bu zulmü neden bize reva görüyor...

IV- KÜRTLERE SORULMASI GEREKEN

TEMEL SORU NEDİR?

Yukarda anlatılmaya çalışılan Komando harekâtından 5-6 ay sonra 12 Mart 1971'de Türkiye'de Askeri Müdahale gerçekleşti. 12 Mart rejiminde D.Bakır, Siirt illeri sıkıyönetim komutanlığı bir askeri mahkeme kuruldu, Kürtler, başta Devrimci Doğu Kültür Ocakları Davası Tutsakları, baza, araştırmacılar, yazarlar "Doğu Duruşmaları" sırasında siyasal savunmalar yaptılar. Savcılar Kürtlerin Türk olduğuna, Kürt diye bilinen bir millet olmadığını, Kürt denenenlerin Türklerin bir kolu olduğunu, aksini iddia etmenin suç olduğunu vurgulayan iddianameler yazıyorlardı. İddianamelerde Kürtçe diye bir dilin olmadığı, "Kürtçe denen ilkel dilin Türk dilinin ilkel bir ağız olduğu, aksini iddia etmenin suç olduğu da vurgulanıyordu. Tutsaklar,

Kürtlerin ulusal ve toplumsal varlığını, Kürt dilinin Türk dilinden bağımsız, aynı bir dil olduğunu savunuyorlardı” Mahkemeler, iddianameler doğrultusunda tutsaklara çok ağır cezalar vermişlerdi. Mahkemeler, Kürt denilen bir halkın olmadığını, helkesin Türk olduğunu, Kürtçe diye bilinen bir dil olmadığını, Kürtçenin Türk dilinin ilkel bir ağız olduğunu kararlarla, hükümlerle saptıyorlardı. Yargıtay aynı doğrultuda hareket ediyordu.

1970'lerde bu devlet politikası aynen sürdü. Kürtlerin kendilerini ifade edebilmeleri için gerekli Demokratik, kanallar tıkalıydı. 1930'larda Milliyet Gazetesi'nde yayınlanan karikatürü hatırlayalım. Kürdistan'ın hayal edilmesi bile, "Hayali Kürdistan" hile mezara konulmuş, mezar taşlarla doldurulmuş, betonlanmıştı. Devletin Kürtlere ve Kürdistan'a ilişkin düşüncesi ve niyeti buydu. Böyle bir sonucu yaratmak için böyle bir anaca ulaşmak için her önlem alınmıştı. Kürtlüğe ilişkin her şey baskı altında tutulmaya, yak edilmeye çalışılıyordu, Kürtleri çağıştıran her iz silinmeye gayret ediliyordu. Yukarıda,1970 yılı yaz aylarında Kürdistan'da, kırsal kesimlerde nasıl bir zulmün, nasıl bir hakaretin gerçekleştirildiğini belirtmeye çalışmıştık. İşte Kürdistan İşçi Partisi (PKK) böyle bir ortamda örgütlenmeye başladı. Silahlı mücadele gerçeği böyle Ur ortamda kendini hissettirmeye başladı.

Gerilla mücadelesi 15 Ağustos 1964'de Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla başladı. Bu badana katılsalar arasında» 1970'deki Komando zulmünü çocuk gözleriyle görenlerin, bu zulmü yaşayanların olması pek muhtemeldir. 1984'den sonra gerillaya katılanlar arasında, 1970'de, henüz 5-10 yaşlarında olan çocukların var olduğu yakından bilinen bir olgudur. Bu çocuklar, 1904 ve sonrasında artık 20 yaş çağlarını yaşamaktadırlar. 1970'lerde henüz 5-10 yaşlarındayken babalarına, analarına, dedelerine, ebelerine nasıl hakaret yapıldığım yakından korku ve çaresizlik içinde büyük bir üzüntü ve kırılğanlık içinde izlemişlerdi. İzlemeye mecbur bırakılmışlardı. Dedelerinin sakallarından kavranılarak yere çarpıldığım, üzerlerinde tepinildiği, analarının, ablalarının saçlarından sürüklenerek götürüldüklerini, arabalara bindirildiklerini, ablalarına, ağabeylerine, amcalarına meydan dayacağı çekildiğini yatan-

dan izlemişlerdi. Bu tür zulümler sistematikti. Sistematik bir zulüm politikası vardı, çocuklar da bunların sık sık izlemek durumunda kalıyorlardı.

1970'lerde henüz 5-10 yaşlarında dan, sistematik baskılan, işkenceleri yaşayan bu çocukların 1964'de ve sonrasında gerilla mücadelesine katılmalarını, mücadelenin Kürt halk yığınlarında önemli Ur destek bulduğunu nasıl yorumlamak, nasıl açıklamak gerekir?

Bütün bunludan şöyle bir sonuç çıkmaktadır. Şiddete başvurmak, bu yolla kendini ifade etmeye çalışmak, nesnel bir sonuçtur. Bu bir tercih sorunu değildir. Ortada, "barışçıl mücadele ad yürütelim, şiddete dayalı bir mücadele mi yürütelim?" şeklinde bir tercih ortamı yoktur. Barışçıl olarak kendini ifade etsen zaten mümkün değil. Kanallar tıkanmış...

Devletin açıklamalarına göre, gerek gerillalardan, gerek güvenlik güçlerinden 30 bine yakın kayıp var. Gerilla kaynakları bu sayıyı daha yüksek vermektedir. Gerillalardan, asker, jandarma, polis, özel tim, korucu gibi güvenlik güçlerinden kayıpların 50 bin civarında olduğu söylenmektedir. Devlet, 30 bin kayıptan söz etmekte, bütün kayıpların "katil"inin Abdullah ÖCALAN olduğu söylenmektedir. PKK Genel Başkani Abdullah ÖCALAN'dan "30 Un insanın katili", "bebek katili", "öğretmen katili", "eli kanlı katil", "elebaşı", "çete başı", "terörist başı", "uyuşturucu taciri", "uyuşturucu şebekesinin başı", "uyuşturucu kaçakçısı ve insan taciri", "insan taciri" gün. Ur terminolojiyle söz etmektedir. Devletin bu söylemini büyüten, çoğaltan Türk besim, medyada bu söyleme uygun olarak "katil Apo mahkemeye çıkan İmalıdır", "30 bin insanın katilinden hesap sorulmalıdır", "bebek katilinden hesap sorulmalıdır", "katledilen öğretmenlerin hesabı sorulmalıdır" gibi sloganlar haykırmaya başlamışlardır. Devletin bu söyleminin etkisi altında kalan gerek Türkiye'de gerek uluslararası planda demokratik kuranlar, uluslararası etkinliği, olan bazı insan hakisi kurudan, "terörden hesap sorulmalıdır", "terörist Apo'dan hesap sorulmalıdır" gibi bir söylem kullanmaya başlamışlardır. Bu, aslında Kürt sorununu son derece yanlış algılama anlamına gelmektedir. Kürt sorununun temel dinamiklerini

bilmezlikten, görmezlikten, duymazlıktan gelme anlamını içermektedir. Aslında Kistlere, yukarıda anlatılan zulümlere, aşağılama ve düşürme yöntemlerine uygun olarak sorulması gereken temel soru şu almalıdır: Bu kadar yoğun bir hakarete ve aşağılanmaya karşı neden tepki göstermiyorsunuz? Bu hakaretlerle, bu aşağılamalarla birlikte yaşamak, bunları sineye çekerek yaşamak, yaşamak andır? Bu yaptırımlara karşı neden başkaldırmıyorsunuz? Başkaldırı için neden bu kadar beklediniz? İnsanlık değerleri, evrensel değerler, Kürtlere böyle bir sorunun, benzer soruların sorulmasını gerekli kılar”

Yukarıda anlatılmaya çalışılan zulüm yöntemini, aşağılama ve hakaret biçimlerini, düşürme politikalarını hiç taşıtmamak gerekir. Bunun, sistematik bir işkence, sistematik bir uygulama olduğu da besbellidir. Bu zulmün insanlık değerlerini çiğnediği, hiçe saydığı, ayaklar altına aldığı şüphesizdir. İhsanlık değeri ayaklar altına alınanın sadece Kürtler olduğunu da düşünmemek gerekir. Bunun, genel olarak insanlık değerlerine karşı işlenmiş bir suç, bir aşağılama, bir düşürme politikası olduğu açıktır. Böyle bir politikanın hiç bir meşruiyeti olmadığı besbellidir. Düşünelim ki, bu hakaret, bu zulüm, Kürtlerin ulusal istekler ileri sürmesini, Kürt toplunu olmaktan doğan haklarını engellemek için yapılmaktadır. Hakaretlerle, düşürmelerle, aşağılanmalarla dirense gücü veya başkaldırı potansiyeli sıfırlamaya çalışılmaktadır. Böyle bir zulme karşı, böyle bir zulmün odağına karşı, bunları örgütleyen devlete karşı başkaldırı çek doğal bir hak olarak gündeme gelmektedir. Hatta haktan önce bir görev olarak gündeme gelmektedir. "PKK teröristtir" diyen uluslararası insan hakları kurumlarına satmak gerekirdi Siz böyle bir zulümle karşılaşsaydınız, ne yapardınız? Sizin halkınız böyle bir zulümle karşılaşsaydı, ne yapması gerekirdi? Sizin halkınız inkar ve imha politikalarıyla karşılaşsaydı ne yapardı? Kendinizi Kürtlerin yerine koyun... Ülkenizin düşman bir devletin işgali altına girdiğini farz edin. Dilinizin, kulübünüzün inkar edildiğini, yasaklandığınızı düşünün. Düşmanın kendi dilini, kültürünü size empoze ettiğini düşünün... Kendi öz dilinizi, kültürünüzü savunmanızı, yaşamınızı engellemek için, bu konudaki iradenizi, direncinizi kurmak için bin bir türlü hakaret, aşağılama yöntemleri geliştirdiğini düşünsün... Bu koşullarda ne

yapardınız? Düşmanın yasaklarına karşı nasıl tavır ve davranış sergilediniz? Böylesine bir zulme karşı başkaldırmayacak mıydınız? Bütün demokratik, barışçıl kanallar tıkanmışsa, kendinizi ifade etmek için tek yol olarak silahlı mücadele kalmışsa, bu yolu da kullanmayacak mıydınız? Yoksa düşmanın istediği gibi teslim olacaktınız? Kaldı ki, teslimiyette insanlık yoktur, insanlık değerlerinin hiçe sayılması, çiğnenmesi, aşağılanması vardır. Böyle bir baskı ve tahakküm sürecinde özgürlük, eşitlik, barış, kardeşlik, hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, insan hakları, demokrasi gibi evrensel değerlerin yaşama geçmesi olasılığı var mıdır? Bu süreç insanlık değerlerinin tamamen yok almasam getirmez mi?

V-“30 BİN İNSANIN KATİLİ” SLOGANINI NASIL İRDELEMEK GEREKİYOR?

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Kürtlerin ulusal ve demokratik bütün haklarını gasp etmiştir, Kürtlerin ulusal ve toplumsal varlığını inkar etmiştir, red etmiştir. Kürtleri asimile etmek, Türkleştirmek temel, vazgeçilmez bir devlet politikası olmuştur. Bu politika Cumhuriyet tarihi boyunca kararlı bir şekilde uygulanmıştır, uygulanmaktadır. Kürtlerin kendilerini demokratik yollardan ifade edebilmeleri için bütün kanallar tıkanmıştır. Resmi ideolojinin en önemli boyutu Kürtlerle ilgili olan boyutudur. Kürtlerin dil, kültür, tarih, edebiyat bakımından kurumlaşmalarını sağlayan her türlü faaliyet, dernekleşme yasaklanmıştır. Resmi ideolojinin Kürtler açısından, Kürt sorunu açısından eleştirisi yasaktır. Böyle bir eleştiri çok ağır cezai yaptırımları gündeme getirmektedir. O halde silahlı mücadele yoluyla Kürtlerin kendini ifade etmeleri, Türk devlet terörüne karşı bir mücadele geliştirmeleri kaçınılmaz olmaktadır. Görüldüğü gibi, Kürtlerin şiddeti kullanmaları kaçınılmaz olarak gündeme gelmektedir, öte yandan meşru bir amacınız varsa, evrensel değerleri gerçekleştiren bir amacınız varsa bu amaca ancak şiddet kullanarak varabiliyorsanız, şiddet de doğal bir yol olmaktadır.

Gerilla şiddetinin ırkçı, sömürgeci, asimilasyonca ve imhacı

uygulamalara karşı, durmadan tırmandırılan devlet terörüne karşı bir savunma mekanizması olduğu, kendini ifade etmenin bir yolu olduğu besbellidir. Bu süreçte gerek gerilla cephesinde, gerek güvenlik güçlerinin bazı kayıplarının olacağı açıktır. O halde kayıpların esas nedeni, devletin ırkçı, sömürgeci, inkarcı, asimilasyoncu politikalarında ısrar etmesidir. Kayıpların sorumlusu, devletin bizzat kendisidir, inkarcı ve inhacı devlet politikaları ve uygulamaları olmasaydı, eşitlik temelinde Kürtlerin de ulusal ve demokratik hakları tanınınsaydı büyük bir olasılıkla gerilla mücadelesine gerek kalmayabilirdi, bu tür kayıplar da yaşanmayabilirdi.

"30 bin" rakamı üzerinde ayrıca durmak gerekir. Bu rakam, "terör"ü değil, ancak savaş olgusunu anlatmaktadır. Yüz binlerce askerin alarm durumunda tutulduğu, çatışmalara sokulduğu bir süreç ancak savaş olabilir Herhangi bir çatışmada 50 bin, 60 bin asker kullanılıyorsa, bu ancak savaş olabilir. Örneğin "40 bin askerle yeni bir sınır ötesi operasyon başlatıldı", "60 bin askerle Tunceli kuşatıldı", "operasyonda 18 general da görev alıyor" şeklinde haberler yayınlanmaktadır. Bunlar devletin televizyonunda, devletin denetlediği basın ve medya organlarında yayınlanmaktadır. Bunlar ancak savaş olgusunun görüntüleridir. Askerden ayrı olarak özel tim, polis, korucu gibi çeşitli güvenlik birimleri de çatışmalara sokulmaktadır. Kontrgerillanın etkin bir şekilde kullanıldığı ve bu olgunun savaşı kirli savaş haline getirdiği çok açık bir şekilde biliniyor. Tankların, topların, zırhlıların, savaş uçaklarının, savaş helikopterlerinin, kimyasal silahların, her türlü savaş araç ve gereçlerinin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir süreç, elbette savaş olarak adlandırılmalıdır. "Terör" kavramı böyle bir süreci anlatmaya yetmemektedir. Binlerce köyün yakılıp yıkılması, evlerin, ormanların yakılması, temel yaşam kaynaklarının tahrip edilmesi, milyonlarca insanın yerini, yurdunu terke zorlanması, binlerce yurtseverin "faili meçhul" denen, fakat failinin devlet güçleri öldüğünü besbelli olduğu bilinen cinayetlerle yok edilmesi, ancak savaş sürecinde, kirli savaş sürecinde yaşanabilen bir durumdur. Bütün bunlara rağmen Türk devletinin savaş olgusunu neden kabul etmediği yine bilinen bir gerçektir. Bunun Cenevre kon-

vansiyonuyla, "Kürt sorununa siyasi çözüm?" isteğiyle çok yakından ilişkisi olduğu bilinmektedir. Türkiye tu olasılıkların yaşama geçmesini engellemek için "Kürt sorunu yoktur, terör sorunu vardır, terör Türkiye'nin iç sorunudur" demektedir. Fakat "terör" olgusu için neden onbinlerce askerin, 50 bin, 60 bin askerin kullanıldığını açıklamaktadır. Böyle bir sorunun sorulmasına engel olmaktadır. 0 halde, "30 bin ölü" derken, "30 bin insanın katili" derken, 30 bin rakamı üzerinde de ayrıca durmak gerekir.

VI- "HERKES BİRİNCİ SINIF VATANDAŞTIR..."

NE DEMEKTİR?

Türkiye'de Kürt sorunu gündeme geldiği zaman Kürtlerin ulusal ve demokratik hakları, Kürt toplumu almaktan doğan hakları gündeme geldiği zaman, Türk devlet ve hükümet yöneticilerine Kürtlerin hakları hatırlatıldığında şu söz ve slogan sık sık duyulmaktadır: "Türkiye'de herkes birinci sınıf vatandaştır", "Türkiye'de hiç kimseye, dilinden, dininden, mezhebinden, cinsiyetinden dolayı ayırım-gayırım yapılmaz. Herkes birinci, sınıf vatandaştır" denilmektedir. "Birinci sınıf vatandaş" sözü "ikinci sınıf vatandaş", "üçüncü sınıf vatandaş" sözcüklerini çağrıştırmaktadır. Halbuki, "üçüncü sınıf vatandaş", "İkinci sınıf vatandaş" yoktur. "Birinci sınıf vatandaş" tabiri asimile olmuş, Türkleşmiş, gerek Türkiye'de, gerek uluslararası kuruluşlarda Türklerin haklarını herhangi bir Türk'ten daha kararlı bir şekilde savunan "Kürtleri anlatan bir tabirdir. Objektif bakımdan Kürt, sübjektif bakımdan tamamıyla Türk olanların, Kürtlerin, Kürt toplum olmaktan doğan haklarına karşı olanların Türklerle eşit muamele görecekları, öreğın kamu görevlerine gelecekleri, bu görevlerde yükselecekleri açıktır. Kürtlerin Kürt toplumu olmaktan doğan haklarına karşı Türk devletiyle aynı şeyleri düşünenlerin Haklerle eşit muamele görmeleri doğaldır. O halde Türk'e has eşitlik uygulamasının çok önemli bir koşulu vardır. Kendi kimliğini, öz kimliğini inkar etmek, red etmek... "Birinci sınıf vatandaş" tabiri bu inanları anlatmaktadır. Bu inanlara işaret etmektedir. Geriye kalanlar kimlerdir, geriye

kalanlar nasıl değerlendirilmektedir? Bunlar Türkleşmeyenlerdir, Kürt kalmak isteyenlerdir, Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarını talep edenlerdir. Kürtlerin, Kürt toplusu akaktan doğan haklarını, gasp edilmiş haklarını kazanmak için mücadele edenlerdir. Bunlar ise, imha edilmesi gereken kesimlerdir. Mademki Türkleşmiyorlar, "ilkel dillerinde, "ilkel kültürlerinde ısrar ediyorlar, o halde bunlar "teröristler"dir, "terörün yatakcıları"dır. "Teröre karşı nasıl muamele yapmak gerekir? "Teröristleri", "teröristlere yatakcılık yapanları" imha etmek gerekiri Bunun fiziksel bakımdan bir imhayı da gerektirdiği açıktır. "Birinci sınıf vatandaş"tan sonra "ikinci sınıf vatandaş", "üçüncü sınıf vatandaş" yoktur. Erinci sınıf vatandaşlar" vardır, bir de imha edilmesi gerekenler vardır. "Birinci sınıf vatandaşlar"ı ayırdıktan sonra, geriye kalanlar ne kadar çek olurlarsa olsunlar, imha edilmeleri gerekir. Bu kesimin milyonlarca olduğu da biliniyor. Türk egemenlik sistemi, Türk siyaset geleneği "bu talepleri dile getiren milyonlarca insan var, demokratik yollardan bu talepleri karşılamak gerekir, bunun üzerinde düşümde gerekir..." demiyor. Ne kadar büyük bir kitle olursa olsun, bunları dile getirenleri sindirmeye, bastırmaya, yok etmeye, dağıtmaya, etkisiz bırakmaya çalışıyor. Emir ve itaatın belirleyici olduğu bir siyasal gelenekte bunun doğal karşılanması gerekir. Bugün Kürdistan'da zamana yayılmış bir soykırım uygulanmaktadır. "Birinci sınıf vatandaşların dışındaki kitlenin büyüklüğü, giderek daha da büyüyor olması, devletin bu soykırım uygulamalarını şüphesiz asaca sokmaktadır.

"Türkiye'de herkes birinci sınıf vatandaştır, din ve mezhep bakmandan, dil bakımından, cinsiyet bakımından ayırım yoktur..." sözü içerik olarak da çelişkiyi, çifte standardı içermektedir. "Din bakmandan eşittir" derken, örneğin Müslümanlarla Hristiyanların eşitliği anlatılmaya çalışılmaktadır. Örneğin Hristiyanların Müslümanlarla eşit olabilmeleri için Müslüman olmaları koşulu, Hristiyanlığı inkar etmeleri, red etmeleri koşulu dayatılmamaktadır Yahudilik için de durum aynıdır. Fakat dil bakımından eşitlik böyle yorumlamamaktadır. Kürtlerin, yani anadili Kürtçe olanların Türklerle eşitliği, Kürtlerin Türkleşmelerine yani Kürt kimliklerini inkar etmelerine bağlanmıştır. Hristiyanların

Müslümanlarla eşitliği kabul edilmiştir ana örneğin Kürtçenin Türkçeyle eşitliği kabul edilmemiştir. Burada da bir çifte standart olduğu besbellidir. "Mezhep bakımından eşitlik" anlayışında da bir çifte standart vardır. Örneğin Alevi inancın Sünni inanca eşit olduğu son yıllara kadar kabul edilmiş bir durun değildir.

"Herkes birinci sınıf vatandaşdır" sözünün çok önemli bir sonucu daha vardır. Bu fiilen yaşanmaktadır. Devlet artık "birinci sınıf vatandaş" dışında kalanlara gerdeli ilgiyi göstermeme gayreti içindedir. 1998 yılında yaz aylarında Adana'da meydana gelen depremlerde, devlet depremden çok büyük zarar gömüş Kürt mahallelerine hiç ilgi göstermemiştir. Hatta o mahallelere yardım yapılmasını engellemiştir. Bunlar, Kürt kalmak isteyen, Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarını savunun geniş Kürt kitleleridir. Bu kitlelere kamu hizmetinin götürülmesinde çek büyük akasmalar olduğu besbellidir. Fındık toplamak gibi işler için Ordu, Giresun gibi illere Kürtlerin girişlerinin yasaklanması, İstanbul, İzmir, Bursa gibi şehirlere Kürtlerin girmesinin engellenmesi için vize düşünülmesi bu sürecin farklı bir görüntüsüdür. Bundan sonra kısıtlamaların, ayrımcılıkların artması büyük bir olasılıktır. Bu, çocukları Kürdistan'daki savaşta ölen ailelerden kaynaklanan "Apo'yu bize verin çiğ çiğ yiyelim, "Apo'yu verin dişlerini birer birer sökelim", "bebek katili Öcalan'ı bize verin, tırnaklarını birer birer sökelim" anlayışının; şehit gerillaları mezarlarından çıkarıp köpeklere atma anlayışının farklı bir görücüsüdür.

VII- DEVLET TERÖRÜRÜN, GERİLLA ŞİDDETİNİN İÇERİĞİ

"30 bin insanın katili" sözüne dönmekte yarar vardır. Bu terminoloji, gerilla mücadelesi sürecinde meydana gelen bütün kayıpları PKK'nin üzerine yıkmaktadır. Daha doğrusu bu insanimin "katil"inin PKK Genel Başkam Abdullah ÖCALAN olduğunu söylemektedir. Bu söylemin yaşanmış gerçeklerin, yara, fiili durunun çarpıtılması olduğu açıktır.

Yukarıda Kürdistan'da sistematik bir devlet terörü uygulandığını belirtmiştik. Bu devlet terörünü zamana yayılmış bir soykırım olarak ifade etmek mümkündür. Devletin Kürdistan'da yürüttüğü savaş kirli savaştır. Savaşa kirli niteliğini veren temel unsur, jandarma, asker, polis gibi legal güçlerin yanında, illegal güçlerin, yani kontrgerillanın kullanılmasıdır. Kürt yurtseverlerinin, Kürt gazetecilerinin, iş adamlarının, din adamlarının, öğrencilerin, işçilerin vs. çeşitli yöntemlerle kaybedilmesi, kontrgerillanın temel bir uğraşı alanı olmuştur. Kaçırıp katletme, cesedini yollara, tarlalara atma, gözaltında işkencelerle katletme, cadde ortasında suikastla katletme, evine, işyerine saldırıp katletme, yerine ve zamanına göre sak sık uygulanan yöntemlerdir. Bu şekilde katledilen Kürt yurtseverlerinin, Kürt aydınlarının sayısı binlercedir. Kürt gazetecileri, yazarları yanında Halkın Emek Partisi (HEP), Özgürlük ve Demokrasi Partisi(ÖZDEP), Demokrasi Partisi(DEP), Halkın Demokrasi Partisi(HADEP) yöneticileri ve üyeleri arasında Kürdistan'daki insan hakları savunuculara arasında bu şekilde katledilen yüzlerce yurtsever aydın vardır. Yeni Ülke, Özgür Gündem, Özgür Halk, Özgür ülke, Yeni Politika, Demokrasi, ülkede Gündem sürecinde katledilen yazarların muhabirlerin, gazete dağıtıcılarının, gazete okurlarının sayısı yüzlercedir. "Faili meçhul" denen fakat faillerinin devlet güçleri olduğu, güvenlik güçleri olduğu besbelli bilinen cinayetlerin sayısı binlercedir. "30 bin insanın katili" derken, bunlar da sayılmakta, bütün bunları katilinin PKK olduğu, daha doğrusu PKK Genel Bakam. Abdullah ÖCALAN olduğu vurgulanmaktadır.

"30 bin insanın katili" söylemi sürecinde bezen "30 bin şehit"ten "30 bin şehidin katili"nden de söz edilmektedir. Halbuki 15 yıllık savaş sürecinde "47 terörist silahlarıyla birlikte ölü ele geçirildi", "3 gün içinde silahlarıyla birlikte ölü ele geçirilen teröristlerin sayısı 112'ye yükseldi", "son sınır ötesi operasyonda ölü ele geçirilen teröristlerin sayısının 2317 olduğu açıklandı..." gibi haberlere sık sık rastlanmaktadır. Bunlar devletin gücünü göstermek için kamuoyuna duyurduğu, övünerek duyurduğu haberlerdir. Zaten olağanüstü hal valiliğinin, İçişleri Bakanlığının, Başbakanlığın zaman zaman

yaptıkları açıklamalarda 14 yıldan beri ölü ele geçirilen "teröristlerdin 20 bini aştığı sık sık vurgulamaktadır.

Devlet, "30 bin insanın katili" diyerek PKK'nin, PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN'ın bütün kayıplardan sorumlu olduğunu, çünkü silahlı mücadele başlatanın, sürdürenin PKK olduğunu vurgulamaya gayret etmektedir, işte bu noktada gerilla mücadelesine neden gerek duyulduğunu düşünmekte yine yarar vardır. Türkiye'nin, Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarını yok sayan politikalarını, Kürtlerin, Kürt toplunu olmaktan doğan haklarını hiçe sayan, bu hakları inkâr ve inha eden uygulamalarını düşünmek gerekir. Bu çalışmada III numaralı ana bölümün başlığı "Kürtler için düşünülmüş bir zulüm ve aşağılanma politikası" başlığım taşıyordu. Herhangi bir kişi veya herhangi bir kurum Kürtlere bu imhacı ve inkarcı uygulamalara ses çıkarmamasını, bu aşağılamalarla, bu düşürülmüşlükle yaşayıp gitmesini önerebilir mi? Bu önerilerin, benzer önerilerin hiç kimse tarafından, hiç bir kurum tarafından yapılamayacağı şüphesizdir. Öyleyse, bu hakaretlere karşı, devlet terörüne karşı, çağdışı, insanlık dışı uygulamalara karşı örgütlenen gerilla, gerilla önderi neden bu kadar ağır bir şekilde suçlanıyor. İnsanlar, kurumlar, belleklerini neden kolayca yitirebiliyorlar?

Bu durunun, Türk siyaset geleneğiyle, Türk egemenlik sistemiyle çok yakından bir ilişkisi vardır. Türk siyasetinin, Türk siyaset geleneğinin emre ve itaate dayandığı, özgür eleştiriye dışladığı yakından bilinen bir gerçektir. Düşünce özgürlüğünün kısıtlandığı, özgür eleştirinin yasaklandığı bir yerde siyasal sisteme, resmi ideoloji kurumunun, düşünce yasaklarının egemen olduğu bir yerde siyasi iktidarın insanların, kuramların belleklerine kolayca hükmedeceği açıktır. Devlet tendi düşüncelerini ve uygulamalarını eleştirenleri çeşitli cezai yaptırımların tehdidi altında tutaraktadır. Bu farklı sesleri boğmak, susturmak, devlet için tane bir politikadır. Türk basını, medya, devletin bu düşüncelerinin ve uygulamalarının propagandasını yapmaktadır, böylece devlet, kendi cinayetlerinin konuşulmasını engellediği gibi, bunları PKK'nin üzerine yıkmaya fırsatı da bulmaktadır. Devlet güçlerinin, kontrgerillanın gerçekleştirdiği, PKK'nin üzerine

yıkmaya çalıştığı pek çok cinayet vardır. Devlet, bu cinayetleri PKK'nin üzerine yıkmak için, PKK'nin imajını bozmak için bilinçli olarak çaba sarf etmektedir. Cinayetleri, gerilla kıyafetleri giydirdiği güvenlik güçleriyle gerçekleştirerek PKK'nin halk kitleleri üzerindeki olumlu imajını bozma çabası içine girmektedir. Bu cinayetlerden bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür:

1- 24 Kasım 1969'da Yüksekova'nın Satê köyünde gerçekleştirilen bir operasyonda çoluk-çocuk, kadın-erkek, 28 Kürt katledilmiştir.

2- 11 Haziran 1990'da Şırnak'ın Güçlükönak beldesine bağlı Gêrê beldesinde çoluk-çocuk, kadın-erkek 27 Kürt katledilmiştir.

3- 16 Ocak 1996'da Şırnak'ın Güçlükönak ilçesinin Prider köyünde, 11 köylünün kurşuna dizilmesi, sonra da minibüs içinde arabalarıyla birlikte yakılmaları, bu şekilde gerçekleştirilmiş bir operasyondur.

4- 22 Nisan 1996'da Maraş'ın Ekinözü ilçesinde 3 öğretmenin kurşuna dizilmeleri, Kontrgerilla tarafından gerçekleştirilmiş bir operasyondur.

5- 13 Ağustos 1996'da Sivas'ın Kangal ilçesinde Demiriz tren istasyonunda 5'i görevli 8 kişinin kurşuna dizilmesi kontrgerilla tarafından gerçekleştirilen bir operasyondur.

6- 1 Ekim 1996 günü Diyarbakır'a bağlı Tilhen köyünde 4 öğretmenin kurşuna dizilmesi kontrgerilla tarafından gerçekleştirilen bir operasyondur.

7- 19 Ekim 1996 günü Silvan'ın Küfürbeyt köyünden bir kişiyi ve karısını gözaltına alanlar ve kaçırılan kendilerini "biz PKK'liyiz" diye tanıtan polislerdir.

Bunların hepsi de kontrgerillanın gerilla üniformaları giyerde, kendilerine ARGK gerillası süsü vererek gerçekleştirdiği katliamlardır. Bunları zamana yayılmış soykırımın parçaları olarak değerlendirmek de mümkündür. Devletin bu operasyonlarının Türk basınına, medyaya yansımaları şöyle olmuştur. Bunu yukarıda belirtilen 7 olayın hepsinde de görmek mümkündür:

Önce olay, "teröristler vatandaşlarımıza saldırdılar, "kadın, çoluk, çocuk, bebek demeden vatandaşlarımızı katlettiler" açıklamalarıyla basına medyaya duyurulmaktadır. Radyolar, televizyonlar ertesi gün de gazeteler "PKK'den bir katliam daha", "teröristler halka karşı cinayet işlediler", "yine çocuk katletti" başlıklarıyla olayı kamuoyuna duyurmaktadırlar. Radyolar, televizyonlar ilk haber olarak, gazeteler manşetten olayı duyurmaktadır. Fakat güvenlik güçleri "güvenlik endişesiyle basın, medyayı olay yerine sokmamaktadır. Bir kaç gün, bazen bir hafta on gün, bazen daha fazla olayın geçtiği köyü, yöreyi vs. yasak bölge ilan etmektedir. Örneğin köye girişleri çıkışları yasaklamaktadır. Basın mensuplarının mağdurlarla temasları engellenmektedir. Olaydan bir-iki gün sonra PKK, ilgili radyolara, televizyonlara, gazetelere bir açıklama göndererek PKK'nin ilgili katliamlarla herhangi bir ilişkisinin olmadığını, bu cinayeti gerçekleştirenlerin kontrgerilla olabileceğini söylemektedir.

PKK'nin bu açıklamalarının ilgili radyolarda, televizyonlarda, gazetelerde hiç yer almadığı da izletmektedir. Örneğin "PKK yaptığı açıklamada alayla ilişkilerinin olmadığını bildirmiştir" şeklinde bir haber verilmektedir. Radyolar, televizyonlar, gazeteler, PKK'nin bu açıklamalarını, bilmezlikten, duymazlıktan, görmezlikten gelmektedirler. Buna rağmen olayla ilgili, iddialarını, olaya ilişkin haberlerini sürdürmektedirler.

Olayın basında, medyada yer almasından 4-5 gün sonra ABD dış işleri bakanlığı Ur açıklasa yapmaktadır: Açıklamada PKK'nin terör örgütü olduğu, Türkiye'nin terörle mücadelesinin haklı olduğu, Türkiye'nin terörle mücadelesinin desteklendiği belirtilmektedir.

Devlet güçlerinin gerçekleştirdiği bu cinayetlerin hepsinde de bu ilişkilerin yaşandığı görülmektedir.

Burada basın ve medya mensuplarının olay yerine götürülmedikleri halde, olay yerine örneğin köye giriş-çıkış yasağı konulduğu halde, yani diayı bizzat kendilerinin araştırması engellendiği halde, olağanüstü hal bölge valiliği açıklamalarından hiç kuşku duymamaları, üzerinde durulması gereken bir durumdur. PKK'nin, "olayla Mç bir ilgimiz yoktur.

Bu ancak kontrgerillanın bir eylemi olabilir..." yollu açıklamalarına rağmen, olaya ilişkin haberlerin, iddiaların aynen sürdürülmesi, fakat PKK açıklamalarına haber bültenlerinde hiç yer verilmemesi, gazetelerde de hiç yer verilmemesi, yine üzerinde düşünülmesi gereken bir süreçtir. Örneğin PKK, "öğretmelerin öldürülmesi olayıyla PKK'nin hiç bir ilgisi yoktur" açıklamalarına rağmen, bu açıklamalara yer verilmiyor, fakat "PKK'nin katlettiği öğretmenler memleketlerine gönderildi", "PKK'nin katlettiği öğretmenler ailelerine teslim edildi", "PKK'nin hunharca katlettiği öğretmenler için Milli Eğitim Müdürlüğünde tören yapıldı", "PKK'nin acımasızca katlettiği öğretmenler toprağa verildi" gibi haberler, günlerce yayında tutulmaktadır. Bu da üzerinde durulması gereken bir olgudur.

Yukarıda bahsedilen olaylarda katliamların devlet güçleri tarafından yapıldığını ABD elbette bilmektedir. Buna rağmen ABD devlet terörüne en ufak bir eleştiri getirmemekte, hep PKK'yi suçlamaktadır. Bu da dayın, ilişkinin üzerinde durulması gereken başka bir yönüdür.

Türk basınının, medyanın gerçekleri halka duyuran, halka doğru haberler veren bir kurum olarak değil; bilakis gerçekleri gizleyen, olanı ölmemiş sayan, çarpıtan bir kurum olarak kullanıldığı konusu üzerinde önemle durmak gerekiyor. Böyle bir çarpıtma temel bir devlet politikası iken, resmi ideolojinin gereği olarak basın-medya bu yönde kullanılırken, "Türkiye gazetecileri hak ve sorumluluk bildirgesi"ne işe yarayabilir? Düşünce özgürlüğünün sınırlandığı, özgür eleştirinin yasaklandığı, siyasal sisteme resmi ideolojinin ve düşünce yasaklarının egemen olduğu bir yerde, "Türkiye gazetecileri hak ve sorumluluk bildirgesinin ilişkilerin iyileştirilmesinde bir rolü olabilir mi?

Güvenlik güçlerinin, özellikle kontrgerillanın, gerilla üniformasına bürünerek kendilerine ARGK gerillası süsü vererek gerçekleştirdikleri operasyonlar, katliamlar karşısında dikkatle durmak gerekir kanısındayım. Bu konuda Milliyet gazetesinden Nilgün Cerrahoğlu'nun PKK Genel Başkanı Abdullah ÖCALAN'la yapmış olduğu röportajın, bu ilimcileri izleyen, gözleyen çevrelerde iç burukluğu yaratmış olması gerekir. Gazeteci Nilgün Cerrahoğlu 13

Aralık 1998 tarihinde yayınlanan röportajında Başkan Abdullah ÖCALAN'a "PKK terörü"nden söz ediyor. Baştan APO "PKK terörü" tabirine karşı çıkıyor. Gazeteci Cerrahoğlu "sivil halkı, çocuk, kadın, öğretmenleri hedef alan organizasyon her yerde terör tanımına girer" diyor. Başkan Apo, "öğretmenleri sivilleri vurma politikamız olsa her gün her kentte bomba patlar" diyor. Bunun üzerine gazeteci Nilgün Cerrahoğlu "öğretmenler öldürülmedi mi?" diyor. Bu soruya, bu hatırlatmaya karşılık olarak da Başkan Apo, "eksik olmasın, bunu yaratan itirafçılar en büyük elebaşlarından biri de Şemdin'dir" diyor.

Bu cevapta çok yanlış bir algılama ve anlatım var. "öğretmenlerin öldürülmesini gerçekleştirenler Şemdin'dir" demek, bu olayın PKK tarafından gerçekleştirildiğini kabul etmek demektir, halbuki bu yanlıştır. Bu cinayetlerin kontrgerilla tarafından gerçekleştirildiği ve PKK'nin üzerine yıkılmaya çalışıldığı çok açık bir gerçektir. Bu tür olaylar üzerinde biraz daha titiz ve ayrıntılı bir şekilde durmak önemli olmalıdır. Bu sadece Türkiye tarafından İtalya'ya gönderilen, Başkan Apo ile ilgili iade dosyası bakımından önemlilik göstermemektedir, yaşanan somut olguların, ilişkilerin doğru kavranılması bakımından da eklemlidir.

Türkiye'den İtalya'ya gönderilen ve 900 sayfa olduğu belirtilen, kasetleri, belgeleri, fotoğrafları içerdiği vurgulanan dosyada yukarıda belirtilen 7 olgunun da sayıldığı şüphesizdir. "PKK'nin katliamları", "Katil Apo'nun katliamları", "Apo'nun kan içicilikleri" derken, bu olguların delil olarak gösterileceği de açıktır. Halbuki bunların kontrgerilla tarafından gerçekleştirildiği besbellidir.

"Öğretmen katlediliyor" diye PKK çok suçlanmıştır ve bunun için 1 Ekim 1996 tarihinde Diyarbakır'ın Tüten (Hantepe) köyünde 4 öğretmenin katledilmesi olayı önemli bir kanıt olarak gösterilmiştir, halbuki itirafçılardan Murat Demir ve Murat İpek 1997 yılı başlarında İstanbul'da kontrgerillanın gerçekleştirdiği operasyonları anlatırken, Tilhan'da 4 öğretmenin de kontrgerilla tarafından katledildiğini belirtmişti. Bu katliamı gerçekleştiren timlerin arasında Yüzbaşı Ersin Bacaksız adı da geçmektedir. Murat İpek ve Murat Demir Kontrgerilla

faaliyetlerini 1996 yılı sonlarında, 1997 yılı başlarında İstanbul'da İnsan Hakları savunucusu Şanar YURDATAPAN'a anlatmışlardır.

Yüzbaşı Ersin Bacaksız'ın adı 1998 yılı Aralık ayı başlarında kamuoyunda yine duyulmuştu. Yüzbaşı Ersin Bacaksız 8 Aralık 1998'de Amasya'nın Taşova ilçesinde polis memuru Murat Ercan'la birlikte TİKKÖ gerillalarıyla girdikleri bir çatışmada ölmüştür. Bu çatışmalar anlatılırken Yüzbaşının adı kontrgerillacı olarak yine gündeme gelmiştir. Med-TV Murat İpek ve Murat Demir'in Şanar YURDATAPAN'a anlattıklarını yine ekrana getirdiği söylenmektedir. İtirafçılar da 1996-1997 sularında Tilhan'da 4 Öğretmeni katledenin Ersin Bacaksız'ın da içinde bulunduğu kontrgerilla birliği olduğunu belirtmektedirler. Demokrasi gazetesinin 1 Nisan 1997 ve 7 Nisan 1997 tarihli sayılarında itirafçıların anlatımları ayrıntılı bir şekilde verilmektedir. 7 Nisan 1997 tarihli Demokrasi gazetesinde anlatılanların bir kısım şöyledir:

“Gerilla kıyafeti giyen devlet timleri Van'da kuruldu. Timleri valilik kurdu.

Sündüz yaylası ve Hantepe katliamları da arasında olmak üzere, bir çok katliam gerçekleştiren gerilla kıyafetli asker, özel tim ve koruculardan oluşan karma timlerin DYP Yan milletvekili Mahmut Yılbaş'ın Van valiliği döneminde Van il Jandarma komutanlığı bünyesinde kurulduğu ortaya çıktı.

Korucu ve askerlerin halka baskı yaparken, gerilla kıyafeti giymesi özellikle Van, Hakkari bölgesinde yoğun oksak başvuru bir yöntemdir. Kamuoyunda büyük bir yankı yapan Van, Bahçesaray Sündüz Yaylasında çoğu kadın ve çocuk 29 kişinin katledilmesi olayının, gerilla kıyafeti giyen timler tarafından gerçekleştirdiği ortaya çıktı.”

Gazeteci Nilgün Cerrahoğlu'nun röportajının öğretmenlerle ilgili kısma, Almanya'nın Sesi Radyosunda, o günlerdeki bir haber bülteninde ele alındı. Şendin Sakık'a Başkan Apo'nun söyledikleriyle ilgili görüşü soruldu. Şendin Sakık da “öğretmenlerin öldürülmesi benim işim değil, Apo'nun emirleriyle gerçekleştirildi” demiş. Görüldüğü gibi, dikkatsizce yapılan beyanlar, katliamların esas sorunu

devleti, kontrgerillayı aklayabiliyor. Bütün bunlardan dolayı, PKK'nin, PKK Genel Başkam Abdullah ÖCALAN'ın kontrgerillanın bu tür operasyonlarına özel bir ilgi göstermeleri gerekir. Hatta 15 yıldır süren savaşta bu tür operasyonların mülkün olduğu kadar tam listesini yaprakta yarar vardır.

"Terör" denen sürecin temelinde devlet terörünün olduğu çok açık bir gerçektir. İnsanların silahlanıp dağa çıkmalarının temelinde şüphesiz bazı nedenler vardır. O temel nedenlere dikkat çekmek şüphesiz çok önemlidir. Gençlerin "keyif" için dağa çıkmadıkları, her türlü olumsuzluğa rağmen bu mücadeleyi sürdürmeleri şüphesiz bazı temel nedenlerden kaynaklanır.

Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde çok yoğun, çok kapsamlı, yaygın bir terör uygulandığı açıktır. Fakat bu çok büyük oranda terörü şeklinde gerçekleşmektedir. Gerilla şiddetinin bu orandaki payı çok küçüktür. Şiddetin tamamının 100 olarak gösterilmesi durumunda gerilla şiddetinin payı ancak %1, %2 oranındadır. Fakat devlet, basını, medyayı denetim altına alarak gerilla şiddetini mübalağalı olarak yansıtmaktadır, derlet terörünü de gizlemektedir. Hatta devlet terörünü de PKK'ye yıkmaya çıkmaktadır. Yukarıda bunun bazı örnekleri de verilmişti. Devletin kontrgerilla gibi illegal güçleri kullanılması, savaş, kirli savaş boyutlarına vardırırmıştır. "Faili meçhul" denen binlerce cinayetin bu güçler, bu birimler tarafından gerçekleştirildiği biliniyor. Evlerin, köylerin yakılıp-yıkılması, ilçe merkezlerinde belirli mahallelerin yakılması-yıkılması, milyonlarca yurtseverin yerini yurdunu terke zorlanması, çocukların gözleri önünde analarına-babalarına işkenceler yapılması, bunların sistematik olması devlet terörünün görüntüleri değil midir?

"Terör daha çok sivil halka karşı gerçekleştirilen bada ve sindirme faaliyetidir" deniyor. Devlet terörünün esas hedefi sivil halk değil inidir? 1991, 1992, 1993, 1994 yıllarından Şırnak, Yüksekova, Çukurca, Lice, Kulp, Varto, Cizre gibi şehirler devlet güçleri tarafından bombalanmamış mıdır? Bu bombardımanlarda onlarca kişi katledilmemiş midir? Köyler bilinçli bir şekilde bombalanmış mıdır?

Devlet güçlerinin bombardımanlara ortadayken "sivil halk" tabirinin ne anlamı vardır? Yerleşim birisilerine gıda ambargosu konulması, yerleşim birimlerinin etrafının mayınlanması, mayınlı olduğu bilinen alanlarda kobay olarak köylülerin gezdirilmesi devlet terörünün göstergeleri değil midir? Somut gerçekleri halka duyuran bazı yayın organlarının Özgür Gündem, Özgür Ülke, Yeni Politika, Demokrasi, Ülkede Gündem gibi basın organlarının faaliyetlerini engellemek, yasaklamak devlet terörünün başta bir göstergesi değil midir? Halkın Emele Partisi (HEP), Demokrasi Partisi (DEP), Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) üzerinde; Mezopotamya Kültür Merkezi, İnsan Hakları Derneği gibi kurumlar üzerinde, Cumartesi Anneleri üzerinde bitmek tükenmek bilmeyen baskılar devlet terörü değil, midir?

VII- DEVLET TERÖRÜNÜN BESLEDİĞİ ŞİDDET

Vatandaşların temel demokratik haklaman ve özgürlüklerinin güvence altında olmadığı devletler anti-demokratik devletlerdir. Bu siyasal sistemlerde vatandaşların temel demokratik hakları ve özgürlükleri, hak talepleri, devlet gücü kullanılarak bastırılmaya, kitleler sindirilmeye, ezilmeye çalışılır. Fakat bu, sindirme ve ezme süreci belli bir andan sonra, kişilerde, kumalarda ve kitlelerde toplumsal bilinç yaratmaya başlar. Bu süreçte ulusal ve toplumsal talepleri konusunda halkın hareketliliği de artmaya, yoğunlaşmaya başlar. Devlet ise, bu hareketliliği bastırmak için, devlet terörünü daha da yoğunlaştırma, yaygınlaştıran sürecine girer. İşte bu aşamada demokratik haklar ve özgürlükler konusunda ısrarlı olan kişiler, kurumlar, örgütler belirli bir şiddet kullanarak seslerini duyurma, kendilerini ifade etme süreci içinde olabilirler. Bunun, devlet teröründen kaynaklanan, devlet terörünün beslediği, devlet terörünü durdurmak için oluşturulan bir şiddet olduğu unutulmamalıdır. Bu çalışmanın III numaralı "Kürtler için düşünülen zulüm ve aşağılama politikası" başlıklı bölümü de hatırlarsak gerekir. Evrensel amaçlar doğrultusunda, örneğin gasp edilmiş ulusal ve demokratik haklara kavuşmak için şiddet örgütlemek gerekebileceği de açıktır. Dünyada,

bazı anayasalarda bu tür hükümler de vardır. Bu temel ilke "meşruluğunu kaybetmiş bir siyasal iktidara karşı direnme hakkını kullanmak" şeklinde ifade edilmektedir. 1961 anayasasının başlangıç bölümünde de bu hüküm yer almıştır. Temel hakları gasp eden, bastırmaya çalışan bir iktidarın meşru olduğu söylenemez,"

Bu eğilimi Budist rahiplerde izlemek bile mülkündür. 1 Ekim 1949'da Çin Halk Cumhuriyeti'nde kurulması ve Tibet'in yavaş yavaş Çin Halk Cumhuriyetinin denetimi altına girmesi sürecinde Budist rahiplerinin oluşturduğu bir gerilla hareketiyle karşılaşyoruz. 1950 yıllarda doğru Tibet artık tam anlamıyla Çin Halk Cumhuriyeti'nin denetimi altına girdi. Buna karşı Budist rahipler de ulusal kurtuluş için bir gerilla hareketi örgütlemeye başladı. Gerilla hareketinin önderliğini Dalai-Lama yapıyordu. "Eğer haklı, iyi amacınız varsa Ve o aracınıza ulaşmak için başka bir yol kalmamışsa şiddet de kullanılabilir" sözü Dalai-Lama tarafından da ifade edilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nin gerilla mücadelesine destek olduğu da görülmektedir. Gerilla mücadelesi sırasında 300 kadar Budist'in ABD'de eğitildiği de izletmektedir. Dalai-Lama 1959'a kadar Tibet'te kaldı, gerilla hareketini bizzat yönetti. 1959'da Hindistan'a sığınmak zorunda kaldı. Gerilla mücadelesi 1968-69 yıllarına kadar sürdü. Bu tarihlerde ABD'nin Çin Halk Cumhuriyeti yöneticileriyle kurduğu diplomatik ve ticari ilişkiler sürecinde gerilla mücadelesi de gittikçe zayıfladı. Tibet ulusal kurtuluş mücadelesi günümüzde farklı bir platformda sürüp gidiyor.

Zulme karşı, meşruiyetini kaybetmiş bir iktidara karşı insan haklarını sistematik bir şekilde ihlal eden bir iktidara karşı direme kilise tarafından da onaylamaktadır. 1970'lerde, 1980'lerde gerek Orta Amerika'da, gerek Güney Amerika'da Katolik kilisesinin böyle bir söylemi vardır, örneğin Başpiskopos Romero El Salvador'da, gerilla mücadelesini meşru gördüğü için, bunu kilise mihrabından açıkladığı için 1980 yılının başlarında ayın sırasında kurşuna dizilmiştir. Latin Amerika'da, sözü edilen yıllarda ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadeleleri sürecinde bu tutumları ve söylemleri dolayısıyla kurşuna dizilen pek çok rahibin, piskoposun, başpiskoposun hatta kardinallerin

olduğu bilinmektedir. Bu rahiplerin daha çok İspanya'nın Bask bölgesindeki Bilbao kilisesinde yetiştikleri de biliniyor. Bunlar 1970'lerde "bir ellerinde İndi, bir ellerinde tüfek" sloganıyla anlatılıyorlar.

Şiddet hareketlerini ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadeleleri sürecinde ve ulusal kurtuluş sonrasında da gönsek, izlemek Bükündür. 1947-48 yıllarındaki Hindistan ve Pakistan koşullarını düşünelim. İngiliz sömürgesi Hindistan 15 Ağustos 1947'de bağımsızlık kazandı fakat Hindistan bağımsızlık kazanır kazanmaz ikiye bölündü. Aynı tarihte, Muhammed Ali Cinnah liderliğinde Pakistan'ın kurulduğu açıklandı. Böylece Hint alt kıtasının Kuzey-Batı ve Kuzey-Doğu tarafları Pakistan adı altında aynı bir devlet olarak cartaya çıktı. Bu tarihten sonra Müslümanlarla Hindu'lar arasında çok yoğun şiddet olayları, terör olayları yaşamaya başlandı. Yerlerini-yurtlarını terk eden milyonlarca Hindu Hindistan'a, yine bu şekilde milyonlarca Müslüman Pakistan'a doğru harekete başladı. Müslüman gruplar ve Hindu gruplar gerek kırsal kesimlerde, gerek göç yollarında birbirlerine karşı çok yoğun bir terör gerçekleştirmeye başladılar. 1947-48 yıllarındaki bu terör daha sonraki yıllarda da devam etti. Gandhi böyle bir terör ortamında bir Hindu militan tarafından öldürülmüştür.

Hindistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin sadece Gandhi'nin "sivil itiatizlik" yöntemleriyle, pasifist yöntemlerle kazanıldığını da düşürmesek gerekir. Gandhi ve Nehru'nun Kongre Partisi dışında örneğin Komünist Partisi de Hindistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi içinde yer almıştır. Bu kesimler tarafından Hindistan'da emperyalist ve sömürgeci tonumda olan Büyük Britanya'ya karşı çok yaygın bir şiddetin gerçekleştirildiği de görölmektedir.

İkinci Dünya Savaşından sonra, 1947-48 yıllarında Filistin'de de benzer terör olaylarının, şiddet olaylarının yaşandığı görölmektedir. 29 Kasım 1947'de Filistin, Filistinli Araplar ve Yahudiler arasında ikiye bölündü. Bu tarihten sonra Filistin'de, Yahudiler Filistinlilere, Filistinliler Yahudilere karşı çok yoğun bir terör uygulamaya başladılar. 14 Mayıs 1948'de İsrail devletinin kurulmasıyla kitlesel terör hareketleri

daha da çoğaldı. Bu süreç içinde Irgun gibi siyonist örgütler, Yahudi yurdu için savaşılan Haganah, Zvai Leumi gibi örgütler Filistinlilere karşı çok şiddetli terör gerçekleştiriyorlardı. Gerek işçi Partisinden, gerek Likud cephesinden Ben Gurion, Golda Meir, Yitzak Rabin, Levi Eşkol, Manahem Begin, Yitsak Şamir gibi Yahudi yöneticiler terör hareketi içinde yoğun bir şekilde yer almıştır. Leah Kahin bu durumu 1997'de "Bir zamanlar biz de teröristtik" diye ifade etmiştir. Leah Rabin bu konuşmayı ABD Dışişleri Bakanı Madeleine Allbright'ın, 11 Eylül 1997'de İsrail'i ziyareti sırasında Yitsak Rabin'in mezarı başında yapmıştı. İsrail Başbakanı Benjamin Netenyahu'nun politikalarını eleştirmiş, Yaser Arafat'a anlayış gösterilmesini söylemişti.

Güney Afrika'daki, Kuzey Afrika'daki Bade bölgesindeki, günümüz Filistin'indeki, Bosna-Hersek'deki, Çeçenistan'daki, Kosova'daki ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerinde de bu ilişkileri saptamak mümkündür. O halde terör ve şiddet olayların hem devlet terörünün geliştiği bir ortamda incelemelidir hem de ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesindeki işlevi açısından incelemesi gerekir. İsrail'in tutumunun incelenmesi bu açıdan önemlidir kanısındayım. İkinci Dünya Savaşına kadar mazlum bir halk olan Yahudiler günümüzde Filistinlilere karşı yoğun bir devlet terörü geliştirmektedirler. Mazlum Kürt ulusunun ezilmesi için Türkiye'nin devlet terörüne çok yoğun bir katta sunmaktadırlar. İdeolojik-politik, teknik, askeri bir katkı...

Terör denildiği zaman bu kavramın daha çok Kürdistan Ulusal ve toplumsal Kurtuluş Mücadelesi için kullanıldığı görülmektedir. Bugünkü koşullarda böyle bir durum vardır, örneğin ABD, İngiltere gibi devletler "PKK Terör Örgütüdür" açıklamasını sık sık yaparlar, PKK'yi, Başkan Abdullah ÖCALAN'ı sık sık suçlarlar, örneğin Çeçenler sık sık Rusya'da iş yapan İngiliz işadamlarını, mühendislerini vs. kaçırmakta, bundan serbest bırakılmaları karşılığında çok büyük miktarlarda fidye istemektedirler. Kaçırılanların serbest bırakılması ancak istenilen fidyenin ödenmesiyle gerçekleşmektedir. Eğer istenilen fidye ödenmezse veya pazarlıkta anlaşılmazsa kaçırılan kişilerin, görevlilerin kafaları kesilip yola atılmaktadır. Fakat, sözü

edilen bu devletlerin Çeçenleri "Terörist" olarak suçladıkları görülmemiştir. Yemen'de İngiliz ve Avusturalya'lı turistler İslamcı bir örgüt tarafından kaçırılmışlardır. 15 civarında turisti kaçıran örgüt bunu ABD'nin ve İngiltere'nin 1998 yılı Aralık ayı sonunda Irak'ı bombalamasına misilleme olarak gerçekleştirdiklerini vurgulamaktadırlar. Bu turistlerden dördünün hükümet birlikleri tarafından kurtarılması sırasında öldürüldükleri de biliniyor. ABD İngiltere gibi hükümetlerin "terör" suçlamasını bu süreçte de kullanmamaya özen gösterdikleri görülmektedir. "Terörist" olarak hep ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesindeki PKK, Kürtler suçlanmaktadır.

1998 Haziran'ında Rus Devlet Başkam Yeltsin'in birkaç danışmam Çeçenler tarafından kaçırılmıştır. Kaçırılanlar karşılığında siyasi istekler ve fidye vardır. Rusya kaçırılan bu danışmanlarını bu süre içinde kurtaramadı. PKK Genel Başkan'ı Abdulla ÖCALAN'ın Moskova'dan Roma'ya geldiği 12 Kasım 1998 gecesini bu danışmanlarında serbest bırakıldığı açıklandı. Rus Hükümeti, ancak "Terörist" dediği Başkan APO'ya siyasi statü vermeyerek, siyasi sığınma vermeyerek yani Başkan APO karşılığında Cumhurbaşkanı Yeltsin'in danışmanlarını kurtarabildi.

IX- PKK, KÜRT MODERNLEŞMESİNİN TEMEL DİNAMİĞİDİR

Şu görüntüyü hatırlayalım. 17 Eylül 1996, Washington, ABD Dışişleri Bakanlığı... Ekranda ABD Dışişleri Bakara Madelaine Allhring Kürdistan Demokrat Partisi Başkam Mesut Barzani, Kürdistan Yurtseverler Başkanı Celal Talabani var. ABD Dışişleri Bakanı Güney Kürdistanlı iki Kürt liderini barıştırmaya çalışıyor. Önce Kürt liderlerle birer birer: el sıkışıyor, sonra da sağ elinin işaret parmağını yapay bir şekilde hareket ettirerek birbirlerinin elini sokmalarını, el sıkışmalarını istiyor... Bu istek gerçekleşiyor. Kürt liderler Mesut Barzani ve Celal Talabani birbirleriyle barışıyor. Ekranda bunlar bütün ayrıntılarıyla görülüyor, izleniyor. Parmak işaretiyle verilen direktifle yapılan el sıkışma izleniyor. Bu ancak, sınıfın

muhakeme yeteneği sınırlı iki özörlü öğrencisine yapılan bir muameledir. Kürt liderlerinin böyle bir muameleye maruz kalımları Kürtlerin duygularını incitmiyor mu?

Washington'da yapılan "Kürt Zirvesi"nin içeriğinden önce toplantının neden Washington 'da yapıldığının, el sıkışmanın neden anda gerçekleştirildiğinin, direktifle el sıkışma sürecinin incelenmesi önemlidir.

Aralık 1998. Kürt sorununun içinde bulunduğu trajik durumu bu fotoğraf çok iyi gösteriyor. Bu fotoğrafa dayanarak Kürt sorununun geldiği aşama hakkında bazı açıklamalar yapma, bu fotoğrafın bende yarattığı duygulan ve düşünceleri belirtmek istiyorum.

Güney Kürdistan'dan iki Kürt lideri... Irak Kürdistan Demokrat Partisi Başkanı Mesut Barzani ve Kürdistan Yurtseverler Birliği Başkanı Celal Talabani... Birisi Süleymaniye kentinde oturuyor, öbürü Sellahattin kentinde. İki kent arasında 70-80 km. civarında bir mesafe var. İki lider Güney Kürdistan'da birbirleriyle görüşerek, konuşarak sorunlarını çözümleyemiyor, birbirleriyle onbinlerce kilometre ötede Amerika Birleşik Devletleri'nde, Washington'da görüşebiliyorlar. Ancak ABD Dışışleri Bakanı'nın direktifleriyle görüşebiliyorlar, konuşabiliyorlar, barışabiliyorlar. Bu bir tere başlı başına üzerinde durulması gereken bir olaydır. Liderlere ne yapmaları, gerektiğı konusunda parmak işaretleriyle direktif verilmesi ayrıca üzerinde durulması gereken bir noktadır.

Burada, geleneksel toplumla ilgili kısa bir değerdendirme yapmak yararlı olacaktır. Geleneksel toplumda insanlar kendi yetenekleriyle değil, içinde doğup büyüdüğu toplumsal gruba göre, KDP liderine o gruba, o kümeye mensup olmakla bir değerd ifade ederler. Geleneksel toplunda insanlar kendi yetenekleriyle hiç bir değerd yaratamazlar. O toplumsal grubun veya o toplumsal kümenin eskiden beri sahip olduğu değerdere sahip olurlar. Geleneksel toplum değışime dirençlidir. İnsanlar dedeleri gibi yaşarlar, yaşamlarını atalarından gördükleri gibi sürdürürler. Yaşam belirsizlikler üretmez. Eskiden beri sürüp gelen kurallara göne yaşam sürdürölür. Bu kurallar, toplumun yeni bireyler

değişebilen, yeni bireyler üretmesine engel olar. Çeşitli alternatifler orasında en yararlı olanının, en çok yarar sağlayanını seçmek geleneksel toplum için söz konusu değildir, eski alışkanlıklar sürer gider. Geleneksel toplunda birincil ilişkiler esastır, toplumsal ilişkiler durgun bir yapı gösterir. Aile, akrabalık, aşiret, tarikat kurumların egemen olduğu bir toplunsal yapı vardır. Toplumsal ilişkileri bu kurumlar belirler.

Ekranla liderler çaresiz, zavallı bir görüntü sergilemektedirler. Yuvasından diişraış kuş yavrusu gibi bir halleri var. Halbuki bu liderlerin birbirlerine karşı ne kadar dövüşçü, kavgacı, yırtıcı, atak oldukları bilinmektedir. ABD'deki toplantıdan bir hafta önce Güney Kürdistan'da PKK'li bir kadın gerilla birliği pusuya düşürölmüş, 16 kadın gerilla şehit edilmiştir. Bu gerillalar çatışmalarda PKK'ye esir düşmüş 9 Peşmergeyi KDP'li yetkililere teslim etmişler, üslerine dönüyorlardı. KDP'nin, PKK'li gerillalara karşı gösterdiği kıyıcılık, hunharlık ABD Dışışleri Bakanlığında görölen, izlenen çaresizlikle derin bir tezatlık oluşturmaktadır. Paşmergelerin 1996 Sonbaharında Erbil'e gerçekleştirdikleri saldırılarda da benzer olaylar yaşanmıştı. O zaman da Peşmergeler hastanelere saldırmışlar, hastaları, yaralıları katletmişlerdi.

KDP ve Kürdistan Yurtseverler Birliği geleneksel toplumlar çerçevesinde değerdendirilebilecek iki örgüttür. Bu örgütlerin liderlerinin tutumları ve düşünceleri de bu ilişkiler çerçevesinde ele alınabilir. Örneğın Mesut Barzani kişisel yetenekleriyle değıl, Melle Mustafa Barzani'nin oğlu olduğu için bu göreve gelmiştir, kişisel yetenekleriyle bir değır yaratmamıştır. Barzan Aşiretinin bir üyesi olarak dünyaya gelmiştir. Barzan aşiretine mensup olduğu için, bu mensubiyetten dolayı bir değır sahibi olmaktadır. Melle Mustafa Barzani'nin oğlu olduğu için Barzani aşiretinin diğer üyelerinden biraz daha fazla bir öneme sahip olduğu da açıktır. Talabani'nin durunu da aynıdır. Kadiri tarikatının önemli ailelerinden birinde dünyaya gelmiştir. Toplumsal değeri Kadiri tarikatının önemli bir ailesine mensup olmaktan doğmaktadır. Geleneksel ilişkiler çerçevesinde sürdürölen siyasal faaliyetin bu ilişkiler tarafından belirleneceği,

yönlendirileceği de açıktır. Bu iki örgütün Kürdistan'a ilişkin olarak farklı politikalara sahip olduğu, derin politika farklılıklarının olduğu da doğru değildir. Geleneksel toplumdan doğan çelişkiler statü iddiaları büyüklük-küçüklük kompleksleri siyaset aracılığıyla yeniden üretilmiş olmaktadır.

KDP ve KYB karşısında Kürdistan İşçi Partisi (PKK) çok modam bir örgüttür. Mesut Barzani ve Celal Talabani karşısında Abdullah Öcalan'da modern bir örgütün önderidir. Abdullah ÖCALAN tamamen kendi yetenekleriyle PKK'yi ulusal ve toplumsal Kurtuluş Mücadelesini örgütlemiştir. Kendi yeteneklerini kullanarak sadece Abdullah ÖCALAN için değil 27 Kasım 1978'de PKK'yi kuran bütün kadrolar için de örneğin A. Haydar KAYTAN, Cemil BAYIK, Duran KALKAN, Sakine CANSIZ gibi kurucular için de doğrudur. Gerek cezaevlerindeki gerekse dışarıdaki mücadelede şehit olan Mehmet KARASUNGUR, Mazlum DOĞAN, Hayri DURMUŞ, Kemal PİR, Haki KARER, Seyfettin ZOĞURLU, Ferhat KUSTAY gibi kumcular için de doğrudur. Bu kadroların 25 civarında olduğu bilinmektedir. Gerek Abdullah ÖCALAN'ın gerek PKK'nin öteki kurucularının aileden, aşiretten, tarikattan aldıkları, her hangi bir değer, önem yoktur. Aileden, aşiretten, tarikattan alınan bazı değerlerin siyasete kanallize edilmesi, siyaset için, örgütletme için kullanılması gibi bir potansiyel söz konusu delildir. Bu ailelerin genel olarak emekçi aileler olduğu, Kürt toplusunun alt kesimlerinden, alt-orta kesimlerinden geldiği açıktır. Çocukların yepyeni bir sürece katılmaları yepyeni bir sürecin başlatıcısı olanları bu ailelere günlük yaşamlarında kolaylık getirmemiştir, gelecekteki yaşantıları için kolaylıklar sağlamamıştır. Bilakis bu aileler çok daha ağır ekonomik sıkıntılarla karşılaşmışlar, bazı ekonomik olanaklarını, malvarlıklarını kaybetmişlerdir. Devletin çok yoğun baskılarıyla, işkenceleriyle, ağır operasyonlarıyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu ailelerin 1980'lerdeki ekonomik durumu 80 öncesine göre gittikçe daralma göstermektedir. Bu, 27 Kasım 1978'de PKK'yi kuran, PKK ideolojisi doğrultusunda hareket eden, PKK'yi bugünlere getiren bütün kadrolar için söz konusudur. Halbuki, geleneksel toplumda siyaset, devletin egemen anlayışına göre, o

anlayışı güçlendirici bir ...bu da ailenin ekonomik olanaklarını, mal varlıklarını biraz daha genişletmektedir.

PKK'de kişilerin, gerillaların görev almalarını, görevlerinde yükselmelerini taranan kendi yetenekleri, kendi bilgileri, kendi inançları belirlemektedir. Başkan APO'nun Kürt sorununu kavrayışı, anlatışı sonran gelişiminde çok büyük bir açılım sağlamıştır. Gerek Birinci Dünya Savaşından sonra, gerekse günümüzde büyük devletlerin politikalarının, uygulamalarının Kürt sorunu açısından eleştirilmesi, Kürt halk kitlelerinde çek önemli ulusal ve toplumsal bir bilinç yaratmıştır. Başkan APO'nun bilgisi, bilinci, konuşmaları, yazılan, kasetleri, video bantları dünyaya kafa tutan özelliği Kürt kitlelerinin çok büyük moral güç kaynağıdır. Kadınların PKK'ye yoğun olarak katılmaları, PKK'nin en önemli özel ilkelerindendir. Kadınların yoğun bir şekilde gerillaya katıldıkları da görülmektedir. Kadınların gerillaya yoğun bir şekilde katılmaları PKK'nin modern bir Kürt hareketi olduğunun en önemli göstergelerinden biridir, bu göstergelerin başında yer almaktadır. Bütün bunlardan dolayı PKK, Kürt modernleşmesinin en önemli dinamiğidir, PKK bünyesinde Kürt toplusunun en diri, en canlı kesimlerini toplamaktadır.

Yukarıda, PKK'nin aşiret ve tarikat ilişkilerinden kopmuş, aile ve akrabalık bağlarından güç almayan ailelerin çocukları tarafından kurulduğunu belirtmiştik. PKK'nin böyle bir toplumsal ilişkiler ortamında yükselip geliştiği, kitleselleştiği, bunun da Kürt modernleşmesinin önemli bir dinamiği olduğu açıktır. Fakat devletin PKK karşıtı, Kürt karşıtı politikaları bu toplumsal gelişmenin, değişimin önündeki en büyük engeldir. Devlet bu gelişmeyi yani Kürt dinamiğini bastırabilmek için Kürt toplusunun en çürük, en çağdışı kesimlerini ayakta tutmaya, onlara canlılık vermeye çalışmaktadır. Aşiretler, Şeyhlik, tarikat gibi dinsel gruplar bu süreçte desteklenmektedir. Bunlara can verilmeye çalışılmaktadır. Koruculuğun örgütlenmesi de bu anlaşılmaktadır. Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi, sürecinde yerlerini yurtlarını terke zorlanan yurtsever ailelerin taşınmaz mülkleri ile devletin işbirlikçileri bu kesimler tarafından yağmalanmaktadır. Bu yağma, devlet tarafından teşvik

edilmektedir, desteklenmektedir. Şeyhlik gibi dinsel kurumlar, tarikatlar, aşiretler, aşiret reisliği çarpık-yağmaya dayanan toprak birikimi devlet tarafından desteklenmektedir. Buysa toplumsal değişmeyle, modernleşmeyle statükoyu konma arasında derin bir çelişkiyi, derin bir bunalım yaratmaktadır.

Geleneksel düzeni, statükoyu koruma çabalarının etkisinin sadece Kürdistan'la sınırlı olduğunu da düşünmemek gerekir. Örneğin PKK'ye Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesine karşı dinsel akımları, dinsel kurundan teşvik etmek, desteklemek, Türk siyasal hayatıyla organik olarak ilişkili sonuçlar ortaya kapaktadır. İstanbul gibi metropollerdeki nüfus yığılması, arsa yağması, deniz kirliliği, uma kirliliği gibi ekolojik olaylar, ekonomideki ve siyasetteki mafyalaşma, devlet çetelerinin ve uyuşturucu ticaretinin gelişmesi bu süreçle organik olarak bağlantılıdır

Türkiye, ABD gibi sömürgeci ve emperyalist güçler ise Kürt toplumun en çürük kesimlerini, en çağdışı kesimlerini ayakta tutmaya, bunlara can vermeye gayret etmektedir. Türkiye'nin koruculuğu örgütlenme, ayakta tutma politikaları aşiretler, Şeyhler, büyük toprak sahipliği gibi feodal nitelikleri tutucu özellikleri ağır basan kuruldan ayakta tutmak anlamına gelmektedir. Bu gerici kurumların, çağ dışı kurumları ayakta tutmaya çalışılması Şüphesiz PKK'ye karşı savaşmalarını sağlamak içindir. Kürk Toplumunun en diri, en canlı kesimleri kullanarak etkisiz kılınmaya gayret edilmektedir. Bu. Türkiye'nin ne ABD'nin bilinçli ve kararlı bir politikasıdır. Kürt toplusunun en diri kesimlerinin en dinamik esimlerinin desteğine sahip dan PKK'nin bu politika ve oyulan boşa çıkaracağı şüphesizdir.

Bu kanunun bir boyutu da şudur: 5 Kasım 1996 günü Türkiye radyoları ve televizyonları, ertesi güne gazeteler şu haberi yayınladı "Mesut Barzani Türkiye'yi rahatlattı" haberin başlığı buydu. KDP lideri Mesut Barzani Washington'da yaptığı anlaşmayla ilgili olarak Türk Hükümet yetkilileriyle görüşüyordu.

Başbakan Mesut Yılmaz'la Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit'le, Dışişleri Bakanı İsmail Cem'le yaptığı

görüşmelerden sonra "Mesut Barzani Türkiye'yi rahatlatı" başlığı altında bir açıklana yapıldı.

"Rahatlatma" sözcüğünü nasıl irdelemek gerekiyor. Zor durumda olan kimdir, Kürtler mi, Türk yönetimi mi? Bütün köyler yakılmış-yıkılmış, milyonlarca insan yerini-yurdunu berke zorlanmış, yerleşim birimlerine iki-üç katlı ambargo var... Birleşmiş Milletler Ambargosu, Irak Hükümetinin ambargosu, Türk yönetiminin ambargosu... Düzenli hayvancılık yapılamıyor, tarım yapılamıyor. Bölge, yani Güney Kürdistan sık sık sınır ötesi operasyonların hedefi durumunda... Sağlık hizmetleri çok az, hastaneler hem yetersiz hem de var olanlarda sağlık personeli kıt... Yol sistemi çökmüş, yollardan ancak tanklar, zırhlılar, panzerler, askeri araçlar geçiyor... Bu donrada rahatlatılması gereken taraf hangisidir? Fakat Kürt tarafının Türk yönetimini rahatlatması isteniyor, bu durumda konuşmanın, görüşmenin içeriği nadir.

Türk devleti, PKK'nin gerek Güney Kürdistan'daki, gerekse Kuzey Kürdistan'daki etkinliğinin kırılması için, KDP'yi, peşmergeleri etkili bir şekilde kullanmak istemektedir. Aynı zamanda Kürtlerin Güney Kürdistan'da kalıcı bir siyasal birim oluşturmamalarını da emretmektedir. Parçalanmışlığın sürüp gitmesini istemektedir, bunu teşvik etmektedir. "Talabani'nin alanı", "Barzani'nin alanı", "Batınının paraları", Talabani'nin paraları"... vs. gibi söylemler parçalanmışlığın önemli bir göstergesidir. ABD ise, Kürtleri Saddam Hüseyin yönetimini düşünme sürecinde seferber etmeye çalışmaktadır. Bunun için Irak muhalefeti bu arada Kürtleri de etkin bir şekilde yönlendirme niyetindedir. Bunun için Kürtleri barıştırmanın, birleştirmenin çabası içindedir. Görüldüğü gibi gerek Türkiye gerek ABD Kürtleri kendi siyasi istekleri ye iradeleri olan bir özne olarak değerlendirmemektedir. Kürtleri bir şey olarak kullanmak istemektedir. Örneğin bir balta gibi, bir kılıç gibi, bir hançer gibi, bir tüfek gibi, bir bomba gibi... Türkiye bu "şey"i PKK'ye karşı, ABD ise Saddam Hüseyin yönetimine karşı kullanma hesaba, içindedir. Bunun için örneğin Türk devleti peşmergelere silah vermektedir, bir de bu silahları iyice kullanabilsinler diye yiyecek ve giyecek... Buram ötesinde Kürtlerin siyasal isteklerini her zaman bastırmaya gayret etmektedir. Güney Kürdistan'ın iman gibi sorunlara,

yol, su, elektrik işlerine hiç bakmamaktadır. İşte Ankara'daki görüşmelerde Mesut Barzani Türk devletinin bu düşünceleri doğrultusunda tarar ve davranış sergilediği için siyasal isteklerini hiç gündeme getirmediği için Ankara'yı rahatlatmış olmaktadır. Bütün bunlar Kürtlerin Güney Kürdistan'da kendileri için değil, Ankara için veya ABD için çarpıştıklarını, bu merkezlerin siyasal amaçları doğrultusunda seferber olduklarını, yek olduklarını gösterir. Kendisi için değil başkalarının emperyalist ve sömürgeci çıkarları için kavgaya girenlerin gittikçe çirkinleştikleri besbelli bir durumdur. Bele hele bu emperyalist ve sömürgeci çıkarlar doğrultusunda Kürt toplumunun en diri, en dinamik kesimlerine karşı mücadele yürütmeye çalışmak, bu kesimleri güçsüz bırakma çabası içine girmek, tarihsel bakımdan büyük bir aymazlıktır.

Bu görüşmelerde Türk tarafı Güney Kürdistan'daki Türkmenlerle ilgili isteklerini Mesut Barzani'ye ısrarlı bir şekilde dayatmaktadır. KEP lideri Mesut Barzani ise Güney Kürdistan'daki Kürtlerin Kuzey'li kardeşlerinin dunundan biç söz edemediği, bu Kürtlerin de, Kürt toplumu olmaktan doğan bazı haklarının olduğundan hiç söz edemediği, ermediği açık bilinen bir gerçektir. Türkiye'yi rahatlatan bunlardır. Bu bakımdan burada kullanılan "rahatlatma" sözcüğü tarihsel bir ironidir.

Kürt toplumunun bugün sergilediği durumda, toplumsal ve siyasal koşullarda, Kürt ekonomisinin ve Kürdistan'ın maddi alt yapısının ve coğrafyanın yıkımı ortamında "rahatlatmak" sözü gerçek anlamda neyi ifade edebilir? Barışın gerçekleştiği bir ortam düşünelim. Kürt liderlerin İran, Irak, Suriye, Türkiye gibi hükümetlerle veya Ortadoğu'da, Avrupa'da herhangi bir hükümetle Kürdistan'ın ekonomik ve sosyal koşulları üzerinde konuştuğum düşünelim; Kürt liderler şöyle söyleyebilir: Ülkeniz Kürdistan büyük bir yıkıntı içinde, plana, projeye ihtiyacımız var. Yol yapacağız, baraj yığacağız, işyerleri kuracağız, okullar, konutlar, hastaneler yaptıracağız. Yolların yapılması, yerleşim birimlerinin düzenlenmesi, yerleşim birimlerinin su, elektrik, kanalizasyon sorunu.. Çocukların eğitimi, yetişkinlerin eğitimi, kültürel gelişimi... Hepsi plan, proje, maddi olanak sorunu. Ülkemiz Kürdistan'ın yeniden imarında maddi olanaklara ihtiyacımız var, krediye ihtiyacımız var, plana, projeye, teknik elemanlara

ihtiyacımız var... Kürt lideri, konuştuğa hükümet yetkililerine bütün bunları sayıp döküyor. Bu konuda ciddi görüşmeler gerçekleşiyor. Konuştuğu, görüştüğü kişiler de "sizin sorunlarınızı anlıyoruz. Kürdistan'ın imarında, Kürtlerin ulusal ve toplumsal gelinmesinde biz de size yardımcı olmaya çalışacağız. Size şu kadar kredi, şu kadar teknik araç-gereç vermeyi düşünüyoruz. Plan, proje yapmak için teknik elemanlar da size yardıma, olabilir..." Kürt liderler konuştuğa, görüştüğü hükümet yetkilileri arasında benzer bir konuşmanın, görüşmenin yapıldığını düşünelim. İşte "rahatlatma" sözcüğü ancak böyle bir ortamda kullanılabilir, ancak böyle bir ortamda bir gerçekliğin karşılığı olabilir. "Falanca hükümet Kürtlere kredi vereceğini söyledi, araç-gereç sağlayacağını söyledi, zor durumdaki Kürtleri biraz rahatlattı..." denir.

Geleneksel ilişkiler ve bu ilişkilerin siyasete yansması denildiği zaman birkaç konunun daha konuşulmasında yarar vardır. KDP lideri Mesut Barzani'nin ve KYP lideri Celal Talabani'nin 1990'larda zaman zaman Ankara'ya geldikleri, resmi kabul gördükleri, Dışişleri yetkilileriyle görüştükleri, Başbakan tarafından, Cumhurbaşkanı tarafından kabul edildikleri görülmektedir. KDP yetkilileri 1960'larda ve 70'lerde de Türk yetkililerle görüşüyorlardı fakat bu görüşmeler gizli yapıliyordu, sanırdaki karakollarda yapıliyordu, Milli İstihbarat Teşkilatı yetkilileriyle ve ldiçük rütbeli askerlerle yapıliyordu. Türk devletinin 1990'larda Güney Kürdistanlı bu örgütlerle resmi görüşmelere girmek zorunda kalması, PKK Önderliğindeki gerilla mücadelesinin durmadan yükselmesiyle ilişkili bir olaydır. Devlet, gerilla mücadelesinin yükselişini durdurabilmek, geriletebilmek, mücadelenin çevreye etkilerine engel olabilmek için Güney Kürdistan'lı bu örgütlerden yararlanmanın da gerekli olduğunu düşünmektedir. Devlet PKK öncülüğündeki gerilla mücadelesiyle çevreye yağın bir ulusal ve toplumsal bilincin yayıldığını görmektedir. Bu bilincin Güney Kürdistan'da, Doğu Kürdistan'da, Güney-Batı Kurdistan'da kısaca Kürtlerin yaşadığı her yerde kitleleri sarıp sarmaladığı gözlenmektedir. Halbuki Güney Kurdistan'da 1960'larda 1970'lerde cereyan eden peşmerge mücadelesinin, örneğin Kuzey'deki etkilerinin sınırlı

olduğu, bu etkilerin bizzat KDP tarafından denetlenbildiği, sınırlanabildiği de görülmektedir. Bu bakımdan özellikle KDP, devlet tarafından yönlendirilmek istenmektedir. Türkiye Cumhuriyeti devletin Güney Kürdistanlı Kürt partileriyle görüşmesi, onları siyasi bir birim, siyasi istekleri ve iradeleri olan bir özne olarak kabul ettiği anlamına gelmiyor. Derlet bu örgütlerin de yardımıyla PKK'yi tasfiye etmeyi, etkisiz bırakmayı hesaplamaktadır. PKK'yle ilgili hedeflerine ulaşınca bunların hesabım da yine görecektir. Bu liderlerin Ankara'ya ayak tasar basmaz, Milli İstihbarat Teşkilatı mensuplarınca karşılanmaları, görüşme yapacakları bütün mekanlara MİT mensupları denetiminde gidip-gelmeleri, MİT mensuplarından habersiz hiç bir şey yapamamaları, programlarını özgür iradeleriyle oluşturmamaları devletin bu liderlere karşı niyetini açık bir şekilde göstermektedir. Demek ki devlet kendisi için tehlikeli gördüğü tehdit edici gördüğü diri bir gerilla gücünü etkisiz kılabilmek için geleneksel, siyasal örgütleri de devreye sokmanın gereğini duymuştur.

Yukarda Güney Kürdistan'da Melle Mustafa Barzani Önderliği'ndeki peşmerge mücadelesinin etkilerinin bizzat KDP'nin çabalarıyla sınırlandığını, Türk devletini rahatsız edecek her türlü sürecin önünün alınması için çaba harcandığını, belirtmiştik. Bunun çarpıcı bir örneğini "Sait'ler kamplosu"dur, 1971 yılında, 12 Mart rejiminde, Güney Kürdistan'da Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi Başkam Sait Elçi ve Türkiye'de Kürdistan Demokrat Partisi Başkam Dr. Sait Kırmızıtoprak arka arkaya öldürülmüştür. Bu, yakın dönemde Kürdistan tarihinin en trajik olaylarından biridir. Aradan 27 yıl geçmesine rağmen bu olayların halen gizli tutulmaya çalışılması ayrı bir trajediyi oluşturur.

Bu olaylarla ilgili kabul gömüş genel kam, genel düşünce şöyledir: Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi lideri Sait Elçi sevilen bir kişidir. Sait Elçi, Faik Bucak'ın trafik kazası kisvesi altında 1966'da katledilmesinden sonra Partinin başına geçmiştir. Dr. Sait Kırmızıtoprak, Sait Elçi'yi, önderi olduğu partiyi tutucu bulmakladır. Bazı arkadaşlarıyla birlikte sol bir Kürt Partisi oluşturmak istemektedir. 1970'lerin başında bazı arkadaşlarıyla birlikte Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi'nden ayrılmıştır, Türkiye'de Kürdistan Demokrat

Partisi adı altında yeni bir parti kurmanın hazırlığı içindedir. Bunun için 1960 yılının başında Güney Kürdistan'a geçmiş, orada Zaxo yatanlarında dağlık bir bölgede bir kamp oluşturmaya başlamıştır. Sait Elçi ile aralarında ideolojik görüş ayrılıkları, sert tartışmalar vardır.

12 Mart'la birlikte Sait Elçi Güney'e gelmek zorunda kaldı. Orada Dr. Sait Kırmızıtoprak 'la karşılaştı. Melle Mustafa Barzani'nin önemli adamlarından olan Osman Gazi bu iki lideri bir araya getirdi. Sait Elçi ile Sait Kırmızıtoprak arasında sert tartışmalar oldu. Bu tartışmalar sırasında Sait Kırmızıtoprak Sait Elçi'yi öldürdü veya öldürttü. Sait Elçi'nin cesedi gizlice gömüldü. Birkaç ay sonra KDP Başkanı Melle Mustafa Barzani bu olaydan haberdar oldu. Bunun üzerine Sait Kırmızıtoprak da tutuklandı, yargılandı ve Melle Mustafa Barzani'nin emriyle kurşuna dizildi. Melle Mustafa Barzani Sait Elçi'yi çok beğeniyordu, Sait Kırmızıtoprak'da beğeniyordu Sait Elçi'yi öldürmesi de cezasız bırakılamazdı...

1971 yılında Güney Kürdistan'da Sait'lerin arka arkaya öldürülmesiyle ilgili genel kanı kısaca böyledir. Saygın bazı Kürt yazarlarının anılarında da olay aşağı-yukarı bu şekilde anlatılıyor.

Halbuki bu çok yanlış bir anlatımdır. Olayı gizlemektedir, çarpıtmaktadır, saptırmaktadır. Her iki Sait'in katledilmesi de Türk Milli İstihbarat Teşkilatı'nın Kürdistan Demokrat Partisi'yle işbirliği ve güç birliğiyle gerçekleştirdikleri bir operasyondur. Bu süreçte CIA'nın ve MOSSAD'ın varlığı da görülmektedir. Her iki cinayet de Türk MİT'inin isteği doğrultusunda gerçekleştirilmiş bir operasyondur. Sait Elçi'nin öldürülmesi bizzat Türkiye'den giden MİT mensupları tarafından gerçekleştirilmiştir. Operasyonda, KDP'nin çıkarları, Barzan ailesinin çıkarları da şüphesiz gözetilmiştir. Bu operasyon sürecinde MİT'le işbirliği yapan, MİT'in direktiflerini uygulayan esas unsur İdris Barzani'dir. Sait'lere komplo düzenlenmesinin, sırayla katledilmelerinin temel nedeni her iki Sait'in de Türkiye'nin Kürt politikalarını, devlet politikasını zedeleme potansiyeli olan düşüncelere sahip olmaları, programlar üretmeye çalışmalarıdır.

Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi Başkam Sait Elçi'ye ve Türkiye

Kürdistan Demokrat Partisi Başkan Dr. Sait Kırmızıtoprak 'a (Dr.Şivan) komplo düzenlenmesi çek büyük bir olaydır. Bu entrikanın gerek planlanması, gerek planın uygulama alanına konulması, gerçekleştirilmesi gerekse bu komploların, entrikaların çarpıtılarak, saptırılarak kamuoyuna duyurulması, gizlenmesi çok büyük bir siyasettir. Bu siyasetin geleneksel toplunda, geleneksel ilişkileri güçlendirici sağlamlaştırıcı bir yönü de vardır. Dr. Şivan, Güney Kürdistan'da yeni düşüncelerin, sol düşüncelerin tohumlarını saçtığı için istemeyen bir kişi haline gelmiştir.

1971, yaz aylarında Güney Kürdistan'da Doğu Kürdistan'lı Kürt devrimciler de katledilmiştir. Süleyman Muini, Abdullah Filini, Melle Eware, İsmail Şerifzade, Sadık Enciri ve 8 arkadaşları daha katledilmiş, cesetleri Şah'a teslim edilmiştir. İran Kürdistan Demokrat Partisi 1966 yılında silahlı mücadele başlatmıştı. İran KDP'nin son muhalefetini temsil eden bu peşmergeler 1966 yılında çatışmalar sürecinde Güney Kürdistan'a, Irak KDP'nin bölgesine göçmek zorunda kalmışlardır. Zaten burada kampları da vardır. KDP bu süreç içinde onları yakaladı ve gözaltına aldı. İsmail Şerifzade Elektrik Mühendisi idi.

1 Haziran 1971'de Sait Elçi, Abdullatif Savaş, Ağustos 1971 sonlarında Silvan Muini, Melle Eware ve bu arkadaşı, 26 Kasım 1971'de Dr. Sait Kırmızıtoprak (Dr. Şivan) Hasan Yıkılmış (Brüksel), ve Hikmet Buluttekin (Çeko) kurşuna dizilmişlerdir. Bu cinayetlerin hepsi de aynı nedenlere dayanır... KDP'nin Türk MİT'i ile, CIA ve MOSSAD'la ilişkileri 1965'de Türkiye Kürdistan Demokrat Partisinin kurulmasından beri vardır. Örneğin 1965'de KDP'nin kurulduğundan, Melle Mustafa Barzani'den önce İsrail gizli servisi haberdar olmuştur. Partinin kurulduğunu anlatan yazıyı bir ulak Silopi'ye, sınıra kadar götürmüştü. Yazıyı sınırda KDP karargâhına götürmesi için teslim ettiği kişi aslında MOSAD, MİT ve KDP hesabına çalışan bir görevliydi. Taraflar bu kişinin çok taraflı çalıştığını biliyorlardı.

Geleneksel ilişkileri konmak için gösterdiği çaba değişime karşı direnç KDP'yi açmazlara sürüklüyordu. Açmazlardan kurtulmak için gösterdiği çaba onu yeni açmazlara götürüyordu. Temel toplumsal yapılar, temel ilişkiler korunarak Güney Kürdistan'da otonomi mücadelesi sürdürülüyordu. Bunun için ABD'nin ideolojik-politik yardımının

önemli olduğu düşünülüyordu. Türkiye'yi, İran'ı gücendirmemde çok önemli bir politika olarak belirleniyordu. Öte yandan KOP şu anda Kuzey'den yiyecek ve para yardım da sağlamaktaydı. Bu ilişkinin sürebilmesi için de Türkiye'nin gücendirilmemesi, kızdırılmaması gerektiği hesaplanıyordu. Bu ilişkilerin şöyle bir yönü de var. Melle Mustafa Barzani Kuzey Kürdistan'lı örgütlere yanaşabileceğini, bu örgütleri destekleyebileceğini ima ederek bunları tehdit unsuru olarak göstererek Türk devletinden bazı tavizler koparabiliyordu. Bu örgütleri de sık sık Türk devletiyle tehdit ediyor, faaliyetlerim sınırlandırıyor.

Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi lideri Sait Elçi'nin ve Türkiye'de Kürdistan Demokrat Partisi lideri Sait Kırmızıtoprak'ın arka arkaya komplolarla, entrikalarla öldürülmelerinde esas kilit unsurdur. Sait Kırmızıtoprak'ın duruşudur. Çünkü Dr. Şiven 1960'ların sonlarından beri Güney Kürdistan'da kamp oluşturmak sürecindedir. Gerilla örgütlenme sürecindedir. 12 Mart müdahalesiyle birlikte Güneye geçenler çoğalmış, gerilla oluşturma süreci de düşünsel olarak, pratik olarak dinamizm kazanmıştır. Türkiye'yi, dolayısıyla Melle Mustafa Barzani'yi rahatsız eden temel süreç budur. Şivan'ın tutuklanmasıyla kendisinin ve arkadaşları Brüksel ve Çeko'nun katledilmeleriyle kamp dağılmıştır. Kampın dağılması esasen Sait Elçi'nin katledilmesiyle başlamıştır.

Burada PKK gerillalarıyla peşmergeler arasındaki çok önemli bir farka daha değirmek gereklidir: Peşmergeler aylık ücret karşılığında peşmergelik yapıyorlar, kendi kişisel ve ailesel çıkarları için silahları dahil, her şeyi paraya çevirebiliyorlar. PKK gerillalarının mücadeleyi gönüllü sürdürdükleri biliniyor. Bunun dışında PKK gerillaları varsa maddi olanaklarını, hatta ailelerinin maddi olanaklarını Partiye yönlendirmeye gayret ediyorlar. Gerilladaki bu gönüllülük, mücadeleye katılmanın itici gücünün, vatan bilinci, ulus bilinci olması, peşmergeler tarafından yadırganan önemli bir konu oluyor. 1970'lerin sonlarında Doktor Sait Kırmızıtoprak'ın da Güney Kürdistan'da ücretsiz doktorluk yapması KDP ileri gelenleri tarafından yadırgandığı gibi, "bozgunculuk" olarak da değerlendiriliyordu.

X-"KARDEŞLİK" NE DEMEKTİR

"Kardeşlik", geleneksel toplumun önemli söylemlerinden biridir. Türk devlet ve hükümet yöneticilerinin ileri gelenleri sık sık "kardeşlik"ten söz eder. Basın-medya mensupları, siyasal parti yöneticileri bu kavramı, sık sık kullanır. Türk-Kürt kardeş, bin yıldır beraber yaşıyoruz, islamız..." denir. Fiili olarak yaşanan ise, "Türk-Kürt kardeşliği'nin çirkin bir demagojiden ibaret olduğunu göstermektedir. Resmi ideolojinin söyleminde "kardeşlik"ın önemli bir koşulu vardır. Bu da Kürtlerin ulusal kimliklerini, öz kimliklerini inkârdır, Türkleşmedir. Resmi görüş Kürt kalmak isteyenleri, Türkleşmeyenleri, Kürtleri, Kürt toplusu olmaktan doğan haklama savunanları "terörist" kabul etmektedir. Bu bakımdan köylülere ceza olsun diye bok yedirilmektedir, bu bakımdan gerilla cesetlerine yoğun bir saldırı yapılmaktadır, bu bakımdan gerilla aileleri yoğun bir aşağılamayla, baskıyla, zorbalıkla karşı karşıyadır. Cerilla cesetleri, kadınların elleriyle eştikleri mezarlardan çıkarılmakta, köpekler yesin diye araziye atılmaktadır. Cesetlere, gerilla ailelerine küfür edilmektedir ve bu görüntüler televizyonlarda "duygu patlaması" adı altında günlerce verilmektedir. Bu zorbalıktan, bu aşağılamalardan "kardeşlik" gibi bir ilişki nasıl üretilebilir? Kendilerine "şehit aileleri" denen kadınlar. Kürtlerin ulusal önderi için, Başkan Abdullah ÖCALAN için "çete başı bize teslim edin, çiğ çiğ yiyelim" diye bağırırmaktadırlar. "Apo'yu bize teslim edin, derisini yüzerek öldürelim" diye gösteri yapmaktadırlar. "Terörist Apo, Katil Apo bize verilsin, bir bir dişlerini sökelimi" hezeyanı içindedirler. Gerilla cesetlerine, gerilla ailelerine, Başkan Apo'ya karşı gösterilen tepkilerin halk tepkisi olduğu da söylemektedir. Bunun halk tepkisi olmadığı, devletin örgütlemesi olduğu şüphesizdir. Bu, gerçek "kardeşliğin" devlet politikalarıyla engellendiğini gösterir, Halkın Demokrasi Partisi(HADEP) binalarında Açlık Grevi yapanların linç edilerek gözaltına alınmaları sürecinde "kardeşlik" nasıl yaşanabilir? Açlık Grevi yapan binlerce HADEP'linin gözaltına alınması, yüzlercesinin gözaltına alınması, yüzlercesinin tutuklanması, HADEP binalarının yağmalanması, eşyalarının kırıp-dökülmesi, arşive sık sık el konulması sürecinde hangi "kardeşlik" yaşanabilir? Bu vahşete rağmen

Türk devlet ve hükümet yöneticileri sık sık "kardeşlik"ten bahsediyorlar. Her vahşetin arkasında yine bahsediyorlar. "Türk-Kürt öz kardeşdir, ettirmek gibi bir bütündür... ama Kürtçe televizyon olmaz, Kürtçe okul olmaz" diyorlar. Bu ortamda "kardeşlik" söyleminin çok önemli bir siyasal işlevi vardır. O da, Kürt halk kitlelerinin bilincini bulandırmak, ulusal ve toplumsal bilincin oluşmasını engellemek, bu bilincin körleşmesini sağlamaktır. Bütün bunlar şunu göstermektedir: ulusal eşitlik olmadan "kardeşlik" olamaz. Türk devletinin İran devletiyle veya Irak, Suriye gibi devletlerle kardeş olduğu söylenebilir. Çünkü hukuksal planda ve ulusalar arası koşullarda her ikisi de aynı haklara, aynı çıkarlara sahiptir. Fakat Kürtlerin Türklerle "kardeşliği" hiç doğru değildir. Çünkü Türklerin sahip olduğu hiç bir ulusal, hakka Kürtler sahip değildir. Kürdistan'ın sömürge bile olmadığını söylüyoruz. Kürtlere dayatılan ise kölelikten başka bir şey değildir.

Tarih boyunca Kürtlerin, Asuri-Süryani, Ermeni, Yezidi, Alevi gibi halklarla, inançlarla "kardeşçe" yaşadığı da doğru değildir. Tarih boyunca bu halkların ikili bir baskı altında olduğu, örneğin hem Osmanlı devletinin hem de yöredeki Kürt beylerinin baskısı altında olduğu bir gerçektir. Fakat PKK hareketiyle, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesiyle gerçek eşitlik, kardeşlik kurulmaya başlamıştır. Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi gerçek "kardeşlik" in ortamını yaratmaya başlamıştır. Gerilla mücadelesi sürecinde Kürtler, Asuri-Süryani, Ermeni halklarının bilincine varmıştır. Yezidi ve Alevi inancında olan Kürtlerin, bunların şerait varlıklarının bilincine varmaya başlamışlardır. Önceden "şey" olarak, "gavur" olarak değerlendirdikleri halkların, yani Asuri-Süryanilerin, Ermenilerin, siyasal istekleri ve siyasal iradeleri olı« öznel olduklarının, bunlarla komşu olduklarının bilincine varmışlardır. Gerilla mücadelesi ve gerillaların halkla ilişkileri sürecinde böyle bir bilinç doğal olarak kendiliğinden ortaya çıkmıştır.

1960'larda, 1970'lerde Asuri-Süryani temsilcileri KDP Başkam Mele Mustafa Barzani ile, bazı Kürt yöneticilerle görüşürlerdi. Bu konuşmalarda, Asurî-Süryani halkı için demokratik bazı vaatler vardı. Fakat Asuri-Süryani halkı bu söyleme fazla güven duymuyordu. Bu

söylemin gerisindeki niyetten kuşku duyuyordu. Kürt aşiretlerinin, aşiret reislerinin kendileri hakkında, Asuri-Süryani halkının geleceği hakkında iyi şeyler düşürmediğini sanıyordu.

Günümüzde, Başkan Apo da Asurî-Süryani halkının temsilcileriyle, kilise yöneticileriyle görüşmektedir, konuşmaktadır. Bu konuşmaların içeriği de demokratiktir. Asurî-Süryani halkının geleceği için demokratik bir sürecin tohumlan saçılmaktadır. Bu konuşmaların gerisindeki niyet ise çok daha demokratiktir. Bu konuşmalar ve niyet konusunda, Asuri-Süryani halkının da ikna olması büyük bir olasılıktır. Bu güvenin kaynağı gerillanın çok büyük yoksunluklara rağmen, büyük bir fedakarlıkla savaşına sürdürmesidir. Bu fedakarlığın gelecek hakkında güven verici bir ortam, bir duygu yaratacağı açıktır. Başta Önderlikten, Başkan Apo'dan kaynaklanan demokratik düşüncenin tüm Kürtleri etkilemeye başladığı yakından izlenebilen ve gözlenebilen bir durumdur. Ennenilere karşı, Yezidi inancına ve Alevi inancına karşı beslenen duyguların, yine demokratik bir içeriğe sahip olduğu ve git-tikçe güçlendiği rahatça gözlenebilmektedir.

Kürtler, gerilla mücadelesi sürecinde, Asurî-Süryani, Ermeni komşuların olduğunun bilincine varmışlardır. Aynı şekilde Yezidi ve Alevi inancında olan Kürtlerin var olduğunun bilincine varmışlardır. Gerçek "kardeşliğin" tohumlarını atan, güçlendiren bu bilinçtir.

"Kardeşlik" konusunda vurgulanması gereken temel nokta şudur: en önemli husus Kürtlerin birbirleriyle kardeş olabilmesidir. "Türk-Kürt kardeşliği"nin, "Arap-Kürt kardeşliği"nin, "Fars-Kürt kardeşliği"nin temel koşulu budur. Kürtler birbirleriyle kardeş olabiliyorsa, öbürlerinin kurulması ve gelişmesi kolaylaşır.

Kürtler arasındaki "kardeşliğin" göstermelik olarak kaldığı durumlardaysa, öbür kardeşliklerin oluşmasının hiç bir olanağı yoktur. Kürtler arasında "kardeşlik" duygularının oluşmasıysa, Kürtlerin bunun bilincine varmalarıyla, bunu istemeleriyle olur.

XI- DEVLET TERÖRÜNE ULUSLAR ARASI PLANDA DESTEK VERİLMESİ, ANDREA WOLF'UN AYDINLIK AÇAN YÜZÜ

Türkiye'nin Kürtlere karşı yoğun bir devlet terörünü tırmandırdığı, kirli savaşı tırmandırdığı bilinen bir gerçektir, Kürtler ve Kürdistan 1920'li yıllarda bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmıştır. Bölmenin, parçalananın ve paylaşmanın Kürt adını ve Kürdistan adını dillerden ve tarihlerden silmeyi amaçlayan temel bir yönü olduğu şüphesizdir. Kürtler ve Kürdistan, Kürt adı ve Kürdistan adı dillerden ve tarihlerden kazınmak üzere bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmıştır. Dönemin en büyük emperyalist güçleri Büyük Britanya ve Fransa bu sürecin en önemli aktörleridir. Bu emperyalist güçlerin Ortadoğu'daki en önemli işbirlikçileri ise Kemalistlerdir. Gününüzde ise, Türk devleti Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini bastırabilmek için çok yoğun bir devlet terörü uygulamaktadır. Kirli savaşı alabildiğine tırmandırmaktadır. Devlet terörü, kirli savaş yoğun bir şekilde Batı tarafından desteklenmektedir. Alman panzerleri, Fransız helikopterleri, İtalyan mayınlar, İngiliz işkence araçları kirli savaşta yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. İşkence uzmanlarının Amerika Birleşik Devletlerinde eğitim gördüğü, uzmanlaştığı hi 1 inmektedir. Devlet, Kürtlerin ulusal ve toplumsal varlığını inkâr etmektedir, Türkleşmeyenleri, Kürtlerin ulusal ve demokratik hakları için mücadele edenleri, bu hakları isteyenleri "terörist" saymaktadır. "Terörü yok etmek" için çok yoğun bir devlet terörü uygulanmaktadır.

Batı, Türk devletinin ırkçı, asimilasyoncu, inkârcı ve imhacı tutmanı, gerek ideolojik olarak, gerek politik olarak desteklemektedir. Devletin bu tutumuna eleştiri getirmemeye özen göstermektedir. PKK'nin koruculara karşı geliştirdiği bazı şiddet eylemleri abartılarak anlatılmakta, devletin soykırıma varan cinayetleri ise görmezlikten, duymazlıktan, bilmezlikten gelinmektedir. Halbuki gerilla mücadelesinin temelinde Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarının, Kürt kimliğinin inkârı vardır. Kürtlerin, Kürt toplunu olmaktan doğan haklarını tanımamak vardır. Bu hakların kullanılmasını engellemek

di. Andrea WOLF'a duyulan kinden, öfkeden dolayı cesedi parçalandı. Cesedi o gün çatılmalarda ölen gerillalarla, sağ yakalanıp kurşuna dizilen gerillalarla birlikte bir çukura atıldı. Toplu mezarın Beytüşşebap-Çatak arasında bir yerde olduğu söyleniyor.

Bu çatışma sırasında üç gerilla kayaların, çalılıkların, ağaçların arasında gizlenerek kendilerini korudular, yakalanmadılar. Saklandıkları yerlerden olup-bitenleri, esir arkadaşlarına karşı muameleleri izleyebiliyorlardı. Hatta sorgu sürecini izleyebiliyorlardı. Tecavüzlerin, kurşuna dizme sürecinin, cesetlerin parçalanmasının bazı yönlerini de izleyebildiler. Andrea WOLF ile ilgili bilgiler zaten bu gerillaların anlatımlarına dayalı bilgilerdir.

24 gerillanın öldürüldüğü, Andrea WOLF ile birlikte 10 kadar bayan gerillanın esir düştüğü çatışma, bir-iki gün sonra ARGK tarafından da duyuruldu. Bu çatışma 22 Ekim 1996'de meydana gelmişti. Kürdistan'da savaşı izleyen muhabirler ARGK'nin açıklamalarını da duyurdular. Haberlerde Andrea WOLF'la ilgili bir bölün de vardı. Bir kaç gün sonra Andrea WOLF ile ilgili yeni bir haber daha vardı. Haberde kurşuna dizilme ve tecavüzün yanında, cesedinin parçalandığına da vurgu yapılıyordu. Andrea WOLF ile ilgili haberler, Avrupa'da, Almanya'da kamuoyumda önemli bir soruşturma başlattı. ERNK bu olayla yakından ilgilendi.

Gazeteciler, demokratik (dernekler, siyasal partiler, Andrea WOLF'un akıbetiyle ilgilemeye başladılar. Alman hükümetine, Andrea WOLF'un akıbetiyle ilgili atanlar sordular. Türk Dışişleri bakanlığı da sözü edilen çatışmalarda Alman gerillanın öldürüldüğüne ve yakalandığına dair herhangi bir bilginin olmadığı yolunda açıklama yaptı. Türk devleti Andrea WOLF'un çatışmalarda sağ yakalandığını ve kurşuna dizildiğini inkâr ediyordu. Açıklamada, "teröristler arasında böyle bir kişinin olduğuna dair herhangi bir bilgimiz yoktur" deniyordu.

13 Kasım 1998 tarihinde İngiliz yayın kuruluşu BBC akşam 18-00 haberlerinde Andrea WOLF ile ilgili bir haber verdi. Bu, Alman dışişleri bakanlığının bir açıklamasıydı. Bu açıklamada Andrea WOLF'un akıbetiyle ilgili bilgilerin yalanlandığı belirtiliyordu. "Bu

teröristin nerede olduğu bilinmiyor, akıbetiyle ilgili herhangi bir bilgi yok. Teröristler esasında bir Alman'ın da olduğuna dair herhangi bir bilgiye sahip değiliz" deniyordu. Andrea WOLF'la ilgili olarak Türk devletinin haberleri doğrulanıyordu.

Gerek Türk hükümetinin, gerekse Alman hükümetinin açıklamaları çok şaşırtıcıdır. Çünkü Andrea WOLF'un kampta arkadaşlarıyla bir arada, Eva JUHNKE ile gösteren pek çok görüntü var. Andrea WOLF gazete muhabirleriyle röportaj yapıyor. Başka bir görüntüde, fotoğrafta Andrea WOLF yine kampta arkadaşlarıyla birlikte görülüyor. Yemek yiyorlar. Kamp arkadaşlarıyla birlikte silah bakım yapılan anları saptayan görüntüler var. Andrea WOLF'u kampta içtima düzeninde, yürüyüş halinde gösteren görüntüler var. Bu konuda gerillaların, Eva JUHNKE'nin, sözü edilen çatışmaya katılan ve yoldaşlarının sorgulamalarını çalı arkalarından izleyen gerillaların tanıklıkları şüphesiz önemlidir.

1998 yılı Ağustos ayı başlarında Bahçesaray Belediye Başkan Naci ORHAN gerillalar tarafından gözaltına alınmıştı. Belediye Başkanı bir süre sonra serbest bırakıldı. Serbest bırakıldıktan sonra yaptığı röportajlarda gerillaların kendisine iyi davrandığını anlatıyordu. Kendisini gözaltına alanlar arasında bir Alman gerillanın olduğunu da belirtiyordu.

Bu programlan, bu görüntüleri izleyenlerin Andrea WOLF'un temiz yüzünü unutmaları minkim değildir. Andrea WOLF'un saçtığı aydınlığın karartılması, gölgelenmesi de olası değildir. Buna rağmen, bu somut tanıklıklara, bu somut ilişkilere rağmen, devlet Andrea WOLF'un kamptaki varlığını inkâr ediyor.

PKK gerillası Andrea WOLF ile ilgili olgular kısaca bunladır, bu olguların Türk devletinin re Alman devletinin tutumlarının biraz irdemesinde yarar vardır. Bir Alman kendi ülkesinde, dünyada, mazlum halkların yürüttüğü ulusal ve toplumsal mücadelelerin bilincine varıyor. Bu mücadeleler komşun'da kendi kendini sorguluyor. Bu mücadeleler içinde yer almanın, bu mücadelelere daha yakın durmanın gerektiğine inanıyor, bazı arkadaşlarıyla birlikte, Kürdistan

ulusal ve toplunsal 1 kurtuluş mücadelesine katılıyor. Kürdistan'a, arkadaşlarına kolayca intibak ediyor. Tutarlı, sorun yaratmayan, doğru-dürüst bir gerilla yaşam var. Bir gün, saatlerce süren bir çatışma sırasında cephanesi bittiği için esir düşüyor. Türk güvenlik güçlerinin "bizim için çalış" önerisini, dayatmasını red ediyor, tecavüz dahil, çeşitli işkenceler sonucunda kurşuna diziliyor. İşkence, kurşuna dizildikten sonra da devam ediyor. Cesedi parçalanıyor.

Andrea WOLF'un çatışmada sağ olarak ele geçirilmesine rağmen, işkence gördükten ve tecavüze uğratıldıktan sonra kurşuna dizilmesi, cesedinin parçalanması, Almanya'da, Avrupa'da biraz sorun yapıyor. Alman kamuoyunun bu olayı sorgulaması üzerine Türk devleti bu olayı tamamen inkar ediyor. "Sözü edilen terörist ile ilgili, onun akıbetiyle ilgili hiçbir bilgi yok" diyor, olayı yalanlıyor. Alman dışişleri bakanlığı, dolayısıyla Alman hükümeti de bu yalanlamaya, bu açıklamaya inanıyor. Açıklamayı, yalanlamayı ikna edici buluyor. Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin bu olayı neden kökten inkar ettiğini anlamak mümkündür. Çünkü çatışmalarda sağ olarak yakalanan bir beyan gerilla işkence ve tecavüze uğradıktan sonra kurşuna dizilmiştir, daha sonra cesedi parçalanmıştır. Burada olayın püf noktası cesedin parçalanmasıdır. Ailenin cesedi teslim alması ve Almanya'ya götürmek istemesi halinde hunharlık, devlet terörünün boyutları bütün açıklığıyla ortaya çıkacaktır. Kurşuna dizilmiş bir gerillanın cesedi teslim edilebilir, ama parçalanmış bir ceset nasıl teslim edilebilir? Böyle bir durumla karşılaşmamanın en iyi yolu ise kökten inkardır. Alman hükümetinin böyle bir inkârı ikna edici bulması, devlet terörünü hoş görmekten ve teşvik etmekten başka bir anlama gelmez.

Andrea WOLF'un gerillaya katılması, çatışma sırasında esir düşmesi, kurşuna dizilmesi, cesedinin parçalanması, fakat Alman hükümetinin kendi vatandaşına, gerillaya sahip çıkmaması, geniş bir açıdan, örneğin siyaset felsefesi, toplum felsefesi açısından irdelenebilir. Andrea WOLF ile ilgili olayları nasıl anlamlandırmak gerekir? Andrea WOLF'un gerillaya katılmasına, doğru, dürüst bir gerilla yaşamı sürdürmesine, çatışmalara katılmasına, kurşunu bittiği için esir düşmesine, kurşuna dizilmesine, cesedinin parçalanmasına,

Türk hükümetinin bu süreci tünden inkar etmesine, Alman hükümetinin de bu inkarı inandırıcı bulmasına ne anlam vermek gerekir? "Doğru" nerededir, "yanlış" nerededir?

Alman solcu Andrea WXF, bütün ulusal ve demokratik hakları gasp edilmiş, kimliği inkar edilmiş, ülkesi ve ulusu bölünüş, parçalanmış ve paylaşılmış bir halkın, ölümüne bir kararlılıkla sürdürdüğü özgürlük mücadelesinde fiilen yer alıyor. Tarihsel açıdan geniş bir perspektifle düşünelim. Bu olayda, bu süreçte "doğru" nerede durmaktadır? "Yanlış" olan hangisidir? Andrea WOLF kurşuna dizildiğinde 33 yaşındaydı. Belki bugün Alman parlamentosunda, Sosyal-Demokrat Partiden ve Yeşiller partisinden Andrea WOLF'un yaşlıları, hatta arkadaşları mevcut olabilir. Fakat Alman parlamenterler, bu hükümet, Andrea WOLF'un akıbetine, cesedine bile sahip çıkamıyor. Irkçı, sömürgeci, asimilasyoncu ve imhacı devletin yalanlarına ikna oluyor. Bu ilişkiler ağı içinde "doğru" nenle durmaktadır, "yanlış" nerde durmaktadır? Alman parlamentosunun ve Alman hükümetinin üyeleri de 20'li yaş çağlarında, daha gençken, "Türkiye'ye panzerlerin satılmasına, Türkiye'ye tarık, top silah vb. savaş araç-gereçlerinin verilmesine engel olalım. Bu silahlar Kürt halkına karşı kullanılıyor..." şeklinde gösterilere, mitinglere katılmış olabilirler, Kürtlerle dayanışmada bulman derneklerde çalışmış olabilirler. Bunlara rağmen Andrea WOLF'un akıbetine sahip çıkmamaları, sorunun üzerinde durulması gereken bir boyutudur. Bu sorunun bir de, devlet terörü, terör, özgürlük mücadelesi, meşruluğunu kaybetmiş bir devlet iktidarına karşı direnme hakkı gibi boyutları vardır. Kürtlerin, Kürt toplunu olmaktan doğan bütün hakları Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından inkâr edilmiş; Kürtlerin barışçıl yollarla kendilerini ifade edebileceği bütün kanallar tıkanmıştır. İnkâr, inha ve asimilasyon süreci yoğun bir devlet terörü uygulanarak, devlet terörü tırmandırılarak sürdürülüyor. Kirli savaş tırmandırılıyor, devlet iktidarı bu süreçte meşruiyetini kaybediyor. Bu durumda insanlık değerlerini savunmak için gerilla mücadelesi başlatmaktan, belirli bir şiddeti kullanmaktan başka bir yol kalmıyor.

Doğu Almanya-Batı Almanya bütünleşmesinin bu dönem içinde

meydana geldiği, Doğu Alman silahlarının önemli bir bölümünün Türkiye'ye aktarıldığı, hibe edildiği biliniyor. Yine bu dönemde panzerlerin, tankların, zırhlıların, çeşitli savaş araç-gereçlerinin Türkiye'ye verildiği, Türkiye'ye satıldığı görülüyor. Bu silahlarla, bu savaş araç ve gereçleriyle Kürt köylerinin yakılıp-yıkıldığı rahatça izlenebilen ve gözlenebilen bir durumdur. "Faili meçhul" denen fakat failinin besbelli derlet olduğu bilinen cinayetlerin bu süreç içinde geliştirildiği, binlerce yurtseverin katledildiği açık bir şekilde görülüyor. Yerini-yurdunu, evini-barkını terke zorlanan Kürtlerin sayısı milyonlardadır. Bunlar, Kürdistan'da uygulanan zamana yayılmış soykırımın farklı görüntüleridir. Andrea WOLF, Kürtlerin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine böyle bir süreçte katılıyor. Alman hükümetinin, yani kendi hükümetinin anti-demokratik yönünü eleştiriyor. Bu süreçte "doğru"nun nerede durduğu, "yanlış"ın nerede durduğu konusunda ne söylenebilir? Sosyal Demokratlarda) ve Yeşiller'den oluşan Alman hükümetinin Andrea WOLF'a sahip çıkmasını nasıl değerlendirmek gerekir? Sahip çıkmama olayının "doğru"su, "yanlış"ı nerededir?

Alman hükümetinin, bazı temel hakları için mücadele eden bir halkın yanında değil; onu bastırmak için devlet terörü uygulayan Türkiye'nin yanında yer aldığı, Türkiye'yi her türlü, silah, araç ve gereçleriyle desteklediği görülmektedir. Alman hükümetinin tutumuyla, Andrea WOLF'un tutunu arasında çok derin bir zıtlık vardır. "Doğru" hangisidir, "yanlış" hangisidir?

Andrea WOLF'un temiz yüzü, mazlum halkların mücadelelerine aydınlıklar saçmaya devam etmektedir. Andrea WOLF'un parçalamış cesedini sorun yapamayan, Andrea WOLF'un akıbetine sahip çıkamayan Alman hükümeti devlet terörünün en yoğun destekçisidir. Alman hükümeti her türlü ulusal ve demokratik hakları gasp edilmiş bir ulusun, Kürt ulusunun yürüttüğü mücadeleye "terör" denektedir. Çatışmalarda sağ yakalanan, kursunu bittiği için esir edilen bir bayan gerillanın tecavüze uğradıktan sonra, işkence edildikten sonra kurşuna dizilmesini, cesedinin parçalanmasını duymazlıktan gelmektedir. Sağ yakalanan, esir edilen bir kişinin kurşuna dizilmesi. Cesedinin parçalanması hunharlık değil midir? Bundan daha büyük bir terör

düşünülebilir mi? Bütün bunlardan dolayı, Alman hükümetinin tavrından böyle bir derlet terörünün desteklendiği, devlet terörüne yol verildiği gibi bir sarnıç çıkmaktadır.

Andrea WOLF'ın doğru dürüst gerilla yaşananın, son kurşununa kadar savaşım sürdürmesinin, itirafçılığı, ajanlığı kesinlikle red etmesinin, kurşun dizilmesinin, cesedinin parçalanmasının, toplu mezara atılmasının Kürt gerillalar üzerinde çok derin ruhsal bir sarsıntı yarattığı kanısındayım.

Türk devleti, devlet terörünü bugün gayet rahat bir şekilde kabul ettirebilmektedir. Uluslararası kuruşlarda, ikili ilişkilerde derlet terörü önemli bir eleştiri konusu olmamaktadır. Gerillanın şiddeti mübalağalı bir şekilde büyütülmekte fakat devletin uyguladığı ve tırmandırdığı terör görmezlikten, duymazlıktan, bilmezlikten gelinmektedir. Komşularla ilişkilerde de bu süreci izlemek mülkündür, örneğin Türkiye Rumların Güney Kıbrıs'ta konuşlandırmak istediği S-300 füzelerine şiddetle karşı çıkmıştır. Füzelerin Türkiye'yi tehdit ettiğini, Türkiye'nin tehdit edilmesine izin verilmeyeceğini belirtmiştir. Başta ABD olmak üzere AB devletleri de Kıbrıs'a S-300 füzelerinin konuşlandırılmasına karşı çıkmışlardır. S-300 füzelerinin Rusya'dan 300 milyon dolara sipariş edildiği, S-300 füzelerinin maliyetinin 300 milyon dolar olduğu söyleniyor. Hâlbuki Türkiye, gelecek 10 yılda Türk ordusunu modernleştireceğini, 150 milyar dolarlık silah alacağını belirtmektedir. Türkiye bunu ikili ilişkilerinde sık sık dile getirmekte, tehdit unsuru olarak kullanmaktadır. Örneğin, "Terör örgütüne karşı gerdeli duyarlılığı göstermezseniz, sizi helikopter ihalesinden dışlarım", "eşkıyaya ülkenizde siyasal çalışma olanağı vererseniz, sizden uçak satın almam", "teröre destek vererseniz köprü ihalesini size vermem" vs. demektedir. 150 milyar dolarlık silahlanma, kuşkusuz çok büyük bir silahlanmadır. Yukarıda belirtilen S-300 füzelerinin maliyeti bunun 500 yüzde biri bile değildir. Fakat bu silahlanma projesi AH) ve AB devletleri tarafından eleştiri konusu yapılmamaktadır, bilâkis teşvik edilmektedir.

XII- "UYUŞTURUCU ŞEBEKESİ PKK"

PKK için, Genel Başkan Abdullah ÖCALAN için yapılan suçlamalardan bir kısmı da uyuşturucuyla bağlantılıdır. "Uyuşturucu tüccara", "uyuşturucu taciri", "uyuşturucu şebekesi", "eroinci başı" vs. öteki suçlamalarla birlikte bu suçlamalar da sık sık kullanılmaktadır. Önemli olan PKK'rrin, yaptığı esas işin çok çek dışındaki bazı süreçlerle birlikte, suçlarla birlikte am İmasını sağlamaktır, PKK'yi esas yaptığı işin dışındaki süreçlerin içine sokraya çalışmaktır. Yapılan esas iş yaşanılan esas süreç ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesidir. O halde PKK'yi, Başkan Apo'yu, bu süreci dışlayan bir terminolojiye suçlamak gerekir.

16 Aralık 1996 tarihli Milliyet gazetesinde "PKK İtalya'ya eroin taşıyor" başlıklı bir haber vardı, bu haberle, PKK'lilerin esas işinin uyuşturucu ticareti olduğu, öteki işlerini de uyuşturucu parasıyla finanse ettiği anlatılıyordu. Gerek radyolarda ve televizyonlarda yayınlansın, gerek gazetelerde yayınlansın, bu tür haberlerin çok önemli bir özelliği vardır; o da, devlet görevlilerinin de içinde yer aldığı bazı çeteleri, derlet çetelerinin açığa çıkmış bazı ilişkilerini gizlemeye çalışmaktır. Uyuşturucu ticaretiyle, yolsuzluklarla, yasadışı bir takım işlerle uğraşanlar, bu işlerden gayrı-meşru kazançlar elde edenler, esas olarak bu çetelerdir, devlet çeteleridir. Olağanüstü koşulların, savaş koşullarının hüküm sürdüğü Kürdistan'da esmeğin Van'dan Diyarbakır'a gelinceye kadar en az 25 noktada arama yapıldığı, yolcuların eşyalarının didik didik arandığı bir ülkede, eroin, esrar gibi uyuşturucuları güvenlik içinde ancak güvenlik güçleri taşıyabilir. Böylesine denetim altında tutulan bir ülkede esrarın, eroinin hammaddesi, güvenlik güçlerinin bilgisiyle ve hoşgörüsüyle ancak korucular tarafından üretilebilir, bu bitkiler ancak korucular tarafından yetiştirilebilir. Bu bakarıdan PKK'yi uyuşturucu işiyle ilişkilendiren bu haberin yayımlandığı günlerde esas olarak, devlet çetelerinin uyuşturucuyla ilgili işlerinin, çeşitli yolsuzlukların deşifre olduğunu düşünmek gerekir. Nitekim, bu haberin yayımlandığı gün, gazetelerde İstanbul Emniyet Müdürlüğünde cereyan etmiş bir yolsuzluk olayı da manşetten veriliyordu.

16 Aralık 1998 tarihli Milliyet'te olay şu şekilde yer alması: "Hesaplaşma: İstanbul Emniyetinde şok iddia; Emniyet yöneticileri 4 milyon dolar rüşvet aldı".

Aynı olay, aynı tarihli Hürriyet gazetesinde "İstanbul polisinde deprem" başlığıyla yer aldı. Narkotik şube müdürlüğü görevinden alınan Ferruh Tankuş, İstanbul Emniyet Müdürlüğünde üst düzey görevlerde bulunan bazı polislerin uyuşturucu kaçakçılarından dört milyon dolar rüşvet aldıklarını açıklıyor. Uyuşturucu kaçakçılarından bu rüşvet karşılığında işlerini rahatça yapabildiklerini vurguluyor. Bu, ayrıntılı bir açıklamaydı. İstanbul Emniyet Müdürü Hasan Özdemir, emniyet müdür yardımcısıERCÜMET ÖZBEYLİ suçlanıyordu. Açıklamada kaçakçı Murat Sultan Doğan'ın, Mersin'de kuyumculuk yapan Yasin Unu'nun adı geçiyordu. Bu açıklamalara karşı suçlanan görevliler ve Emniyet Genel Müdürü Necati Bilican ise, Narkotik Şube Müdürlüğü görevinden alınarak, İstanbul Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğüne atanan Ferruh Tankuş'u çetelerle ilişkili olmakla suçluyorlardı.

Emniyet Genel Müdürü Necati Bilican'ın ve İstanbul Emniyet Müdürü Hasan Özdedir'in Ferruh Tankuş'u "çetelerle ilişkileri var" diye suçlamaları, ayrıca üzerinde durulması gereken bir olaydır. Çünkü Ferruh Tankuş Narkotik şube müdürlüğü görevinden alınıyor, ama yine İstanbul'da tutuluyor. Şöyle düşünmek gerekir; mademki çetelerle ilişkisi var o zaman neden hakkında soruşturma açılmamış veya görevinden alınmamış, İstanbul Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğüne atanmış?

Bütün bunlar suçlamaların ve karşı suçlamaların ne kadar ağır olduğunu çarpıcı bir şekilde göstermektedir. Bu tür olayların zaman zaman basına yansması bunların çokluğuyla ilgili bir durumu göstermektedir. Bu olaylar o kadar çoktur ki, o kadar yaygındır ki ve sesi kısık işlenmektedir ki, artık bazıları gizlenemez bir hale gelmektedir, basına, medyaya yansımaktadır. Bu tür olayların basına yansımalarının temel nedenleri ise, yolsuzlukları yapanlar veya çeteler arasındaki anlaşmazlıklardır, çıkar çelişkileridir. Bu çelişkiler, çatışmalar bir noktada artık basına yansımaktadır, öte yandan "Uyuşturucu Jeopolitiği Paris Gözlemevi" raporlarında da Türk yöneticileri ağır bir şekilde suçlanmaktadır. Bu raporlarda Türk hükümet yöneticilerinin

uyuşturucu ticareti yapan çetelerle işbirliği yaptıkları, onları korudukları açık bir şekilde dile getirilmektedir. Halbuki bu raporlarda, benzer raporlarda, PKK'nin uyuşturucu ticareti yaptığına dair ciddi kayıtların, kanıtların bulunmadığı yine anlatılmaktadır. Türk devletinin, Türk hasının PKK'yi, Başkan Apo'yu uyuşturucu ticaretiyle ilişkilendirerek suçlamasını böyle bir çerçevede değerlendirmek gerekir. Bu suçlamaların siyasal işlevi üzerinde yoğunlaşmak gerekir.

Bu konuyla ilgili olarak iki gazete haberine daha dikkat çekmekte yarar vardır. 30 Aralık 1998 tarihli gazetelerde "Kaçakçı Türk' kim öldürdü" başlıklı bir haber vardı. Haber kısaca şöyle: Rahman Türk, evini yapılan bir baskınla kaçakçılık suuyla yakalanıyor. Evinde yapılan aramalarda bazı ziynet eşyalarında da el konuyor. Rahman Türk cezaevine girdikten sorana, ziynet eşyalarının iade edilmesi için Narkotik şube Müdürü

Femi Tankuş'la telefonda görüşüyor. Bu görüşmeden sonra ziynet eşyalarının bir kısmını geri alıyor. Rahman Türk ısrarla geri kalanların da iade edilmelerini istiyor.

Rahman Türk, Narkotik şube Müdürü Ferruh Tankuş'la görüşmeleri sürerken, Çanakkale yarı-açık cezaevinden izinli çıkıyor, o gün, silahlı bir saldırıya uğrayarak ldrlyor. Olaydan sonra Rahman Türk'e ait kayıp cep telefonunun kayıtlarını inceleyen jandarma, ldrlmeden bir gün önce cezaevinden, İstanbül Emniyet Müdürlüğünde görevli bazı polislerle konuştuğu ve bazı kişilerden "alacak"ı olduğunu belirtiyor. Jandarma ayrıca Rahman Türk'n öldürüldüğü gün iki polisin Çanakkale'ye gelerek kendisini aradıklarını tespit ediyor.

Bu haberin devamında şunlar var: İstanbül Emniyet Müdürlüğü Organize Sular Dairesinde ifadesi alınan Rahman Türk'n eşi, kocasının, polis tarafından evde yakalandıktan sonra, verdiği rüşvet karşılığında serbest bırakıldığını, iki gün sonra da Asayiş şube İnfaz Bürosu tarafından yakalandığını söylüyor. Rahman Türk'n eşi aynı evlerine gelen polisler arasında, Femi Tankuş'un şoförü Mehmet Yavuz'un da bulunduğunu teşhis etti.

30 Aralık 1998 tarihli gazetelerde yer alan haber de Diyarbakır çıkışlı. Bu haber, "üniformalı çete esrarla şantaj yaptı" başlığım taşıyor". Fethi İpek isimli işinin öldürülmesinin arkasında, Diyarbakır'ın Çermik ilçesinde ortaya çıkartılan bir çetenin olduğu belirtiliyor. Bu 6 kişilik "üniformalı, bir çete"dir. Çete mensupları arasında bir yüzbaşı var. Çetenin tetikçisi Ali Yıldız, JİTEM'le işbirliği yaparak vatandaşlardan para aldığını anlatıyor.

"Üniformalı çete", Ali Yıldız'ın Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığım verdiği ifadeyle deşifre oluyor. Ali Yıldız asker kaçağı olduğu günlerde yaptıklarım şöyle açıklıyor: "Şubat 1997'de Jandarma Kaçakçılık Şubesinde Haber elemanı olarak çalışmaya başladım. Yüzbaşı Golcün Bayar, Astsubay Levent Turgut, Uzaman Çavuşlar Mustafa Anlak, Serdar Karabulut, Mehmet Yüksel'in ekibiyle birlikte hareket edip zaman zaman muhalif kişilerin evlerine ve işyerlerine esrar koyuyorduk. Onu yakalanış gibi gösterip resmi, işlem yapmamak kaydıyla para sızdırıyor ve aramızda paylaşıyorduk"

" Bu işleri yaparken, Fethi İpek'in yeğeninin evine aynı şekilde uyuşturucu bıraktık. Fethi ipek olayın bizim tarafımızdan gerçekleştirildiğini biliyordu. Bunun üzerine Fethi İpek'i öldürmeye karar verdik. Coşkun Bayar Yüzbaşı'nın telefonla çağırdığı Fethi İpek'i 26 Eylül 1997'de Dokuzçeltek köyü yakınlarına götürdük. Serdar ve Mustafa yardımcı oldu. Mehmet de kafasına taşla vurarak öldürdü. Olay yerinde ben ve Levent de vardık. Ancak fiilen öldürme olayına katılmadık. Sonra delilleri yok ettik. Sarhoş olduğum için Yüzbaşı Coşkun'un olay yerinde olup-olmadığını biliniyorum."

Bu haberin devaca şöyle: "Çetenin başı olduğu ileri sürülen Diyarbakır İl Jandarma Alayında görevli Yüzbaşı Coşkun Bayar gözlem altına alındı, ancak savcılıkça tutuksuz yargılamak üzere serbest bırakıldı. Yıllık izninden sonra birliğine dönerek teslim olan Bayar 'cinayet ve kablolarla ilgim yok' dedi."

Kürtlerin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini, PKK'yi bastırmaya çalışan güvenlik birimlerinin içine düştüğü durum budur.

İşte bu durumu gizleyebilire için, olayı saptırabilmek, çarpıtabilmek için, PKK'nin, Başkan Apo'nun uyuşturucuyla ilişkilendirilerek suçlanması, vazgeçilmez bir politika olmaktadır.

Bu arada, Mesut Yılmaz hükümetinin de, çetelerle olan ilişkilerinden dolayı 1996'de düşürüldüğü, hükümet yöneticileri hakkında yine bu nedenlerden dolayı Türkiye Büyük Millet Meclis'inde soruşturmalar açıldığı unutulmamalıdır. Kendisi, uyuşturucu şebekeleriyle, uyuşturucu çeteleriyle ilişkilerinden dolayı düşürülmüş bir hükümetin, kendileri bu şebekelerle olan ilişkilerinden dolayı düşürülen, yeni yeni soruşturmalarla karşılaşan hükümet üyelerinin, PKK'yi, PKK önderi Abdullah ÖCALAN'ı uyuşturucuyla ilişkilendirerek suçlaması, inandırıcı olabilir mi?

XIII- PKK'NİN ÖNEMİ, BAŞKAN APO'NUN DEĞERİ

PKK'nin, Kürt halkında ulusal ve toplumsal bilincin yaratılmasında, uyandırılmasında çok büyük rolü vardır. Gerilla, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi sürecinde hem kendisini değiştirmiş, hem de çevresini, bağrından çıktığı toplumu değiştirmiştir. Toplumda, özgürlük, eşitlik, ulusal kimlik, ulusal onur, demokrasi, barış, adalet gibi, duyguların ve düşüncelerin kök salmasının bir ilerleme olduğu açıktır. Mücadele sürecinde çek yoğun emeklerle, Kürt toplumunun çeşitli kesimlerini kucaklayan önemli kurumlaşmalar gerçekleştirilmiştir. Kürt halkında belirli duygu, düşünce, kültür ve davranış beraberliği yaratılmıştır. Bu ilişkilerin yaşanmasında, bu ilişkilerin gerçekleştirilmesinde, PKK Genel Başkam Abdullah ÖCALAN'ın çok büyük rolü olduğu şüphesizdir. Bu sürecin gelişmesinde, Başkan Apo'nun düşünsel yaratıcılığı, düşünsel emeği belirleyici olmuştur. Bu, besbelli bir durumdur. PKK'nin önemi, Başkan Apo'nun değeri bu noktada kendini göstermektedir. PKK, Kürt halkım örgütleyebildiği, Kürt halkında örgütlenme bilinci yarattığı için önemlidir. Kürt balkında demokrasi, eşitlik, özgürlük, ulusal kinlik gibi konularda belirli bir duygu, düşünce, davranış ve kültür beraberliği yarattığı için önemlidir. PKK Genel Başkam Abdullah ÖCALAN böyle bir sürecin

oluşumunda çok büyük emeği, düşünsel yaratıcılığı olduğu için değerlidir.

Başkan Apo'nun, 12 Kasım 1998'de Roma'ya gelişinden sonra gelişen sürece ilişkin çeşitli söylemler geliştirildi. Zaman zaman ifade edilen bir söylem de şu şekildeydi: "Eğer Başkan Apo'ya siyasi statü verilmezse, ya da Başkan Apo Avrupa'da siyasal çalışma yürütemezse, bu olanakların sunulması engellenirse, Başkan Apo, yüklendiği misyona uygun olan bir muameleyle karşılaşmasa, örneğin tutuklama gibi bir durumla karşılaşırsa, bu, PKK'nin bitişi demektir..." Bunun çek yanlış bir değerlendirme olduğu besbellidir. Çünkü böyle bir değerlendirmenin ileri sürülmesi, daha önce ileri sürmeye çalıştığımız düşüncelerin doğru olmadığı anlamına gelir. Halbuki, doğru olan o düşüncelerdir. Başkan Apo'nun varlığı, çözümlemeleri, değerlendirmeleri elbette çek değerlidir. Fakat PKK artık Başkan Apo'suz da faaliyetlerini sürdürebilecek bir olgunluğa erişmiştir. ARGK, artık kendi işini kendi yürütebilir. Başkan Apo da siyasal çalışmaları yürütür, PKK kendini bu doğrultuda kendini yeniden yapılandırabilir.

Öte yandan Başkan Apo'nun çok değerli konuşmaları, yazılan, değerlendirmeleri, çözümlemeleri, bunlara içeren kitaplara vardır. Onlarca kitap, yüzlerce yazı, konuşma, çözümleme vs. bunlara içeren kasetler, video bantlar... sorunların kavzamasında ve çözümlenmesinde bunların çok önemli, çek değerli kaynaklar olduğu hiç şüphesizdir. Başkan Apo'nun yol göstericiliği bu şekilde de sürebilir.

XIV- KÜRT SORUNU KARŞISINDA

ULUSLAR ARASI KURUMLARIN ACİZLİĞİ

Bugün dünyada 200 civarında bağımsız devlet vardır. Bu devletlerden 190 kadara Birleşmiş Milletler üyesidir. Birleşmiş Milletler'e üye devletlerarasında nüfusu 1 milyonun altında olan pek çok devlet vardır. Nüfusu 50 hin civarında olan, 50 binin altında olan devlet hile vardır. Avrupa Birliği içinde Lusemburg, 300 hin civarında nüfusa sahiptir. Avrupa konseyinde, Kıbrıs, Malta gibi devletlerin

nüfusu, Lusembur'un nüfusu kadardır. Lechestein'in nüfusu, 30 bin civarındadır. Kürt halkı ise Ortadoğu'da 30 milyondan çok daha fazla olan nüfusuna rağmen, hiç bir siyasal statünün sahibi değildir. Yıkanda belirtilen devletlerin ülke genişliği de çok küçüktür. Büyük bir kısmının ülke genişliği, Kürdistan'ın bir şehri, kasabası kadar bile değildir.

Kürdistan'ı ve Kürt ulusunu, bölünmesi, parçalatması ve paylaşılması, Kürtlerin bağımsız devlet kurma haklarının gasp edilmesi, 20. yüzyılın ilk çeyreğinde, Batı tarafından, Avrupa tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu sürecin Ortadoğu'daki işbirlikçileri Kemalistler ve Arap monarşileridir. Bugün Kürdistan devletlerarası bir sömürge durumundadır. Kürdistan'ı devletlerarası sömürge baskısı altında tutan güçler, Kürdistan'a ve Kürtlere verilen bu statünün, daha doğrusu statüsüzlüğüne değişmemesi için çok büyük bir çaba göstermektedirler.

Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi gibi kuruluşlar,"Kürtlerin lehine" olduğu söylenen kararlarına bile 'Ortadoğu'da bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasına karşıyız..şeklinde bir söylemle başlıyorlar. O zaman sormak gerekir: Kamu hukuku ve devlet teorisi açısından, devletler hukuku ve uluslararası ilişkiler açısından, antropoloji açısından, sosyoloji açısından, bağımsız devlet olmanın koşulları nelerdir? Nüfusları 1milyonun, 500 binin bile altında olan halklar, hangi özellikleri nedeniyle bağımsız devlet kurma hakkına sahip olmuşlardır? Kürtler, hangi nitelikleri eksik olduğu için bu haktan mahrum bırakılmışlardır.

Kürtlerin antropolojik ve sosyolojik açıdan çok önemli bir zaaf içinde oldukları, bu zaafın bölünmeyi, parçalamayı ve paylaşılmayı kolaylaştırdığı söylenebilir. Fakat aynı dönemde, örneğin Arap ulusunun da benzer zaafı içinde olduğu rahatça görülebilmektedir.

Öte yandan nüfusları 500 binin hile altında olan devletler, nüfusu 30 milyonun çok üzerinde olan Kürt ulusunun geleceğini belirleyici bir konumdadırlar. Siyasi etik açısından, siyaset felsefesi açısından bunu nasıl anlamlandırmak gerekir?

Türkiye Cumhuriyeti devletinin Kürdistan'daki konumu

sömürgeci bir konumdur. Devlet, Kürdistan'daki varlığını ancak devlet terörünü tırmandırarak korumaktadır. Devletin Kürdistan'a ilişkin niyetleri, düşünceleri Batı tarafından, Avrupa tarafından aynen benimsenmektedir. Batı, Türkiye'nin isteklerine uygun olarak, Kürtlerin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini "terör" olarak değerlendirmekte, fakat devletin Kürdistan'daki ırkçı-sömürgeci, asimilasyona konumunu, inkârcı ve inhan konumunu, ideolojik-politik, ekonomik, askeri olanak desteklemektedir. Devletin Kürdistan'daki ırkçı ve sömürgeci konumunu her türlü silah araç ve gereçleriyle desteklerde Kürtlerin ezilmelerini, Kürdistan'ın yakılıp yıkılmasını sağlamaktadır. Bu süreç içinde Batı'nın, Avrupa'nın demokrasi, insan hakları, eşitlik, özgürlük, ulusal onur gibi bazı değerleri savunduğu da görülmektedir. Kürtlerin ezilmeleri için her türlü ideolojik, siyasi desteği verirken; ekonomik ve askeri desteği verirken, devlet terörü bu kadar desteklenirken; evrensel değerlerin savunulduğu nasıl söylenebilir?

Bütün bu olumsuzluklara rağmen Kürtlerin özgürlük mücadelesi kararlı bir şekilde sürmektedir. Kürtler özgürlüğü kazanmak için kararlı bir mücadele içindedirler. PKK'nin, Kürtlerin 15 yılı aşkın bir zamandır kararlı bir biçimde sürdürdükleri bu mücadele, Türk siyasal sisteminin, Türk siyaset geleneğinin anti-demokratik özünü açık bir şekilde ortaya koymuştur. Devlet Kürt halkının demokratik taleplerini kavrayıp bunu karşılayacağı yerde, bu taleplerin sahibi olan geniş kitleleri dağıtmak, ezmek yoluna gitmiştir. Buysa devleti gittikçe anti-demokratik bir yapıyabüründürmektedir. Yeni yeni düşünce yasakları, baskılar, işkenceler böyle bir sürecin vazgeçilmez gerekleri olmaktadır. Kürtlerin kimlikleri için, özgürlükleri için mücadele edecekleri, mücadeleyi sürdürecekleri, teslim olmayacakları açıktır. Devlet ise, bu istemleri ileri süren geniş kitleleri ezerek, dağıtarak etkisiz bırakmaya, yok etmeye çalışmaktadır. Bunun toplumsal gerginlikleri keskinleştireceği ve sürekli kılacağı açıktır. Türk siyaset geleneğinin, Türk egemenlik sisteminin özü budur. Kürt dinamiği, Türk egemenlik anlayışının bu niteliğini tün boyutlarıyla ortaya sermiştir. 2. Dünya savaşından sema, yarı. 50 yılı aşkın bir zamandır yaşanan demokrasinin

göstermelik bir demokrasi olduğu açık bir şekilde ortaya çıkmıştır. "Türke has demokrasi'nin demokrasi olmadığı, gerçek demokratik anlayışın temel ilkelerini sürekli çiğnediğı ortaya çıkmıştır. Kürt sorununa baskıyla, devlet terörüyle çözümlerinde ısrar edildiğı sürece gerçek demokrasinin kurulmasının da olasılığı yoktur.

Kürt dinamiğinin uluslararası kuruluşlarda da, örneğın Avrupa Birliğı, Avrupa Konseyi gibi kuruluşlarda da ayrıştırın ve belirleyici bir rol oynamaya başladığı görölmektedir. Başkan Apo'nun Roma'ya gelişı, Kürtlerin Rana yürüyüşü sürecinde uluslararası kuranların, Batı kuranlarının Kürt sorunu karşısında ne kadar açmaz içinde oldukları, panik içinde oldukları görölmektedir. Bugün Avrupa Birliğı sadece panzerlerin, savaş uçaklarının, savaş helikopterlerin, her türlü savaş araç ve gereçlerinin, otomobillerin, sanayi ürünlerinin, tarım ürünlerinin rahatça alınıp satıldığı bir birlik görünümündedir. Temel bazı siyasal sonsalar karşısında Avrupa Birliğı etkili bir siyaset üretememektedir. Avrupa Birliğı, panzerlerin, her türlü savaş araç-gereçlerinin rahatça dolaşımını, kullanımını, teşvik etmektedir ama bu yıkımlar sürecinde meydana gelen toplumsal ve siyasal sanrılan görmezlikten, duymazlıktan, bilmezlikten gelmektedir. Bu sorunların çözümünden uzak durmaya gayret etmektedir. Avrupa Konseyi, Avrupa Birliğı gibi kurumlar "terör"den çok şikayetçidirler ama, devlet terörüne de çek yoğun bir destek vermektedirler. Devlet terörünün, Kürtlerin temel haklarını ve özgürlüklerini yok etme olan esas işlevini eleştiri konusu yapamamaktadırlar. Bu süreçte demokrasi, özgürlük, eşitlik, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi ilkeler sözde kalmaktadır. Devlet terörünün yaşama geçirilmesinde bu ilkeler hep Çiğnenmektedir. Kürt sorunu kanosunda Kürtlerin temel ulusal ve demokratik haklarını savunamayan, bu konuda mazlum Kürt halkının yanında yer alamayan, buna rağmen nesnel tutumuyla devlet terörüne desten veren Batı kuranlarında demokratik kuramlarda, insanlık değerlerinin, evrensel değerlerin aşınacağı besbellidir. Kürt dinamiğı artık Batı'nın çifte standardım, ikiyüzlü yönünü açığa çıkaracak kadar güçlüdür.

Kürtler; mazlum bir halktır, bütün halkların sahip oldukları temel hakları ve özgürlükleri istemekte, bunları kazanmak için, gasp edilmiş

kimliklerini kazanmak için mücadele etmektedirler. Bunun çok meşru bir istem olduğu, bu mücadelenin çok meşru bir mücadele, bir insanlık mücadelesi olduğu açıktır. Halbuki Türk devleti ve Türk devletinin isteğine göre hareket eden Avrupa, Batı kurumları Kürtleri bir tehdit unsuru olarak değerlendirmektedir. Kürtlerin bütün Avrupa'yı tehdit ettiği söylenmektedir. Adeta, "Avrupa üzerinde Kürt heyulası, PKK heyulası dolaşmaktadır..." söylemi geliştirilmektedir. Oysa bu çok yanlış bir algılama, çok yanlış bir değerlendirmedir. Kürtlerin gasp edilmiş kimliğine kavuşmaktan, Kürt toplumu olmaktan doğan haklarını istemekten ve bu hakları elde etmekten başka bir amacı yoktur. Bu istem doğrultusunda ve bu amaç doğrultulanda kararlı bir mücadele yürütüldüğü de besbellidir.

Demokrat insanların, demokratik kurumların, bin bir türlü baskı altına alınmış, kısıtlanmış ve zor durumlarda bırakılmış halkların yanında olmaları gerektiği temel bir doğrudur. Irkçı, sömürgeci, asimilasyoncu, inkarcı ve inhaca, tutumlara karşı insanlık değerlerinin yanında olmak, özgürlüklerin yanında olmak esas olmalıdır. Gasledilmiş hakları için, temel hakları ve özgürlükleri için mücadele eden halkların yanında olmak da yüce bir insanlık değeridir, evrensel bir değerdir. Batı, bu değerlerin de ölmediğini, canlı bir şekilde yaşadığını, korunup güçlendiğini gösterebilmelidir.

‘PKK Üzerine Düşünceler, Özgürlüğün Bedeli’ kitabı İsmail Beşikci’nin cezaevi sürecinde PKK davalarında yargılanan birçok kişiyi tanıması ve tanıma sonucu PKK hakkında bilgi sahibi olmasıyla ortaya çıkmış bir eserdir. 15 Ağustos 1984 atılımından sonra gerilla güçleri Kürdistan’da çok geniş, kapsamlı bir toplumsal ve siyasal değişme yarattı. Bununla bağlantılı olarak geleneksel Kürt toplumunu derinden sarstı ve Kürdistan üzerindeki sömürgeci değerleri yıktığını somut bir şekilde gösterdi. Bu alt-üst oluş sürecinde geleneksel değerler parçalandı, modern değerler oluşmaya başladı. Serxwebûn dergisinin Beşikci’yle yaptığı röportajda bunu rahatlıkla görebilmekteyiz. Beşikci’ye yönelik eleştirilerin metni ve bunlara verilen cevaplarda kitapta yerini almaktadır. Kitabın daha önceki baskısında yer almayan ve ilk kez elinizdeki kitapta yayınlanan *“On Birinci Yıl..”, “Yirminci Yılda PKK, Kürtler ve Özgürlük Mücadelesi”, “Kürtlerin Roma Yürüyüşü ve Anlamı”* makaleleri eklenmiştir.

Beşikci'nin kitabında aktardığı: “Türk İçişleri Bakanlarından birisi şöyle demiş: ‘Doğu’da dağları bekleyen jandarma değil, jandarmanın korkusudur. Bu korkuyu sürekli kılabilmek için her türlü olanağı kullanmalıyız.” anekdotuna, Beşikci'nin cevabı fikirleriyle bu korku duvarının alaşağı edilmesinde yardımcı olmaktadır, diye özetleyebiliriz.

ISBN 978-605-9073-00-4

9 786059 073004